LENIN

OPERE COMPLETE

www.dacoromanica.ro

Proletari din toate țările, uniți-vă!

LENIN

OPERE
COMPLETE

23

www.dacoromanica.ro

TRADUCEREA ÎN LIMBA ROMÎNĂ
APARE ÎN URMA HOTĂRÎRII C.C.
AL P.M.R. EA A FOST ÎNTOCMITĂ
DUPĂ ORIGINALUL ÎN LIMBA RUSĂ,
ED. A V-A

www.dacoromanica.ro

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

OPERE COMPLETE

EDIȚIA A DOUA

EDITURA POLITICĂ
BUCUREȘTI — 1964

www.dacoromanica.ro

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

VOL.

23

Martie — septembrie 1913

EDITURA POLITICĂ
BUCUREŞTI — 1964

www.dacoromanica.ro

PREFAŢĂ

Volumul al douăzecişitreilea al Operelor complete ale lui V. I. Lenin cuprinde lucrările scrise de el în perioada martie-septembrie 1913, în condiţiile apropierii unei noi crize revoluţionare. Cea mai mare parte din aceste lucrări a fost publicată în ziarul „Pravda" şi în revista „Prosveşcenie".

Volumul de faţă începe cu articolul „Destinele istorice ale învăţăturii lui Karl Marx" ; de asemenea cuprinde lucrarea „Trei izvoare şi trei părţi constitutive ale marxismului". În aceste lucrări închinate celei de-a treizecea comemorări a morţii lui Marx, Lenin scoate la iveală conţinutul revoluţionar, marea forţă şi viabilitatea învăţăturii lui Marx, duce o luptă neîmpăcată împotriva duşmanilor marxismului. El dezvoltă unele teze importante ale teoriei marxiste pe baza noii experienţe a luptei desfăşurate de clasa muncitoare din Rusia şi a mişcării muncitoreşti internaţionale.

În articolul „Destinele istorice ale învăţăturii lui Karl Marx", Lenin relevă că lucrul cel mai important în marxism este lămurirea rolului istoric mondial al proletariatului, de constructor al societăţii socialiste. El arată că, de la apariţia documentului cu caracter de program al marxismului — „Manifestul Comunist", istoria universală a cunoscut trei perioade : prima — de la revoluţia din 1848 pînă la Comuna din Paris (1871) ; a doua de la Comuna din Paris pînă la prima revoluţie rusă (1905) ; a treia — după revoluţia rusă. „După apariţia marxismului — scrie Lenin —, fiecare din aceste trei mari perioade din istoria

www.dacoromanica.ro

universală i-a adus noi confirmări şi noi triumfuri. Dar un triumf şi mai mare îi va aduce marxismului, ca doctrină a proletariatului, perioada istorică ce se apropie" (pag. 4).

Aceste cuvinte profetice, bazate pe previziune ştiinţifică, s-au adeverit cu o preciziune şi o forţă uimitoare. Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie a inaugurat o nouă epocă în istoria omenirii — epoca prăbuşirii imperialismului, a lichidării sistemului colonial, a trecerii de la capitalism la socialism. Clasa muncitoare din Rusia, sub conducerea partidului bolşevic, în frunte cu Lenin, a creat primul stat socialist din lume, traducînd pentru prima oară în viaţă ideile programatice ale marxismului. În prezent, această învăţătură îşi găseşte întruchiparea în sistemul mondial socialist, în cadrul căruia sînt unite ţări avînd o populaţie de peste un miliard de oameni. Ideile marxism-leninismului îşi lărgesc neîncetat sfera de influenţă, marxism-leninismul cucerind gîndirea omenirii înaintate.

„Învăţătura lui Marx — scrie Lenin în articolul „Trei izvoare şi trei părţi constitutive ale marxismului" — este atotputernică fiindcă este justă. Ea este completă şi armonioasă, dînd oamenilor o concepţie unitară despre lume, o concepţie care nu se împacă cu nici o superstiţie, cu nici o reacţiune, cu nici o apărare a asupririi burgheze" (pag. 41—42). Lenin caracterizează marxismul ca fiind o culme a civilizaţiei mondiale, succesorul legitim a tot ce a creat mai bun omenirea în secolul al XIX-lea, respectiv filozofia germană, economia politică engleză, socialismul francez.

Lenin arată că Marx şi Engels au susţinut şi dezvoltat materialismul filozofic ; ei au săvîrşit o revoluţie în filozofie prin crearea materialismului dialectic şi istoric. Materialismul filozofic marxist a înzestrat omenirea cu arme puternice pentru cunoaşterea şi transformarea lumii. Lenin relevă că descoperirile ulterioare ale ştiinţelor naturii — radiul, electronii, transformarea elementelor — constituie o deplină confirmare a materialismului dialectic, în pofida teoriilor filozofilor burghezi, care nu fac decît să repete dogmele de mult infirmate ale idealismului. Una dintre cele mai mari cuceriri ale gîndirii ştiinţifice a fost

www.dacoromanica.ro

materialismul istoric al lui Marx, o teorie științifică unitară și armonioasă, care dezvăluie legile dezvoltării societății, inevitabilitatea trecerii de la o formațiune social-economică la alta, mai înaltă.

Caracterizînd doctrina economică a lui Marx, Lenin arată că Marx, bazîndu-se pe realizările economiei politice clasice, a creat o nouă doctrină economică, care a determinat o transformare radicală, o adevărată revoluție în economia politică. Piatra unghiulară a doctrinei economice a lui Marx o constituie teoria plusvalorii. Economia politică marxistă dă o profundă fundamentare științifică pieirii inevitabile a capitalismului și victoriei socialismului, „victoriei muncii asupra capitalului".

Marxismul este socialismul științific, care arată calea justă a transformării revoluționare a lumii, a trecerii la socialism. Dînd o înaltă prețuire importanței socialismului utopic, care a condamnat și a criticat societatea capitalistă, Lenin explică de ce utopiștii n-au putut să indice o soluție reală, care să ducă la eliberare. Marele merit al lui Marx și Engels constă în faptul că ei au făcut o analiză științifică a capitalismului, au descoperit legile lui de dezvoltare și au arătat că forța socială capabilă să devină creatorul noii societăți este clasa muncitoare, condusă de un partid marxist. Principala forță motrice a dezvoltării societății împărțite în clase antagoniste este lupta dintre clase. Acest lucru este confirmat de întreaga desfășurare a istoriei universale.

Marxismul, scrie Lenin, stîrnește o mare animozitate și ură în rîndurile reprezentanților întregii științe burgheze, deoarece această știință apără capitalismul, căruia marxismul i-a declarat un război necruțător. Burghezia și lacheii ei se străduiesc din răsputeri să respingă și să nimicească marxismul. Dar toate aceste încercări au suferit și suferă eșecuri. Mereu alte milioane de oameni ai muncii se strîng în jurul măreței învățături a marxism-leninismului.

Dialectica istoriei este de așa natură, relevă Lenin, încît izbînda teoretică a marxismului silește pe dușmanii lui să se deghizeze în marxiști. La acest procedeu au recurs adversarii marxismului revoluționar în trecut, la el recurg și în prezent. Lenin a dus o luptă intransigentă împotriva

www.dacoromanica.ro

dușmanilor fățiși ai marxismului, care, asemenea socialiștilor de dreapta din zilele noastre, au rupt-o definitiv cu socialismul științific, renegă pe față revoluția proletară, lupta de clasă, propagă renunțarea la răsturnarea capitalismului, „pacea socială" cu burghezia etc.

Problema luptei de clasă este una din principalele probleme ale marxismului, se subliniază în articolul „Concepția liberală și concepția marxistă a luptei de clasă". Lenin demască încercările oportuniștilor de a înlocui concepția marxistă a luptei de clasă printr-o concepție liberală. Ideologii burghezi, mînați de interesul lor egoist de a apăra capitalismul, tind la ciuntirea luptei de clasă, la denaturarea și îngustarea acestei noțiuni, la tocirea ascuțișului ei, limitînd lupta de clasă numai la anumite domenii și neincluzînd în ea principalul — cucerirea puterii de stat. Pe aceeași poziție se situează și oportuniștii. Și aceasta constituia baza ideologică a tuturor divergențelor dintre marxiști și lichidatori, care refuzau să privească fenomenele sociale dintr-un punct de vedere revoluționar. Concepția revoluționară marxistă asupra luptei de clasă, scrie Lenin, cuprinde în mod necesar și domeniul politicii, incluzînd și organizarea puterii de stat, adică necesitatea înlocuirii dictaturii burgheziei printr-un nou stat — dictatura proletariatului. Lenin a subliniat în repetate rînduri că marxismul extinde recunoașterea luptei de clasă pînă la recunoașterea dictaturii proletariatului. Partidul bolșevic s-a călăuzit întotdeauna după definiția dată de Lenin caracterului și țelurilor luptei de clasă; această definiție prezintă o importanță actuală pentru partidele comuniste și muncitorești din țările capitaliste.

În lucrările cuprinse în volumul de față, Lenin arată ascuțirea contradicțiilor din cadrul societății capitaliste, accentuarea conflictului dintre forțele de producție care se dezvoltă și învelișul lor burghez, relațiile de producție capitaliste, creșterea antagonismului dintre muncă și capital, a contradicțiilor dintre statele imperialiste și coloniile care se trezesc. Capitalismul — sistemul exploatării oamenilor muncii de dragul îmbogățirii trîntorilor — se perimează, devine o piedică în calea progresului societății omenești,

www.dacoromanica.ro

această teză este fundamentată într-o serie de lucrări ale lui Lenin.

În condițiile societății capitaliste, știința și tehnica, descoperirile și invențiile servesc drept mijloc pentru sporirea profiturilor burgheziei, pe cînd pentru oamenii muncii ele înseamnă intensificarea exploatării, creșterea șomajului, înrăutățirea situației materiale. Acest lucru îl demonstrează în mod pregnant Lenin în articolul „Un sistem «științific» de exploatare sîngeroasă", consacrat analizei taylorismului. Orice îmbunătățire în organizarea producției este folosită de capitaliști pentru a spori intensificarea muncii, pentru a stoarce muncitorului o cantitate tot mai mare de muncă în decursul unei zile de muncă. „La început muncitorul cîștigă ceva mai mult. În același timp însă sute de muncitori sînt concediați. Cei rămași lucrează de patru ori mai intens, se spetesc muncind. După ce i se stoarce toată vlaga, muncitorul este azvîrlit în stradă" (pag. 19). Această stare de lucruri este determinată de însăși natura orînduirii capitaliste.

Tehnica care progresează, se subliniază în articolul „O mare victorie a tehnicii", depășește tot mai mult condițiile sociale ale capitalismului, care condamnă pe oamenii muncii la robie salariată. În socialism, dezvoltarea tehnicii, electrificarea economiei naționale vor transforma în mod radical condițiile de muncă, vor face posibilă reducerea zilei de muncă de la 8 la 7 ore și chiar la mai puțin. Acest lucru se realizează în fapt după victoria socialismului în U.R.S.S.

Ca urmare a ascuțirii contradicțiilor capitalismului, pericolul unui război mondial imperialist devenea iminent. Lenin, într-o serie de articole, în special în lucrarea „Capitalismul și înarmările", demască politica cursei înarmărilor, pe care politicienii burghezi din toate țările o camuflau și o justificau printr-o vorbărie mincinoasă despre apărarea patriei. Dînd în vileag vicleanul „mecanism" capitalist al înarmărilor, Lenin arată că fabricile și uzinele de tunuri, de dinamită și de armament sînt *întreprinderi internaționale*, că capitaliștii diferitelor țări uniți între ei înșală și jefuiesc popoarele.

www.dacoromanica.ro

Și astăzi răsună cu o mare forță demascatoare cuvintele pline de mînie ale lui Lenin îndreptate împotriva ațîțătorilor la război, care pălăvrăgesc despre „apărarea culturii" cu armele de distrugere a culturii, care justifică cursa înarmărilor invocînd în mod perfid interesele păcii, ocrotirea culturii și civilizației. Nu vă încredeți în vorbe, învață Lenin masele de oameni ai muncii, vedeți mai bine în folosul cui este acest lucru. Dacă nu se vede de la început care forțe și grupuri politice sau sociale susțin anumite propuneri și măsuri, întotdeauna trebuie, ne sfătuiește Lenin, să ne punem întrebarea : *cui îi folosesc* aceste concepții, propuneri și măsuri. Lenin a înfierat pe politicienii burghezi, ce formează „o bandă internațională strîns unită, care aține popoarele la întrecere în domeniul înarmărilor" de dragul îmbogățirii magnaților capitalului.

„Singura chezășie a păcii — ne învață Lenin — o constituie mișcarea conștientă și organizată a clasei muncitoare" (pag. 152).

Lenin înfierează politica imperialistă a cotropirilor și a amestecului grosolan în treburile interne ale țărilor mici, îndeosebi politica reacționară a burgheziei europene, care căuta să înăbușe mișcarea democratică a maselor populare din Balcani. El demască încercările burgheziei internaționale de a strivi mișcarea de eliberare națională a popoarelor Asiei, trezite de revoluția rusă din anii 1905—1907. În timp ce proletariatul luptă pentru un viitor mai bun al omenirii, împotriva înapoierii și sălbăticiei, a înrobirii și înjosirii omului de către om, — burghezia imperialistă sprijină tot ce este înapoiat, perimat, medieval. Din cauza fricii ce i-o inspiră proletariatul, care crește și devine tot mai puternic, burghezia, pe cale de a se perima, se unește cu toate forțele reacționare, recurge la atrocități și crime pentru a apăra orînduirea capitalistă.

Lenin consideră lupta popoarelor coloniale pentru libertate și independență ca o parte componentă a luptei proletariatului împotriva capitalismului. El arată că popoarele înrobite își găsesc un aliat credincios și de nădejde în proletariatul din toate țările civilizate, că nici o forță din lume nu va putea împiedica victoria acestuia, victorie care va elibera și popoarele Asiei. Lenin a explicat că prole-

www.dacoromanica.ro

tariatul revoluționar și popoarele coloniale din Orient au un dușman comun — imperialismul, și a promovat cu consecvență mărețele idei ale unității și solidarității în luptă a proletariatului internațional și a popoarelor coloniale și dependente. Articolele lui Lenin sînt pătrunse de o caldă simpatie față de mișcarea de eliberare națională a popoarelor înrobite și de ură împotriva sistemului colonial.

Poporul chinez a luptat în primele rînduri ale mișcării democratice din Asia. Lenin urmărește cu deosebită atenție evoluția evenimentelor din China, demască încercările burgheziei internaționale de a sugruma revoluția chineză, de a împărți și a jefui China. Făcînd o apreciere asupra perspectivelor luptei de eliberare națională a poporului chinez și a celorlalte popoare ale Asiei, Lenin și-a exprimat încrederea nestrămutată în victoria cauzei lor drepte. Viața a confirmat întru totul previziunea lui Lenin, că „nici o putere din lume nu va putea restabili vechiul feudalism în Asia și nu va putea șterge de pe fața pămîntului democratismul eroic al maselor populare din țările asiatice și semiasiatice" (pag. 3).

Ca urmare a creșterii mișcării revoluționare și a iminenței războiului imperialist, burghezia intensifică pretutindeni propaganda naționalistă, căutînd să scindeze clasa muncitoare, să submineze și să slăbească unitatea și solidaritatea internațională a proletariatului. În articolele și referatele cu privire la problema națională, Lenin pune în gardă clasa muncitoare împotriva pericolului naționalismului burghez, condamnînd cu asprime practica și teoria greșită ale partidelor Internaționalei a II-a, care sprijineau tot mai fățiș politica colonială a puterilor imperialiste.

În lucrările cuprinse în volumul de față, mai ales în „Teze în legătură cu problema națională" și în articolul „Clasa muncitoare și problema națională", Lenin fundamentează politica partidului bolșevic în problema națională, considerînd-o ca parte componentă a problemei generale a revoluției. El duce o luptă neîmpăcată împotriva tuturor încercărilor de revizuire a programului partidului cu privire la problema națională, susține cu consecvență revendicarea programatică a marxismului cu privire la dreptul

www.dacoromanica.ro

națiunilor la autodeterminare și la o existență statală independentă.

Lenin explică că în interesul luptei victorioase împotriva capitalismului este nevoie de cea mai strînsă unitate a muncitorilor aparținînd tuturor naționalităților, de unitatea armatei proletare. Cînd revoluția este pe cale de a izbucni, burghezia recurge la toate mijloacele pentru a frîna dezvoltarea ei; unul din aceste mijloace este naționalismul, care, prin slăbirea unității muncitorilor, urmărește să dea o lovitură cauzei luptei de clasă a proletariatului, cauzei libertății, democrației și socialismului. Naționalismul burghez și internaționalismul proletar sînt politici ireconciliabil ostile, corespunzînd unor tabere de clasă diferite.

Luptînd cu hotărîre împotriva oricăror încercări de a despărți și a izola pe muncitorii de diferite naționalități, Lenin arată că lozinca „autonomiei cultural-naționale", pe care o propovăduiau cu mult zel oportuniștii din diferite țări, este incompatibilă cu marxismul și cu interesele revoluției. Lenin a caracterizat lozinca „autonomiei național-culturale", care dezbină proletariatul aparținînd unor naționalități diferite, ca fiind o manifestare a naționalismului burghez. Această lozincă vine în contradicție cu internaționalismul luptei de clasă a proletariatului, înlesnește atragerea proletariatului și a maselor muncitoare în sfera de influență a ideilor naționalismului burghez, care poate să le abată de la sarcinile transformărilor consecvent democratice ale statului în întregul lui. Lenin arată că lozinca proletariatului este cultura internațională a democratismului și mișcării muncitorești mondiale, care ia elementele consecvent democratice și socialiste din fiecare cultură națională.

Numai victoria revoluției socialiste poate asigura rezolvarea definitivă a problemei naționale. „Vechii lumi, lumii asupririi naționale, a disensiunilor naționale și a izolării naționale, muncitorii îi opun lumea nouă a unității oamenilor muncii aparținînd tuturor națiunilor, în care nu-și vor avea locul nici privilegiile și nici cea mai mică asuprire a omului de către om" (pag. 158—159). Aceasta a devenit o realitate vie în condițiile societății socialiste

www.dacoromanica.ro

din Uniunea Sovietică și din celelalte țări din Europa și Asia în care s-a instaurat puterea muncitorilor și țăranilor.

În ajunul primului război mondial, în rîndurile mișcării muncitorești internaționale, lupta dintre marxiștii revoluționari și oportuniști s-a ascuțit. Aceste probleme și-au găsit reflectarea într-o serie de articole ale lui Lenin scrise în 1913 și incluse în volumul de față. Pe baza exemplului Angliei, Lenin dezvăluie rădăcinile istorice ale oportunismului în mișcarea muncitorească, arată pericolul politicii colaborării de clasă cu burghezia, politică pe care au dus-o liderii reformiști ai organizațiilor muncitorești. Caracterizînd Partidul muncitoresc independent, Lenin arată că el într-adevăr nu este dependent de socialism, dar este pe deplin dependent de liberalism, iar prin ideologia și tactica sa este întru totul oportunist.

Un exemplu grăitor de trădare a socialismului, de trădare a cauzei muncitorești, la care duce oportunismul, l-a constituit votul pe care unii dintre deputații muncitorilor în parlamentul englez l-au dat în favoarea bugetului Ministerului Marinei. Lenin i-a înfierat pe „socialiștii" englezi care și-au luat rolul de apărători ai flotei militare, care a contribuit în modul cel mai nerușinat la înrobirea și jefuirea populației de sute de milioane de oameni din India și din alte colonii. Pe baza acestui fapt, Lenin explică ce pericol prezintă oportunismul și politica muncitorească liberală și ce caracter funest au ele.

Această teză este subliniată cu o nouă vigoare cu prilejul analizei învățămintelor trase din greva generală care a avut loc în Belgia în aprilie 1913. Dezvăluind cauzele „succesului *redus*" al acestei greve, Lenin a indicat în primul rînd dominația oportunismului și reformismului în rîndurile unei părți a socialiștilor belgieni și îndeosebi a parlamentarilor. „Să privim mai puțin spre liberali, să ne încredem mai puțin în ei și să avem mai multă încredere în lupta independentă și plină de abnegație a proletariatului — iată primul învățămînt pe care ni-l oferă greva din Belgia". A doua cauză a „insuccesului parțial" a constituit-o slăbiciunea organizațiilor muncitorești, slăbiciunea partidului proletariatului din Belgia. Lenin scrie despre necesitatea

www.dacoromanica.ro

acordării unei mai mari atenții propagandei socialiste, de a se lucra mai mult la „închegarea unei organizații puternice, principial consecventă și credincioasă socialismului, a unei organizații strict partinice“ (pag. 156).

Arătînd că ceea ce caracterizează oportunismul este uitarea țelurilor fundamentale ale socialismului, Lenin învăța pe muncitorii revoluționari să lege lupta pentru revendicările imediate de țelurile fundamentale ale socialismului. Socialismul nu este un sistem dinainte pregătit cu care va fi fericită omenirea, el se cucerește prin lupta de clasă a proletariatului, care de la scopul urmărit astăzi pășește spre cel de mîine, în numele scopului său final — răsturnarea capitalismului și victoria socialismului.

Lenin îndemna pe marxiștii revoluționari să ducă o luptă neîncetată împotriva ideologiei burgheze, împotriva oricăror încercări ale acesteia de a pătrunde în mișcarea muncitorească. Muncitorii sînt înconjurați din toate părțile de o asemenea mare de minciuni care apar în ziarele burgheze, încît ei trebuie să lupte cu orice preț pentru adevăr, să învețe să descopere minciuna și s-o respingă. Lenin dă exemple de demascare și dezmințire a propagandei mincinoase a presei burgheze.

În această privință, un deosebit interes prezintă articolul „Creșterea bogăției capitaliste“, în care sînt demascate afirmațiile slugilor savante ale burgheziei cu privire la „democratizarea“ capitalului o dată cu dezvoltarea societăților pe acțiuni. Lenin demonstrează în mod convingător că puterea marelui capital, prin asocierea treptată a fondurilor neînsemnate ale micilor acționari, se întărește. Datorită existenței societăților pe acțiuni, milionarii dispun nu numai de milioanele lor, ci și de un capital suplimentar, strîns de la multe mii de mici proprietari. „O sumedenie de profesori, apărători ai capitalismului, pornind de la constatarea că numărul micilor acționari e în creștere, se întrec în a debita tot soiul de palavre pe tema creșterii numărului de proprietari. În realitate însă crește puterea (și venitul) magnaților milionari *asupra* capitalului «celor mici»“ (pag. 198). Aceste indicații ajută partidele comuniste și muncitorești să demaște și să combată teoriile burghezo-apologetice contemporane ale „capitalismului popu-

www.dacoromanica.ro

lar", care prezintă capitalismul monopolist ca pe o nouă orînduire socială, în care muncitorii ar fi devenit proprietari (coproprietari) ai întreprinderilor și în care domnește pacea între muncă și capital.

Lenin se ridică cu hotărîre și împotriva încercărilor de a impune clasei muncitoare doctrina reacționară și lașă a neomalthusianismului. Această doctrină, subliniază Lenin, este incompatibilă cu clasa înaintată și revoluționară, care este chemată și este gata să înfăptuiască importante transformări ale societății. De o încredere neclintită în forțele revoluționare ale proletariatului, de o profundă admirație pentru eroismul clasei muncitoare în lupta împotriva capitalismului, pentru socialism sînt pătrunse cuvintele lui Lenin din articolul „Clasa muncitoare și neomalthusianismul": „Noi luptăm mai bine decît părinții noștri. Copiii noștri vor lupta și mai bine, și *vor învinge*.

Clasa muncitoare nu piere, ci crește, se întărește, se maturizează, își strînge rîndurile, se luminează și se călește în luptă... Noi punem de pe acum temelia noului edificiu, pe care copiii noștri îl vor termina" (pag. 274).

O mare parte din lucrările cuprinse în volumul de față este consacrată analizei condițiilor social-economice din Rusia în perioada avîntului revoluționar în creștere. În acestea, Lenin înfățișează cele mai importante aspecte ale vieții politice din țară, lupta claselor și partidelor. Într-un mare număr de articole, mici ca proporții, dar avînd un conținut profund, Lenin ne prezintă tabloul viu al lipsei de drepturi, al asupririi, al pauperizării muncitorilor și îmbogățirii burgheziei, al ruinării crescînde a țăranilor muncitori, al ascuțirii luptei de clasă. Aceste lucrări dovedesc ce muncă uriașă a depus Lenin și partidul bolșevic în vederea unirii și educării maselor muncitoare și a pregătirii lor pentru revoluție.

Pe baza unei profunde analize a situației economice și politice, a raportului de forțe dintre clase în țară, Lenin relevă, în iunie 1913, existența unei situații revoluționare, apropierea în Rusia a unei crize politice de proporții naționale. Acesta era rezultatul ascuțirii luptei de clasă, al revoltei tot mai mari de care erau cuprinse clasa munci-

www.dacoromanica.ro

toare și țărănimea față de asuprirea burghezo-moșierească, față de sărăcia, lipsa de drepturi și batjocura la care era supus poporul.

În articolul „1 Mai al proletariatului revoluționar", Lenin formulează o teză importantă cu privire la situația revoluționară, teză care a îmbogățit teoria marxistă și tactica luptei revoluționare: „Numai asuprirea, oricît de cruntă ar fi ea, nu creează întotdeauna o situație revoluționară în țară. De cele mai multe ori, pentru revoluție nu este suficient ca *păturile de jos să nu vrea* să mai trăiască cum au trăit înainte. Se mai cere ca *păturile de sus să nu poată* stăpîni și guverna ca înainte. Tocmai o asemenea situație se observă acum în Rusia" (pag. 318). În fundamentarea acestei teze, Lenin arată că apropierea crizei revoluționare în țară este un fenomen legic, pregătit de întreg cursul vieții economice și politice din Rusia.

Bazîndu-se pe un vast material faptic, Lenin dezvăluie rădăcinile social-economice și politice, cauzele noii revoluții. El demonstrează în mod științific că orînduirea socială existentă, atotputernicia iobăgiștilor și a Dumei ultrareacționare se află într-o flagrantă neconcordanță atît cu starea forțelor de producție din Rusia cît și cu gradul de conștiință și revendicările maselor, trezite de prima revoluție rusă.

Orînduirea social-politică reacționară frîna dezvoltarea forțelor de producție ale țării. Deși în perioada de după reformă producția industrială a Rusiei a crescut de cîteva ori, totuși, în comparație cu principalele țări capitaliste, Rusia a rămas cu mult în urmă în ceea ce privește volumul general al producției industriale și mai ales în ceea ce privește creșterea producției pe locuitor. „Rusia — scria Lenin în august 1913 — rămîne o țară extrem de înapoiată, neînchipuit de înapoiată, o țară săracă și pe jumătate sălbatică, avînd de patru ori mai puține unelte de producție moderne decît Anglia, de cinci ori mai puține decît Germania, de zece ori mai puține decît America" (pag. 383). Rusia rămînea mult în urmă îndeosebi în ceea ce privește fierul, una din temeliile civilizației.

www.dacoromanica.ro

Explicînd care sînt cauzele stării de înapoiere economică a țării — de ce capitalismul în Rusia se dezvoltă „cu o încetineală de melc", de ce această rămînere în urmă se agravează —, Lenin subliniază în permanență rolul reacționar al rămășițelor iobăgismului, care frînau dezvoltarea economică a țării. Totodată, Lenin dezvăluie caracterul specific al imperialismului rusesc, care consta din împletirea capitalului monopolist cu rămășițele feudalismului, în puternica dependență a monopolurilor de subvențiile statului și de furniturile către stat. În marea industrie a Rusiei domina o mînă de monopoliști, care se bazau pe ajutorul statului și pe tranzacții cu moșierii ultrareacționari, care prin proprietatea lor funciară medievală și prin asuprirea exercitată de ei condamnau majoritatea populației la mizerie, iar întreaga țară — la stagnare și marasm (pag. 384).

Comparînd nivelul de trai al muncitorilor din Rusia cu cel al muncitorilor din S.U.A., Lenin relevă că cîștigul mediu al muncitorului rus era de patru ori mai mic decît al celui american. Țarismul și jugul medieval al iobăgismului nu numai că frînau dezvoltarea forțelor de producție și condamnau poporul la o existență de mizerie, dar ele au adus țara într-o stare de nemaipomenită înapoiere culturală. În ceea ce privește nivelul științei de carte a populației, Rusia ocupa ultimul loc în Europa. Dominația forțelor reacționare în țară condamna poporul la sărăcie materială și sărăcie spirituală.

Pe baza unei studieri aprofundate a condițiilor sociale, economice și politice, a raportului forțelor de clasă în țară, Lenin ajunge la concluzia că *în afara căii revoluționare nu există salvare pentru Rusia.* Condițiile obiective excludeau orice posibilitate de rezolvare pașnică, pe calea unor reforme venite de sus, a crizei politice generale. Sistemul contrarevoluționar, spunea Lenin în aprilie 1913, s-a epuizat, și-a epuizat forțele sociale ; situația este de așa natură, încît în Rusia de astăzi nici o reformă nu este posibilă.

Lenin ne învață că nici starea de oprimare a păturilor de jos, nici criza păturilor de sus nu creează încă revoluția ; în țară mai trebuie să existe „o clasă revoluționară capabilă să transforme starea de suportare pasivă a oprimării

www.dacoromanica.ro

într-o stare de indignare și revoltă activă" (pag. 319). Lenin vedea chezășia succesului revoluției iminente din Rusia în clasa muncitoare înaintată, singura care era capabilă să ducă masele populare la revoluție. Condusă de partidul bolșevic, clasa muncitoare din Rusia antrena la lupta revoluționară masele de oameni ai muncii, le educa prin exemplul acțiunilor ei revoluționare de masă care în revendicările politice se îmbinau cu cele economice.

Într-o serie de articole, publicate în „Pravda", Lenin analizează amănunțit datele statistice cu privire la greve, relevînd marea amploare luată de acestea și caracterul lor ofensiv. O importanță deosebit de mare a avut greva din mai 1913, organizată de partidul bolșevic. Ea a constituit pentru clasa muncitoare din Petersburg și din provincie un puternic imbold la acțiune. La manifestația de 1 Mai 1913 au participat 420 000 de muncitori. Amploarea mișcării greviste din Rusia a arătat ce armă măreață și de neînlocuit și-a făurit proletariatul în epoca revoluționară în vederea agitației de masă, în vederea trezirii și antrenării maselor la luptă. Lenin subliniază că în nici o țară din lume nu exista pe atunci un număr atît de mare de grevișți politici ca în Rusia, o asemenea îndîrjire, diversitate și energie în desfășurarea grevelor. Clasa muncitoare conducea de fapt tabăra revoluției, care unea masele asuprite și exploatate.

Proletariatul și țărănimea — „iată cine constituie forța socială a mișcării" (pag. 428). În articolele consacrate problemei agrare, Lenin dezvoltă și fundamentează teza programatică cu privire la rolul hotărîtor al alianței clasei muncitoare cu țărănimea pentru victoria revoluției burghezo-democratice. Lenin îi îndeamnă pe țărani să lupte împreună cu clasa muncitoare și sub conducerea acesteia împotriva dușmanului comun — autocrația țaristă —, pentru pămînt și libertate politică.

Dezmințind născocirile publiciștilor oficiali, care pretind că țărănimea „se întremează și progresează", Lenin demonstrează că în realitate țărănimea sărăcea și se ruina. Politica agrară a lui Stolîpin a intensificat deposedarea de pămînt și pauperizarea principalelor mase ale țăranilor, pre-

www.dacoromanica.ro

cum și îmbogățirea chiaburilor. Eforturile guvernului țarist de a atenua contradicțiile agrare din centrul Rusiei prin strămutări masive de țărani în Siberia au eșuat complet. Aceasta n-a făcut decît să amîne pentru scurt timp criza, dar cu prețul unei și mai mari intensificări și extinderi a ei atît în centrul țării cît și în Siberia. Lenin, bolșevicii arătau țăranilor că unica cale justă este calea revoluționară de rezolvare a problemei agrare.

Taberei revoluției care unea pe muncitori și țărani i se opunea „tabăra călăilor și iobăgiștilor, a monarhiei și ohranei". Dar, cu toate atrocitățile și batjocura la care era supus poporul, această tabără n-a izbutit să înăbușe mișcarea revoluționară a muncitorilor și țăranilor. Burghezia, începînd cu cadeții și sfîrșind cu octombriștii, sprijinea prin toate mijloacele contrarevoluția ; ea dădea bani călăilor și iobăgiștilor, calomnia și împroșca cu noroi revoluția, trăda interesele democrației. Lenin arată unitatea de clasă care există între cadeți și octombriști, divergențele dintre ei nefiind decît certuri între concurenți, care se tem mai mult decît orice de democrație, de mișcarea revoluționară a muncitorilor ; burghezia depunea toate eforturile pentru a-i face pe moșieri să împartă privilegiile cu ea. Dar eforturile unite ale iobăgiștilor și ale burgheziei n-au putut stăvili avîntul revoluției. Țarismul și burghezia nu erau în stare să rezolve sarcinile devenite actuale ale dezvoltării economice și politice a Rusiei „pe această cale și prin mijloacele existente" (aflate la dispoziția guvernului și a claselor exploatatoare) (pag. 319).

Partidul bolșevic a desfășurat o uriașă activitate — ideologică și organizatorică — de pregătire a maselor pentru revoluție. Lenin îi îndeamnă pe bolșevici să intensifice activitatea în organizațiile muncitorești legale — sindicate, case de asigurări, cooperative — și relevă fiecare succes al partidului în această acțiune. O deosebită atenție acordă el activității unor organe legale atît de importante cum erau ziarul „Pravda", ca și fracțiunii bolșevice din Duma a IV-a de stat.

Articolele lui Lenin, care apăreau aproape zilnic în „Pravda", însufleteau și uneau masele, le insuflau încre-

www.dacoromanica.ro

dere în victoria luptei revoluționare. Un rol deosebit de important a avut „Pravda" în organizarea luptei greviste a clasei muncitoare ; ea formula revendicările muncitorilor, organiza sprijinirea greviștilor de către muncitorii din alte întreprinderi și orașe, atrăgea în luptă mereu alte pături noi de muncitori. Lenin releva că „Pravda" a contribuit la atragerea unui mare număr de oameni și de fonduri, ceea ce a dus la avîntul întregii activități ilegale a partidului bolșevic.

Guvernul țarist, dîndu-și seama ce rol revoluționar are „Pravda", a încercat în repetate rînduri s-o interzică. În cursul anului 1913, „Pravda" și-a schimbat de cîteva ori denumirea. Clasa muncitoare sprijinea cu fermitate ziarul său și, în pofida tuturor persecuțiilor la care era supus, ziarul continua să apară și să-și sporească tirajul.

Într-o serie de lucrări cuprinse în volumul de față, Lenin tratează problemele organizării activității fracțiunii bolșevice din Duma de stat. Lenin îndrumează zi de zi pe deputații bolșevici, dă indicații în problemele de tactică în cadrul Dumei, îi învață pe deputații muncitorilor să folosească tribuna Dumei pentru a demasca politica antipopulară a autocrației și falsa democrație a cadeților, pentru a propaga lozinci revoluționare. Deputații bolșevici spuneau adevărul cu privire la situația grea și la lipsurile îndurate de masele muncitorești și țărănești, la asuprirea națională, demascau pregătirile de război ale guvernului țarist. Cuvîntările mai importante rostite de bolșevici în Dumă erau pregătite de Lenin sau cu participarea lui. În aprilie 1913, Lenin trimite deputatului G. I. Petrovski un proiect de cuvîntare în problema națională ; în mai, cu ocazia discutării bugetului de stat pe anul 1913, un deputat bolșevic rostește o cuvîntare în Dumă după proiectul întocmit de Lenin ; pentru A. E. Badaev, el a pregătit proiectul de cuvîntare „Politica Ministerului Instrucțiunii Publice", iar pentru N. R. Șagov — „În legătură cu politica agrară (generală) a actualului guvern".

Sub conducerea lui Lenin, partidul bolșevic a dus o luptă necruțătoare împotriva oportunismului ; el arăta clasei muncitoare răul pe care-l pricinuiesc revoluției oportuniștii.

www.dacoromanica.ro

Un mare număr de articole ale lui Lenin apărute în „Pravda", îndeosebi lucrarea lui „Probleme litigioase", reflectă lupta încordată dusă de bolșevici împotriva lichidatorilor, trotkiștilor și celorlalți oportuniști, care încercau să distrugă partidul, să submineze unitatea organizațiilor muncitorești. Lenin arată că lichidatorista „lozincă «partid legal» este lozinca *«reformismului»* și ea înseamnă — în condițiile actualului raport de clase și de forțe politice din Rusia — *renunțarea* la revoluție. Lozinca mișcare ilegală este lozinca revoluției" (pag. 327). Lenin demască politica trădătoare a lichidatorilor, care sprijineau burghezia liberală în lupta ei împotriva noii revoluții care se apropia. Pierzîndu-și orice influență în rîndurile muncitorilor, lichidatorii s-au unit tot mai mult cu burghezia, cu cadeții.

Lenin prezintă date statistice cu privire la numărul grupurilor de muncitori care sprijină prin subscripții „Pravda" bolșevică și al celor care sprijină ziarul lichidatorist „Luci". Din aceste date obiective reieșea limpede că majoritatea covîrșitoare a muncitorilor din Rusia era alături de „Pravda" și o sprijinea ; ele arătau rolul mereu crescînd al partidului bolșevic ca avangardă a clasei muncitoare revoluționare, ca conducător al tuturor oamenilor muncii.

În perioada apropierii revoluției, Lenin, bolșevicii continuau lupta împotriva lichidatorilor camuflați și a apărătorilor lor. Acest rol și-l asumau grupurile din străinătate care nu aveau legături cu masele muncitorești și nu se bucurau de sprijinul nici unei organizații ilegale din Rusia. Din aceste grupuri făceau parte trotkiștii, „vperediștii" și alții. O mare atenție acordă Lenin în anul 1913 demascării Blocului trotkist antipartinic din august. El luptă pentru a determina organizația social-democrată letonă să iasă din acest bloc, menținînd legături cu bolșevicii letoni. O dovadă în acest sens este „Proiectul de platformă pentru Congresul al IV-lea al Social-democrației din Ținutul leton", care se publică în volumul de față.

*
* *

www.dacoromanica.ro

Volumul 23 cuprinde următoarele 8 lucrări care nu au fost publicate pînă acum în Operele lui Lenin : „Scrisoare către Conducerea Partidului social-democrat din Germania", „Partidul muncitoresc și falsificatorii liberali (Despre Potresov)", „La aniversarea «Pravdei» (Muncitorii sprijină ziarul muncitoresc)", „Lupta dintre partide în China", „În legătură cu editorialul din ziarul «Luci» nr. 189", „Moșierii despre muncitorii agricoli sezonieri", „Capitaliștii și înarmările" și „Carne ieftină pentru «popor»".

„Scrisoare către Conducerea Partidului social-democrat din Germania" a fost scrisă de Lenin din însărcinarea Consfătuirii de la Cracovia a C.C. al P.M.S.D.R. cu activiștii de partid în perioada luptei acerbe duse de partid împotriva lichidatorilor. Scrisoarea constituie un răspuns la propunerea liderilor social-democrați germani de a convoca o consfătuire comună a lichidatorilor și bolșevicilor în scopul unirii lor. Lenin a respins categoric mediația oportuniștilor germani, care voiau să-i ajute pe lichidatori.

Articolul „Carne ieftină pentru «popor»" arată că Lenin nu pierdea nici un prilej pentru a demasca politica antipopulară a țarismului și burgheziei pe baza unor exemple foarte simple, accesibile și pe înțelesul maselor muncitoare, pe care le folosea pentru a aborda probleme politice importante.

În capitolul „Materiale pregătitoare" sînt incluse următoarele trei lucrări : „Planul articolului «Trei izvoare și trei părți constitutive ale marxismului»" și două planuri ale referatului cu privire la problema națională, ținut în iunie 1913 la Zürich, Geneva, Lausanne și Berna.

Institutul de marxism-leninism
de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

DESTINELE ISTORICE ALE ÎNVĂŢĂTURII LUI KARL MARX[1]

Esenţialul în învăţătura lui Karl Marx este lămurirea rolului istoric mondial al proletariatului, acela de făuritor al societăţii socialiste. Mersul evenimentelor în întreaga lume a confirmat oare această învăţătură după ce a fost expusă de Marx?

Marx a formulat-o pentru prima oară în 1844. „Manifestul Comunist" al lui Marx şi Engels, care a apărut în 1848, cuprinde o expunere armonioasă şi sistematică, pînă în prezent cea mai bună a acestei învăţături. Istoria universală de după 1848 se împarte în trei perioade principale distincte: 1) de la revoluţia din 1848 pînă la Comuna din Paris (1871); 2) de la Comuna din Paris pînă la revoluţia rusă (1905); 3) perioada de după revoluţia rusă.

Să aruncăm o privire asupra destinului pe care l-a avut învăţătura lui Marx în fiecare din aceste perioade.

I

La începutul primei perioade, învăţătura lui Marx nu este nicidecum dominantă. Ea nu reprezintă decît una din extrem de numeroasele fracţiuni sau curente ale socialismului. Dominante sînt acele forme ale socialismului care, în linii mari, sînt înrudite cu narodnicismul de la noi: neînţelegerea bazei materialiste a dezvoltării istorice, nepriceperea de a defini rolul şi însemnătatea fiecărei clase a societăţii capitaliste, tendinţa de a masca esenţa bur-

www.dacoromanica.ro

gheză a transformărilor democratice prin diferite fraze pretins socialiste despre „popor", „dreptate", „drept" etc.

Revoluţia din 1848 dă o lovitură de moarte tuturor acestor forme gălăgioase, pestriţe, ţipătoare ale socialismului *pre*marxist. În toate ţările, revoluţia ne arată *în acţiune* diferitele clase ale societăţii. Masacrarea muncitorilor de către burghezia republicană în zilele din iunie 1848, la Paris, precizează definitiv natura socialistă a proletariatului şi *numai* a proletariatului. Burghezia liberală se teme de o sută de ori mai mult de independenţa acestei clase decît de oricare reacţiune. Laşul liberalism se ploconeşte în faţa reacţiunii. Ţărănimea se mulţumeşte cu lichidarea rămăşiţelor feudalismului şi trece de partea ordinii, numai rareori mai oscilează între *democraţia muncitorească şi liberalismul burghez*. Toate teoriile despre un socialism situat *în afara* claselor şi despre o politică *în afara* claselor nu sînt altceva decît vorbe goale.

Comuna din Paris (1871) desăvîrşeşte această dezvoltare a transformărilor burgheze; republica datoreşte consolidarea ei, adică a acelei forme de organizare a statului în care relaţiile de clasă apar în forma cea mai făţişă, numai eroismului proletariatului.

În toate celelalte ţări europene, o dezvoltare mai confuză şi mai puţin desăvîrşită duce la formarea aceleiaşi societăţi burgheze. La sfîrşitul primei perioade (1848—1871), perioadă de furtuni şi revoluţii, socialismul premarxist *dispare*. Iau naştere partide *proletare* de sine stătătoare: Internaţionala I (1864—1872) şi social-democraţia germană.

II

A doua perioadă (1872—1904) se deosebeşte de cea dintîi prin caracterul ei „paşnic", prin lipsa de revoluţii. Apusul a terminat cu revoluţiile burgheze. Răsăritul a-a ajuns încă la ele.

Apusul intră în faza pregătirii „paşnice" în vederea perioadei viitoarelor transformări. Pretutindeni se formează partide socialiste avînd o bază proletară, care învaţă să folosească parlamentarismul burghez, să-şi creeze o presă

www.dacoromanica.ro

cotidiană proprie, instituţii culturale proprii, sindicate proprii, cooperative proprii. Învăţătura lui Marx repurtează o victorie deplină şi *pătrunde în mase tot mai largi.* Procesul selecţionării şi acumulării forţelor proletariatului, al pregătirii lui în vederea viitoarelor bătălii înaintează încet, dar sigur.

Dialectica istoriei este de aşa natură, încît izbînda teoretică a marxismului sileşte pe duşmanii lui *să se deghizeze* în marxişti. Liberalismul, putred pe dinăuntru, încearcă să reînvie sub forma *oportunismului* socialist. Perioada de pregătire a forţelor în vederea marilor bătălii este interpretată de duşmanii marxismului ca o renunţare la aceste bătălii. Îmbunătăţirea situaţiei robilor în vederea luptei împotriva robiei salariate este interpretată de ei în sensul vînzării de către robi a drepturilor lor la libertate pentru un gologan. Ei propovăduiesc cu laşitate „pacea socială" (adică pacea cu sclavagismul), renunţarea la lupta de clasă etc. Ei au foarte mulţi partizani printre parlamentarii socialişti, printre funcţionarii de tot felul ai mişcării muncitoreşti şi în rîndurile intelectualilor „simpatizanţi".

III

Nici nu apucară bine oportuniştii să se laude cu „pacea socială" şi cu faptul că sub „democraţie" furtunile nu sînt o necesitate, şi în Asia apăru un nou izvor de uriaşe furtuni mondiale. Revoluţiei ruse îi urmară revoluţiile turcă, persană, chineză. Epoca în care trăim acum este tocmai o epocă de furtuni de acest fel şi de „ricoşări" a acestora asupra Europei. Oricare ar fi soarta marii republici chineze, pe care se pregătesc s-o sfîşie diferite hiene „civilizate", nici o putere din lume nu va putea restabili vechiul feudalism în Asia şi nu va putea şterge de pe faţa pămîntului democratismul eroic al maselor populare din ţările asiatice şi semiasiatice.

Unii oameni ce nu dau destulă atenţie condiţiilor în care are loc pregătirea şi dezvoltarea luptei de masă au fost aduşi la desperare şi la anarhism de lungile amînări ale luptei hotărîtoare împotriva capitalismului în Europa..

www.dacoromanica.ro

Acum vedem ce dovadă de miopie şi de laşitate constituie desperarea anarhistă.

Faptul că 800 000 000 de oameni din Asia au fost atraşi în lupta pentru aceleaşi idealuri care-i animă şi pe cei din Europa trebuie să ne insufle optimism, şi nu desperare.

Revoluţiile din Asia au scos la iveală aceeaşi lipsă de caracter şi aceeaşi ticăloşie a liberalismului, aceeaşi însemnătate excepţională a poziţiei de sine stătătoare a maselor democratice, aceeaşi delimitare precisă a proletariatului de burghezia de orice fel. Cel care, după experienţa din Europa şi din Asia, mai vorbeşte despre o politică *în afara* claselor şi despre un socialism *în afara* claselor, acela trebuie pur şi simplu pus într-o cuşcă şi expus alături de vreun cangur australian.

După Asia a început să se mişte şi Europa, dar nu în maniera asiatică. Perioada „paşnică" dintre 1872 şi 1904 s-a încheiat pentru totdeauna. Scumpetea şi jugul trusturilor provoacă o nemaipomenită ascuţire a luptei economice, ascuţire care i-a urnit din loc pînă şi pe muncitorii englezi, cei mai pervertiţi de către liberalism. Sub ochii noştri chiar şi în Germania, ţara burghezo-iunchierească cea mai „de neclintit", se coace o criză politică. Înarmările febrile şi politica imperialismului fac ca în Europa de azi să domnească o „pace socială" care seamănă foarte mult cu un butoi de pulbere. În acelaşi timp, descompunerea *tuturor* partidelor burgheze şi maturizarea proletariatului progresează neîncetat.

După apariţia marxismului, fiecare din aceste trei mari perioade din istoria universală i-a adus noi confirmări şi noi triumfuri. Dar un triumf şi mai mare îi va aduce marxismului, ca doctrină a proletariatului, perioada istorică ce se apropie.

„Pravda" nr. 50 din 1 martie 1913
Semnat : V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SCRISOARE CĂTRE CONDUCEREA PARTIDULUI SOCIAL-DEMOCRAT DIN GERMANIA [2]

Mult stimaţi tovarăşi !

La propunerea Comitetului Central, consfătuirea reprezentanţilor C.C. şi a activiştilor din organizaţiile din Rusia, care lucrează în diferite domenii ale muncii social-democrate, a discutat scrisoarea dv. din 28 decembrie 1912, în care vă manifestaţi dorinţa „de a convoca o consfătuire şi de a conduce dezbaterile".

Exprimîndu-şi sentimentele de recunoştinţă pentru atenţia ce acordaţi problemelor noastre de partid, consfătuirea a hotărît, totodată, în unanimitate *să nu accepte* propunerea dv.

Noi, social-democraţii revoluţionari ruşi, purtăm un deosebit respect partidului proletariatului revoluţionar german. Noi dorim ca între Partidul social-democrat rus şi cel german să existe relaţiile cele mai frăţeşti. Şi, voind să înlăturăm orice neînţelegere în această privinţă, ne vom strădui, stimaţi tovarăşi, să vă expunem deschis motivele care ne-au determinat să nu acceptăm propunerea dv.

Să începem cu *scopul* consfătuirii proiectate de dv.

Dv. consideraţi că scopul consfătuirii trebuie să fie acela „de a elabora un program unic al partidului şi un statut de organizare" şi ne propuneţi să facem cunoscute proiectele noastre.

Or, partidul nostru are de multă vreme un program. Încă în 1903, adică acum zece ani, programul nostru a fost aprobat de Congresul al II-lea al partidului nostru. Şi de atunci sute de mii, iar în anii revoluţionari milioane

www.dacoromanica.ro

de proletari din Rusia şi-au demonstrat fidelitatea faţă de acest program, luptînd sub steagul partidului nostru. Noi continuăm să rămînem credincioşi acestui program şi considerăm *cu totul* inutilă o revizuire a lui.

Ţinem să vă informăm că pînă în momentul de faţă *nici măcar* lichidatorii nu au cerut revizuirea programului partidului — în tot cazul nu au cerut-o deschis.

O înţelegere între diferite grupuri şi grupuleţe cu privire la un nou program presupune *inexistenţa partidului.* Or, P.M.S.D.R. *există,* sub steagul lui luptă astăzi, ca şi în trecut, clasa muncitoare din Rusia. Partidul nostru a trecut şi într-un fel continuă să treacă şi acum prin vremuri deosebit de grele. Dar, contrar afirmaţiilor lichidatorilor, el nu şi-a încetat nici un moment existenţa. Numai cei din urmă (adică oamenii care se situează în afara partidului) pot accepta tratative cu privire la elaborarea unui nu ştiu ce nou program al partidului — evident, pentru un nu ştiu ce nou partid. (Cele arătate mai sus se referă, cu oarecare schimbări, şi la elaborarea unui nou statut al partidului.)

Mai departe. Ceea ce ne desparte pe noi de lichidatori sînt divergenţe principiale profunde — cu deosebire în problema unei noi revoluţii în Rusia. Partidul nostru (inclusiv menşevicii-*partiiţi,* în frunte cu G. V. Plehanov) susţine punctul de vedere că clasa muncitoare din Rusia şi partidul ei trebuie să lupte pentru o nouă revoluţie rusă, deoarece numai aceasta poate aduce adevărata libertate politică în ţara noastră. Tocmai acest lucru îl neagă lichidatorii. În tactica lor, ei pornesc de la premisa că Rusia se va dezvolta pe o cale mai mult sau mai puţin paşnică, constituţională.

E lesne de înţeles, stimaţi tovarăşi, că din *aceste* divergenţe cardinale decurg inevitabil o serie întreagă de dezacorduri în toate problemele muncii de partid. Lichidatorii neagă actualul nostru P.M.S.D.R., care în momentul de faţă nu poate avea decît o existenţă ilegală (deşi poate desfăşura şi *desfăşoară* o activitate social-democrată legală în numeroase domenii). Lichidatorii distrug organizaţia noastră actuală în speranţa că vor reuşi să înfiinţeze în

www.dacoromanica.ro

Rusia de astăzi un partid muncitoresc legal. (Este cazul să menţionăm aici că pînă şi cadeţii liberali nu pot obţine legalizarea partidului lor.) De aici — sciziunea provocată exclusiv şi în întregime de către lichidatori.

Şi se înţelege că aceste controverse, aceste divergenţe cardinale pot fi rezolvate *numai* de către muncitorii ruşi conştienţi, numai de organizaţiile noastre social-democrate ruse şi *de nimeni altcineva.*

Muncitorii ruşi au şi realizat un pas important în această direcţie.

Alegerile pentru Duma a IV-a [3], care au luat sfîrşit de curînd, au arătat că proletariatul rus în covîrşitoarea sa majoritate se situează pe punctul de vedere al vechiului nostru partid cu programul şi tactica sa revoluţionară.

Toţi cei 6 deputaţi care au fost aleşi potrivit legii din partea curiei muncitoreşti sînt bolşevici.

Aceşti 6 deputaţi, care reprezintă 9/10 din Rusia muncitorească s-au declarat făţiş adversari ai lichidatorilor.

Primul cotidian muncitoresc social-democrat din Rusia („Pravda" din Petersburg) a fost fondat şi este întreţinut de muncitorii înşişi, din bănuţii muncitorilor, şi anume de muncitori avînd aceeaşi orientare (bolşevică). Astfel, unitatea uriaşei *majorităţi* a muncitorilor se făureşte în practică, de jos, pornind din adîncurile masei muncitoreşti. Numai *o astfel* de unitate este viabilă, numai ea va duce la deplina coeziune a forţelor muncitorilor.

Nu vă vom ascunde, tovarăşi, că, în aceste condiţii, noi considerăm mediaţia Parteivorstand-ului * german în general inacceptabilă. Din lipsă de informaţie sau din alte cauze, Vorstand-ul nu a manifestat imparţialitate faţă de noi şi de lichidatori. Vă vom aminti doar două fapte.

1) Organul central al partidului frăţesc german („Vorwärts") [4] rezervă coloane întregi atacurilor grosolane ale lichidatorilor la adresa Conferinţei partidului nostru din ianuarie 1912 [5], iar nouă ni se refuză publicarea pînă şi a unor dezminţiri cu caracter pur faptic, încălcîndu-se astfel cele mai elementare obligaţii faţă de noi.

* — conducerea partidului. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

2) În pofida protestelor noastre, Vorstand-ul acordă în timpul campaniei electorale ajutor financiar lichidatorilor, refuzînd acest ajutor Comitetului Central. „Vorstand"-ul a acordat subvenţii Bundului, Comitetului regional Caucaz şi letonilor, *adică* C.O. [6] lichidatorist, întrucît oricine ştie că tocmai aceste trei organizaţii constituie în principal C.O. lichidatorist. Cu banii muncitorilor germani lichidatorii au pornit la editarea unui Konkurrenzorgan *, „Luci" [7], la Petersburg, care a început să apară *chiar în ziua alegerilor,* adîncind sciziunea.

A acorda în cursul unei sciziuni ajutor financiar unei părţi împotriva alteia este un act fără precedent în întreaga istorie a Internaţionalei. Făcînd acest pas, Vorstand-ul a sfidat pe partizanii Conferinţei din ianuarie şi a arătat că nu a fost în stare să respecte principiul imparţialităţii.

Cu profund regret trebuie să vă spunem deschis, tovarăşi, că informarea tovarăşilor germani cu privire la problemele din Rusia este organizată cît se poate de *anormal.* De aici şi faptul că dv. ba proiectaţi o consfătuire a 12 „curente" (a grupurilor semistudenţeşti din străinătate), ignorînd organizaţiile din Rusia, ba prezentaţi un plan de convocare a 5 organizaţii ş.a.m.d. De aici şi încercările insolente ale lichidatorilor de a vă înşela pur şi simplu: de pildă, încercarea lor de a vă stoarce bani, arătînd că în vara anului 1912, la Harkov şi Moscova, bolşevicii s-ar fi unit cu lichidatorii. În realitate însă, tocmai la Harkov şi Moscova au fost aleşi ca deputaţi bolşevici, adversari intransigenţi ai lichidatorismului, aleşi *în luptă* cu cei din urmă (deputaţii Muranov şi Malinovski). De aici şi faptul că aţi acordat ajutor financiar în timpul alegerilor tocmai grupurilor (Bundul, P.P.S., S.D.P. [8]) care au intrat într-un conflict extrem de ascuţit la alegeri şi din rîndul cărora a ieşit Jagiełło — *singurul* deputat care a fost primit în fracţiunea social-democrată numai ca membru fără drepturi depline, şi asta cu şapte voturi contra şase, adică cu o majoritate de numai un vot.

* — organ de concurenţă. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

E de mult timpul, tovarăşi, să se pună capăt acestei stări de lucruri. În loc să daţi ascultare unor informatori incompetenţi, trebuie să oferiţi coloanele publicaţiilor voastre pentru articole semnate de reprezentanţii responsabili ai diferitelor grupuri din cadrul partidului, în scopul unei prezentări obiective a situaţiei din Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia şi al elucidării ei principiale.

Dacă dv. doriţi să cunoaşteţi problemele noastre, trebuie să folosiţi ca sursă de informare documentele şi publicistica, aşa cum procedaţi, de pildă, urmărind lupta curentelor din Italia, Anglia ş.a.m.d. Neprocedînd astfel, întreprindeţi, fără voie, paşi care deseori pot fi luaţi de către muncitorii ruşi drept o ofensă cu totul nemeritată.

Scris la 2 (15) martie 1913

Publicat pentru prima oară în 1960, în revista „Kommunist" nr. 6

Se tipăreşte după textul copiei dactilografiate

Tradus din limba germană

www.dacoromanica.ro

MAREA PROPRIETATE MOŞIEREASCĂ ŞI MICA PROPRIETATE ŢĂRĂNEASCĂ ÎN RUSIA

În legătură cu recenta aniversare a zilei de 19 februarie 1861 nu strică să amintim care este actuala repartizare a pămîntului în Rusia europeană.

Ultima statistică oficială cu privire la repartizarea pămîntului în Rusia europeană a fost publicată de ministerul afacerilor interne şi se referă la anul 1905.

Potrivit datelor acestei statistici, numărul marilor moşieri cu peste 500 de deseatine de pămînt este (în cifre rotunde) de circa 30 000 ; ei deţin circa 70 000 000 de deseatine.

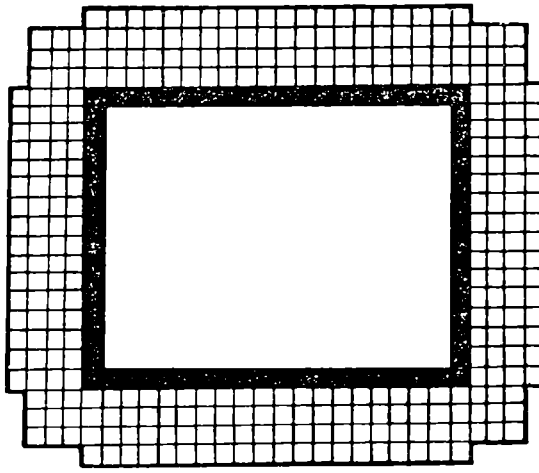

www.dacoromanica.ro

Circa 10 000 000 de gospodării de ţărani săraci, luate laolaltă, posedă *aceeaşi* suprafaţă de pămînt.

În medie revin, deci, la un mare moşier circa 330 de familii de ţărani săraci, fiecare familie ţărănească avînd circa 7 *(şapte)* deseatine de pămînt, iar fiecare mare moşier posedînd circa 2 300 *(două mii trei sute)* de deseatine.

Pentru ilustrarea concretă a acestei situaţii am întocmit desenul de mai sus.

Marele dreptunghi alb din mijloc reprezintă domeniul unui mare moşier. Micile pătrăţele din jur înfăţişează micile parcele ţărăneşti.

În total sînt 324 de pătrăţele, iar suprafaţa dreptunghiului alb este egală cu suprafaţa a 320 de pătrăţele.

„Pravda" nr. 51 din 2 martie 1913 *Se tipăreşte după textul apărut în ziar*

www.dacoromanica.ro

NOTE FALSE

Cuvîntarea rostită de d-l Miliukov în Duma de stat în problema votului universal prezintă un deosebit interes, deoarece oratorul a trebuit să atingă o serie întreagă de teme care au o importanţă primordială pentru democraţie.

În presa noastră în general — inclusiv în presa liberală — se statorniceşte tot mai mult un obicei neprincipial şi detestabil: acela de a se limita la publicarea unor note elogioase (d-l Litovţev în „Reci“ [9]) sau injurioase pe marginea cuvîntărilor rostite în Dumă şi de a nu analiza *niciodată* conţinutul *de idei* al acestor cuvîntări!

Muncitorii nu au încredere în politicianismul burghez. Muncitorii vor *să înveţe* politică. Răspunzînd acestei dorinţe, vom face o încercare de a analiza cuvîntarea d-lui Miliukov.

„...Dv. — spune d-l Miliukov, adresîndu-se *tot timpul* octombriştilor —, dv. nu numai că nu sînteţi legaţi de cîrmuire prin anumite obligaţii, dar nu sînteţi legaţi de ea nici măcar prin recunoştinţă“ —

deoarece alegerile, pretinde el, au fost măsluite împotriva voastră.

D-l Miliukov, unul dintre cadeţii [10] cei mai eruditi, profesor, redactor etc., a dezvoltat cu toată seriozitatea acest argument şi chiar a adăugat:

„...este evident că în Rusia nu există o pătură socială care să sprijine actuala politică a guvernului...“ („Rossiia“ nr. 2 236).

www.dacoromanica.ro

Caracterul fals al acestor raţionamente este flagrant. Acelaşi domn Miliukov l-a citat apoi pe francezul Chasles, care afirmă, pe bună dreptate, că *„nodul problemei" „îl constituie problema agrară"*.

„Spre a asigura Dumei a III-a un caracter conservator — spune Chasles —, era necesar ca majoritatea s-o aibă nu ţăranii, ci moşierii... Proprietatea funciară şi aristocraţia banului pot forma un bloc care să reprezinte 5/8 din voturi (în condiţiile alegerii membrilor Dumei de stat conform legii noastre electorale), iar minoritatea este literalmente strivită : ţăranii, clasa mijlocie şi democraţia orăşenească sînt invitate de legiuitor să nu facă alegeri, ci să stea să privească la alegerile care au loc, să nu participe, ci să asiste la desfăşurarea lor".

Reacţionarul Chasles raţionează just şi inteligent. Îi mulţumim d-lui Miliukov pentru aceste interesante citate..., *care spulberă* frazeologia d-lui Miliukov ! Este evident că în Rusia *există* o „pătură" socială (clasa moşierilor feudali sau iobăgişti) care sprijină politica guvernului şi este legată *„de cîrmuire"* prin interesele ei de clasă. Cît priveşte legătura prin „obligaţii" şi prin „recunoştinţă", aceasta în general este o prostie, — vă rog să nu uitaţi acest lucru, învăţate domn cadet !

În articolul următor * vom arăta cum acest cadet învăţat s-a învîrtit — întocmai ca un cotoi în jurul unei străchini cu lapte fierbinte — în jurul *„nodului problemei"* (adică al problemei agrare), pe care reacţionarul Chasles l-a indicat just.

„Pravda" nr. 55 din 7 martie 1913
Semnat : V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

---

* Vezi volumul de faţă, pag. 14—15. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

„NODUL PROBLEMEI"

Am văzut că reacţionarul francez Chasles, citat de d-l Miliukov, consideră pe bună dreptate că „nodul problemei" care se ridică în faţa Rusiei îl constituie problema agrară *.

D-l Miliukov a citat cuvintele inteligente ale acestui reacţionar inteligent, dar sensul lor nu l-a înţeles absolut de loc !

„...Ţăranul pe care dv. (adică, octombriştii şi guvernul ; *cu ei* discută d-l Miliukov !) l-aţi adus aici cu mîna voastră poate fi oare făcut dependent ? El vorbeşte de la această tribună despre pămînt şi vorbeşte la fel cum vorbea ţăranul independent din Duma I şi a II-a de stat. Nu, domnilor, în viaţa rusă nu există un element mai independent şi mai ferm decît ţăranul rus". (Aplauze pe băncile stîngii şi strigăte: „Aşa e!")

Este evident că numai făţarnicii cadeţi au bătut din palme, deoarece toată lumea ştie că, în primul rînd, în Duma a III-a şi a IV-a de stat ţăranii *nu* vorbesc *tocmai* „la fel", ci vorbesc mai moderat ca în Duma I şi a II-a de stat, iar în al doilea rînd că în viaţa rusă *există* un element mai independent şi mai ferm. Chiar d-l Miliukov *a trebuit* să recunoască în cuvîntarea sa că cei care au făcut „cel mai mult" pentru cauza libertăţii politice în Rusia sînt *muncitorii*. Ori poate că „independenţa" se măsoară după alte criterii ?

Dar nu aceasta este problema esenţială. Problema este dacă *în momentul de faţă* interesele celor 130 000 de moşieri pot fi împăcate cu interesele masei ţărăneşti. D-l Mi-

* Vezi volumul de faţă, pag. 12—13. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

liukov „s-a învîrtit în jurul" acestei chestiuni *pentru a se eschiva de la un răspuns.*

Iar d-l S. Litovţev, tocmit de „Reci" pentru a-l elogia pe P. Miliukov, a scris despre cuvîntarea acestuia că

„a risipit ceaţa care învăluia această problemă acută şi litigioasă. Votul universal este şi astăzi pentru mulţi un fel de sperietoare, o culme a revoluţionarismului".

Iată încă o mostră de frazeologie!

Învăţaţi de la reacţionarul Chasles, domnilor flecari liberali! Nodul problemei îl constituie problema agrară. În această problemă pot fi împăcate, *în momentul de faţă,* interesele celor 130 000 de familii de moşieri cu interesele celor 10 000 000 de familii ţărăneşti? Da sau nu?

Iată care este *„nodul"* problemei votului universal, d-le Miliukov, iar voi *pervertiţi* conştiinţa politică a poporului, *disimulînd* prin vorbe goale această esenţă a problemei, evidentă pentru orice om cu scaun la cap.

Dacă la întrebarea de mai sus veţi răspunde *da* —, vă voi combate cu propria dv. recunoaştere că în Dumele a III-a şi a IV-a de stat ţăranii vorbesc (deşi mai moderat) *„la fel"* ca în Dumele I şi a II-a.

Dacă veţi răspunde *nu* —, atunci *întreaga* dv. vorbărie despre caracterul împăciuitor, ne-*„unilateral"* pe care l-ar avea votul universal în Rusia de azi cade.

Cît despre savantele referiri la Bismarck, acestea sînt puerile, căci Bismarck „a acordat" dreptul de vot universal într-un moment cînd dezvoltarea burgheză a Germaniei *ajunsese să împace* interesele moşierilor cu cele ale tuturor ţăranilor înstăriţi şi chiar ale unei părţi a ţăranilor mijlocii.

S-ar putea ca cititorul perspicace să-şi pună întrebarea: nu rezultă oare de aici că introducerea votului universal în Rusia este imposibilă? — Nu, îi vom răspunde noi cititorului perspicace, de aici rezultă numai că imposibil în Rusia este punctul de vedere reformist.

„Pravda" nr 56 din 8 martie 1913
Semnat: V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SULIMENIREA IOBĂGIEI DE CĂTRE LIBERALI

Istoricul liberal Miliukov, şeful partidului cadet, scria de curînd într-un editorial din „Reci" :

„În Rusia, inegalitatea socială (iobăgia) a fost mai şubredă şi a avut un caracter mai accidental decît în oricare parte a lumii civilizate. Ea a cedat fără împotrivire (!!!) de la prima trăsătură de condei. Miliutin şi Soloviev au înfăptuit fără trudă o reformă a cărei posibilitate contele Stroganov o prezisese încă în timpul lui Alexandru I".

Ne-am obişnuit ca toţi istoricii liberali şi o parte din istoricii narodnici să sulimenească iobăgia şi puterea de stat iobăgistă din Rusia. Dar nu toţi au mers pînă acolo încît să enunţe asemenea „perle" ruşinoase ca cea reprodusă mai sus.

În Rusia, iobăgia şi casta moşierilor iobăgişti n-au fost nici şubrede şi nici n-au avut un caracter accidental, ci mult mai „solide", mai tari şi mai puternice „decît în oricare parte a lumii civilizate". Nu „fără împotrivire", ci după o foarte înverşunată împotrivire a cedat iobăgia o mică părticică din privilegiile ei. Sau poate că d-l liberal ne va cita un exemplu din „lumea civilizată" care să semene cu soarta lui Cernîşevski ?

Miliutin şi Soloviev au apărat *ei înşişi* privilegiile iobăgiştilor şi au prevăzut pentru ele *„o despăgubire"* neobişnuit de împovărătoare. Prin faptul că trece sub tăcere acest lucru, d-l Miliukov denaturează istoria, care atestă „viabilitatea" privilegiilor şi a atotputerniciei iobă-

www.dacoromanica.ro

giste încă o jumătate de secol după Miliutin & Co., după reforma „*lor*" iobăgistă.

De ce sulimenesc istoricii liberali iobăgia şi reformele iobăgiste ? Pentru că la cei care au înfăptuit aceste reforme ei văd o slugărnicie în faţa iobăgiştilor care le place, o teamă de democraţie care-i bucură, o tendinţă de a merge în bloc cu reacţiunea care le este proprie, o sulimenire a luptei de clasă care le este familiară.

Este vorba de un trecut îndepărtat. Şi totuşi atitudinea de atunci şi cea de astăzi a liberalilor („după strai, şi slujbaşi din fire" [11]) faţă de lupta de clasă este un fenomen de acelaşi ordin.

Prin sulimenirea iobăgiei, d-l Miliukov a prezentat cum nu se poate mai bine propriul său chip, chipul partidului său şi al întregului liberalism burghez rus, care, pentru a-i păcăli pe cei naivi, pretinde că face parte din democraţie.

„Pravda" nr. 57 din 9 martie 1913
Semnat : I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

UN SISTEM „ŞTIINŢIFIC" DE EXPLOATARE SÎNGEROASĂ

Capitalismul american se află în fruntea tuturor. Dezvoltarea la maximum a tehnicii, cel mai rapid ritm al progresului, — toate acestea determină bătrîna Europă să-i imite pe yankei. Dar ceea ce preia burghezia europeană de la americani nu sînt nici instituţiile lor democratice, nici libertatea politică sau forma de stat republicană, ci cele mai noi metode de exploatare a muncitorului.

Cel mai mult se vorbeşte acum în Europa, şi în parte şi în Rusia, de „sistemul" inginerului american Frederic Taylor. Nu de mult, d-l Semenov a ţinut la Petersburg, în aula Institutului de căi ferate, un referat despre acest sistem. Taylor însuşi a descris acest sistem numindu-l un sistem „ştiinţific", iar cartea lui este tradusă şi propagată cu multă rîvnă în Europa.

În ce constă acest „sistem ştiinţific" ? În a stoarce de la muncitor o cantitate de trei ori mai mare de muncă în decursul aceleiaşi zile de lucru. Este pus să muncească cel mai puternic şi mai îndemînatic muncitor ; se cronometrează în secunde şi în fracţiuni de secundă timpul cheltuit pentru fiecare operaţie, pentru fiecare mişcare ; se elaborează cele mai economicoase şi mai productive metode de muncă ; mişcările pe care cel mai bun muncitor le execută în timpul lucrului sînt înregistrate pe o peliculă specială etc.

Rezultatul : în aceleaşi 9—10 ore de lucru se stoarce de la muncitor de trei ori mai multă muncă, forţele îi sînt măcinate fără milă, fiecare picătură de energie muscu-

www.dacoromanica.ro

lară şi nervoasă îi este suptă robului salariat cu o viteză întreită. Va muri înainte de vreme ? — Cîţi alţii nu aşteaptă la poartă !...

— În societatea capitalistă, progresul ştiinţei şi al tehnicii înseamnă un progres în arta de a exploata la sînge.

Iată un exemplu din cartea lui Taylor.

Este vorba de munca de încărcare în vagonete a fontei care urmează să fie prelucrată ; se face o comparaţie între vechiul sistem şi sistemul nou, „ştiinţific" :

	Sistemul vechi	Sistemul nou
Numărul muncitorilor ocupaţi cu lucrările de încărcare	500	140
Un muncitor încarcă, în medie, tone (1 tonă = 61 de puduri)	16	59
Cîştigul mediu al muncitorului	2,30 rub.	3,75 rub.
Cheltuielile fabricantului pentru încărcarea unei tone	14,4 cop.	6,4 cop.

Capitalul îşi reduce cheltuielile de peste *două* ori. Profitul creşte. Burghezia este încîntată şi nu mai ştie cum să-i laude pe alde Taylor !

La început muncitorul cîştigă ceva mai mult. În acelaşi timp însă alte sute de muncitori sînt concediaţi. Cei rămaşi lucrează de patru ori mai intens, se spetesc muncind. După ce i se stoarce toată vlaga, muncitorul este azvîrlit în stradă. Numai oamenii tineri şi puternici sînt angajaţi la lucru.

Exploatarea la sînge are loc după toate regulile ştiinţei...

„Pravda" nr. 60 din 13 martie 1913
Semnat : W.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

„SUCCESELE" NOASTRE

Atît ministrul de finanţe în expunerea sa de motive la buget, cît şi toate partidele guvernamentale caută să se convingă pe sine şi să convingă şi pe alţii că bugetul nostru este bine echilibrat. În acest sens se invocă, printre altele, „succesele" industriei, care în ultimii ani, fără îndoială, a înregistrat un avînt.

Industria noastră, ca şi întreaga economie naţională a Rusiei, s-a dezvoltat şi se dezvoltă în mod capitalist. Acest fapt, incontestabil, nu mai trebuie demonstrat. Dar a te limita la datele cu privire la „dezvoltare" şi la afirmaţiile pline de mulţumire de sine lăudăroasă : „creşte cu atîta la sută" înseamnă *a închide ochii* asupra mizeriei şi *nemaipomenitei* înapoieri a Rusiei, pe care le vădesc aceste date.

Valoarea producţiei globale a fabricilor şi uzinelor noastre era de 4 307 000 000 de ruble în 1908, iar în 1911 de aproximativ 4 895 000 000 de ruble, declară încîntat ministrul de finanţe.

Priviţi însă *care este semnificaţia* acestor cifre. În America, la fiecare zece ani se face un recensămînt. Pentru a găsi o cifră *asemănătoare* cu cea de la noi, trebuie să ne întoarcem la anul 1860, cînd în America mai exista *sclavajul* negrilor.

În 1860 valoarea producţiei industriei prelucrătoare se evalua în America la 3 771 000 000 de ruble, iar în 1870 la 8 464 000 000 de ruble. În 1910 valoarea producţiei era în această ţară de 41 344 000 000 de ruble, adică aproape

www.dacoromanica.ro

de *zece ori* mai mare decît cea din Rusia. Populaţia Rusiei este de 160 000 000 de suflete, în timp ce populaţia Americii în 1910 era de 92 000 000 şi în 1860 de 31 000 000 de suflete!

Salariul mediu anual al muncitorului industrial rus era în 1911 de 251 de ruble, adică cu 8,2% mai mare (raportat la suma tuturor salariilor) decît în 1910, declară încîntat ministrul de finanţe.

În America, salariul mediu al unui muncitor industrial în 1910 era de *1 036 de ruble*, adică *de patru ori* mai mare decît al muncitorului rus. În 1860 el era de *576 de ruble*, adică de două ori mai mare decît salariul *actual* al muncitorului rus.

Rusia secolului al XX-lea, Rusia „constituţiei" de la 3 iunie [12] *se află la un nivel mai scăzut decît cel al Americii sclavagiste.*

Producţia anuală a unui muncitor industrial din Rusia era în 1908 în valoare de 1 810 ruble, în timp ce în America în 1860 era în valoare de 2 860 de ruble, iar în 1910 — 6 264 de ruble.

Chiar şi aceste cîteva cifre sînt suficiente pentru a lămuri pe scurt ce este capitalismul *modern* şi ce înseamnă lanţurile medievale ale iobăgiei, care-l încătuşează şi care determină situaţia grea a maselor largi ale ţărănimii.

Or, ca urmare a situaţiei în care se află ţăranii, piaţa internă este redusă în mod inevitabil la proporţii jalnice, trăgîndu-l în jos pe muncitor, care cîştigă în 1911 de două ori mai puţin decît cîştiga muncitorul american în epoca sclavajului. Iar, pe lîngă toate celelalte, condiţiile pieţei mondiale pun în faţa Rusiei următoarea alternativă: ori să fie strivită de concurenţi la care capitalismul se dezvoltă în alt ritm şi pe o bază într-adevăr largă, ori să se descotorosească de toate rămăşiţele iobăgiei.

„Pravda" nr. 61 din 14 martie 1913
Semnat: V.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ACORD SAU SCIZIUNE ?

(PE MARGINEA DIVERGENŢELOR DIN CADRUL FRACŢIUNII SOCIAL-DEMOCRATE DIN DUMĂ)

Opinia publică social-democrată este alarmată de ameninţarea cu o scindare a fracţiunii, ameninţare care s-a făcut auzită în scrisoarea celor 7 deputaţi. Problema a trezit pe bună dreptate un interes arzător în rîndurile muncitorilor. Este necesar să înţelegem limpede şi precis situaţia.

De o parte se află toţi cei 6 deputaţi ai curiei muncitoreşti, adică, după cum oricine înţelege, reprezentanţii majorităţii covîrşitoare a clasei muncitoare din Rusia. De cealaltă parte, ceilalţi 7 deputaţi, care dispun de o majoritate întîmplătoare de 1 vot în cadrul fracţiunii.

În aparenţă, conflictul se datoreşte faptului că cei 7 deputaţi vor să-i constrîngă pe ceilalţi 6 să devină colaboratori ai ziarului „Luci" şi că se pronunţă pentru fuzionarea ziarelor „Pravda" şi „Luci". După părerea noastră, aceste pretenţii ale celor 7 deputaţi sînt, ca s-o spunem deschis, pur şi simplu neserioase. Poate oare cineva să fie constrîns cu o „majoritate de voturi" să colaboreze la un ziar cu a cărui orientare nu este de acord ? (Fără să mai vorbim că o redacţie care se respectă ar renunţa ea însăşi la asemenea „colaboratori" forţaţi, aduşi cu de-a sila.) Se poate oare vorbi în mod serios de o fuziune a ziarelor „Pravda" şi „Luci" ?

Firește că *nu!* Şi noi declarăm deschis că am considera o *trădare* a cauzei proletariatului renunţarea „Pravdei" la lupta împotriva lichidatorismului, deci şi fuzionarea „Pravdei" cu „Luci", *atîta timp cît „Luci" nu renunţă la*

www.dacoromanica.ro

propaganda lichidatoristă — împotriva „mişcării ilegale", împotriva grevelor politice etc. Cu greu ar putea militanţii social-democraţi serioşi să creadă că „Pravda" şi cei 6 deputaţi au hotărît să se sinucidă numai pentru că aşa vor cei de la „Luci". Despre aşa ceva nici nu poate fi vorba, iar cei 7 deputaţi ar face bine să nu mai insiste asupra „planului" lor, care este cu desăvîrşire inacceptabil şi irealizabil.

Dar problema divergenţelor din cadrul fracţiunii nu se limitează numai la aceasta. Fiecare simte că sub aparenţa conflictului în jurul colaborării forţate la „Luci" se mai ascunde şi alt conflict, mai important şi mai grav. Conflictul acesta se reduce *la atitudinea pe care fiecare dintre părţile fracţiunii o adoptă faţă de lichidatorism.*

Şi noi credem că, în cazul de faţă, muncitorii sînt înainte de toate îndreptăţiţi să ceară celor 7 deputaţi *să spună fără ocol, clar şi răspicat, care este atitudinea lor faţă de lichidatorism !* Cei 7 deputaţi sînt obligaţi să facă acest lucru cu aceeaşi sinceritate cu care l-au făcut cei 6 deputaţi ai muncitorilor. În fracţiunea din Duma a III-a de stat, majoritatea covîrşitoare o formau deputaţii *menşevici.* Dar faţă de lichidatorism ei aveau o atitudine net *negativă.* Ce atitudine au însă acum faţă de lichidatorism cei 7 deputaţi ? Ei înşişi au ridicat chestiunea ziarului „Luci", adică a lichidatorismului. De aceea ei sînt de două ori obligaţi să declare clar şi răspicat care este atitudinea lor faţă de propaganda ziarului „Luci" împotriva mişcării ilegale (vezi „Luci" nr. 101 şi altele), împotriva grevelor politice, împotriva hegemoniei clasei muncitoare în mişcarea de eliberare etc. Fără asta nu se poate face nici măcar un pas în direcţia unei ieşiri din situaţia creată.

Noi spunem deschis : dacă s-ar găsi în fracţiunea social-democrată fie şi un singur deputat care să facă de la tribuna Dumei afirmaţii de felul celor cuprinse în articolul din nr. 101 al ziarului „Luci" (creşterea simpatiei pentru „mişcarea ilegală" este un fapt „regretabil" etc.), *ruptura cu un asemenea deputat ar fi inevitabilă.* Iar deputatul social-democrat care nu s-ar ridica să spună că acest orator nu exprimă părerea social-democraţiei şi-ar încălca datoria faţă de clasa muncitoare.

www.dacoromanica.ro

Este justă această părere a noastră sau nu? Cu tot calmul lăsăm ca această problemă s-o judece muncitorii...

Atunci cînd există divergenţe serioase între cele două jumătăţi ale unei fracţiuni, unitatea poate fi menţinută numai *dacă ambele părţi tind în aceeaşi măsură la realizarea unui acord.* „A rezolva" probleme de ordin programatic printr-o majoritate întîmplătoare de un vot înseamnă *a provoca o sciziune.* E un lucru pe care îl înţelege oricine. Oamenii care vor cu adevărat unitate nu vor proceda niciodată la o atare „rezolvare" a problemelor.

Este oare posibil un asemenea acord în cadrul fracţiunii în actuala ei componenţă? Pînă acum *el a fost* posibil. De pildă: declaraţia fracţiunii, citită la deschiderea lucrărilor Dumei a IV-a. Fracţiunea a respins pretenţiile lichidatoriste, şi acest lucru a făcut posibil un acord între cele două părţi. Dacă există bunăvoinţă, dacă cei 7 deputaţi nu pregătesc o sciziune, acest lucru *va fi* posibil şi de aici înainte în toate problemele politice importante.

Exemplul declaraţiei [13] ne arată *ce trebuie să facem* pentru a evita sciziunea, pe cînd exemplul cu „autonomia cultural-naţională" ne arată *ce nu trebuie să facem* pentru a o evita. A formula o asemenea revendicare, cum a făcut tov. Cihenkeli, înseamnă *a suprima* programul social-democraţiei. Dacă pînă acum lichidatorii căutau să ne asigure că această revendicare „nu contravine" programului, acum ei sînt demascaţi chiar de bundişti, care („Zeit" [14] nr. 9) îl felicită pe Cihenkeli tocmai pentru că „a renunţat la punctul de vedere anchilozat pe care se situează teoria oficială în problema naţională". A suprima programul cu 7 voturi contra 6 *înseamnă* a pregăti *o sciziune.* Orice muncitor conştient înţelege acest lucru.

Aşadar, *acord sau sciziune*! Iată cum se pune problema.

Ce propunem noi? — *Un acord!*

Este el posibil? — Da!

Este el de dorit? — Da!

www.dacoromanica.ro

Ce se cere pentru realizarea acestui acord ? — Să nu suprimăm programul, să nu defăimăm „mişcarea ilegală", să rămînem credincioşi vechiului nostru steag ! După cum vede cititorul, cerinţele noastre sînt modeste.

Pentru un acord între cei 7 şi cei 6, împotriva sciziunii ! Iată ce trebuie să ceară toţi muncitorii conştienţi.

„Pravda" nr. 62 din 15 martie 1913
Semnat : B. B.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

„NUMERAR DISPONIBIL"

Ziarele guvernamentale, în frunte cu slugarnicul „Novoe Vremea" [15], ridică în slăvi guvernul nostru pentru excelentele rezultate obţinute în gospodărirea finanţelor statului. Gîndiţi-vă numai : 450 000 000 de ruble „numerar disponibil" ! Nu numai că nu dăm din buzunar, dar mai şi punem la chimir — iată cum ne gospodărim „noi".

Şi „Novoe Vremea", ziarul moşierilor ultrareacţionari şi al negustorilor octombrişti, ajunge la concluzia că, posedînd această rezervă frumuşică de 450 000 000 de ruble, n-avem a ne teme nici chiar de eventualitatea unui război.

Să examinăm însă mai îndeaproape expunerea de motive a ministrului de finanţe la bugetul pe 1913 ; — n-am putea găsi oare în această expunere, în afară de autoelogieri (cu care e presărată din belşug !), *date precise* cu privire la proveniența faimosului „numerar disponibil" ?

Deschizînd expunerea de motive a d-lui ministru, citim (partea I, pag. 15) că în cursul ultimilor 5 ani, 1908—1912, *împrumuturile de stat* au adus vistieriei statului 339 500 000 de ruble. Amortizarea împrumuturilor însumează în aceeaşi perioadă 252 100 000 de ruble.

Prin urmare, datoria publică *a crescut* în ansamblu cu *87 400 000 de ruble.* Iată prima „sursă" a „numerarului disponibil". Precum vedeţi, o sursă cît se poate de simplă.

Dar să mergem mai departe. Se ştie că, *începînd de la 1 octombrie 1908,* preţul rachiului de monopol a fost majorat la limită, şi anume de la 8 ruble la 8 ruble şi 40 de

www.dacoromanica.ro

copeici vadra (la rachiul ordinar ; la rachiul de masă, preţul a fost majorat de la 11 la 12 ruble).

Datorită acestei „măsuri financiare", în perioada 1908—1912 preţul mediu al rachiului de monopol a fost de 8 ruble şi 48 de copeici vadra, adică *exact cu 42 de copeici* mai ridicat decît în cei 4 ani premergători (1904—1907, cînd a fost de 8 ruble şi 6 copeici vadra).

În aceşti 5 ani (1908—1912), statul a vîndut în total 440 500 000 de vedre de rachiu de 40°. Creşterea profitului cu 42 de copeici la vadră a adus *185 000 000 de ruble.*

Iată o a doua sursă a „numerarului disponibil" !

Cea de-a treia sursă, căile ferate ale statului, au adus în decurs de 4 ani (1908—1911) un „beneficiu net" de *53 000 000 de ruble, fără a mai pune la socoteală* dobînzile şi amortizările cuvenite la capitalurile investite de stat, în sumă totală de 2 250 000 000 de ruble ! ! Să admitem pentru anul 1912 un „beneficiu" egal cu cel din 1911, adică de 105 000 000 de ruble. Rezultă pentru ultimii 5 ani un „beneficiu" de *158 000 000 de ruble.* Se înţelege că un asemenea mod de „gospodărire" a finanţelor publice, cînd „nu se mai pun la socoteală" dobînzile şi amortizările aferente unor investiţii de miliarde, aduce mai degrabă a scamatorie financiară. Subliniem că nu vreun „ziarist de stînga" (ferit-a sfîntul !), ci *însuşi Controlul de stat* a fost acela care a evaluat *la 397 600 000 de ruble* dobînzile şi amortizările cuvenite pe timp de *4 ani* (1908—1911) la capitalurile investite de stat la căile ferate. Pe întreaga perioadă de 5 ani, 1908—1912, asta face *500 000 000 de ruble* ![16]. O adevărată mostră de *gospodărire prădalnică* !

Să adunăm laolaltă cele trei surse ale „numerarului disponibil" :

1) din împrumuturi	87 400 000 de ruble
2) „ majorarea preţului la basamacul vîndut de stat	185 000 000 „ „
3) de la căile ferate ale statului *(fără a mai pune la socoteală cele* 500 000 000 *de ruble reprezentînd dobînzile şi amortizările cuvenite la capitalurile investite)*	158 000 000 „ „
Total	430 400 000 de ruble

www.dacoromanica.ro

Credem că atît ajunge, nu-i aşa ? Nu mai e necesar să arătăm „sursele“ mai mărunte.

Nu este limpede că moşierii noştri iobăgişti sînt nişte genii în domeniul finanţelor ? Să iei bani cu împrumut, să majorezi preţul la basamac, „să nu pui la socoteală“ dobînzile şi amortizările cuvenite la miliardele investite (pentru „gospodărie“) — nu-s toate acestea dovezi de genialitate ?

Nu sînt ele oare o dovadă de „soliditate“ a bugetului nostru ?

„Pravda“ nr. 62 din 15 martie 1913
Semnat : V.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

UN MARE SUCCES AL REPUBLICII CHINEZE

Se ştie că, în ultima vreme, marea Republică chineză, creată cu atîtea sacrificii de democraţia înaintată a maselor populare din Asia, a avut de făcut faţă unor imense dificultăţi financiare. Cele 6 „mari" puteri, care se consideră civilizate, dar care în realitate promovează o politică dintre cele mai reacţionare, au alcătuit un consorţiu (asociaţie) care a sistat tratativele în vederea contractării unui împrumut de către China!

Fără îndoială că revoluţia din China n-a provocat în rîndurile burgheziei din Europa entuziasm pentru cauza libertăţii şi democraţiei — de asemenea sentimente este capabil proletariatul, dar nu şi cavalerii profitului —, ci dorinţa de *a jefui* China, de a începe împărţirea ei, de a-i smulge teritorii. „Consorţiul" celor 6 puteri (Anglia, Franţa, Rusia, Germania, Japonia, Statele Unite ale Americii) s-a străduit să împingă lucrurile pînă la un faliment al Chinei, pentru a slăbi republica şi a o submina.

Un mare succes al tinerei republici, care se bucură de simpatia maselor muncitoare din întreaga lume, îl constituie *năruirea* acestui consorţiu ultrareacţionar. Preşedintele Statelor Unite ale Americii a declarat că guvernul său nu va mai sprijini acest consorţiu şi într-un viitor apropiat *va recunoaşte* în mod oficial Republica chineză. În momentul de faţă, băncile americane *au şi ieşit* din consorţiu. America va acorda acum Chinei sprijinul financiar, care-i este atît de necesar, deschizînd piaţa

www.dacoromanica.ro

chineză pentru capitalul american şi înlesnind înfăptuirea de reforme în această ţară.

Sub influenţa Americii, Japonia şi-a schimbat şi ea politica faţă de China. La început, ea a refuzat pînă şi să-i acorde lui Sun Iat-sen viza de intrare în Japonia! Acum vizita acestuia a avut loc, şi toţi democraţii din Japonia salută cu entuziasm alianţa cu China republicană; încheierea unei *alianţe* cu China este la ordinea zilei. Burghezia japoneză, ca şi cea americană, a înţeles că pentru ea e mai avantajoasă o politică de pace cu China decît o politică de jefuire şi de împărţire a Republicii chineze.

Năruirea consorţiului tîlhăresc înseamnă, firește, o înfrîngere destul de serioasă a politicii externe reacţionare pe care o duce Rusia.

„Pravda" nr. 68 din 22 martie 1913
Semnat: W.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

VECHILE SARCINI ŞI DECREPITUDINEA SENILĂ A LIBERALISMULUI

Deputatul Şingarev, unul dintre cadeţii cei mai de vază, a ţinut recent la Petersburg o conferinţă pe tema : „Noua Dumă şi vechile sarcini".

O temă interesantă şi de vie actualitate.

Ca de obicei, cadetul nostru a tunat şi a fulgerat împotriva octombriştilor [17]. „Octombriştii — a perorat el — se jenează să adere la aripa de dreapta şi nu au curajul să adere la cea de stînga" („Reci" nr. 70). Printre „cei de stînga", neînfricatul nostru cadet (neînfricat în faţa unui auditoriu democrat) i-a enumerat, evident, pe progresişti [18]. Faptul că aceşti prieteni apropiaţi şi acoliţi politici ai cadeţilor sînt ei înşişi, în proporţie de 3/4, octombrişti, d-l Şingarev l-a trecut sub tăcere.

El vrea ca democraţia să-i considere „de stînga" pe cadeţi, *în pofida* faptului că aceştia se află, în permanenţă şi efectiv în cel mai strîns bloc cu progresiştii, care se situează *la mijloc* între cadeţi şi octombrişti ! Cu alte cuvinte, cadeţii vor să atragă de partea lor democraţia, pe cînd în realitate ei se află în captivitatea progresiştilor vădit *anti*democraţi.

„Plictiseala aceasta — spunea d-l Şingarev referindu-se la Duma a IV-a — îţi evocă starea de spirit a pasagerilor dintr-un tren rămas într-o gară pustie. Pentru a scăpa de plictiseală şi a urni trenul din loc, pasagerii sînt nevoiţi să se apuce ei înşişi de curăţirea liniei ferate. Cu toate acestea însă, pentru a urni această greoaie maşină legislativă nu sînt suficiente numai forţele pasagerilor. Reformele noastre sînt ferecate cu trei lacăte : legea din 3 iunie, Camera superioară şi iresponsabilitatea puterii executive.

www.dacoromanica.ro

Cum vor fi deschise aceste lacăte — în liniște și pace sau pe o altă cale —, asta ne-o va arăta istoria. Contemporanii nu pot rămîne cu totul indiferenți ; ei trebuie să apese cu toții vîrtos pe vîsle" („Reci" nr. 70).

E comod, nimic de zis, să te referi la istorie ! D-l Șingarev și cadeții se referă la istorie *așa* cum făceau oamenii despre care Marx spunea că apără cnutul numai pentru că e un cnut istoric [19].

Firește că „istoria ne va arăta *cum* vor fi deschise lacătele", acesta este un adevăr indiscutabil și steril. Este un subterfugiu al decrepitudinii senile. Unui om politic i se cere să spună *care* clasă ține lacătele ferecate și *care* clase și *prin ce* mijloace trebuie să le deschidă.

„Istoria ne va arăta" ceea ce a mai arătat și în urmă cu 7 ani și jumătate, și anume : sterilitatea reformismului liberal, a reveriilor liberale pe tema unei păci cu clasa care ține „lacătele ferecate".

„Pravda" nr. 71 din 26 martie 1913
Semnat : M.

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

DESPRE „LIPSA DE PETROL"

Problema „lipsei de petrol", a scumpirii excesive a petrolului, a grevei criminale declarate de magnaţii petrolului cu scopul de a jefui pe consumatori a trezit un interes cu totul legitim şi a provocat o indignare lesne de înţeles atît în Dumă cît şi, mai ales, în afara ei.

Duelul (din şedinţa din 22 martie a Dumei de stat) dintre d-l ministru al industriei şi comerţului, care într-o formă oarecum camuflată *a luat apărarea* sindicatului regilor petrolului [20], şi d-l Markov II, care, cu mult patos şi cu o deosebită vehemenţă, a dat expresie sentimentelor ofensate ale nobililor moşieri-iobăgişti, merită o atenţie cu totul deosebită din partea clasei muncitoare şi a întregii democraţii. Acest duel aruncă o lumină vie asupra tuturor relaţiilor dintre cele două clase „cîrmuitoare" din Rusia, dintre cele două clase aşa-zise „superioare" (în realitate cît se poate de josnice, de ticăloase şi de hrăpăreţe) : clasa moşierilor iobăgişti şi clasa magnaţilor finanţei.

Problema sindicatului industriaşilor petrolişti pare, la prima vedere, o chestiune pur particulară. Dar nu-i chiar aşa. În realitate, ea nu e decît unul dintre aspectele problemei generale şi fundamentale a cîrmuirii Rusiei (sau, mai exact, a jefuirii Rusiei) de către cele două clase dominante. Din punctul de vedere al *reacţionarului inveterat,* care s-a simţit păgubit la împărţirea prăzii, cuvîntarea lui Markov II a dat un răspuns minunat apărătorului „regilor" petrolului. Nu e de mirare că, în cazul de faţă,

www.dacoromanica.ro

d-l Markov II „n-a fost în stare să se privească pe sine“ *, să se vadă în oglindă pe sine (şi pe prietenii săi moşieri). Voi încerca să-i fac un serviciu d-lui Markov II punîndu-i oglinda în faţă. Îi voi face portretul. Voi arăta că „gîlceava“ dintre Markov II şi Hvostov, pe de o parte, şi regii petrolului, magnaţii sindicatului petrolului, milionarii din Baku, pe de altă parte, nu este decît o ceartă în *familie*, o ceartă între *doi* jefuitori ai bunului poporului. „Cei ce se îndrăgesc se şi cicălesc“. „*Cei ce se îndrăgesc*“ sînt aici d-l ministru şi d-l Nobel & Co., pe de o parte, şi d-nii Hvostov şi Markov cu prietenii lor din Senat, din Consiliul de Stat [21] etc., pe de altă parte. Numai că prea multe au de îndurat zecile de milioane de muncitori şi de ţărani ruinaţi din Rusia de pe urma acestei drăguţe cîrdăşii !

Care este miezul problemei petrolului ?

În primul rînd, umflarea neruşinată a preţurilor la petrol de către domnii petrolişti paralel cu *scăderea* artificială a productivităţii sondelor şi a fabricilor provocată de aceşti „cavaleri“ ai profiturilor capitaliste.

Principalele date privitoare la aceste puncte au şi fost prezentate în Dumă ; totuşi va trebui să repet pe scurt aceste date pentru a face absolut limpede expunerea ce urmează. În 1902 preţul unui pud de petrol era de 6 copeici. În 1904 el se urcă la 14 copeici. Apoi „cursa“ preţurilor devine şi mai „veselă“, astfel că, după revoluţia din 1905, preţul unui pud ajunge în 1908—1909 la 21 de copeici, iar în 1912 *la 38 de copeici.*

Aşadar, în decurs de 10 ani preţul a crescut *de peste şase ori* ! Producţia de petrol *a scăzut* însă, în acest răstimp, de la 600 000 000—700 000 000 de puduri, cît era în 1900—1902, la 500 000 000—585 000 000 în 1908—1912.

Sînt cifre care merită să fie reţinute, asupra cărora trebuie să reflectăm. Într-un deceniu de uriaşe salturi în sus ale producţiei în întreaga lume au loc o micşorare a producţiei şi o ridicare *de peste şase ori* a preţurilor.

Apărînd pe negustorii şi industriaşii coalizaţi, d-l mi-

* — Expresie dintr-o fabulă a lui Krîlov. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

nistru al industriei şi comerţului a adus o serie de argumente neînchipuit de jalnice.

Creşte cererea de combustibil, spunea el, creşte cererea de petrol pentru industria de automobile şi cea de avioane, şi acesta este un fenomen „mondial", ne consola pe noi şi poporul rus d-l ministru.

Bine, dar în America? — vom întreba noi. Întrebarea se pune de la sine, căci toată lumea ştie că America este singurul concurent serios al Rusiei în ceea ce priveşte producţia de petrol. În 1900 Rusia şi America au dat laolaltă peste $^{9}/_{10}$ din producţia mondială de petrol, iar în 1910 peste $^{8}/_{10}$.

Dacă este vorba de un fenomen „mondial", atunci înseamnă, domnule ministru, că *aceeaşi situaţie* trebuie să fie şi în America? Şi iată că, pentru a produce *impresie* în rîndurile auditoriului neatent, d-l ministru, apărînd pe tîlharii de petrolişti care operează în deplină înţelegere, a prezentat o seamă de cifre în legătură cu America..., *însă numai pe 2 ani!!* În ultimii doi ani, preţul petrolului în America s-a dublat, la fel şi în Romînia.

Foarte bine, domnule ministru! Dar de ce, în acest caz, comparaţia să nu fie dusă pînă la capăt? Dacă e vorba de comparaţie, comparaţie să fie. Să nu ne jucăm cu cifrele. Datele privitoare la America trebuie să cuprindă *aceeaşi perioadă de timp* pentru care au fost prezentate şi cele cu privire la Rusia. Nu e oare clar că aceasta este condiţia cea mai importantă, cea mai elementară pentru o utilizare onestă a statisticii?!

În Rusia, preţurile s-au ridicat, în decurs de 10 ani, de peste *şase* ori în comparaţie cu preţul cel mai scăzut, cel din 1902, prezentat de însuşi d-l ministru. Dar în America? Acolo nu s-a produs nici pe departe *o asemenea* creştere a preţurilor. Din 1900 şi pînă în 1910, în America preţul *a scăzut*. În ultimii ani el a rămas neschimbat.

Ce concluzie se poate trage de aici? În America, preţul s-a dublat, în timp ce în Rusia el a crescut *de şase ori*. În 1900 s-a extras în America *mai puţin* petrol decît în Rusia, pe cînd în 1910 s-a extras *de trei ori mai mult!!*

www.dacoromanica.ro

Asta n-a binevoit s-o spună d-l ministru, care a luat cu atîta stîngăcie apărarea grevei milionarilor petrolişti. Faptul este însă evident. Orice cifre aţi lua, rămîne neîndoielnic că în America scumpirea petrolului în ultimii 10 ani este *incomparabil mai mică* decît în Rusia, iar producţia a crescut *enorm*, în timp ce în Rusia ea a stagnat în mod ruşinos, ba chiar a dat înapoi.

Acum vedem limpede cît de puţin adevăr şi cît de mult neadevăr conţine afirmaţia ministrului nostru referitoare la fenomenul „mondial" al scumpirii. Da, o scumpire se observă pretutindeni. Da, există cauze proprii capitalismului în general care provoacă această scumpire.

În Rusia însă, situaţia este *de nesuportat* datorită faptului că la noi scumpirea este incomparabil mai mare tocmai la petrol, iar în locul unei creşteri a productivităţii se constată o stagnare. În Rusia, situaţia este *absolut insuportabilă* datorită faptului că, în locul unei dezvoltări largi, libere şi rapide a capitalismului, se observă o stagnare şi o putrezire. De aceea la noi aceeaşi scumpire aduce daune de o sută de ori mai mari.

Rusia are o populaţie de 170 000 000 de suflete, iar America de 90 000 000, adică ceva mai mult de jumătate. În America însă se extrage *de trei ori* mai mult petrol şi *de optsprezece ori* mai mult cărbune decît la noi. Judecînd după cîştigul muncitorilor, în America nivelul de trai este de *patru ori* mai ridicat decît în Rusia.

Nu este oare limpede ce minciună flagrantă conţin cuvintele d-lui ministru că răul acesta este un fenomen mondial? Acest rău apasă de patru ori, dacă nu de zece ori *mai greu* asupra Rusiei.

Scris în jurul datei de 26 martie (8 aprilie) 1913

Publicat pentru prima oară la 21 ianuarie 1940 în ziarul „Pravda" nr. 21

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PROIECTUL DE LEGE CADET CU PRIVIRE LA ÎNTRUNIRI

Printre proiectele de legi cadete cu privire la libertăţi care au fost prezentate în Duma de stat se află şi unul referitor la întruniri.

Cadeţii se consideră un partid democrat. E cu neputinţă deci ca ei să nu înţeleagă că proiectul de lege cu privire la întruniri prezentat în Duma a IV-a de stat are un caracter exclusiv propagandistic, cu alte cuvinte scopul în care a fost el prezentat este de a propaga, de a răspîndi şi de a explica principiile libertăţii de întrunire.

Tocmai sub acest unghi de vedere trebuie apreciat proiectul de lege cadet: ne ajută el *să explicăm* populaţiei din Rusia ce semnificaţie are libertatea de întrunire, ce importanţă prezintă această libertate şi în ce condiţii poate fi ea obţinută?

Cîtuşi de puţin. Proiectul a fost întocmit de nişte birocraţi liberali, şi *nu* de nişte democraţi. El conţine o sumedenie de reguli birocratice stupide şi îi lipseşte în schimb ceea ce este necesar din punctul de vedere al democraţiei.

Sînt interzise întrunirile pe calea ferată (§ 3), întrunirile pe distanţă de o verstă de sediul unde îşi ţine şedinţele Duma de stat etc. (§ 4). La oraşe e nevoie de o cerere prealabilă, în timp ce la sate nu e nevoie (§§ 6 şi 7) etc. Ce înseamnă asta? Ce rost au toate aceste jalnice, ridicole şi anoste vechituri birocratice?

Toate aceste reguli sînt copiate din legislaţia *contrarevoluţionară* europeană şi sînt cu totul îmbîcsite de duhul perioadelor de neîncredere în democraţie şi de reprimare

www.dacoromanica.ro

a democraţiei, sînt reguli învechite peste măsură. Tocmai la oraşe, bunăoară, întrunirile publice sînt anunţate în ziare ; ce rost mai are atunci această idioată tărăgănare birocratică cu „cererile“ ? ? Numai şi numai pentru a demonstra celor de la putere că noi ăştia, cadeţii, ne situăm pe punctul de vedere „al intereselor de stat“, că noi sîntem „oameni ai ordinii“ (adică duşmani ai democraţiei), că „ştim şi noi să preţuim“ şicanele birocratice.

Proiectul nu conţine însă nimic important şi serios pentru democraţia de astăzi. Important pentru mase este ca ele să dispună de localuri pentru întruniri. Este nevoie de o *lege* care să prevadă că, la cererea, să zicem, a unui anumit număr, nu prea mare, de cetăţeni, *toate* clădirile publice, şcolile etc. *trebuie* să fie puse fără plată şi în mod nestingherit, seara şi în general în orele libere, la dispoziţia poporului, astfel ca el să-şi poată ţine întrunirile. În Franţa aşa se procedează, şi în afară de sălbăticia Purişkevicilor nu există alte piedici în calea adoptării acestui obicei democratic.

Esenţial este însă tocmai faptul că întregul spirit, întregul conţinut al proiectului de lege cadet cu privire la libertăţi *nu este* democratic, ci liberal-birocratic.

„Pravda“ nr. 72 din 27 martie 1913

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

RĂZBOIUL BALCANIC ŞI ŞOVINISMUL BURGHEZ

Războiul balcanic[22] se apropie de sfîrşit. Ocuparea oraşului Adrianopol înseamnă o victorie categorică a bulgarilor, şi centrul de greutate al problemei se strămută definitiv de pe teatrul de acţiuni militare pe acela al fricţiunilor şi al intrigilor între aşa-zisele mari puteri.

Războiul balcanic este o verigă din lanţul evenimentelor pe arena mondială care marchează falimentul rînduielilor feudale din Asia şi din Europa de răsărit. Sarcina istorică ce se punea în faţa popoarelor balcanice era de a-şi crea state naţionale unificate, de a scutura jugul feudalilor locali, de a elibera definitiv de sub jugul moşieresc pe ţăranii de diferite naţionalităţi din Balcani.

Popoarele balcanice ar fi putut rezolva această sarcină de zece ori mai uşor decît acum şi cu jertfe de o sută de ori mai mici dacă şi-ar fi făurit o republică federativă balcanică. În condiţiile unui democratism deplin şi consecvent nu ar fi fost posibile nici asuprirea naţională, nici vrajba dintre naţionalităţi, nici aţîţarea pe tema deosebirilor religioase. Popoarele balcanice şi-ar fi asigurat o dezvoltare cu adevărat rapidă, largă şi liberă.

Care este cauza istorică ce a făcut ca problemele vitale ale Balcanilor să fie soluţionate printr-un război al cărui substrat au fost interese burgheze şi dinastice? Principala cauză o constituie slăbiciunea proletariatului din Balcani şi, în afară de aceasta, influenţa reacţionară şi presiunile exercitate de puternica burghezie europeană. Această burghezie se teme de o libertate reală atît la ea acasă cît şi

www.dacoromanica.ro

în Balcani ; ea nu urmăreşte altceva decît să se îmbogăţească pe seama altora, ea aţîţă şovinismul şi vrajba naţională pentru a-şi uşura politica de jaf, pentru a îngreuia dezvoltarea liberă a claselor asuprite din Balcani.

Prin poziţia adoptată faţă de evenimentele din Balcani, şovinismul rus nu este mai puţin respingător decît cel european. Iar şovinismul cadeţilor, camuflat, sulimenit, înfrumuseţat cu frazeologie liberală, este şi mai respingător, şi mai dăunător decît şovinismul brutal al ziarelor ultrareacţionare. Aceste ziare instigă deschis împotriva Austriei, or (în paranteză fie spus), în această ţară, cea mai înapoiată din Europa, popoarele se bucură de incomparabil mai multă libertate decît în Rusia. Iar ziarul cadet „Reci" scria următoarele în legătură cu ocuparea Adrianopolului : „noile împrejurări oferă diplomaţiei ruse toate posibilităţile de a fi mai tenace..."

Buni „democraţi" mai sînt şi ăştia care se prefac a nu pricepe că aici nu poate fi vorba decît de tenacitate în urmărirea unor scopuri şovine ! Nu e de mirare că la dineul oferit de Rodzeanko, la 14 martie, Miliukov şi Efremov, Gucikov, Bennigsen, Krupenski şi Balaşov s-au întîlnit ca nişte buni prieteni. Naţionaliştii, octombriştii, cadeţii nu reprezintă decît nuanţe diferite ale celui mai respingător naţionalism şi şovinism burghez, irevocabil ostil oricărei libertăţi !

„Pravda" nr. 74 din 29 martie 1913
Semnat : V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

TREI IZVOARE ŞI TREI PĂRŢI CONSTITUTIVE ALE MARXISMULUI [23]

Învăţătura lui Marx stîrneşte în toată lumea civilizată cea mai mare ostilitate şi cea mai mare ură din partea întregii ştiinţe burgheze (atît oficiale cît şi liberale), care vede în marxism un soi de „sectă dăunătoare". La o altă atitudine nici nu ne putem aştepta, căci într-o societate bazată pe lupta de clasă nu poate exista ştiinţă socială „imparţială". *Întreaga* ştiinţă oficială şi liberală *apără*, într-un fel sau altul, robia salariată, pe cînd marxismul a declarat acestei robii un război necruţător. A te aştepta la o ştiinţă imparţială în societatea robiei salariate ar fi aceeaşi stupidă naivitate ca şi cînd te-ai aştepta la imparţialitate din partea fabricanţilor în chestiunea dacă n-ar fi cazul să se mărească salariul muncitorului prin micşorarea profitului capitalului.

Mai mult decît atît. Istoria filozofiei şi istoria ştiinţelor sociale ne arată foarte clar că în marxism nu există nimic asemănător cu „sectarismul", în înţelesul unei doctrine închistate, osificate, care să se fi ivit *alături* de drumul larg al dezvoltării civilizaţiei mondiale. Dimpotrivă, întreaga genialitate a lui Marx constă tocmai în faptul că el a dat răspuns la problemele pe care gîndirea înaintată a omenirii le pusese de mai înainte. Învăţătura lui a luat fiinţă ca o *continuare* directă a doctrinelor celor mai de seamă reprezentanţi ai filozofiei, ai economiei politice şi ai socialismului.

Învăţătura lui Marx este atotputernică fiindcă este justă. Ea este completă şi armonioasă, dînd oamenilor o con-

www.dacoromanica.ro

cepţie unitară despre lume, o concepţie care nu se împacă cu nici o superstiţie, cu nici o reacţiune, cu nici o apărare a asupririi burgheze. Ea este succesoarea legitimă a tot ce a creat omenirea mai bun în secolul al XIX-lea : filozofia germană, economia politică engleză şi socialismul francez.

Asupra acestor trei izvoare, care sînt în acelaşi timp părţi constitutive ale marxismului, intenţionăm să ne oprim acum pe scurt.

I

Filozofia marxismului este *materialismul.* De-a lungul întregii istorii moderne a Europei, şi îndeosebi la sfîrşitul secolului al XVIII-lea, în Franţa, unde se desfăşura bătălia hotărîtoare împotriva tuturor rămăşiţelor medievale, împotriva spiritului feudal în instituţii şi în idei, materialismul s-a dovedit singura filozofie consecventă, fidelă învăţăturii ştiinţelor naturii, duşmană a superstiţiilor, bigotismului etc. De aceea duşmanii democraţiei s-au străduit din răsputeri „să combată", să submineze, să defăimeze materialismul şi au apărat diferitele forme ale idealismului filozofic, care întotdeauna se reduce, într-un fel sau altul, la apărarea sau susţinerea religiei.

Marx şi Engels au susţinut în chipul cel mai hotărît materialismul filozofic şi au lămurit în repetate rînduri cît de profund greşite sînt abaterile de orice fel de la această bază. Concepţiile lor sînt expuse în modul cel mai limpede şi mai amănunţit în operele lui Engels „Ludwig Feuerbach" şi „Anti-Dühring", care, întocmai ca şi „Manifestul Comunist" [24], sînt cărţile de căpătîi ale oricărui muncitor conştient.

Marx nu s-a oprit însă la materialismul secolului al XVIII-lea, ci a dezvoltat filozofia mai departe. El a îmbogăţit-o cu cuceririle filozofiei clasice germane, în special ale sistemului lui Hegel, care, la rîndul său, dusese la materialismul lui Feuerbach. Cea mai însemnată dintre aceste cuceriri este *dialectica,* adică teoria dezvoltării în forma ei cea mai completă, mai profundă şi mai eliberată

www.dacoromanica.ro

ПРОСВѢЩЕНІЕ

Ежемѣсячный журналъ.

№ 3.

Мартъ.

СПБ. 1913 годъ.

Coperta revistei „Prosvețcenie" nr. 3, martie 1913, în care a apărut articolul lui V. I. Lenin „Trei izvoare și trei părți constitutive ale marxismului"

Micșorat

www.dacoromanica.ro

de unilateralitate, teoria relativităţii cunoştinţelor omeneşti, care ne dă o reflectare a materiei în veşnică dezvoltare. Cele mai noi descoperiri în ştiinţele naturii — radiul, electronii, transformarea elementelor — au confirmat în mod strălucit materialismul dialectic al lui Marx, în ciuda teoriilor filozofilor burghezi cu „noile" lor reîntoarceri la vechiul şi putredul idealism.

Dezvoltînd şi aprofundînd materialismul filozofic, Marx l-a dus pînă la capăt şi l-a extins de la cunoaşterea naturii la cunoaşterea *societăţii omeneşti. Materialismul istoric* al lui Marx s-a dovedit a fi cea mai grandioasă cucerire a gîndirii ştiinţifice. Haosului şi arbitrarului care domniseră pînă atunci în concepţiile despre istorie şi politică le-a luat locul o teorie ştiinţifică uimitor de unitară şi de armonioasă, care arată cum o orînduire socială dezvoltîndu-se, ca urmare a creşterii forţelor de producţie, se transformă într-o altă orînduire, superioară, — cum feudalismul, de pildă, dezvoltîndu-se, se transformă în capitalism.

Întocmai cum cunoaşterea omului oglindeşte natura, care există independent de el, adică materia în dezvoltare, tot astfel şi *cunoaşterea socială* a omului (adică diversele concepţii şi doctrine filozofice, religioase, politice etc.) oglindeşte *orînduirea economică* a societăţii. Instituţiile politice alcătuiesc suprastructura bazei economice. Vedem, de pildă, cum diferitele forme politice ale statelor contemporane din Europa slujesc la consolidarea dominaţiei burgheziei asupra proletariatului.

Filozofia lui Marx este materialismul filozofic desăvîrşit, care a dat omenirii, şi îndeosebi clasei muncitoare, un puternic instrument de cunoaştere.

II

Ajungînd la concluzia că orînduirea economică este baza pe care se înalţă suprastructura politică, Marx a acordat o deosebită atenţie studierii acestei orînduiri economice. Opera principală a lui Marx, „Capitalul", este

www.dacoromanica.ro

consacrată studierii orînduirii economice moderne, cu alte cuvinte studierii societăţii capitaliste.

Economia politică clasică dinainte de Marx a apărut în Anglia, cea mai dezvoltată ţară capitalistă. Adam Smith şi David Ricardo, cercetînd orînduirea economică, au pus temelia *teoriei valorii bazate pe muncă*. Marx le-a continuat opera. El a fundamentat-o cu precizie şi a dezvoltat-o în mod consecvent. El a arătat că valoarea oricărei mărfi este determinată de timpul de muncă socialmente necesar pentru producerea ei.

Acolo unde economiştii burghezi vedeau o relaţie între lucruri (schimb de marfă contra marfă), Marx a descoperit *relaţii între oameni*. Schimbul de mărfuri exprimă legătura între diferiţi producători, prin mijlocirea pieţei. *Banii* înseamnă că această legătură devine din ce în ce mai strînsă, unind întrega viaţă economică a diferitor producători într-un tot întreg. *Capitalul* înseamnă dezvoltarea mai departe a acestei legături: forţa de muncă a omului devine marfă. Muncitorul salariat îşi vinde forţa de muncă proprietarului pămîntului, al fabricilor, al uneltelor de muncă. Cu o parte a zilei de muncă muncitorul acoperă cheltuielile necesare întreţinerii sale şi a familiei sale (salariul), iar cealaltă parte a zilei muncitorul munceşte degeaba, creînd *plusvaloare* pentru capitalist, izvorul profitului, izvorul bogăţiei clasei capitaliste.

Teoria plusvalorii este piatra unghiulară a teoriei economice a lui Marx.

Capitalul, creat prin munca muncitorului, asupreşte pe muncitor, ruinează pe micii patroni şi creează o armată de şomeri. În industrie, victoria marii producţii se vede dintr-o dată, dar şi în agricultură observăm acelaşi fenomen: superioritatea marii agriculturi capitaliste creşte, folosirea maşinilor creşte şi ea, gospodăria ţărănească e prinsă în laţul capitalului bănesc, decade şi se ruinează strivită sub povara tehnicii sale înapoiate. În agricultură, decăderea micii producţii îmbracă alte forme, dar existenţa ei este un fapt incontestabil.

www.dacoromanica.ro

Zdrobind mica producţie, capitalul duce la sporirea productivităţii muncii şi la crearea unei situaţii de monopol pentru uniunile celor mai mari capitalişti. Producţia însăşi devine într-o măsură din ce în ce mai mare socială — sute de mii şi milioane de muncitori sînt legaţi laolaltă într-un organism economic coordonat —, pe cînd produsul muncii în comun este însuşit de un mănunchi de capitalişti. Anarhia în producţie creşte, crizele devin din ce în ce mai frecvente, goana turbată după pieţe se înteţeşte, pentru masele populaţiei existenţa devine din ce în ce mai nesigură.

Mărind dependenţa muncitorilor de capital, orînduirea capitalistă creează forţa grandioasă a muncii unite.

Pornind de la primii germeni ai economiei bazate pe marfă, de la schimbul simplu, Marx a urmărit dezvoltarea capitalismului pînă la formele lui superioare, la marea producţie.

Şi experienţa tuturor ţărilor capitaliste, atît a celor vechi cît şi a celor noi, arată concret an de an unui număr tot mai mare de muncitori justeţea teoriei lui Marx.

Capitalismul a învins în toată lumea, însă această biruinţă este numai preludiul biruinţei muncii asupra capitalului.

III

Cînd iobăgia a fost răsturnată şi *„libera"* societate capitalistă a apărut la lumina zilei, s-a văzut îndată că această libertate însemna un nou sistem de asuprire şi exploatare a poporului muncitor. Au început să se ivească imediat diferite doctrine socialiste ca o reflectare a acestei asupriri, ca un protest împotriva ei. Dar la începuturile lui socialismul a fost un socialism *utopic*. El critica societatea capitalistă, o condamna şi o blestema, visa nimicirea ei, visa o orînduire mai bună, încerca să convingă pe bogaţi de imoralitatea exploatării.

Socialismul utopic n-a putut însă să arate care este adevărata ieşire. El n-a fost în stare nici să explice esenţa

www.dacoromanica.ro

robiei salariate în capitalism, nici să descopere legile dezvoltării acestuia, nici să găsească *forța socială* în stare să devină creatoarea unei societăți noi.

Revoluțiile vijelioase care au însoțit în toată Europa și mai ales în Franța căderea feudalismului, a iobăgiei, au dezvăluit din ce în ce mai limpede că baza întregii dezvoltări și forța ei motrice este *lupta de clasă*.

Nici una dintre victoriile libertății politice împotriva clasei feudalilor n-a fost cîștigată fără împotrivirea cea mai desperată. Nici o țară capitalistă nu s-a orînduit pe o bază mai mult sau mai puțin liberă și democratică, fără o luptă pe viață și pe moarte între diferitele clase ale societății capitaliste.

Genialitatea lui Marx constă în faptul că el a fost în stare, înaintea tuturora, să tragă de aici și să aplice consecvent concluzia pe care o indică întreaga istorie mondială. Această concluzie este teoria *luptei de clasă*.

Oamenii au fost și vor fi întotdeauna victime stupide ale înșelării și ale autoînșelării în politică atîta timp cît nu vor învăța să caute îndărătul fiecărei fraze, declarații și făgăduieli cu caracter moral, religios, politic sau social *interesele* unor clase sau ale altora. Adepții reformelor și ai îmbunătățirilor vor fi întotdeauna prostiți de apărătorii vechiului atîta timp cît nu vor înțelege că orice instituție veche, oricît de barbară și de putredă ar părea, se menține grație forțelor de care dispun unele sau altele din clasele stăpînitoare. Iar pentru a sfărîma împotrivirea acestor clase există *un singur* mijloc : a găsi în însăși societatea care ne înconjură, a lumina și a organiza pentru luptă forțele care pot — și, datorită situației lor sociale, *trebuie* — să constituie forța capabilă să înlăture vechiul și să creeze noul.

Numai materialismul filozofic al lui Marx arată proletariatului ieșirea din robia spirituală în care au vegetat pînă acum toate clasele asuprite. Numai teoria economică a lui Marx lămurește adevărata situație a proletariatului în orînduirea generală a capitalismului.

www.dacoromanica.ro

În lumea întreagă, din America pînă în Japonia şi din Suedia pînă în Africa de sud, se înmulţesc organizaţiile de sine stătătoare ale proletariatului. El se luminează şi-şi face educaţia ducînd lupta sa de clasă, el se eliberează de prejudecăţile societăţii burgheze, îşi strînge tot mai mult rîndurile şi învaţă să cunoască măsura succeselor sale, îşi ţeleşte forţele şi creşte irezistibil.

„Prosvescenie" nr. 3 din martie 1913
Semnat : V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în revistă

www.dacoromanica.ro

Разговоръ

Первый подслушанный. Я наблюдаю, как идет
бешеная девка, борьба средь рабочих из-за „кле-
тёрка с самовара". Спарился свинья за обе-
ими газетами. Сочувствую, не иметь возмож-
ности, отлично буржуазной с черной печати.
... И глядь-ка, что? Мне кажется, что борьба прини-
мает угрожающие формы, что она выходит в склоку,
в драку, что результатом будет вызов свидете-
лей для составления.

Второй подслушанный. Ничего не понимаю.
Где же видна на свинье борьба из-за чего-
либо серьезного, которая бы не прикрывала
газетной фразы? Никто не борется, что борьбой

Prima pagină din manuscrisul lui V. I. Lenin „Conversație" — 1913
Micșorat

www.dacoromanica.ro

CONVERSAȚIE

Primul observator. Urmăresc cu toată atenția lupta care se duce în rîndurile muncitorilor în legătură cu „grupul celor șase și grupul celor șapte". Mă străduiesc să citesc ce se scrie în ambele ziare [25]. Compar, pe cît e cu putință, părerile presei burgheze cu cele ale presei ultrareacționare... Și, știți ? Îmi face impresia că lupta ia forme penibile, că ea degenerează într-o ciorovăială meschină, în intrigi, că rezultatul va fi — în orice caz — o mare demoralizare.

Al doilea observator. Nu înțeleg. Unde s-a mai văzut pe lume o luptă pentru ceva serios care să *nu* fi luat forme dintre cele mai penibile ? Lucrurile nu se vor limita în acest caz la o „ceartă" „ușoară" tocmai pentru că prin această luptă se tranșează o problemă cît se poate de serioasă. Cei care s-au obișnuit să nege și continuă să nege principiile construcției de partid nu se vor da bătuți fără a opune rezistența cea mai înverșunată. O rezistență înverșunată generează pretutindeni și întotdeauna „forme penibile" de luptă, duce la *încercarea* de a strămuta discuția din domeniul principiilor în acela al intrigii. Ei și ? Nu vei fi vrînd cumva ca din acest motiv să se renunțe la lupta pentru principiile de bază ale construcției de partid ?

Primul observator. Dumneata te cam abați de la întrebarea pe care ți-am pus-o și te cam grăbești „să treci la ofensivă". Fiecare cerc de muncitori, atît dintr-o parte cît și din cealaltă, se grăbește „să fabrice" o rezoluție, luîndu-se parcă la întrecere cu ceilalți în folosirea de cuvinte

www.dacoromanica.ro

tari. Cîte injurii care îndepărtează de presa muncitorească masele muncitoreşti care caută lumina socialismului şi care, poate, aruncă din mînă ziarul cu un sentiment de nedumerire sau de oarecare ruşine pentru socialism... Poate că ele rămîn chiar pentru multă vreme dezamăgite de socialism. Această întrecere în injurii creează condiţiile pentru un fel de „selecţie *ne*naturală", care scoate pe primul plan pe „specialiştii în pugilistică"... Atît de o parte cît şi de cealaltă se încurajează temeritatea în a-l ofensa pe adversar. *Aceasta* este oare educaţia pe care partidul socialist trebuie s-o dea proletariatului ? Nu este oare asta o aprobare sau, cel puţin, o tolerare a oportunismului, dat fiind că oportunismul înseamnă sacrificarea intereselor *fundamentale* ale mişcării muncitoreşti de dragul unui succes de moment ? Interesele fundamentale ale mişcării muncitoreşti sînt sacrificate de ambele părţi pentru un succes de moment... Reiese că, în loc să se bucure de pe urma activităţii socialiste, să fie pătrunşi de necesitatea ei, să aibă o atitudine serioasă faţă de ea, socialiştii îndepărtează masele de socialism. Fără să vreau, îmi vin în minte aceste cuvinte amare : proletariatul va ajunge la socialism *în pofida* socialiştilor.

Al doilea observator. Amîndoi sîntem observatori, adică oameni care nu participă direct la luptă. Dar nişte observatori, orientîndu-se asupra celor ce se petrec în faţa ochilor lor, pot privi în două feluri această luptă. Stînd de o parte şi privind, poţi vedea, ca să spun aşa, doar aspectul exterior al luptei : poţi vedea, ca să mă exprim în mod figurat, doar pumni strînşi, feţe crispate, scene monstruoase ; poţi să condamni toate acestea, să te lamentezi şi să te văicăreşti din pricina lor. Dar poţi tot atît de bine ca, stînd de o parte şi privind, să pricepi *sensul* luptei care se desfăşoară, sens care, să ne fie cu iertare, este ceva mai interesant şi mai important din punct de vedere istoric decît micile scene şi micile tablouri ale aşaziselor „excese" sau „extremisme" ale luptei. Nu există luptă fără pasiune. Nu există pasiune fără extremisme ; şi, în ceea ce mă priveşte, detest cel mai mult pe aceia care în lupta dintre clase, dintre partide şi dintre fracţiuni

www.dacoromanica.ro

văd în primul rînd „extremismele". Mie îmi vine întotdeauna — fie-mi cu iertare — să le strig în față acestor oameni: „n-ai decît să bei, numai să nu-ți scape tîlcul celor ce se petrec".

Or, aici se înfăptuiește o măreață operă istorică. Se formează un partid muncitoresc. Spiritul de independență al muncitorilor, influența pe care o exercită ei asupra *propriei lor* fracțiuni, rezolvarea de către muncitorii înșiși a problemelor privind partidul lor — iată semnificația istorică majoră a celor ce se petrec, iată ceea ce, din simple dorințe pioase, devine *fapt* în fața ochilor noștri. Pe dumneata te sperie și te întristează „extremismele", în timp ce pe mine mă umple de entuziasm spectacolul acestei lupte în care clasa muncitoare din Rusia se maturizează, și nu mă înfurie decît faptul că sînt un simplu observator, că nu mă pot arunca în focul luptei...

Primul observator. Și în focul „extremismelor", nu? Dar dacă se va ajunge cu „extremismele" pînă la fabricarea de rezoluții, vei ajunge să-ți exprimi și d-ta „ura" față de aceia care atrag atenția asupra acestei practici, se indignează împotriva ei și cer să i se pună capăt cu orice preț?

Al doilea observator. Nu încerca să mă sperii! N-ai să reușești! Pe legea mea, dumneata începi să semeni cu acei oameni care sînt gata să condamne publicitatea pentru că s-a întîmplat uneori să fie publicate știri false. Îmi amintesc că o dată a apărut în „Pravda" o știre în legătură cu lipsa de onestitate politică a unui social-democrat, știre care a fost dezmințită după mult timp. Îmi închipui prin ce a trecut acest social-democrat din momentul publicării știrii și pînă ce ea a fost dezmințită! Dar publicitatea este o sabie care vindecă singură rănile pe care le pricinuiește. Se vor fabrica rezoluții? Ei bine, falsificatorii vor fi demascați și dați afară. Asta-i tot. Nu există bătălii serioase fără ambulanțe sanitare în preajma cîmpului de luptă. Dar să te lași intimidat sau să te pierzi cu firea la vederea scenelor „de spital" este un lucru absolut de neiertat. Dacă ți-e frică de lup, nu te du în pădure.

www.dacoromanica.ro

În ceea ce priveşte oportunismul, adică uitarea scopurilor fundamentale ale socialismului, d-ta arunci propria-ţi vină asupra altuia. Din cele ce-mi spui reiese că aceste scopuri fundamentale sînt un fel de „ideal angelic", care nu este legat de lupta „păcătoasă" pentru o cauză imediată, pentru o cauză de moment. A privi astfel lucrurile înseamnă a transforma socialismul într-o frazeologie dulceagă, într-un sentimentalism insipid. Fiecare luptă pentru fiecare problemă imediată trebuie să se afle *într-o legătură indisolubilă* cu scopurile fundamentale. Numai această înţelegere a sensului istoric al luptei ne dă posibilitatea ca, adîncind şi înteţind această luptă, să înlăturăm răul, „temeritatea" „pugilistică" de care ne lovim în mod inevitabil pretutindeni unde există mulţime, larmă, strigăte, înghesuială, dar care dispare de la sine.

D-ta vorbeşti de un partid socialist a cărui menire este să educe proletariatul. În lupta care se dă acum este vorba *tocmai* de apărarea principiilor *de bază* ale partinităţii. În faţa fiecărui cerc muncitoresc se pune, într-o formă acută, ireconciliabilă, care cere un răspuns imediat şi direct, problema : *ce fel* de politică vrea *el* să ducă în Dumă, care este atitudinea *lui* faţă de partidul legal şi de mişcarea ilegală, dacă consideră că fracţiunea din Dumă trebuie să se situeze *deasupra* partidului, sau invers. Doar e vorba aici de lucruri elementare care privesc existenţa partidului, e vorba de o chestiune de viaţă şi de moarte pentru partid.

Socialismul nu este un sistem gata preparat, menit să copleşească omenirea cu binefacerile lui. Socialismul înseamnă lupta de clasă a proletariatului din zilele noastre, care de la un ţel atins astăzi păşeşte mîine spre un altul, în *vederea* atingerii ţelului său fundamental, de care *se apropie* zi de zi. Socialismul parcurge azi, în ţara numită Rusia, etapa de desăvîrşire a construirii partidului muncitoresc de către muncitorii cei mai conştienţi, în ciuda încercărilor întreprinse de intelectualii liberali şi de „intelectualii social-democraţi din Dumă" de *a zădărnici* această construcţie.

www.dacoromanica.ro

Lichidatorii caută *să zădărnicească* construirea de către muncitori a partidului lor muncitoresc — iată sensul și semnificația luptei dintre „grupul celor șase și grupul celor șapte". Dar ei nu vor reuși s-o zădărnicească. Lupta este grea, dar muncitorii au succesul asigurat. Cei slabi sau timorați n-au decît să șovăie în fața „extremismelor" luptei ; mîine însă își vor da și ei seama că, fără a trece prin această etapă, nu s-ar fi putut face nici un pas mai departe.

Scris în martie—aprilie 1913

Publicat pentru prima oară la 3 mai 1932 în ziarul „Pravda" nr. 123
Semnat : K — v

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

RUSIA CONTEMPORANĂ ŞI MIŞCAREA MUNCITOREASCĂ [26]

RELATARE APĂRUTĂ IN PRESĂ

Tovarăşul Lenin, unul dintre cei mai de seamă conducători ai social-democraţiei ruse, a ţinut acum cîteva zile un referat la Cracovia. Publicăm mai jos o scurtă expunere a conţinutului acestui referat, menţionînd cu acest prilej, pentru a-i informa pe cititorii noştri din Galiţia, că Lenin este conducătorul curentului aşa-zis „bolşevic", curentul cel mai radical şi mai intransigent din social-democraţia rusă.

Caracterizînd mişcarea muncitorească din Rusia, vorbitorul relevă marea importanţă pe care o prezintă ea şi pentru ţările din Occident, căci este neîndoielnic că, în perioada revoluţiilor socialiste, se vor petrece şi acolo fenomene asemănătoare celor ce au avut loc în Rusia. Vorbitorul dă ca exemplu în acest sens trecerea bruscă de la acalmia relativă la apariţia mişcărilor de masă. În 1895 au fost în Rusia numai 40 000 de grevişti, pe cîtă vreme în 1905, numai în luna ianuarie, au făcut grevă 400 000 de oameni, iar în tot cursul anului această cifră s-a ridicat la 3 000 000.

Actuala situaţie politică din Rusia s-a creat ca urmare a experienţei revoluţiei, a bătăliilor de clasă care au avut loc în acest timp. Un japonez a denumit revoluţia rusă „o revoluţie neputincioasă sub un guvern incapabil". Cu toate acestea, guvernul a folosit din plin experienţa revoluţiei. E suficient să amintim în această privinţă de atitudinea guvernului faţă de ţărani. Iniţial, atunci cînd a întocmit legea cu privire la alegerile pentru Duma I,

www.dacoromanica.ro

el îşi punea speranţa în ţărani, socotindu-i un element liniştit, patriarhal. Dar cînd s-a văzut că ţăranul rus, care luptă pentru pămînt, este, prin însăşi natura lui, dacă nu socialist, cum credeau unii narodnici utopişti, în orice caz democrat, atunci guvernul a dat o lovitură de stat, modificînd legea electorală.

Duma actuală nu este o jucărie, ci un organ real al puterii păturilor reacţionare, al birocraţiei ţariste, coalizate cu moşierii iobăgişti şi cu vîrfurile burgheziei.

Care a fost rolul liberalilor ruşi ? În Dumele I şi a II-a, ei s-au străduit să-l liniştească pe ţăran, să-l abată de pe calea revoluţionară şi să-l îndrepte pe aşa-zisa cale constituţională. Este evident însă că răscumpărarea — propusă de cadeţi — a unei părţi din pămînturile moşiereşti nu a fost decît o nouă încercare de a-l înşela şi de a-l jecmăni pe ţăranul rus. Această încercare a eşuat datorită în special tacticii social-democraţilor din Dumă, care îi împingeau mereu pe ţărani spre stînga.

Greva din octombrie [27] a marcat un moment de cotitură pentru liberalismul rus. Înainte de revoluţie, liberalii spuneau că „revoluţia trebuie să devină putere în stat" (Struve) ; ulterior însă, ei au schimbat tonul, temîndu-se, pasămite, de excesele revoluţiei, deşi ştiau prea bine că „excesele" pornesc numai de la guvern. Octombriştii s-au separat de liberalism şi s-au situat de-a dreptul de partea guvernului, devenind lachei slugarnici ai acestuia. Chiar atunci Gucikov, liderul octombriştilor, a scris prinţului Trubeţkoi că viitoarele explozii revoluţionare ameninţă însăşi prosperitatea burgheziei.

Aceasta este baza de clasă a actualei contrarevoluţii. Fărădelegile se săvîrşesc în mod deschis, guvernul şi-a dat în vileag adevărata fizionomie de clasă. El răsplăteşte cu laude şi cu decoraţii orice acţiuni ilegale săvîrşite faţă de elementele revoluţionare. Astfel, de curînd, cu prilejul unei percheziţii efectuate la domiciliul tov. Petrovski, deputat, el a fost încuiat în mod ilegal în cameră, iar apoi, la interpelarea făcută în Dumă în legătură cu această chestiune, ministrul a declarat că trebuie să fim recunoscători poliţiei pentru un asemenea zel.

www.dacoromanica.ro

Folosind experienţa bătăliilor de clasă din timpul revoluţiei, Stolîpin a început să promoveze faimoasa sa politică agrară de diferenţiere a ţăranilor în mică burghezie înstărită şi elemente semiproletare. Această nouă politică a fost o batjocură la adresa vechilor „lozinci patriarhale" ale lui Katkov şi Pobedonoştev *. Guvernul nu putea însă să procedeze altfel.

Aşadar, introducînd actualul sistem contrarevoluţionar, guvernul s-a bizuit pe moşieri şi pe burghezia înspăimîntată. Ce-i drept, „nobilimea unită" [28] stăruia, încă din 1906, să fie dizolvată Duma, dar guvernul tărăgăna pe atunci aplicarea acestei măsuri radicale, aşteptînd rezultatele politicii sale agrare faţă de ţărani şi anumite schimbări în psihologia burgheziei speriate de revoluţie.

Acum acest sistem contrarevoluţionar *s-a epuizat,* şi-a epuizat forţele sociale. S-a creat o conjunctură în care nici o reformă nu e posibilă în Rusia contemporană. Duma se ocupă de chestiuni mărunte ; chiar dacă ea adoptă vreo hotărîre, Consiliul de Stat şi curtea o anulează sau o modifică, astfel încît n-o mai poţi recunoaşte. *În Rusia de azi nu există nici o posibilitate de a efectua reforme.* De aici reiese clar întreaga demagogie a tacticii cadeţilor, care depun în Dumă diferite proiecte „principiale" cu privire la tot felul de libertăţi, şi le depun ştiind bine că Duma nu le poate adopta în nici un caz. „Noi avem, slavă domnului, o constituţie !" — a exclamat Miliukov. Dar, în condiţiile actualei orînduiri, nu pot fi înfăptuite nici un fel de reforme, deşi situaţia internă a Rusiei este atît de lamentabilă, încît starea ei de înapoiere este evidentă chiar şi în comparaţie cu Asia. Pînă şi presa octombriştilor spune că „aşa nu mai e de trăit".

De aici reies limpede sarcinile ce revin proletariatului, care se află *în faţa unei noi revoluţii.* Moralul devine din ce în ce mai ridicat. Dacă în 1910, potrivit statisticii oficiale, numărul greviştilor a fost de numai 40 000, în 1912 el s-a ridicat la 680 000 ; dintre aceştia, 500 000 au participat la grevele politice.

* Vezi volumul de faţă, pag. 277. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

De aici reiese cît se poate de clar care trebuie să fie tactica social-democraţiei ruse. Ea trebuie să-şi întărească organizaţiile, presa etc. ; acesta este abc-ul tacticii socialiştilor, şi în primul rînd al social-democraţiei germane, tactică elaborată de multă vreme în Occident. Sarcina primordială a P.M.S.D.R. este însă aceea de a educa masele *în vederea revoluţiei democratice*. Această sarcină nu se mai pune în Occident ; acolo, la ordinea zilei se află cu totul altă sarcină — aceea de a mobiliza, de a uni, a educa şi a organiza masele largi în vederea lichidării orînduirii capitaliste.

Dacă ne vom concentra atenţia asupra problemei revoluţiei care se apropie în Rusia şi asupra sarcinilor social-democraţiei în această revoluţie, vom înţelege esenţa discuţiilor purtate cu aşa-zişii „lichidatori" din rîndurile social-democraţilor ruşi. Lichidatorismul nu este cîtuşi de puţin o invenţie a unei părţi din social-democraţii ruşi ; primii lichidatori au fost „narodnicii", care încă în 1906 au lansat, în revista „Russkoe Bogatstvo" [29], lozinca : jos mişcarea ilegală, jos republica ! Lichidatorii ar vrea să desfiinţeze partidul ilegal şi să întemeieze un partid legal. Asta e ridicol, mai ales dacă luăm în consideraţie faptul că pînă şi „progresiştii" (care sînt un amestec de octombrişti şi de cadeţi) nu au cutezat să ceară legalizarea partidului lor. În aceste condiţii, lozincile lichidatoriste sînt o trădare făţişă ! Desigur, partidul ilegal trebuie să folosească toate posibilităţile legale : presa, Duma şi chiar legea asigurărilor sociale [30], dar numai pentru a extinde agitaţia şi organizarea ; esenţa agitaţiei trebuie să rămînă însă revoluţionară. *Trebuie combătută iluzia că în Rusia există o constituţie, iar lozincilor reformiste trebuie să le opunem lozinca revoluţiei, lozinca republicii !*

Acesta a fost conţinutul referatului prezentat de tov. Lenin. La o întrebare pusă din asistenţă în legătură cu atitudinea lui faţă de problema naţională, vorbitorul a răspuns că social-democraţia din Rusia recunoaşte întru totul dreptul fiecărei naţiuni la „autodeterminare", dreptul de a-şi hotărî singură soarta şi chiar de a se despărţi de Rusia. Căci revoluţia rusă şi cauza democraţiei nu sînt

www.dacoromanica.ro

cîtuşi de puţin legate (aşa cum s-a întîmplat în Germania) de problema unirii, a centralizării. Democratizarea Rusiei depinde nu de problema naţională, ci de problema agrară.

Totodată, tov. Lenin subliniază necesitatea unităţii depline a armatei revoluţionare a proletariatului de diferite naţionalităţi în lupta pentru democratizarea totală a ţării. Numai pe această bază poate fi soluţionată problema naţională, aşa cum este ea soluţionată în America, Belgia şi Elveţia. Vorbitorul polemizează cu tezele lui Renner în problema naţională şi se pronunţă categoric împotriva lozincii autonomiei cultural-naţionale. Sînt unii în Rusia care afirmă că dezvoltarea viitoare a ţării va urma calea austriacă, cale lentă şi putredă. Noi însă trebuie să evităm orice luptă naţională în rîndurile social-democraţiei, căci ea ar anihila total măreaţa sarcină a luptei revoluţionare; în această privinţă, lupta naţională din Austria trebuie să constituie pentru noi un avertisment [31]. Trebuie să luăm drept model social-democraţia din Caucaz, care şi-a desfăşurat propaganda concomitent în limbile gruzină, armeană, tătară şi rusă.

Publicat la 22 aprilie 1913 în ziarul „Naprzód" nr 92

Se tipăreşte după textul apărut în ziar
Tradus din limba polonă

www.dacoromanica.ro

DEPUTAŢII NOŞTRI CEI CULŢI

În şedinţa din seara zilei de 2 aprilie, octombristul L. G. Liuţ, obiectînd împotriva cererii deputaţilor muncitorilor de a se discuta interpelarea privitoare la evenimentele de la Lena [32], a spus:

„Peste două zile se împlineşte un an de la evenimentele de la Lena. Este evident că social-democraţii se vor strădui *să aţîţe* sentimentele muncitorilor pentru a-i îndemna la excese..."

Cuvîntul francez „bouder", redat în ruseşte prin „budirovat", înseamnă a se supăra, a fi îmbufnat. Iar d-l Liuţ derivă acest cuvînt, probabil, de la „budorajit" *, sau, poate, de la „vozbudit" **. Ce haz au mai făcut domnii deputaţi burghezi şi împreună cu ei presa burgheză atunci cînd un ţăran a folosit în Duma I cuvîntul „prerogativî"*** în sens de „rogatki"**** ! Or, greşeala aceasta era cu atît mai scuzabilă cu cît diferitele „prerogative" (adică drepturi exclusive) ale cercurilor dominante constituie într-adevăr bariere în viaţa din Rusia. Cultura d-lui Liuţ nu „a aţîţat" însă rîsul culţilor săi prieteni şi al presei lor.

„Pravda" nr. 83 din 10 aprilie 1913
Semnat: V.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

---

* — a tulbura. *Nota trad.*
** — a excita. — *Nota trad.*
*** — prerogative. — *Nota trad.*
**** — bariere. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

„CUI FOLOSEŞTE ?"

Există o vorbă latinească : „cui prodest", adică „cui foloseşte ?" Cînd nu este prea limpede ce grupuri, forţe, personalităţi politice sau sociale apără anumite propuneri, măsuri etc., trebuie să ne punem întotdeauna întrebarea : „Cui foloseşte ?"

Nu importă *cine* apără în mod direct o anumită politică, deoarece, în condiţiile nobilului sistem capitalist din zilele noastre, pentru a apăra o concepţie sau alta, orice bogătaş va putea întotdeauna „să angajeze", să cumpere sau să atragă de partea sa orice număr de avocaţi, publicişti şi chiar de deputaţi, profesori, popi etc. Trăim într-o epocă mercantilă, cînd burghezia nu se jeneză să facă comerţ şi cu onoarea, şi cu conştiinţa. Sînt şi oameni naivi care, din prostie sau dintr-o deprindere oarbă, apără concepţii dominante într-un anumit mediu burghez.

Nu, în politică nu importă atît *cine* apără în mod direct anumite concepţii. Important este să se ştie *cui folosesc* aceste concepţii, propuneri, măsuri.

Iată, de pildă, „Europa" : statele care se intitulează „civilizate" sînt angajate acum într-o cursă febrilă a înarmărilor. În mii de chipuri, prin mii de ziare, de la mii de catedre se face o propagandă deşănţată pe tema patriotismului, culturii, patriei, păcii, progresului, şi toate astea numai pentru a justifica noi cheltuieli de zeci şi sute de milioane de ruble pentru tot felul de mijloace de distrugere : tunuri, „dreadnought"-uri (cuirasate de cel mai nou tip) etc.

www.dacoromanica.ro

Cetăţeni ! — îţi vine să strigi auzind toate aceste fraze „patriotarde". — Nu daţi crezare frazelor, luaţi seama mai bine *cui foloseşte !*

Recent, vestita firmă engleză „Armstrong, Whithworth & Co." a publicat darea sa de seamă anuală. Această firmă produce în special armament de diverse tipuri. Bilanţul ei anual a fost încheiat cu un beneficiu de 877 000 de lire sterline, adică *aproape 8 000 000 de ruble*, iar dividendul este *de 12½%* ! ! Circa 900 000 de ruble au fost trecute la capitalul de rezervă etc. etc.

Iată unde se duc milioanele şi miliardele stoarse din sudoarea muncitorilor şi a ţăranilor în scopuri de înarmare. Un dividend de 12½% înseamnă că în decurs de 8 ani capitalul *se va dubla.* Unde mai pui că în această cifră nu intră tantiemele acordate directorilor etc. Armstrong în Anglia, Krupp în Germania, Creuzot în Franţa, Cockerill în Belgia şi cîte alte firme mai există în toate ţările „civilizate" ? Dar droaia de furnizori ?

Iată *cui folosesc* aţîţarea şovinismului, flecăreala despre „patriotism" (patriotismul tunurilor), despre apărarea culturii (cu mijloace de distrugere a culturii) etc. !

„Pravda" nr. 84 din 11 aprilie 1913
Semnat : V.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ÎN ANGLIA

(TRISTELE REZULTATE ALE OPORTUNISMULUI)

Partidul laburist englez [33], pe care trebuie să-l deosebim de *ambele* partide socialiste din Anglia, — Partidul socialist britanic [34] şi Partidul laburist independent [35] —, este organizaţia muncitorească cea mai oportunistă şi mai pătrunsă de spiritul politicii muncitoreşti liberale.

În Anglia domneşte deplină libertate politică, iar partidele socialiste au o existenţă absolut legală. Dar „Partidul laburist", această reprezentanţă parlamentară a organizaţiilor muncitoreşti, în parte apolitice, în parte liberale, este un amestec de genul celui dorit de lichidatorii noştri, care insultă „mişcarea ilegală".

Oportunismul Partidului laburist englez se explică prin condiţiile istorice specifice existente în Anglia în cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea, cînd „aristocraţia muncitorească" a participat într-o anumită măsură la împărţirea profiturilor deosebit de ridicate ale capitalului englez. Acum, aceste condiţii încep să rămînă de domeniul trecutului. Pînă şi „Partidul laburist independent", adică oportuniştii *socialişti* din Anglia, vede că „Partidul laburist" a alunecat în mlaştină.

În ultimul număr al ziarului „Labour Leader" [36] — organul „Partidului laburist independent" — găsim următoarea informaţie deosebit de instructivă. În parlamentul englez se discută bugetul Ministerului Marinei. Socialiştii propun *reducerea* lui. Burghezia respinge, firesţe, această propunere, votînd *pentru* guvern.

Dar deputaţii „Partidului laburist" ?

www.dacoromanica.ro

15 dintre ei votează pentru reducere, adică împotriva guvernului; 21 *lipsesc;* 4 votează *pentru guvern*, adică împotriva reducerii !!

Doi din cei patru încearcă să-şi justifice atitudinea invocînd faptul că în circumscripţiile lor electorale muncitorii lucrează chiar în industria producătoare de armament.

Iată un exemplu concret de *trădare* a socialismului, de *trădare* a cauzei muncitoreşti la care duce oportunismul. Aşa cum am mai arătat, socialiştii din Anglia condamnă într-o măsură din ce în ce mai mare această trădare. Muncitorii ruşi trebuie să înveţe din greşelile altora, să înţeleagă şi ei caracterul nefast al oportunismului şi al politicii muncitoreşti liberale.

„Pravda" nr. 85 din 12 aprilie 1913
Semnat : W.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

PROBLEME LITIGIOASE

PARTIDUL LEGAL ŞI MARXIŞTII

„Pravda" nr. 85, 95, 110, 122, 124 şi 126 din 12, 26 aprilie, 15, 29, 31 mai şi 2 iunie 1913
Semnat : V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar, confruntat cu textul apărut în culegerea „Marxism şi lichidatorism", partea a II-a, Petersburg, 1914

www.dacoromanica.ro

I. HOTĂRÎREA DIN 1908

Lupta care se desfăşoară între „Pravda" şi „Luci" nu prea le este pe înţeles multor muncitori şi li se pare inutilă. Articolele polemice din diferite numere ale ziarului cu privire la anumite probleme care au, uneori, un caracter destul de particular nu dau, firește, o idee cuprinzătoare în ceea ce priveşte obiectul luptei şi conţinutul ei, fapt care provoacă nemulţumirea legitimă a muncitorilor.

Or, problema lichidatorismului, în jurul căreia se desfăşoară lupta, este în momentul de faţă una dintre problemele cele mai importante şi mai vitale ale mişcării muncitoreşti. Nu poţi fi muncitor conştient fără să cunoşti în mod temeinic această problemă, fără să-ţi fi format o anumită opinie în această privinţă. Muncitorul care vrea să hotărască el însuşi soarta partidului *său* nu se va eschiva de la polemică chiar dacă ea nu i se pare de înţeles la prima vedere, ci va căuta în mod serios adevărul şi-l va găsi.

Dar cum să găseşti adevărul? Cum să te descurci în atîtea păreri şi afirmaţii contradictorii?

Orice om cu bun-simţ înţelege că atunci cînd în jurul unei probleme oarecare se desfăşoară o luptă aprigă pentru a stabili adevărul, trebuie să nu te limitezi la declaraţiile părţilor aflate în controversă, ci să controlezi singur *faptele* şi *documentele*, să cauţi tu însuţi dacă există depoziţii ale unor *martori* şi să vezi în ce măsură sînt ele demne de crezare.

www.dacoromanica.ro

E drept că acest lucru nu-i întotdeauna uşor de făcut. Este mult „mai uşor" să crezi pe cuvînt tot ce ţi se spune, tot ce *ai prilejul* să auzi, tot ce se proclamă mai „făţiş" şi aşa mai departe. Numai că aceia care se mulţumesc cu atîta sînt consideraţi nişte „uşuratici", nişte oameni fără greutate, pe care nimeni nu-i ia în serios. Fără oarecare eforturi *personale* nu poţi afla adevărul în nici o problemă serioasă, iar cine se teme de asemenea eforturi se lipseşte el însuşi de posibilitatea de a-l afla.

De aceea ne adresăm numai muncitorilor care nu se tem de aceste eforturi, care s-au decis să se lămurească ei *singuri* şi să se străduiască *să găsească fapte, documente, depoziţii ale unor martori.*

Din capul locului se pune întrebarea : ce este lichidatorismul ? De unde a apărut acest cuvînt şi ce înseamnă el ?

„Luci" afirmă că lichidarea partidului, adică dizolvarea, distrugerea partidului, renunţarea la partid, este pur şi simplu o perfidă născocire. Asta, spune acest ziar, au născocit-o bolşevicii, „fracţioniştii", împotriva menşevicilor !

„Pravda" afirmă că întregul partid condamnă lichidatorismul şi luptă împotriva lui de mai bine de patru ani.

Cine are dreptate ? Cum se poate afla adevărul ?

Singurul mijloc este, de bună seamă, să cauţi fapte şi documente din *istoria* partidului referitoare la ultimii 4 ani, din 1908 şi pînă în 1912, cînd lichidatorii *s-au rupt definitiv* de partid.

Tocmai aceşti patru ani, în cursul cărora lichidatorii de astăzi *se aflau încă* în partid, constituie perioada cea mai importantă pentru a putea *controla* de unde şi cum a apărut noţiunea de lichidatorism.

De aici prima şi principala concluzie : cine vorbeşte de lichidatorism *ocolind* faptele şi documentele *partidului* din perioada 1908—1911 ascunde adevărul faţă de muncitori.

Care sînt, aşadar, aceste fapte şi documente ale partidului ?

În primul rînd *hotărîrea adoptată de partid* în decembrie 1908 [37]. Muncitorii, care nu vor să fie trataţi ca nişte

www.dacoromanica.ro

copii cărora li se împuiază capul cu tot soiul de basme şi istorii, trebuie să-i întrebe pe sfătuitorii, conducătorii sau reprezentanţii lor: există *o hotărîre a partidului* din decembrie 1908 în problema lichidatorismului şi ce cuprinde ea?

Această hotărîre *condamnă* lichidatorismul şi *explică* în ce constă el.

Lichidatorismul înseamnă „încercările unei anumite părţi a intelectualilor din partid de *a lichida*" (adică de a dizolva, a distruge, a desfiinţa, a face să-şi înceteze existenţa) „organizaţia existentă a partidului şi de a o înlocui cu orice preţ printr-o uniune amorfă în cadrul legalităţii" (adică al existenţei legale, „făţişe"), „chiar dacă această legalitate s-ar obţine cu preţul unei *vădite renunţări la programul, tactica* şi tradiţiile" (adică la experienţa anterioară) „partidului".

Iată care a fost *hotărîrea* adoptată acum patru ani şi mai bine de partid în privinţa lichidatorismului.

Din această hotărîre se poate vedea limpede care este esenţa lichidatorismului, pentru ce anume este el condamnat. Esenţa lui constă în *renunţarea* la „mişcarea ilegală", în lichidarea ei, în *înlocuirea* ei cu orice preţ printr-o uniune amorfă în cadrul legalităţii. Prin urmare, partidul *nu* condamnă cîtuşi de puţin activitatea legală (în limitele permise de lege), nu condamnă cîtuşi de puţin afirmarea necesităţii ei. Partidul condamnă — şi condamnă categoric — *înlocuirea* vechiului partid cu ceva amorf, „făţiş", care nu poate fi numit partid.

Partidul nu poate exista dacă nu-şi apără existenţa, dacă nu luptă cu hotărîre împotriva acelora care îl lichidează, îl nimicesc, care nu-l recunosc, îl reneagă. Acest lucru se înţelege de la sine.

Celui care, de dragul unui oarecare partid nou, reneagă partidul existent trebuie să-i spunem: n-ai decît să încerci să creezi un nou partid, dar nu poţi rămîne membru al vechiului partid, partidul actual, partidul existent. Iată sensul hotărîrii din decembrie 1908 a partidului, şi este evident că, în problema existenţei partidului, altă hotărîre nu s-ar fi putut lua.

www.dacoromanica.ro

Lichidatorismul *este legat*, firește, printr-o legătură ideologică de *renegarea, de renunțarea la program și la tactică*, de *oportunism*. Acest lucru este arătat, de altfel, și la sfîrșitul hotărîrii citate mai sus. Lichidatorismul nu este însă *numai* oportunism. Oportuniștii îndreaptă partidul pe un drum greșit, burghez, pe drumul politicii muncitorești liberale, dar ei *nu renegă* partidul ca atare, nu-l lichidează. Lichidatorismul este un *gen* de oportunism care merge pînă la *renegarea* partidului. Se înțelege de la sine că partidul nu poate exista dacă *cuprinde* pe cei care nu-i recunosc existența. Tot atît de clar este și faptul că, în condițiile existente, a renunța la activitatea ilegală înseamnă a renunța la vechiul partid.

Se pune întrebarea: care este atitudinea lichidatorilor față de această hotărîre din 1908 a partidului?

Aici este miezul problemei, aici se face verificarea sincerității și onestității politice a lichidatorilor.

Nici unul dintre ei, afară doar dacă și-o fi pierdut mințile, nu se va apuca să nege faptul că a existat o asemenea hotărîre a partidului care n-a fost anulată.

Și lichidatorii încearcă să iasă din încurcătură fie ocolind problema și *ascunzînd* muncitorilor hotărîrea din 1908 a partidului, fie făcînd afirmația (însoțită adeseori de cuvinte injurioase) că bolșevicii sînt aceia care au făcut presiuni pentru adoptarea acestei hotărîri.

Dar cuvintele injurioase nu fac decît să trădeze slăbiciunea lichidatorilor. Există *hotărîri ale partidului* care au fost adoptate la propunerea menșevicilor, ca, de pildă, hotărîrea adoptată la Stockholm în 1906 [38] cu privire la municipalizare. Lucrul acesta este îndeobște cunoscut. Mulți bolșevici nu sînt de acord cu această hotărîre. Dar nici unul dintre ei nu neagă că ea este *o hotărîre a partidului*. Tot *o hotărîre a partidului* este și aceea din 1908 cu privire la lichidatorism. Orice subterfugii în această problemă nu vădesc decît dorința de a induce în eroare pe muncitori.

Cine vrea să recunoască partidul nu numai în vorbe nu va admite, în acest caz, nici un fel de subterfugii și

www.dacoromanica.ro

va ajunge să cunoască adevărul cu privire la *hotărîrea partidului* în problema lichidatorismului. Acestei hotărîri i s-au alăturat, începînd din 1909, *toţi menşevicii-partiiţi*, în frunte cu Plehanov, care atît în publicaţia sa „Dnevnik“ [39] cît şi într-o serie de alte publicaţii marxiste a explicat în repetate rînduri şi în mod cu totul categoric că cei ce lichidează partidul nu au ce căuta în partid.

Plehanov a fost şi rămîne menşevic. Prin urmare, referirile curente ale lichidatorilor la caracterul „bolşevic“ al hotărîrii adoptate de partid în 1908 constituie un dublu fals.

Cu cît ne lovim de mai multe injurii la adresa lui Plehanov, în publicaţiile lichidatorilor, „Luci“ sau „Naşa Zarea“ [40], cu atît devine mai limpede pentru noi că lichidatorii n-au dreptate, că ei vociferează, fac scandal şi gălăgie ca să estompeze adevărul. Dacă uneori poţi reuşi să năuceşti dintr-o dată cu asemenea procedee pe un novice, muncitorii se vor lămuri ei înşişi şi vor respinge pe dată aceste injurii.

Este necesară unitatea muncitorilor ? Da, ea este necesară.

Este posibilă unitatea muncitorilor fără unitatea organizaţiei muncitoreşti ? Evident că nu.

Ce împiedică unitatea partidului muncitoresc ? Controversele în problema lichidatorismului.

Prin urmare, muncitorii trebuie să se lămurească asupra acestor controverse pentru a hotărî *ei înşişi* soarta partidului lor şi *a-l salvgarda*.

Primul pas în această direcţie este ca ei să cunoască *prima* hotărîre a *partidului* cu privire la lichidatorism. Muncitorii trebuie să cunoască temeinic această hotărîre şi s-o aprofundeze, respingînd orice încercare de eschivare de la problemă sau de ocolire a ei. Meditînd bine asupra acestei hotărîri, orice muncitor va începe să înţeleagă care este miezul problemei lichidatorismului, de ce această problemă este atît de importantă şi de „nevralgică“, de ce se pune ea în faţa partidului de mai bine de patru ani, de cînd durează perioada de reacţiune.

www.dacoromanica.ro

În articolul următor vom examina o altă hotărîre importantă a partidului cu privire la lichidatorism, hotărîre adoptată în urmă cu trei ani şi jumătate, iar apoi vom trece la fapte şi documente care definesc stadiul actual al problemei.

II. HOTĂRÎREA DIN 1910

În primul articol („Pravda" nr. 289) am citat primul şi principalul document pe care trebuie să-l cunoască muncitorii care doresc să descopere adevărul în controversele actuale, şi anume: hotărîrea din decembrie 1908 a partidului cu privire la lichidatorism.

Acum vom cita şi vom examina o altă hotărîre, nu mai puţin importantă, care a fost adoptată de partid în aceeaşi problemă cu trei ani şi jumătate în urmă, în ianuarie 1910 [41]. Această hotărîre are o importanţă deosebită pentru că a fost adoptată *în unanimitate:* toţi bolşevicii, fără excepţie, apoi toţi aşa-zişii vperedişti şi, în sfîrşit (ceea ce este mai important), *toţi* menşevicii şi lichidatorii de azi, fără excepţie, precum şi toţi marxiştii „naţionali" (adică evrei, polonezi şi letoni) au adoptat această hotărîre.

Reproducem în întregime pasajul cel mai important din această hotărîre:

„Condiţiile istorice ale mişcării social-democrate în perioada contrarevoluţiei burgheze generează în mod inevitabil, ca o manifestare a influenţei burgheze asupra proletariatului, pe de o parte, negarea partidului social-democrat ilegal, diminuarea rolului şi importanţei lui, încercări de a restrînge sarcinile programatice şi tactice şi lozincile social-democraţiei consecvente etc.; pe de altă parte, negarea activităţii social-democraţiei în Dumă şi a necesităţii de a folosi posibilităţile legale, neînţelegerea importanţei atît a uneia cît şi a celeilalte, nepriceperea de a adapta tactica social-democrată consecventă la condiţiile istorice specifice ale momentului de faţă etc.

Un element integrant al tacticii social-democrate în aceste condiţii este lichidarea celor două abateri prin extinderea şi adîncirea activităţii social-democrate în toate domeniile luptei de clasă a proletariatului şi prin explicarea primejdiei pe care o prezintă aceste abateri" [42].

www.dacoromanica.ro

Din această hotărîre se vede limpede că, încă în urmă cu trei ani şi jumătate, toţi marxiştii, de toate nuanţele, fără excepţie, au fost nevoiţi să constate *în mod unanim* două *abateri* de la tactica marxistă. Ambele abateri au fost considerate ca *periculoase*. Amîndouă au fost explicate nu printr-o întîmplare, nu prin reaua-voinţă a unor persoane, ci prin „*condiţiile istorice*" ale mişcării muncitoreşti în perioada prin care trecem.

Mai mult decît atît. În hotărîrea unanimă a partidului se arată originea *de clasă* şi semnificaţia acestor abateri. Căci marxiştii nu se mulţumesc să indice pur şi simplu, fără nici un rost, existenţa unei stări de destrămare. Toată lumea vede că în capetele multor adepţi ai democraţiei şi socialismului domnesc dezagregarea, scepticismul, descurajarea, nedumerirea. Nu e de ajuns să constaţi acest lucru. Trebuie să înţelegi care e originea de *clasă* a disensiunilor şi a destrămării, ce interese de *clasă* ale mediului neproletar alimentează „discordia" în rîndurile prietenilor proletariatului.

Iar hotărîrea partidului adoptată acum trei ani şi jumătate a dat la această importantă chestiune următorul răspuns: *abaterile* de la marxism sînt generate de „contrarevoluţia burgheză", ele sînt generate de *„influenţa burgheză asupra proletariatului"*.

Care sînt, aşadar, aceste abateri ce ameninţă să împingă proletariatul sub influenţa burgheziei? Una dintre ele, legată de „vperedism"[43] şi constînd în negarea activităţii social-democraţiei în Dumă şi a folosirii posibilităţilor legale, *a dispărut aproape cu desăvîrşire*. În Rusia nici un social-democrat nu mai propagă aceste vederi greşite, nemarxiste. „Vperediştii" (inclusiv Aleksinski şi ceilalţi) au început să colaboreze la „Pravda" alături de menşevicii-partiiţi.

Cealaltă *abatere* însă, menţionată în hotărîrea partidului, este tocmai *lichidatorismul*. Acest lucru rezultă clar din faptul că se vorbeşte despre „negarea" mişcării ilegale şi despre „diminuarea" rolului şi însemnătăţii ei. Avem, în sfîrşit, cel mai precis document, publicat cu *trei ani* în urmă şi care n-a fost dezminţit de nimeni, un docu-

www.dacoromanica.ro

ment emanînd de la *toţi* marxiştii „naţionali“ şi de la Troţki (martori mai buni nici că şi-ar putea imagina lichidatorii) ; documentul acesta declară fără ocol că „ar fi, în fond, de dorit să dăm denumirea de *lichidatorism* curentului menţionat în rezoluţie, curent care *trebuie combătut...*“

Aşadar, iată faptul esenţial de extremă importanţă pe care trebuie să-l cunoască oricine vrea să se orienteze în actualele controverse : cu trei ani şi jumătate în urmă, partidul a definit *în mod unanim lichidatorismul* drept o abatere „periculoasă“ de la marxism, o abatere care trebuie să fie combătută şi care este expresia *„influenţei burgheze asupra proletariatului“*.

Interesele burgheziei, care este ostilă democraţiei şi în genere este contrarevoluţionară, cer *lichidarea,* dizolvarea vechiului partid al proletariatului. Burghezia răspîndeşte şi susţine în fel şi chip toate ideile îndreptate spre *lichidarea* partidului clasei muncitoare. Burghezia se străduieşte să răspîndească ideea renunţării la vechile sarcini ale partidului, „să le reducă“, să le ciuntească, să le mutileze, să le golească de conţinut, pentru a impune împăcarea sau pactizarea cu alde Purişkevici & Co. în locul înlăturării cu hotărîre a bazelor puterii acestora.

Lichidatorism înseamnă tocmai introducerea acestor idei burgheze de renunţare şi renegare în rîndurile proletariatului.

Iată care este semnificaţia *de clasă* a lichidatorismului, scoasă în evidenţă de hotărîrea *adoptată în unanimitate* de partid acum trei ani şi jumătate. Iată unde anume vede întregul partid marea primejdie a lichidatorismului şi imensul prejudiciu pe care-l aduce el, influenţa lui nefastă asupra mişcării muncitoreşti, asupra închegării unui partid independent (nu în vorbe, ci în fapte) al clasei muncitoare.

Lichidatorismul nu înseamnă numai lichidarea (adică dizolvarea, distrugerea) vechiului partid al clasei muncitoare ; el înseamnă totodată şi *nimicirea independenţei de clasă* a proletariatului, pervertirea conştiinţei lui cu idei *burgheze.*

www.dacoromanica.ro

Această caracterizare a lichidatorismului o vom lămuri în mod concret în articolul următor, unde vom reproduce in extenso cele mai importante raţionamente ale ziarului lichidatorist „Luci". Acum să rezumăm însă pe scurt cele spuse. Încercările „luciştilor" în general şi ale domnilor F. Dan şi Potresov în special de a prezenta lucrurile în sensul că tot „lichidatorismul" n-ar fi decît o născocire nu sînt decît nişte subterfugii nemaipomenit de mincinoase, care mizează pe o totală lipsă de informare a cititorilor ziarului „Luci". În realitate, pe lîngă hotărîrea din 1908 a partidului, mai există şi hotărîrea din 1910 a partidului, adoptată *în unanimitate*, care caracterizează în mod amplu lichidatorismul ca fiind o abatere burgheză de la calea proletară, abatere periculoasă şi funestă pentru clasa muncitoare. Numai duşmanii clasei muncitoare pot ascunde sau ocoli această apreciere făcută de partid.

III. ATITUDINEA LICHIDATORILOR FAŢĂ DE HOTĂRÎRILE DIN 1908 ŞI DIN 1910

În articolul precedent („Pravda" nr. 95 (299)) am reprodus textual hotărîrea partidului cu privire la lichidatorism, adoptată în unanimitate, în care acesta este caracterizat drept o manifestare a influenţei burgheze asupra proletariatului.

Această hotărîre a fost adoptată, aşa cum am mai arătat, în *ianuarie 1910*. Să vedem acum care este comportarea acelor lichidatori care cutează acum să afirme că n-a existat şi nu există nici un fel de lichidatorism.

În februarie 1910, în nr. 2 al revistei „Naşa Zarea", care începuse să apară atunci, d-l Potresov scria fără ocol că *„partidul*, ca ierarhie unitară şi organizată (cu alte cuvinte ca scară sau sistem „de instituţii"), *nu există*" şi că nu se poate lichida *„ceea ce nu mai există în realitate* ca un tot organizat" (vezi „Naşa Zarea" nr. 2, 1910, pag. 61).

Şi astea au fost spuse la o lună, dacă nu şi mai puţin, *după* hotărîrea adoptată în unanimitate de partid!!

Iar în martie 1910, o altă revistă a lichidatorilor, avînd aceiaşi colaboratori: Potresov, Dan, Martînov, Ejov, Mar-

www.dacoromanica.ro

tov, Leviţki & Co., şi anume revista „Vozrojdenie“ [44], sublinia şi explica pe înţelesul tuturor cuvintele d-lui Potresov :

„N-ai ce să lichidezi, şi — vom adăuga noi (adică redacţia revistei „Vozrojdenie“) din parte-ne — visul de a restabili această ierarhie în vechea ei formă, ilegală, este de-a dreptul o utopie dăunătoare, reacţionară, care dovedeşte că reprezentanţii unui partid care era odinioară cel mai realist şi-au pierdut orice simţ politic“ („Vozrojdenie“, 1910, nr. 5, pag. 51).

Partidul nu există, şi restabilirea lui este o utopie dăunătoare — iată cuvinte clare, precise. Iată o renegare limpede şi făţişă a partidului. Au renegat partidul (şi au chemat şi pe muncitori să-l renege) oamenii care au părăsit mişcarea ilegală, „visînd“ un partid legal.

Această părăsire a mişcării ilegale a fost susţinută apoi cît se poate de categoric şi de făţiş de P. B. Akselrod în 1912, în „Nevskii Golos“ [45] (1912, nr. 6) şi în „Naşa Zarea“ (nr. 6, 1912).

„Într-o atare situaţie a vorbi de nefracţionism — scrie P. B. Akselrod — înseamnă a face ca struţul, înseamnă a te înşela pe tine însuţi şi a înşela şi pe alţii“. „Constituirea şi gruparea într-o fracţiune este o îndatorire directă şi imediată a adepţilor unei reforme sau, mai exact, ai unei revoluţii în partid“.

Aşadar, P. B. Akselrod se pronunţă de-a dreptul pentru *o revoluţie în partid*, adică pentru distrugerea vechiului partid şi întemeierea unui partid nou.

În 1913, în editorialul nesemnat din nr. 101 al ziarului „Luci“ se spunea fără ocol că „în mediul muncitoresc, pe alocuri, reînvie şi chiar sporesc simpatiile pentru mişcarea ilegală“, ceea ce este *„un fapt regretabil“*. Acest articol, după cum a recunoscut însuşi autorul său, L. Sedov, „a provocat nemulţumiri“ pînă şi printre adepţii tacticii ziarului „Luci“ (vezi „Naşa Zarea“, 1913, nr. 3, pag. 49). Menţionăm că explicaţiile date chiar de L. Sedov au fost de aşa natură, încît au nemulţumit şi de data aceasta pe un adept al ziarului „Luci“, anume An, care în nr. 181 al ziarului ia atitudine împotriva lui Sedov. An protestează împotriva afirmaţiei lui Sedov, care pretinde

www.dacoromanica.ro

că „ilegalitatea este o piedică în calea cristalizării politice a mişcării noastre, în calea construirii unui partid muncitoresc social-democrat". An ridiculizează pe L. Sedov, la care se observă o „imprecizie" în problema dacă activitatea ilegală este sau nu de dorit.

Redacţia ziarului „Luci" a însoţit articolul lui An de o amplă postfaţă, în care *ia apărarea lui Sedov*, găsind că An „n-are dreptate în critica pe care o face lui L. Sedov".

Vom examina la locul cuvenit atît raţionamentele redacţiei ziarului „Luci", cît şi greşelile lichidatoriste ale lui An. Acum nu despre asta este vorba. Acum trebuie să examinăm cu toată atenţia concluzia fundamentală, principală care decurge din documentele citate de noi *.

În 1908, ca şi în 1910, întregul partid condamnă şi respinge lichidatorismul, explicînd în mod amănunţit şi limpede sursa de clasă a acestui curent şi pericolul pe care-l prezintă el. *Toate* ziarele şi revistele lichidatoriste : „Vozrojdenie" (1909—1910), „Naşa Zarea" (1910—1913), „Nevskii Golos" (1912), „Luci" (1912—1913) **, — *după ce* partidul a adoptat cele mai precise şi unanime hotărîri, repetă, cu *toatele*, idei şi raţionamente cu conţinut *vădit* lichidatorist.

---

* În culegerea „Marxism şi lichidatorism", Lenin a înlocuit acest alineat pînă la cuvîntul „fundamentală" cu următorul text (care se tipăreşte după manuscris) :

„În nr. 8 al publicaţiei «Jivaia Jizn» [46] (19 iulie 1913), V. Zasulici, repetînd raţionamente lichidatoriste cu zecile, scria : «e greu de spus dacă noua organizaţie (partidul social-democrat) a înlesnit munca sau a stînjenit-o...». Este clar că aceste cuvinte echivalează cu o renegare a partidului. V. Zasulici justifică fuga din partid afirmînd că organizaţiile erau părăsite «pentru că în acel moment n-aveai ce face acolo». V. Z. crecază o teorie pur anarhistă «a păturii largi» *în locul* partidului. Vezi analiza amănunţită a acestei teorii în revista «Prosveşcenie» nr. 9 din 1913 (vezi Opere, vol. 19, E.S.P.L.P. 1957, pag. 387—409. — *Nota red.*).

În ce constă deci concluzia...". — *Nota red.*

** În culegerea „Marxism şi lichidatorism" sînt adăugate aici cuvintele : „şi «Novaia Raboceaia Gazeta» (1913—1914)", însoţite de următoarea notă de subsol :

„Vezi, de pildă, «Novaia Raboceaia Gazeta» [47] nr. 1 din 1914, editorialul de Anul nou : «Calea spre un partid politic de acţiune legal este în acelaşi timp calea spre unitatea partidului» (spre unitatea constructorilor partidului legal ?). Sau nr. 5 din 1914 : «lupta pentru biruirea (tuturor piedicilor care se pun în calea organizării unor congrese muncitoreşti) nu este decît cea mai autentică luptă pentru libertatea de coaliţie, adică pentru caracterul legal al mişcării muncitoreşti, strîns legată de lupta pentru existenţa legală a partidului muncitoresc social-democrat»". — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Pînă şi unii adepţi ai ziarului „Luci" se văd siliţi să declare că nu sînt de acord cu aceste reţionamente, cu aceste predici. Faptul este cert. Prin urmare, a te jelui că lichidatorii sînt „hărţuiţi", aşa cum procedează Troţki, Semkovski şi mulţi alţi protectori ai lichidatorismului, înseamnă pur şi simplu a da dovadă de rea-credinţă, întrucît o asemenea afirmaţie constituie o denaturare flagrantă a adevărului.

Adevărul, pe care l-am dovedit prin documente care îmbrăţişează o perioadă de peste *cinci* ani (1908—1913), constă în faptul că lichidatorii, nesocotind toate hotărîrile partidului, continuă să ponegrească şi să hărţuiască partidul, adică „mişcarea legală".

Orice muncitor care vrea să se lămurească *el însuşi*, cu toată seriozitatea, asupra problemelor controversate şi nevralgice ale partidului, care vrea să rezolve *el însuşi* aceste probleme, trebuie, înainte de toate, să-şi însuşească acest adevăr studiind şi verificînd singur hotărîrile sus-menţionate ale partidului şi raţionamentele lichidatorilor. Numai cel care studiază cu atenţie, care aprofundează şi rezolvă în mod de sine stătător problemele şi hotărăşte *soarta* partidului său, numai acela merită denumirea de membru de partid şi de făuritor al partidului muncitoresc. Nu se poate să-ţi fie indiferent dacă partidul se face „vinovat" de „hărţuirea" lichidatorilor (adică de atacuri prea vehemente şi nejuste împotriva lor), *sau* dacă lichidatorii se fac vinovaţi de *o încălcare făţişă* a hotărîrilor partidului, de *o propagandă înverşunată în favoarea lichidării, adică a distrugerii* partidului.

Este limpede că partidul nu poate exista fără a lupta din răsputeri împotriva acelora care vor să-l distrugă.

Acum, după ce am citat documentele în legătură cu această problemă fundamentală, vom trece, în articolul următor, la aprecierea conţinutului *ideologic* al propagandei în favoarea unui *„partid legal"*.

IV. SEMNIFICAŢIA DE CLASĂ A LICHIDATORISMULUI

Am arătat în articolele precedente („Pravda" nr. 289, 299 şi 314) că atît în 1908 cît şi în 1910 toţi marxiştii

www.dacoromanica.ro

au condamnat irevocabil lichidatorismul ca pe o renegare a trecutului. Marxiştii au explicat clasei muncitoare că lichidatorismul înseamnă introducerea influenţei burgheze în rîndurile proletariatului. Iar *toate* publicaţiile lichidatoriste din 1909 şi pînă în 1913 au încălcat şi încalcă în mod flagrant hotărîrile marxiştilor.

Să examinăm lozinca: „partid muncitoresc legal" sau „lupta pentru un partid legal", pe care lichidatorii continuă s-o susţină pînă astăzi în „Luci" şi în „Naşa Zarea". Este ea o lozincă marxistă, proletară, sau o lozincă liberală, burgheză?

Răspunsul la această întrebare ne poate da nu starea de spirit sau planurile lichidatorilor ori ale altor grupuri, ci analiza raportului dintre forţele sociale ale Rusiei în perioada prin care trecem. Ceea ce determină semnificaţia lozincilor nu sînt intenţiile autorilor lor, ci raportul de forţe dintre *toate* clasele din ţară.

Moşierii iobăgişti şi „birocraţia" *lor* sînt ostili oricăror schimbări făcute în spiritul libertăţii politice. Şi e lesne de înţeles. Burghezia, în virtutea situaţiei ei economice într-o ţară înapoiată şi semifeudală, *nu* poate să nu aspire la libertate. Dar ea se teme de activitatea poporului *mai mult* decît de reacţiune. Acest adevăr l-au dovedit cît se poate de concret evenimentele din 1905; şi clasa muncitoare l-a înţeles foarte bine; nu l-au înţeles numai intelectualii oportunişti şi semiliberali.

Burghezia este liberală şi contrarevoluţionară. De aici *reformismul* ei lamentabil şi neputincios pînă la ridicol. Visuri de reforme — şi teama de o răfuială serioasă cu iobăgiştii, care nu numai că nu acordă reforme, dar le retrag chiar şi pe cele acordate. Propovăduire de reforme — şi teama de mişcarea populară. Tendinţă de a împinge pe iobăgişti pe planul al doilea — şi teama de a nu pierde sprijinul *lor*, teama de a nu pierde *propriile* privilegii. Pe acest raport dintre clase se întemeiază sistemul de la 3 iunie, care acordă depline puteri iobăgiştilor şi privilegii burgheziei.

www.dacoromanica.ro

Situaţia de clasă a proletariatului exclude orice posibilitate ca el să devină „părtaş" la privilegii sau *să se teamă* ca cineva să nu le piardă. Iată de ce reformismul îngust, egoist, meschin şi obtuz îi este lui cu desăvîrşire străin. Iar masa ţărănească, pe de o parte crunt asuprită, cunoscînd, în loc de privilegii, numai foamete, iar pe de altă parte categoric mic-burgheză, oscilează inevitabil între liberali şi muncitori.

Iată care este situaţia obiectivă.

Din această situaţie reiese în mod evident că lozinca unui partid muncitoresc legal este, prin provenienţa ei de clasă, o lozincă a liberalilor contrarevoluţionari. Ea nu conţine nimic altceva decît reformism ; — nu găseşti acolo nici măcar o aluzie la faptul că proletariatul, singura clasă pe deplin democrată, este conştient de sarcina sa de luptă împotriva liberalilor, pentru influenţa asupra întregii democraţii ; — nici pomeneală de distrugerea din rădăcini a oricăror privilegii ale iobăgiştilor, ale „birocraţiei" etc. ; — nu întîlneşti nici cea mai vagă idee despre bazele generale ale libertăţilor politice şi constituţiei democratice ; — găseşti, în schimb, renegarea tacită a trecutului şi, prin urmare, renegarea şi dizolvarea (lichidarea) partidului muncitoresc.

Pe scurt : această lozincă *propagă* în mediul muncitoresc, într-o epocă de contrarevoluţie, *tocmai ceea ce face* în mediul ei burghezia liberală. De aceea, dacă n-ar fi existat lichidatorii, burghezii progresişti inteligenţi *ar fi trebuit* să caute sau să angajeze intelectuali care să facă asemenea propagandă în rîndurile muncitorilor !

Numai nişte oameni fără cap pot compara *vorbele* lichidatorilor cu *motivele lor. Vorbele* lor trebuie să fie comparate cu *faptele* burgheziei liberale şi cu situaţia ei obiectivă.

Examinaţi aceste *fapte*. În 1902, burghezia este *pentru* mişcarea ilegală. Struve este trimis de ea să editeze revista ilegală „Osvobojdenie" [48]. Cînd mişcarea muncitorească împinge lucrurile pînă la evenimentele de la 17 octombrie [49], liberalii şi cadeţii abandonează mişcarea ilegală, iar

www.dacoromanica.ro

apoi încep s-o renege, s-o declare o treabă inutilă, o nebunie, un păcat şi o fărădelege („Vehi" [50])*. *În locul* mişcării ilegale apare la burghezia liberală *lupta pentru un partid* legal. Acesta este un fapt istoric, confirmat de necontenitele încercări de legalizare întreprinse de cadeţi (1905—1907) şi de progresişti (1913).

Observăm la cadeţi o „activitate legală şi o organizare secretă a ei"; bunul, adică inconştientul, lichidator A. Vlasov n-a făcut decît să redea cu „cuvintele sale" faptele cadeţilor.

De ce au renunţat, aşadar, liberalii la mişcarea ilegală, adoptînd lozinca „luptei pentru un partid legal"? Nu cumva pentru că Struve este un trădător? Nu. Dimpotrivă. Struve şi-a schimbat poziţia pentru că întreaga burghezie şi-a schimbat poziţia, pentru că întreaga burghezie şi-a schimbat orientarea. Iar ea şi-a schimbat orientarea: 1) pentru că a căpătat privilegii la 11 decembrie 1905 [51] şi chiar la 3 iunie 1907 a obţinut situaţia de opoziţie *tolerată;* 2) pentru că ea însăşi s-a speriat îngrozitor de mişcarea populară. Lozinca „luptei pentru un partid legal", tradusă din limbajul „politicii înalte" într-un limbaj simplu şi pe-nţelesul tuturor, înseamnă:

— Domnilor moşieri! Să nu vă închipuiţi că vrem să vă distrugem. Nu, vrem să ne faceţi puţin loc, pentru ca noi, burghezii, să ne putem aşeza şi noi (partid legal), — şi atunci vă vom apăra de cinci ori „mai inteligent", cu mai multă şiretenie, „mai ştiinţific" decît o fac alde Timoşkin şi popii lui Sabler [52].

Imitînd pe cadeţi, micii burghezi, narodnicii au adoptat şi ei lozinca „luptei pentru un partid legal". În august 1906, d-l Peşehonov & Co. de la „Russkoe Bogatstvo" renunţă la activitatea ilegală, proclamînd „lupta pentru un partid legal" şi eliminînd din programul lor lozincile consecvent democratice, „ilegale".

Ca urmare a palavragelii lor reformiste pe tema unui „partid larg şi legal", aceşti mic-burghezi au rămas —

* În culegerea „Marxism şi lichidatorism", cuvîntul „Vehi" este omis şi este adaugată următoarea notă de subsol:

„Există o carte remarcabilă, «Vehi», care a apărut în mai multe ediţii şi care conţine un minunat bilanţ al acestor idei ale liberalismului contrarevoluţionar". — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

lucru evident pentru toată lumea — *fără nici un* partid, *fără nici o* legătură cu masele, iar cadeţii au încetat pînă să şi viseze la o asemenea legătură.

Aşa şi numai aşa, printr-o analiză a situaţiei claselor, prin cunoaşterea istoriei generale a contrarevoluţiei, putem ajunge *să înţelegem* lichidatorismul. Lichidatorii sînt nişte intelectuali mic-burghezi trimişi de burghezie să introducă pervertirea liberală în rîndurile muncitorimii. Lichidatorii sînt trădători ai marxismului şi democraţiei. Lozinca „luptei pentru un partid legal" le serveşte lor (liberalilor ca şi narodnicilor) pentru a ascunde faptul că au renegat trecutul şi că *au rupt cu clasa muncitoare*. Este un fapt dovedit atît de alegerile din cadrul curiei muncitoreşti pentru Duma a IV-a, cît şi de istoricul apariţiei ziarului muncitoresc „Pravda". Este clar pentru toată lumea că legătura cu masele o au numai cei ce nu au renegat trecutul, ştiind să folosească exclusiv în spiritul *lui*, pentru dezvoltarea şi consolidarea lui „activitatea legală" şi tot felul de „posibilităţi".

Şi nici n-ar fi putut fi altfel în perioada sistemului de la 3 iunie.

Despre „ciuntirea" programului şi tacticii de către lichidatori (adică de către liberali) vom vorbi în articolul următor.

V. LOZINCA „LUPTEI PENTRU UN PARTID LEGAL"

În articolul precedent („Pravda" nr. 122) am analizat semnificaţia obiectivă, adică determinată de relaţiile dintre clase, a lozincii „partid legal" sau „luptă pentru un partid legal". Această lozincă nu este altceva decît o repetare servilă a tacticii burgheziei, pentru care ea constituie expresia justă a renunţării la revoluţie sau a contrarevoluţionarismului ei.

Să examinăm unele din încercările cele mai curente ale lichidatorilor de a apăra lozinca „luptei pentru un partid legal". Şi Maevski, şi Sedov, şi Dan, şi toţi „luciştii" se străduiesc să confunde *partidul* legal cu munca sau *activitatea* legală. O asemenea confuzie este pură sofistică, un simplu joc, o înşelare a cititorului.

www.dacoromanica.ro

În primul rînd, activitatea legală a social-democraţiei în perioada 1904—1913 este *un fapt*. Partidul legal este *o frază* a intelectualilor menită să disimuleze renegarea partidului. În al doilea rînd, partidul a condamnat în repetate rînduri lichidatorismul, adică lozinca unui partid legal. Dar partidul nu numai că n-a condamnat activitatea legală, ci, dimpotrivă, a condamnat pe aceia care o neglijează sau renunţă la ea. În al treilea rînd, în 1904—1907 *toţi* social-democraţii au desfăşurat o activitate legală *deosebit* de intensă. Dar *nici un* curent, *nici o* fracţiune social-democrată n-a formulat atunci lozinca „luptei pentru un partid legal“ !

Acesta este un fapt istoric. Şi asupra lui trebuie să mediteze serios oricine vrea *să înţeleagă* lichidatorismul.

A avut oare de suferit în 1904—1907 activitatea legală din cauza inexistenţei lozincii „luptei pentru un partid legal“ ? Cîtuşi de puţin.

De ce n-a apărut *atunci* la social-democraţi o asemenea lozincă ? Tocmai pentru că pe atunci nu exista încă dezmăţul contrarevoluţiei, care a antrenat o parte din social-democraţi într-un oportunism extrem. Pe atunci era *prea limpede* că lozinca „luptei pentru un partid legal“ este o frază oportunistă, este renegarea mişcării „ilegale“.

Binevoiţi a pătrunde, domnilor, sensul acestei cotituri istorice : în perioada 1905, cînd activitatea legală a luat o dezvoltare impetuoasă, *nu* exista lozinca „luptei pentru un partid legal“ ; în perioada contrarevoluţiei, cînd activitatea legală este mai puţin dezvoltată, în rîndurile unei părţi a social-democraţiei (care păşeşte pe urmele burgheziei) apare lozinca renunţării la „ilegalitate“ şi a „luptei pentru un partid legal“.

Mai poate fi oare neclară semnificaţia de clasă a acestei cotituri ?

În sfîrşit, a patra şi cea mai importantă împrejurare. Este posibilă (şi se constată) o activitate legală *de două feluri*, în două direcţii diametral opuse : una care se duce întru apărarea trecutului şi în întregime *în spiritul* lui, *pentru* lozincile şi tactica lui, şi alta care se duce *împotriva*

www.dacoromanica.ro

trecutului, pentru renegarea trecutului, pentru diminuarea rolului lui, a lozincilor lui etc.

Existența acestor două forme de activitate legală, principial opuse și ireconciliabile, constituie faptul istoric, cel mai incontestabil al perioadei cuprinse între 1906 (cadeții și d-l Peșehonov & Co.) și 1913 („Luci", „Nașa Zarea"). Putem noi, în acest caz, să-l ascultăm fără să zîmbim pe naivul (sau pe cel care face la un moment dat pe naivul) care spune : ce să mai discutăm, din moment ce atît unii cît și ceilalți duc o activitate legală ? Tocmai asta discutăm, stimabile, cum să fie dusă această activitate — în apărarea „mișcării ilegale" și în spiritul ei, sau pentru diminuarea rolului ei, împotriva ei, nu în spiritul ei ! Discuția se poartă numai — *„numai"* ! — în jurul chestiunii : în ce spirit se duce respectiva activitate legală — în spirit liberal sau în spirit consecvent democratic ? Discuția se poartă „numai" în jurul chestiunii : ne putem *mărgini* la activitatea legală ? Amintiți-vă de d-l liberal Struve, care în 1902 nu s-a mărginit numai la această activitate legală, dar care „s-a mărginit" întru totul la ea în 1906—1913 !

Lichidatorii noștri de la „Luci" nu reușesc să înțeleagă nici în ruptul capului că a propaga lozinca „luptei pentru un partid legal" înseamnă a infiltra în rîndurile muncitorimii ideile liberale (ale lui Struve) împopoțonate cu zdrențele unor cuvinte cvasi marxiste.

Iată, bunăoară, raționamentul enunțat de însăși redacția ziarului „Luci" în răspunsul dat de ea lui An (nr. 181) :

„...Partidul social-democrat *nu se reduce* la acei tovarăși — puțini la număr — pe care realitatea îi silește să activeze în ilegalitate. Căci, dacă *partidul* s-ar reduce la mișcarea ilegală, cîți membri ar număra el ? Două-trei sute ? Și ce s-ar face atunci miile, dacă nu zecile de mii de muncitori, pe umerii cărora apasă de fapt toată greutatea activității social-democrate ?"

Pentru un om care gîndește, chiar și acest raționament este suficient spre a considera pe autorii lui drept liberali. În primul rînd, ei afirmă un neadevăr patent despre „mișcarea" ilegală : nici pe departe nu se poate spune că în „ilegalitate" sînt numai „sute". În al doilea rînd, pretu-

www.dacoromanica.ro

tindeni în lume numărul membrilor de partid este „*restrîns*" față de numărul muncitorilor care desfășoară o activitate social-democrată. În Germania, de pildă, partidul social-democrat nu are decît 1 000 000 de membri, în timp ce pentru social-democrați votează circa 5 000 000 de cetățeni, iar numărul proletarilor este de 15 000 000. Proporția dintre numărul membrilor de partid și numărul social-democraților este determinată, în diferite țări, de condiții istorice diferite. În al treilea rînd, *nu* există la noi nimic care să înlocuiască „mișcarea ilegală". Va să zică „Luci" invocă *împotriva* partidului pe muncitorii *fără partid* sau pe cei *din afara partidului*. Este procedeul obișnuit al liberalului care se străduiește să rupă masele de detașamentul lor *conștient* de avangardă. „Luci" nu înțelege raportul dintre *partid* și *clasă*, după cum nu-l înțelegeau nici „economiștii" din 1895—1901. În al patrulea rînd, la noi „activitatea social-democrată" este, deocamdată, o activitate cu adevărat *social-democrată* numai atunci cînd este dusă *în spiritul* trecutului, în numele lozincilor lui.

Raționamentele ziarului „Luci" sînt raționamentele unor intelectuali liberali care, nevrînd să intre într-o organizație de partid existentă în realitate, încearcă *să distrugă* această organizație, instigînd împotriva ei mulțimea fără partid, fărîmițată și puțin conștientă. Așa procedează și liberalii germani, care pretind că social-democrații nu sînt reprezentanții proletariatului, dat fiind că „numai" a cincisprezecea parte din numărul proletarilor se află în „partid" !

Iată un raționament și mai curent al ziarului „Luci" : „noi" sîntem pentru un partid legal „ca în Europa". Liberalii și lichidatorii vor o constituție și un partid legal „ca în Europa" *astăzi ;* ei nu vor însă să urmeze drumul pe care a ajuns Europa la acest astăzi.

Lichidatorul și bundistul Kosovski ne povățuiește, în „Luci", să urmăm exemplul austriecilor. El uită numai că austriecii au o constituție *încă din 1867* și că aceasta n-ar fi putut exista : 1) fără mișcarea de la 1848, 2) fără profunda criză politică din 1859—1866, cînd *slăbiciunea* cla-

www.dacoromanica.ro

sei muncitoare a permis lui Bismarck & Co. *să iasă din încurcătură* cu ajutorul cunoscutei „revoluţii de sus". Ce rezultă atunci din poveţele lui Kosovski, Dan, Larin şi ale tuturor celorlalţi „lucişti" ?

Rezultă doar că ei ajută la soluţionarea crizei noastre *neapărat* în spiritul unei „revoluţii de sus" ! Dar această activitate a lor *este* tocmai „activitatea" unui partid muncitoresc stolîpinist.

Oricum am suci-o, constatăm peste tot că lichidatorii reneagă şi marxismul, şi democraţia.

În articolul următor vom examina în mod amănunţit raţionamentele lor asupra necesităţii de a ciunti lozincile noastre social-democrate.

VI

Ne propunem să examinăm în articolul de faţă cum ciuntesc lichidatorii lozincile marxiste. Cel mai nimerit ar fi să luăm, în acest scop, hotărîrile conferinţei lor din august ; dar, din motive lesne de înţeles, analiza acestor hotărîri este posibilă numai în presa din străinătate. Aici ne vedem deci nevoiţi să luăm ziarul „Luci", care în articolul lui L.S. (nr. 108 (194)) face o expunere cît se poate de exactă a întregii esenţe a întregului spirit al lichidatorismului.

D-l L. S. scrie :

„...Deputatul Muranov nu admite deocamdată decît trei revendicări parţiale — cele trei revendicări pe care se întemeia, după cum se ştie, platforma electorală a leniniştilor : deplina democratizare a regimului de stat, ziua de lucru de opt ore şi trecerea pămîntului în mîinile ţăranilor. Pe acest punct de vedere continuă să se situeze şi «Pravda». Or, noi, ca şi întreaga social-democraţie europeană" (citeşte : „noi, ca şi Miliukov, care ţine să ne încredinţeze că avem, slavă domnului, o constituţie"), „vedem în formularea revendicărilor parţiale un mijloc de agitaţie, care poate avea succes numai atunci cînd ţine seama de lupta de zi cu zi a maselor muncitoare. Socotim că numai ceea ce, pe de o parte, are o însemnătate principială pentru dezvoltarea continuă a mişcării muncitoreşti, iar pe de altă parte poate deveni o revendicare actuală pentru masă poate să fie formulat ca o revendicare parţială care trebuie să concentreze, în momentul de faţă,

www.dacoromanica.ro

atenţia social-democraţiei. Dintre cele trei revendicări formulate de «Pravda», numai una singură — ziua de lucru de opt ore — joacă şi poate juca un rol în lupta de fiecare zi a muncitorilor. Celelalte două revendicări pot servi, în momentul de faţă, ca obiect de propagandă, iar nu ca obiect de agitaţie. Cu privire la deosebirea dintre propagandă şi agitaţie, vezi minunatele pagini din broşura lui G. V. Plehanov «Lupta împotriva foametei»" (a nimerit-o rău L. S. : îi este „neplăcut" să-şi amintească de polemica din 1899—1902 a lui Plehanov cu „economiştii", pe care el îi copiază !).

„În afară de ziua de lucru de opt ore, o asemenea revendicare parţială, impusă de nevoile mişcării muncitoreşti, ca şi de întreg cursul vieţii din Rusia, este aceea a libertăţii de asociere, a deplinei libertăţi de organizare, care implică libertatea de întrunire şi libertatea cuvîntului, vorbit şi scris".

Iată care este tactica lichidatorilor. Nici ceea ce L.S. denumeşte „deplina democratizare etc." şi nici ceea ce el denumeşte „trecerea pămîntului în mîinile ţăranilor" *nu* sînt — vedeţi dv. — revendicări „actuale pentru mase", *nu* sînt impuse „de nevoile mişcării muncitoreşti" şi „de întreg cursul vieţii din Rusia" ! ! Cît de vechi sînt aceste raţionamente şi cît de bine le sînt cunoscute ele celor ce n-au uitat *istoria* practicii marxiste ruse, lupta ei îndelungată împotriva „economiştilor", care renegau sarcinile democraţiei ! Cu cît talent copiază „Luci" concepţiile lui Prokopovici şi Kuskova, care au încercat *atunci* să antreneze pe muncitori pe calea liberală !

Să analizăm însă ceva mai atent raţionamentul ziarului „Luci". Judecat din punctul de vedere al bunului-simţ, acest raţionament este pur şi simplu o nebunie. Într-adevăr, este oare posibil ca, fără să-ţi fi pierdut minţile, să afirmi că sus-menţionata revendicare „ţărănească" (adică îndreptată spre folosul ţăranilor) *nu* este „actuală pentru masă" ? *nu* „este impusă de nevoile mişcării muncitoreşti şi de întreg cursul vieţii din Rusia" ? Acesta nu este numai un neadevăr, ci o absurditate evidentă. Întreaga istorie a Rusiei secolului al XIX-lea, întreg „cursul vieţii din Rusia" *au impus* această problemă, *au făcut* ca ea să devină actuală, extrem de actuală, fapt care s-a răsfrînt şi asupra *întregii* legislaţii a Rusiei. Cum de a putut „Luci" să ajungă la acest monstruos neadevăr ?

www.dacoromanica.ro

Acest lucru s-a întîmplat pentru că „Luci" este sclavul politicii *liberale*, iar liberalii îşi rămîn credincioşi lor înşişi atunci cînd resping (sau amînă, aşa cum face „Luci") revendicarea ţăranilor. Burghezia liberală face acest lucru pentru că situaţia ei *de clasă* o sileşte să se adapteze moşierilor şi să fie împotriva mişcării populare.

„Luci" propagă în rîndurile muncitorilor ideile moşierilor liberali, săvîrşind astfel o trădare faţă de ţărănimea democratică.

Mai departe. Este oare „actuală" numai revendicarea libertăţii de asociere ? dar inviolabilitatea persoanei ? dar abolirea bunului plac şi a samavolniciilor ? dar sufragiul universal etc. ? dar sistemul unicameral ? etc. Orice muncitor instruit, oricine n-a uitat trecutul apropiat ştie perfect de bine că toate aceste revendicări sînt actuale. În mii de articole şi discursuri, liberalii sînt unanimi în a recunoaşte că ele sînt actuale. De ce, în acest caz, a declarat „Luci" drept actuală numai una *din libertăţi*, fie ea cea mai importantă, eliminînd, trecînd pe planul al doilea, clasînd la arhiva „propagandei", scoţînd din domeniul agitaţiei condiţiile fundamentale ale libertăţii politice, ale democraţiei şi regimului constituţional ?

Numai şi numai pentru că „Luci" nu acceptă *ceea ce este inacceptabil pentru liberali.*

Din punctul de vedere al actualităţii pentru mase, al nevoilor mişcării muncitoreşti şi al cursului vieţii ruseşti, *nu există* deosebire între cele trei revendicări formulate de Muranov şi de „Pravda" (pe care le vom denumi pe scurt : revendicările marxiştilor consecvenţi). Şi revendicările muncitoreşti, şi cele ţărăneşti, şi cele politice generale sînt *deopotrivă* de actuale pentru mase, sînt impuse *în aceeaşi măsură* atît de nevoile mişcării muncitoreşti, cît şi de „întreg cursul vieţii din Rusia". Din punctul de vedere al „caracterului parţial", atît de îndrăgit de amatorul nostru de moderaţie şi ordine, toate aceste trei revendicări sînt şi ele deopotrivă de importante : ele sînt „parţiale" în raport cu scopul final, dar sînt foarte mari în raport, de pildă, cu „Europa" în general.

www.dacoromanica.ro

De ce acceptă, în acest caz, ziarul „Luci" ziua de lucru de opt ore şi respinge restul ? De ce a hotărît el, *în numele* muncitorilor, că ziua de lucru de opt ore „joacă un rol" în lupta lor de fiecare zi, pe cînd revendicările politice generale şi cele ţărăneşti *nu* joacă un asemenea rol ? Faptele ne arată, pe de o parte, că în lupta lor de fiecare zi muncitorii formulează atît revendicări politice generale, cît şi revendicări ţărăneşti, iar pe de altă parte că ei *luptă* adesea şi pentru o mai modestă reducere a zilei de lucru.

Care este atunci motivul ?

Motivul este reformismul lui „Luci", care, ca de obicei, *atribuie* „maselor", „mersului istoriei" etc. propria lui mărginire liberală.

În general, reformismul constă în faptul că oamenii se mărginesc să facă agitaţie pentru schimbări care nu presupun înlăturarea principalelor baze ale clasei vechi, dominante, schimbări *compatibile* cu *menţinerea* acestor temelii. Ziua de lucru de opt ore este compatibilă cu menţinerea puterii capitalului. Pentru a atrage pe muncitori, liberalii ruşi sînt dispuşi să subscrie şi ei („în măsura posibilităţilor") la această revendicare. Iar revendicările pentru care „Luci" nu vrea „să facă agitaţie" sînt cele *incompatibile* cu menţinerea temeliilor epocii precapitaliste, iobăgiste.

„Luci" elimină din agitaţie tocmai ceea ce este inacceptabil pentru liberali, care nu vor înlăturarea puterii moşiereşti, ci vor numai să devină părtaşi la putere şi privilegii. „Luci" elimină tocmai ceea ce este incompatibil cu punctul de vedere reformist.

Aici e buba.

Nici Muranov, nici „Pravda" şi nici toţi ceilalţi marxişti nu resping revendicările parţiale. Asemenea afirmaţii sînt simple baliverne. Un exemplu : asigurările sociale. Noi respingem *înşelarea* poporului prin palavre pe tema revendicărilor parţiale, care pot fi satisfăcute pe calea *reformelor*. În Rusia de astăzi, noi respingem *reformismul liberal* ca fiind utopic, egoist şi mincinos, bazat pe iluzii constituţionaliste, îmbîcsit de servilism faţă de moşieri. Iată miezul problemei, pe care „Luci" îl învălătuceşte şi-l încurcă în

www.dacoromanica.ro

fraze pe tema „revendicărilor parţiale“ în general, deşi el însuşi recunoaşte că atît Muranov cît şi „Pravda“ nu resping anumite „revendicări parţiale“.

„Luci“ ciunteşte lozincile marxiste, adaptîndu-le la calapodul liberal, reformist, îngust, introducînd astfel idei burgheze în rîndurile muncitorilor.

Lupta marxiştilor împotriva lichidatorilor nu este altceva decît expresia luptei pe care muncitorii înaintaţi o duc împotriva burghezilor liberali, pentru cucerirea influenţei asupra maselor populare, pentru luminarea şi educarea lor politică.

www.dacoromanica.ro

CIVILIZAŢII EUROPENI ŞI SĂLBATICII ASIATICI

Presa muncitorească din Germania a publicat relatările cunoscutului social-democrat englez Rotstein în legătură cu o întîmplare instructivă şi tipică din Indiile engleze. Este vorba de o întîmplare care ne arată mai bine decît orice raţionamente de ce înaintează atît de repede spre revoluţie această ţară, numărînd peste 300 000 000 de locuitori.

Ziaristul englez Arnold, care editează un ziar la Rangoon, un oraş mare (cu peste 200 000 de locuitori), situat într-una din provinciile Indiei, a publicat un articol intitulat: „O batjocorire a justiţiei britanice", în care demasca pe un judecător englez din acel oraş, pe nume Andrew. Pentru acest articol, Arnold a fost condamnat la un an închisoare; dar el nu s-a lăsat şi, avînd relaţii la Londra, „a ajuns" pînă la instanţa supremă din metropolă. Guvernul Indiei s-a grăbit el singur „să reducă" condamnarea la patru luni, astfel că Arnold s-a trezit că e pus în libertate.

De ce s-a iscat toată această zarvă?

MacCormick, colonel în armata engleză, avea o amantă, care ţinea o slujnică de 11 ani, o indiană pe nume Anna. Ilustrul reprezentant al unei naţiuni civilizate a ademenit-o pe Anna, a siluit-o şi a încuiat-o în locuinţa sa.

S-a întîmplat ca tatăl Annei, care se afla pe patul de moarte, să trimită după fată. Atunci tot satul a aflat întreaga istorie. Populaţia era în culmea indignării. Poliţia a fost nevoită să emită mandat de arestare împotriva lui MacCormick.

www.dacoromanica.ro

Dar judecătorul Andrew l-a eliberat pe cauţiune şi apoi, acţionînd fără ruşine în dispreţul legii, l-a achitat. Bravul colonel a afirmat, aşa cum procedează în asemenea cazuri toţi domnii de origine nobilă, că Anna este o prostituată şi, pentru a dovedi acest lucru, a adus cinci martori. Pe cei opt martori aduşi de mama Annei, judecătorul Andrew a refuzat pur şi simplu să-i interogheze.

Cînd ziaristul Arnold a fost judecat pentru calomnie, preşedintele tribunalului, „sir" („nobleţa sa") Fox, nu i-a permis verificarea cazului prin depoziţiile martorilor.

Pentru oricine e clar că asemenea întîmplări se petrec cu miile şi milioanele în India. Numai nişte condiţii cu totul excepţionale i-au permis „calomniatorului" Arnold (fiu al unui influent ziarist de la Londra) să scape din închisoare şi să dea publicităţii această întîmplare.

Nu trebuie uitat că liberalii englezi pun la cîrma Indiei pe „cei mai buni" oameni ai lor. Pînă nu de mult, vicerege al Indiei, mai marele peste toţi aceşti MacCormick, Andrew şi Fox, a fost John Morley, cunoscut scriitor radical, „astru al ştiinţei europene", „persoana cea mai respectabilă" în ochii oricărui liberal din Europa şi din Rusia.

În Asia, spiritul „*european*" s-a trezit : popoarele ei au devenit conştient democrate.

„Pravda" nr. 87 din 14 aprilie 1913
Semnat : W.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SOCOTELI NEGUSTOREȘTI

Arhimilionarii, magnaţii marii noastre industrii, sînt uniţi în „consiliul congreselor reprezentanţilor industriei şi comerţului". Acest consiliu al congreselor editează un periodic : „Industrie şi Comerţ" [53]. Această revistă apără în articole greoaie, emfatice şi, în cea mai mare parte, agramate interesele Kit Kitîcilor * noştri.

Ei sînt mai cu seamă nemulţumiţi de caracterul nejust al reprezentării în zemstve şi al impunerii stabilite de zemstve. Rău îl asupreşte moşierul-iobăgist pe bietul Kit Kitîci ! Iată un tabel cît se poate de instructiv cu privire la compoziţia membrilor în adunările judeţene de zemstvă („Industrie şi Comerţ", 1913, nr. 3) :

	Numărul membrilor	%
Din partea primei adunări elective (nobili-moşieri)	5 508	53,4
Din partea celei de-a doua adunări elective (întreprinderile industriale-comerciale etc.)	1 294	12,6
Din partea primei şi a celei de-a doua adunări elective luate laolaltă	290	2,8
Din partea obştilor săteşti.....	3 216	31,2
Total în 34 de gubernii cu zemstve	10 308	100,0

Într-adevăr, nedreptatea modului de reprezentare în zemstve este pur şi simplu strigătoare la cer. De aici rezultă clar şi indiscutabil următoarea concluzie : în Rusia,

* Personaj din comedia lui N. A. Ostrovski : „Unul face, altul trage". Tipul tiranului ignorant, sălbatic şi obtuz. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

zemstvele au încăput în întregime pe mîna moşierilor-iobăgişti.

Pe orice om cu ştiinţă de carte aceste date interesante îl duc cu mintea la condiţiile care provoacă această reprezentare inechitabilă.

Ar fi însă ridicol să ne aşteptăm ca cei de teapa lui Kit Kitîci şi scribii plătiţi de ei să fie în stare să reflecteze asupra problemelor politice generale şi să manifeste interes pentru cunoştinţele politice. Pe Kit Kitîci nu-l interesează decît faptul că el plăteşte „mult", iar nobilul „puţin". Scribul angajat de Kit Kitîci prezintă suma impozitelor (suplimentare) stabilite de zemstvă şi plătite de membrii primei adunări elective: 24 500 000 de ruble în 34 de gubernii cu zemstve; — de membrii celei de-a doua adunări elective: 49 000 000 de ruble; — de obştile săteşti: 45 500 000 de ruble. Aceste impozite el le împarte la numărul de membri şi stabileşte astfel „costul unui cens"!! Rezultă că censul nobiliar „costă" 4 500 de ruble, cel negustoresc — 38 000 de ruble, iar cel ţărănesc — 14 000 de ruble.

Iată cum raţionează apărătorii aflaţi în solda negustorilor: ei privesc cu seninătate dreptul de vot ca pe un obiect de vînzare-cumpărare. Ca şi cum cei ce plătesc impozitele suplimentare stabilite de zemstve *ar cumpăra* în felul acesta dreptul de a trimite delegaţi la zemstvă!

Într-adevăr, inegalitatea impozitelor stabilite de zemstvă este de-a dreptul flagrantă. Dar toată greutatea acestei inegalităţi apasă nu asupra industriaşilor, ci asupra *ţăranilor* şi a muncitorilor. Dacă ţăranii, cu pămînturile lor proaste, secătuite, plătesc 45 500 000 de ruble, iar moşierii 24 500 000 de ruble, aceasta înseamnă pur şi simplu că „prostimii" i se iau zeci de milioane de ruble *tribut* sub forma impozitelor de zemstvă, în afară de celelalte angarale!

Kit Kitîci nu vede toate astea. El vrea pur şi simplu ca nu numai nobilii să se bucure de privilegii, ci — „în mod egal" — şi negustorii.

„Pravda" nr. 90 din 20 aprilie 1913
Semnat: V. F.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

O MARE VICTORIE A TEHNICII [54]

William Ramsay, chimist englez de renume mondial, a descoperit un procedeu de extracţie a gazului direct din straturile de cărbune. El a început să ducă tratative cu un proprietar de mine în legătură cu punerea în practică a acestui procedeu.

În felul acesta, una dintre marile probleme ale tehnicii moderne este pe cale de a fi rezolvată. Revoluţia pe care o va produce rezolvarea ei va fi uriaşă.

În momentul de faţă, pentru folosirea energiei pe care o conţine, cărbunele este transportat pe cuprinsul ţării şi ars într-un număr imens de întreprinderi şi locuinţe.

Descoperirea lui Ramsay va marca o revoluţie tehnică de proporţii gigantice în această ramură de producţie — cea mai importantă, poate, în ţările capitaliste.

Ramsay a descoperit un procedeu prin care cărbunele este transformat direct în gaz, pe locul unde se află, fără să mai fie scos la suprafaţă. Un procedeu asemănător, dar mult mai simplu, e folosit uneori la extracţia sării : sarea nu mai este scoasă la suprafaţă, ci dizolvată în apă, iar apoi apa sărată este pompată prin conducte.

Procedeul lui Ramsay transformă minele de cărbuni în imense aparate de distilare pentru fabricarea gazului. Gazul pune în mişcare motoarele cu gaz, care permit să se obţină din cărbune o energie *de două ori mai mare* decît la maşinile cu aburi. La rîndul lor, motoarele cu gaz servesc la transformarea energiei în electricitate, pe care tehnica ştie de pe acum s-o transmită la mari distanţe.

www.dacoromanica.ro

Costul energiei electrice ar scădea, în condiţiile unei asemenea revoluţii în tehnică, la *o cincime* sau poate chiar *o zecime* faţă de cel actual. Ar fi astfel economisită o enormă cantitate de muncă omenească, folosită acum la extracţia şi transportul cărbunelui. Ar putea fi folosite chiar şi zăcămintele de cărbune cele mai sărace, care astăzi nu sînt exploatate. Cheltuielile necesare pentru iluminatul şi încălzitul locuinţelor ar scădea extraordinar de mult.

Revoluţia produsă în industrie de această descoperire va fi formidabilă.

Dar urmările acestei revoluţii pentru întreaga viaţă socială în orînduirea capitalistă de astăzi vor fi cu totul altele decît cele pe care le-ar avea această descoperire în condiţiile socialismului.

În regimul capitalist, „eliberarea" muncii a milioane de mineri ocupaţi în extracţia cărbunelui va genera, inevitabil, şomajul de masă, va duce la o nemaipomenită adîncire a mizeriei, la înrăutăţirea situaţiei muncitorilor. Iar profiturile de pe urma marii descoperiri le vor pune în buzunar cei de teapa lui Morgan, Rockefeller, Reabuşinski, Morozov — cu suita lor de avocaţi, directori, profesori şi ceilalţi lachei ai capitalului.

În orînduirea socialistă, aplicarea metodei lui Ramsay, „eliberînd" munca a milioane de mineri etc., va permite să se reducă dintr-o dată ziua de lucru *pentru toţi* muncitorii de la 8 ore, să zicem, la 7 ore, dacă nu la mai puţin. „Electrificarea" tuturor fabricilor şi căilor ferate va crea condiţii de muncă mai igienice, va face ca milioane de muncitori să scape de fum, praf şi murdărie, va grăbi transformarea atelierelor murdare şi respingătoare în laboratoare curate, luminoase, demne de om. Luminatul electric şi încălzitul electric al fiecărei case vor scuti milioane de „sclave casnice" de necesitatea de a-şi prăpădi trei sferturi din viaţă într-o bucătărie infectă.

Tehnica capitalistă *depăşeşte*, pe zi ce trece, tot mai mult condiţiile sociale care condamnă pe oamenii muncii la robie salariată.

„Pravda" nr. 91 din 21 aprilie 1913
Semnat : I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

LA ANIVERSAREA „PRAVDEI"

(MUNCITORII SPRIJINĂ ZIARUL MUNCITORESC)

S-a scurs un an din ziua în care a ieşit de sub tipar primul număr al ziarului „Pravda". El a început să apară ca un ziar *muncitoresc*, creat de uriaşul avînt al mişcării muncitoreşti din Rusia din aprilie-mai 1912.

Luptînd împotriva unor dificultăţi şi persecuţii de nedescris, „Pravda" a rezistat şi s-a consolidat (în măsura în care un ziar poate fi „trainic" în Rusia de astăzi) datorită sprijinului clasei muncitoare. „Pravda" nu numai că *s-a numit* ziar *muncitoresc ;* orice ziar îşi poate lua denumirea pe care o doreşte. „Pravda" a fost *în realitate* un ziar muncitoresc prin orientarea sa, prin cercul său de cititori din masa muncitorească, în general prin conţinutul său, şi în special prin numărul mare al corespondenţelor primite de la muncitori (1 783 de corespondenţe în primele 99 numere ; în total *aproximativ cinci mii),* şi, în sfîrşit, *prin sprijinul* ce i-a fost acordat de către muncitori în general şi de către grupurile muncitoreşti în special.

Am mai arătat în „Pravda" (vezi nr. 80 şi 103 din 1912) * ce însemnătate excepţională au datele cu privire la sprijinul acordat „Pravdei" de către grupurile muncitoreşti prin subscripţiile lor. Această însemnătate depăşeşte cu mult limitele unui ajutor financiar, deşi ajutorul financiar din partea muncitorilor este întotdeauna deosebit de important şi necesar pentru îmbunătăţirea ziarului.

* Vezi *V. I. Lenin,* Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 442—458 ; vol. 22, pag. 76—78. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Dar importanţa morală, educativă şi organizatorică a subscripţiilor grupurilor muncitoreşti pentru toţi muncitorii conştienţi, pentru întreaga clasă muncitoare din Rusia nu este mai mică, ci poate chiar mai mare.

Obişnuindu-se să susţină *în mod regulat* ziarul *lor* nu numai prin abonamente, prin răspîndirea lui, dar şi prin subscripţii regulate, muncitorii se unesc şi mai strîns în jurul ziarului lor cu o orientare *muncitorească, se organizează* într-un tot unitar din punct de vedere ideologic; citind dările de seamă cu privire la subscripţiile din fabricile învecinate sau din cele cunoscute de ei, muncitorii îşi verifică progresele înregistrate în ceea ce priveşte trezirea conştiinţei lor de clasă. De aceea nu putem insista îndeajuns asupra necesităţii de a extinde şi dezvolta prin toate forţele practica colectelor şi subscripţiilor de grup *permanente* (mai bine mai mici, dar *permanente)* ale muncitorilor pentru ziarul lor.

Din dările de seamă publicate se ştie că pînă în momentul apariţiei „Pravdei" au fost adunate peste patru mii de ruble, primite din partea a 500 de grupuri muncitoreşti prin intermediul ziarului „Zvezda" [55]. Din ziua apariţiei ziarului nostru pînă la 10 aprilie, numai din dările de seamă publicate în „Pravda" rezultă că în această perioadă s-au primit donaţii în sumă de 3 932 de ruble şi 42 de copeici. Din aceste donaţii, 79,9% vin de la proletarii de diferite categorii, 20% de la diferite grupuri de intelectuali şi 1/10% de la ţărani. Întreaga sumă se repartizează pe regiuni după cum urmează: regiunea Petersburg — 66,3% (2 605 ruble şi 81 de copeici), dintre care numai 10% provin de la intelectuali; regiunile Moscova, Vladimir şi Kostroma — 4,6%, dintre care donaţii de la intelectuali avem numai în regiunea Moscova. (Trebuie să arătăm că procentul scăzut de donaţii pentru „Pravda" în aceste trei regiuni se explică, în afara altor cauze, şi prin faptul că aici s-au efectuat subscripţii pentru ziarul din Moscova [56]. Numai sumele de bani trimise prin ziarul nostru reprezintă peste două mii de ruble, din care 70% provin din aceste trei regiuni, iar 25% din regiunea Petersburg. Maturitatea politică a muncitorilor din Petersburg s-a vădit şi în această împrejurare; ei au participat activ la

www.dacoromanica.ro

fondarea ziarului din Moscova); Uralul, Siberia, Ţinutul baltic şi Polonia — 10,3% ; regiunile Harkov şi Ekaterinoslav — 4,4% ; din celelalte regiuni (Finlanda, regiunea apuseană din Europa şi altele) — 14,5%.

Aceste cifre arată suficient de convingător cine este stăpînul ziarului, din ale cui fonduri a existat „Pravda" şi cît de legat este ziarul de masele muncitoare.

Succesele repurtate de „Pravda" în această direcţie în primul an al existenţei sale sînt *deosebit* de mari. Pentru a nu obosi pe cititor cu cifre, vom prezenta datele referitoare la subscripţiile muncitoreşti de grup pentru „Pravda" nu pe luni, ci pe trimestre (adică pe intervale de trei luni).

Anii	Subscripţiile muncitoreşti de grup	
	Pentru ziarul „Pravda"	Pentru ziarul muncitoresc din Moscova
1912 primul trimestru	108	—
„ al doilea „	396	—
„ al treilea „	81	—
„ al patrulea „	35	5
1913 primul „	309	129
1913 primele 10 zile ale lunii aprilie	93	43
Total	1 022	177

Vedem, aşadar, că în primul an al existenţei sale, „Pravda" s-a bucurat de sprijinul a *peste o mie de grupuri muncitoreşti* şi a pus bazele ziarului *muncitoresc* din *principala* regiune industrială a Rusiei: regiunea centrală Moscova.

E de la sine înţeles că sprijinul *bănesc* acordat „Pravdei" de o mie de grupuri muncitoreşti înseamnă un sprijin *multilateral* din partea unui număr mult mai mare de grupuri muncitoreşti, — înseamnă coeziunea şi unirea în jurul „Pravdei" a unei mase de oameni care numără *zeci de mii de muncitori*. Fără îndoială că numărul grupurilor care organizează subscripţii este cu mult mai mic decît al grupurilor de cititori şi prieteni ai „Pravdei" care o ajută prin scrisorile şi corespondenţele lor, care sprijină răspîndirea ziarului, care o fac cunoscută unor noi cercuri de muncitori, unor noi pături de oameni ai muncii ş.a.m.d.

www.dacoromanica.ro

Clasa muncitoare a promovat o întreagă avangardă de „fruntaşi", care au întemeiat în capitală un ziar muncitoresc *propriu*, ziar marxist, duşman al oscilărilor liberale, şi au fondat *al doilea* ziar muncitoresc în centrul industrial al Rusiei. Ceea ce muncitorii înaintaţi, conştienţi au făcut pentru „Pravda" şi pentru ziarul muncitoresc din Moscova ne permite să apreciem exact volumul mare de muncă depusă de muncitori pentru luminarea şi organizarea clasei lor. Pentru că „Pravda" şi ziarul din Moscova, deşi sînt o parte importantă, constituie totuşi numai *o parte* din această operă măreaţă.

Prin eforturi comune unite, printr-o muncă neobosită şi perseverentă, îmbărbătaţi de succesele dobîndite de ziarul lor în primul său an de existenţă, muncitorii înaintaţi vor continua opera măreaţă de luminare şi de unire a unor mase tot mai largi ale proletariatului în jurul ideilor marxismului !

„Pravda" nr. 92 din 23 aprilie 1913

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CEVA DESPRE REZULTATE ŞI FAPTE.

Aniversarea ziarului „Pravda" face ca, în mod involuntar, fiecare muncitor conştient (şi, adăugăm, fiecare democrat conştient) să se gîndească la *rezultatele* activităţii acestui ziar al marxiştilor şi al democraţilor consecvenţi.

Această problemă a rezultatelor este, firește, legată de problema dacă în Rusia muncitorii înaintaţi se situează în majoritate de partea ziarului „Pravda". Căci, dacă pentru abonaţii burghezi ziarul prezintă importanţă numai în măsura în care se vinde — indiferent unde este vîndut, indiferent dacă el uneşte o anumită clasă şi care anume —, pentru un marxist şi pentru un democrat consecvent, el prezintă importanţă ca organ de *educare* şi de *strînsă unire* a claselor cu adevărat înaintate.

Pentru noi nu este indiferent unde şi cum este difuzat ziarul nostru. Pentru noi cel mai important lucru este *să ştim* dacă el serveşte în mod efectiv la educarea şi la întărirea unităţii clasei înaintate din Rusia, adică a clasei muncitoare.

Ca *să ştim* acest lucru, trebuie să căutăm *fapte* care să poată da un răspuns la această întrebare.

Prin fapte, oameni diferiţi înţeleg lucruri diferite. Ziariştii burghezi mint cu neruşinare, ei nu prezintă nici un fapt *precis*, clar, controlabil.

Ziariştii burghezi sînt imitaţi de lichidatori, exponenţii politicii muncitoreşti liberale. Unul dintre ei, şi nu „un oarecare", ci însuşi F.D., a scris în nr. 57 (143) al ziarului „Luci" :

www.dacoromanica.ro

„...Nu se poate contesta faptul, care ne trezeşte un simţămînt de mîndrie (ce oameni sensibili !) în munca de fiecare zi, că ziarul nostru („Luci") este într-adevăr organul de presă a peste nouă zecimi din muncitorii înaintaţi, conştienţi din Rusia".

Acest Hlestakov, sau Nozdrev, merită să fie înfăţişat în întreaga lui postură ridicolă, ceea ce „Pravda" a şi făcut. Dar nu e de ajuns să iei în derîdere asemenea specimene. Muncitorii trebuie să înveţe să analizeze *ei înşişi* faptele şi să le verifice, pentru ca nici ei, nici tovarăşii lor cu un nivel mai scăzut să nu se lase înşelaţi de toţi aceşti Nozdrevi.

Dar cum trebuie cercetate şi verificate faptele ? Cel mai bine ar fi să aflăm în ce măsură sînt răspîndite „Pravda" şi „Luci" în rîndurile *muncitorilor* (şi nu în rîndurile intelectualilor liberali, aproape fără excepţie lichidatori). Dar asemenea fapte nu există.

Să căutăm alte fapte.

Să luăm datele referitoare la *grupurile muncitoreşti* care sprijină benevol prin subscripţii ziarele „Pravda" şi „Luci". Aceste date *sînt publicate* în ambele ziare. Ele sînt *fapte*. Le poate controla oricine, oricine poate, studiindu-le, să demaşte pe toţi aceşti Nozdrevi, de care te loveşti atît de frecvent în paginile publicaţiilor de la noi.

Ziarul „Pravda" a prezentat cîndva (vezi nr. 80 din 1912 *) aceste date pentru un semestru, şi anume pentru primul semestru al anului 1912, şi nimeni n-a putut să le dezmintă. Le vom prezenta de data aceasta *pentru întreg* anul 1912 şi pentru începutul anului 1913.

Anii	Numărul subscripţiilor muncitoreşti de grup pentru ziarele „Pravda"	„Luci"	Ziarul muncitoresc din Moscova
1912 primul trimestru	108	7	—
„ al doilea „	396	8	—
„ al treilea „	81	9	—
„ al patrulea „	35	65	5
1913 primul „	309	139	129
„ 10 zile din aprilie	93	28	43
Total	1 022	256	177

* Vezi V. *I. Lenin*, Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 442—458. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Orice cititor poate să verifice aceste date cercetînd colecţia ziarelor „Pravda" şi „Luci" şi să îndrepte calculul dacă va găsi greşeli.

Acestea sînt cu adevărat *fapte*, care nu strică să fie deosebite de lăudăroşenia şi minciuna domnilor F.D. şi ale altor „lucişti".

Nu-i aşa că aceste fapte confirmă de minune referirea nozdreviană a ziarului „Luci" la cele $^{9}/_{10}$?

Cele „nouă zecimi" de adepţi ai ziarului „Luci", printre care se numără vădit bundiştii şi „vîrfurile" letonilor, nu au reunit, în decurs de mai bine de *o jumătate de an* de existenţă a ziarului „Luci" (ultimul trimestru al anului 1912 şi primul trimestru al anului 1913 plus zece zile din aprilie), nici măcar *jumătate* din ceea ce a reunit în jurul ei „Pravda" şi viitorul ziar din Moscova. Şi acum vă întreb: nu este oare un procedeu nozdrevian să prezinţi drept „nouă zecimi" *o minoritate* aşa de evidentă ?

Muncitorii sînt asaltaţi din toate părţile de un val atît de mare de minciuni care se revarsă din ziarele burgheze, încît trebuie să lupte cu orice preţ pentru adevăr, să înveţe să distingă minciuna şi s-o respingă. Concepţiile eronate ale lichidatorilor partidului muncitoresc trebuie *combătute* cu tot calmul. Minciuna sfruntată însă, minciuna nozdreviană, care perverteşte cu neruşinare pe muncitori, trebuie înfierată, iar mincinoşii izgoniţi din mediul muncitoresc.

Muncitorii vor o unitate a acţiunilor lor. Şi au perfectă dreptate. Fără unitate de acţiune nu există salvare pentru ei.

Dar gîndiţi-vă *cum* e cu putinţă unitatea fără supunerea minorităţii faţă de majoritate ? Oricine va înţelege că ea e imposibilă fără asta.

Prin urmare, chiar dacă lichidatorii n-ar fi lichidatori ai partidului, pentru muncitori e absolut necesar să ştie care *concepţii* se bucură de adeziunea majorităţii. Neştiind acest lucru, ei nu pot ajunge la o *unitate de acţiune* (deoarece adeseori trebuie să acţioneze în comun atît muncitori membri de partid, cît şi nemembri de partid).

www.dacoromanica.ro

Muncitorii nu pot să-şi organizeze un partid *al lor* fără să ducă o luptă necruţătoare împotriva oricărei minciuni la adresa acestuia. Dar pentru a demasca minciuna, trebuie să cauţi fapte *precise*, să le verifici şi să reflectezi asupra importanţei lor.

Muncitorii conştienţi, adversari ai lichidatorismului, au ocupat, indiscutabil, primul loc în crearea presei muncitoreşti. Ei şi-au cucerit o majoritate incontestabilă, zdrobitoare. Ei vor respinge cu indignare şi dispreţ orice minciună în legătură cu această problemă atît de serioasă şi de importantă.

„Pravda" nr. 92 din 23 aprilie 1913
Semnat : K. P.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SEMNIFICAŢIA PROBLEMEI COLONIZĂRILOR

Se ştie că, după 1905, guvernul, punînd în aplicare „noua" sa politică agrară în Rusia europeană, a depus eforturi deosebite în direcţia extinderii colonizării ţăranilor în Siberia. Moşierii vedeau în aceste colonizări, ca să spunem aşa, o întredeschidere a supapei şi o „tocire" a contradicţiilor agrare din centrul Rusiei.

Şi care a fost rezultatul ? O tocire a contradicţiilor sau o ascuţire a lor concomitent cu extinderea lor pe o arenă mai largă ?

Vom cita mai întîi datele generale privitoare la colonizarea ţăranilor în Siberia.

Din 1861 pînă în 1885 au fost strămutate circa 300 000 de persoane, adică 12 000 pe an ; din 1886 pînă în 1905 — 1 520 000, adică cam 76 000 pe an ; din 1906 pînă în 1910 — 2 516 075, adică vreo 500 000 pe an.

Creşterea numărului de colonizări în perioada de contrarevoluţie este considerabilă. Fără îndoială că, datorită acestui fapt, trebuia să se producă *pentru un timp* o „destindere" a atmosferei din centrul Rusiei.

Dar pentru *cît* timp şi *cu ce preţ ?*

Răspunsul la această întrebare îl găsim în datele privitoare la *scăderea*, începînd din 1909, a valului de colonizări şi la *creşterea* uluitoare a numărului de colonişti reîntorşi. Iată aceste date :

www.dacoromanica.ro

Anii	Numărul celor colonizaţi (în mii)	% de colonişti reîntorşi
1905	39	10
1906	141	4
1907	427	6
1908	665	6
1909	619	13
1910	316	36
1911*	183	60

Aşadar, domnii care au încurajat oficial colonizările au reuşit să obţină o destindere a atmosferei numai pentru *patru* ani (1906—1909). După aceea începe *o nouă criză,* fiindcă uriaşa scădere a numărului de colonişti în condiţiile unei nemaipomenite creşteri a numărului de persoane „reîntoarse" — respectiv 36% şi 60% — înseamnă, fără îndoială, criză, şi încă o criză foarte serioasă, care se extinde pe o arenă incomparabil mai largă.

36% şi 60% din colonişti reîntorşi înseamnă o agravare a crizei atît în Rusia cît şi în Siberia. În Rusia se întoarce sărăcimea, pătura cea mai nenorocită, care a pierdut totul şi care este de aceea extrem de întărîtată. În Siberia, problema agrară trebuie să se fi agravat extrem de mult, dacă — cu toate eforturile desperate ale guvernului — nu a fost cu putinţă să se aranjeze cîteva sute de mii de colonişti.

Datele citate de noi arată, aşadar, în mod indiscutabil că lupta împotriva crizei agrare din 1905 din Rusia cu ajutorul colonizărilor a dus la *o amînare* a ei numai pentru un timp foarte scurt, şi aceasta cu preţul unei agravări a crizei şi al lărgirii incomparabile a arenei acestei crize în perioada prin care trecem.

O interesantă confirmare a acestei concluzii trase din rigidele date statistice oficiale o constituie cartea „Adevărul în problema colonizărilor" (Petersburg, 1913. 60 de copeici), scrisă de d-l A. I. Komarov, care timp de 27 de ani, cît a fost funcţionar la departamentul silviculturii, a studiat în mod special problema colonizărilor în Siberia.

Cartea este alcătuită mai ales din foiletoane publicate de autor (sub pseudonim) în ziarul „Novaia Rusi" [57] în

* Datele sînt luate pe 11 luni.

www.dacoromanica.ro

decursul anilor 1908—1910, în care ne este redată, pe un ton „sfătos și hazliu", istoria „unei jefuiri sau, mai bine zis, a unei devastări a pămînturilor și pădurilor din Siberia de către stat față de care jefuirea de pe vremuri a pămînturilor başkirilor este o nimica toată".

Autorul exprimă punctul de vedere al funcționarului onest adus la desperare de „vălmășagul colonizărilor" (astfel sînt intitulate foiletoanele sale), de jefuirea, ruinarea și sărăcirea băștinașilor și a coloniștilor, de „completa distrugere a ceea ce se cheamă silvicultură rațională", de fuga coloniștilor înapoi în Rusia și crearea unei armate „de sute de mii a Rusiei vagabonde", în sfîrșit de obtuzitatea crasă, de birocratismul și sistemul denunțurilor, de delapidările și harababura care domnesc în conducerea întregii acestei acțiuni.

Deși foiletoanele sînt scrise pe un ton „sfătos și hazliu", sau, mai bine zis, *tocmai de aceea*, lectura lor îți lasă impresia, extrem de puternică, a unei atmosfere sufocante, înăbușitoare de birocratism vechi, iobăgist. Condusă cu asemenea mijloace și prin asemenea metode, îndrumată de asemenea elemente sociale și aplicată în asemenea condiții, noua politică agrară — politica agrară burgheză — nu se poate solda decît printr-un eșec.

Iată o imagine a călătoriei întreprinse în august 1910 în Siberia de prim-ministrul Stolîpin și de d-l Krivoșein, însărcinat cu conducerea generală a agriculturii și a efectuării reformei agrare. În stația „Taiga" a fost rostită o cuvîntare de pe platforma vagonului ministerial „...totul merge de minune și, prin urmare, totul e în regulă".

„Această călătorie-bufonadă — scrie bătrînul slujbaș —, acest voiaj care aduce foarte mult cu călătoria întreprinsă de Ecaterina cea Mare prin Novorossiia, rolul lui Potemkin fiind jucat, potrivit ordinului primit de la Petersburg, de d-l Șuman, care are în seama lui conducerea treburilor în legătură cu colonizările și cu efectuarea reformei agrare în gubernia Tomsk,... mi-a dat ultimul imbold să renunț la slujbă și să public broșura de față".

Bietul conțopist, om cumsecade, n-a mai putut suporta toate acestea !

www.dacoromanica.ro

Şi acum iată un tablou al vălmăşagului colonizărilor în momentul celei mai mari creşteri a valului de strămutări ale populaţiei.

„Terenurile n-au fost încă stabilite, n-au fost croite drumuri de acces spre ele, punctele de repartizare a coloniştilor sînt încă în curs de construcţie... Coloniştii au început să se stabilească, cu de la sine putere, pe locurile pe care au pus ochii în parcelele împădurite, a început acapararea terenurilor lucrate în dijmă, a terenurilor de rezervă care fuseseră cîndva destinate organizării proprietăţii funciare a nobilimii în Siberia etc., iar după aceea a urmat, bineînţeles, evacuarea celor care ocupaseră aceste locuri în mod samavolnic, însoţită de o serie de scene jalnice şi adeseori pline de cruzime, pe care e de prisos să le mai descriem aici". Funcţionarii însărcinaţi cu operaţiile de colonizare sînt nevoiţi „să rupă bucată cu bucată din parcelele împădurite ale statului, care au fost organizate abia mai ieri". „Luau bucată cu bucată, luau ce le cădea sub ochi, numai să-i plaseze o dată pe aceşti oameni, numai să scape de zecile de oameni extenuaţi, istoviţi, care se îmbulzesc într-una la centrul de repartizare a coloniştilor, fac anticameră cu orele la direcţia colonizărilor, dau năvală cu grămada, nu se ştie de ce, în birourile administraţiei guberniale şi, în general, nu lasă în pace pe slujbaşii nici unei instituţii publice".

„Sute şi sute de milioane de ruble" sînt delapidate şi aruncate în vînt. „O concluzie — scrie autorul —, şi anume necesitatea de a trece problema colonizărilor în atribuţia viitoarei zemstve din Siberia, se impune, fără să vrei, de la sine". Naivul funcţionar „onest" din Rusia îşi închipuie că un asemenea „anteriu al lui Arvinte" poate fi cîrpit... cu zemstve.

Iată acum o mostră de gospodărire a pădurilor : unor colonişti, peste care „a dat norocul pe neaşteptate", li s-a permis să vîndă pădurea ; ei au vîndut 300 de deseatine de pădure seculară cu lemn de construcţie cu 17 ruble deseatina. O deseatină de pădure de felul acesta costă, chiar şi la preţurile din Siberia, în cel mai rău caz, 200 de ruble. Încă un exemplu : coloniştii au vîndut antreprenorului Jogolev 25 000 de traverse cu 4 copeici bucata. El plăteşte pentru tăiere 5 copeici, pentru transportarea din pădure 25 de copeici, pentru transportul cu vaporul 10 copeici şi primeşte de la stat *cîte 80 de copeici de traversă*... Iată capitalismul octombrist din perioada

www.dacoromanica.ro

acumulării primitive, care persistă în a se împăca cu Purişkevicii şi cu purişkevicismul vieţii din Rusia !

Iată un lung şir de imagini înfăţişînd organizarea agrară. Judeţul Minusinsk este „o Italie siberiană". Băştinaşul din judeţul Minusinsk a primit 4 deseatine şi „s-a împărtăşit din sacrul drept de proprietate". În schimb, el este frustrat de dreptul de folosire a zeci de mii de deseatine de pămînt din cel mai bun.

„În ultima vreme, această Italie, datorită felului cum este în general organizată gospodărirea statului, e bîntuită cu o mare regularitate — pentru a ne exprima în limbajul oficial — de «recolte proaste»...

...În judeţul Enisei se află faimosul canal Obi-Enisei, care a înghiţit cu succes, ani de-a rîndul, destule milioane de ruble din vistieria statului, fără să ajungă într-un stadiu în care să fie bun pentru transport, fiindcă a fost săpat tocmai acolo unde nu trebuia...

Sectorul de colonizare Kurinsk.., cuprinde pămînturile alogenilor de pe lîngă întreprinderea de extracţie a sării din Altai. Şi dacă alogenilor le-a venit foarte greu după ce li s-au luat pămînturile, noilor locuitori le-a venit şi mai greu, căci apa nu era de loc bună de băut. Nici săpatul puţurilor n-a dat rezultate. Atunci direcţia colonizărilor a început să sfredelească pămîntul şi a dat de apă şi mai sărată. Acum noii locuitori se duc după apă la fluviul Enisei, la o depărtare de 7—8 verste de sat, aşa că «totul merge bine»..."

...Gîndacii de mătase au distrus complet o pădure cu pini de mare valoare. Cînd a început stricăciunea, şeful ocolului silvic a trebuit *să scrie o adresă* cerînd alocarea de credite. În timpul cît s-a purtat corespondenţa şi s-a luat legătura cu Petersburgul, pădurea a fost distrusă... „Toată această aşa-zisă organizare a pădurilor — scrie bătrînul şef de ocol silvic — s-a redus la zero".

Iar în lumea birocraţiei, cu ajutorul denunţurilor, sînt distruse elementele cît de cît cinstite (pag. 118), şi dacă şefi de ocol silvic cu vechime de 35 de ani se încumetă să spună adevărul, „autorităţile superioare" se reped la ei urlînd : „gura !" (pag. 121). „O perioadă a vulgarităţii şi a mitocăniei" — se revoltă bunul domn Komarov, care socoteşte această „perioadă" ca datînd de la înlocuirea şefului „cel bun" cu unul rău.

Autorul face apoi, în următoarele cuvinte, un bilanţ al celor arătate de el :

www.dacoromanica.ro

„...Chiar dacă cele relatate de mine par de domeniul anecdoticului, ele sînt anecdote ale realităţii cu care ne-a obişnuit viaţa — cu iertăciune zis — constituţională a Rusiei ; şi nu este oare realitatea actuală din Rusia o anecdotă, şi încă una destul de proastă ?"

Referindu-se la cei ce se întorc din Siberia, d-l Komarov ia în derîdere afirmaţia unui „brav" medic care pretinde că aceştia nu ar reprezenta decît 6% din numărul total al coloniştilor. Noi am prezentat mai sus cifrele exacte în această problemă.

„Nu ştiu cum o fi cu alţii — scrie d-l Komarov —, dar moşierii din Rusia se interesează foarte mult de acest lucru (de numărul coloniştilor care se întorc). Şi este de înţeles : se întoarce un element de asemenea factură care e chemat să joace pe viitor un rol teribil. Nu se întoarce cel care toată viaţa lui a fost argat şi s-a dezobişnuit de ceea ce îi dădea, asemenea miticului Anteu, o forţă neobişnuită, titanică. Se întoarce proprietarul de pînă mai ieri, căruia nicicînd nu i-a trecut prin minte că el şi pămîntul ar putea exista separat. Şi acest om, simţindu-se, pe bună dreptate, profund ofensat de faptul că cei mari nu au fost în stare să-i aranjeze situaţia, ci s-au priceput numai să-l ruineze şi din fost agricultor şi proprietar să-l transforme nu numai pe el, ci şi pe toţi ai săi, în nişte oameni de nimic, acest om este de temut pentru orice orînduire de stat. Şi minţile cele mai pătrunzătoare, care din 1905 au început să vadă limpede lucrurile, ţin seama de această situaţie".

În primăvara anului 1910, autorul a vizitat în Rusia europeană pe un mareşal al nobilimii, un om cu convingeri foarte conservatoare, care-i inspiră respect şi încredere.

„Ehei, ţinem seama şi încă cum ! — mi-a spus el : — nu degeaba am fost măturaţi din sate şi azvîrliţi la oraş. Mujicul te priveşte ca o fiară. Aproape toţi tinerii sînt nişte huligani, şi acum se mai întorc şi ăştia de la voi, din Siberia, care nu au nimic de pierdut.

Pe scumpul meu Piotr Fedorovici — continuă bunul domn Komarov — l-am înţeles mai ales atunci cînd, printre alţii care veneau la mine să se informeze «în legătură cu pămîntul din Siberia», şi-a făcut apariţia şi un fost prieten din copilărie de care uitasem şi cu care jucasem cîndva capra şi ţurca, iar mai tîrziu ne bătusem amîndoi şi cu pumnii. Dar, vai, nu mai aveam în faţă pe tovarăşul meu de hîrjoană de altădată, ci un ţăran bine legat, cu barbă mare, stufoasă, presărată cu fire argintii şi cu o respectabilă chelie în creştetul capului. Am intrat în discuţie cu el, ne-am amintit de trecut şi am adus vorba de anul 1905. Trebuie să spun că judeţul nostru a fost, în această perioadă, printre cele mai puternic

www.dacoromanica.ro

luminate de flăcările purpurii ale conacelor incendiate ale moșierilor și printre cele mai atinse de prăpădul bunurilor nobiliare. Așa încît a fost absolut firesc reproșul pe care l-am făcut prietenului meu, căruia i-am vorbit, pe cît îmi amintesc, cam în termenii următori :

— Naiba știe ce ispravă ați mai făcut voi pe aici în 1905 ! S-ar fi putut aranja lucrurile mai bine...

Spunînd asta, se înțelege că nu am avut cîtuși de puțin în vedere teoria pe care o propagă domnii social-democrați și domnii eseri în problema pămîntului și care, pentru un om familiarizat cît de cît cu problemele de economie politică, este cu totul inacceptabilă. Am primit următorul răspuns :

— Ai spus un mare adevăr... Aici ai dreptate... Nu trebuia să procedăm așa.

— Ei, vezi, tocmai asta e — i-am răspuns eu pe un ton liniștitor, bucurîndu-mă că ne-am înțeles unul pe altul.

— Așa-i, așa-i... Mare greșeală am făcut... Nu trebuia să lăsăm pe nici unul...

— Adică cum ?

— Uite așa, nu trebuia să scape viu nici unul...

Avea o figură plină de bunătate, zîmbitoare, și niște zbîrcituri atrăgătoare în jurul ochilor blînzi, luminoși și surîzători, naivi ca de copil...

Dar recunosc sincer că m-au trecut fiorii și mi s-a făcut, probabil, părul măciucă : dacă așa arată într-adevăr acești oameni blînzi, la ce trebuie să te aștepți de la cei care s-au întors și care și-au vîndut loturile și au rămas pe toată viața niște dezmoșteniți ai soartei ? !

Of, această «mizare pe cei tari» cu care a fost blagoslovită Rusia de răposatul prim-ministru și de domnii octombriști : cu timpul ea poate aduce, din cauza neorînduielii în legătură cu colonizările astea, adevărate grozăvii" (pag. 75).

Ne oprim la această conversație dintre bunul și pașnicul nostru intelectual și blîndul, duiosul, naivul țăran trupeș și chel.

„Pravda" nr. 96 și 99 din 27 aprilie și 1 mai 1913
Semnat : V. I.

Se lipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

VEHIŞTII ŞI NAŢIONALISMUL

(NOTĂ BIBLIOGRAFICĂ)

„Russkaia Mîsl" [58] e o revistă cît se poate de plicticoasă. Un singur lucru găseşti în ea interesant: articolele scrise de liberalii *„vehişti"*, colaboratorii şi adepţii faimoasei „Vehi", acea enciclopedie a renegării în care partizanii de ieri ai libertăţii defăimează şi împroaşcă cu noroi *lupta maselor pentru libertate* şi în care masele democratice de muncitori şi ţărani sînt înfăţişate ca o turmă condusă de „intelectualitate", vechi procedeu de care fac uz toţi ultrareacţionarii.

Orientarea „societăţii culte" liberale din Rusia împotriva revoluţiei, împotriva democraţiei nu este întîmplătoare, ci e un fenomen absolut inevitabil după 1905. Spiritul de independenţă al muncitorilor şi trezirea ţăranilor au băgat spaima în burghezie. Burghezia, în special partea ei cea mai bogată, apărîndu-şi situaţia de exploatator, a hotărît: mai bine reacţiune decît revoluţie.

Tocmai aceste interese egoiste de clasă ale sacului cu bani au dat naştere unui curent *contrarevoluţionar* larg şi cu rădăcini adînci în rîndurile liberalismului, curent care s-a ridicat împotriva democraţiei, în apărarea oricărui imperialism, naţionalism şi şovinism şi a oricărui obscurantism.

Pe muncitorii conştienţi, această dezicere, această renegare a liberalilor nu-i surprinde, deoarece muncitorii nu au avut niciodată o părere prea bună despre liberali. Nu este însă lipsit de utilitate să urmărim ce predică renegaţii libe-

www.dacoromanica.ro

rali, *cu ce idei* vor ei să combată democrația în general și social-democrația în special.

„Societatea cultă rusă — scrie d-l Izgoev în „Russkaia Mîsl" — a fost și continuă să fie în majoritatea ei, convinsă că problema fundamentală a vieții europene este lupta proletariatului împotriva burgheziei, pentru socialism..."

D-l Izgoev califică această idee drept „preconceptă și eronată", arătînd că în rîndurile polonezilor din Germania, în lupta lor cu germanii pentru păstrarea existenței naționale, se creează și se dezvoltă o nouă pătură socială mijlocie, „o clasă de mijloc democratică".

Vorbind de „intelectuali", Izgoev are de fapt în vedere pe socialiști și pe democrați. *Nu-i este pe plac* acestui liberal faptul că lupta proletariatului împotriva burgheziei e considerată drept problema fundamentală. Liberalii caută pe toate căile să atîțe lupta națională și să-i dea o cît mai mare amploare, pentru *a abate astfel atenția* de la problemele *importante* ale democrației și socialismului.

În realitate, socialismul ocupă primul loc între „problemele vieții europene", iar lupta națională locul al nouălea, și această luptă este cu atît mai slabă și mai inofensivă cu cît democratismul este înfăptuit în mod mai consecvent. De altfel e și ridicol să compari lupta proletariatului pentru socialism, care este un fenomen de amploare mondială, cu lupta uneia dintre națiunile asuprite din Europa răsăriteană împotriva burgheziei reacționare care o asuprește (de altfel, burghezia *poloneză*, ori de cîte ori are prilejul, se unește bucuros cu cea *germană* împotriva proletariatului).

„Prosvești"nie" nr. 4 din aprilie 1913
Semnat : V.

Se tipărește după textul apărut în revistă

www.dacoromanica.ro

LIBERALII ŞI LIBERTATEA DE ASOCIERE

Congresul minier [59] s-a pronunţat pentru libertatea de asociere. Unul dintre cele mai mari ziare ale burgheziei liberale, „Kievskaia Mîsl" [60], scrie cu acest prilej :

„Tocmai această proclamare a dreptului de organizare al muncitorilor, această sprijinire a revendicării libertăţii de asociere pentru muncitori constituie cel mai mare merit al congresului.

De cînd — după întreruperea înregistrată în anii 1908—1909 — mişcarea muncitorească din Rusia şi-a luat din nou avînt şi asupra ei au început să se abată represiuni din ce în ce mai puternice şi mai frecvente, libertatea de asociere devine într-o măsură din ce în ce mai mare o revendicare a *maselor* clasei muncitoare. Pînă acum revendicarea acestei libertăţi a fost recunoscută numai în mediul muncitoresc ca o lozincă a zilei. Societatea liberală a manifestat o totală indiferenţă faţă de ea. Acum, congresul, la care participă numeroşi industriaşi, se vede nevoit să acorde sprijin moral revendicărilor clasei muncitoare".

Din cele de mai sus rezultă limpede că liberalii folosesc presa lor venală de mare tiraj pentru *a ciunti* revendicările şi lozincile clasei muncitoare. Liberalii ştiu prea bine că muncitorii au alte *„lozinci ale zilei"*, neciuntite. Ei caută *să impună* muncitorilor îngustimea lor liberală, dînd-o drept părere a „maselor" muncitoreşti : e un procedeu vechi, perimat, care constă în a arunca pe spinarea maselor, chipurile nedezvoltate, răspunderea pentru nedorinţa burgheziei liberale de a ţine seama de principalele surse ale privilegiilor politice şi ale lipsei de drepturi politice ! Este procedeul de acum o jumătate de veac al iobăgiştilor „liberali", care susţineau că desfiinţarea totală a privilegiilor

www.dacoromanica.ro

moşierilor *nu* este „o lozincă actuală" pentru „mase".

Caracteristic e că liberalii se dau singuri de gol. Revendicarea congresului e incompletă, afirmă ei. Şi de ce e incompletă? Ascultaţi ce ne spun ei:

„Pronunţîndu-se pentru dreptul de asociere, congresul nu putea să-şi ascundă sieşi faptul că exercitarea acestui drept presupune neapărat existenţa unei serii întregi de condiţii juridice. Nu se poate acorda libertate organizaţiilor sindicale acolo unde nu există libertatea generală de a te organiza în uniuni şi în asociaţii. Libertatea presei muncitoreşti poate exista numai acolo unde presa liberală şi democratică este liberă. Libertatea de asociere nu poate fi înfăptuită acolo unde domină bunul plac al administraţiei şi unde masele populaţiei nu au dreptul de a participa la alegerile pentru organele legislative. Congresul, dacă voia să fie consecvent, trebuia să insiste asupra necesităţii înfăptuirii acestor condiţii".

Aşadar, congresul nu e consecvent. Şi în ce constă lipsa lui de consecvenţă? În faptul că nu a enumerat *cîteva* reforme, răspunde liberalul.

Dar dv., domnilor, aţi enumerat *totul*?

Firește că nu! Aţi abordat îndeaproape chestiunea *„condiţiilor"* care „sînt presupuse" ca necesare pentru *„exercitarea"* anumitor libertăţi fără să arătaţi însă care sînt aceste condiţii. V-aţi oprit în faţa lor. Acum vă temeţi de lozinca „maselor clasei muncitoare": nu *reforme*, ci *„reformă"*. În fond, vă situaţi pe punctul de vedere al lui Struve. Struve a adoptat această lozincă în primăvara *dinaintea* lui 17 octombrie, iar acum nu o mai acceptă, deoarece întreaga burghezie, pînă şi cea mai liberală, a cotit spre dreapta.

O situaţie asemănătoare a existat şi la desfiinţarea iobăgiei. Dobroliubov şi Cernîşevski, democraţi consecvenţi, ironizau pe drept cuvînt *reformismul* liberalilor, care a avut întotdeauna ca substrat tendinţa de a restrînge activitatea maselor şi de a salva o părticică din privilegiile moşierilor, cum ar fi răscumpărarea etc.

Zadarnic se silesc liberalii să atribuie reformismul lor mizer „maselor clasei muncitoare"!

„Pravda" nr. 101 din 4 mai 1913 *Se tipăreşte după textul apărut în ziar*

www.dacoromanica.ro

ÎN ATENŢIA CITITORILOR ZIARELOR „LUCI" ŞI „PRAVDA"

În ziarele „Luci" şi „Pravda" au apărut în dese rînduri scrisori primite din partea muncitorilor care cereau respectivelor redacţii să explice, cu calmul şi limpezimea necesară, în ce constă esenţa divergenţelor. Întrucît revendicarea era cît se poate de legitimă şi de firească, merită să ne ocupăm îndeaproape de felul în care au răspuns cele două redacţii.

Articolele explicative cerute au apărut în ziarul „Pravda" sub titlul „Probleme litigioase" *. Ce conţin aceste articole? În ele sînt expuse şi explicate *hotărîrile partidului* în problemele litigioase. Prin gura autorului acestor articole, „Pravda" declară: pentru a stabili cine are dreptate în această controversă, de partea cui se află adevărul, trebuie cercetate faptele şi documentele din istoria partidului, trebuie înlăturat tot ce este personal, tot ce este împrumutat, şi înţelese rădăcinile sociale ale controversei. Aici, arată „Pravda" referindu-se la controversa cu lichidatorii, „nu este vorba de reaua-voinţă a unor persoane, ci de condiţiile istorice ale mişcării muncitoreşti" **. Cine doreşte să se lămurească pe deplin asupra problemelor controversate trebuie să se străduiască să înţeleagă aceste condiţii istorice.

„Trebuie — scrie „Pravda" — să înţelegi care e originea *de clasă* a disensiunilor şi a destrămării, ce interese *de*

* Vezi volumul de faţă, pag. 71—79. — *Nota red.*
** Vezi volumul de faţă, pag. 77. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

clasă ale mediului neproletar alimentează discordia în rîndurile prietenilor proletariatului" *.

Acesta este singurul mod de a pune serios problema. Numai astfel se poate da un răspuns direct muncitorilor care cer să fie ajutați să se orienteze în serioasa controversă dintre „Pravda" și „Luci". Mergînd pe această cale, muncitorii vor reuși să cunoască o serie de *fapte* din viața de partid, se vor deprinde să deosebească, în această controversă, ceea ce este just și principial de ceea ce este mărunt și accidental, vor cerceta rădăcinile *de clasă* ale disensiunii.

S-ar putea ca muncitorul, după ce va cunoaște faptele, după ce va citi documentele etc., în cele din urmă să nu se declare de acord cu „Pravda" : asta-i o chestiune de concepții și de experiență personală. Dar, în orice caz, urmînd calea arătată de „Pravda", va învăța multe lucruri și va înțelege sensul întregii controverse.

Așa răspunde „Pravda" la cererea muncitorilor de a le face cunoscute divergențele existente. Cum procedează însă „Luci" ?

Concomitent cu articolele despre „problemele litigioase" apărute în „Pravda", „Luci" publică un vast foileton pe aceeași temă. Acest foileton însă nu conține nici un *fapt* concret, autorul nu se gîndește cîtuși de puțin la conținutul social al controversei, nu prezintă cititorului nici un document.

Vastul foileton, care se întinde pe două numere de ziar, este înțesat de bîrfeli și de aluzii personale. Citindu-l, muncitorii află cîte ceva despre „irascibilitatea" și „fermecătoarele spirite" ale cutărui marxist, de atitudinile de „supraom" ale altuia, de „cinismul" unui al treilea. Toate controversele își au explicația în „răfuieli personale", în „zîzaniile stîrnite din cauza rivalității", în „lupta pentru acapararea puterii" în partid. Și, între altele, se lansează zvonul, demn de presa oficială, că întreaga vină o poartă „maeștrii în ale revoluției", care se tem că-și vor pierde influența dacă masele largi de muncitori vor intra în acțiune.

* Ibid.

www.dacoromanica.ro

Scopul urmărit de autor şi de ziarul care i-a publicat scrierea este să împuieze capetele cu bîrfeli, intrigi şi probleme de ordin personal şi să se eschiveze astfel de la o explicare a propriului său punct de vedere. Dacă nu ar fi decît o simplă bîrfeală, nu ar fi nimic. Dar aici avem de-a face cu bîrfeala unui renegat înrăit. Citiţi ce scrie el, la începutul celui de-al doilea foileton, despre „acţiuni provocate şi acţiuni provocatoare", despre „dictatura în partid a unor supraoameni care au o atitudine cinică faţă de mase", despre felul cum îi gratifică pe militanţii devotaţi din 1905 cu epitetul de „maeştri în ale revoluţiei", care au săvîrşit fapte „inadmisibile într-un mediu cît de cît civilizat". Toate astea-s de la „Zemşcina" [61] şi de la „Vehi" citire !...

Şi toate astea se scriu nu în „Novoe Vremea", ci într-un ziar care se consideră muncitoresc, toate acestea sînt servite ca răspuns la cerinţa muncitorilor de a li se face o expunere serioasă a propriului punct de vedere ! Şi „Luci" mai are cutezanţa să protesteze împotriva formelor dure de polemică şi încearcă să facă de ruşine ziarul „Pravda", dîndu-se pe sine drept model de corectitudine.

Dacă mai există muncitori care cred că, spre deosebire de „Pravda", „Luci" este un ziar adept al unificării şi al încetării oricăror certuri intestine, îi sfătuim insistent să citească foiletonul menţionat mai sus şi să-l compare cu felul în care sînt analizate aceleaşi probleme în „Pravda".

„Pravda" nr. 102 din 5 mai 1913
Semnat : Un cititor al ziarelor „Pravda" şi „Luci"

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

LA 25 DE ANI DE LA MOARTEA LUI JOSEPH DIETZGEN

Acum un sfert de veac, în 1888, s-a stins din viaţă muncitorul pielar Joseph Dietzgen, unul dintre cei mai remarcabili scriitori-filozofi social-democraţi ai Germaniei.

Joseph Dietzgen este autorul următoarelor lucrări (în majoritate traduse şi în limba rusă): „Esenţa muncii cerebrale a omului" (apărută în 1869), „Incursiunile unui socialist în domeniul teoriei cunoaşterii", „Achizitul filozofiei" etc. Cea mai justă apreciere a lui Dietzgen şi a locului pe care îl ocupă el în istoria filozofiei şi a mişcării muncitoreşti a fost făcută de Marx încă în scrisoarea către Kugelmann din 5 decembrie 1868:

„Acum cîtva timp — scrie Marx —, Dietzgen mi-a trimis un fragment dintr-un manuscris despre «Facultatea gîndirii», care, deşi vădeşte oarecare confuzii şi repetă prea des anumite chestiuni, conţine totuşi multe lucruri remarcabile şi, privite ca produs al gîndirii proprii a unui muncitor, chiar admirabile" [62].

Iată în ce constă importanţa lui Dietzgen: un muncitor care a ajuns el însuşi la materialismul dialectic, adică la filozofia lui Marx. Extrem de preţios pentru caracterizarea muncitorului Dietzgen este faptul că el nu s-a considerat fondator de şcoală.

Joseph Dietzgen vorbea despre Marx ca despre *capul curentului* încă în 1873, cînd puţini erau aceia care îl înţelegeau pe Marx. El *sublinia* că Marx şi Engels „aveau şcoala filozofică necesară". Iar în 1886, multă vreme după apariţia lucrării „Anti-Dühring" a lui Engels, una

www.dacoromanica.ro

dintre principalele lucrări filozofice ale marxismului, Dietzgen a scris despre Marx şi Engels ca despre „întemeietorii recunoscuţi" ai curentului.

De toate acestea trebuie să ţinem seama atunci cînd e vorba să facem o apreciere asupra diferiţilor continuatori ai filozofiei burgheze, adică ai idealismului şi ai agnosticismului (printre care şi ai „machismului"), care încearcă să se agaţe tocmai de această *„oarecare confuzie"* ce se observă la J. Dietzgen. Însuşi J. Dietzgen şi-ar fi bătut joc de asemenea admiratori şi s-ar fi lepădat de ei.

Pentru a deveni conştienţi, muncitorii trebuie să-l citească pe J. Dietzgen, dar *să nu uite* nici un moment că el *nu* face *întotdeauna* o expunere *exactă* a teoriei lui Marx şi Engels, singurii de la care se poate *învăţa* filozofie.

J. Dietzgen a scris într-o epocă în care avea o foarte largă răspîndire *un materialism* simplificat, vulgarizat. De aceea a stăruit el în mod deosebit asupra dezvoltării istorice a materialismului, asupra caracterului lui *dialectic*, adică asupra necesităţii de a te situa pe punctul de vedere al dezvoltării, de a înţelege relativitatea oricărei cunoaşteri omeneşti, de a înţelege legătura multilaterală şi interdependenţa tuturor fenomenelor din lume, de a duce materialismul istoric-naturalist pînă la concepţia materialistă a istoriei.

Stăruind asupra relativităţii cunoaşterii omeneşti, J. Dietzgen cade adeseori în confuzie, făcînd concesii nejuste idealismului şi agnosticismului. Idealismul în filozofie este o apărare mai mult sau mai puţin subtilă a clericalismului, teorie care pune credinţa deasupra ştiinţei sau pe acelaşi plan cu ştiinţa, sau care, în general, face loc credinţei. Agnosticismul (de la cuvintele greceşti „a" = *nu* şi „gnosis" = *cunoaştere)* este o oscilare între materialism şi idealism, adică de fapt o oscilare între ştiinţa materialistă şi clericalism. Dintre agnostici fac parte adepţii lui Kant (kantienii), ai lui Hume (pozitiviştii, realiştii etc.) şi „machiştii" moderni. De aceea, unii dintre filozofii cei mai reacţionari ai burgheziei, obscurantişti inveteraţi şi apărători făţişi ai clericalismului, au încercat „să exploateze" greşelile lui J. Dietzgen.

www.dacoromanica.ro

În linii generale însă, J. Dietzgen este un materialist. El este un inamic al clericalismului şi al agnosticismului. „Cu vechii materialişti — scrie el — avem comun numai faptul că recunoaştem materia drept premisa sau principiul primordial al ideii". Acest „numai" constituie *esenţa* materialismului filozofic.

„Teoria materialistă a cunoaşterii — scria J. Dietzgen — se rezumă la recunoaşterea faptului că organul de cunoaştere al omului nu degajează nici un fel de lumină metafizică, ci este un fragment din natură care reflectă alte fragmente din natură". Este tocmai teoria materialistă a *reflectării* în conştiinţa omului a materiei în continuă mişcare şi schimbare, teorie care stîrneşte ură şi spaimă, calomnii şi denaturări din partea întregii filozofii oficiale, profesorale. Cu cîtă pasiune înflăcărată de adevărat revoluţionar a biciuit şi a înfierat J. Dietzgen pe „lacheii cu diplomă ai clericalismului" — profesorii idealişti, realişti etc.! „Dintre toate partidele" — scrie pe bună dreptate J. Dietzgen despre „partidele" filozofice, adică despre materialism şi idealism —, „cel mai odios este partidul de mijloc".

Din acest „odios partid" face parte şi redacţia ziarului „Luci" împreună cu d-l S. Semkovski („Luci" nr. 92). Redacţia acestui ziar a venit cu o mică „rezervă": „nu împărtăşim punctul de vedere general filozofic", dar expunerea lui Dietzgen este „justă şi clară".

Se afirmă aici un neadevăr flagrant. D-l Semkovski a alterat şi a denaturat cu neruşinare ideile lui J. Dietzgen, scoţînd în relief tocmai *„confuzia"* şi trecînd sub tăcere *aprecierea făcută lui Dietzgen de către Marx.* Or, atît Plehanov, socialistul cel mai erudit în filozofia marxismului, cît şi cei mai buni marxişti din Europa *au recunoscut întru totul această apreciere.*

D-l Semkovski denaturează atît materialismul filozofic, cît şi pe Dietzgen, debitînd o serie de absurdităţi atît în problema „una sau două lumi" (care ar fi, după el, „problema fundamentală"! Mai ai de învăţat încă, stimabile; ia şi citeşte măcar „Ludwig Feuerbach" de Engels), cît şi în problema lumii şi a fenomenelor (că Dietzgen ar fi

www.dacoromanica.ro

redus lumea reală numai la fenomene — asta-i o calomnie a clericalilor şi a profesorilor la adresa lui J. Dietzgen).

Cu greu pot fi enumerate toate denaturările comise de d-l Semkovski. Muncitorii pe care-i interesează problemele marxismului trebuie să ştie că redacţia lui „Luci" este *o asociaţie de lichidatori* ai marxismului. Unii dintre ei vor să lichideze mişcarea ilegală, adică partidul proletariatului (Maevski, Sedov, F. D. etc.), alţii ideea hegemoniei proletariatului (Potresov, Kolţov etc.), alţii materialismul filozofic al lui Marx (d-l Semkovski & Co.), alţii internaţionalismul socialismului proletar (bundiştii Kosovski, Medem şi alţii — adepţi ai „autonomiei cultural-naţionale"), alţii teoria economică a lui Marx (d-l Maslov cu a sa teorie a rentei şi cu „noua" sa sociologie) etc. etc.

Această denaturare flagrantă a marxismului de către d-l Semkovski şi de redacţia care-l acoperă constituie numai unul dintre exemplele atît de grăitoare de „activitate" în publicistică a acestei „asociaţii a lichidatorilor".

„Pravda" nr. 102 din 5 mai 1913
Semnat : V. Ilin

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

POLITICA INTERNAȚIONALĂ A BURGHEZIEI

Ziarele guvernamentale și cele liberale abundă în tot soiul de știri, zvonuri, presupuneri și planuri cu privire la politica „balcanică". Ce nu găsești în ele ! O știre „senzațională" după alta, una mai „picantă" decît alta. Ieri ni se spunea că e iminentă izbucnirea unui război între Austria și Muntenegru, între Bulgaria și Serbia. Astăzi știrile de ieri sînt dezmințite în grabă, și aceleași ziare încearcă să ne încredințeze că „pacea este asigurată".

Ieri — istorisiri picante despre Essad-pașa, despre acordul secret încheiat de el cu regele Muntenegrului, despre planurile lui perfide de acaparare a puterii în Albania. Astăzi, aceste istorii sînt dezmințite și apar în locul lor noi știri „picante" despre o înțelegere intervenită între Austria și Essad.

Publicul filistin stă numai ochi și urechi, ascultînd toate aceste povești, luîndu-le drept bune și urmînd orbește pe escrocii care caută să-i capteze atenția numai cu ceea ce le convine lor. Lui nici nu-i trece prin cap că este dus de nas și că frazele sforăitoare despre „patriotism", despre „onoarea și prestigiul patriei", despre „coaliția marilor puteri" sînt menite să camufleze în mod intenționat manevrele escrocilor financiari și ale diferiților aventurieri capitaliști. Noutățile picante fabricate zilnic de marile ziare burgheze, care nu au altă preocupare decît aceea de a vinde cu cîștig știrile „cele mai proaspete" și „cele mai picante", nu urmăresc altceva decît *să abată* atenția mul-

www.dacoromanica.ro

ţimii de la problemele cu adevărat importante, de la substratul real al politicii „înalte".

Ziarele conservatoare din Europa, precum şi cele ultrareacţionare şi octombriste, ca şi cele fără partid de la noi, practică acest joc într-o manieră grosolană şi primitivă. În Rusia, bunăoară, ele aţîţă zilnic spiritele împotriva Austriei şi prezintă Rusia drept „apărătoare" a slavilor. Ziarele liberale de felul lui „Reci" şi altele asemenea lui se dedau şi ele la *acest joc*, însă într-un mod mai rafinat, camuflîndu-l mai abil, „înţepînd" mai prudent Austria şi dîndu-şi aere de oameni de stat care dezbat problemele concertului european.

În realitate însă, toată această mîncătorie între Austria şi Rusia, între Tripla Alianţă şi Tripla Înţelegere[63], toate aceste manevre subtile nu sînt decît nişte dispute între capitalişti şi guvernele capitaliste pentru împărţirea prăzii. Se face încercarea de a-l cointeresa pe filistin în problema: cum să facem să smulgem „noi" mai mult, cum să le dăm „lor" mai puţin, încercarea de a-i trezi interesul pentru această mîncătorie.

Nu se scrie şi nu se spune cîte piei se vor lua acum de pe ţăranul şi de pe muncitorul din Serbia, din Bulgaria şi din Grecia pentru acoperirea cheltuielilor de război, sau din Austria pentru acoperirea cheltuielilor de mobilizare, sau din Rusia pentru acelaşi lucru şi pentru politica expansionistă; de asemenea nu se scrie şi nu se spune dacă — şi cum anume — vor fi asigurate instituţiile democratice în „noile" state din Balcani, în Armenia sau în Mongolia. Astea-s lucruri care nu prezintă nici un interes. Profiturile rechinilor internaţionali nu depind de ele. Dimpotrivă, instituţiile democratice îi stingheresc, căci nu-şi mai pot încasa „în linişte" profiturile. În loc *să demaşte* politica marilor puteri, ziarele, atît cele guvernamentale cît şi cele liberale, nu mai au altă grijă decît să discute cum pot fi săturaţi *mai bine* rechinii cu ajutorul acestei politici.

Scris la 26 aprilie (9 mai) 1913

Publicat la 4 mai 1913 în ziarul „Pravda" nr. 101

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SEPARATIŞTII DIN RUSIA ŞI SEPARATIŞTII DIN AUSTRIA

Printre diferiţii reprezentanţi ai marxismului în Rusia, reprezentanţii evrei, sau, mai exact, o parte din ei, aşa-zişii bundişti, duc o politică de *separatism*, adică de separare sau izolare (de întreg). Din istoria mişcării muncitoreşti se ştie că în 1903 bundiştii *au ieşit din partid*, după ce majoritatea partidului clasei muncitoare a respins cererea lor de a fi recunoscuţi drept „unicii" reprezentanţi ai proletariatului evreiesc.

Această ieşire din partid a fost o manifestare de separatism profund dăunătoare pentru mişcarea muncitorească. În realitate, muncitorii evrei au intrat şi intră pretutindeni în partid peste capul Bundului. Paralel cu organizaţiile *aparte* (izolate, separatiste) ale bundiştilor au existat *întotdeauna* şi organizaţii *comune* ale muncitorilor evrei, ruşi, polonezi, lituanieni, letoni etc.

Din istoria marxismului în Rusia se ştie apoi că în 1906, cînd Bundul a revenit în partid, partidul a pus drept condiţie curmarea oricărui separatism, adică unirea, în organizaţiile locale, a muncitorilor marxişti de *toate* naţionalităţile. Această condiţie *nu a fost* respectată de bundişti, cu toate că ea a fost confirmată *în mod special*, printr-o hotărîre special adoptată de partid, în decembrie 1908 [64].

Aceasta este, pe scurt, istoria separatismului Bundului în Rusia. Din păcate, această istorie este prea puţin cunoscută de muncitori şi prea puţini sînt cei care reflectă serios asupra ei. În mod practic au făcut cunoştinţă cu

www.dacoromanica.ro

această istorie marxiştii polonezi, lituanienii (în special la Vilno în 1907), letonii (în acelaşi an la Riga), cei din sudul şi din apusul Rusiei. Se ştie, de altfel, că marxiştii din Caucaz — inclusiv *toţi* menşevicii din Caucaz — au aplicat în organizaţiile lor locale pînă în ultima vreme *unificarea* şi chiar contopirea muncitorilor de toate naţionalităţile, că ei dezaprobă separatismul bundiştilor.

Trebuie să mai arătăm că, în cunoscuta sa carte „Formele mişcării naţionale" (Petersburg, 1910), Medem, unul dintre bundiştii cei mai de vază, a recunoscut că bundiştii nu au înfăptuit niciodată unitatea în organizaţiile locale, cu alte cuvinte au fost întotdeauna nişte separatişti.

În mişcarea muncitorească internaţională, problema separatismului a devenit deosebit de acută în 1910, la Congresul de la Copenhaga [65]. Atunci s-au manifestat ca separatişti *cehii* din Austria, spărgînd vechea unitate dintre muncitorii cehi şi cei germani. Congresul internaţional de la Copenhaga a condamnat *în unanimitate* separatismul, dar cehii, din păcate, au rămas separatişti pînă în ziua de astăzi.

Simţindu-se izolaţi în Internaţionala proletară, separatiştii cehi şi-au căutat mult timp, zadarnic, tovarăşi de idei. Abia acum şi-au găsit ei asemenea tovarăşi în *bundişti şi în lichidatori*. „Social-democratul ceho-slav", o mică revistă editată în limba germană de separatişti, a publicat în nr. 3 (Praga, 15 aprilie 1913) un articol intitulat „O cotitură spre mai bine". Separatiştii cehi au constatat această „cotitură", chipurile, spre „mai bine" (de fapt însă spre separatism)... unde crezi, cititorule?... în „*Naşa Zarea*" a lichidatorilor, în articolul *bundistului* V. Kosovski!

În sfîrşit, separatiştii cehi nu mai sînt nişte solitari în Internaţionala proletară! Se înţelege că ei se agaţă bucuroşi pînă şi de lichidatori, pînă şi de bundişti. Dar toţi muncitorii conştienţi din Rusia trebuie să reflecteze cu toată seriozitatea asupra următorului fapt concret: separatiştii cehi, condamnaţi în unanimitate de Internaţională, se agaţă de pulpana lichidatorilor şi a bundiştilor.

www.dacoromanica.ro

Acea unitate deplină (în organizaţiile locale, de jos şi pînă sus) a muncitorilor de toate naţiunile înfăptuită de atîta vreme şi cu atîta succes în Caucaz este singura care corespunde intereselor şi sarcinilor mişcării muncitoreşti.

Scris la 26 aprilie (9 mai) 1913

Publicat la 8 mai 1913 în ziarul „Pravda" nr. 104

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

POLITICA MINISTERULUI INSTRUCŢIUNII PUBLICE [66]

(COMPLETĂRI LA PROBLEMA ÎNVĂŢĂMÎNTULUI PUBLIC)

Ministerul nostru — cu iertăciune fie zis — al „instrucţiunii" publice se laudă grozav cu creşterea deosebit de însemnată a cheltuielilor lui. În expunerea de motive la buget pe anul 1913, făcută de prim-ministrul şi de ministrul de finanţe, găsim o serie de date privitoare la bugetul ministerului aşa-zis al instrucţiunii publice în anii de după revoluţie. De la 46 000 000 de ruble în 1907, acest buget s-a urcat la 137 000 000 în 1913. O creştere colosală: aproape de trei ori în numai şase ani!

Degeaba uită însă apologeţii noştri oficiali ai „rînduielilor" sau *neorînduielilor* poliţieneşti din Rusia că cifrele ridicol de mici, atunci cînd calculăm creşterea lor în procente, cresc întotdeauna cu o rapiditate „*colosală*". Dacă unui cerşetor care are trei copeici îi mai dai încă cinci, „averea" lui va înregistra dintr-o dată o creştere „colosală", şi anume de 167%.

N-ar fi fost mai nimerit oare ca acest minister, dacă n-ar fi urmărit scopul de *a întuneca* conştiinţa poporului şi de *a-i ascunde* situaţia mizeră a învăţămîntului public din Rusia, să prezinte *alte date*? Şi anume n-ar fi trebuit să prezinte date care să nu compare cele cinci copeici ale noastre de astăzi cu cele trei de ieri, ci ceea ce avem cu ceea ce *este necesar* unui stat civilizat? Cine nu vrea să se înşele pe sine şi nici să înşele poporul trebuie să recunoască că ministerul era *obligat* să prezinte asemenea date, că, neprezentîndu-le, el nu şi-a făcut datoria. În loc *să arate* poporului şi reprezentanţilor lui care sînt

www.dacoromanica.ro

nevoile statului nostru, ministerul *ascunde* aceste nevoi, practicînd un stupid joc birocratic de-a cifrele, rumegînd în mod birocratic cifre vechi, care nu spun nimic.

Firește că personal nu dispun nici de a suta parte din mijloacele și sursele de informare asupra situației învățămîntului public de care dispune ministerul. Totuși m-am străduit să-mi procur cel puțin *unele* dintre ele. Și afirm, fără nici o rezervă, că voi putea să vă prezint o serie de date *incontestabile*, oficiale, care *lămuresc* efectiv situația „întunecării" publice de către oficialitatea noastră.

Voi folosi în acest scop publicația oficială, guvernamentală, „Ejegodnik Rossii" pe 1910, editată de Ministerul Afacerilor Interne (Petersburg, 1911).

La pagina 211 citesc că în Imperiul rus numărul *total* al elevilor și studenților — adică al tuturor acelora care frecventează școlile primare, medii și superioare și instituțiile de învățămînt de toate categoriile — a fost în 1904 de 6 200 172, iar în 1908 de 7 095 351. Creșterea este evidentă. *1905*, anul marii treziri a maselor populare din Rusia, anul măreței lupte populare pentru libertate sub conducerea proletariatului, *a silit* pînă și oficialitatea noastră birocratică să se urnească din punctul mort.

Priviți însă la ce *stare mizeră* sîntem condamnați, datorită menținerii birocrației, datorită atotputerniciei moșierilor iobăgiști, *chiar* și în condițiile celui mai rapid progres „oficial".

În același „Ejegodnik Rossii" se arată în același loc că în 1908, în Rusia, la fiecare 1 000 de locuitori revin 46,7 elevi și studenți (în 1904 reveneau 44,3 elevi și studenți).

Ce ne dovedește această cifră, pe care Ministerului Instrucțiunii i-a fost lene s-o ia din publicațiile Ministerului Afacerilor Interne și s-o comunice Dumei? Ce ne dovedește această proporție: că sînt *mai puțin de 50 de elevi și studenți* la 1 000 de locuitori?

Ea ne dovedește, domnilor apărători ai întunecării publice, că Rusia este *extrem* de înapoiată și de necivilizată datorită atotputerniciei moșierilor-iobăgiști în statul nostru. În Rusia, numărul copiilor și adolescenților de vîrstă șco-

www.dacoromanica.ro

lară reprezintă peste 20%, adică ceva mai mult de *o cincime* din numărul total al locuitorilor. Această cifră ar fi putut s-o afle, fără nici o greutate, *pînă şi* domnii Kasso şi Kokovţov prin funcţionarii lor departamentali.

Aşadar, numărul copiilor de vîrstă şcolară reprezintă 22% din totalul populaţiei, în timp ce al elevilor şi studenţilor — 4,7%, adică *aproape de cinci ori mai puţin !!* Asta înseamnă că în Rusia aproximativ *patru cincimi* din copii şi adolescenţi sînt *lipsiţi* de posibilitatea de a merge la şcoală !!

În Europa n-a mai rămas ţară atît de înapoiată, în care masele poporului să fie atît de *spoliate* sub aspectul învăţămîntului, luminii şi cunoştinţelor, afară de Rusia. Şi această abrutizare a maselor populare, îndeosebi a ţăranilor, nu este întîmplătoare, ci *inevitabilă* în condiţiile existenţei jugului moşierilor, care au pus mîna pe zeci şi zeci de milioane de deseatine de pămînt, acaparînd şi puterea de stat atît în Dumă cît şi în Consiliul de Stat, şi nu numai în aceste instituţii, care sînt relativ *inferioare*...

În Rusia, patru cincimi din tînăra generaţie sînt condamnate la neştiinţă de carte de către orînduirea de stat iobăgistă. Acestei abrutizări a poporului de către puterea moşierească îi corespunde analfabetismul care domneşte în ţară. Aceeaşi publicaţie guvernamentală „Ejegodnik Rossii" evaluează (la pag. 88) numărul ştiutorilor de carte, în Rusia, la numai 21% din totalul populaţiei, iar dacă se scade (din totalul populaţiei) numărul copiilor de vîrstă *preşcolară*, adică al copiilor sub 9 ani, se obţine numai 27%.

În ţările civilizate, bunăoară în Suedia şi Danemarca, nu există neştiutori de carte, sau ei reprezintă doar 1—2% din populaţie, ca în Elveţia şi Germania. Pînă şi înapoiata Austro-Ungarie a creat pentru populaţia ei de origine slavă condiţii de trai *incomparabil* mai civilizate decît Rusia iobăgistă : în Austria există 39% neştiutori de carte, iar în Ungaria 50%. Asupra acestor cifre ar trebui *să reflecteze* şoviniştii, cei de dreapta, naţionaliştii şi octombriştii de la noi, dacă nu şi-ar pune drept obiectiv „statal" să se dezveţe pe ei înşişi şi să dezveţe şi poporul să gîndească. Dar dacă ei înşişi s-au dezvăţat să gîndească, în

www.dacoromanica.ro

schimb poporul din Rusia *învață* tot mai mult să gîndească, să cugete care clasă, prin dominația ei în stat, condamnă pe țăranii ruși la mizerie materială și spirituală.

America *nu* se numără printre țările înaintate în ceea ce privește numărul știutorilor de carte. În această țară, numărul neștiutorilor de carte este de aproape 11%, în rîndurile negrilor el fiind de 44%. Și totuși, în ceea ce privește „învățămîntul public", negrii americani stau *de peste două ori* mai bine decît țăranii ruși. Negrii americani, oricît de asupriți ar fi — spre rușinea republicii americane —, sînt totuși mai fericiți decît țăranii ruși, și sînt mai fericiți pentru că, exact cu o jumătate de secol în urmă, poporul i-a zdrobit definitiv pe sclavagiștii americani, a strivit acest monstru, a șters de pe fața pămîntului sclavagismul și orînduirea de stat sclavagistă, privilegiile politice ale sclavagiștilor din America.

Domnii de alde Kasso, Kokovțov și Maklakov vor învăța și poporul rus să imite exemplul american.

În America erau, în 1908, *17 000 000* de elevi și studenți, adică *192 de elevi și studenți la 1 000 de locuitori — de peste patru ori* mai mulți decît în Rusia. Acum 43 de ani, în 1870, cînd, după *curățirea* ei de inveteratii reacționari sclavagiști, America abia *începuse* să-și clădească o viață liberă, ea avea 6 871 522 de elevi și studenți, adică mai mulți decît Rusia în 1904 și *aproape* tot atîția cît erau în această țară în 1908. Dar și atunci, în 1870, la 1 000 de locuitori reveneau, în America, 178 *(o sută șaptezeci și opt)* de elevi și studenți, adică aproape de patru ori mai mulți decît în Rusia *de astăzi.*

Iată, domnilor, o nouă dovadă că Rusia *abia* de acum înainte trebuie să-și cucerească, printr-o luptă dîrză, revoluționară a poporului, *libertatea,* pe care americanii au dobîndit-o încă cu o jumătate de secol în urmă.

În Rusia, bugetul ministerului întunecării publice pe anul 1913 a fost fixat la 136 700 000 de ruble, ceea ce reprezintă doar 80 de copeici pe cap de locuitor (calculat la o populație de 170 000 000 în 1913). Chiar dacă luăm ca bază „suma totală a cheltuielilor bugetare pentru învățămînt" pe care ne-o dă d-l ministru de finanțe la

www.dacoromanica.ro

pag. 109 din expunerea sa de motive la buget, şi anume cifra de 204 900 000 de ruble, vom obţine numai 1 rublă şi 20 de copeici pe locuitor. În Belgia, Anglia, Germania, suma cheltuielilor pentru învăţămîntul public reprezintă 2—3 ruble şi chiar 3 ruble şi 50 de copeici de locuitor. În America s-au cheltuit în 1910 pentru învăţămîntul public 426 000 000 de dolari, adică 852 000 000 de ruble, deci 9 ruble şi 24 de copeici de locuitor. Acum 43 de ani, în 1870, republica americană a cheltuit pentru învăţămîntul public 126 000 000 de ruble, adică *3 ruble şi 30 de copeici* de locuitor.

Ni se va obiecta, desigur, de către scribii şi lacheii oficiali că Rusia este săracă, că ea n-are bani. O, da, Rusia nu este săracă, ci chiar calică atunci cînd este vor . de învăţămîntul public. În schimb, ea este foarte „bogată" atunci cînd e vorba de cheltuieli pentru statul iobăgist, condus de moşieri, cînd e vorba de cheltuieli pentru poliţie, pentru armată, pentru arenzi şi lefuri de zeci de mii de ruble pentru moşierii cocoţaţi în ranguri „înalte", pentru politica de aventuri şi de jaf — ieri în Coreea sau pe fluviul Ialu, azi în Mongolia şi în Armenia turcească. *Atîta timp* cît poporul nu va fi îndeajuns de luminat pentru a scutura de pe grumazul său jugul moşierilor iobăgişti, Rusia *va continua* să rămînă o ţară săracă, calică sub raportul cheltuielilor pentru învăţămîntul poporului.

Rusia este săracă atunci cînd este vorba de lefuri pentru învăţători. Aceştia primesc lefuri de mizerie, rabdă de foame şi tremură de frig în izbe neîncălzite şi aproape improprii de locuit. Învăţătorii trăiesc laolaltă cu vitele, pe care iarna ţăranii le aduc în izbă. Pe învăţător îl hărţuieşte orice jandarm, orice ultrareacţionar din sat, orice copoi şi agent voluntar, fără să mai vorbim de şicanele şi persecuţiile pe care le are de îndurat din partea superiorilor. Rusia este săracă atunci cînd e vorba să plătească slujbaşi cinstiţi din învăţămîntul public, dar ea este foarte bogată atunci cînd e vorba să azvîrle milioane şi zeci de milioane pentru trîntorii de viţă nobilă, pentru aventuri militare, pentru cadouri acordate fabricanţilor de zahăr şi regilor petrolului şi pentru alte asemenea lucruri.

www.dacoromanica.ro

Încă o cifră, o ultimă cifră din viața americană, domnilor, pentru a arăta popoarelor asuprite de moșierii ruși și de guvernul *acestora cum* trăiește un popor care a știut să-și cucerească libertatea printr-un război revoluționar. În 1870 se numărau în America 200 515 învățători, ale căror salarii însumau 37 800 000 de dolari, adică în medie 189 de dolari sau *377 de ruble* anual de fiecare învățător. Asta a fost cu *40 de ani* în urmă! Acum însă există în America 523 210 învățători, care primesc salarii în sumă de 253 900 000 de dolari, adică 483 de dolari sau *966 de ruble* anual de fiecare învățător. Și în Rusia, chiar în condițiile actualului nivel al forțelor ei de producție, ar fi pe deplin posibil să se asigure, chiar în momentul de față salarii nu mai puțin satisfăcătoare pentru armata de învățători, care ajută poporul să se ridice din întuneric, ignoranță și abrutizare, — dacă... dacă întreaga orînduire de stat a Rusiei, de jos și pînă sus, ar fi transformată într-o orînduire tot atît de democratică pe cît e cea americană.

Ori mizerie și abrutizare sub stăpînirea atotputernică a moșierilor iobăgiști, sub rînduielile sau samavolniciile regimului de la 3 iunie, ori libertate și civilizație, dacă vor exista priceperea și *hotărîrea* de a cuceri libertatea, — iată *învățămintele* concrete care se desprind pentru cetățenii ruși din examinarea bugetului Ministerului Instrucțiunii Publice.

Dar pînă acum m-am ocupat aproape numai de latura materială sau chiar financiară a problemei. Infinit mai tristă sau, ca să mă exprim mai exact, infinit mai respingătoare este priveliștea abrutizării morale, a umilirii, apăsării și lipsei de drepturi a celor ce învață și a celor ce predau în școlile din Rusia. Întreaga activitate a Ministerului Instrucțiunii Publice nu este, în această privință, altceva decît o batjocorire a drepturilor cetățenilor, o batjocură la adresa poporului. Supravegherea polițienească, samavolnicia polițienească, *opreliștile* polițienești în calea luminării poporului în general și a muncitorilor în special, *distrugerea* polițienească a tot ceea ce poporul însuși realizează pentru luminarea sa — iată la ce se reduce *întreaga* activitate a ministerului, al cărui buget îl vor

www.dacoromanica.ro

aproba domnii moşieri, de la cei de dreapta pînă la octombrişti inclusiv.

Şi pentru *a vă dovedi,* domnilor membri ai Dumei a IV-a, temeinicia spuselor mele, vă voi cita un martor pe care *nici dv.,* domnilor moşieri, nu-l veţi putea recuza. Acest martor este octombristul *Kliujev,* membru în Dumele a III-a şi a IV-a de stat, membru al consiliului tutelar al liceelor de fete nr. 2 şi nr. 3 din Samara, membru al comisiei şcolilor de pe lîngă Duma orăşenească Samara, membru al comisiei de revizie a zemstvei guberniale Samara, fost revizor şcolar. Am enumerat (servindu-mă de anuarul oficial al Dumei a III-a) toate rangurile şi funcţiile acestui octombrist spre *a vă dovedi* că *însuşi* guvernul, *înşişi* moşierii din zemstva noastră moşierească l-au aşezat pe d-l Kliujev în posturile cele mai de vază din domeniul de „activitate" („activitate" de poliţist şi de călău) al ministerului nostru al îndobitocirii publice.

Dacă este într-adevăr cineva care a străbătut întreaga carieră de slujbaş zelos, supus legii şi cu frică de dumnezeu, acela este, fără îndoială, d-l Kliujev. Dacă este într-adevăr cineva care şi-a cîştigat prin serviciu credincios încrederea domnilor nobili şi moşieri în localitatea respectivă din provincie, acela este, fără îndoială, d-l Kliujev.

Şi iată acum cîteva citate din cuvîntarea rostită de acest martor demn de încredere (din punctul de vedere iobăgist), în Duma *a III-a,* în legătură cu bugetul Ministerului Instrucţiunii Publice.

Zemstva din Samara — a arătat în Duma a III-a d-l Kliujev — a adoptat *în unanimitate* propunerea sa de a interveni pentru transformarea unor şcoli săteşti de două clase în şcoli de patru clase. Epitropul districtului, relatează d-l Kliujev, om supus legii şi cu frica lui dumnezeu, *respinge cererea.* Pentru ce? Explicaţia oficială: *„dat fiind numărul neînsemnat al copiilor de vîrstă şcolară".*

Şi d-l Kliujev face următoarea comparaţie: la *noi* (spune el despre Rusia strivită de moşieri), la noi în Samara, la 6 000 de locuitori de la sate nu există *nici o* şcoală de patru clase. În oraşul Serdobol (Finlanda), la ***2 800*** de

www.dacoromanica.ro

locuitori există *patru* școli medii (și de tip superior celor medii).

Aceasta este comparația făcută de octombristul și merituosul domn Peredonov *... am vrut să spun... merituosul domn Kliujev în Duma a III-a. Reflectați puțin asupra acestei comparații, domnilor reprezentanți, dacă nu ai poporului, cel puțin ai moșierimii! Cine a cerut deschiderea școlilor? Cei de stînga? Țăranii? Muncitorii? Ferit-a sfîntul!! A cerut-o, *în unanimitate*, zemstva din Samara, adică *moșierii* din Samara, inclusiv moșierii cei mai reacționari. Iar guvernul, reprezentat de epitrop, respinge cererea sub pretext că numărul copiilor de vîrstă școlară este *„neînsemnat"* !! Ei, n-am avut perfectă dreptate atunci cînd am spus că în Rusia guvernul *pune opreliști* învățămîntului public? — că în Rusia guvernul este cel mai înverșunat dușman al învățămîntului public?

Dacă în Finlanda vedem cultură, civilizație, libertate, știință de carte, femei instruite și așa mai departe, asta se datorește *exclusiv* faptului că acolo *nu există* o „calamitate publică" cum este guvernul Rusiei. Acum ei vor să impună și Finlandei această calamitate, vor să facă și din Finlanda o țară de robi. Nu veți reuși, domnilor!! Prin încercările voastre de a introduce cu forța robia politică în Finlanda nu veți face altceva decît să grăbiți trezirea din această robie a popoarelor din Rusia!

Voi cita încă o declarație a martorului octombrist d-l Kliujev. „Cum sînt recrutați pedagogii?" — a întrebat, în cuvîntarea sa, d-l Kliujev, dînd tot el următorul răspuns:

„Defunctul Popov, fruntaș al orașului Samara, a lăsat prin testament o sumă de bani pentru înființarea unui seminar pedagogic de fete". Și pe cine credeți că au numit în postul de directoare a acestui seminar? Iată ce scrie executorul testamentar al defunctului Popov: „În postul de directoare a fost numită *văduva unui general al unei unități de gardă*, care, după propria ei mărturisire, auzea atunci pentru prima oară în viață de existența unei instituții de învățămînt care poartă denumirea de seminar pedagogic de fete"!!

* Peredonov — tipul învățătorului spion și nerod din romanul lui Sologub „Spiridușul". — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Să nu credeţi, domnilor, că am luat acest fapt din culegerea de fabule a lui Demian Bednîi, din vreo fabulă ca aceea pentru care revista „Prosveşcenie" a fost amendată, iar redactorul ei aruncat la închisoare [67]. Nu. L-am luat din discursul octombristului Kliujev, care (ca om cu frica de dumnezeu şi de poliţie ce este) *se teme* să reflecteze asupra semnificaţiei lui. Căci faptul acesta dovedeşte încă o dată, fără putinţă de tăgadă, că în Rusia nu există duşman mai înrăit, mai neîmpăcat al învăţămîntului public decît însuşi guvernul rus. Iar domnii care donează sume de bani pentru învăţămîntul public trebuie să înţeleagă o dată că aruncă banii pe gîrlă, şi chiar mai rău. Dorind să doneze bani pentru învăţămîntul public, ei îi dau *de fapt* pentru *generalii de gardă* şi pentru *văduvele* lor. Aceşti donatori, dacă nu vor să arunce banii pe gîrlă, trebuie să înţeleagă să-i doneze social-democraţilor, *singurii* care vor şti să ofere poporului, cu aceşti bani, un *adevărat* învăţămînt, cu adevărat independent de „generalii de gardă"... şi de domnii sfioşi şi temători de lege de felul lui Kliujev.

Încă un citat din cuvîntarea aceluiaşi domn Kliujev:

„Neîmplinit a rămas deziderатul nostru, al Dumei (a III-a) de stat, ca absolvenţii de seminarii să aibă liber acces în instituţiile de învăţămînt superior. Ministerul n-a găsit de cuviinţă să satisfacă dezideratele noastre". „De altfel, guvernul barează drumul spre învăţămîntul superior nu numai absolvenţilor de seminarii, dar şi, în general, copiilor de ţărani şi de tîrgoveţi. Şi asta nu-i o vorbă goală — exclamă acest funcţionar octombrist al Ministerului Instrucţiunii —, ci e purul adevăr. Din cei 119 000 de elevi ai liceelor noastre, numai 18 000 sînt fii de ţărani, iar în toate instituţiile de învăţămînt ale Ministerului Instrucţiunii Publice fiii de ţărani reprezintă doar 15%. În seminariile teologice, din cei 20 500 de elevi, numai 1 300 sînt fii de ţărani. În corpurile de cadeţi şi în alte instituţii asemănătoare, copiii de ţărani nu sînt admişi" (aceste citate din cuvîntarea lui Kliujev au fost reproduse, printre altele, în articolul lui K. Dobroserdov publicat în numărul 6 al revistei „Nevskaia Zvezda" din 22 mai 1912).

Aşa a vorbit, în Duma a III-a, d-l Kliujev. Declaraţiile acestui martor nu vor putea fi infirmate nici de domnii stăpîni ai Dumei a IV-a. Iar martorul, *împotriva* voinţei sale, confirmă pe de-a-ntregul aprecierea *revoluţionară* a situaţiei actuale din Rusia în general şi a învă-

www.dacoromanica.ro

țămîntului public în special. Căci, într-adevăr, ce merită un guvern care, după cuvintele unuia dintre slujbașii săi de vază și dintre fruntașii partidului de guvernămînt al octombriștilor, *bareză drumul* spre învățătură țăranilor și tîrgoveților ?

Și acum, gîndiți-vă, domnilor, ce ar merita un asemenea guvern dacă ar fi să-l judecăm din punctul de vedere al acestor țărani și tîrgoveți !

Și nu uitați că în Rusia țăranii și tîrgoveții formează 88% din populație, adică aproape *nouă zecimi*, în timp ce nobilii reprezintă numai *un procent și jumătate*. Și iată că guvernul ia bani de la nouă zecimi din popor pentru școlile și instituțiile de învățămînt de toate gradele *și cu acești bani* instruiește odraslele de nobili, *bărînd drumul* fiilor de țărani și tîrgoveți !! Nu este oare limpede ce merită acest guvern al nobililor, acest guvern care asuprește nouă zecimi din populație pentru a apăra privilegiile *unei sutimi ??*

În sfîrșit, iată un ultim citat din cuvîntarea martorului meu, d-l Kliujev, slujbaș octombrist al Ministerului Instrucțiunii și membru al Dumei a III-a (și a IV-a) :

„În cinci ani, 1906—1910 — relatează d-l Kliujev —, au fost destituiți în districtul Kazan 21 de directori de școli medii și elementare, 32 de revizori școlari, *1054* de învățători din mediul urban, iar *870* din toate aceste categorii au fost transferați. Gîndiți-vă — exclamă d-l Kliujev — cum poate să doarmă liniștit învățătorul nostru ? El se culcă la Astrahan fără să fie sigur că nu se va trezi mîine la Veatka. Ar trebui să înțelegeți această stare de spirit a pedagogului, hărțuit ca un iepure !"

Exclamația nu e a unui oarecare învățător „de stînga", ci a unui octombrist. Datele au fost prezentate de un slujbaș din cei mai zeloși, care este martorul *vostru*, domnilor de dreapta, naționaliști și octombriști !! Și acest martor „al vostru" este nevoit să constate cea mai deșănțată, cea mai nerușinată și mai respingătoare samavolnicie în comportarea guvernului față de învățători !! Acest martor *al vostru*, domnilor stăpîni din Duma a IV-a și din Consiliul de Stat, este nevoit să constate că în Rusia

www.dacoromanica.ro

învăţătorii sînt „*hărţuiţi*“ ca iepurii de către guvernul rus !!

Şi, bazîndu-ne pe acest fapt, unul din miile şi miile de fapte similare din viaţa rusă, vom întreba poporul rus şi toate popoarele de pe întinsul Rusiei : pentru asta avem noi nevoie de guvern, ca să apere privilegiile nobililor şi „*să hărţuiască*“ pe învăţători ? Nu merită acest guvern *să fie alungat* de popor ?

Da, învăţătorii ruşi sînt hărţuiţi ca iepurii ! Da, guvernul barează drumul spre învăţătură pentru nouă zecimi din populaţia Rusiei. Da, în ţara noastră Ministerul Instrucţiunii Publice este un minister al supravegherii poliţieneşti, al batjocoririi tineretului, al nesocotirii năzuinţei poporului spre ştiinţă. Dar ţăranii ruşi şi mai ales muncitorii ruşi, domnilor membri ai Dumei a IV-a, sînt departe, foarte departe de a fi cu toţii nişte *iepuri*. Clasa muncitoare a ştiut să dovedească acest lucru în 1905 şi va şti să mai dovedească o dată, şi într-un mod mult mai convingător, mult mai sugestiv şi mai serios, capacitatea ei de luptă revoluţionară pentru o adevărată libertate şi pentru un învăţămînt care să nu fie kassoist şi nobiliar, ci un învăţămînt *adevărat, al poporului !*

Scris la 27 aprilie (10 mai) 1913

Publicat pentru prima oară în 1930, în ediţiile 2—3 ale Operelor lui V. I. Lenin, vol. XVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CAPITALISMUL ŞI MUNCA FEMEII

Societatea capitalistă de astăzi ascunde în sînul ei numeroase cazuri de mizerie şi asuprire care nu te izbesc la prima vedere. Familii fărîmiţate de tîrgoveţi, meşteşugari, muncitori, funcţionari particulari şi mici slujbaşi de stat trăiesc într-o sărăcie de nedescris, scoţînd-o cu greu la capăt chiar şi în vremurile *cele mai bune*. Milioane şi milioane de femei din asemenea familii trăiesc o viaţă de „sclave casnice" (sau, mai bine zis, se canonesc), străduindu-se să-şi hrănească şi să-şi îmbrace familia din bani puţini, cu preţul unor eforturi desperate de zi cu zi, făcînd „economie" la orice, în afară de propria lor muncă.

Din rîndurile acestor femei îşi recrutează de predilecţie capitalul lucrătoare la domiciliu, gata „să cîştige suplimentar", pentru ele şi pentru familia lor, o bucată de pîine în schimbul unei retribuţii monstruos de scăzute. Tot din rîndurile lor îşi aleg capitaliştii din toate ţările (asemenea proprietarilor de sclavi din antichitate şi moşierilor feudali din evul mediu) cîte amante doresc, la preţul cel mai „convenabil". Şi nici o „virtuoasă indignare" (în 99% din cazuri făţarnică) pe tema prostituţiei nu va putea face nimic împotriva acestui comerţ cu trupul femeii : atîta timp cît există robie salariată va exista în mod inevitabil şi prostituţie. Toate clasele asuprite şi exploatate din istoria societăţilor omeneşti au fost întotdeauna nevoite (şi tocmai prin asta se exprimă exploatarea lor) să cedeze asupritorilor, în primul rînd, munca lor

www.dacoromanica.ro

neplătită şi, în al doilea rînd, femeile lor ca amante „stăpînilor".

Sub acest aspect, sclavagismul, feudalismul şi capitalismul sînt identice. Se schimbă numai *forma* exploatării, dar exploatarea rămîne.

La Paris, „capitala lumii" şi centrul civilizaţiei, s-a deschis acum o *expoziţie* a produselor executate de „muncitoarele exploatate la domiciliu".

Fiecare obiect expus poartă un bileţel care arată cît *primeşte* pentru confecţionarea lui muncitoarea care lucrează la domiciliu, cît poate cîştiga ea pe zi şi pe oră.

Ce constatăm ? Muncitoarea care lucrează la domiciliu *nu poate* cîştiga *la nici o* marfă mai mult de 1,25 franci, adică 50 de copeici. Iar majoritatea covîrşitoare a lucrărilor îi aduc ei un cîştig infinit mai mic. Iată, de pildă, abajururile. Ele se plătesc cu 4 copeici duzina. Sau sacii de hîrtie — cu 15 copeici mia, cîştigul fiind de *6* copeici pe oră. Iată nişte jucării minuscule cu panglicuţe etc. — 2,5 copeici pe oră. Sau florile artificiale — *2—3* copeici pe oră. Sau lenjeria de damă şi bărbătească — de la *2* pînă la 6 copeici pe oră. Şi aşa mai departe, exemple se pot da la infinit.

Asociaţiile noastre muncitoreşti şi sindicatele ar trebui să organizeze şi ele o asemenea „expoziţie". Ea nu va da beneficiile colosale pe care le aduc expoziţiile burgheziei. Expoziţia sărăciei şi a mizeriei femeii proletare va aduce un alt folos : ea va ajuta pe robii şi pe roabele salariate să-şi dea seama de situaţia lor, să-şi analizeze „viaţa", să se gîndească la mijloacele de a se izbăvi de această veşnică povară a sărăciei, a mizeriei, a prostituţiei şi a celorlalte înjosiri la care sînt condamnaţi cei neavuţi.

Scris la 27 aprilie (10 mai) 1913

Publicat la 5 mai 1913 în ziarul „Pravda" nr. 102

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

LUPTA DINTRE PARTIDE ÎN CHINA

Poporul chinez a reuşit să răstoarne vechea orînduire medievală şi cîrmuirea care o susţinea. În China a fost instaurată republica, şi *primul parlament* al marii ţări asiatice care atîta vreme umplea de bucurie inimile ultra-reacţionarilor de toate naţionalităţile prin imobilitatea şi stagnarea în care se afla, — primul parlament chinez a fost ales, s-a constituit şi şi-a început şedinţele de cîteva zile.

În Camera inferioară din cele două Camere ale parlamentului chinez, adepţii lui Sun Iat-sen, partidul Go (sau Kuo) Min-Tan, „naţionaliştii", deţin o majoritate neînsemnată. Pentru a exprima esenţa acestui partid, ţinînd seama de condiţiile din Rusia, el trebuie să fie numit un partid radical-narodnicist republican, un partid al democraţiei. În Camera superioară, el deţine o majoritate mai însemnată.

Pe poziţii opuse acestui partid se află partide moderate sau conservatoare mai mărunte, cu fel de fel de denumiri, ca, de pildă, „radicali" etc. În realitate, *toate* aceste partide sînt partide *reacţionare*, şi anume : ale birocraţilor, ale moşierilor şi ale burgheziei reacţionare. Toate gravitează în jurul cadetului chinez Iuan Şi-kai, preşedintele provizoriu al republicii, care începe să-şi ia din ce în ce mai mult alură de dictator. Aşa-i stă bine cadetului : ieri a fost monarhist, — astăzi, cînd a învins democraţia revoluţionară, este republican, — mîine intenţionează să

www.dacoromanica.ro

devină şeful statului din nou monarhic, adică să trădeze republica.

Partidul lui Sun Iat-sen se sprijină pe *sudul* Chinei, care este mai dezvoltat în ceea ce priveşte industria şi comerţul, care a suferit mai mult influenţa Europei şi este mai înaintat.

Partidul lui Iuan Şi-kai se sprijină pe *nordul* înapoiat al Chinei.

Primele ciocniri s-au soldat, deocamdată, cu victoria lui Iuan Şi-kai ; el a unit toate partidele „moderate" (adică reacţionare), a reuşit să desprindă o parte din „naţionalişti", a impus pe candidatul *său* în postul de preşedinte al Camerei inferioare a parlamentului şi a contractat, *împotriva* voinţei parlamentului, *un împrumut* la „Europa", adică la miliardarii-escroci europeni. Împrumutul a fost contractat în condiţii împovărătoare, de-a dreptul cămătăreşti, fiind garantat cu veniturile provenite din monopolul sării. El va înrobi China burgheziei europene hrăpăreţe şi reacţionare, gata să sugrume libertatea oricărui popor, atunci cînd este vorba de profit. Iar împrumutul de aproape 250 000 000 de ruble aduce profituri colosale capitaliştilor europeni.

De aici alianţa burgheziei reacţionare europene, care se teme de proletariat, cu clasele şi păturile reacţionare din China.

Lupta împotriva acestei alianţe nu este de loc uşoară pentru partidul lui Sun Iat-sen.

Care e slăbiciunea acestui partid ? Aceea că el nu a reuşit încă *în suficientă măsură* să atragă *masele largi* ale poporului chinez la revoluţie. Proletariatul în China fiind încă foarte slab, aici nu există o clasă înaintată, capabilă să lupte hotărît şi conştient pentru desăvîrşirea revoluţiei democratice. Ţărănimea, neavînd în proletariat un conducător, este abrutizată, pasivă, înapoiată şi indiferentă faţă de politică. În China, deşi a avut loc răsturnarea revoluţionară a monarhiei vechi şi în totală putrefacţie, deşi republica a ieşit victorioasă, *nu există* dreptul de vot universal ! Alegerile pentru parlament au fost cenzitare, au votat numai cei ce posedă o avere în jurul a 500 de ruble ! De aici se vede şi cît *de puţin* sînt încă

www.dacoromanica.ro

atrase masele largi populare la sprijinirea activă a Republicii chineze. Iar fără un asemenea sprijin *al maselor*, fără o clasă înaintată, fermă şi organizată, republica *nu poate fi* trainică.

Şi totuşi democraţia revoluţionară din China, cu toate lipsurile mari ale conducătorului ei Sun Iat-sen (reverie, nehotărîre, care decurg din lipsa sprijinului proletar), a făcut mult pentru trezirea conştiinţei poporului, pentru cucerirea libertăţii şi a unor instituţii consecvent democratice. Atrăgînd în mişcare şi în politică mase tot mai largi ale ţărănimii chineze, partidul lui Sun Iat-sen devine (în măsura în care are loc această atragere) un factor uriaş al progresului Asiei şi al omenirii. Activitatea acestui partid nu va fi niciodată zadarnică, în pofida tuturor înfrîngerilor posibile, provocate de tot soiul de escroci politici, aventurieri şi dictatori, care se sprijină pe forţele reacţionare din ţară.

Scris la 28 aprilie (11 mai) 1913

Publicat la 3 mai 1913 în ziarul „Pravda" nr. 100

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CE NE SPUNE UN MOŞIER DESPRE „LINIŞTIREA" SATULUI

Dacă ziarul „Novoe Vremea" se bucură pe bună dreptate de „gloria" de a fi una dintre publicaţiile cele mai venale care ştie să profite de pe urma escrocheriilor rentabile şi să linguşească atît guvernul cît şi clasa dominantă a moşierilor, Menşikov, unul dintre redactorii acestui ziar, se bucură îndoit de această glorie bine meritată.

Urmărind articolele lui, poţi stabili, de cele mai multe ori fără greş, de care anume „cercuri" din Petersburgul funcţionăresc, capitalist sau moşieresc i-a fost *comandat* fiecare articol. Recent, acestui Menşikov i s-a comandat un articol în care să apere „aristocraticul" Consiliu de Stat împotriva unor planuri de reorganizare „democratică" a acestuia. Este clar că acest articol i-a fost comandat de cercurile de demnitari moşieri. De aceea este cu atît mai instructiv să ascultăm ce ne spune un moşier despre faimoasa „liniştire" a satului.

„Pe la mine vin destul de des provinciali, moşieri şi oameni politici sosiţi la Petersburg..." — îşi informează Menşikov cititorii. Dacă moşierii vin la el sau dacă el face anticameră pe la moşierii de vază, asta-i altă chestiune. În orice caz, el cîntă în strună moşierilor, şi articolul lui este preţios numai pentru că ne dă posibilitatea să cunoaştem părerile sincere ale acestora.

www.dacoromanica.ro

„Dacă ar fi să dăm crezare spuselor lor — și nu văd de ce n-am da — continuă glasul moșieresc —, pugaciovismul din anii 1905—1906 n-a încetat cîtuși de puțin. El s-a mai potolit oleacă, a căpătat alte forme, mai puțin zgomotoase, dar își continuă acțiunea distructivă. E drept că țăranii nu mai vin, ca înainte, în gloate și cu convoaie de căruțe, să jefuiască conacele moșierilor și să le dea foc. Cu toate acestea, incendiile se țin lanț: ba ia foc o casă, ba o arie, ba arde un pătul, un hambar sau clăi ori stoguri de grîne. Continuă să se producă stricăciuni dintre cele mai revoltătoare și mai stupide... În cei șapte ani ai erei noastre parlamentare, lupta împotriva anarhiei la sate n-a făcut nici măcar un pas înainte".

Așa scrie Menșikov în „Novoe Vremea". Probabil că i s-a comandat să pregătească „opinia publică" în vederea unor noi măsuri de prigonire și pedepsire a „huliganilor", cum se obișnuiește să se spună în tabăra sutelor negre și a octombriștilor. Dar, executînd această comandă, lacheul moșieresc, fără să vrea, dă în vileag adevărata stare de spirit al moșierilor și adevăratele cauze ale neliniștii lor.

Să notăm și să reținem că, prin noile legi și decizii represive, domnii moșieri se pregătesc să lupte împotriva *„pugaciovismului" din anii* 1905—1906, *care n-a încetat cîtuși de puțin, ci a îmbrăcat doar alte forme.*

Un lucru este însă cam ciudat. În anii 1905 și 1906 guvernul și consiliul nobilimii unite căutau să se convingă pe ei și să convingă și pe alții că „pugaciovismul" este rezultatul proprietății de pămînt în obște și al faptului că printre țărani instituția proprietății private asupra pămîntului nu este dezvoltată. Acum, toți agenții guvernului, toate partidele și toate ziarele guvernamentale ne împuie urechile cu prăbușirea și destrămarea obștii, cu „colosalele" succese ale noii organizări funciare și ale dezvoltării în rîndurile țărănimii a proprietății private asupra pămîntului. Dacă ar fi așa, atunci „pugaciovismul", provocat, chipurile, de obște, ar fi trebuit să dispară! Iar dacă totuși

www.dacoromanica.ro

el „n-a încetat cîtuşi de puţin", aşa cum ne asigură moşierii prin gura lui Menşikov, înseamnă că obştea nu are nici un amestec aici. Faimoasele succese ale „noii organizări funciare" nu sînt, prin urmare, decît un mit.

În orice caz, eşecul politicii cu care se laudă domnii moşieri este cît se poate de evident.

Scris la 28 aprilie (11 mai) 1913

Publicat la 4 mai 1913 în ziarul „Pravda" nr. 101 Semnat: M. P.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

BURGHEZIA ŞI PACEA

Conferinţa parlamentarilor francezi şi germani care a avut loc duminica trecută, 11 mai (28 aprilie st. v.), la Berna, pune din nou pe tapet atitudinea burgheziei europene în problema războiului şi a păcii.

Conferinţa a fost convocată din iniţiativa reprezentanţilor Alsaciei şi Lorenei şi ai Elveţiei. Deputaţii socialişti din Franţa şi din Germania au fost prezenţi cu toţii. Dintre deputaţii burghezi au venit destul de mulţi radicali şi „radicali-socialişti" francezi (democraţi mic-burghezi, de fapt absolut străini, iar în cele mai multe cazuri chiar ostili socialismului). Din Germania au venit doar cîţiva deputaţi burghezi. Naţional-liberalii (ceva intermediar între cadeţi şi octombrişti, cam în genul „progresiştilor" de la noi) s-au mulţumit să trimită un mesaj de salut. Din partidul „centrului" (partid catolic mic-burghez din Germania căruia îi place să se dea drept democrat) au promis că vor participa *doi*,... care însă... au preferat să nu vină !

Dintre socialiştii de vază participanţi la conferinţă au rostit cuvîntări Greulich, veteran al social-democraţiei elveţiene, şi August Bebel.

A fost adoptată în unanimitate o rezoluţie care condamnă şovinismul şi care declară că în rîndul celor două popoare, francez şi german, majoritatea covîrşitoare vrea pace şi cere rezolvarea conflictelor internaţionale pe cale de arbitraj.

Această conferinţă a constituit, fără îndoială, o impunătoare demonstraţie pentru pace. Dar ar fi din partea

www.dacoromanica.ro

noastră o mare greşeală dacă ne-am încrede în pateticele cuvîntări ale puţinilor deputaţi burghezi care au participat la conferinţă şi au votat în favoarea rezoluţiei. Dacă ar fi vrut în mod serios pace, aceşti deputaţi burghezi ar fi trebuit *să condamne* făţiş creşterea înarmărilor în Germania (efectivul armatei germane va fi sporit cu 140 000 de oameni; această nouă propunere a guvernului va fi, desigur, adoptată de partidele burgheze din această ţară, în ciuda protestului hotărît al socialiştilor) şi să condamne totodată propunerea guvernului francez cu privire la prelungirea duratei serviciului militar la 3 ani.

Domnii deputaţi burghezi nu au avut curajul să facă una ca asta. Şi mai puţin au fost ei în stare să ceară în mod ferm introducerea miliţiei, adică înlocuirea armatei permanente prin înarmarea întregului popor. Această măsură, care nu depăşeşte cadrul societăţii burgheze, este singura capabilă să democratizeze armata şi să facă să înainteze cît de cît *serios*, măcar cu un pas problema păcii.

Cert este că burghezia europeană, cuprinsă de teamă în faţa mişcării muncitoreşti, se cramponează în mod spasmodic de militarism şi de reacţiune. Numărul infim de democraţi mic-burghezi e prea neputincios ca să dorească cu hotărîre pacea, şi e şi mai neputincios s-o asigure. Puterea se află în mîinile băncilor, cartelurilor şi ale marelui capital în general. Singura chezăşie a păcii o constituie mişcarea conştientă şi organizată a clasei muncitoare.

Scris la 2 (15) mai 1913

Publicat la 7 mai 1913 în ziarul „Pravda" nr. 103

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

DEȘTEPTAREA ASIEI

China era dată pînă nu de mult drept exemplu de țară în completă stagnare seculară. Și iată că astăzi în această țară clocotește viața politică, pulsează din plin mișcarea socială și avîntul democratic. În urma mișcării din 1905 din Rusia, revoluția democratică a cuprins întreaga Asie : Turcia, Persia, China. India este într-o continuă fierbere.

Interesant e faptul că mișcarea democrat-revoluționară a cuprins astăzi și Indiile Olandeze, insula Java și alte colonii olandeze, a căror populație se ridică la 40 000 000 de locuitori.

Promotorii acestei mișcări democratice sînt, în primul rînd, masele populare din Java, din ale căror rînduri a pornit o mișcare naționalistă sub steagul islamismului. În al doilea rînd, capitalismul a creat o intelectualitate locală din rîndurile europenilor aclimatizați, care se pronunță pentru independența Indiilor Olandeze. În al treilea rînd, populația chineză — destul de numeroasă — din Java și din alte insule a adus cu sine din patrie mișcarea revoluționară.

Descriind această deșteptare a Indiilor Olandeze, marxistul Van Ravesteyn arată că străvechiul despotism și samavolnicia guvernului olandez întîmpină astăzi o ripostă hotărîtă și proteste vehemente în rîndurile maselor populației indigene.

Se observă de pe acum fenomenele obișnuite ale perioadei prerevoluționare : asociații și partide apar cu o rapi-

www.dacoromanica.ro

ditate uimitoare. Guvernul procedează la interzicerea lor, provocînd astfel o şi mai mare îndîrjire şi o nouă creştere a mişcării. Astfel, guvernul olandez a dizolvat recent „partidul indian" pentru faptul că statutul şi programul lui exprimau năzuinţa spre *independenţă*. „Zbirii" olandezi (care, în treacăt fie zis, se bucură de aprobarea clericalilor şi a liberalilor: rău a mai putrezit liberalismul european !) au văzut aici tendinţa criminală de a se separa de Olanda ! Partidul dizolvat a reînviat, bineînţeles, sub o altă denumire.

În Java a luat fiinţă o uniune naţională a indigenilor, care numără de pe acum 80 000 de membri şi organizează mitinguri de masă. Mişcarea democratică creşte nestăvilit.

Capitalismul mondial şi mişcarea din Rusia din 1905 au deşteptat de-a binelea Asia. Sute de milioane de oameni, aparţinînd unei populaţii oprimate, sălbăticite în stagnarea ei medievală, s-au trezit la o viaţă nouă şi la luptă pentru drepturile elementare ale omului, pentru democraţie.

Muncitorii din ţările înaintate ale lumii urmăresc cu interes şi cu însufleţire această creştere viguroasă a mişcării mondiale de eliberare, care se desfăşoară azi pe toate continentele şi sub toate formele. Înfricoşată de forţa mişcării muncitoreşti, burghezia din Europa s-a aruncat în braţele reacţiunii, militarismului, clericalismului şi obscurantismului. Dar locul acestei burghezii, care putrezeşte de vie, vin să-l ia proletariatul din ţările europene şi tînăra democraţie din ţările asiatice, încrezătoare în forţele sale şi plină de încredere în mase.

Deşteptarea Asiei şi începerea luptei pentru cucerirea puterii de către proletariatul înaintat din Europa marchează — la începutul secolului al XX-lea — inaugurarea unei noi epoci în istoria universală.

„Pravda" nr. 103 din 7 mai 1913
Semnat: F.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ÎNVĂŢĂMINTELE GREVEI DIN BELGIA

Greva generală a muncitorilor belgieni s-a încheiat, precum se ştie, printr-o victorie pe jumătate [68]. Muncitorii n-au obţinut *deocamdată* decît *promisiunea* guvernului clerical de a desemna o comisie care urmează să examineze nu numai problema dreptului de vot în alegerile comunale, ci şi pe aceea a dreptului de vot în alegerile generale. Acum cîteva zile prim-ministrul belgian a făgăduit, în Camera deputaţilor, că această comisie va fi numită în cursul lunii mai.

Nu încape îndoială că promisiunea guvernului (ca şi, în general, orice promisiune venită „de sus") este un lucru cît se poate de neserios. Nu s-ar putea vorbi nici măcar de o victorie parţială dacă situaţia politică generală n-ar dovedi că greva generală a produs o anumită breşă în vechea „rînduială" clericală (ultrareacţionară-clericală), îndărătnică, intratabilă şi rigidă.

O cucerire a grevei o constituie nu atît această părticică de victorie asupra guvernului, cît succesul organizării, disciplinei, avîntului în luptă şi entuziasmului de care au dat dovadă masele clasei muncitoare din Belgia. Clasa muncitoare din această ţară a demonstrat că este capabilă să ducă o luptă dîrză sub lozinca partidului său socialist: „Vom face din nou grevă dacă va fi nevoie!" Aceste cuvinte, rostite în timpul grevei de unul dintre conducătorii muncitorilor, arată că masele îşi dau seama că ţin cu tărie mîna pe armă şi sînt gata s-o folosească din nou. Iar domnilor capitalişti belgieni greva le-a demonstrat ce pierderi uriaşe pricinuieşte ea capitalului, cît de necesare

www.dacoromanica.ro

sînt concesiile dacă capitalul belgian nu vrea să rămînă definitiv în urma celui german etc.

În Belgia sînt instaurate de multă vreme rînduieli constituţionale trainice, iar libertatea politică a devenit de mult un bun al poporului. În condiţiile libertăţii politice, muncitorii au în faţa lor o cale larg deschisă.

Dar care sînt atunci cauzele succesului *redus* obţinut de această grevă? Principalele cauze sînt două.

Prima cauză o constituie dominaţia oportunismului şi a reformismului în rîndurile unei părţi a socialiştilor belgieni, şi în special printre parlamentari. Aceştia, obişnuiţi să încheie acorduri cu liberalii, se simt dependenţi de aceştia în întreaga lor conduită. De aici şovăielile care s-au manifestat cu prilejul stabilirii datei grevei şi care nu puteau să nu prejudicieze succesul, forţa şi amploarea întregii lupte proletare.

Trebuie să privim mai puţin spre liberali, să ne încredem mai puţin în ei şi să avem mai multă încredere în lupta independentă şi plină de abnegaţie a proletariatului — iată primul învăţămînt pe care ni-l oferă greva din Belgia.

A doua cauză a insuccesului parţial o constituie slăbiciunea organizaţiilor muncitoreşti şi a *partidului* din Belgia. Partidul muncitoresc din această ţară reprezintă o uniune a muncitorilor organizaţi politiceşte cu muncitorii neorganizaţi politiceşte, cu cooperatorii „puri", cu sindicaliştii etc. Aceasta este o mare slăbiciune a mişcării muncitoreşti din Belgia, pe care n-ar trebui s-o treacă cu vederea d-l Egorov de la „Kievskaia Mîsl" şi lichidatorii de la „Luci".

Trebuie să acordăm mai multă atenţie propagandei socialiste, să muncim mai cu rîvnă pentru închegarea unei organizaţii puternice, principial consecventă şi credincioasă socialismului, a unei organizaţii strict partinice — iată cel de-al doilea învăţămînt pe care ni-l oferă greva din Belgia.

Scris la 2 (15) mai 1913

Publicat la 8 mai 1913 în ziarul „Pravda" nr. 104 Semnat: K. O.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CLASA MUNCITOARE ŞI PROBLEMA NAŢIONALĂ

Rusia este o ţară pestriţă din punct de vedere naţional. Politica guvernului, politica moşierilor, sprijiniţi de burghezie, este pătrunsă în întregime de un naţionalism ultrareacţionar.

Tăişul acestei politici este îndreptat împotriva *majorităţii* popoarelor din Rusia, care constituie *majoritatea* populaţiei ei. În acelaşi timp însă îşi ridică capul şi naţionalismul burghez al celorlalte naţiuni (poloneză, evreiască, ucraineană, gruzină etc.), care prin lupta naţională sau prin lupta pentru cultura naţională caută *să abată* clasa muncitoare de la măreţele ei sarcini de importanţă mondială.

Problema naţională se cere pusă cu toată claritatea şi rezolvată de către toţi muncitorii conştienţi.

Pe vremea cînd burghezia lupta pentru libertate alături de popor, alături de oamenii muncii, ea milita pentru deplina libertate şi deplina egalitate în drepturi a naţiunilor. Ţările înaintate — Elveţia, Belgia, Norvegia etc. — ne oferă un exemplu de felul cum convieţuiesc în pace sau cum se despart prin bună înţelegere naţiuni libere în condiţiile unui regim cu adevărat democratic.

Acum burghezia se teme de muncitori ; ea caută alianţă cu Purişkevicii, cu reacţiunea, trădează democratismul, este pentru asuprirea sau inegalitatea în drepturi a naţiunilor, perverteşte pe muncitori prin lozinci *naţionaliste*.

www.dacoromanica.ro

În zilele noastre, numai proletariatul apără adevărata libertate a naţiunilor şi unitatea muncitorilor aparţinînd tuturor naţiunilor.

Pentru ca diferite naţiuni să conviețuiască liber şi paşnic sau să se despartă liber şi paşnic (atunci cînd acest lucru este în avantajul lor), formînd state diferite, trebuie să existe democratismul absolut, pentru care militează clasa muncitoare. Nici un privilegiu pentru nici o naţiune, pentru nici o limbă ! Nici o stingherire, nici o nedreptate cît de mică faţă de vreo minoritate naţională ! — iată principiile democraţiei muncitoreşti.

Capitaliştii şi moşierii ţin să dezbine cu orice preţ pe muncitorii de diferite naţiuni, în timp ce ei, puternicii acestei lumi, se înţeleg de minune între ei ca acţionari ai unor „afaceri rentabile", aducătoare de milioane (cum sînt minele de la Lena) ; creştini şi evrei, ruşi şi germani, polonezi şi ucraineni, toţi aceia care dispun de *capital* exploatează în deplină armonie pe muncitorii aparţinînd tuturor naţiunilor.

Muncitorii conştienţi sînt pentru *unitatea deplină* a muncitorilor de toate naţiunile în toate organizaţiile muncitoreşti de orice fel : culturale, profesionale, politice etc. N-au decît domnii cadeţi să se compromită prin contestarea sau diminuarea egalităţii în drepturi în ceea ce-i priveşte pe ucraineni. N-are decît burghezia tuturor naţiunilor să se desfete cu fraze mincinoase despre cultura naţională, despre sarcini naţionale etc. etc.

Muncitorii nu se vor lăsa dezbinaţi prin nici un fel de vorbărie dulceagă despre cultura naţională sau despre „autonomia cultural-naţională". Muncitorii tuturor naţiunilor revendică cu toţii laolaltă, înfrăţiţi în organizaţii comune, deplina libertate şi deplina egalitate în drepturi — chezăşia unei adevărate culturi.

În întreaga lume, muncitorii îşi făuresc o cultură proprie, internaţională, la a cărei pregătire lucrează de multă vreme propovăduitorii libertăţii şi duşmanii asupririi. Vechii lumi, lumii asupririi naţionale, a disensiunilor naţio-

www.dacoromanica.ro

nale şi a izolării naţionale, muncitorii îi opun lumea nouă a unităţii oamenilor muncii aparţinînd tuturor naţiunilor, în care nu-şi vor avea locul nici privilegiile şi nici cea mai mică asuprire a omului de către om.

Scris la 3 (16) mai 1913

Publicat la 10 mai 1913 în ziarul „Pravda" nr. 106

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

INDUSTRIA CONSTRUCŢIILOR ŞI MUNCITORII DIN CONSTRUCŢII

Avîntul pe care l-a luat industria din Rusia în ultimii ani a fost însoţit, aşa cum se întîmplă întotdeauna, de o dezvoltare rapidă a industriei construcţiilor. Nu de mult „Buletinul finanţelor“ [69] a întreprins o anchetă în această problemă la primăriile a 158 de oraşe din Rusia. În „Russkoe Slovo“ [70], d-l Veselovski citează următoarele date obţinute de această anchetă : s-au construit şi reconstruit anual :

în 1907	11 961	de imobile
„ 1908	13 709	„ „
„ 1909	15 093	„ „
„ 1910	16 674	„ „

În decurs de trei ani industria construcţiilor a crescut de aproape 1,5 ori ! Din preţul cărămizilor se vede că domnii capitalişti obţin profituri imense din acest avînt al industriei. Preţurile se ridică pînă la 33 de ruble mia de cărămizi la Petersburg şi la 36 de ruble la Moscova, oraş mai industrial.

Fabrici de cărămizi aparţinînd municipiilor există numai în 50—60 de oraşe, astfel că posibilitatea de a lupta împotriva poftelor nesăţioase ale capitaliştilor constructori este infimă. De altfel, şi oraşele noastre, datorită votului cenzitar, totalei lipse de libertate a alegerilor etc., se află în întregime în mîinile unui mănunchi de magnaţi, care prin interesele oraşului înţeleg interesele propriului lor buzunar.

www.dacoromanica.ro

O serie întreagă de cazuri cînd case în construcţie s-au prăbuşit, cazuri cunoscute tuturor, au arătat ce nemaipomenite ticăloşii se comit în domeniul construcţiilor, ce nepăsare, ce atitudine de dispreţ faţă de viaţa omului domneşte aici. Intensificarea activităţii în domeniul construcţiilor înseamnă mii şi mii de ruble, care ajung în buzunarele antreprenorilor, inginerilor, capitaliştilor, şi o mulţime de jertfe aduse de muncitori pe altarul capitalului. Iată ce înseamnă „avîntul" industriei.

Dar care este situaţia sutelor de mii de muncitori din construcţii ?

Din anchetă aflăm următoarele date asupra salariilor lor. Salariul pe o zi al muncitorului din construcţii variază astfel, în funcţie de mărimea oraşelor :

Oraşe cu o populaţie			Salariul pe o zi al muncitorilor din construcţii			
pînă la	5 000	locuitori	1 rublă	33	de copeici	
5 000 —	10 000	„	1 „	36	„	„
10 000 —	25 000	„	1 „	41	„	„
25 000 —	50 000	„	1 „	53	„	„
50 000 —	75 000	„	1 „	56	„	„
75 000 —	100 000	„	1 „	87	„	„
100 000 şi mai mulţi		.....	1 „	80	„	„

Chiar în oraşele cele mai mari, un muncitor primeşte sub două ruble pe zi ! Ne putem închipui ce viaţă de mizerie duc aceşti muncitori în condiţiile scumpetei de astăzi, mai ales că sînt nevoiţi să-şi întreţină familiile, care de cele mai multe ori locuiesc în alte oraşe sau la ţară. Pe lîngă aceasta, lucrările de construcţii sînt sezoniere, nu durează tot anul. În cîteva luni de lucru, muncitorul trebuie să cîştige atîta cît să-şi poată întreţine familia şi pe el însuşi un an întreg.

Cifrele citate mai sus ne arată mizeria muncitorilor, totala nesiguranţă a zilei de mîine.

Muncitorilor din construcţii le este mai greu să se unească şi să se organizeze decît celor din fabrici şi uzine.

www.dacoromanica.ro

Cu atît mai mult trebuie să aibă grijă muncitorii înaintaţi să instruiască şi să unească pe muncitorii din construcţii, care n-au unde cere ajutor în afară de ziarul lor muncitoresc, de sindicatul lor muncitoresc şi de tovarăşii lor proletari mai înaintaţi.

Scris la 4 (17) mai 1913

Publicat la 9 mai 1913 în ziarul „Pravda" nr. 105 Semnat : F.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ÎNCĂ CEVA DESPRE PROBLEMA COLONIZĂRILOR

În nr. 96 (300) al ziarului „Pravda" prezentam principalele date cu privire la colonizările din Rusia *. Datele se terminau cu anul 1911, incomplet şi acesta (11 luni). Acum, în ziarul „Reci", d-l Kaufman foloseşte, din cifrele oficiale de curînd publicate, datele pe întregul an 1911 şi pe 1912.

Din aceste date reiese că numărul coloniştilor a crescut, dar cu foarte puţin : de la 190 000 (1911) la 196 500 în 1912. În schimb a crescut mult numărul acelora care se reîntorc : de la 36 000 (1911) la 58 000 (1912).

Explicaţia acestui fenomen ne dezvăluie şi mai bine falimentul noii politici agrare. Pînă acum, $^3/_4$ pînă la $^4/_5$ din numărul total al coloniştilor proveneau din Malorusia şi din guberniile centrale cu cernoziom, cu alte cuvinte din acea parte a Rusiei în care rămăşiţele feudalismului sînt cele mai puternice, salariile sînt cele mai scăzute, iar masele ţărăneşti o duc cum nu se poate mai greu.

Masele sărăcite, ruinate, înfometate din acest centru — care este „inima" Rusiei — au dat năvală spre colonizare (în 1907—1909), pentru ca în cele din urmă să dea 60% de colonişti reîntorşi, adică să se ruineze şi să se întărîte şi mai mult.

Acum a început un val de colonizări din altă regiune, şi anume din regiunea Volgăi, care pînă acum dăduse un număr foarte mic de colonişti.

Care este cauza acestui fenomen ?

* Vezi volumul de faţă, pag. 109—110. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

„Recolta proastă", foametea din 1911 ! !... Ea a cuprins o nouă regiune a Rusiei. Un nou val de exod al înfometaţilor spre Siberia. Noi ştim însă de pe acum că Siberia va ruina şi va întărîta şi mai mult pe ţăranii din regiunea Volgăi, aşa cum s-a întîmplat şi cu cei din centrul Rusiei.

Cu alte cuvinte, colonizările din Siberia au demonstrat în mod practic imposibilitatea unei asemenea salvări, la început ţăranilor din centru, iar acum şi celor din regiunea Volgăi.

„Noua" politică agrară, ruinînd o zonă după alta a Rusiei, ruinînd ţărănimea dintr-o regiune după cea din altă regiune, face ca toţi ţăranii să înţeleagă treptat că nu în această politică se află adevărata lor salvare.

Scris la 4 (17) mai 1913

Publicat la 9 mai 1913 în ziarul „Pravda" nr. 105 Semnat: V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CONGRESUL „PARTIDULUI SOCIALIST BRITANIC"

„Partidul socialist britanic" a luat fiinţă în 1911, la Manchester. Au intrat în acest partid fostul „Partid socialist", care mai înainte a purtat denumirea de „Federaţia social-democrată" [71], precum şi cîteva grupuri şi persoane izolate, printre care şi Victor Grayson, un socialist înflăcărat, dar prea puţin principial şi cu o pronunţată tendinţă spre frazeologie.

La Blackpool, un orăşel de coastă, a avut loc între 10 şi 12 mai st. n. Congresul al II-lea al Partidului socialist britanic. Au fost prezenţi numai 100 de delegaţi, adică mai puţin de o treime din numărul lor total, fapt care, dată fiind lupta îndîrjită a majorităţii delegaţilor împotriva vechii conduceri a partidului, a produs o impresie penibilă asupra observatorilor. Or, presa burgheză din Anglia (întocmai ca şi presa burgheză din Rusia) caută să pescuiască şi să difuzeze cu multe înfloriturі episoade ale luptei deosebit de acute pe care o duce partidul împotriva conducerii sale.

Presa burgheză nu manifestă nici un interes pentru conţinutul *ideologic* al luptei din cadrul socialismului. Ea e ahtiată doar după senzaţional, după scandaluri cît mai picante...

Or, conţinutul ideologic al luptei din P.S.B. (Partidul socialist britanic) a fost cît se poate de profund. În fruntea vechii conduceri se afla Hyndman, unul dintre întemeietorii partidului. Timp de cîţiva ani el a acţionat, fără să ţină seama de partid şi chiar împotriva partidului, în

www.dacoromanica.ro

probleme de mare importanţă ca problema înarmărilor şi a războiului. Lui Hyndman i-a intrat în cap că Anglia este ameninţată să fie distrusă şi înrobită de Germania şi că, de aceea, socialiştii trebuie să susţină revendicarea de a se asigura o flotă „corespunzătoare" (adică puternică) pentru apărarea ei!

Socialiştii în rolul de apărători ai unei flote „puternice" — şi asta într-o ţară a cărei flotă contribuie la înrobirea şi jefuirea cea mai neruşinată, feudală, a unei populaţii de *trei sute de milioane* în India şi de zeci de milioane în Egipt şi în celelalte colonii!

Se înţelege că această atitudine ciudată a lui Hyndman a fost pe placul burgheziei engleze (conservatorilor şi liberalilor). Se înţelege, de asemenea, că social-democraţii englezi — spre cinstea lor, trebuie s-o spunem — nu s-au împăcat cu această infamie şi neruşinare şi au luptat cu ardoare împotriva ei.

Lupta a fost dîrză şi îndelungată; s-au întreprins unele încercări de compromis, dar Hyndman s-a dovedit incorigibil. Şi trebuie să considerăm drept un mare merit al socialismului englez faptul că la congresul de care ne ocupăm Hyndman a trebuit să iasă din conducere. Componenţa acesteia a fost în general schimbată în proporţie de 3/4 (din cei 8 membri au fost realeşi numai 2: Quelch şi Irving).

Congresul a adoptat o rezoluţie împotriva vechii conduceri. În această rezoluţie se declară:

„Congresul salută pe tovarăşii francezi şi germani pentru lupta energică pe care o duc împotriva intensificării înarmărilor în ţările lor şi obligă Partidul socialist britanic — ca parte integrantă a partidului socialist internaţional, care trebuie să se supună rezoluţiilor cu privire la război adoptate la Stuttgart şi apoi la Basel în 1912, — să aplice întocmai această politică şi în Marea Britanie, luptînd din răsputeri împotriva sporirii înarmărilor şi depunînd eforturi pentru micşorarea cheltuielilor de înarmare, scandalos de ridicate astăzi".

Rezoluţia este categorică. Dar adevărul trebuie să-l spui chiar dacă este amar. Social-democraţii englezi şi-ar fi pierdut dreptul de a lupta împotriva oportuniştilor din aşazisul „Partid laburist independent" (independent de socialism, dar dependent de liberali) dacă nu s-ar fi ridicat

www.dacoromanica.ro

cu hotărîre împotriva păcatelor naţionaliste ale propriei sale conduceri.

Presa burgheză n-are decît să spumege de furie şi să se dea în spectacol atunci cînd se ocupă de lupta internă din rîndurile social-democraţilor. Social-democraţii nu se consideră sfinţi ; ei ştiu că nu rareori proletariatul se molipseşte de la burghezia care-l înconjură de tot soiul de boli oribile — lucru inevitabil în societatea capitalistă, atît de murdară şi de respingătoare. Dar social-democraţii ştiu să-şi lecuiască partidul lor printr-o critică deschisă şi curajoasă. Şi nu încape îndoială că ei îl vor vindeca şi în Anglia.

Scris la 5 (18) mai 1913

Publicat la 14 mai 1913 în ziarul „Pravda" nr. 109 Semnat : V.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

O APRECIERE ASUPRA DUMEI A IV-A

Se ştie cum este apreciată Duma a IV-a de către social-democraţi, reprezentanţii clasei muncitoare. La această apreciere s-a ajuns ţinîndu-se seama de caracterul de clasă al Dumei moşiereşti şi burghezo-moşiereşti, precum şi de caracterul guvernului, care în unele privinţe se înţelege, în această Dumă, cu clasele dominante.

E instructiv însă să vedem şi cum apreciază această Dumă *chiar cei de dreapta*, şi anume *domnii moşieri*.

Interesant, în această privinţă, este un interviu apărut în ziarele din sud, interviu acordat de d-l Sinadino, primarul Chişinăului, latifundiar, care în Duma a III-a era naţionalist, iar în Duma a IV-a se consideră ca făcînd parte din partidul de „centru", adică se situează *mai la dreapta* decît octombriştii. Se pare că şi el este un stîlp de nădejde al regimului ca nimeni altul ! Şi iată care sînt aprecierile lui :

„Duma a IV-a nu este decît o ficţiune : din Consiliul de Stat fac parte oameni care nu ţin de loc seama de reprezentanţii poporului şi acţionează, dacă ne putem exprima astfel, împotriva voinţei lor. Repet, Duma nu este decît o ficţiune şi, în asemenea condiţii, ea nu poate da nimic ţării. Nu găsesc în limba rusă un termen pentru a defini activitatea Consiliului de Stat. Este ceea ce francezii numesc «sabotage»..."

Acest moşier mîniat spune despre Dumă şi despre guvernul nostru un adevăr căruia muncitorii merită să-i dea toată atenţia. În general, democraţia are prilejul să audă de la domnii reacţionari o părere sinceră despre sistemul

www.dacoromanica.ro

şi „ordinea“ reacţiunii dominante numai atunci cînd aceştia se iau la ceartă.

Se supără un moşier (sau cîţiva), şi, drept urmare, ni se oferă o descriere a „ordinii“ moşiereşti în cîrmuirea şi organizarea statului, care pare luată dintr-o proclamaţie social-democrată !

Duma a IV-a şi Duma a III-a nu sînt de loc nişte ficţiuni — cum afirmă mîniosul domn moşier cu idei de dreapta —, căci ele oferă guvernului, între altele, aprobarea bugetului prezentat de el. Dar esenţial este aici faptul că, deşi întreaga clasă moşierească şi toate vîrfurile burgheziei ajută guvernul, totuşi „căruţa nu se urneşte din loc“ !

A fost creată posibilitatea unei alianţe a guvernului cu moşierii şi cu burghezia. Duma face *tot* ce poate pentru o *asemenea* alianţă. Şi totuşi n-a ieşit nimic care să aducă măcar pe departe a constituţie. Vechea orînduire de stat a rămas în picioare. Miniştrii sînt şi ei nişte oameni care (după expresia lui Sinadino) „tremură pentru pielea lor“, neştiind, probabil, ce va fi mîine cu ei, ce porunci li se vor mai da.

Întreaga „activitate“ a Dumei şi a Consiliului, toate văicărelile liberale pe tema lipsei de perspectivă a reformelor, chiar şi a celor mai modeste, mai octombriste şi mai mărunte, şi, în sfîrşit, mărturisirile sincere ale moşierului „legiuitor“ mîniat, — toate arată cît de absurde sînt iluziile constituţionaliste şi visările reformiste în Rusia de astăzi.

Scris la 5 (18) mai 1913

Publicat la 15 mai 1913 în ziarul „Pravda“ nr. 110

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ÎN LEGĂTURĂ CU EDITORIALUL DIN ZIARUL „LUCI" Nr. 189

... * Fraza despre lupta „prin toate mijloacele accesibile" nu obliga pe nimeni la nimic. Acest lucru e cît se poate de limpede. Dimpotrivă, această frază este aleasă intenţionat pentru a justifica atitudinea evazivă a liberalilor. Ce vrea să însemne „mijloace accesibile"? Să fie oare autorul editorialului din „Luci" atît de naiv şi atît de nepriceput în ale politicii încît să nu cunoască „accesibilitatea" mijloacelor *mîrşave* pentru liberalismul rus? O cunoaşte el, dar tace, căci vrea să sulimenească liberalismul.

Fabricantul Konovalov, milionar liberal, care a intrat în Dumă printr-o înşelare grosolană a democraţiei (ca mijloc mîrşav e bun şi ăsta!), a primit permisiunea de a înfiinţa societatea „Russkaia molva" cu un capital de *jumătate de milion* de ruble şi cu scopul unirii cadeţilor cu octombriştii în cadrul ziarului „progresist" „Russkaia Molva" [72].

Faptul este cunoscut de „Luci". Şi, cu toate acestea, el semnează la repezeală, alături de aceşti Konovalovi şi de scribii lor năimiţi, rezoluţia cu privire la „lupta prin toate mijloacele accesibile". Întreb pe oricare muncitor şi pe oricare ţăran ştiutor de carte: oare nu este clar că această rezoluţie *înşală poporul* folosind cuvinte intenţionat confuze despre „accesibilitate", cînd Konovalovii *cu bună ştiinţă* socotesc „accesibile" numai mijloacele care nu pot să alarmeze în mod serios pe domnii Purişkevici & Co.?

Este limpede. Toată activitatea domnilor Konovalovi —

* Începutul articolului nu a fost găsit. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

şi, desigur, nu numai a Konovalovilor, ci a tuturor liberalilor — a demonstrat îndeajuns că ei consideră *accesibile* numai mijloacele care *nu subminează* temeliile bunăstării şi privilegiilor domnilor Purişkevici & Co.

Trebuia să mergem la consfătuire spre a demasca pentru a mia oară înşelăciunea (ceea ce noi nu ne vom osteni să facem) şi a explica democraţilor naivi, ignoranţi sau lipsiţi de agerime în ce constă „esenţa" (sau, dacă vreţi adevărul, în ce constă *mîrşăvia* şi *minciuna*) cuvîntului „accesibilitate".

E cel mai josnic, cel mai respingător şi ordinar cuvînt din vocabularul politic rus. Din punct de vedere gramatical este ridicol să declari: „Nu recunosc decît mijloacele accesibile", deoarece oricine ştie că *inaccesibilul* nu este accesibil. Dar totul e că asta nu-i o problemă de gramatică, ci una politică. Muncitorii considerau accesibil *nu* ceea ce este accesibil Konovalovilor, Miliukovilor & Co.

Să luăm un exemplu negativ. Muncitorii consideră *in*accesibil un „mijloc" ca acela de a declara astăzi că discursul lui Rodzeanko este „constituţional", pentru ca mîine să-i acuzi de infamie pe octombrişti (care de la 17 octombrie, ba încă de mai înainte nu s-au trădat şi n-au trădat pe Purişkevici).

Muncitorii, şi eu ştiu bine acest lucru, consideră un asemenea mijloc şi un asemenea procedeu drept o mîrşăvie „inaccesibilă". Konovalovii şi Miliukovii o consideră drept o „tactică constituţională" „accesibilă".

Voi lua acum un exemplu pozitiv... De altfel... articolul 129... Dar mai bine, domnilor, îngăduiţi-mi să *nu* citez exemplul pozitiv în acest articol, în acest ziar sau revistă! Dacă aş fi participat la consfătuire şi dacă acolo Konovalovii şi Miliukovii ar fi făgăduit să nu mă denunţe, aş fi venit cu un exemplu concret, admirabil şi convingător, cu un exemplu pozitiv, istoric şi statistic! ...Este tentant, zău aşa, să vorbesc despre ceea ce consideră accesibil în domeniul acţiunilor în general şi al *pungii* în particular, pe de o parte, muncitorii, iar pe de altă parte Konovalovii şi Miliukovii... Dar mă voi abţine...

Ar fi trebuit să participăm la consfătuire. Acolo *ar fi putut* fi mai multă libertate a cuvîntului decît „aiurea".

www.dacoromanica.ro

Acolo trebuia să se propună democraţiei să-şi spună părerea despre caracterul dăunător al reformismului, ceea ce ar fi fost cît se poate de potrivit cu problema ridicată. În acest caz ar fi rezultat *două* rezoluţii : una democratică şi alta liberală, una „inaccesibilă" liberalilor (dar accesibilă muncitorilor şi micilor burghezi conştienţi, sau cel puţin a unei părţi dintre aceştia) şi o alta „accesibilă" Konovalovilor. Publicul ar fi auzit astfel despre ambele rezoluţii sau le-ar fi citit şi ar fi *reflectat* asupra lor. Oamenilor li s-ar fi deschis capetele şi ar fi avut prilejul să le confrunte şi să le compare.

Şi după cîtva timp, în mod sigur, din acea parte a democraţiei care se lasă captivată de frazeologia goală a liberalilor s-ar *fi desprins* o democraţie care socoteşte „inaccesibilă" mîrşăvia liberală şi accesibil cu totul altceva. Ar fi fost *tot* o „acţiune comună", dar nu în spiritul discuţiilor comune cu liberalii despre limitele „accesibilului" pentru liberalism.

Da, ziarul „Luci" este condus de liberalii odioşi, dar e de ajuns să apară încă cîteva asemenea editoriale folositoare ca cel din nr. 189, şi muncitorii vor ajunge să cunoască de-a binelea pe aceşti „răi păstori". Continuaţi aşa, domnilor lucişti, drum bun !

Scris în jurul datei de 10 (23) mai 1913
Semnat : P o s t o r o n n i i

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

www.dacoromanica.ro

SE ÎMBUNĂTĂŢEŞTE STAREA ŢĂRĂNIMII SAU SE ÎNRĂUTĂŢEŞTE ?

Sub acest titlu, un oarecare domn I. P—v, scrib oficial, a publicat în „Industrie şi comerţ“ [73] (nr. 100), organ oficial, un articolaş în care încearcă să demonstreze, după cum era şi de aşteptat, că starea ţărănimii se îmbunătăţeşte şi că ea marchează „fără îndoială... progrese necontenite de la un an la altul“.

Este cît se poate de instructiv faptul că datele prezentate de autor demonstrează *tocmai contrarul !* O dovadă caracteristică de minciună neruşinată a scribilor oficiali şi a ziarelor oficiale !

Ce date citează însă autorul ? Trebuie să arătăm, în primul rînd, că el nu ne indică precis sursa lor. De aceea nu trebuie să credem nici un moment că scribul oficial foloseşte o sursă necunoscută din prima mînă şi că citează corect.

Să admitem totuşi pentru moment că el citează corect.

„Unele zemstve — scrie el —, de pildă zemstva din Moscova, pentru a stabili dacă starea ţărănimii se îmbunătăţeşte sau se înrăutăţeşte, recurg la anchetă (consultare). Corespondenţii locali ai zemstvei dau răspunsuri generale, care apoi sînt totalizate.

Rezultatul acestor cercetări întreprinse un şir întreg de ani (6 ani) — scrie d-l I. P—v — s-a concretizat, pentru zona centrală, într-o situaţie cifrică destul de interesantă : la 100 de răspunsuri de toate felurile reveneau“

www.dacoromanica.ro

Răspunsuri care arată că bunastare economică a țăranilor:

Anul	Se îmbunătățește	Se înrăutățește	Rămîne neschimbată	Total răspunsuri
1907	15	44	41	100
1908	8	53	39	100
1909	8	64	28	100
1910	21	34	45	100
1911	32	16	52	100
1912	38	15	47	100

Și de aici scribul oficial trage concluzia : „ultimii trei ani... au marcat o continuă ridicare a nivelului economic al țărănimii și o scădere corespunzătoare a procentului la rubricile «se înrăutățește» și «rămîne neschimbat»".

Observați cu atenție aceste cifre. În primii trei ani, ele arată *o scădere* evidentă și considerabilă. În ultimii trei ani — *o creștere*, însă mult mai puțin sensibilă decît scăderea din primii trei ani ! !

Însuși d-l I.P—v recunoaște că aceste oscilații „coincid cu oscilațiile recoltei".

Atunci de ce, pentru concluzia *generală*, el se limitează la cei trei ani cu recoltă bună și *dă uitării* anii cu recoltă slabă ? Ce am spune despre un negustor care, făcînd bilanțul afacerilor sale, ar arăta profiturile, *dar ar ascunde pierderile ?* Am spune că-i un șarlatan, nu-i așa, d-le scrib oficial de la ziarul oficial ?

Să facem această operație simplă — valabilă pentru toată lumea, afară de șarlatani — de calcul nu numai al profiturilor, ci și al pierderilor, nu numai al plusurilor, ci și al minusurilor, nu numai al recoltelor bune, ci și al „recoltelor slabe". Pentru aceasta trebuie să adunăm datele pe timp de 6 ani, iar suma s-o împărțim la 6 (foarte greu, d-le publicist oficial, nu-i așa ?). Vom obține date *medii* pentru toți cei 6 ani ai contrarevoluției.

Aceste date ne arată că din 100 de răspunsuri au fost : Favorabile (starea țăranilor „se îmbunătățește") — 20, nefavorabile („se înrăutățește") — 38, mijlocii („rămîne neschimbată") — 42.

Iată bilanțul. Ce ne arată el ?

El ne arată că *țărănimea sărăcește și se ruinează.* În decursul celor 6 ani de contrarevoluție, numărul răspunsu-

www.dacoromanica.ro

rilor nefavorabile este, în medie, *aproape de două ori mai mare* decît al celor favorabile ! !

Această concluzie poate fi exprimată concret, aplicînd-o la întreaga Rusie și luînd în considerație 20 000 000 de familii țărănești, în felul următor :

În cei 6 ani s-a îmbunătățit situația a 4 000 000 de familii țărănești, au sărăcit 7 600 000 de familii, au rămas la același nivel (adică în mizerie) 8 400 000 de familii !

Și asta într-o perioadă de urcare a prețurilor, cînd moșierii și burghezia adună aurul cu lopata.

Țăranii, după toate probabilitățile, vor aduce mulțumiri și Dumei moșierești, și guvernului moșieresc, și le vor binecuvînta.

Scris la 10 (23) mai 1913

Publicat la 16 mai 1913 în ziarul „Pravda" nr. 111
Semnat : F.

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ÎNAPOIATA EUROPĂ ŞI ÎNAINTATA ASIE

Această alăturare de cuvinte pare paradoxală. Cine nu ştie că Europa e înaintată şi Asia înapoiată ? Şi totuşi cuvintele din titlul articolului de faţă conţin un adevăr amar.

Civilizata şi înaintata Europă, cu tehnica ei foarte dezvoltată, cu cultura ei vastă şi multilaterală şi cu constituţia ei, a ajuns la un moment istoric cînd burghezia, care ţine frînele puterii, susţine, de frica proletariatului, care creşte şi se întăreşte, tot ce este înapoiat, tot ce este perimat, tot ce e medieval. Burghezia, care şi-a trăit traiul, se uneşte cu toate forţele perimate, pe cale de dispariţie, spre a menţine robia salariată, care se clatină.

În înaintata Europă comandă burghezia, care susţine tot ce e înapoiat. În zilele noastre, Europa este înaintată nu *datorită* burgheziei, ci în *pofida* ei, căci numai proletariatul măreşte necontenit oastea de milioane a luptătorilor pentru un viitor mai bun, numai el continuă să nutrească şi să propage o ură neîmpăcată faţă de tot ce înseamnă înapoiere, sălbăticie, privilegii, robie şi înjosire a omului de către om.

În „înaintata" Europă, *numai* proletariatul este o clasă *înaintată*, în timp ce burghezia, încă în viaţă, este gata să comită orice sălbăticie, oricîte cruzimi şi fărădelegi numai ca să menţină robia capitalistă, pe cale de a pieri.

Nu s-ar putea aduce un exemplu mai izbitor al acestei descompuneri a *întregii* burghezii europene decît sprijinul

www.dacoromanica.ro

pe care-l dă ea *reacţiunii* din Asia pentru satisfacerea scopurilor egoiste ale samsarilor finanţei şi ale escrocilor capitalişti.

Pretutindeni în Asia creşte, se extinde şi se întăreşte o puternică mişcare democratică. Acolo burghezia merge *încă* împreună cu poporul împotriva reacţiunii. *Sute* de milioane de oameni se deşteaptă la viaţă, la lumină şi libertate. Şi ce entuziasm stîrneşte această mişcare mondială în inimile tuturor muncitorilor conştienţi, care ştiu că drumul spre colectivism trece prin democraţie ! Cît de mare e simpatia pe care toţi democraţii cinstiţi o nutresc pentru tînăra Asie !

Dar „înaintata" Europă ? Ea jefuieşte China şi dă ajutor duşmanilor democraţiei, duşmanilor libertăţii în China !

Iată o mică socoteală, simplă, dar instructivă. Noul împrumut chinez a fost încheiat *împotriva* democraţiei chineze : „Europa" este *de partea* lui Iuan Şi-kai, care pregăteşte instaurarea unei dictaturi militare. De ce este ea de partea lui Iuan Şi-kai ? Pentru că face o afacere bună. Împrumutul de circa 250 000 000 de ruble a fost încheiat la cursul de 84 pentru 100. Înseamnă că burghezii din „Europa" *plătesc* chinezilor 210 000 000, dar iau de la populaţie 225 000 000 de ruble. Iată dintr-o lovitură, în cîteva săptămîni, un cîştig curat de *15 000 000 de ruble !* „*Curat*" cîştig, nu-i aşa ?

Dar dacă poporul chinez nu va recunoaşte împrumutul ? China este doar o republică, şi majoritatea parlamentului este *împotriva* împrumutului.

O, atunci „înaintata" Europă va începe să facă gălăgie, invocînd „civilizaţia", „ordinea", „cultura" şi „patria" ! Ea va pune atunci în funcţie *tunurile* şi va sugruma această republică din „înapoiata" Asie, în alianţă cu aventurierul şi trădătorul Iuan Şi-kai, amicul reacţiunii !

Întreaga Europă care comandă, întreaga burghezie europeană *se aliază* cu toate forţele reacţionare şi medievale din China.

În schimb, întreaga Asie tînără — adică sutele de milioane de oameni ai muncii din Asia — are un aliat sigur

www.dacoromanica.ro

în proletariatul din toate țările civilizate. Și nu e forță pe lume să poată împiedica victoria acestuia, victorie care va aduce eliberarea atît a popoarelor din Europa cît și a popoarelor din Asia.

Scris la 10 (23) mai 1913

Publicat la 18 mai 1913 în ziarul „Pravda" nr. 113

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

MOŞIERII DESPRE EXODUL MUNCITORILOR AGRICOLI

„Novoe Vremea", ziarul moşierilor ultrareacţionari, reproduce în paginile sale interesantele dispute care au loc între moşierii din Polonia şi, în general, din regiunile de frontieră ale Rusiei în legătură cu plecarea muncitorilor agricoli în căutare de cîştig în Germania şi în alte ţări europene.

Acest exod creşte vertiginos. În 1901 se calcula că pleacă 218 000 de oameni anual. În 1911 s-a apreciat că cifra lor se ridică la 740 000 de oameni, ceea ce înseamnă o triplare a numărului lor faţă de 1901. În 1912 au plecat, după cîte se pare, aproximativ 800 000.

Trebuie să arătăm că, în afară de ţărani şi muncitori polonezi, au început să plece în Germania şi muncitori ruşi din centrul Rusiei. „Astăzi nu constituie de loc o raritate să întîlneşti la graniţă şi peste graniţă oameni din Tula, Orel şi Reazan". Eliberarea paşapoartelor *gratuite* pe zece luni pentru muncitorii care pleacă la muncile agricole intensifică această mişcare.

De ce este ea determinată? De faptul că ţăranii ruşi se ruinează într-o măsură din ce în ce mai mare, cîştigurile sînt tot mai puţine ca urmare a stagnării generale a vieţii economice, aflată sub apăsarea moşierilor iobăgişti şi a lipsei de drepturi. Salariul în Rusia se menţine la un nivel scăzut specific unei ţări înapoiate.

Salariul mediu anual al muncitorilor agricoli în Rusia este de 62 de ruble; adăugînd 46 de ruble, care reprezintă costul alimentelor, obţinem suma de 108 ruble sala-

www.dacoromanica.ro

riu anual. În Germania însă, salariul mediu anual este de 180 de *ruble*, adică aproape *de două ori mai ridicat!* (Menţionăm în paranteză că în Anglia salariul muncitorului agricol este de 300 de ruble, iar în America de 500 de ruble pe an.)

E firesc ca *sute de mii* de muncitori să fugă din Rusia lipsită de drepturi, săracă şi flămîndă în Germania şi de aici mai departe — în Danemarca, Elveţia şi Franţa pentru a-şi cîştiga existenţa. Muncitorii văd că acolo există un grad mai înalt de civilizaţie, o cultivare incomparabil mai bună a pămîntului, recolte mult mai ridicate, şi, ceea ce este principal, libertate politică, libertate a presei muncitoreşti şi a organizaţiilor muncitoreşti.

Şi iată, domnii moşieri se pun pe discuţii: unii susţin că pentru proprietar este folositoare această însuşire în masă a celor mai bune metode de cultivare a pămîntului de către muncitorii noştri. Alţii se revoltă pentru faptul că plecarea muncitorilor ridică salariul în locurile în care ei au lucrat pînă atunci.

În Rusia în general — şi în legislaţia rusă în special — domină părerea moşierilor din *cea de-a doua* categorie, care ar vrea să vadă pe ţărani „stabili" (adică legaţi de pămînt), supuşi (ca să nu aibă unde pleca), abrutizaţi, sălbăticiţi (ca să nu vadă că se poate trăi mai bine şi că muncitorii o duc mai bine în alte ţări).

Din fericire, aceşti moşieri iobăgişti, oricît s-ar zbate ei, oricît ar schilodi viaţa din Rusia, nu mai sînt în stare să stăvilească capitalismul mondial, care smulge şi pe ţăranul rus din bîrlogul său.

Scris la 10 (23) mai 1913

Publicat la 18 mai 1913 în ziarul „Pravda" nr. 113 Semnat: D.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

NU E BINE!

(ÎNCĂ O DATĂ ÎN ATENȚIA CITITORILOR ZIARELOR „LUCI" ȘI „PRAVDA")

În nr. 102 al „Pravdei" * atrăgeam atenția cititorilor noștri asupra foiletonului apărut în nr. 93 și 94 ale ziarului „Luci".

Am făcut o comparație între acest foileton și articolele „Probleme litigioase" **, apărute *concomitent cu el* în „Pravda". Am afirmat că, în aceste articole, „Pravda" prezintă cititorului fapte și documente care contribuie la rezolvarea unor probleme organizatorice și tactice litigioase, în timp ce „Luci", în foiletonul menționat, se dedă la bîrfeli și atacuri personale, care nu sînt menite să ajute pe muncitori să se orienteze în controversă, ci numai să le împuieze capetele.

Am spus atunci că acest foileton, vorbind despre militanții din 1905, folosește un limbaj care nu diferă de acela al publicațiilor moșierilor înfricoșați și al liberalilor mîniați pe muncitori.

„Luci" a lansat împotriva mea pe muncitorul Gherman, un om hotărît și bun de gură, care mă ocărăște în lege. Eu, mă învinuiește dînsul, „vreau să induc în eroare pe tovarășii cititori" și afirm un „neadevăr vădit", și în realitate nimic din ceea ce spun eu nu a existat. Acuzîndu-mă în felul acesta de o serie întreagă de blestemății, muncitorul Gherman enumără titlurile a o serie întreagă de articole din „Luci" și cu asta își încheie articolul.

* Vezi volumul de față, pag. 120—122. — *Nota red.*
** Vezi volumul de față, pag. 71—79. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Bine ! Dar cum rămîne cu foiletonul din „Luci“ despre care într-adevăr am vorbit şi din care am citat o seamă de pasaje ! În întregul său articol, muncitorul Gherman *nu suflă un cuvînt* despre foileton, nu încearcă măcar să conteste exactitatea pasajelor şi nu opune nimic caracterizării făcute de mine acestui foileton, a cărui publicare în presa muncitorească am calificat-o drept inadmisibilă. Cum vine asta, nenicule ? Mă faci cu ou şi cu oţet, şi nu numai că nu eşti în stare, dar nici nu încerci să infirmi măcar o vorbă din cele spuse de mine despre foiletonul din „Luci“.

A fost sau n-a fost publicat în nr. 93 şi 94 foiletonul de care m-am ocupat ? — A fost. Atunci cu ce drept afirmi d-ta că „în realitate nici n-a existat aşa ceva“ ?

Nu abundă oare acest foileton de tot felul de aluzii şi bîrfeli, în loc să prezinte cititorului o analiză obiectivă a divergenţelor ? Nu cutezi să spui măcar un cuvînt împotriva acestui lucru ! Atunci cu ce drept mă suspectezi d-ta că am vrut „să induc în eroare pe tovarăşi“ ?

Te-ai gîndit la ce scrii ? Te-ai gîndit că, acuzînd pe un colaborator al unui ziar muncitoresc că afirmă un „neadevăr vădit“ şi că e mînat de dorinţa de „a induce în eroare pe cititori“, trebuie să fii gata să răspunzi — nu în faţa mea, ci în faţa tuturor acelora care sînt de partea „Pravdei“, adică în faţa cititorilor ei muncitori ?

D-ta te-ai apucat să aperi ziarul „Luci“ împotriva acuzaţiei aduse de mine că foiletonul publicat de el în numerele 93 şi 94 nu lămureşte problemele controversate şi nu face decît să împuieze capul cititorului cu bîrfeli şi cu „chestiuni personale“. Şi aduci în acest sens, în coloanele aceluiaşi „Luci“, o serie de acuzaţii neîntemeiate şi de calomnii vădite („Cititorul“ (adică eu) vrea să inducă în eroare pe tovarăşii cititori), adică săvîrşeşti tocmai faptele pentru care am învinuit eu ziarul „Luci“ referindu-mă la foiletonul lui din nr. 94. *Articolul d-tale confirmă acuzaţia adusă de mine ziarului „Luci“*, în loc s-o infirme.

Poate că ai să spui acum : toate acestea s-au întîmplat din pricina lipsei mele de experienţă. Fie şi aşa ! Dar articolul d-tale a fost revăzut şi de redacţie. De ce nu te-a prevenit ea ? De ce nu ţi-a arătat că, dacă vrei să-mi

www.dacoromanica.ro

aduci o acuzaţie, trebuie în primul rînd să infirmi cele spuse de mine în legătură cu faptele de care m-am ocupat, şi să nu treci şi d-ta sub tăcere aceste fapte ? De ce ? Pentru că, se vede treaba, redacţia ştia că tot ce am spus eu referitor la foiletonul din nr. 93 şi 94 este adevărat, îşi dădea bine seama că spusele mele nu pot fi infirmate. De aceea te-a şi îndemnat ea să mă ocărăşti pur şi simplu, repetînd încă o dată manevra de care o acuzam în primul meu articol.

Te întreb, ai jucat un rol demn devenind o unealtă în mîinile redacţiei ziarului „Luci" — d-ta, care semnezi „un muncitor" ?

„Pravda" nr. 114 din 19 mai 1913
Semnat : Un c i t i t o r

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

O ORGANIZARE AGRARĂ MOŞIEREASCĂ

În dezbaterile pe marginea bugetului, din Duma a IV-a de stat s-au spus, ca întotdeauna, şi o mulţime de lucruri inutile. Atît tentativele nereuşite ale lui Markov II de a-i pune beţe-n roate lui Kokovţov, cît şi acelea ale lui Kokovţov de „a îneca" într-un potop de fraze caracterul iobăgist al politicii „noastre" şi al bugetului nostru, ca şi eforturile zadarnice ale cadeţilor de a încredinţa pe oamenii creduli că Kokovţov „a considerat necesar să ţină seama" în Duma a IV-a *tocmai de cadeţi,* — toate astea-s simple vechituri plicticoase, răsuflate, pline de ipocrizie.

Dar în această grămadă de vechituri găseşti şi cîte un sîmbure de adevăr, pe care Markovii, Kokovţovii şi Şingarevii au încercat să-l ascundă cît mai adînc. E bine ca aceşti sîmburi de adevăr să fie scoşi la lumină.

„M-am oprit atît de mult asupra problemei organizării agrare — a ţinut să declare Kokovţov la 13 mai — pentru că într-adevăr ea cuprinde în sine întreaga dezlegare a viitorului Rusiei..."

Nu de „întreaga" dezlegare şi nici de „viitor" în general trebuie să se vorbească, ci de viitorul sistemului de atotputernicie a „birocraţiei" şi a moşierilor iobăgişti instaurat la 3 iunie. În condiţiile *vechilor* rînduieli la sate, *noi* nu vom putea păstra puterea — iată concluzia la care au ajuns aceşti moşieri în urma unei experienţe amare. Pentru a o păstra trebuie să organizăm transformarea vechiului sat într-un sat burghez într-un fel care să ne

www.dacoromanica.ro

convină nouă. Iată baza și esența „problemei organizării agrare".

„...Dacă va reuși sau nu guvernul să facă acest lucru, dacă ea (organizarea agrară) va aduce tot folosul pe care-l urmărește atît guvernul cît și instituțiile legislative — continuă ministrul —, asta ne-o poate arăta doar viitorul..."

Viitorul va dezvălui *totul* și va arăta *totul* — asupra acestui lucru nu încape discuție. El va arăta *rezultatul* eforturilor feudalilor și al eforturilor proletariatului, care merge în fruntea democrației. Dar cifrele citate de „seriosul" (după criteriul cadeților) domn Kokovțov nu ne dovedesc absolut nimic. Numărul persoanelor care fac cereri în care solicită să beneficieze de organizarea agrară crește repede — declară în Dumă plini de încîntare atît Kokovțov cît și deputații de dreapta. În 1907, numărul acestor cereri a fost de 221 000, în 1908 — 385 000, în 1909 — 711 000, în 1910 — 651 000, în 1911 — 683 000, în 1912 — 1 183 000, în total — 3 834 000.

„Au beneficiat" pînă în prezent de organizarea agrară 1 592 000 de gospodării.

Acestea sînt „dovezile" guvernului și materialele care ni se oferă pentru o apreciere a viitorului.

Și iată că, *tot* la 13 mai, „Novoe Vremea", ziarul *guvernului*, prezintă o serie de date din recensămîntul gospodăriilor din județul Samara efectuat de zemstvă în 1911. Numărul țăranilor din acest județ care și-au „întărit" loturile în proprietatea individuală s-a ridicat la aproape 40%, depășind media pe întreaga țară. Acest județ este, prin urmare, cel mai „favorabil" pentru guvern.

Și ce s-a constatat? Din numărul total al țăranilor care și-au „întărit" loturile în proprietate individuală, adevărați hutoreni sînt *mai puțini de trei la sută* (2,9%); și-au creat otruburi numai $^1/_{16}$ (6,5%), iar *peste nouă zecimi* (90,6%) au pămînt în fîșii intercalate!!

Nouă zecimi din țăranii care și-au „întărit" loturile în proprietate individuală continuă să aibă pămînt în fîșii intercalate. Condițiile de gospodărire *s-au înrăutățit* chiar, deoarece *înainte* neajunsul sistemului fîșiilor intercalate

www.dacoromanica.ro

putea fi măcar în parte „remediat" de către obşte prin reîmpărţiri frecvente.

Numai în decurs de 4 ani, *o treime* din loturile întărite în proprietate individuală au şi trecut în alte mîini. Creşte numărul celor ce-şi pierd pămîntul, creşte şi mai repede încă pauperizarea ţăranilor, devine şi mai mare încurcătura fîşiilor intercalate. Se adînceşte şi mai mult nemaipomenita mizerie de la sate. Se înmulţesc cazurile de foamete. Creşte numărul ţăranilor rămaşi fără pămînt, proletari în toată puterea cuvîntului. Creşte numărul ţăranilor neavuţi, „gospodari şi ei", *încurcaţi* în vechea înrobire şi gospodărire pe fîşii intercalate, datorită faimoasei organizări agrare moşiereşti.

Pe cît se vede, organizarea agrară *moşierească* în ceea ce priveşte pămînturile *ţărăneşti* nu duce la lichidarea acestei înrobiri. Ea ar putea fi înlăturată numai printr-o organizare agrară pe baze democratice largi.

Scris la 16 (29) mai 1913

Publicat la 21 mai 1913 în ziarul „Pravda" nr. 115

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ÎNARMĂRILE ŞI CAPITALISMUL

Anglia este una dintre cele mai bogate, mai libere şi mai înaintate ţări din lume. La fel ca în Franţa, Germania etc., febra înarmărilor a cuprins de mult „societatea" engleză şi guvernul englez.

În momentul de faţă, presa engleză, în special presa muncitorească, publică date foarte interesante, care arată ingeniosul „mecanism" capitalist al înarmărilor. Înarmările navale ale Angliei sînt deosebit de mari. Şantierele navale ale Angliei („Vickers", „Armstrong", „Brown" etc.) se bucură de o faimă mondială. Anglia şi alte ţări cheltuiesc sute şi mii de milioane de ruble pentru pregătiri de război —, şi, bineînţeles, toate astea se fac exclusiv în interesul păcii, în interesul apărării culturii, în interesul patriei, al civilizaţiei etc.

Printre acţionarii şi directorii şantierelor navale, ai pirotehniilor, ai fabricilor de dinamită, tunuri etc. figurează amirali şi vestiţi oameni de stat englezi din ambele partide : adică şi din partidul conservator, şi din partidul liberal. Ploaia de aur curge direct în buzunarele oamenilor politici burghezi, constituiţi într-o bandă internaţională strîns unită, care instigă popoarele la întrecere în domeniul înarmărilor şi care *mulge*, ca pe nişte oi, aceste popoare credule, proaste, mărginite şi docile !

Înarmările sînt considerate drept o întreprindere naţională, patriotică ; se presupune că toată lumea păstrează cu stricteţe secretul. Dar şantierele navale, fabricile şi uzinele de tunuri, de dinamită şi de puşti sînt *întreprinderi*

www.dacoromanica.ro

naţionale, în care capitaliştii din diferite ţări se înţeleg de minune între ei pentru a trage pe sfoară şi pentru a jupui „publicul" din diferite ţări, construind nave sau fabricînd tunuri atît pentru Anglia împotriva Italiei, cît şi pentru Italia împotriva Angliei.

Ingenios mecanism capitalist ! Civilizaţie, ordine, cultură, pace — şi jefuirea a sute de milioane de ruble de către afaceriştii şi şarlatanii capitalului din şantierele navale, din fabricile de dinamită etc. !

Anglia face parte din Tripla Înţelegere, duşmana Triplei Alianţe. Italia face parte din Tripla Alianţă. Cunoscuta firmă „Vickers" (Anglia) are *filiale* în Italia. Acţionarii şi directorii acestei firme aţîţă (prin ziarele venale şi prin venali „fruntaşi" parlamentari, indiferent că sînt conservatori sau liberali) Anglia împotriva Italiei, şi invers. Profituri storc însă şi de la muncitorii din Anglia şi de la cei din Italia. Ei jupoaie poporul şi dintr-o ţară şi din cealaltă.

Miniştrii şi parlamentarii conservatori şi liberali sînt aproape cu toţii acţionari ai acestor firme. O mînă spală pe alta. Fiul „eminentului" ministru liberal Gladstone este director la „Armstrong". Contraamiralul Bacon, mare specialist în probleme de marină şi deţinătorul unui post înalt în „departamentul" respectiv din Anglia, trece în serviciul Uzinei de tunuri de la Coventry cu un salariu de 7 000 de lire sterline (peste 60 000 de ruble), în timp ce premierul britanic primeşte 5 000 de lire (aproximativ 45 000 de ruble).

Fireşte că în toate ţările capitaliste se petrece acelaşi lucru. Guvernele sînt vătafii clasei capitaliştilor. Vătafii sînt bine plătiţi. Vătafii sînt ei înşişi acţionari. Şi sub paravanul discursurilor „patriotice" ei mulg împreună oile...

Scris la 16 (29) mai 1913

Publicat la 21 mai 1913 în ziarul „Pravda" nr. 115 Semnat : F r.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

NEPUTINȚĂ ȘI DEZORIENTARE

(NOTĂ)

Cauzele destrămării care se observă azi în rîndurile social-democraților și în cele ale „aproape social-democraților" sînt nu numai exterioare (prigoana etc.), ci și de natură *internă*. Un mare număr de vechi „militanți de vază" sînt complet dezorientați, ei nu au înțeles absolut nimic din specificul noii situații (contrarevoluția sistemului de la 3 iunie) și, prin „zvîrcolirea" lor neputincioasă cînd la stînga, cînd la dreapta, provoacă o deplorabilă confuzie în tot ce întreprind.

Un exemplu de asemenea dezorientare, neputință și confuzie ni-l prezintă articolul lui A. Vlasov din nr. 109 (195) al ziarului „Luci".

Nu veți găsi în acest articol al lui A. Vlasov nici o idee, nici un cuvînt viabil. De la un capăt la altul găsim în el confuzie și șchiopătare neputincioasă în coada lichidatorilor și, în același timp, neputincioase încercări de a se delimita de ei. Este inexact că, „înainte", la noi, partidul era creat uneori „fără participarea muncitorilor înșiși", sau că „activitatea ilegală se rezuma, de cele mai multe ori (! ! ?), la propaganda abstractă (! ?) a ideilor socialismului". Istoria vechii „Iskre" (1900—1903), care a făurit programul și a pus bazele tacticii partidului, dezminte total această afirmație. Este inexact că în prezent sarcina partidului constă în „*activitatea* legală (! ! ?), organizarea ei fiind însă secretă". A. Vlasov nu a înțeles de loc conținutul lichidatorist al lozincii „lupta pentru un

www.dacoromanica.ro

partid legal", deşi în nr. 108 (312) al ziarului „Pravda" acest lucru a fost explicat pentru a zecea oară şi în modul cel mai popular cu putinţă.

Este inexact că „Pravda" îndeamnă „să se ia ca exemplu activitatea vechii organizaţii de partid". „Este necesar să se schiţeze, fie şi pe scurt, caracterul activităţii acestei (noi) ilegalităţi, adică tactica" — afirmă, dîndu-şi nişte ifose de-a dreptul comice („noi, practicienii" !), A. Vlasov. *Încă* în decembrie 1908 şi-a „schiţat" partidul tactica *sa* (iar în 1912 şi în 1913 [74] a confirmat şi a explicat) şi sistemul său de organizare, indicînd clar „*exemplul*" vechilor sarcini şi ale *noilor* forme de pregătire. Dacă A. Vlasov n-a priceput pînă acum acest lucru, asta-i numai din vina lui : soarta lui e să repete frînturi de lichidatorism, deşi, în treacăt fie spus, controversa cu acesta nu priveşte cîtuşi de puţin „problemele organizatorice".

Scris la 16 (29) mai 1913

Publicat la 21 mai 1913 în ziarul „Pravda" nr. 115 Semnat : V. Ilin

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SCUMPETEA ŞI VIAŢA „GREA" A CAPITALIŞTILOR

Scumpetea creşte, creşte într-una. Uniunile capitaliştilor ridică necontenit preţurile, adunînd milioane şi zeci de milioane, în timp ce masele de ţărani se ruinează din ce în ce mai mult, iar familiile muncitorilor o scot tot mai greu la capăt, fiind nevoite să flămînzească şi să renunţe pînă şi la strictul necesar.

„Industrie şi comerţ", organul industriaşilor noştri milionari, citează următoarele date cu privire la creşterea scumpetei. Aşa-numitul *indice al preţurilor*, care se stabileşte prin adunarea preţurilor la o serie de produse dintre cele mai importante, înregistrează în ultimii ani o creştere continuă. Iată datele pe luna *aprilie*:

	Indicele preţurilor
În 1908	2 195
„ 1909	2 197
„ 1910	2 416
„ 1911	2 554
„ 1912	2 693
„ 1913	2 729

În ultimii 6 ani, preţurile au crescut de la 2 195 la 2 729, adică cu nici mai mult, nici mai puţin decît cu 24% !! Jefuirea masei populaţiei muncitoare, şi în special a muncitorilor, de către capitaliştii uniţi înregistrează un „progres" remarcabil.

www.dacoromanica.ro

Iar domnii capitaliști — atît în revista sus-menționată, cît și în nenumăratele lor asociații și uniuni, care sînt aprobate cu mărinimie de către guvern — continuă să se plîngă de *„caracterul nedrept"* al impunerii fiscale asupra comerțului și industriei !

Îți vine să rîzi... numai că muncitorilor nu le arde de rîs.

Sărmanii nenorociți industriași milionari comunică următoarele date, extrase de ei dintr-un document ministerial cu privire la impunerea *averilor imobile de la orașe*.

În 1910 veniturile aduse de aceste proprietăți se cifrau la 239 000 000 de ruble (cifră stabilită, desigur, în mod birocratic de funcționarii de stat, așa că ne putem închipui cîte zeci de milioane au fost ascunse de obijduita tagmă negustorească). În 1912, adică peste numai 2 ani, veniturile realizate de pe urma proprietăților imobile de la orașe se ridicaseră deja la 500 000 000 de ruble (luînd în considerație numai Rusia, fără regatul Poloniei).

Așadar, *în 2 ani* venitul net obținut de pe urma proprietăților imobile de la orașe a crescut cu peste 250 000 000 de ruble ! ! De aici ne putem da seama de uriașul torent de aur ce se varsă în buzunarele capitaliștilor, și care se formează din milioanele de șuvoaie ale sărăciei, mizeriei și foametei de nedescris pe care o îndură țăranii și muncitorii.

„Scumpetea actuală" nu este altceva decît forma actuală (capitalistă) a pauperizării, a ruinării și jefuirii oamenilor muncii, concomitent cu îmbogățirea nemaiauzită a unui pumn de capitaliști.

Bieții capitaliști se vaită : impozitul pe care trebuie să-l plătească ei este vădit „nedrept". Gîndiți-vă : li se iau 6% din venitul *net*. În 1910 li s-au luat (în Rusia, fără Polonia) 14 000 000 de ruble, iar în 1912 — 29 800 000 de ruble.

Prin urmare, impozitul perceput de la milionarii jecmăniți a sporit, în decurs de 2 ani, cu aproape 16 000 000 de ruble.

Ce părere aveți, tovarăși muncitori : la o creștere a venitului *net* de la 240 000 000 la 500 000 000 de ruble, adică

www.dacoromanica.ro

cu 260 000 000 de ruble în 2 ani, n-ar trebui perceput un impozit de 100 000 000 sau 200 000 000 de ruble? Nu s-ar cuveni ca din profitul *suplimentar* de 260 000 000 de ruble, obţinute de la muncitorii şi ţăranii săraci, să se ia, după un calcul modest, 200 000 000 pentru şcoli, spitale, pentru ajutorarea celor înfometaţi, pentru asigurarea muncitorilor?

Scris la 17 (30) mai 1913

Publicat la 22 mai 1913 în ziarul „Pravda" nr. 116

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SOCIAL-DEMOCRAŢIA GERMANĂ ŞI ÎNARMĂRILE

Comisia bugetară a Reichstagului german a adoptat, în primă citire, proiectul de lege militară. Nu încape îndoială că votarea lui este asigurată. Guvernul iuncherilor — fraţi cu Purişkevicii şi Markovii noştri — „lucrează" mînă-n mînă cu burghezia germană, pregătind o nouă oprimare a poporului şi, totodată, o sporire a profiturilor domnilor fabricanţi de arme de exterminare. Fabricanţii de muniţii şi de echipament militar fac afaceri mănoase. Odraslele nobililor prusaci savurează cu anticipaţie satisfacţia de a primi posturi „suplimentare" de ofiţeri. Toate clasele stăpînitoare sînt mulţumite, — şi ce sînt actualele parlamente, dacă nu un instrument de executare a voinţei claselor stăpînitoare ?

Pentru a justifica noile înarmări, se depun, ca de obicei, toate eforturile spre a zugrăvi tot felul de primejdii care ar ameninţa „patria". Cancelarul german îl sperie pe filistinul german, printre altele, cu *pericolul slav*. Vedeţi dumneavoastră, victoriile naţiunilor balcanice ar fi întărit „slavismul", care este ostil întregii „lumi germane" !! Panslavismul, ideea unirii tuturor slavilor împotriva germanilor, iată primejdia — caută să-i convingă cancelarul pe iuncheri.

Social-democraţii germani au demascat şi continuă să demaşte fără şovăire în presa lor, ca şi în cuvîntările rostite în parlament şi la diferite adunări, aceste manifestări făţarnice, aceste ieşiri şovine. Există — spuneau social-democraţii — un stat în care majoritatea populaţiei

www.dacoromanica.ro

este slavă și care se bucură de multă vreme de libertate politică și de un regim constituțional. Acest stat este Austria. Or, a ne teme că ea ar nutri intenții războinice ar fi pur și simplu absurd.

Strîns cu ușa de social-democrați, cancelarul german s-a agățat de manifestările zgomotoase ale panslaviștilor din Petersburg. Straşnic argument! Fabricanții de arme, de blindaje, de tunuri, de praf de pușcă și de alte articole de uz „cultural" vor să se îmbogățească atît în Germania cît și în Rusia, și, ca să prostească opinia publică, dau vina unii pe alții. Pe germani îi sperie cu șoviniștii ruși, iar pe ruși cu cei germani! Și unii și ceilalți joacă un rol jalnic în mîna capitaliștilor, care știu prea bine că e ridicol fie și gîndul la un război al Rusiei împotriva Germaniei.

Repetăm, șoviniștii germani au asigurată majoritatea în Reichstag. Dar printre muncitorii germani crește indignarea, și ei cer ca în lupta împotriva jefuirii neruşinate a banilor poporului de către șoviniști să se folosească nu numai mijloacele parlamentare. Este interesant să menționăm că la adunarea generală a social-democraților din circumscripția electorală nr. 1 din Württemberg (Stuttgart) a fost adoptată următoarea rezoluție:

„Adunarea generală își exprimă regretul că în parlament lupta împotriva proiectului de lege militară nu este dusă cu suficientă energie. Adunarea consideră că ofensivei sălbatice dezlănțuite de fabricanții de armament împotriva buzunarului poporului trebuie să i se opună rezistență prin toate mijloacele posibile. De aceea, ea așteaptă de la fracțiunea social-democrată din Reichstag să pornească la luptă în modul cel mai energic, nedîndu-se în lături nici de la obstrucție, atunci cînd proiectul de lege va pleca de la comisie și va fi supus discuției întregului Reichstag. Adunarea consideră nesatisfăcătoare lupta extraparlamentară dusă pînă în prezent de către partid și cere conducerii partidului să treacă la organizarea unor acțiuni, inclusiv greve de masă, care să cuprindă întreaga populație muncitoare".

Social-democrația germană începe să sesizeze încet, dar sigur, necesitatea unei lupte hotărîte, ofensive, de masă a muncitorilor. Dacă oportuniștii, al căror număr în cadrul

www.dacoromanica.ro

fracţiunii parlamentare şi printre funcţionarii din mişcarea muncitorească este destul de ridicat, se împotrivesc acestei lupte, în schimb, în masele muncitoreşti ea se bucură de tot mai multă simpatie.

Scris la 17 (30) mai 1913

Publicat la 22 mai 1913 în ziarul „Pravda" nr. 116

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CREŞTEREA BOGĂŢIEI CAPITALISTE

Capitaliştilor nu le place să vorbească deschis despre veniturile lor. „Secretul comercial" este respectat cu toată strictețea, şi pentru un neiniţiat este foarte greu să pătrundă în „secretele" creării de bogăţii. Proprietatea privată este sacră: nimeni nu se poate amesteca în treburile proprietarului. Iată principiul capitalismului.

Dar capitalul a depăşit de multă vreme cadrul proprietăţii private şi a dus la crearea de întreprinderi pe acţiuni. Sute şi mii de acţionari care nu se cunosc între ei formează o întreprindere comună, şi domnii proprietari particulari s-au fript nu o dată cînd, sub paravanul „secretului comercial", afacerişti abili au golit buzunarele asociaţilor lor.

Sacra proprietate privată a fost nevoită să sacrifice ceva din sanctitatea ei: a fost nevoie să oblige prin lege întreprinderile pe acţiuni să ţină o gestiune corectă şi să publice principalele cifre totalizatoare ale gestiunii lor. Desigur, înşelarea publicului nu a încetat în urma acestui fapt, ci a luat doar alte forme, devenind mai rafinată. Asociindu-şi, puţin cîte puţin, capitalurile mici ale acţionarilor de prin toate colţurile lumii, marele capital a devenit şi mai puternic. Prin intermediul societăţilor pe acţiuni, milionarul dispune acum nu numai de milionul său, ci şi de un capital suplimentar, să zicem de 800 000 de ruble, strîns, poate, de la 8 000 de mici întreprinzători.

Dar şi absurditatea capitalismului devine tot mai clară şi mai evidentă pentru masa populaţiei.

www.dacoromanica.ro

Iată, de pildă, cifrele totalizatoare ale dărilor de seamă ale societăţilor de asigurări din Rusia pe 10 ani — din 1902 pînă în 1911 —, cifre date publicităţii.

În 1902 capitalul pe acţiuni era de 31 333 000 de ruble (grupat în 21 de întreprinderi pe acţiuni), în timp ce în 1911 (tot în 21 de întreprinderi) el se ridica la 34 800 000. În mod obişnuit, partea mai mare de capital aparţine unui număr restrîns de milionari. Se poate întîmpla ca 10 sau 20 de magnaţi să posede acţiuni în valoare de 18 000 000 de ruble şi, deţinînd în felul acesta cea mai mare parte din acţiuni, să dispună, fără nici un control, de restul de 13 000 000 sau 16 000 000 ale „micilor" acţionari.

O sumedenie de profesori, apărători ai capitalismului, pornind de la constatarea că numărul micilor acţionari e în creştere, se întrec în a debita tot soiul de palavre pe tema creşterii numărului de proprietari. În realitate însă creşte puterea (şi venitul) magnaţilor milionari *asupra* capitalului „celor mici".

Priviţi în ce măsură au crescut în timp de 10 ani profiturile regilor asigurărilor de la noi. În decurs de 10 ani dividendele la capitalul pe acţiuni au fost, *în medie,* de *peste* 10% !! Nu-i rău cîştigul ! În cel mai defavorabil din aceşti 10 ani ei „au cîştigat" cîte 6 copeici de fiecare rublă, iar în anii cei buni cîte 12 copeici !

Capitalurile de rezervă s-au dublat : în 1902 ele reprezentau suma de 152 000 000 de ruble, iar în 1911 — 327 000 000. Averea lor aproape s-a dublat : în 1902 ea era de 44 000 000, iar în 1911 — de 76 000 000 de ruble.

În total, 32 000 000 de ruble avere *nou acumulată* în 10 ani într-un număr de 21 de întreprinderi !

De către cine „a fost cîştigată" această avere ?

De cei care nu au muncit, adică de acţionari, şi în primul rînd de magnaţii milionari, care deţin majoritatea acţiunilor.

Au muncit sute de funcţionari, colindînd ţara, organizînd pe asiguraţi, cercetînd avutul lor, bătîndu-şi capul cu tot felul de calcule. Aceşti funcţionari tot funcţionari au rămas. Ei nu primesc nimic în afară de salariu (după

www.dacoromanica.ro

cum se știe, pentru cei mai mulți dintre ei, salariul este neîndestulător chiar pentru o întreținere modestă a familiei). Ei nu pot să strîngă nici un fel de avere.

Dacă vreunul din magnați a depus o „muncă" de *director*, el a fost răsplătit pentru asta *în mod special*, cu un salariu de ministru și cu diverse premii.

Domnii acționari însă s-au îmbogățit *pentru că nu* au muncit. Ei au încasat în medie, pe an, în decurs de un deceniu, cîte 3 000 000 de ruble profit net, „trudind" la tăiatul cupoanelor, și au mai acumulat și un mic capital suplimentar de 32 000 000 de ruble.

Scris la 19 mai (1 iunie) 1913

Publicat la 9 iunie 1913 în ziarul „Pravda" nr. 131 Semnat: V. I.

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUM ORGANIZEAZĂ MASELE CATOLICII GERMANI

În statele înapoiate, unde majoritatea populației este lipsită de drepturi, unde nu există libertate politică, unde domnește bunul plac al stăpînirii, nu există nici un fel de organizații politice largi. Numai mici grupuri de moșieri sau de industriași milionari se bucură de „libertatea de asociere", dar aceste grupuri își îndreaptă întreaga lor atenție spre vîrfuri, spre „sferele înalte", spre puterea de stat, și nu numai că nu tind să organizeze masele populare, dar se tem de organizarea acestora ca de foc.

În statele unde principiile constituționale și participarea poporului la treburile statului sînt asigurate, nu numai socialiștii sînt aceia care caută să organizeze masele (deoarece singura lor forță o constituie educarea și organizarea maselor), dar și *partidele reacționare.* Dacă orînduirea de stat este democratizată, capitaliștii *sînt nevoiți* să-și caute un sprijin în mase, iar pentru aceasta ei trebuie să le organizeze sub lozincile clericalismului (ale ultrareacționarismului și ale religiei), ale naționalismului și șovinismului etc.

Libertatea politică nu înlătură lupta de clasă, ci, dimpotrivă, o face să devină mai conștientă, mai largă, antrenînd în această luptă cele mai înapoiate pături ale poporului, învățîndu-le să se descurce în problemele politice și să-și apere vederile și interesele.

Este instructiv să vedem, de pildă, cum sînt organizate masele populare de către partidul reacționar german de „centru" — partidul catolic. Acest partid caută să de-

www.dacoromanica.ro

termine masele să apere capitalismul în numele religiei şi „patriotismului". Şi catolicii din Germania au reuşit să organizeze prejudecăţile şi ignoranţa maselor populare în parte datorită faptului că în această ţară ei formează o minoritate a populaţiei, şi că într-o anumită epocă această minoritate a fost prigonită de stat. Or, masele celor ce muncesc şi sînt exploataţi nutresc întotdeauna, în mod instinctiv, simpatie pentru cei prigoniţi. Iar reacţionarii catolici au ştiut să profite de această stare de spirit.

Catolicii au creat o organizaţie de masă, aşa-zisa „Uniune naţională a Germaniei catolice", care numără *2 000 000 de membri.* Organizaţia este strict centralizată. Scopul ei este apărarea orînduirii „creştine" (de fapt *capitaliste)* şi lupta împotriva tendinţelor „distructive" (adică socialiste).

Uniunea are în fruntea ei un comitet format din 24 de membri. Dintre aceştia, 9 se ocupă cu treburile conducerii administrative, iar ceilalţi sînt reprezentanţi ai diferitelor districte, ai oraşelor mari etc. La fiecare 20—40 de familii catolice este desemnat cîte un „împuternicit". Toţi împuterniciţii acţionează conform directivelor conducerii.

Domnii catolici, războindu-se împotriva social-democraţilor, ridică, de regulă, obiecţia că agitatorii social-democraţi trăiesc din bănuţii muncitorilor. Dar catolicii înşişi procedează absolut la fel în organizaţiile *lor;* în toate centrele mai importante, ei au *agitatori plătiţi.*

Activitatea conducerii partidului este organizată întocmai ca într-o fabrică. 20 de funcţionari speciali se ocupă de „literatură" : unul urmăreşte problemele de teologie, altul problema agrară, al treilea mişcarea social-democrată, al patrulea meşteşugurile ş.a.m.d. Ei fac tăieturi şi extrase din ziare şi reviste şi au şi o registratură. Au şi stenografi. Biblioteca lor specială însumează 40 000 de volume. Se întocmesc scrisori pentru ziare, „corespondenţe", care sînt publicate în zeci de ziare catolice. Se duce o corespondenţă specială „social-politică", o corespondenţă specială „apologetică" (care apără religia şi creştinismul). Se editează serii de broşuri în toate problemele. În fiecare an se difuzează pînă la 5 000 de rezumate după diferite re-

www.dacoromanica.ro

ferate. O secţie specială se ocupă cu propaganda cu ajutorul filmului. Biroul de informaţii dă, gratuit, tot felul de informaţii: în decursul anului 1912 au fost date peste 18 000 de informaţii.

Studenţii catolici sînt folosiţi în mod sistematic pentru propagandă şi agitaţie, în special în timpul vacanţei. Împuterniciţii (în număr de cîteva *zeci de mii)* urmează „cursuri sociale" speciale. Pentru „instruirea" specială în vederea luptei împotriva social-democraţilor există cursuri speciale de două luni pe lîngă conducerea partidului. S-au organizat cursuri speciale de două săptămîni pentru ţărani, învăţători, funcţionari comerciali etc.

Nu lucrează prost catolicii ultrareacţionari din Germania. Dar toată activitatea lor nu este decît o palidă imitaţie după activitatea social-democraţilor germani.

Scris la 20 mai (2 iunie) 1913

Publicat la 26 mai 1913 în ziarul „Pravda" nr. 120

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CONCEDIILE PENTRU MUNCITORI

Muncitorii metalurgiști din Germania se află, ca și cei din alte țări, în primele rînduri ale proletarilor conștienți și organizați. Ei au ridicat, între altele, problema stabilirii unor *concedii de odihnă* echitabile pentru muncitori.

După cum se știe, patronii se împotrivesc din răsputeri unei asemenea măsuri, susținînd că ea le-ar impune cheltuieli „împovărătoare". Muncitorii metalurgiști însă, într-o broșură specială editată de uniunea lor, au dovedit cu cifre precise netemeinicia acestor pretexte egoiste și ipocrite. Ei au demonstrat că în 93 de societăți pe acțiuni din industria metalurgică a Germaniei profitul net a fost, în perioada 1905—1910, în medie, de 13,4% !!

Ar fi suficient ca acest profit să fie micșorat numai cu 2% pentru a se asigura tuturor muncitorilor posibilitatea de a obține concedii echitabile.

În momentul de față însă, sistemul concediilor este încă foarte puțin extins, fiind folosit, în majoritatea cazurilor, de capitaliști pentru înrobirea muncitorilor. Metalurgiștii germani au întreprins două anchete în problema concediilor, una în 1908 și alta în 1912.

În 1908 existau 138 de întreprinderi în care muncitorii beneficiau de concedii. Din cei 75 591 de muncitori care lucrau în aceste întreprinderi, au căpătat concedii 13 579, adică 17,9%.

În 1912 se numărau 389 de întreprinderi în care muncitorii beneficiau de concedii. Din cei 233 927 de muncitori

www.dacoromanica.ro

care lucrau în aceste întreprinderi, au avut concedii 34 257, adică 14%.

În medie, de fiecare 1 000 de întreprinderi din industria metalurgică, numai *3* acordau concedii ! Din numărul total al muncitorilor metalurgişti, numai 1,8%, adică mai puţin de *a 50-a* parte, au beneficiat de concediu.

Majoritatea întreprinderilor care acordă concedii — şi anume peste nouă zecimi din numărul lor — dau concedii numai muncitorilor care au lucrat în fabrică un timp îndelungat. Din 389 de fabrici (cu 233 927 de muncitori), în 84 (cu 140 209 muncitori) se cere ca muncitorul să aibă o vechime *de la 5 pînă la 10 ani* (! !) pentru a avea dreptul la concediu.

Este limpede că un asemenea concediu reprezintă o îmbunătăţire ridicol de infimă pentru muncitori, el fiind *mai curînd* o momeală menită să lege pe muncitor de fabrică şi un mijloc de luptă împotriva grevelor !

În majoritatea cazurilor (pentru 72% din muncitorii de la întreprinderile sus-menţionate), durata concediului nu trece de *o săptămînă*. Pentru 10% din muncitori, durata concediului este *sub o săptămînă*, şi numai pentru 16% ea este *mai mare de o săptămînă* (pînă la două săptămîni).

În majoritatea întreprinderilor care acordă concedii (97%), muncitorii capătă pentru durata concediului acelaşi salariu ca şi înainte de concediu, sau salariul săptămînal mediu.

În concluzie, vedem că concediile pentru muncitori sînt practicate pe o scară monstruos de redusă, chiar şi în industria înaintată a unei ţări înaintate. Dar muncitorii îşi dau tot mai bine seama de necesitatea unei odihne raţionale şi suficiente, şi, perseverînd, muncitorii organizaţi vor reuşi să obţină succese şi în acest domeniu.

Scris la 20 mai (2 iunie) 1913

Publicat la 31 mai 1913 în ziarul „Pravda" nr. 124 Semnat : N. N.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUVINTELE SINCERE ALE UNUI LIBERAL

V. M. Sobolevski, redactorul ziarului „Russkie Vedomosti“ [75], a încetat din viaţă acum cîteva zile. Liberalii au evocat figura lui de „vajnic militant progresist“. Ei au vorbit şi au scris despre calităţile defunctului, ocolind însă cu grijă problema orientării politice a ziarului „Russkie Vedomosti“.

Nimic nu-i mai comod pentru liberalii noştri decît acest vechi văl de ceaţă, atît de incolor şi de întins, care poartă denumirea de „opoziţionism“ sau de „progresism“. Dar ce se ascunde în dosul acestor cuvinte, *ce fel* de opoziţionism a manifestat cutare sau cutare militant, *cărei* clase i-a slujit — liberalilor noştri nu le place de loc să cerceteze toate aceste lucruri.

Democraţia însă trebuie să lupte pentru adevăr. N-aveţi decît să cinstiţi în V. M. Sobolevski pe publicistul progresist — sînteţi în drept să faceţi acest lucru. Dar, dacă vreţi cu tot dinadinsul să iniţiaţi poporul în politică, nu uitaţi de *orientarea* ziarului „Russkie Vedomosti“, care îmbină într-un mod sui-generis cadetismul *de dreapta* cu o oarecare doză de narodnicism.

Într-un articol consacrat memoriei lui V. M. Sobolevski publicat în ziarul „Reci“, d-l L. Panteleev scrie că acesta era „un mare sceptic în ceea ce priveşte existenţa reală a forţelor de care dispune societatea noastră progresistă“.

Totul e neclar aici: ce fel de scepticism era acesta? Despre ce societate este vorba? Doar aceste cuvinte ale lui V. M. Sobolevski citate de către d-l Panteleev dau puţin

www.dacoromanica.ro

vălul la o parte: „ce ne poate da o societate pătrunsă încă pînă în măduva oaselor, în cea mai mare parte, de tradiţiile şi moravurile iobăgiei? Ce sprijin poate aştepta noua orînduire din partea milioanelor de semirobi, pauperi, flămînzi, beţivi şi ignoranţi?"

D-l Panteleev, care a găsit de cuviinţă să publice asemenea cuvinte sincere, nu şi-a dat seama în ce lumină prezintă ele atitudinea liberalilor ruşi faţă de democraţie.

În vara anului 1905, ziarul „Russkie Vedomosti" a publicat un articol al d-lui Vinogradov, un astru al ştiinţei liberale, care încearcă să demonstreze că aceşti semirobi nu trebuie să se avînte prea departe, că ei trebuie să fie mai modeşti şi mai la locul lor. „Russkie Vedomosti" a fost, poate, acela care, înaintea celorlalte ziare liberale, şi-a manifestat cît se poate de net atitudinea contrarevoluţionară faţă de evenimente.

Există scepticism şi scepticism. Cînd e vorba de un fruntaş al vieţii publice, trebuie să ne punem întrebarea: în privinţa *cărei* clase a fost el sceptic? Sobolevski (ca şi ziarul său „Russkie Vedomosti") a fost un sceptic, ba chiar un pesimist în privinţa ţărănimii. El era optimist în privinţa moşierilor, pe care îi prezenta ca pe nişte oameni capabili de „reforme", ca pe nişte „simpatizanţi sinceri ai noii orînduiri", „oameni instruiţi" etc. Acest amestec de liberalism moşieresc (nu de semirob, ci de rob sadea) şi de narodnicism a fost un simptom de putrefacţie a societăţii liberale „luminate", avute şi sătule, care *predica* „milioanelor de semirobi", ce se trezeau, o morală de rob şi o politică de rob. Ea, această societate liberală, a fost slugarnică „pînă în măduva oaselor" faţă de moşieri, iar narodnicismul ziarului „Russkie Vedomosti" reflectă cel mai bine Rusia patriarhală cu ţăranul ei supus şi cu boierul ei care face pe liberalul.

Scris la 21 mai (3 iunie) 1913

Publicat la 1 iunie 1913 în ziarul „Pravda" nr. 125

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

FABRICANŢII DESPRE GREVELE MUNCITORILOR

I

În tipografia „P. P. Reabuşinski" din Moscova a apărut o interesantă lucrare intitulată „Asociaţia proprietarilor de fabrici şi uzine din regiunea industrială Moscova în 1912" (Moscova, 1913). Preţul nu este indicat pe carte. Domnii fabricanţi nu vor să-şi pună în vînzare publicaţiile.

Deschizînd la 30 martie anul curent adunarea anuală a asociaţiei, preşedintele ei, Iuli Petrovici Gujon, a felicitat pe industriaşi cu prilejul „intrării în al şaptelea an de activitate" a organizaţiei lor, declarînd pe un ton patetic că domnii industriaşi, prin „unitatea lor, şi-au dat seama că corporaţia industriaşilor reprezintă o forţă de care nu se poate să nu se ţină seama". „În prezent — a spus d-l Gujon —, creşterea prestigiului acestei forţe trebuie să constituie principala sarcină a noilor membri ai asociaţiei".

Discursul, precum vedeţi, nu trădează o prea mare cultură, ci aduce mai degrabă cu discursul unui majur ; în schimb, el este plin de ambiţie.

Să examinăm acele capitole ale cărţii care conţin date concrete. Un capitol consacrat *grevelor* reprezintă peste o treime din această carte (pag. 19—69). Domnii industriaşi stabilesc numărul total al muncitorilor care au făcut grevă în 1912 astfel :

www.dacoromanica.ro

Categoria grevelor	Numărul muncitorilor greviști 1912	1911
Economice	**207 720**	**96 730**
Dintre care:		
industria metalurgică	64 200	17 920
industria textilă	90 930	51 670
celelalte ramuri	52 590	27 140
Politice	**855 000**	**8 380**
Dintre care:		
în legătură cu evenimentele de la Lena	215 000	
sărbătorirea zilei de 1 Mai	300 000	
grevele politice din toamnă	340 000	
Total	**1 062 720**	**105 110**

E uşor să-ţi dai seama că datele indicate de domnii industriaşi sînt *micşorate*. Dar, deocamdată, nu ne vom opri la acest aspect al problemei (greva celor 6 000 de muncitori de la Lena nu figurează aici, deoarece minele din această regiune nu sînt supuse controlului inspecţiei de fabrică), ci vom examina cu atenţie statistica fabricanţilor.

Numărul muncitorilor greviști în cursul anului 1912 reprezintă *peste jumătate* din numărul total al muncitorilor din Rusia, şi anume 51,7%. Grevele economice au cuprins *o zecime* din numărul muncitorilor (10,1%), iar cele politice *patru zecimi* (41,6%).

„Caracteristic pentru anul care s-a scurs — scriu domnii fabricanţi — a fost creşterea neobişnuită a numărului de greve politice, care au întrerupt în permanenţă procesul normal de muncă şi au ţinut într-o stare de încordare întreaga industrie". Urmează enumerarea celor mai importante greve din a doua jumătate a anului : în august — la Riga, împotriva privării muncitorilor de drepturi electorale ; în septembrie — la Varşovia, în legătură cu cele întîmplate la închisoarea din Kutomarî ; în octombrie — la Petersburg, în legătură cu anularea alegerilor de împuterniciţi ; la Reval, cu ocazia comemorării evenimentelor din 1905 ; la Petersburg, în legătură cu cunoscuta sentinţă în procesul marinarilor ; în noiembrie — la Petersburg, în legătură cu sentinţa de la Sevastopol şi în ziua deschiderii Dumei, apoi o grevă în legătură cu aniversarea a doi

www.dacoromanica.ro

ani de la moartea lui L. Tolstoi ; în decembrie — la Petersburg, în legătură cu numirea muncitorilor în instituțiile de asigurări sociale. De aici domnii fabricanți trag concluzia :

„Frecvența grevelor demonstrative, care s-au succedat într-un ritm atît de rapid, varietatea neobișnuită și greutatea specifică diferită a motivelor pentru care muncitorii socoteau necesară încetarea lucrului dovedesc nu numai că atmosfera politică este foarte încărcată, dar și că disciplina în fabrici și uzine a slăbit". Urmează cunoscutele amenințări cu „măsuri severe" : amenzi, tăierea gratificațiilor, lock-outuri. „Interesele industriei naționale — declară fabricanții — cer în mod imperios ridicarea disciplinei în fabricile noastre la înălțimea celei din țările Europei occidentale".

Domnii fabricanți doresc să ridice „disciplina" la înălțimea celei „occidentale", dar nu vor să se gîndească și la o ridicare corespunzătoare a „atmosferei politice"...

Lăsăm pentru articolele următoare publicarea datelor cu privire la repartizarea greviștilor pe regiuni, pe ramuri industriale și după rezultatele grevelor.

II

Datele asociației fabricanților din Moscova cu privire la repartizarea pe regiuni și pe ramuri de producție a muncitorilor care au făcut grevă în 1912 sînt cît se poate de prost prelucrate. În general nu le-ar strica milionarilor noștri, atunci cînd lucrează la o carte și verifică un tabel, să-și angajeze drept ajutor măcar un licean. Greșelile de calcul și absurdițățile sînt izbitoare cînd compari, de exemplu, datele de la pag. 23, 26 și 48. Ne place să vorbim despre cultură și despre „prestigiul forței" negustorilor, dar nu sîntem în stare să facem ca lumea nici cea mai simplă operație de calcul.

Redăm, pe regiuni, statistica fabricanților cu privire la grevele — *numai economice* — pe întregul an 1912, precum și pe ultimele 7 luni ale acestui an :

www.dacoromanica.ro

Regiunile	Pe întregul an 1912		Pe ultimele 7 luni ale anului 1912	
	Numărul muncitorilor greviști	Numărul zilelor pierdute (în mii)	Numărul muncitorilor greviști	Numărul zilelor pierdute (în mii)
Moscova	60 070	799,2	48 140	730,6
Petersburg	56 890	704,8	35 390	545,7
Ținutul baltic	18 950	193,5	13 210	153,6
Sudul.....	23 350	430,3	22 195	427,6
Regatul Poloniei	21 120	295,7	12 690	249,9
Total	180 380	2 423,5	131 625	2 107,4

Este suficient să aruncăm o privire asupra cifrelor referitoare la Sud pentru a ne da seama că statistica fabricanților este inutilizabilă, adică total incompletă. Mai multă siguranță prezintă, pe cît se vede, cifrele privitoare la ultimele 7 luni ale anului 1912, deoarece aici (și numai aici) este arătată repartizarea amănunțită a greviștilor atît pe regiuni și pe principalele ramuri ale industriei, cît și după rezultatele grevelor.

Datele pe regiuni ne arată că și în lupta economică (ca să nu mai vorbim de cea politică) muncitorii din Petersburg se situează în fruntea tuturor muncitorilor din Rusia. Numărul greviștilor în regiunea Petersburg (35 000 în ultimele 7 luni ale anului 1912) reprezintă aproape $^3/_4$ din numărul greviștilor din regiunea Moscova (48 000), unde numărul muncitorilor industriali este *de aproape 4 ori* mai mare decît în regiunea Petersburg. În regatul Poloniei, numărul muncitorilor este ceva mai mare decît în regiunea Petersburg, iar acela al greviștilor — de aproape 3 ori mai mic.

Desigur, în ceea ce privește Moscova, trebuie să luăm în considerație conjunctura mai puțin favorabilă (adică condițiile pieței) din industria textilă, pe cînd în Polonia $^2/_3$ din participanții la grevele economice sînt textiliști, și, după cum vom vedea mai jos, în Polonia grevele textiliștilor au avut un succes deosebit.

Astfel, în 1912 muncitorii din Petersburg au atras în mișcarea economică, într-o anumită măsură, pe cei din restul Rusiei.

www.dacoromanica.ro

Pe de altă parte, în ceea ce priveşte *tenacitatea* grevelor, în frunte se situează Sudul şi Polonia : aici revin cîte 19 zile pierdute de fiecare grevist, în timp ce la Petersburg şi la Moscova — cîte 15 zile (iar în Ţinutul baltic cîte 12 zile). În medie, pe întreaga Rusie revin 16 zile de grevă la un grevist. Domnii care au întocmit statistica fabricanţilor dau pentru întregul an 1912 cifra de 13,4 zile. Prin urmare, perseverenţa muncitorilor şi dîrzenia luptei lor au crescut şi mai mult în a doua jumătate a anului.

Mai departe, statistica ne arată *o creştere a perseverenţei* muncitorilor în lupta grevistă. În anii 1895—1904, durata medie a grevelor de fiecare muncitor era de 4,8 zile, în 1909 — de 6,5 zile, în 1911 — de 7,5 zile, (8,2 zile, cu excepţia grevelor politice), iar în 1912 — de 13,4 zile.

Aşadar, anul 1912 a arătat că *perseverenţa* muncitorilor în lupta economică *creşte* şi că — în comparaţie cu numărul muncitorilor — Petersburgul ocupă primul loc în ceea ce priveşte numărul de grevişti.

În articolul următor vom examina datele referitoare la succesul grevelor.

III

Statistica fabricanţilor face următoarea repartizare a muncitorilor participanţi la greve în 1912 (grevele economice) pe ramuri de producţie :

Ramuri de producţie	Pe întregul an 1912		Pe ultimele 7 luni ale anului 1912	
	Numărul muncitorilor grevişti	Numărul zilelor pierdute (în mii)	Numărul muncitorilor grevişti	Numărul zilelor pierdute (în mii)
Metalurgişti	57 000	807,2	40 475	763,3
Textilişti	85 550	1 025,8	66 590	930,6
Ceilalţi	37 830	590,5	24 560	413,5
Total	180 380	2 423,5	131 625	2 107,4

Aici apare şi mai evident caracterul incomplet al statisticii fabricanţilor şi totala neglijenţă cu care a fost

www.dacoromanica.ro

întocmită ea: totalul greviştilor din primele 5 luni (79 970) şi din ultimele 7 luni este de 211 595, şi nu de 180 000 sau de 207 000!

Domnii fabricanţi au dovedit ei înşişi că *subevaluează* numărul greviştilor.

Metalurgiştii ocupă primul loc atît în ceea ce priveşte raportul dintre numărul greviştilor şi numărul total al muncitorilor, cît şi în ceea ce priveşte durata grevelor: la un metalurgist grevist revin 18 zile de grevă, la un textilist — 14, iar la greviştii din celelalte ramuri — cîte 16 zile. După cum vedem, condiţiile mai bune ale pieţei în industria metalurgică nu absolvă cîtuşi de puţin pe muncitori de necesitatea luptei pentru o sporire oricît de mică a salariului!

În ceea ce priveşte rezultatele grevelor, în statistica fabricanţilor se spune că anul 1912 a fost *mai puţin favorabil* muncitorilor decît 1911. În 1911, spun ei, 49% din muncitorii grevişti au suferit înfrîngeri, iar în 1912 — 52%. Aceste date nu sînt însă convingătoare, deoarece sînt comparate mărimi diferite: *întregul* an 1911 şi *7 luni* ale anului 1912.

Grevele din 1912 au un caracter ofensiv, şi nu defensiv. Muncitorii luptă *pentru îmbunătăţirea* condiţiilor de muncă, şi nu *împotriva înrăutăţirii* lor. Prin urmare, 52% din grevişti n-au obţinut nici un fel de îmbunătăţiri, 36% *au obţinut* un succes total sau parţial, au obţinut îmbunătăţiri, iar pentru 12% rezultatele nu sînt clarificate. Este mai probabil că fabricanţii îşi ascund înfrîngerea în aceste 12% din cazuri, deoarece fiecare succes al capitalului împotriva muncii se bucură din partea lor de o atenţie deosebită şi-i face să jubileze.

Comparînd succesul grevelor din ultimele 7 luni ale anului 1912 pe regiuni şi pe ramuri de producţie, obţinem următorul tablou:

Cele mai puţine succese au înregistrat grevele din regiunea Moscova: 75% din grevişti au suferit o înfrîngere (adică n-au obţinut îmbunătăţiri); urmează apoi regiunea Petersburg cu 63%, Sudul — cu 33%, Ţinutul baltic cu 20% şi Polonia cu 11% înfrînţi. Prin urmare, în ulti-

www.dacoromanica.ro

mele *trei* regiuni, muncitorii au obținut *mari* victorii. Din cei 48 000 de greviști din aceste trei regiuni, *27 000* au obținut îmbunătățiri, *au biruit;* 11 000 au suferit o înfrîngere; pentru 10 000 rezultatele nu sînt clarificate.

Dimpotrivă, în primele două regiuni (Moscova și Petersburg), din 83 000 de greviști au învins numai *20 000;* au suferit o înfrîngere (adică n-au obținut nici un fel de îmbunătățiri) 59 000 și nu sînt încă clarificate rezultatele pentru 4 000.

Pe ramuri de producție, procentul greviștilor care au suferit o înfrîngere este la textiliști de 66%, la metalurgiști de 47%, iar la ceilalți de 30%.

Cele mai proaste condiții ale pieței sînt la textiliști. În regiunea Moscova, din 38 000 de textiliști greviști, numai *6 000* au biruit, 32 000 au suferit o înfrîngere; la Petersburg, 4 000 au învins și 9 000 au fost înfrînți. În schimb, în Polonia sînt 400 de textiliști înfrînți și *8 000* de textiliști învingători.

Rezultatele financiare ale grevelor (economice) din cursul ultimilor doi ani sînt evaluate de statistica fabricanților astfel:

	Pierderile directe ale industriașilor	Pierderile la salariu	Pierderile țării în producție
	(în mii de ruble)		
Industria metalurgică	558	1 145	5 959
„ textilă	479	807	6 010
Celelalte ramuri	328	529	3 818
Total în 1912	1 365	2 481	14 787
„ „ 1911	402	716	4 563

În total, pierderile fabricanților în decurs de doi ani sînt de 1 800 000 de ruble; pierderile muncitorilor — de *3 000 000 de ruble;* pierderile în producție — de 19 000 000 de ruble.

Aici domnii fabricanți pun punct. O, ce înțelepți! Dar *cîștigul* muncitorilor?

În decurs de doi ani au ieșit victorioși *125 000 de muncitori.* Salariul lor anual este de 30 000 000 de ruble.

www.dacoromanica.ro

După cum recunosc înşişi fabricanţii, muncitorii au cerut sporiri de salariu de 10% pînă la 25%, iar uneori pînă la 40%. Din cele 30 000 000 de ruble, 10% reprezintă *3 000 000 de ruble*. Dar reducerea zilei de lucru ?

Dar revendicările *„noi“* (după expresia fabricanţilor), ca, de pildă, aceea de „a *nu* concedia pe muncitori fără asentimentul tovarăşilor lor“ ?

Nu, domnilor fabricanţi ! Chiar şi sub raport economic (ca să nu mai vorbim de grevele politice), cuceririle muncitorilor sînt *înspăimîntătoare*. Burghezia nu înţelege nici solidaritatea muncitorească, nici condiţiile luptei proletare.

În decurs de doi ani, aproape 300 000 de muncitori au jertfit 3 000 000 de ruble pentru lupta economică. 125 000 de muncitori au obţinut *dintr-o dată* un cîştig direct. Iar întreaga clasă muncitoare a făcut un pas înainte.

Scris la 23—25 mai (5—7 iunie) 1913

Publicat la 30 mai, 2, 5 şi 9 iunie 1913 în ziarul „Pravda“ nr. 123, 126, 127 şi 131
Semnat : V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE PLATFORMĂ PENTRU CONGRESUL AL IV-LEA AL SOCIAL-DEMOCRAŢIEI DIN ŢINUTUL LETON [76]

Avîntul revoluţionar al mişcării muncitoreşti din Rusia, agravarea crizei politice, criza economică a cărei dezlănţuire este aşteptată într-un viitor mai mult sau mai puţin apropiat, însoţite de şovăieli şi disensiuni în rîndurile diferitelor grupuri şi cercuri social-democrate, — toate acestea determină pe muncitorii letoni conştienţi să adreseze tovarăşilor lor chemarea de a se pregăti intens pentru cel de-al IV-lea Congres al social-democraţiei din Ţinutul leton, care e pe cale de a fi convocat, şi să discute în amănunţime sarcinile care se pun astăzi în faţa social-democraţiei revoluţionare.

Un grup de membri ai diferitelor organizaţii ale social-democraţiei letone recomandă tuturor organizaţiilor social-democrate ca material de discuţie următoarea *platformă* în cele mai importante probleme principiale, care privesc înseşi existenţa şi întreaga orientare a activităţii partidului nostru muncitoresc social-democrat, şi în special în problemele pe care actualul C.C. al social-democraţiei letone persevereză în a le ignora sau în a le soluţiona, după convingerea noastră, în mod greşit.

APRECIEREA SITUAŢIEI POLITICE ŞI A SARCINILOR TACTICE GENERALE ALE SOCIAL-DEMOCRAŢIEI

Nu este pentru nimeni un secret că dominaţia contrarevoluţiei a provocat în rîndurile social-democraţilor inconsecvenţe în idei şi o profundă destrămare ideologică.

www.dacoromanica.ro

Pretutindeni întîlnim social-democraţi care, după cum pe bună dreptate spune tov. An (în nr. 95 al ziarului „Luci"), „o iau care încotro". În presa social-democrată găsim adeseori exprimată părerea că muncitorii nu trebuie să se pregătească pentru revoluţie sau s-o aştepte, că revoluţia democratică s-a terminat etc. Pe asemenea păreri, pe carc nici un grup sau organizaţie responsabilă a P.M.S.D.R. nu le-a expus în mod categoric, precis şi oficial, îşi întemeiază în mod invariabil toate raţionamentele lor în probleme de tactică aşa-numiţii lichidatori („Naşa Zarea" şi „Luci"), sprijiniţi de actualul C.C. al social-democraţiei din Ţinutul leton.

În presa care are această orientare întîlnim la tot pasul cînd o indicaţie în sensul că există o deosebire principială între actuala orînduire de stat din Rusia şi cea de dinainte de octombrie (aşadar, nu am mai avea nevoie de revoluţie pentru a cuceri bazele libertăţii politice), cînd o comparaţie între actuala tactică a social-democraţilor din Rusia şi tactica social-democraţilor din Europa în condiţiile existenţei unei constituţii, de pildă a austriecilor şi germanilor în deceniul al 8-lea al secolului al XIX-lea (ca şi cînd Rusia ar avea o constituţie, cum declară Miliukov), cînd lozinca cu privire la un partid muncitoresc legal şi la libertatea de asociere (o lozincă care nu poate fi concepută decît în condiţiile existenţei în ţară a bazelor şi principiilor generale ale libertăţii politice şi ale constituţiei burgheze) etc. etc.

A nu da, într-un asemenea caz, o definire precisă a sarcinilor tactice ale social-democraţiei şi o apreciere a situaţiei politice sau a amîna această definire şi această apreciere înseamnă nu numai a nu duce lupta împotriva lipsei de principii ideologice, a destrămării, a descurajării şi a scepticismului, ci pur şi simplu a contribui la destrămare, înseamnă a sprijini indirect concepţii care lichidează vechile hotărîri partinice, revoluţionare ale social-democraţiei.

Or, P.M.S.D.R. are un răspuns partinic precis la aceste probleme esenţiale, de importanţă vitală. Acest răspuns

www.dacoromanica.ro

a fost dat în rezoluția din decembrie 1908, care este o rezoluție obligatorie pentru partid atîta timp cît nimeni nu a anulat-o.

Anii care s-au scurs de la adoptarea acestei rezoluții au confirmat întru totul justețea ei — indicațiile ei că natura absolutismului s-a schimbat, că liberalismul are un caracter contrarevoluționar etc. și concluzia ei că absolutismul, deși s-a mai reînnoit, continuă să existe, că condițiile care au dus la revoluția din 1905 continuă să acționeze, că în fața partidului social-democrat continuă să stea *vechile sarcini*, care cer o rezolvare revoluționară. Folosirea tribunei Dumei și a *tuturor* posibilităților legale, cerută în mod categoric de hotărîrile aceleiași conferințe (din decembrie 1908) a P.M.S.D.R., trebuie să fie înfăptuită în *întregime* în spiritul acestei tactici revoluționare și *în numele* vechilor sarcini revoluționare ale P.M.S.D.R.

De aceea recomandăm tuturor organizațiilor social-democrate să discute încă o dată, cu toată atenția, această rezoluție, confirmată, printre altele, de Conferința din ianuarie 1912 a P.M.S.D.R., și *să recomande Congresului social-democrației din Ținutul leton să confirme cu toată hotărîrea această rezoluție.*

Ținem să atragem în mod serios atenția tuturor tovarășilor asupra procedeului nepartinic al Conferinței (lichidatoriste) din august 1912 [77] a „organizațiilor social-democrate", care a scos de pe ordinea de zi problema aprecierii momentului și a definirii sarcinilor tactice generale, deschizînd astfel larg porțile pentru tot felul de *renunțări la sarcinile revoluționare* (sub pretextul că „pronosticul" cu privire la revoluție etc. nu s-a adeverit).

Protestăm în special împotriva Bundului, care a jucat un rol atît de important la conferința din august și care la cea de-a IX-a Conferință a sa a mers atît de departe pe calea renunțării la sarcinile revoluționare, încît a renunțat la lozinca republicii democratice și a confiscării pămînturilor moșierești.

www.dacoromanica.ro

PROBLEMA UNITĂŢII P.M.S.D.R.

Cu cît lupta economică şi politică a muncitorilor ia amploare, cu atît simt ei mai puternic necesitatea unităţii. Fără unitatea clasei muncitoare, lupta ei nu va fi încununată de succes.

Ce înseamnă această unitate ? Evident, *unitatea partidului social-democrat.* Toţi muncitorii social-democraţi letoni fac parte din partidul social-democrat şi ştiu foarte bine că acest partid este ilegal, că un altfel de partid nu există şi nu poate exista.

De aceea nici nu se poate imagina o *altă* realizare a unităţii *în fapt* (şi nu în vorbe) decît de jos, de către muncitorii înşişi, în organizaţiile lor de partid ilegale.

Congresul social-democraţiei din Ţinutul leton trebuie să recunoască în mod expres tocmai această cerinţă a unităţii, formulată, între altele, şi de Consfătuirea din februarie 1913 de pe lîngă C.C. al P.M.S.D.R.

Faptul că ziarul „Luci" a răspuns la *această* chemare la unitate luînd în zeflemea „partidul leninist", faptul că ea a fost respinsă şi de către Bund (reprezentat prin „militanţii evrei ai mişcării muncitoreşti") *dovedeşte* apartenenţa atît a „luciştilor" cît şi a bundiştilor la lichidatorism.

Muncitorii social-democraţi letoni, care recunosc în fapt, şi nu în vorbe, partidul ilegal, nu se vor lăsa înşelaţi de declamările legale în favoarea unităţii. Cine vrea unitate să intre în partidul ilegal !

ATITUDINEA FAŢĂ DE LICHIDATORISM

Problema lichidatorismului, ridicată mai întîi în hotărîrile partidului şi în presa din străinătate, este supusă acum judecăţii tuturor muncitorilor conştienţi din Rusia. Muncitorii social-democraţi letoni trebuie să facă şi ei totul pentru ca în această problemă să nu existe nici un fel de subterfugii şi rezerve, ca ea să fie pusă clar, să fie examinată sub toate aspectele şi să-şi găsească o rezolvare precisă.

Să se spulbere o dată pentru totdeauna mitul că lichidatorii sînt militanţi ai mişcării legale. Acest mit a fost

www.dacoromanica.ro

infirmat de *fapte* care au arătat că partiiţii, antilichidatorii, partizani fără rezerve ai mişcării ilegale, sînt *incomparabil mai puternici* decît lichidatorii în *toate* domeniile mişcării legale.

Lichidatorismul este o negare sau o diminuare a rolului mişcării ilegale, adică al partidului ilegal (singurul existent în momentul de faţă). Numai mişcarea ilegală elaborează o tactică *revoluţionară* şi o face cunoscută maselor atît prin intermediul presei ilegale, *cît şi al celei legale.*

Rezoluţiile din decembrie 1908 şi din ianuarie 1910 ale P.M.S.D.R., care n-au fost anulate de nimeni şi sînt obligatorii pentru fiecare membru de partid, au recunoscut cît se poate de clar şi de precis acest conţinut al lichidatorismului, condamnîndu-l în mod categoric.

Cu toate acestea, „Naşa Zarea" şi „Luci" continuă să facă propagandă în favoarea lichidatorismului. Într-un articol din nr. 15 (101) al ziarului „Luci", creşterea simpatiei muncitorilor faţă de mişcarea ilegală este apreciată ca un fapt *regretabil.* Autorul acestui articol (L. Sedov) şi-a dat *şi mai tare* în vileag lichidatorismul în nr. 3 al revistei „Naşa Zarea" (martie 1913), lucru pe care l-a recunoscut *pînă şi An* în „Luci" (nr. 95) !! Redacţia ziarului „Luci" însă, răspunde lui An, *luînd apărarea lichidatorului Sedov.*

Muncitorii social-democraţi letoni trebuie să facă totul pentru ca congresul social-democraţiei din Ţinutul leton să condamne cu hotărîre *lichidatorismul revistei „Naşa Zarea" şi al ziarului „Luci".* Comportarea acestor publicaţii a confirmat pe deplin şi continuă să confirme zi de zi rezoluţia cu privire la lichidatorism, adoptată de Consfătuirea din februarie 1913 de pe lîngă C.C. al P.M.S.D.R.

ÎN LEGĂTURĂ CU FAPTUL CĂ COMITETUL CENTRAL AL SOCIAL-DEMOCRAŢIEI DIN ŢINUTUL LETON SPRIJINĂ CONFERINŢA LICHIDATORILOR ŞI A C. O. LICHIDATORIST

Actualul C.C. al social-democraţiei din Ţinutul leton afirmă că el sprijină Conferinţa din august şi C.O. *nu* pentru că sînt lichidatoriste, ci *de dragul păstrării unităţii* P.M.S.D.R.

www.dacoromanica.ro

Un asemenea răspuns nu poate mulţumi decît pe nişte copii, iar muncitorii social-democraţi letoni nu sînt copii.

Organizatorii Conferinţei din august au invitat *ei înşişi* la conferinţă atît pe Plehanov cît şi grupul „Vpered". Nici Plehanov, nici grupul „Vpered" n-au participat la Conferinţa din ianuarie, *demonstrîndu-şi* astfel prin fapte, şi nu în vorbe, *neutralitatea* în lupta dintre curente.

Ce au declarat aceşti social-democraţi neutri ? Plehanov şi Aleksinski au caracterizat fără echivoc Conferinţa din august drept lichidatoristă. Rezoluţiile acestei conferinţe dovedesc pe deplin caracterul ei lichidatorist. „Luci", care a declarat că aderă la hotărîrile Conferinţei din august, face propagandă lichidatoristă.

Pe cine urmează muncitorii social-democraţi din Rusia ?

Acest lucru l-au dovedit alegerile pentru Dumă din curia muncitorească şi datele referitoare la presa muncitorească.

În Duma a II-a, bolşevicii au deţinut 47% din locurile de deputaţi aleşi în curia muncitorească (11 din 23), în Duma a III-a — 50% (4 din 8), iar în Duma a IV-a — 67% (6 din 9). Presa muncitorească a antilichidatorilor („Pravda" şi ziarul din Moscova) este sprijinită de 1 199 de grupuri muncitoreşti, faţă de cele 256 de grupuri muncitoreşti care au sprijinit ziarul „Luci".

Aşadar, actualul C.C. al social-democraţilor din Ţinutul leton — în numele muncitorilor social-democraţi revoluţionari letoni — sprijină pe lichidatori *împotriva* majorităţii vădite a muncitorilor social-democraţi din Rusia !

Trebuie să punem capăt acestei situaţii ! Noi recunoaştem cu toţii mişcarea ilegală şi tactica revoluţionară. Trebuie să sprijinim C.C. al P.M.S.D.R., care aplică această tactică şi care este susţinut de majoritatea covîrşitoare a muncitorilor social-democraţi din Rusia *atît* în mişcarea ilegală *cît şi* în cea legală.

PROBLEMA NAŢIONALĂ

Această problemă se cere în mod imperios discutată atît sub aspectul ei general, principial din punctul de vedere al socialismului, cît şi sub aspectul practic-organizatoric

www.dacoromanica.ro

(construirea propriului nostru partid), şi rezolvată de către toate organizaţiile social-democrate.

Conferinţa din august 1912 a lichidatorilor — după cum recunoaşte pînă şi menşevicul neutru Plehanov — a constituit o *încălcare* a programului P.M.S.D.R. în spiritul *„adaptării socialismului la naţionalism"*.

Într-adevăr, contrar hotărîrii Congresului al II-lea al partidului, această conferinţă, la propunerea bundiştilor, a recunoscut ca fiind admisibilă lozinca „autonomiei cultural-naţionale".

Această lozincă (susţinută în Rusia *de toate* partidele *burgheze* ale naţionalismului evreiesc) contravine *internaţionalismului* social-democraţiei. Ca democraţi, noi ne pronunţăm categoric împotriva oricărei asupriri, oricît de mici, a oricărei naţionalităţi, împotriva oricărui privilegiu pentru cutare sau cutare naţionalitate. Ca democraţi, noi cerem libertatea naţiunilor de a se autodetermina *în sensul politic* al cuvîntului (vezi programul P.M.S.D.R.), adică libertatea de despărţire. Cerem *egalitatea* absolută *în drepturi* pentru toate naţiunile care fac parte dintr-un stat şi garantarea absolută a drepturilor fiecăreia din minorităţile naţionale. Cerem o largă autoadministrare şi autonomie pentru regiunile care se delimitează, între altele, şi după criteriul naţional.

Toate aceste revendicări sînt obligatorii pentru orice democrat consecvent, şi cu atît mai mult pentru un socialist.

Socialiştii nu se limitează însă la revendicări general-democratice. Ei *luptă* împotriva oricăror manifestări, brutale sau subtile, ale *naţionalismului burghez*. Una din aceste manifestări este şi lozinca „autonomiei cultural-naţionale", care *uneşte* proletariatul şi burghezia *unei* naţiuni şi *dezbină* proletariatul de *diferite* naţiuni.

Social-democraţii s-au situat şi se vor situa întotdeauna pe punctul de vedere al *internaţionalismului*. Apărînd, împotriva feudalilor şi a statului poliţienesc, egalitatea în drepturi a tuturor naţionalităţilor, noi nu sîntem pentru *„cultura naţională"*, ci pentru o cultură *internaţio-*

www.dacoromanica.ro

n a l ă, în care se înglobează numai o parte din fiecare cultură naţională, şi anume : conţinutul consecvent democratic şi socialist al fiecărei culturi naţionale.

Lozinca „autonomiei cultural-naţionale" îmbată pe muncitori cu iluzia unităţii culturale a naţiunilor, pe cînd, de fapt, în sînul fiecărei naţiuni predomină astăzi „cultura" moşierească, burgheză sau mic-burgheză.

Sîntem împotriva culturii naţionale — aceasta fiind una din lozincile naţionalismului burghez. *Sîntem pentru cultura internaţională a proletariatului consecvent democratic şi socialist.*

Unitatea muncitorilor de *toate* naţionalităţile, în condiţiile deplinei egalităţi în drepturi a naţionalităţilor şi ale celui mai consecvent democratism în stat, — iată care este lozinca noastră, ca şi lozinca întregii social-democraţii revoluţionare internaţionale. Această lozincă, cu adevărat proletară, nu creează o falsă şi fantomatică iluzie a „unităţii naţionale" a proletariatului şi a burgheziei, pe cîtă vreme lozinca „autonomiei cultural-naţionale" creează, fără doar şi poate, o asemenea iluzie pe care o sădeşte printre oamenii muncii.

Nouă, social-democraţilor letoni, care trăim într-un ţinut cu o populaţie deosebit de eterogenă din punct de vedere naţional, care sîntem înconjuraţi de reprezentanţii naţionalismului burghez al letonilor, al ruşilor, al estonienilor, al germanilor etc., ne este deosebit de limpede falsitatea burgheză a lozincii „autonomiei cultural-naţionale". Nouă ne este cu deosebire scumpă lozinca *unităţii* tuturor organizaţiilor muncitoreşti de *toate* naţionalităţile, pe care am şi experimentat-o în practică în cadrul organizaţiei noastre social-democrate.

Se încearcă adeseori să se dea o justificare lozincii „autonomiei cultural-naţionale" prin referiri la cazul Austriei. În legătură cu această referire trebuie să luăm în consideraţie, în primul rînd, că punctul de vedere al principalului teoretician austriac în problema naţională, Otto Bauer (expus în cartea sa : „Problema naţională şi social-democraţia"), a fost calificat, pînă şi de un autor atît de ponderat cum este K. Kautsky, drept o *exagerare*

www.dacoromanica.ro

a factorului național și *o teribilă subapreciere* a factorului internațional (vezi K. Kautsky: „Nationalität u. Internationalität" *. Cartea este tradusă și în limba rusă); — în al doilea rînd, trebuie să luăm în considerare că la noi *numai* bundiștii, împreună cu toate partidele evreiești burgheze, au susținut pînă acum „autonomia cultural-națională", pe cîtă vreme *nici* Bauer, *nici* Kautsky *nu recunosc* autonomia națională pentru evrei, iar Kautsky (ibid.) declară de-a dreptul că evreii din Europa răsăriteană (Galiția și Rusia) reprezintă o *castă*, și nu o națiune; — în al treilea rînd, că nici în programul național de la Brno (1899) al social-democraților austrieci *nu* este recunoscută întru totul autonomia națională exteritorială (personală), aici vorbindu-se doar de revendicarea unei uniuni — pe planul întregului stat — a tuturor regiunilor naționale de aceeași naționalitate (§ 3 al programului de la Brno); — în al patrulea rînd, că și acest program, evident de compromis (și nesatisfăcător din punctul de vedere al internaționalismului), a suferit un *eșec total* chiar în Austria, deoarece compromisul nu a adus pacea, ci s-a soldat cu desprinderea separatiștilor cehi; — în al cincilea rînd, că acești separatiști cehi, condamnați în unanimitate la Congresul de la Copenhaga de către întreaga Internațională, susțin că separatismul bundiștilor se apropie de-al lor (vezi „Der čechoslavische Sozialdemokrat" *nr. 3*, organul separatiștilor, care se poate obține în mod gratuit de la *Praga, Prag*, Hybernska 7); — în al șaselea rînd, că însuși Bauer cere unitatea organizațiilor politice social-democrate *locale* ale diferitelor naționalități. Însuși Bauer consideră contradictorie și instabilă „construcția națională" a partidului austriac, care a dus astăzi la o sciziune *totală*.

Într-un cuvînt, referirea la Austria pledează *împotriva* bundiștilor, și nicidecum *în favoarea* lor.

Unitate de jos, deplină unitate și contopire pe teren a muncitorilor social-democrați de toate naționalitățile în toate organizațiile muncitorești locale — iată lozinca noastră. Jos lozinca „autonomiei cultural-naționale", lozincă burgheză amăgitoare și de compromis!

* *K. Kautsky*: „Naționalitate și internaționalitate". — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

Şi în ceea ce priveşte construcţia partidului nostru, noi sîntem *împotriva* federalizării, sîntem pentru *unitatea* organizaţiilor social-democrate locale (şi nu numai centrale) ale tuturor naţionalităţilor.

Congresul trebuie să respingă atît lozinca autonomiei cultural-naţionale, cît şi principiul federaţiei în construcţia de partid. Social-democraţii letoni trebuie să rămînă credincioşi internaţionalismului social-democrat, aşa cum i-au rămas credincioşi şi social-democraţii polonezi, şi social-democraţii din Caucaz de-a lungul anilor 1898—1912 (în toţi cei *14* ani de istorie a partidului).

Scris în jurul datei de 25 mai (7 iunie) 1913

Publicat în august 1913 în limba letonă în ziarul „Cīņas Biedrs" nr. 4

În limba rusă a fost publicat pentru prima oară în 1929, în ediţiile a 2-a şi a 3-a ale Operelor lui V. I. Lenin, vol. XVII

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

GREVELE ECONOMICE DIN 1905 ŞI CELE DIN 1912

Statistica grevelor economice, întocmită de asociaţia proprietarilor de fabrici şi uzine din regiunea Moscova, ne permite să facem unele paralele între anul 1905 şi anul 1912. Vom fi nevoiţi totuşi să ne limităm la trei grupuri industriale: metalurgiştii, textiliştii şi „ceilalţi", întrucît statistica acestei asociaţii nu cuprinde alte subdiviziuni mai detaliate.

Iată datele paralele:

	Numărul muncitorilor greviţi (greve economice)		
	1905	1911	1912
Metalurgiştii	230 216	17 920	78 195
Textiliştii	559 699	59 950	89 540
Ceilalţi	230 527	18 880	43 860
Total	1 020 442	96 750	211 595

Datele pe 1905 se referă numai la grevele *pur* economice; lipsesc grevele mixte, politice şi economice. După cum se vede, datele pe 1911 şi 1912 sînt cu totul incomplete.

Examinînd comparativ aceste date, rezultă că în 1911 textiliştii au dat dovadă de *mai multă* energie grevistă decît metalurgiştii şi „ceilalţi", — dacă luăm ca punct de plecare mişcarea din 1905. În 1911, textiliştii au dat cu

www.dacoromanica.ro

mult peste jumătate din numărul total al greviştilor şi mai mult decît de trei ori în comparaţie cu metalurgiştii. În 1905 numărul textiliştilor grevişti a depăşit numai de două ori şi jumătate pe acela al metalurgiştilor grevişti.

Cît despre „ceilalţi", la ei numărul greviştilor este aproape acelaşi ca şi la metalurgişti atît în 1905 cît şi în 1911.

În 1912, dimpotrivă, metalurgiştii au înaintat uimitor de rapid, lăsînd cu mult în urmă pe „ceilalţi" şi ajungînd aproape pe textilişti.

Numărul metalurgiştilor grevişti în 1912 depăşeşte de peste *patru* ori pe acela din 1911. În acest interval de timp, numărul greviştilor textilişti a crescut doar o dată şi jumătate (de la 60 000 la 89 000), în timp ce al celorlalţi a crescut de două ori şi jumătate.

Prin urmare, în 1912 metalurgiştii au folosit de minune condiţiile pieţei, care erau deosebit de favorabile pentru ei. Încurajaţi de victoriile obţinute în 1911, ei au trecut la o ofensivă şi mai largă, şi mai hotărîtă.

Muncitorii din „celelalte" ramuri ale industriei au avut şi ei în 1912 o situaţie destul de favorabilă. Lupta lor economică s-a soldat cu succese şi mai mari decît aceea a metalurgiştilor. Ei n-au ştiut însă să folosească situaţia lor favorabilă tot atît de bine ca metalurgiştii.

În 1912, situaţia textiliştilor a fost mai proastă decît a muncitorilor din celelalte ramuri de producţie ; lupta lor economică s-a soldat cu cele mai puţine succese. Datorită acestui fapt, numărul greviştilor a înregistrat şi el o creştere mult mai lentă.

Fabricanţii din regiunea Moscova trag speranţe că în 1913 valul de greve va slăbi. În darea lor de seamă pe 1912 citim : „în industria textilă situaţia s-a precizat îndeajuns încă de pe acum ; pînă ce se va clarifica situaţia noii recolte, activitatea fabricilor va avea un ritm încetinit, or, în asemenea condiţii, grevele muncitorilor ar fi cu totul absurde".

www.dacoromanica.ro

Vom vedea cît de întemeiată e această presupunere. În orice caz, atît anul 1912 cît şi începutul anului 1913 au arătat că grevele *economice* reprezintă doar o parte neînsemnată din *întregul* „val de greve".

Scris la 25 mai (7 iunie) 1913

Publicat la 8 iunie 1913 în ziarul „Pravda" nr. 130
Semnat : V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SUCCESUL GREVELOR DIN 1912 ÎN COMPARAŢIE CU ANII PRECEDENŢI

Asociaţia proprietarilor de fabrici şi uzine din regiunea Moscova a publicat o statistică a grevelor din ultimele 7 luni ale anului 1912 sub raportul reuşitei lor. Această statistică a cuprins 131 625 din cei 211 595 de muncitori care (potrivit datelor asociaţiei, evident micşorate) au participat la grevele economice în decursul întregului an 1912.

Pentru anii precedenţi, o statistică a rezultatelor grevelor în decursul a zece ani anteriori revoluţiei (1895—1904) şi în cei trei ani de revoluţie (1905—1907) ne este oferită de publicaţiile oficiale ale Ministerului Industriei şi Comerţului.

Din păcate, datele nu sînt omogene, iar cele care au fost adunate de asociaţia fabricanţilor sînt şi mai prost prelucrate. Pentru a obţine o evidenţă a rezultatelor grevelor, statistica oficială le împarte în trei categorii : 1) cele terminate în favoarea muncitorilor, 2) — în favoarea patronilor şi 3) — printr-un compromis. Statistica fabricanţilor le împarte însă în : 1) greve care s-au soldat cu înfrîngerea muncitorilor, 2) — cu satisfacerea deplină sau parţială a revendicărilor muncitorilor şi 3) greve cu rezultate neclarificate.

O comparaţie (fie şi convenţională) a datelor provenite din cele două surse a fost posibilă numai prin următoarea metodă. Numărul participanţilor la grevele care s-au terminat printr-un compromis sau ale căror rezultate nu au fost clarificate a fost împărţit pe din două între grevele

www.dacoromanica.ro

care s-au soldat cu *un rezultat favorabil* şi cele care s-au soldat cu un *rezultat nefavorabil*, obţinîndu-se astfel numai două rubrici (desigur, aproximative). Iată rezultatele comparaţiei :

		Numărul greviştilor	Dintre care au cîştigat greva (în mii)	Procentul celor care au cîştigat greva
În decurs de 10 ani înainte de revoluţie	1895—1904	424	159	37,5
În cei trei ani de revoluţie	1905	1 439	705	48,9
	1906	458	233	50,9
	1907	200	59	29,5
În decursul întregului an..	1911	96	49	51,0
În ultimele 7 luni ale anului	1912	132	55	41,6

Toate aceste date se referă numai la grevele economice, iar datele pe 1911 şi 1912 sînt incomplete. Numărul celor care au participat la grevele economice în decursul întregului an 1912 (212 000) a fost *mai mare* decît al acelora din 1907.

Rezultă că în cursul anului 1911 grevele economice au înregistrat un succes record, depăşind pînă şi pe cel din anul revoluţionar 1906, cînd s-au înregistrat cele mai mari succese. Atunci au obţinut cîştig de cauză 50,9% dintre muncitorii grevişti, iar acum (în 1911)— 51,0%.

Grevele din 1912 se situează, în ceea ce priveşte cîştigul de cauză, mai prejos de cele din *1905* (în 1905 — 48,9% învingători, iar în 1912 — 41,6%) depăşind însă cu mult media din decursul *deceniului* 1895—1904 (37,5%), fără să mai vorbim de anul 1907 (29,5% învingători).

Este interesant să comparăm aceste date cu cele din Europa occidentală. Germania a avut în primul deceniu al secolului al XX-lea (1900—1909) 1 897 000 de grevişti (atîţia cîţi au însumat în Rusia, *doar în doi ani* de revoluţie, numai participanţii la grevele economice). Dintre aceştia au cîştigat greva 698 000, sau 36,8%, adică ceva mai puţini decît în Rusia în cursul deceniului de dinainte de revoluţie. În Anglia, în decurs de 10 ani, 1900—1909, numărul greviştilor a fost de 1 884 000. Din 1 234 000 au cîştigat 588 000, sau 47,5%, adică cu mult mai mulţi decît

www.dacoromanica.ro

la noi în decursul deceniului de dinaintea revoluţiei, dar mai puţini decît în anii 1905, 1906 şi 1911. (Numărul muncitorilor din Anglia şi Germania care au cîştigat greva a fost calculat după o metodă identică cu aceea utilizată pentru Rusia.)

Numărul muncitorilor care au învins *într-un singur an* — 1905 — în Rusia este *mai mare* decît al acelora care au învins *în decurs de 10 ani* în Germania sau Anglia. Din toate acestea ne putem da seama ce imense forţe neutilizate mai ascunde în rîndurile sale proletariatul de astăzi.

Scris la 25 mai (7 iunie) 1913

Publicat la 12 iunie 1913 în ziarul „Pravda" nr. 133 Semnat : N.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SEMNIFICAŢIA UNEI MOŢIUNI „ISTORICE"

Aşa-numita moţiune de neîncredere în guvern (în problema bugetului Ministerului Afacerilor Interne) adoptată de către Duma a IV-a prin voturile octombriştilor şi cadeţilor continuă să ţină trează atenţia presei. Într-adevăr, această moţiune, ca şi comentariile care se fac pe marginea ei în presa liberală, merită să fie examinată cu toată seriozitatea. Problemele ridicate aici sînt într-adevăr principiale ; de aceea este necesar să revenim mereu asupra lor.

Într-un editorial al ziarului „Reci" (nr. 137) se declară solemn că ziua adoptării acestei moţiuni, adică ziua de 21 mai, „rămîne o dată istorică". Liberalii noştri sînt mari meşteri în asemenea fraze răsunătoare şi grandilocvente, dar chiar prima încercare de analiză serioasă a *importanţei* acestei hotărîri a Dumei scoate la iveală uluitoarea lor sărăcie de idei şi întreaga lor neputinţă.

Liberalii nu vor să vadă *faptele* cele mai importante şi indiscutabile care determină importanţa moţiunii adoptate de Dumă.

În primul rînd, dintre partidele care au adoptat această moţiune, nici octombriştii, *nici progresiştii* (de care cadeţii sînt legaţi *de fapt* în mod indisolubil) nu au propus respingerea bugetului. Cît despre cadeţi, respingerea bugetului n-a fost, din partea lor, decît un gest teatral pentru ademenirea democraţilor, căci toată lumea ştie bine că *în realitate* cadeţii îi vor susţine pe octombrişti.

Sus-numita moţiune „istorică" nu este decît o simplă frază, deoarece *majoritatea* partidelor burgheze n-au avut

www.dacoromanica.ro

curajul să-şi exercite nici măcar dreptul lor „parlamentar" indiscutabil de a respinge bugetul, iar cadeţii — atunci cînd octombriştii şi progresiştii sînt în dezacord cu ei — nu reprezintă decît un *zero* atît în Dumă cît şi în ţară.

În al doilea rînd, la ce se rezumă *conţinutul* politic-ideologic al moţiunii ? „Insistăm asupra înfăptuirii cît mai grabnice a unor *largi reforme*", aşa glăsuieşte moţiunea propusă de octombrişti şi adoptată de Dumă. La fel au scris şi progresiştii. Acelaşi lucru, ba chiar şi mai tare : *„reforme radicale"* ! — îl spune şi „centrul" (adică semi-octombriştii, seminaţionaliştii). Moţiunea cadeţilor se situează şi ea în întregime pe aceeaşi poziţie reformistă : la ei doar expresiile sînt mai tari, ideile fiind exclusiv reformiste.

În al treilea rînd, în toate moţiunile, începînd cu a cadeţilor şi terminînd cu a octombriştilor, este clar exprimat punctul de vedere *reacţionar.*

În această privinţă, moţiunea octombriştilor, în ciuda afirmaţiilor mincinoase ale ziarului „Reci", nu este mai de dreapta, ci mai de stînga decît cea a progresiştilor şi chiar decît cea a cadeţilor. Citiţi şi judecaţi şi dv. :

1) la progresişti : (ministerul) „împrăştie în ţară sămînţa dezordinii, care ameninţă securitatea statului" ;
2) la cadeţi : „o asemenea situaţie reprezintă un pericol serios pentru securitatea statului şi a *societăţii*" ;
3) la octombrişti : „ministerul face să dispară respectul poporului faţă de lege şi faţă de autorităţi, intensificînd astfel starea de spirit opoziţionistă".

Traduse din limbajul „politicii înalte" în limbajul simplu, pe înţelesul oamenilor, toate astea înseamnă un singur lucru : atît cadeţii cît şi octombriştii şi progresiştii *făgăduiesc* să apere mai bine decît în cadrul sistemului actual securitatea *moşierilor,* luaţi, fireşte, ca clasă, şi nu ca persoane.

În al patrulea rînd, toate cele trei partide menţionate se situează pe punctul de vedere al naţionalismului şi al şovinismului : ministerul „slăbeşte puterea Rusiei" (afirmă octombriştii şi progresiştii) sau „puterea externă" (şi mai clar !) „a statului" (susţin cadeţii).

www.dacoromanica.ro

Astea-s faptele pe care liberalii le trec sub tăcere sau le denaturează. Moțiunea „istorică" a Dumei a IV-a reprezintă *un acord* între cadeți și octombriști încheiat prin mijlocirea progresiștilor, acord prin care ei condamnă guvernul și își exprimă dorința de a căpăta unele „reforme radicale" *cu condiția* de a vota bugetul și de a exprima în mod clar punctul de vedere al naționalismului și șovinismului reacționar.

Scris la 27 mai (9 iunie) 1913

Publicat la 2 iunie 1913 în ziarul „Pravda" nr. 126

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

UNDE ESTE ADEVĂRATUL SPRIJIN ?

Faimoasa moţiune a Dumei a IV-a în chestiunea bugetului Ministerului Afacerilor Interne este interpretată de presa noastră liberală în sensul că „guvernul acţionează oarecum în vid". „În afara ziarelor subvenţionate de el şi a unor clici de politicieni, de asemenea subvenţionate de el şi care-i rămîn credincioase numai atîta timp cît li se acordă subvenţii, guvernul nu are alţi prieteni în această ţară".

Asta-i părerea „seriosului" şi profesoralului ziar „Russkie Vedomosti", care nu glumeşte !

„Guvernul este complet izolat şi nu se bucură de sprijin nici chiar din partea grupărilor politice create de el". Aceasta este părerea ziarului „Reci".

Ar fi greu de găsit exemple mai bune de infantilism decît acelea de care dau dovadă în aceste comentarii profesorii, avocaţii, publiciştii şi deputaţii din tabăra liberală. Iată un cretinism parlamentar cu adevărat incurabil într-o ţară în care, „slavă domnului, nu există un parlament" !

În vid, spuneţi dv. ?

Să nu fi auzit oare, domnilor profesori şi deputaţi, despre consiliul nobilimii unite ? să nu fi auzit despre sprijinul pe care-l acordă *el* politicii guvernului ? despre suta de milioane de deseatine — din pămînturile cele mai bune şi situate în cele mai bune regiuni ale Rusiei — care aparţin clasei moşierilor ? despre toate funcţiile cele mai importante, civile şi militare, pe care le deţine aceeaşi

www.dacoromanica.ro

clasă ? despre regii zahărului şi ceilalţi regi ai finanţei proveniţi din rîndurile aceleiaşi clase ?

N-aţi auzit ? O, înţelepţi bărbaţi de stat ai liberalismului !

Spuneţi că guvernul este complet izolat, că nu are prieteni în această ţară ?

Dar dv., domnilor, ce sînteţi ? Doar aţi votat, împreună cu progresiştii şi octombriştii, bugetul Ministerului Afacerilor Interne !

Închipuiţi-vă că am avea de-a face cu nişte cunoscuţi milionari care ne oferă cu uşurinţă sume oricît de mari, exprimîndu-şi, cu acest prilej, „dorinţe" care nu sînt obligatorii pentru nimeni. Nu credeţi, domnilor, că ne-am simţi îndreptăţiţi să-i considerăm pe aceşti milionari prietenii noştri şi că nu ne-am simţi de loc „izolaţi" (printre milionari) ?

Dv. însă aţi acordat guvernului, prin moţiunea dv., nu numai un sprijin material, ci şi un însemnat sprijin *ideologic*. Acest lucru este foarte important, şi să nu credeţi că vă vom îngădui să eludaţi în faţa opiniei publice această chestiune atît de delicată pentru dv.

În ce a constat controversa din Dumă ? Naţionaliştii au fost de părere să se dea bani, dar şi-au exprimat dorinţa să se efectueze o... reformă a poliţiei şi să se procedeze la o revizuire a „limitelor normale ale ordinii de drept". Octombriştii au fost de părere să se dea bani, dar să se exprime dezideratul înfăptuirii unor reforme radicale sau largi, făcînd, totodată, *menţiunea* că ei se situează în mod indiscutabil pe poziţia naţionalismului şi şovinismului *contrarevoluţionar*.

Şi iată că toţi liberalii recurg la următoarea scamatorie : trecînd sub tăcere moţiunea lor suplimentară, se lasă cuprinşi de extaz în faţa revendicării unor „reforme radicale" ! Nu le mai lipsea decît să adauge la lista lor, după indicaţiile vreunui lichidatorist isteţ, „libertatea de asociere şi revizuirea legislaţiei agrare"...

Moşierii iobăgişti sînt pentru reacţiune. Burghezia este pentru reforme. Prin „moţiunea" sa, ea a dat o lovitură morală guvernului. Dar această burghezie a acordat *totodată un sprijin* moral guvernului, subliniindu-şi poziţia

www.dacoromanica.ro

contrarevoluționară ! Or, un *asemenea* sprijin are o importanță de o sută de ori mai reală și mai efectivă decît zeci de lovituri „morale".

Moțiunea „istorică" adoptată de Dumă a confirmat, pentru a suta oară, că sistemul instaurat la 3 iunie a intrat într-un impas. Iar burghezia, menținîndu-se pe pozițiile arătate, nu este în stare să iasă din impas. Experiența istoriei ne arată că burghezia este în stare să viseze reforme decenii de-a rîndul, să vegeteze în impas și să rabde jugul Purișkevicilor, dacă nu intervine tocmai acea soluționare a crizei de la care se eschivează și de care se tem liberalii.

Scris la 27 mai (9 iunie) 1913

Publicat la 5 iunie 1913 în ziarul „Pravda" nr. 127

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

PARTIDUL MUNCITORESC ŞI FALSIFICATORII LIBERALI

(DESPRE POTRESOV)

...* D-l Potresov citează (mai bine zis: denaturează) un articol al lui G. V. Plehanov apărut în august 1905. Atunci s-a produs sciziunea totală şi formală dintre bolşevici, care s-au unit strîns la cel de-al III-lea Congres al partidului social-democrat (Londra, mai 1905), şi menşevici („Conferinţa" de la Geneva care a avut loc concomitent). Şi în 1905, şi în primăvara anului 1906 bolşevicii şi menşevicii aveau organe de presă separate.

D-l falsificator Potresov speculează împrejurarea că toate aceste fapte istorice îndeobşte cunoscute au fost date uitării.

El este nevoit să le *treacă sub tăcere,* pentru că aceste fapte dezvăluie neruşinarea falsificatorului!

La nici unul din cele *două* partide social-democrate de atunci (iar Plehanov nu s-a situat atunci nici de partea unuia, nici de partea celuilalt) nu vom găsi *nici o* hotărîre *de partid* în care să se arate că articolul lui G. V. Plehanov ar avea un caracter nepartinic, lichidatorist, că ar chema la distrugerea sau la negarea partidului!

Cu asta am spus totul, domnule mistificator liberal, care te eschivezi şi te ascunzi pe după deget.

Lichidatorismul este un *curent* condamnat de hotărîrile formale ale *partidului,* adoptate atît în decembrie 1908 cît şi în ianuarie 1910 (în mod *unanim* de toate curentele).

Nici o conferinţă (sau vreun alt for al partidului) nu „a descoperit" *niciodată* lichidatorism în articolul lui

* Prima pagină din manuscris nu a fost găsită. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Plehanov. *Cu asta am spus totul!* D-l A. N. Potresov se agaţă de un articol vechi şi vine cu o grămadă de citate ca *să muşamalizeze* faptul că *întregul partid* l-a condamnat pe el, Potresov, şi *orientarea* sa lichidatoristă.

Falsificatorii din rîndurile intelectualităţii liberale, de-alde d-l Potresov, sînt plini de dispreţ boieresc faţă de hotărîrile *partidului muncitoresc.* Puţin le pasă lor, mistificatorilor, de hotărîrile *partidului!*

Dar şi partidului muncitoresc puţin îi pasă de liberalul „Luci" şi de d-l liberal Potresov, care „a descoperit" lichidatorism în articolele vechi ale lui Plehanov, tot aşa după cum d-l V. Cernov „a descoperit" narodnicism la Liebknecht.

D-l Potresov este neputincios şi ridicol în încercările sale de a acoperi cu vorbărie condamnarea lichidatorismului de către partid!

D-l Potresov şi „Luci" nu fac decît să trăncănească despre *condamnarea* lui Plehanov ca să ducă de nas pe cititor. Ei ştiu că toată lumea îi *va condamna* şi va ridiculiza străduinţa lor de a-l acuza pe Plehanov.

Scris la 27 mai (9 iunie) 1913

Se tipăreşte în întregime pentru prima oară, după manuscris

www.dacoromanica.ro

A DOVEDIT SAU NU „PRAVDA“ SEPARATISMUL BUNDIŞTILOR ?

În nr. 104 (308) al ziarului „Pravda“ a apărut articolul : „Separatiştii din Rusia şi separatiştii din Austria“ *. Acum d-l Vl. Kosovski publică, în nr. 119 (205) al ziarului „Luci“, o dezminţire sau, mai bine zis, o avalanşă de invective la adresa ziarului „Pravda“ în legătură cu acest articol. Noi nu facem decît să semnalăm muncitorilor preocupaţi de soarta organizaţiei *lor* aceste atacuri injurioase ale domnilor lucişti, care *ocolesc* problemele litigioase.

Prin ce anume a dovedit „Pravda“ separatismul bundiştilor ?

1) Prin faptul că ei *au ieşit din partid* în 1903. Cuvintele injurioase ale d-lui Kosovski nu infirmă cu nimic acest fapt. D-l Kosovski şi cei de o seamă cu el proferează invective tocmai pentru că *nu sînt în stare* să infirme faptele.

2) Prin faptul că *pretutindeni* muncitorii evrei au intrat şi intră în partid *trecînd peste capul Bundului.*

Nici împotriva acestui lucru prostul apărător al Bundului nu poate obiecta nimic !

3) Prin faptul că hotărîrea partidului cu privire la unirea muncitorilor *de toate naţionalităţile* în cadrul organizaţiilor locale, hotărîre adoptată în 1906 şi confirmată în mod special în 1908 [78], *a fost încălcată* în mod făţiş de către Bund.

* Vezi volumul de faţă, pag. 129—131. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Împotriva acestui fapt d-l Kosovski *n-a putut* spune nici un cuvînt!

4) Prin declarația bundistului Medem, care a recunoscut că bundiștii n-au înfăptuit niciodată unitatea în organizațiile locale, adică au fost întotdeauna niște separatiști.

Nici o obiecție din partea d-lui Kosovski!

Gîndește-te și d-ta, cititorule, cum să nu se înfurie și să nu înjure acest domn, care *nu poate* obiecta *absolut nimic* împotriva celor *patru* puncte principale ale „Pravdei"?

Mai departe, „Pravda" a reprodus textual un pasaj dintr-un articol apărut în organul separatiștilor cehi din Austria, care au fost condamnați în unanimitate, pentru separatismul lor, de către *întreaga* Internațională. Acest organ *laudă* pe d-l Kosovski (articolul publicat de el în revista lichidatoristă „Naşa Zarea") pentru „cotitura spre mai bine" în ceea ce privește atitudinea față de separatiști.

Ce zici, d-le Kosovski? Nu cumva citatul nostru e inexact? D-l Kosovski știe că el este exact, de aceea exclamă, cuprins de o furie neputincioasă: „o părere oarecare exprimată într-o oarecare fițuică cehă".

Nu minți, d-le separatist și liberal evreu! Minciuna nu-ți ajută la nimic, căci vei fi demascat.

Nu e vorba de „o părere oarecare" și nici de „o oarecare fițuică cehă", ci de un articol *special*, apărut în *organul* editat de separatiștii cehi în limba germană. Acesta e un fapt real, pe care d-ta nu l-ai infirmat.

Eu nu-i apăr pe separatiști, se dezvinovățește d-l Kosovski în articolul său din „Naşa Zarea".

Așa? Va să zică *separatiștii cehi* te-au *înțeles greșit??* Sărmanii lideri liberali ai Bundului! Nu numai adversarii, dar nici măcar *prietenii „nu-i înțeleg"!*

Orice muncitor va înțelege însă cît se poate de bine că un mincinos ordinar prins asupra faptului își caută salvarea în tertipuri și invective. Pe muncitori nu-i veți intimida cu asemenea procedee, domnilor.

„Pravda" a dovedit că bundiștii sînt niște separatiști. D-l Kosovski n-a putut respinge această acuzație.

www.dacoromanica.ro

D-nii Vl. Kosovski, Medem & Co. sînt un grup de intelectuali liberali care pervertesc pe muncitorii evrei prin naţionalismul lor burghez şi prin separatismul lor. De aceea, „Pravda" s-a războit şi se va războ i şi de aici înainte cu bundiştii.

Muncitorii social-democraţi evrei vor intra în partidul muncitoresc trecînd peste capul Bundului şi chiar împotriva lui.

Scris la 28 mai (10 iunie) 1913

Publicat la 5 iunie 1913 în ziarul „Pravda" nr. 127 Semnat : V. I.

Se lipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

LIBERALII ÎN ROLUL DE APĂRĂTORI AI DUMEI A IV-A

Încă de la începutul existenţei Dumei a III-a, marxiştii au arătat — şi nu în articole izolate, ci într-o hotărîre formală — că sistemul instaurat la 3 iunie a creat în mod conştient în cadrul Dumei *două* majorităţi : una octombristă-de dreapta şi alta octombristă-cadetă *. Ambele majorităţi se situează pe poziţii reacţionare, guvernul *are nevoie* de amîndouă, aşa cum moşierul are nevoie de sprijinul burgheziei.

Şi iată că am ajuns să vedem că liberalii încep să ia sistematic apărarea Dumei a IV-a şi să ceară pentru ea *„sprijin din partea societăţii şi a poporului"*.

E de necrezut, dar e adevărat. Aceste cuvinte le găsim în editorialul din nr. 139 al ziarului „Reci". Acest editorial merită într-o măsură mult mai mare denumirea de „istoric" decît votarea de către Duma a IV-a a bugetului Ministerului Afacerilor Interne. El este, pe drept cuvînt, un articol programatic. Problema atitudinii Dumei faţă de ţară şi a ţării faţă de Dumă este pusă în toată amploarea ei şi foarte bine explicată spre a fi de învăţătură democraţiei.

„Să-i lăsăm pe social-democraţi — scrie principalul organ de presă al liberalilor — să spună cît or vrea că Duma nu este decît un decor, că activitatea ei nu constituie decît mistificare şi ipocrizie, iar ideologii ei nu fac decît să inducă în eroare poporul şi să-l hrănească cu iluzii constituţionaliste".

* Vezi V. I. Lenin, Opere complete, vol. 16, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 178. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Felicităm pe noii *ideologi* ai Dumei, ai Dumei *a IV-a!* Păcat numai că sînt atît de ignoranţi. Niciodată partidul social-democrat nu a declarat că Dumele a III-a şi a IV-a sînt doar un decor; el a explicat întotdeauna greşeala narodnicilor de stînga, care gîndesc şi spun acest lucru, arătînd de fiecare dată că aceste două Dume reprezintă o instituţie a alianţei serioase şi concrete a forţelor contrarevoluţionare.

„În aşteptarea (?) forţelor sociale care — scrie „Reci" — deocamdată nu se fac remarcate decît prin absenţă de pe arena luptei sociale, Duma *constituie* o forţă socială".

Indiscutabil, domnilor liberali, că Duma e o forţă. Dar ce fel de forţă? O forţă contrarevoluţionară a moşierilor şi burghezilor. Şi dacă cadeţii „remarcă" numai „absenţa" din arenă a forţelor democratice, nouă nu ne rămîne decît să le amintim o zicală înţeleaptă: nimeni nu-i mai orb decît cel ce *nu vrea* să vadă.

Să facem o mică paralelă istorică: cu optsprezece ani în urmă, în 1895—1896, mişcarea a zeci de mii de muncitori [79] a fost remarcată, şi încă *foarte bine*, de societatea liberală. În prezent însă, această „societate" remarcă numai „absenţa" unor mărimi de zece ori mai mari. Nimeni nu-i mai orb decît cel ce *nu vrea* să vadă.

Această îndărătnicie în a nu vedea se explică prin interesele de clasă ale burgheziei cadete şi octombriste, care a întors spatele democraţiei.

„Ne adresăm opiniei publice — scrie „Reci" — îndemnînd-o să vadă în Dumă *propria ei* forţă..., manifestarea nemijlocită a voinţei sociale de a trezi în societate interes faţă de Dumă" etc. etc.

La ce ruşinoasă decădere, la ce grad de ticăloşie şi infamie trebuie să fi ajuns liberalii şi cadeţii ca să ridice astfel în slăvi pe octombrişti şi Duma octombristă! Aveţi în faţă, pentru a suta şi a mia oară, dovada faptului că cadeţii sînt aceiaşi octombrişti, însă boiţi niţel în roz, ca să ducă de nas pe prostănaci.

În încheiere, încă o paralelă istorică. Acum o jumătate de veac, octombriştii şi cadeţii prusieni [80] „au luptat"

www.dacoromanica.ro

împotriva lui Bismarck nu numai formulînd revendicări de reforme, ci şi refuzînd să voteze credite. Şi care a fost rezultatul ? În Prusia domneşte pînă astăzi o lege electorală gen „Duma a III-a". Pînă în zilele noastre, Prusia este un exemplu de ţară în care uimitoarea forţă economică a burgheziei se îmbină cu uluitoarea ei slugărnicie în faţa moşierilor.

Nu sprijinirea blocului cadeto-octombrist din Dumă, ci explicarea putreziciunii interne a acestui bloc, precum şi a sarcinilor proprii ale democraţiei, — asta cer interesele clasei muncitoare şi ale întregii democraţii.

Scris la 28 mai (10 iunie) 1913

Publicat la 6 iunie 1913 în ziarul „Pravda" nr. 123

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

DIN FRANŢA

(DE LA CORESPONDENTUL NOSTRU)

În ziarul nostru s-a mai vorbit despre remarcabilul exemplu de lipsă de caracter pe care l-a oferit Gustave Hervé. Acest ziarist şi agitator isteţ, om fără şcoală socialistă şi fără pregătire socialistă, a trecut la partidul muncitoresc (venind din rîndurile profesorimii) cu toate deprinderile şi năravurile intelectualului burghez. A început ca oportunist. Apoi a trecut la „extrema stîngă" şi a propovăduit, vreme îndelungată, teorii semianarhiste, „speriind" burghezia cu zarva lui teribilă în spirit antimilitarist.

Nu de mult a început să se lepede de anarhişti şi să se întoarcă la partid, la recunoaşterea luptei parlamentare şi a muncii organizatorice şi educative. Dar nici aici bătăiosul nostru intelectual n-a prins rădăcini, trecînd din nou la oportunişti. Fire impresionabilă, extrem de sensibilă la impresiile de ultimă oră, care se lasă lesne cuprins de şovăielile caracteristice unui om lipsit de caracter, Hervé „s-a speriat" atît de mult de actualul val reacţionar de şovinism, naţionalism şi imperialism din Franţa, încît s-a apucat să predice reîntoarcerea la politica de „bloc", adică de alianţă cu radicalii burghezi. Pentru a salva republica în Franţa e nevoie, vedeţi dv., de un bloc cu radicalii, — altminteri reacţionarii vor restaura din nou, în această ţară, monarhia sau imperiul!

E de la sine înţeles că socialiştii francezi, cu excepţia oportuniştilor notorii, îşi bat joc de şovăielnicul Hervé şi protestează cu hotărîre împotriva blocului. Unul dintre

www.dacoromanica.ro

organele de presă ale partidului muncitoresc care apare în sudul Franței a publicat recent o serie de declarații ale unor socialiști de vază îndreptate *împotriva blocului.*

Socialiștii au inițiat și desfășoară o campanie împotriva reacțiunii — spun, pe bună dreptate, acești militanți —, socialiștii au dus în mase protestul împotriva legii de reintroducere a serviciului militar de trei ani (adică de revenire la o armată reacționară, cazonă, total nedemocrată). Socialiștii înfăptuiesc *un bloc proletar*, adică o alianță între muncitorii socialiști și muncitorii sindicaliști. Dintre radicali și „radical-socialiști" (partid mic-burghez, cam în genul narodnicilor de la noi), numai o parte cu totul neînsemnată sprijină această campanie cu adevărat democratică a socialiștilor, și încă cu multe șovăieli.

Ce rost mai are atunci blocul ? Alianța cu cei șovăielnici nu ar face decît să slăbească presiunea maselor și să sporească șovăielile ! Cît despre radicali, socialiștii nu au refuzat niciodată să-i sprijine, *în măsura în care* ei se ridică, într-o împrejurare sau alta, împotriva reacțiunii.

Iată-i pe domnii Charles Dumont și Alfred Massé — scrie un socialist —, acești „radical-socialiști" în toată puterea cuvîntului, care *susțin* legea cu privire la serviciul militar de trei ani în speranța că vor căpăta un locșor de ministru. Iată-l pe liderul radicalilor, pe „însuși" Clemenceau, desfășurînd o campanie în *favoarea* acestei legi. Iată-l pe un alt conducător de seamă al radicalilor, Léon Bourgeois, care se pronunță și el în favoarea acestei legi. În fine, în cadrul comisiei militare de pe lîngă Camera deputaților, această lege a fost adoptată cu 17 voturi contra 4, aparținînd *exclusiv* socialiștilor.

De ce bloc mai poate fi atunci vorba cu acest neruşinat partid burghez al radicalilor și „radical-socialiștilor" ? Numai făcînd agitație în rîndurile maselor *împotriva* acestui partid pot socialiștii francezi *să rupă* de el toate elementele democratice, *silind* astfel o anumită parte din acest partid să se îndrepte spre stînga, spre democrație. Numeroși radicali, datorită faptului că în alegeri depind întru totul de mase (întrucît în Franța există, firește, sufragiu universal și guvernare parlamentară), vor chibzui bine de tot înainte de a vota definitiv *pentru* o lege

www.dacoromanica.ro

reacționară, care este în mod vădit nepopulară în rîndurile maselor.

Singurul sprijin serios al democrației și al republicii în Franța (ca și pretutindeni) îl constituie masele, masele de muncitori, iar după ele și acelea de mici țărani, și nicidecum afaceriștii parlamentari, măscăricii, carieriștii și aventurierii partidelor burgheze, care astăzi se declară „radical-socialiști", pentru ca mîine (în schimbul unui fotoliu ministerial sau în schimbul unei afaceri rentabile — o concesiune sau un post în sindicatul milionarilor) să vîndă și democrația, și patria (așa cum burghezii francezi au vîndut Franța lui Bismarck în 1871, cuprinși de frică în fața insurecției muncitorilor parizieni, care se ridicaseră împotriva robiei salariate).

Nu putem decît să salutăm călduros pe socialiștii francezi, care luptă împotriva ideii unui bloc și dau extindere activității și agitației socialiste în rîndurile maselor.

Scris la 30 mai (12 iunie) 1913

Publicat la 5 iunie 1913 în ziarul „Pravda" nr. 127 Semnat: F.

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ŢĂRĂNIMEA ŞI CLASA MUNCITOARE

În ziarele şi revistele narodniciste întîlnim adeseori afirmaţia că muncitorii şi ţărănimea „muncitoare" formează o singură clasă.

Falsitatea totală a acestei idei este evidentă pentru oricine înţelege că în statele contemporane domină producţia capitalistă, mai mult sau mai puţin dezvoltată, adică stăpînirea capitalului pe piaţă şi transformarea, de către acesta, a masei celor ce muncesc în muncitori salariaţi. Aşa-zisul ţăran „muncitor" este în realitate un *mic proprietar* sau un mic burghez, care, aproape în toate cazurile, ori se angajează el să muncească la alţii, ori angajează el însuşi muncitori. Ţăranul „muncitor", fiind un mic proprietar, oscilează şi în politică între patroni şi muncitori, între burghezie şi proletariat.

Una dintre cele mai elocvente confirmări ale acestui caracter de proprietar sau de burghez al ţăranului „muncitor" o constituie datele referitoare la *munca salariată* în agricultură. Economiştii burghezi (inclusiv narodnicii) proslăvesc de obicei „vitalitatea" micii gospodării agricole, înţelegînd prin mică gospodărie o gospodărie care nu are nevoie de muncă salariată. Ei nu manifestă însă prea multă simpatie pentru datele exacte asupra muncii salariate în rîndurile ţăranilor!

Să examinăm deci datele cu privire la această problemă adunate în cursul ultimelor recensăminte agricole: cel din Austria din 1902 şi cel din Germania din 1907.

Cu cît o ţară este mai dezvoltată, cu atît munca salariată în agricultură este mai răspîndită. S-a constatat că

www.dacoromanica.ro

în Germania, din numărul total de 15 000 000 de muncitori, 4 500 000 de muncitori salariaţi, adică 30% sînt ocupaţi în agricultură ; în Austria, din 9 000 000—1 250 000, adică circa 14%. Dar şi în Austria, dacă luăm gospodăriile considerate de obicei gospodării ţărăneşti (sau „bazate pe munca proprie"), şi anume cele care au între 2 şi 20 ha (un hectar = 9/10 deseatine) de pămînt, constatăm o răspîndire considerabilă a muncii salariate. Numărul gospodăriilor cu 5—10 ha este de 383 000 ; 126 000 dintre ele folosesc muncitori salariaţi. Numărul gospodăriilor cu 10—20 ha este de 242 000, dintre care 142 000 (adică circa 3/5) folosesc muncitori salariaţi.

Aşadar, micile gospodării ţărăneşti („bazate pe munca proprie") exploatează *sute de mii* de muncitori salariaţi. Cu cît o gospodărie ţărănească este mai mare, cu atît ea foloseşte un număr mai mare de muncitori salariaţi, avînd în acelaşi timp un număr mai mare de lucrători membri de familie. Iată datele privitoare la numărul de muncitori care revine în Germania, de pildă, la 10 gospodării ţărăneşti :

Gospodării	Lucrători membri de familie	Muncitori salariaţi	Total
cu 2— 5 ha	25	4	29
„ 5—10 „	31	7	38
„ 10—20 „	34	17	51

Ţăranii mai înstăriţi, avînd mai mult pămînt şi un număr mai mare de lucrători membri de familie „proprii", folosesc, în *afară de aceasta,* şi un număr mai mare de *muncitori salariaţi.*

În societatea capitalistă, care depinde în întregime de piaţă, mica producţie (ţărănească) de masă în agricultură *nu este posibilă* fără folosirea în masă a muncii salariate. Cuvîntul dulceag : ţăran „muncitor" nu face decît să înşele pe muncitor, *camuflînd* această exploatare a muncii salariate.

În Austria, circa 1 500 000 de gospodării ţărăneşti (avînd între 2 şi 20 ha) angajează *o jumătate de milion*

www.dacoromanica.ro

de muncitori salariaţi. În Germania, 2 000 000 de gospodării ţărăneşti angajează *peste 1 500 000* de muncitori salariaţi.

Dar cei cu gospodării mai mici? Aceştia se angajează ei înşişi ca muncitori! Ei sînt muncitori salariaţi cu un petic de pămînt. De pildă, în Germania, numărul gospodăriilor care au mai puţin de 2 ha de pămînt este de circa 3 1/3 milioane (3 378 509). *Mai puţin de o jumătate de milion* (474 915) din ţăranii care au asemenea gospodării sînt agricultori *independenţi*, iar ceva mai puţin de *2 000 000* (1 822 792) sînt *muncitori salariaţi!!*

Aşadar, însăşi situaţia micilor agricultori în societatea modernă îi transformă inevitabil în mic-burghezi. Ei oscilează tot timpul între muncitorii salariaţi şi capitalişti. Majoritatea ţăranilor trăiesc în mizerie şi se ruinează, transformîndu-se în proletari, iar o minoritate trage spre capitalişti şi sprijină dependenţa masei populaţiei sătești faţă de aceştia. De aceea, în toate ţările capitaliste, ţărănimea, în marea ei majoritate, se ţine şi astăzi la o parte de mişcarea socialistă a muncitorilor, alăturîndu-se diferitelor partide reacţionare şi burgheze. Numai o organizaţie de sine stătătoare a muncitorilor salariaţi care să ducă o luptă de clasă consecventă poate smulge ţărănimea de sub influenţa burgheziei şi-i poate explica situaţia absolut fără ieşire în care se află micii producători în societatea capitalistă.

În Rusia, situaţia ţăranilor în raport cu capitalismul este absolut identică cu aceea pe care o constatăm în Austria, Germania etc. „Particularitatea" noastră o constituie înapoierea noastră: în faţa ţăranului nu se află încă marele proprietar funciar capitalist, ci marele proprietar feudal, care constituie principalul reazem atît al înapoierii economice, cît şi al înapoierii politice a Rusiei.

Scris la 30 mai (12 iunie) 1913

Publicat la 11 iunie 1913 în ziarul „Pravda" nr. 132 Semnat: V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CONCEPŢIA LIBERALĂ ŞI CONCEPŢIA MARXISTĂ A LUPTEI DE CLASĂ

NOTĂ

În paginile revistei „Naşa Zarea", lichidatorul A. Ermanski se dedă la atacuri furibunde împotriva criticii făcute de mine punctului de vedere susţinut de el (şi de Guşka) în problema rolului politic al marii burghezii industriale şi comerciale („Prosveşcenie" nr. 5—7) *.

Prin atacurile lui injurioase şi prin evocarea unor „ofense" mai vechi (printre care şi aceea adusă d-lui Dan & Co., care a încercat — fără succes — în 1907 să scindeze organizaţia social-democrată din Petersburg), d-l Ermanski încearcă *să disimuleze* adevăratul fond al problemei.

Noi nu vom permite însă d-lui Ermanski să se eschiveze de la fondul actualei controverse, amintind de nişte ofense nemeritate şi nişte înfrîngeri ale lichidatorilor. Căci această controversă vizează o problemă principială extrem de importantă, care se ridică mereu în ocaziile cele mai diferite.

E vorba tocmai de problema falsificării liberale a marxismului, de problema substituirii concepţiei marxiste, revoluţionare a luptei de clasă printr-o concepţie liberală. Noi vom explica neîncetat această bază ideologică a tuturor controverselor ivite între marxişti şi lichidatori.

D-l A. Ermanski scrie :

„«Marxistul» Ilin nu vrea să vadă nici în ruptul capului în activitatea organizaţiilor industriale lupta de clasă «pe scară naţională» (şi în parte chiar şi pe scară internaţională), aşa cum am caracte-

* Vezi V. I. Lenin, Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 301—318. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

rizat-o eu (Ermanski) în articolul meu. Şi de ce nu vrea ? Pentru că aici «lipseşte principala trăsătură *general* naţională şi statală : organizarea puterii de stat»..." („Naşa Zarea", pag. 55).

Iată o expunere a *fondului* problemei făcută de acelaşi A. Ermanski, care se străduieşte din răsputeri să-l ocolească ! Oricît m-ar acuza de denaturarea concepţiilor sale şi de alte crime grave, oricît s-ar suci el, refugiindu-se pînă şi „în umbra" amintirilor despre sciziunea din 1907, adevărul iese la suprafaţă.

Aşadar, teza mea este clară : principala trăsătură general naţională şi statală este organizarea puterii de stat.

Nu împărtăşeşti această concepţie, mîniosul meu adversar ? Nu consideri că ea este singura concepţie marxistă ?

Atunci de ce nu ne declari deschis acest lucru ? De ce nu opui concepţiei greşite una justă ? Dacă, după părerea dumitale, afirmaţia că principala trăsătură general naţională şi statală este organizarea puterii de stat nu e decît marxism între ghilimele, atunci de ce nu combaţi greşeala mea şi nu expui clar, precis, fără tertipuri felul în care concepi d-ta marxismul ?

Răspunsul la aceste întrebări va deveni limpede cititorului nostru după ce-i vom înfăţişa aici raţionamentele d-lui A. Ermanski *imediat* următoare celor citate de noi mai sus :

„Ilin vrea ca marea burghezie rusă să-şi desfăşoare altfel lupta ei de clasă, ca ea să lupte neapărat pentru schimbarea întregii orînduiri de stat. Ilin vrea, dar burghezia nu vrea, şi de asta nu-i vinovat, desigur, decît «lichidatorul» Ermanski, care «substituie concepţiei luptei de clasă în spiritul lui Marx concepţia *liberală* a luptei de clasă»".

Iată redată întocmai întreaga tiradă a d-lui Ermanski, care ne permite să prindem *în flagrant delict* pe acest lichidator, care încearcă să se eschiveze.

Tertipul e cît se poate de vizibil.

Am arătat eu just care e „principala trăsătură" general naţională şi statală, sau nu ?

Însuşi d-l A. Ermanski a fost nevoit să recunoască că am arătat tocmai acest fond al problemei.

www.dacoromanica.ro

Și acum dînsul se eschivează de la răspuns, simțind că s-a dat de gol!

Ocolind problema dacă principala trăsătură arătată de mine este justă sau nu, d-l Ermanski, care „s-a dat de gol", sare peste ea, trecînd la o altă problemă: ce „vrea" Ilin și ce „vrea" burghezia. Dar, oricît de îndrăznețe, oricît de desperate ar fi salturile d-lui Ermanski, el nu va putea ascunde faptul că s-a dat de gol.

Dar ce rost are aici „vrerea", stimabilul meu oponent, dacă obiectul discuției îl constituie *concepția* luptei de clasă?! Chiar d-ta ai fost nevoit să recunoști că te acuz de substituirea *concepției* marxiste printr-o concepție liberală și că am arătat în ce constă „trăsătura principală" a concepției *marxiste*, care include în lupta de clasă pe scară națională organizarea puterii de stat.

D-l A. Ermanski este un polemist înfocat, dar atît de neîndemînatic, încît arată în mod concret *prin propriul său exemplu* legătura dintre lichidatorism în general și greșelile lui, ale lui Ermanski, în special, pe de o parte, și concepția liberală a luptei de clasă, de altă parte!

Lupta de clasă este una din problemele cele mai esențiale ale marxismului. De aceea, tocmai asupra acestei *noțiuni* a luptei de clasă trebuie să ne oprim mai amănunțit.

Orice luptă de clasă este o luptă politică [81]. După cum se știe, aceste cuvinte profunde ale lui Marx au fost înțelese pe dos de către oportuniștii înrobiți ideilor liberalismului, care au încercat să le dea o interpretare cu totul denaturată. Printre oportuniști s-au numărat, de pildă, „economiștii", frații mai mari ai lichidatorilor. „Economiștii" considerau că orice ciocnire între clase este implicit o luptă politică. De aceea ei calificau drept „luptă de clasă" lupta pentru un spor de cinci copeici la rublă, nevrînd să vadă lupta *de clasă* mai înaltă, mai dezvoltată, pe scară națională, pentru cuceriri *politice*. „Economiștii" recunoșteau, prin urmare, lupta de clasă în forma ei embrionară, dar nu o recunoșteau în forma ei dezvoltată. Cu alte cuvinte, ei recunoșteau în lupta de clasă numai ceea ce era mai tolerabil din punctul de vedere al burgheziei liberale, refuzînd să meargă mai departe decît libe-

www.dacoromanica.ro

ralii, să recunoască o luptă de clasă mai înaltă, inacceptabilă pentru aceştia. Astfel „economiştii" au devenit exponenţi ai politicii muncitoreşti liberale, renunţînd la concepţia marxistă, revoluţionară, a luptei de clasă.

Nu este însă de ajuns ca lupta de clasă să devină reală, consecventă, dezvoltată numai atunci cînd cuprinde domeniul politic. Şi în politică te poţi limita la particularităţi mărunte sau poţi merge mai profund, ajungînd la esenţial. Marxismul recunoaşte lupta de clasă ca fiind pe deplin dezvoltată „pe scară naţională" *numai* atunci cînd ea nu numai că cuprinde politica, dar şi în politică se ocupă de lucrul cel mai esenţial : organizarea puterii de stat.

Dimpotrivă, atunci cînd mişcarea muncitorească s-a întărit într-o oarecare măsură, liberalismul nu mai are curajul să nege lupta de clasă, dar caută să îngusteze, să ciuntească, să castreze noţiunea de luptă de clasă. Liberalismul este gata să recunoască lupta de clasă şi în domeniul politic, dar cu o singură condiţie : în acest domeniu să *nu* intre organizarea puterii de stat. Nu este greu de înţeles care interese de clasă ale burgheziei determină această denaturare liberală a noţiunii de luptă de clasă.

Atunci cînd, reproducînd conţinutul lucrării funcţionarului moderat şi meticulos care este Guşka, d-l Ermanski s-a solidarizat cu el *fără să observe* (sau fără să vrea să vadă ?) cum castrează liberalii noţiunea de luptă de clasă, eu i-am arătat această greşeală a lui, fundamentală din punct de vedere teoretic şi din punctul de vedere al principiilor generale. Nefiind în stare să infirme cele arătate de mine, d-l A. Ermanski s-a supărat şi a început să caute gîlceavă, să se eschiveze şi s-o sucească în fel şi chip.

El s-a dovedit totodată a fi un polemist atît de neîndemînatic, încît s-a demascat cum nu se poate mai bine ! „Ilin vrea, dar burghezia nu vrea", scrie el. Acum ştim care sînt particularităţile punctului de vedere proletar (al marxismului) şi al celui burghez (al liberalismului) care determină aceste deosebiri în ceea ce priveşte „vrerea".

Burghezia „vrea" să golească de orice conţinut lupta de clasă, să denatureze şi să îngusteze această noţiune, *să tocească* ascuţişul luptei de clasă. Proletariatul „vrea"

www.dacoromanica.ro

demascarea acestei minciuni. Marxistul vrea ca cel ce se apucă să vorbească în numele marxismului despre lupta de clasă a burgheziei *să demaște* îngustimea — care este totodată o îngustime *interesată* — a *concepției* burgheze a luptei de clasă, și nu numai să citeze cifre, lăsîndu-se încîntat de cifrele „mari". Liberalul „vrea" să aprecieze burghezia și lupta ei de clasă în așa fel încît *să treacă sub tăcere* îngustimea ei, *să treacă sub tăcere* neincluderea în această luptă a ceea ce este „principal" și esențial.

D-l A. Ermanski s-a dat de gol venind cu o interpretare *liberală* a cifrelor interesante, dar totalizate fără nici un criteriu ideologic sau în chip slugarnic de către d-l Gușka. Firește că atunci cînd acest lucru a fost dat în vileag, d-lui A. Ermanski nu i-a mai rămas altceva de făcut decît să recurgă la injurii și subterfugii.

Citățm în continuare încă un fragment din articolul d-lui A. Ermanski:

„Este clar că, în realitate, aici numai Ilin substituie studierii adevăratei stări de lucruri propriile sale calificative, și încă (!!) luînd drept criteriu șabloane bazate pe modele școlărești din istoria marii revoluții franceze".

D-l A. Ermanski s-a încurcat atît de rău, încît „își dă singur la cap", și încă din ce în ce mai vîrtos! El nici nu-și dă seama în ce măsură este demascat și dat în vileag liberalismul său prin asemenea atacuri furibunde împotriva „șabloanelor" marii revoluții franceze!

Trebuie să înțelegi o dată, dragă d-le Ermanski (oricît de greu ar fi acest lucru pentru un lichidator), că nu poți „studia adevărata stare de lucruri" *fără a o califica*, fără a face o apreciere marxistă, sau liberală, sau reacționară etc.!

D-ta, d-le Ermanski, ai calificat și califici „studiul" bunului funcționar Gușka ca un liberal, iar eu îl calific ca un marxist. Aici e totul. Oprindu-te cu analiza d-tale critică *în pragul* problemei *organizării* puterii de stat, ai *dovedit* prin însuși acest fapt mărginirea liberală a concepției *d-tale* despre lupta de clasă.

Ceea ce era de demonstrat.

www.dacoromanica.ro

Pornirea d-tale împotriva „şablonului" marii revoluţii franceze te dă de gol. Căci oricine va înţelege că aici nu este vorba de şablon şi nici de modelul francez, întrucît *pe atunci*, în condiţiile „şablonului şi ale modelului", nu au existat şi nu puteau exista, bunăoară, greve, şi în special greve politice.

Fapt e că, devenind lichidator, ţi-ai pierdut obişnuinţa de a aplica punctul de vedere *revoluţionar* la aprecierea evenimentelor sociale. Aici e buba ! Marx nu şi-a limitat cîtuşi de puţin gîndirea cu „şabloanele şi modelele" de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea, ci a aplicat întotdeauna un punct de vedere revoluţionar, *apreciind* („calificînd", dacă preferi acest termen mai „savant", bunule domn Ermanski !) întotdeauna lupta de clasă în modul cel mai *profund*, căutînd întotdeauna să descopere dacă ea atinge „esenţialul", biciuind întotdeauna fără cruţare orice timiditate în gîndire, orice camuflare a luptei de clasă incomplet dezvoltate, castrate, în mod interesat denaturate.

Sfîrşitul secolului al XVIII-lea ne-a arătat cum devine lupta de clasă o luptă politică, cum ea ajunge să îmbrace forme într-adevăr „naţionale". De atunci s-au produs schimbări uriaşe atît în ceea ce priveşte nivelul de dezvoltare al capitalismului, cît şi cel al proletariatului. „Şabloanele" vechiului nu vor împiedica pe nimeni să studieze, bunăoară, noile *forme* de luptă, pe care le-am şi arătat parţial mai sus.

Dar punctul de vedere al marxistului va impune *întotdeauna* o „apreciere" profundă, şi nu superficială, va scoate întotdeauna la iveală, în toată nimicnicia lor, denaturările, reticenţele şi laşele camuflări *ale liberalilor*.

Salutăm pe d-l A. Ermanski pentru generoasa şi excelenta explicare a felului în care lichidatorii, pierzîndu-şi obişnuinţa de a privi fenomenele sociale din punct de vedere revoluţionar, substituie concepţiei marxiste a luptei de clasă o concepţie liberală.

„Prosveşcenie" nr. 5 din mai 1913
Semnat : V. Il i n

Se tipăreşte după textul apărut în revistă

www.dacoromanica.ro

CAPITALISMUL ŞI IMPOZITELE

În „Novîi Ekonomist“ [82] (nr. 21, 1913), revistă editată de d-l P. Migulin cu participarea — în strînsă cîrdăşie — a octombriştilor şi cadeţilor, găsim o interesantă notă cu privire la impozitul pe venit în Statele Unite.

Proiectul prevede scutirea de acest impozit a tuturor veniturilor sub 4 000 de dolari (8 000 de ruble). Pentru veniturile globale care depăşesc această sumă se prevede un impozit de 1%, pentru cele care depăşesc suma de 20 000 de dolari — 2% ş.a.m.d., cu o uşoară urcare a procentului pe măsura creşterii venitului. Este vorba, prin urmare, de un proiect care prevede instituirea unui impozit progresiv pe venit, însă progresivitatea este foarte mică, astfel că o persoană care are, de pildă, un venit de 1 000 000 de dolari plăteşte, în general, sub 3%.

Proiectul prevede că, întrucît există 425 000 de persoane care deţin venituri peste 4 000 de dolari, acest impozit va da 70 000 000 de dolari (circa 140 000 000 de ruble); iar redacţia octombristo-cadetă a revistei „Novîi Ekonomist“ face următoarea remarcă în legătură cu acest fapt:

„În comparaţie cu cele 700 000 000 de ruble venituri provenite din taxe vamale şi cele 500 000 000 de ruble provenite din accize, suma de 140 000 000 de ruble ce urmează a fi încasată din impozitul pe venit este cu totul neînsemnată, astfel că nu va micşora importanţa impozitului indirect“.

Păcat că economiştii noştri burghezo-liberali, care în vorbe sînt gata să recunoască şi chiar să înscrie în pro-

www.dacoromanica.ro

gramul lor impozitul progresiv pe venit, nu au binevoit să declare precis şi lămurit *care* e cuantumul impozitului pe venit considerat de *ei* ca obligatoriu ?

Oare un asemenea cuantum încît importanţa impozitului indirect să fie numai micşorată — şi în ce măsură anume micşorată —, sau un asemenea cuantum încît întregul sistem de impozite indirecte să fie desfiinţat ?

Statistica americană la care s-a referit „Novîi Ekonomist" ne oferă o foarte elocventă ilustrare a acestei probleme.

Din datele proiectului reiese că suma veniturilor celor 425 000 de capitalişti (supuşi la un impozit total de 70 000 000 de dolari) este evaluată la 5 413 000 000 de dolari. Subevaluarea, în acest caz, este evidentă : sînt indicate *100 de persoane* ca avînd un venit de peste 1 000 000, iar venitul lor total este evaluat la 150 000 000 de dolari. Se ştie că *vreo zece* miliardari americani au un venit incomparabil mai mare. Ministrul de finanţe al Americii ţine însă să fie „amabil" cu miliardarii...

Dar pînă şi aceste date, extrem de „amabile" faţă de capitalişti, ne prezintă un tablou cît se poate de interesant. În America, potrivit datelor statistice, sînt în total 16 000 000 de familii. Prin urmare, *mai puţin de o jumătate de milion* din ele sînt familii de capitalişti. Restul îl formează masa sclavilor salariaţi sau a micilor proprietari de pămînt etc., oprimaţi de capital.

Veniturile maselor muncitoare din America sînt indicate destul de precis în statistică pentru o serie întreagă de persoane. De pildă, 6 615 046 de muncitori industriali au primit (în 1910) 3 427 000 000 de dolari, adică cîte 518 dolari (1 035 de ruble) de fiecare muncitor. Apoi 1 699 420 de muncitori feroviari au primit în total 1 144 000 000 de dolari (cîte 673 de dolari fiecare). Apoi 523 210 de membri ai corpului didactic au primit 254 000 000 de dolari (cîte 483 de dolari de fiecare).

Adunînd toată această masă de oameni ai muncii şi rotunjind cifrele, obţinem : muncitori — 8 800 000, care primesc în total 4 800 000 000 de dolari, adică cîte 550 de

www.dacoromanica.ro

dolari venit fiecare ; capitalişti — 500 000, cu un venit total de 5 500 000 000, cîte 11 000 de dolari fiecare.

Cele 500 000 de familii ale capitaliştilor au un venit *mai mare* decît cele aproape 9 000 000 de familii ale muncitorilor. Atunci se pune întrebarea : care este rolul impozitului indirect şi cel al impozitului pe venit prevăzut în proiect ?

Impozitele indirecte dau 1 200 000 000 de ruble, adică 600 000 000 de dolari. În America revin de fiecare familie cîte 75 de ruble (37,5 dolari) impozite indirecte. Să comparăm aceste impozite cu venitul capitaliştilor şi al muncitorilor.

	Familii (în milioane)	Totalul veniturilor	Totalul impozitelor indirecte	% impozite pe venit
		(în milioane de dolari)		
Muncitori	8,8	4 800	330	7
Capitalişti	0,5	5 500	19	0,36

Rezultă că muncitorii plătesc la fiecare rublă 7 copeici impozite indirecte, iar capitaliştii *o treime* de copeică. Muncitorii plătesc, proporţional, de *20 de ori* mai mult decît capitaliştii. Sistemul impozitelor indirecte creează, inevitabil, o asemenea „ordine" (o ordine cu totul dezordonată) în *toate* ţările capitaliste.

Dacă capitaliştilor li s-ar fixa aceeaşi cotă de impozit pe venit ca şi muncitorilor, ei ar trebui să plătească nu 19 000 000, ci *385 000 000 de dolari.*

Schimbă oare cu mult situaţia *un astfel* de impozit progresiv pe venit ca acela care se proiectează în America ? Foarte puţin. Capitaliştii ar plăti atunci 19 000 000 de dolari impozite indirecte + 70 000 000 de dolari impozit pe venit, adică în total 89 000 000 de dolari, *sau numai 1,5% din venit ! !*

Să împărţim pe capitalişti în capitalişti mijlocii (cu un venit de 4 000—10 000 de dolari, adică 8 000—20 000 de ruble) şi bogaţi (cu un venit de peste 20 000 de ruble). Vom obţine : capitalişti mijlocii — 304 000 de familii cu

www.dacoromanica.ro

un venit de 1 813 000 000 de dolari ; capitaliştii bogaţi — 121 000 de familii cu un venit de 3 600 000 000 de dolari.

Dacă capitaliştii mijlocii ar plăti tot atîta cît plătesc acum muncitorii, adică 7% din venit, ar rezulta cam 130 000 000 de dolari. Iar 15% din venitul capitaliştilor bogaţi ar da o sumă de 540 000 000 de dolari. Suma totală *ar acoperi cu prisosinţă toate impozitele indirecte.* În felul acesta, capitaliştii ar avea, după scăderea impozitului pe venit, — cei mijlocii cîte 11 000 de ruble venit, iar cei bogaţi cîte 50 000 de ruble.

Rezultă, aşadar, că revendicarea social-democraţilor : să fie desfiinţate *complet* toate impozitele indirecte şi să fie înlocuite cu un impozit progresiv pe venit, care să fie un impozit adevărat, şi nu o caricatură, este *pe deplin* realizabilă. O asemenea măsură, fără să clintească bazele capitalismului, ar aduce imediat o mare uşurare pentru nouă zecimi din populaţie ; în al doilea rînd, ea ar constitui un uriaş impuls pentru dezvoltarea forţelor de producţie ale societăţii ca rezultat al lărgirii pieţei interne şi al înlăturării absurdelor bariere pe care le introduce statul în viaţa economică în vederea perceperii impozitelor indirecte.

Apărătorii capitaliştilor invocă, de obicei, dificultatea de a ţine o evidenţă a veniturilor mari. În realitate însă, în condiţiile dezvoltării actuale a băncilor, a caselor de economii etc., această dificultate este o simplă născocire. *Singura* dificultate o constituie interesele egoiste de clasă ale capitaliştilor şi existenţa instituţiilor nedemocratice în orînduirea politică a statelor burgheze.

Scris la 1 (14) iunie 1913

Publicat la 7 iunie 1913 în ziarul „Pravda" nr. 129
Semnat : V. Ilin

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

DESPRE D-L BOGDANOV ŞI GRUPUL „VPERED“ [83]

(PENTRU COLEGIUL REDACŢIONAL AL ZIARULUI „PRAVDA“)

Atitudinea redacţiei în legătură cu denaturarea istoriei partidului de către Bogdanov este atît de revoltătoare, încît nu ştiu dacă după toate astea mai pot continua să colaborez la acest ziar.

Cum s-au petrecut lucrurile ?

În articolul meu nu veţi găsi *nici un cuvînt* împotriva d-lui Bogdanov (care nu este membru al grupului „Vpered“) ; nici un cuvînt de *condamnare* în general.

În mod cît se poate de precaut, eu constatam următorul *fapt:* orientarea condamnată *în unanimitate de întregul partid „este legată de vperedism“* *.

Nici un cuvînt mai mult. Nici chiar d-l Bogdanov *n-a putut* cita nimic altceva.

Se pune întrebarea : poate fi ocolit acest fapt ? Nu poate fi, pentru că partidul a condamnat *în acelaşi timp* şi lichidatorismul, şi otzovismul. Acela care, tratînd despre istoria partidului şi vorbind despre lichidatorism, ar vrea să ocolească acest fapt ar fi un *escroc.* Vreau să cred că redacţia nu mi-a pretins să mă pretez la o escrocherie. Sînt cu atît mai mult în drept s-o cred cu cît redacţia s-a declarat de acord cu nr. 95 !

Este adevărat acest fapt ? Redacţia este de acord că da. Şi e greu *să nu fie de acord,* din moment ce înşişi vperediştii au declarat că otzovismul reprezintă o „nuanţă legitimă“ ! !

* Vezi volumul de faţă, pag. 77. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Dar, dacă faptul este adevărat, cum se permite („pentru imparţialitate") d-lui Bogdanov *să mintă?!* Altă explicaţie decît aceea că redacţia nu cunoaşte istoria grupului „*Vpered*" (în afară de cazul în care cineva se lasă orbit cu totul de pasiunea pentru trivialităţile reacţionare pe care filozoful Bogdanov le propagă printre muncitori) nu pot găsi.

Redacţia nu ştie, probabil, că grupul „*Vpered*" se află într-o stare de totală destrămare. D-l Bogdanov a părăsit de mult acest grup — „filozofia" lui a fost *condamnată* în presă de *vperedistul* Aleksinski. Acelaşi Aleksinski a condamnat *în presă* „cultura proletară" (propagată de platforma vperediştilor). Oare redacţia nu cunoaşte toate aceste lucruri?

Din grupul „Vpered" *au ieşit* deci Bogdanov, Domov, Leadov, Volski şi Stepinski (Lunacearski e şi el pe punctul de a ieşi — vezi *ultimele foi volante apărute la Paris*). Să nu fi ştiut redacţia acest lucru?

Redacţia sprijină pe cei mai răi (iremediabili) mincinoşi burghezi din grupul „Vpered" *împotriva* celor mai bune elemente, care (asemenea lui Aleksinski) *au rupt* cu d-l Bogdanov!!

Dar asta-i nemaipomenit! E o batjocură la adresa adevărului, *a partidului.*

Cer insistent ca nota alăturată să fie publicată *în întregime.* Am acordat întotdeauna redacţiei dreptul să facă modificări în spirit tovărăşesc, însă în acest articol, în urma scrisorii d-lui Bogdanov, *nu permit* să se facă modificări etc. Dacă nu-l publicaţi, trimiteţi-l la „*Prosveşcenie*", iar eu îmi rezerv *libertatea deplină* de a mă război cu cei ce practică denaturarea istoriei partidului. Luptăm împotriva lichidatorismului şi *cocoloşim* otzovismul — această atitudine este atît de josnică, încît sînt sigur că gafa comisă se explică numai prin *necunoaşterea problemei.*

Redacţia trebuie să declare: ne-am convins că d-l Bogdanov a expus *inexact* platforma grupului „Vpered" şi a redat inexact *faptele.*

www.dacoromanica.ro

Insist să se dea un răspuns imediat. Îmi va fi peste putinţă să mai scriu pe viitor articole lovindu-mă de minciuna neruşinată a d-lui Bogdanov.

Al dv., *V. Ilin*

Scris la 3 (16) iunie 1913

Se tipăreşte după manuscris

Publicat pentru prima oară în 1930, în ediţiile a 2-a şi a 3-a ale Operelor lui V. I. Lenin, vol. XVI

www.dacoromanica.ro

O APRECIERE ERONATĂ

(„LUCI" DESPRE MAKLAKOV) "

...*programelor şi rezoluţiilor liberalilor.

În articolul de fond din „Luci" (nr. 122) întîlnim o apreciere profund eronată a acestui important discurs. „Spirit doctrinar cadet" — iată ce vede în el „Luci". Deputatul Maklakov este asemuit cu un animal care-şi mătură urmele cu coada. „Printr-o serie de adaosuri la discursul său, el i-a anihilat cu totul conţinutul opoziţionist" — şi „Luci" reproduce cuvintele d-lui V. Maklakov că „reacţiunea este o lege istorică", că (aşa cum ne-a arătat Bismarck) trebuie să ştii să deosebeşti momentele în care trebuie să guvernezi în mod liberal de cele în care trebuie să guvernezi despotic.

„Asemenea discursuri le poate ţine un profesor", conchide „Luci", „iar nu un om politic care susţine dreptul democraţiei la autodeterminare" (?).

Nu, d-l V. Maklakov nu este cîtuşi de puţin un doctrinar, iar discursul său nu are nicidecum un ton profesoral. E de-a dreptul ridicol să te aştepţi ca V. Maklakov să susţină drepturile democraţiei. El este un afacerist burghezo-liberal, care a dezvăluit fără teamă „natura intimă" a politicii duse de clasa sa. D-l V. Maklakov acuză guvernul de faptul că „nu a înţeles *cum să dea lovitura de grație revoluţiei* (atunci cînd ea s-a potolit)", deşi putea s-o înţeleagă.

„Guvernul are dreptate cînd luptă împotriva revoluţiei, asta îi e datoria" — exclamă d-l V. Maklakov, adăugînd :

* Prima pagină din manuscris nu a fost găsită. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

„Aşa se va întîmpla şi cu revoluţia cînd va învinge ; ea va lupta împotriva contrarevoluţiei" (aici pe „experimentatul" orator l-a luat gura pe dinainte în mod ridicol, întrebuinţînd, nu ştiu de ce, viitorul). D-l V. Maklakov repetă de cîteva ori că el acuză guvernul „nu pentru lupta împotriva răzmeriţei, a revoluţiei, ci pentru cea dusă împotriva ordinii".

D-l V. Maklakov a comparat pe Stolîpin cu un pompier care sparge geamurile unei clădiri în flăcări.

De aici reiese clar că tonul şi conţinutul principal al acestui discurs răsunător nu sînt nici profesorale şi nici doctrinare, ci vădesc un contrarevoluţionarism pătimaş şi tenace. Este cu atît mai necesar să ne oprim asupra acestui lucru, cu cît vîlva pe care ziarul o stîrneşte în jurul micilor amănunte ale „conflictului" nu face altceva decît să estompeze esenţa problemei. Nu poţi *înţelege* politica liberalismului şi rădăcinile ei de clasă dacă n-ai sesizat această trăsătură caracteristică a ei.

„Luci" dovedeşte o uimitoare şi amuzantă necunoaştere a problemei atunci cînd exclamă : „Oare ploconirea în faţa înţelepciunii de stat a lui Bismarck, care, orice s-ar spune, a rămas întotdeauna un adept al politicii prin fier şi sînge, nu este doctrinarism de ultimă speţă ?"

Ce găsiţi aici doctrinar, domnilor ? Este ceva cu totul deplasat. V. Maklakov afirmă cît se poate de clar că aprobă „lupta împotriva răzmeriţei şi revoluţiei", aprobă pe „pompieri", şi, se înţelege, el ştie prea bine că toate astea înseamnă fier şi sînge. El declară răspicat că este tocmai *pentru* o *asemenea* politică *cu condiţia* ca ea să aibă succes ! Trebuie să spargem geamuri — învaţă el —, nu vă temeţi să le spargeţi, nici noi şi nici voi nu sîntem sentimentali, profesori sau doctrinari, dar trebuie să spargem aşa cum spărgea Bismarck, adică cu succes, *întărind* alianţa burgheziei cu moşierii.

Iar voi — se adresează V. Maklakov guvernului — spargeţi geamuri *fără rost*, ca huliganii, şi nu ca pompierii.

Bismarck a fost reprezentantul moşierilor contrarevoluţionari din Germania. El a înţeles că nu este posibil să-i salvezi pe aceştia (pentru cîteva decenii) *decît* printr-o alianţă trainică cu burghezia liberală contrarevoluţionară.

www.dacoromanica.ro

Lui această alianţă i-a reuşit pentru că opoziţia proletariatului era slabă, iar războaiele cîştigate l-au ajutat să rezolve sarcina *la ordinea zilei:* unificarea naţională a Germaniei.

La noi există moşieri contrarevoluţionari. Există şi burghezi liberali contrarevoluţionari. V. Maklakov este primul dintre aceştia. Prin discursul său, el şi-a demonstrat slugărnicia fără margini faţă de Purişkevici & Co. Dar pentru reuşita unei „căsnicii" asta este prea puţin. Trebuie rezolvată sarcina istorică imediată, care la noi nu este nicidecum unificarea naţională (asta există la noi cît pofteşti...), ci *problema agrară,...* în condiţiile unei mai puternice opoziţii din partea proletariatului.

Despre asta neputinciosul liberal V. Maklakov, care suspină după un Bismarck rus, nu a putut spune nici un cuvînt limpede.

Scris la 4 (17) iunie 1913

Publicat pentru prima oară în 1937 în „Culegeri din Lenin", vol. XXX
Semnat: W.

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

DEPUTATUL FRANK SE PRONUNŢĂ ÎN FAVOAREA GREVEI DE MASĂ

Cuvîntarea lui Frank, cunoscut social-democrat din Baden, unul dintre reprezentanţii cei mai de vază ai aripii oportuniste, care s-a pronunţat în favoarea grevei de masă ca mijloc de luptă pentru reforma electorală în Prusia, a constituit un eveniment deosebit în Partidul socialist german.

Organizaţia social-democrată din Wilmersdorf, o suburbie a Berlinului, l-a invitat pe Frank să ţină o conferinţă pe această temă. Ziarele burgheze, care se aşteptau ca „din Baden" să răsune cuvinte paşnice şi moderate, au făcut o largă publicitate acestei adunări. Reclama lor gratuită s-a dovedit minunată. A fost o adunare uriaşă şi deosebit de impunătoare.

Dar Frank — fie pentru că se afla în faţa muncitorilor berlinezi, oameni cu concepţii radicale, fie pentru că, fiind originar din sudul Germaniei şi obişnuit cu regimul mai liber de acolo, era revoltat de dominaţia neruşinată a „iuncherilor" (nobilii ultrareacţionari din Germania), pe care a avut prilejul să-i observe mai de aproape la Berlin, — a ţinut o înflăcărată cuvîntare în favoarea grevei de masă.

Oratorul a început prin a analiza politica internă din Prusia. El a biciuit fără cruţare dominaţia iuncherilor, legea electorală reacţionară promulgată de Landtagul prusian (în genul legii adoptate de Duma a III-a la noi),

www.dacoromanica.ro

lipsa celor mai elementare garanţii democratice. Cînd oratorul a remarcat că, potrivit legii electorale prusiene, patronul unei case de toleranţă se bucură de drept de vot de categoria I, în timp ce prim-ministrul are drept de vot de categoria a III-a şi că acest lucru este caracteristic pentru „rînduielile" din Prusia, întreaga adunare a subliniat această apreciere prin hohote de rîs.

Muncitorii din Berlin — a spus Frank în glumă — au demonstrat, prin lupta cu Jagow (primarul care a încercat zadarnic să interzică demonstraţiile din 1910), că au talent la manevre de stradă.

Oratorul a amintit unele exemple de greve de masă din istorie : grevele cartiştilor [85] din Anglia ; grevele din Belgia din 1893, 1902 şi 1912 ; ale suedezilor din 1903 ; ale italienilor din 1904 ; ale ruşilor din 1905 ; el a insistat asupra acestui ultim exemplu, subliniind ajutorul pe care l-au dat atunci muncitorii ruşi vecinilor şi fraţilor lor — muncitorii austrieci. Simpla ameninţare cu greva politică s-a dovedit *atunci* suficientă pentru ca austriecii să cucerească dreptul de vot universal.

În Prusia şi în Germania — a declarat Frank — există cea mai bună mişcare muncitorească din lume, cea mai larg răspîndită presă muncitorească. Să învăţăm, dar, de la proletariatul din lumea întreagă cum să ducem lupta de masă ! (Adunarea a răspuns prin strigăte de aprobare şi aplauze furtunoase.)

Se înţelege că noua formă de luptă e legată de sacrificii şi primejdii — a continuat Frank —, dar unde s-au mai văzut lupte politice fără sacrificii şi fără primejdii ? Odată ce am devenit conştienţi de necesitatea luptei, trebuie s-o ducem pînă la capăt, să conducem înainte nava noastră, chiar de vom întîlni în cale stînci submarine. Cine se teme de ele şi rămîne în port va rămîne teafăr, dar nu va ajunge niciodată la celălalt ţărm, la ţelul năzuinţelor noastre.

www.dacoromanica.ro

Cuvîntarea lui Frank, primită cu entuziasm de adunare, a arătat o dată mai mult la ce grad de indignare i-a adus pe muncitorii germani reacțiunea. Din mijlocul proletariatului german se ridică încet, dar sigur un puternic val de protest.

Scris la 5 (18) iunie 1913

Publicat la 11 iunie 1913 în ziarul „Pravda" nr. 132 Semnat: K.

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CAPITALIŞTII ŞI ÎNARMĂRILE

Presa muncitorească engleză îşi continuă interesanta şi instructiva campanie de demascare a modului în care sindicatele capitaliştilor, uniţi pe plan internaţional, împing popoarele la război.

Iată, de pildă, *trustul* (sau sindicatul) *dinamitei* Nobel. Modestul lui capital însumează 30 000 000 de ruble. Profitul net pe ultimul an a fost de 3 300 000 ruble. Unsprezece la sută profit net nu este de loc rău, nu-i aşa ?

Distinşii negustori de materiale pentru exterminarea oamenilor explică cu modestie succesele lor în raportul anual printr-o frază scurtă : „în acest an a fost o cerere crescîndă de materiale de război".

Şi încă cum ! Presa capitalistă şi politicienii aserviţi capitaliştilor ţipă despre război, cer noi înarmări — lucru cît se poate de avantajos pentru industriaşii care fabrică materiale de război !

Dar cine sînt aceşti industriaşi ?

Ei sînt capitaliştii uniţi aparţinînd *tuturor* naţiunilor, fraţi ai miniştrilor, membri ai parlamentului ş.a.m.d. !

Printre acţionarii trustului „dinamitei" (care este asociatul, dacă nu chiar stăpînul celor *patru* fabrici de dinamită din Germania) găsim următoarele nume :

Armata germană : generalul von Mühlburg, maiorul baron von Fritsch şi alţii ;

Armata britanică : generalul J. Donald, colonelul Nail Feandly ş.a.m.d. ;

Armata franceză : colonelul François Laffargue ;

www.dacoromanica.ro

Lordul Glenconner, fratele lui lady Asquith, soţia *premierului britanic*, sir North, ministru, Harold Tennant, membru al parlamentului, „Banca germană", „Banca din Hanovra" *ş.a.m.d.*

Liderii partidelor *naţionale* în diferite parlamente, care vociferează despre „tăria statului" şi despre „patriotism" (vezi formulele de trecere ale cadeţilor, progresiştilor, octombriştilor în Duma a IV-a ![86]), realizează acest patriotism înarmînd Franţa împotriva Germaniei, Germania împotriva Angliei ş.a.m.d. Ei sînt cu toţii patrioţi înfocaţi. Cît de mult se îngrijesc cu toţii de „tăria statului" lor, se înţelege, împotriva inamicului !

Ei participă alături de aceşti „inamici" la şedinţele consiliilor de administraţie şi la adunările acţionarilor trustului dinamitei şi ai altor trusturi (sindicate), adunînd profituri nete de milioane de ruble şi împingînd fiecare poporul „său" la război împotriva altor popoare.

„Pravda" nr. 133 din 12 iunie 1913

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CLASA MUNCITOARE ŞI NEOMALTHUSIANISMUL

O problemă care a suscitat un deosebit interes şi a prilejuit ample dezbateri la Congresul Societăţii de medicină „Pirogov“ [87] a fost problema avortului, adică a întreruperii artificiale a sarcinii. În raportul prezentat de Licikus au fost citate o serie de date din care reiese că în aşa-zisele state civilizate moderne cazurile de avort provocat sînt foarte numeroase.

La New York, în decurs de un an au fost provocate 80 000 de avorturi ; în Franţa, numărul lor se ridică la 36 000 lunar. În ultimii 5 ani, la Petersburg, procentul avorturilor provocate a crescut de peste două ori.

Congresul Societăţii de medicină „Pirogov“ a adoptat o hotărîre potrivit căreia mama nu trebuie să fie niciodată urmărită penal pentru avort provocat, iar medicii urmează să fie deferiţi justiţiei numai în cazurile în care s-au lăsat conduşi de „scopuri pecuniare“.

Firește că în cursul dezbaterilor, majoritatea, pronunţîndu-se pentru impunitatea avortului, a atins şi problema aşa-zisului neomalthusianism [88] (a măsurilor anticoncepţionale), ocupîndu-se totodată şi de latura socială a problemei. De pildă, d-l Vigdorcik, aşa cum reiese din darea de seamă publicată în „Russkoe Slovo“, a declarat că „măsurile anticoncepţionale trebuie salutate, iar d-l Astrahan, în aplauzele furtunoase ale celor de faţă, a exclamat :

„Noi le convingem pe mame să nască copii ca să li se schilodească sufletele în şcoli, să fie luaţi în armată, să fie împinşi la sinucidere !“

www.dacoromanica.ro

Dacă ştirea că o asemenea exclamaţie a d-lui Astrahan a stîrnit aplauze furtunoase este adevărată, faptul nu mă miră. Auditoriul era alcătuit din burghezi, mici şi mijlocii, cu o mentalitate mic-burgheză. La ce altceva ne-am putea aştepta de la ei decît la cel mai banal liberalism ?

Dar din punctul de vedere al clasei muncitoare mă îndoiesc că s-ar putea găsi o expresie mai concludentă a întregului caracter reacţionar şi searbăd al „neomalthusianismului social" decît fraza lui Astrahan citată de noi mai sus.

„...Să nască copii ca să li se schilodească sufletele..." Numai pentru asta ? Şi de ce nu pentru ca ei *să lupte* mai bine, mai uniţi, mai conştient, mai hotărît decît noi împotriva condiţiilor actuale de viaţă, care nenorocesc şi distrug generaţia noastră ??

Tocmai aici rezidă deosebirea radicală dintre psihologia ţăranului, a meseriaşului, a intelectualului, a mic-burghezului în general şi psihologia proletarului. Mic-burghezul vede şi simte că piere, că viaţa devine tot mai grea, lupta pentru existenţă tot mai necruţătoare, situaţia lui şi a familiei lui tot mai desperată. Faptul acesta e incontestabil, şi mic-burghezul protestează împotriva lui.

Dar *cum* protestează ?

Protestează ca reprezentant al unei clase care merge spre pieire definitivă, care şi-a pierdut orice speranţe de viitor, care este oprimată şi timorată. Dacă nu-i nimic de făcut, măcar să fie mai puţini copii care să îndure chinurile şi calvarul nostru, mizeria şi umilinţele prin care trecem, — acesta este strigătul mic-burghezului.

Muncitorului conştient acest punct de vedere îi este cu totul străin. El nu va lăsa să-i fie întunecată conştiinţa prin asemenea lamentări, oricît de sincere şi de simţite ar fi ele. Da, şi noi, muncitorii, ca şi masa micilor proprietari, ducem un trai urgisit şi plin de suferinţe de neîndurat. Generaţia noastră o duce mai greu decît părinţii noştri. Dar într-o privinţă sîntem mult mai fericiţi decît ei. *Noi am învăţat şi învăţăm repede să luptăm* — şi să luptăm nu de unul singur, cum au luptat cei mai buni dintre părinţii noştri, şi nu în numele unor lozinci străine

www.dacoromanica.ro

nouă, lansate de niște demagogi burghezi, ci în numele lozincilor noastre proprii, lozincile propriei noastre clase. Noi luptăm mai bine decît părinții noștri. Copiii noștri vor lupta și mai bine și *vor învinge*.

Clasa muncitoare nu piere, ci crește, se întărește, se maturizează, își strînge rîndurile, se luminează și se călește în luptă. Dacă sîntem pesimiști în ceea ce privește feudalismul, capitalismul și mica producție, sîntem optimiști înflăcărați în ceea ce privește mișcarea muncitorească și țelurile ei. Noi punem de pe acum temelia noului edificiu, pe care copiii noștri îl vor termina.

Din acest motiv, și numai din acest motiv, sîntem adversari declarați ai neomalthusianismului, ai acestui curent bun pentru o pereche mic-burgheză înapoiată și egoistă, care bolborosește înspăimîntată : deie domnul s-o scoatem noi la capăt, cît despre copii mai bine lipsă.

Ceea ce, firește, nu ne împiedică cîtuși de puțin să cerem abrogarea fără rezerve a tuturor legilor care interzic avortul sau răspîndirea lucrărilor de medicină tratînd despre măsurile anticoncepționale etc. Legile de acest fel nu sînt decît o simplă fățărnicie a claselor dominante. Ele nu vindecă racilele capitalismului, ci le transformă în racile deosebit de vătămătoare, deosebit de grele pentru masele asuprite. Una este libertatea propagandei medicale și ocrotirea drepturilor democratice elementare ale cetățeanului și ale cetățenei, și alta este teoria socială a neomalthusianismului. Muncitorii conștienți vor duce întotdeauna lupta cea mai necruțătoare împotriva încercărilor de a impune această teorie laşă și reacționară clasei celei mai înaintate, celei mai puternice și celei mai hotărîte în ceea ce privește marile transformări ale societății contemporane.

Scris la 6 (19) iunie 1913

Publicat la 16 iunie 1913 în ziarul „Pravda" nr. 137 Semnat : V. I.

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

FINANCIARII-AFACERIŞTI ŞI POLITICIENII BURGHEZI

Presa muncitorească engleză îşi continuă campania de demascare a legăturilor dintre „operaţiile" financiare şi politica dusă în sferele înalte. Demascările acestea merită atenţia muncitorilor din toate ţările, deoarece ele ne arată însăşi baza conducerii statului în societatea capitalistă. Cuvintele lui K. Marx că guvernul nu este decît un comitet care administrează treburile capitaliştilor [89] îşi găsesc astfel cea mai deplină confirmare.

Nr. 24 (din 12 iunie st.n.) al ziarului „Labour Leader" consacră o întreagă pagină enumerării numelor de miniştri englezi (7 nume), de foşti miniştri (3 nume), de episcopi şi arhidiaconi (12 nume), de pairi (47 de nume), de membri ai parlamentului (18 nume), de proprietari de mari ziare, de financiari şi bancheri care sînt acţionari — sau directori — la diferite societăţi pe acţiuni care fac comerţ, în special cu efecte militare.

Autorul articolului, Walton Newbold, a cules aceste date din anuarele oficiale bancare, industriale-comerciale, financiare etc., din dările de seamă ale asociaţiilor patriotice (cum ar fi *liga aviaţiei*) etc.

A rezultat de aici un tablou aidoma celui înfăţişat cîndva, pe baza datelor din Rusia, de Rubakin, care a arătat cîţi dintre cei mai mari moşieri din Rusia sînt membri ai Consiliului de Stat, mari demnitari — acum putem adăuga : membri ai Dumei de stat, acţionari şi directori ai societăţilor pe acţiuni etc. Ar fi cît se poate de oportun să completăm aceste date ale lui Rubakin pe baza

www.dacoromanica.ro

celor mai recente anuare, în special în legătură cu participarea la întreprinderile financiare şi industriale-comerciale.

Liberalii noştri (cadeţii în special), cărora nu prea le este pe plac „teoria" luptei de clasă, îşi propagă cu deosebită insistenţă concepţia lor că, în statele moderne, guvernul *se poate* situa *în afara* claselor sau *deasupra* lor. Dar ce-i de făcut, domnilor, dacă „teoria" care vă displace corespunde întru totul realităţii ? dacă toate *bazele* legislaţiei şi ale politicii contemporane ne arată, cum nu se poate mai limpede, caracterul de clasă al organizării şi al sistemului de conducere în toate statele moderne ? dacă chiar şi datele cu privire la componenţa rîndurilor personalităţilor politice de seamă — membri ai Camerelor, funcţionari superiori etc. dezvăluie legătura indisolubilă care există între dominaţia economică şi cea politică ?

Negarea sau estomparea luptei de clasă este cea mai rea formă de ipocrizie în politică ; ea înseamnă specularea ignoranţei şi prejudecăţilor păturilor celor mai înapoiate ale poporului, ale micilor proprietari (ţărani, meseriaşi etc.), care se află departe de lupta cea mai acută şi mai directă dintre clase, rămînînd, ca şi în trecut, în virtutea obişnuinţei, la concepţiile patriarhale. Dar ceea ce la ţăran este ignoranţă şi înapoiere este la intelectualii liberali o metodă rafinată de pervertire a poporului şi de menţinere a lui în robie.

Scris la 6 (19) iunie 1913

Publicat la 23 iunie 1913 în ziarul „Pravda" nr. 142 Semnat : M.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ÎN LEGĂTURĂ CU POLITICA AGRARĂ (GENERALĂ) A ACTUALULUI GUVERN [90]

După revoluţia din 1905 politica agrară a guvernului şi-a schimbat brusc vechiul ei caracter. În perioada anterioară, absolutismul a urmat linia lui Katkov şi Pobedonoştev, străduindu-se să apară în ochii maselor populare drept o forţă situată „deasupra claselor", care veghează asupra intereselor maselor largi de ţărani, ferindu-i de pierderea pămînturilor şi de ruină. Se înţelege că această făţarnică „grijă" pentru soarta ţăranului camufla de fapt o politică pur iobăgistă, pe care sus-numitele „personalităţi" ale Rusiei vechi, prerevoluţionare, o aplicau cu o stupiditate rectilinie în toate domeniile vieţii sociale şi de stat. Pe atunci absolutismul se bizuia integral pe totala înapoiere, ignoranţă şi lipsă de conştiinţă a maselor ţărăneşti. Dîndu-se drept apărător al „inalienabilităţii" loturilor, drept adept al „obştii", absolutismul a încercat, în perioada prerevoluţionară, să se sprijine pe imobilitatea economică a Rusiei, pe adînca hibernare politică a maselor populaţiei ţărăneşti. Pe atunci întreaga politică agrară era dusă în spiritul nobiliar-iobăgist.

Astăzi, revoluţia din 1905 a determinat o cotitură în întreaga politică agrară a absolutismului. Executînd întocmai poruncile consiliului nobilimii unite, Stolîpin a hotărît, după cum s-a exprimat chiar el, „să mizeze pe cei puternici". Asta înseamnă că, după puternica trezire a proletariatului şi a păturilor largi ale ţărănimii democratice pe care a adus-o Rusiei revoluţia din *1905*, guvernul nostru nu se mai putea *da* drept apărător *al celor slabi.*

www.dacoromanica.ro

Poporul, care a ştiut să facă prima breşă (deşi încă mică) în vechea orînduire de stat — orînduirea iobăgistă — a Rusiei, a dovedit că s-a deşteptat de pe acum în aşa măsură din somnul său politic, încît basmul cu privire la apărarea de către guvern a „obştii", a „inalienabilităţii loturilor", cu privire la un guvern situat deasupra claselor, care ia apărarea celor slabi şi-a pierdut pentru totdeauna orice credit în rîndurile ţărănimii.

Pînă în 1905 guvernul putea spera că sprijinul său îl constituie starea de abrutizare şi de imobilizare a întregii mase de ţărani, incapabilă să se descotorosească de prejudecăţile politice ale robiei, ale răbdării şi resemnării de veacuri. Atîta timp cît ţăranii continuau să rămînă supuşi şi abrutizaţi, guvernul *putea* să se prefacă a „miza pe cei slabi", adică a purta de grijă celor slabi, deşi în realitate el purta de grijă numai şi numai moşierilor iobăgişti, fiind preocupat exclusiv de menţinerea dominaţiei sale absolute.

După 1905 breşa produsă în vechile prejudecăţi politice s-a dovedit atît de adîncă şi de largă, încît guvernul şi consiliul nobililor-iobăgişti uniţi, care-l conducea, şi-au dat seama că nu se mai poate specula, ca înainte, pe înapoierea ţăranului şi pe resemnarea lui de vită. Guvernul şi-a dat seama că *nu poate trăi în pace cu masa* populaţiei de ţărani, pe care a ruinat-o şi a dus-o la foamete şi la sapă de lemn. Tocmai această înţelegere a imposibilităţii unei „păci" cu ţărănimea a dus la schimbarea politicii „consiliului iobăgiştilor uniţi". Consiliul a hotărît să încerce să scindeze ţărănimea cu orice preţ şi să creeze, din unele elemente ale ei, o pătură de „noi moşieri", de ţărani-proprietari înstăriţi, care să apere *„din tot sufletul", împotriva maselor*, liniştea şi inviolabilitatea întinselor domenii ale moşierilor, care au avut totuşi cîte ceva de suferit în 1905 de pe urma asaltului maselor revoluţionare.

Prin urmare, cotitura care s-a produs după revoluţie în întreaga politică agrară a guvernului nu este întîmplătoare. Dimpotrivă, ea a fost pentru guvern şi pentru „consiliul iobăgiştilor uniţi" *o necesitate de clasă*. Guvernul nu putea proceda altfel. El a văzut că nu poate exista „pace" între el şi masa ţărănimii, care s-a trezit din somnul de veacuri

www.dacoromanica.ro

(1

К вопросу об аграрной политике (общей) современного правительства.

Земельная политика правительства по-сле революции 1905 года, вообще, сохранила свой прежний характер. Разные самодержавные меры Столыпина и Кривошеина, издавая свои предписания в видах народных нужд, фактически шли „над законами", охраняющими интересы широких масс крестьян, оберегая их от обеднения и разорения. Результатом, от столыпинской „работы" с землей на деле оказалось только дальнейшее обострение крестьянского вопроса, которое называется

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „În legătură cu politica agrară (generală) a actualului guvern". — 1913

Micșorat

www.dacoromanica.ro

al iobăgiei. Nu-i rămînea altceva de făcut decît *să încerce*, prin eforturi convulsive, prin ruinarea cu orice chip a satului, *să scindeze* ţărănimea, să dea satul pe mîna chiaburilor şi a ţăranilor înstăriţi, care să-l jefuiască ca în codru, pentru a se sprijini pe *alianţa* nobililor iobăgişti cu „noii moşieri", adică cu bogătanii — ţărani-proprietari —, cu burghezia ţărănească.

Stolîpin, care a slujit cu credinţă şi devotament „consiliul iobăgiştilor uniţi" şi a promovat politica acestuia, a spus el însuşi: „daţi-mi 20 de ani de linişte, şi voi reforma Rusia". Prin „linişte" el înţelegea o *linişte de cimitir*, liniştea satului care suportă docil şi în tăcere nemaipomenita ruină şi sărăcie care l-au lovit. Prin „linişte" el înţelegea liniştea *moşierilor*, care voiau să vadă pe ţărani căzuţi într-o inerţie şi o îndobitocire totală, să nu audă de la ei nici un protest, să vadă că sînt gata să rabde paşnici şi binevoitori moartea prin înfometare, să-şi cedeze pămînturile, să plece în bejenie, să se ruineze, numai pentru ca domnilor moşieri să le fie bine, să nu fie incomodaţi cu nimic. Prin reformarea Rusiei, Stolîpin înţelegea o astfel de schimbare, încît la sate să rămînă mulţumiţi numai moşierii, chiaburii şi lipitorile satului, iar muncitorii agricoli să fie fărîmiţaţi, îndobitociţi, neajutoraţi şi neputincioşi.

Că Stolîpin dorea din tot sufletul pentru Rusia o asemenea linişte de cimitir este cît se poate de firesc pentru un moşier. Acum însă noi ştim, vedem şi simţim cu toţii că nu s-a ajuns nici la „reformare" şi nici la „linişte", ci la înfometarea a 30 000 000 de ţărani, la o nemaipomenită adîncire a mizeriei şi a ruinei (nemaipomenită pînă şi în Rusia, care a avut atît de multe de îndurat) şi la o întărîtare şi frămîntări extrem de puternice în rîndurile ţărănimii.

Pentru a înţelege cauzele acestui *faliment* al aşa-zisei politici agrare „stolîpiniste" a guvernului, politică pe care Duma de stat este îndemnată s-o aprobe încă o dată prin votarea bugetului (şi pe care partidele moşiereşti din Dumă fireşte că o vor aproba), mă voi opri ceva mai insistent

www.dacoromanica.ro

asupra celor *două*, ca să spun aşa, *atuuri* importante ale „noii" noastre politici agrare :

în primul rînd, asupra colonizărilor

şi, în al doilea rînd, asupra faimoaselor *hutore* *.

În ceea ce priveşte colonizările, revoluţia din 1905, care a arătat moşierilor că ţărănimea s-a trezit la viaţă politică, i-a făcut „să întredeschidă" puţin supapa de siguranţă şi, în locul vechilor bariere pe care le puneau în calea colonizărilor, să caute „să destindă" atmosfera din Rusia, să caute *să se descotorosească* de cît mai mulţi ţărani *turbulenţi*, colonizîndu-i în Siberia.

A obţinut guvernul succesul scontat ? A obţinut el *o potolire* cît de mică a ţărănimii şi o îmbunătăţire a situaţiei acesteia în Rusia şi în Siberia ? Dimpotrivă, el n-a obţinut decît o nouă agravare şi o nouă înrăutăţire a situaţiei ţăranilor atît *în Rusia* cît şi *în Siberia*.

Şi vă voi dovedi de îndată această afirmaţie.

În expunerea de motive a ministrului de finanţe la proiectul de buget pe 1913 dăm de obişnuitul optimism oficial şi de proslăvirea „succeselor" politicii guvernamentale.

Ni se spune că coloniştii transformă regiunile nepopulate în „localităţi civilizate", că ei agonisesc averi, că îşi îmbunătăţesc gospodăria etc. etc. Obişnuitele laude oficiale ! Străvechiul refren : *„toate-s bune"*, *„linişte pe tot frontul"*.

Păcat numai că în această expunere de motive *sînt complet trecute* sub tăcere datele cu privire la coloniştii reîntorşi !! Ciudată şi semnificativă tăcere !

Da, domnilor, numărul coloniştilor a crescut după *1905*, în medie, cu aproape 500 000 anual. Da, în 1908 valul colonizărilor a atins punctul său culminant : 665 000 de colonişti în decurs de un an. După aceea însă valul *a scăzut rapid* ajungînd la *189 000* în 1911. Nu este oare clar că mult lăudata „organizare" a colonizărilor de către guvern s-a dovedit a fi *un bluf* ? Nu este clar că, la numai şase ani de la revoluţie, guvernul revine la aceeaşi *situaţie dezastruoasă* ?

* — gospodărie ţărănească individuală pe un teren aflat în folosinţa proprietarului ei şi situat în afara obştii săteşti. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

Iar datele cu privire la numărul celor reîntorşi — date care au fost ocolite cu atîta precauţie de d-l ministru de finanţe în expunerea lui „de motive" (mai bine-zis: de inducere în eroare) — ne arată o creştere *masivă* a numărului celor reîntorşi, care e de *30—40% în 1910 şi de 60% în 1911.* Acest uriaş val de reîntorşi ne arată groaznicele nenorociri, ruina şi mizeria ţăranilor care, după ce şi-au vîndut tot avutul ca să poată pleca în Siberia, acum se văd siliţi să se întoarcă ruinaţi şi sărăciţi pentru toată viaţa.

Acest uriaş şuvoi de oameni care se reîntorc complet ruinaţi ne arată cu o claritate incontestabilă că politica de colonizare practicată de guvern a dat *un faliment total.* A prezenta (aşa cum s-a făcut în expunerea de motive la bugetul direcţiei colonizărilor) tabele menite să arate îmbunătăţirea gospodăriei coloniştilor care se statornicesc în Siberia şi *a trece sub tăcere* ruinarea completă şi definitivă a *zecilor de mii* de colonişti care se reîntorc înseamnă pur şi simplu a denatura faptele! Înseamnă a-i amăgi pe deputaţii Dumei cu castele de cărţi de joc şi cu basme copilăreşti pe tema prosperităţii generale, în timp ce în realitate dăm numai de ruină şi de sărăcie.

Omiterea voită din expunerea de motive a ministrului de finanţe a datelor cu privire la numărul celor reîntorşi, cu privire la situaţia de mizerie şi desperare în care se află ei, cu privire la completa lor ruinare nu este, domnilor, decît o încercare *desperată* din partea guvernului de *a ascunde adevărul.* Zadarnice încercări. Adevărul nu poate fi ascuns! Adevărul iese la iveală. Mizeria ţăranilor ruinaţi care *se reîntorc* în Rusia, mizeria localnicilor ruinaţi din Siberia *va face* să se vorbească de ea.

Pentru a ilustra în mod concret această concluzie a mea cu privire la falimentul politicii de colonizare practicată de guvern, voi cita şi părerea unui slujbaş care timp de 27 de ani — *douăzeci şi şapte de ani,* domnilor! — a făcut serviciu în Siberia, la departamentul silviculturii, un slujbaş care cunoaşte toate amănuntele în legătură cu colonizările şi care *nu a putut suporta* toate fărădelegile ce se comit la noi, la departamentul colonizărilor.

www.dacoromanica.ro

Acest slujbaş, d-l *A. I. Komarov*, consilier de stat, care, după 27 de ani de serviciu, nu putea să nu-şi dea seama că faimoasa vizită făcută în 1910 în Siberia de prim-ministrul Stolîpin şi de Krivoşein, însărcinat cu conducerea generală a agriculturii şi cu organizarea agrară, a fost după cum se exprimă el, *„o bufonadă" !!* El *şi-a dat demisia* pentru că nu a mai putut răbda să vadă cum este mistificată întreaga Rusie prin asemenea „bufonade" şi a publicat o broşură în care expune în mod veridic toate fraudele, toate delapidările, toată absurditatea, barbaria, caracterul ruinător al politicii de colonizare practicate la noi.

Această broşură, intitulată „Adevărul despre colonizări", a apărut la Petersburg în acest an, 1913, şi costă 60 de copeici, ceea ce nu este scump dacă avem în vedere vastul material demascator pe care-l conţine. Aşa cum se obişnuieşte la noi, în problema colonizărilor, ca şi în toate celelalte „probleme" şi „domenii de administrare", guvernul face tot posibilul ca să ascundă adevărul şi ca „rufele murdare să fie spălate în familie". Komarov, atîta timp cît a fost slujbaş al statului, a fost nevoit *să se ascundă*, să semneze sub *pseudonim* scrisorile sale demascatoare apărute în ziare, iar autorităţile au căutat *„să pună mîna"* pe corespondent. Fireşte că nu oricărui slujbaş îi dă mîna să demisioneze şi să publice broşuri demascatoare care să spună adevărul ! Dar după o singură broşură ca asta ne putem da seama ce putreziciune şi oribilă paragină domneşte în toată această „împărăţie a întunericului".

Slujbaşul A. I. Komarov nu este de loc un revoluţionar. Nici pomeneală de una ca asta ! El însuşi vorbeşte despre resentimentul pe care-l nutreşte ca un cetăţean loial ce este faţă de teoriile social-democraţilor şi ale socialiştilor-revoluţionari. El este un simplu slujbaş rus, un cetăţean onest, care s-ar fi declarat mulţumit cu o cinste şi o corectitudine cu totul elementare. E un om cu atitudine ostilă faţă de revoluţia din 1905 şi gata să slujească un guvern contrarevoluţionar.

Cu atît mai semnificativ este faptul că pînă şi un astfel de om şi-a dat demisia, şi-a luat papucii şi a plecat. El nu a mai putut suporta faptul că la noi politica înseamnă

www.dacoromanica.ro

o „*totală distrugere* a ceea ce *poartă denumirea de silvicultură raţională*“ (pag. 138). El nu a mai putut suporta „*exproprierea* (adică luarea) *pămînturilor bune de la localnici*“, ceea ce duce la „*sărăcirea treptată a acestora*“ (pag. 137 şi 138). El nu a mai putut suporta o „*astfel de jefuire* de către stat, sau, mai bine-zis, o astfel de *devastare* a pămînturilor şi pădurilor din Siberia faţă de care vechea *jefuire a pămînturilor băşchirilor este o nimica toată*“ (pag. 3).

Iată concluziile acestui slujbaş :

„O *totală nepregătire* a direcţiei generale a colonizărilor pentru organizarea lucrărilor pe scară largă“, — „lipsa totală de sistem în lucrări şi calitatea proastă a acestora“, „repartizarea de terenuri improprii pentru agricultură, care sînt lipsite de apă sau pe care *apa nu este potabilă*“ (pag. 137).

Cînd s-a pornit valul de colonizări, funcţionarii au fost luaţi prin surprindere. Ei „rupeau bucată cu bucată din parcelele împădurite ale statului, care mai ieri au fost organizate“, — „luau ceea ce le cădea mai întîi sub ochi, numai să-i plaseze o dată pe oameni, numai să scape *de zecile de oameni extenuaţi, istoviţi,* care se îmbulzesc într-una la centrul de repartizare a coloniştilor şi fac cu orele anticameră la direcţia colonizărilor“ (pag. 11).

Iată cîteva exemple. Coloniştilor li se repartizează sectorul de colonizare *Kurinsk*. Acest sector este format din pămînturi luate de la alogenii de pe lîngă întreprinderea de extracţie a sării din Altai. Alogenii au fost jefuiţi. Iar noii locuitori au constatat că apa nu e bună de băut fiindcă e sărată. Statul aruncă fără rost bani pentru săparea de puţuri. Fără nici un rezultat. Noii locuitori îşi cară apă de la o depărtare de *7—8* verste (şapte-opt ! !) (pag. 101).

Sectorul „Vîezdnoi“ de pe cursul superior al rîului Mana. Aici au fost aşezate 30 de familii. După şapte ani de mari dificultăţi, noii locuitori s-au convins definitiv că acolo nu se poate face agricultură. *S-au împrăştiat aproape cu toţii.* Cei cîţiva care au mai rămas se îndeletnicesc cu vînătoarea şi cu pescuitul (pag. 27).

www.dacoromanica.ro

Terenurile din ţinutul Ciuna-Angara : au fost demarcate *s u t e* de parcele, 900, 460 de parcele etc. Colonişti nu există. Aici nu se poate trăi. Creste de munţi, mlaştini, apă nepotabilă.

Şi iată că în legătură cu coloniştii reîntorşi, pe care d-l ministru de finanţe i-a trecut sub tăcere, slujbaşul A. I. Komarov spune un *adevăr neplăcut* pentru guvern.

„*Nu e vorba numai de cele o sută de mii de suflete* — spune el despre aceşti colonişti care se reîntorc ruinaţi şi sărăciţi. — Se întoarce — scrie funcţionarul Komarov — un element de asemenea factură încît într-o viitoare revoluţie — dacă ea va avea loc — va juca un rol teribil. Nu se întoarce unul care a fost toată viaţa lui argat... se întoarce proprietarul de pînă mai ieri, căruia nu i-a trecut prin minte vreodată că ar putea exista fără pămînt. Şi acest om, simţindu-se, pe bună dreptate, profund ofensat de faptul că cei mari n-au fost în stare să-i aranjeze situaţia, ci s-au priceput doar să-l ruineze, este de temut pentru orice orînduire de stat“ (pag. 74).

Aşa scrie d-l slujbaş Komarov, care se îngrozeşte de revoluţie. Degeaba îşi închipuie dînsul că nu sînt posibile decît „orînduiri de stat“ *moşiereşti.* În statele cele mai bune şi mai civilizate, lucrurile merg *ş i f ă r ă* moşieri. Şi Rusia s-ar descurca fără ei, spre binele poporului.

Komarov scoate la iveală *ruinarea* băştinaşilor. Ca urmare a acestei jefuiri a băştinaşilor, „seceta“ — şi la drept vorbind : *foametea* — dă tîrcoale pînă şi „Italiei siberiene“, adică judeţului Minusinsk. D-l Komarov dă în vileag jefuirea vistieriei de către antreprenori, faptul că rapoartele şi planurile întocmite de funcţionari sînt cu totul fictive, adică născocite, că lucrările întreprinse de ei, de pildă canalul Obi-Enisei, care a înghiţit milioane, nu sînt bune de nimic, că *sute de milioane de ruble* sînt aruncate pe gîrlă.

Toate colonizările noastre, spune acest funcţionar modest şi cu frica lui dumnezeu, „*nu sînt decît o glumă de prost gust*“ (pag. 134).

Iată care e *adevărul* despre coloniştii *care se reîntorc*, adevăr pe care l-a trecut sub tăcere d-l ministru de finanţe ! Iată ce înseamnă *de fapt falimentul* total al politicii noastre de colonizare ! Ruinare şi sărăcire *atît* în Rusia *cît şi* în Siberia. Jefuirea pămînturilor, *ruinarea*

www.dacoromanica.ro

gospodăriei silvice — rapoarte false, minciună şi făţărnicie oficială.

Trec acum la problema hutorelor.

Şi în această problemă, expunerea de motive a d-lui ministru de finanţe ne furnizează date tot atît de generale, care nu ne spun nimic, şi tot atît de pline de ipocrizie oficială (mai just *pseudo*date) ca şi în problema colonizărilor.

Ni s-a comunicat că în 1912 au ieşit definitiv din obşte peste 1 500 000 de gospodării ; că peste 1 000 000 de gospodării au format hutore.

Dar *nicăieri* în rapoartele prezentate de guvern nu se spune *nici un* cuvînt adevărat despre felul cum arată în realitate gospodăriile hutorenilor !!

Or, noi ştim de pe acum, din descrierile modului cum s-a efectuat noua organizare agrară făcute de observatori cinstiţi (cum a fost defunctul Ivan Andreevici Konovalov), ştim şi din propriile noastre observaţii asupra satului şi a vieţii ţărăneşti că există două categorii, bine distincte, de *hutoreni*. Punînd laolaltă aceste categorii, dînd doar date generale, guvernul nu face decît să înşele poporul.

O categorie de hutoreni, o minoritate infimă, sînt ţăranii înstăriţi, chiaburii, care şi pînă la noua organizare agrară o duceau cît se poate de bine. Astfel de ţărani, ieşind din obşte şi cumpărînd loturile sărăcimii, se îmbogăţesc, fără îndoială, pe socoteala altora, ruinînd şi înrobind şi mai mult masa populaţiei. Dar aceştia, repet, *sînt în număr foarte mic*.

Predomină — şi predomină într-o foarte mare măsură — o altă categorie de hutoreni : ţăranii săraci, ruinaţi, care s-au stabilit în hutore de nevoie, pentru că nu au avut altă ieşire. „Mergem şi în hutore, fiindcă n-avem încotro" — iată ce spun aceşti ţărani. Ca unii care îndurau foamea şi se chinuiau cu o gospodărie de mizerie, ei s-au agăţat şi de un fir de pai, ispitiţi de ajutorul de colonizare, de împrumutul acordat pentru înjghebarea unei noi gospodării. Ei se zbat în hutore ca peştele pe uscat ;

www.dacoromanica.ro

îşi vînd toată recolta de cereale pentru a-şi plăti datoriile la bancă ; veşnic înglodaţi în datorii, ei îndură cea mai neagră mizerie, trăiesc ca nişte cerşetori ; *sînt alungaţi* de pe hutore pentru *neachitarea datoriilor* şi devin pentru totdeauna nişte vagabonzi fără căpătîi.

Dacă statistica oficială, în loc să ne servească tablouri de prosperitate fictivă, care nu ne spun nimic, ne-ar comunica numărul adevărat al acestor *hutoreni săraci,* care trăiesc în bordeie şi îşi ţin vitele acolo unde se chinuie şi oamenii, al acestor hutoreni care îndură foametea şi ai căror copii sînt zdrenţăroşi şi bolnavi, atunci am şti *„adevărul despre hutore"*.

Dar tocmai aici e buba, că guvernul face totul pentru a ascunde acest adevăr cu privire la hutore. Observatorii imparţiali şi independenţi ai vieţii ţărăneşti sînt persecutaţi şi alungaţi din sate. Ţăranii care scriu la ziare se lovesc la tot pasul de arbitrarul poliţiei şi autorităţilor, de şicane şi persecuţii cum nu s-a mai pomenit vreodată în Rusia.

Un mănunchi de hutoreni bogătani sînt prezentaţi drept masa ţăranilor care se îmbogăţesc ! Minciuna oficială despre chiaburi ne este prezentată drept adevăr despre situaţia satelor ! Dar guvernul nu va reuşi să ascundă adevărul. Încercările lui de a ascunde adevărul despre satul care se ruinează şi se zbate în ghearele foametei nu fac decît să provoace o *întărîtare* şi o *indignare* legitimă în rîndurile ţărănimii. Faptul că zeci de milioane de ţărani îndură foamea — aşa cum s-a întîmplat anul trecut şi acum doi ani —, însuşi acest fapt dovedeşte mai concludent decît orice raţionamente, fie ele cît de ample, falsitatea şi făţărnicia basmelor despre influenţa binefăcătoare a hutorelor. El ne arată cum nu se poate mai clar că *şi după* schimbarea politicii agrare a guvernului, *şi după* înfăptuirea faimoaselor reforme stolîpiniste, satul rus rămîne tot atît de apăsat de asuprire şi exploatare, de mizerie şi lipsă de drepturi ca şi în timpul iobăgiei. „*Noua*" politică agrară a consiliului nobilimii unite nu s-a atins de *vechii* iobăgişti, lăsînd să dăinuie apăsarea exercitată de imensele

www.dacoromanica.ro

lor moşii, de mii şi zeci de mii de deseatine. „Noua" politică agrară a îmbogăţit pe *vechii* moşieri şi un mănunchi de burghezie ţărănească, ruinînd şi mai mult marea majoritate a ţăranilor.

„Noi mizăm pe cei puternici" — spunea defunctul Stolîpin, încercînd să explice şi să justifice politica sa agrară. Aceste cuvinte merită să fie subliniate şi reţinute ca nişte cuvinte din cele mai veridice — excepţional de veridice — rostite vreodată de un ministru. Ţăranii au înţeles foarte bine şi s-au convins pe propria lor piele de adevărul acestor cuvinte, care înseamnă că şi *noile* legi sînt legi scrise *de bogaţi* şi *în favoarea bogaţilor,* iar *noua* politică agrară e politica aplicată de *bogaţi* şi *în favoarea bogaţilor.* Ţăranii au înţeles această mecanică „*nu* prea complicată", şi anume că Duma stăpînilor dă legi de ale stăpînilor, că guvernul este organul voinţei şi dominaţiei moşierilor iobăgişti asupra Rusiei.

Dacă *acest lucru* a vrut Stolîpin să-i înveţe pe ţărani prin „celebra" (de o celebritate ruşinoasă) deviză a sa: „noi mizăm pe cei puternici", sîntem convinşi că el şi-a găsit şi-şi va găsi discipoli de nădejde în masele celor ruinaţi şi întărîtaţi, care, dîndu-şi seama *pe cine* mizează guvernul, vor înţelege cu atît mai bine *pe cine* trebuie să mizeze *ei:* pe clasa muncitoare şi pe lupta ei pentru libertate.

Pentru a nu mă limita la afirmaţii generale, voi da cîteva exemple culese din viaţa concretă de un observator atît de priceput şi devotat pînă la sacrificiu muncii sale, ca Ivan Andreevici Konovalov (Ivan Konovalov: „Studii asupra satului de astăzi", Petersburg, 1913. Preţul 1 rublă şi 50 de copeici. La fiecare citat este indicată şi pagina respectivă).

În judeţul Livnî din gubernia Orel au fost împărţite în hutore patru moşii: a marelui duce Andrei Vladimirovici, de 5 000 de deseatine, a lui Poleakov, de 900 de deseatine, a lui Nabokov, de 400 de deseatine, a lui Korf, de 600 de deseatine. În total, circa 7 000 de deseatine. Mărimea unui

www.dacoromanica.ro

hutor a fost fixată la 9 deseatine, şi numai în mod excepţional la 12 deseatine, ceea ce a dat în total peste *600* de hutore.

Pentru a demonstra mai concret importanţa acestor cifre, voi cita o serie de date din statistica oficială pe 1905 cu privire la gubernia Orel. *Cinci* nobili din această gubernie deţineau *143 446* de deseatine de pămînt, adică în medie cîte *28 000 de deseatine*. Este clar că aceste moşii imense nu sînt lucrate în întregime de proprietari, ci servesc doar ca mijloc de asuprire şi înrobire a ţăranilor. În gubernia Orel, în 1905 erau 44 500 de gospodării ale ţăranilor care au aparţinut moşierilor, fiecare avînd un lot pînă la 5 deseatine, deci în total 173 000 de deseatine. La un moşier reveneau *28 000 de deseatine*, în timp ce la un ţăran sărac — dintre care ţăranii care au aparţinut „*moşierilor*“ — reveneau doar vreo *4 deseatine*.

În gubernia Orel, în 1905 erau *378* de nobili cu cîte 500 şi mai multe deseatine, care deţineau în total *592 000* de deseatine de pămînt, revenind astfel, în medie, mai bine de *1 500 de deseatine* de fiecare. Iar ţăranii care „*au aparţinut moşierilor*“, cu loturi pînă la 7 deseatine de gospodărie, numărau, în gubernia Orel, 124 000 de gospodării, posedînd în total *647* 000 de deseatine, adică în medie *5 deseatine* de gospodărie.

După aceste date putem judeca cît sînt de striviţi de moşiile iobăgiste ţăranii din gubernia Orel şi cît de mică este picătura pe care o reprezentau, în oceanul de mizerie şi nevoi, cele *patru* moşii din judeţul Livnî, împărţite în hutore. Dar cum trăiesc hutorenii pe loturile lor de 9 deseatine ?

Pămîntul a fost evaluat la 220 de ruble deseatina. Anual se plătesc cîte *118* ruble şi 80 de copeici (adică cam 20 de ruble pentru fiecare deseatină de semănătură). Un ţăran sărac nu poate plăti această sumă. El dă în arendă, la un preţ foarte mic, o parte din pămînt ca să poată face rost de bani. Vinde toată recolta de cereale ca să poată plăti rata la bancă. Lui nu-i mai rămîne nici de sămînţă, nici de mîncare. Atunci ia cu împrumut, în-

www.dacoromanica.ro

robindu-se din nou. N-are decît un cal, căci vaca şi-a vîndut-o. Uneltele de muncă i s-au învechit. Nici nu se poate gîndi să-şi îmbunătăţească gospodăria. „Copilaşii lui i-au uitat laptelui nu numai gustul, ci şi culoarea" (pag. 198). Dacă nu achită rata la termen, un astfel de proprietar este alungat de pe lotul său şi condamnat la ruină totală.

Imperturbabil, d-l ministru de finanţe, în expunerea sa de motive, s-a străduit să prezinte într-o formă atenuată această ruinare a ţăranilor prin noua organizare — sau, mai bine-zis, dezorganizare — agrară.

La pag. 57 din partea a doua a expunerii sale de motive, d-l ministru citează date oficiale cu privire la numărul ţăranilor care şi-au vîndut pămîntul pînă la sfîrşitul anului 1911. Acest număr se ridică la *385 407 familii.*

Şi d-l ministru încearcă *„să ne consoleze"* : numărul cumpărătorilor (362 840) *„se apropie mult de acela al vînzătorilor"* (385 407). De fiecare vînzător revin 3,9 deseatine, iar de fiecare cumpărător 4,2 deseatine (pag. 58 din expunerea de motive).

Ce consolare aduc însă aceste date? În primul rînd, chiar aceste date oficiale arată că numărul cumpărătorilor este *m a i m i c* decît cel al vînzătorilor. Prin urmare, ruinarea şi sărăcirea satului cresc. În al doilea rînd, cine nu ştie că cumpărătorii de loturi eludează legea care interzice cumpărarea peste un anumit număr de deseatine contractînd pe numele soţiei, al rudelor sau al unor persoane interpuse? ? Cine nu ştie că la ţărani, de nevoie, a căpătat o largă răspîndire sistemul de vînzare a pămîntului sub diferite alte forme, ca, de pildă, arenda etc. ? Citiţi chiar şi articolele prinţului Obolenski — semicadet, semioctombrist — apărute în „Russkaia Mîsl" şi veţi vedea că pînă şi acest moşier, cu o mentalitate pur moşierească, recunoaşte că se practică *pe o scară foarte largă* cumpărarea de loturi de către bogătaşi şi că aceste cumpărări sînt *camuflate* prin eludarea legii în mii de chipuri ! !

www.dacoromanica.ro

Nici o consolare, domnilor! „Noua" politică agrară a guvernului şi a nobilimii reprezintă *tot* ce au putut face domnii nobili păstrîndu-şi intacte proprietatea şi veniturile (şi adeseori *sporindu-le* chiar prin *umflarea* preţurilor de vînzare a pămîntului şi printr-o mie şi unul de favoruri acordate nobililor de către „banca ţărănească").

Şi acest „*tot*" al nobililor s-a dovedit a fi *nimic*. Satul este astăzi şi mai ruinat, şi mai *întărîtat* decît era înainte. Întărîtarea la sate este teribilă. Ceea ce se numeşte, de obicei, huliganism este o consecinţă mai ales a teribilei stări de întărîtare a ţăranilor şi a formelor *primitive* pe care le ia *protestul lor*. Nici o prigoană şi nici o înăsprire a pedepselor nu vor înlătura această întărîtare şi acest protest al milioanelor de ţărani înfometaţi, pe care „organizatorii de teritorii" îi ruinează acum cu o rapiditate, cu o brutalitate şi o cruzime fără precedent.

Nu, politica agrară a nobililor sau a lui Stolîpin nu constituie o soluţie, ci doar o *abordare* şi mai chinuitoare a unei noi *soluţionări* a problemei agrare în Rusia. Cum trebuie să fie ea soluţionată, acest lucru ni-l arată, indirect, soarta Irlandei, unde, după o mie de amînări, tergiversări şi piedici din partea proprietarilor funciari, pămîntul a trecut totuşi în mîinile fermierilor.

În ce constă esenţa problemei agrare în Rusia, acest lucru ni-l arată cum nu se poate mai concret datele cu privire la marea proprietate funciară moşierească. Aceste date se găsesc în statistica oficială a guvernului pe 1905, şi asupra lor trebuie neapărat să se oprească cu atenţie oricine este serios preocupat de soarta ţărănimii ruse şi de întreaga situaţie politică a ţării noastre.

Să aruncăm o privire asupra marii proprietăţi funciare moşiereşti din Rusia europeană. *27 833* de moşieri posedă fiecare peste 500 de deseatine, deţinînd în total *62 000 000 de deseatine de pămînt!!* Adăugînd la această cifră pămînturile domeniale şi marile moşii ale industriaşilor din Ural, obţinem un total de *70 000 000 de deseatine* la mai puţin de *30 000* de moşieri. Aceasta înseamnă, în medie, peste *2 000* de deseatine de fiecare mare moşier. La ce

www.dacoromanica.ro

proporţii se ridică latifundiile, adică cele mai mari moşii din Rusia, se vede din faptul că *699* de moşieri posedă peste *10 000 de deseatine* fiecare, iar toţi laolaltă 20 798 504 deseatine. De fiecare dintre aceşti magnaţi sau potentaţi revin aproape *30 000 de deseatine* (29 754) !!

Cu greu mai poate fi găsită în Europa, ba chiar în lumea întreagă, o ţară în care marea proprietate funciară feudală să se fi păstrat în proporţii atît de uriaşe.

Şi lucrul cel mai important îl constituie faptul că pe aceste pămînturi se practică numai parţial o gospodărie capitalistă, adică cultivarea pămîntului cu muncitori salariaţi şi cu inventarul proprietarului. În cea mai mare parte însă se practică o gospodărie *feudală*, adică moşierii îi înrobesc pe ţărani ca şi acum o sută, trei sute şi cinci sute de ani, punîndu-i să lucreze pămîntul moşierului cu calul şi cu *uneltele ţăranului*.

Acesta nu mai este capitalism. Acesta nu mai este un mod de gospodărire european, domnilor de dreapta şi octombrişti; şi acest lucru trebuie să-l aveţi în vedere dv., care vă lăudaţi atît că vreţi „să europenizaţi" (adică să reorganizaţi în stil european) agricultura în Rusia! Nu, acesta nu este cîtuşi de puţin un stil european. Este stilul *vechii Chine*. Este un *stil turcesc*. Este un *stil feudal*.

Aceasta nu este gospodărie perfecţionată, ci cămătărie agrară. E vechea, străvechea robie. Ţăranul calic, rămînînd calic şi răbdînd de foame chiar şi într-un an bun, avînd un cal slab şi flămînd, unelte vechi, primitive şi sărăcăcioase, se înrobeşte la moşier, la „*boier*", pentru că nu are altă ieşire.

Ţăranul nu primeşte de la „boier" nici pămînt în arendă, nici drept de trecere, nici adăpătoare, nici fîneaţă, nici material lemnos fără să se înrobească. Ce se întîmplă cu ţăranul care este prins tăind „ilegal" lemne în pădure? El este snopit în bătaie de pădurari, de cerchezi etc., iar apoi „*boierul*", care rosteşte în Dumă cuvîntări înflăcărate despre progresul agriculturii noastre şi despre imitarea Europei, după ce l-a snopit pe ţăran în bătaie, îl pune să aleagă: ori lucrezi, ari, semeni şi seceri două sau trei desea-

www.dacoromanica.ro

tine, ori te mănîncă puşcăria! Acelaşi lucru i se întîmplă dacă-i scapă vitele în semănături. Acelaşi lucru pentru cerealele luate cu împrumut iarna. Acelaşi lucru pentru fîneaţă sau izlaz, şi tot aşa la nesfîrşit.

Aici nu avem de-a face cu marea gospodărie moşierească. Aici e vorba de *înrobirea* ţăranului, de exploatarea *feudală* a milioanelor de ţărani săraciţi cu ajutorul moşiilor de mii de deseatine, al latifundiilor moşierilor, care l-au strîns din toate părţile pe ţăran, sugrumîndu-l !!

Hutorele scapă de nevoi un mic număr de bogătani, în timp ce masele de ţărani continuă să flămînzească. De ce, domnilor moşieri, în Europa nu mai este de multă vreme foamete ? De ce acolo numai în timpul iobăgiei au existat perioade de foamete atît de cumplită cum a fost cea de la noi din anii 1910—1911 ?

Pentru că în Europa nu mai există înrobire feudală. Acolo există ţărani bogaţi şi mijlocaşi, există muncitori agricoli, dar nu există milioane de ţărani complet ruinaţi, săraciţi şi scoşi din minţi de veşnicele chinuri şi de viaţa de ocnă, lipsiţi de drepturi, abrutizaţi, dependenţi faţă de „boier“ !

Ce-i de făcut în acest caz ? Care-i soluţia ?

Soluţia e una singură : izbăvirea satului de apăsarea acestor latifundii feudale, trecerea — fără plată — a acestor *şaptezeci de milioane* de deseatine de pămînt din mîinile moşierilor în mîinile ţăranilor.

Numai o asemenea soluţie ar face ca Rusia să aducă şi ea în sfîrşit a ţară europeană. Numai această soluţie ar face ca milioane de ţărani ruşi să răsufle oleacă şi să-şi vină în fire. Numai ea ar crea posibilitatea de a transforma Rusia, dintr-o ţară de ţărani săraci, striviţi de robia moşierească şi veşnic înfometaţi, într-o ţară a „progresului european“, — dintr-o ţară de analfabeţi într-o ţară de ştiutori de carte, — dintr-o ţară a înapoierii şi a stagnării lipsite de orice perspectivă într-o ţară capabilă să se dezvolte şi să meargă înainte, — dintr-o ţară de robi lipsiţi de drepturi într-o ţară liberă.

Iar partidul clasei muncitoare, conştient că în afara instituţiilor libere, democratice nu există şi nu poate exista altă

www.dacoromanica.ro

cale spre socialism, arată că ieşirea din impasul în care a fost adusă din nou Rusia de către guvern cu politica lui agrară este trecerea fără răscumpărare a întregului pămînt moşieresc în mîinile ţăranilor, cucerirea deplinei libertăţi politice printr-o nouă revoluţie.

Scris în jurul datei de 7 (20) iunie 1913

Publicat pentru prima oară în 1930, în ediţiile a 2-a şi a 3-a ale Operelor lui V. I. Lenin, vol. XVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

UN NEADEVĂR

(SCRISOARE CĂTRE REDACȚIE)

Apariția, în ziarul „Luci", a articolelor lui L. Martov în care ni se promitea o analiză în problema „esenței tactice a actualei controverse" ar trebui salutată din toate punctele de vedere, dacă nu ne-am lovi chiar în primul articol de un neadevăr flagrant. L. Martov declară că afirmația mea potrivit căreia obiectul controversei noastre cu lichidatorii nu-l constituie în nici un caz problema organizatorică * e cu totul „neașteptată", și exclamă : „asta-i bună" !, „iată, în sfîrșit, cu ajutorul lui dumnezeu, o cotitură" etc.

Și asta deși L. Martov știe perfect de bine că aici nu-i vorba de nici o cotitură, că nu este absolut nimic neașteptat. Acum trei ani și mai bine, în mai 1910, scriam într-o publicație pariziană, foarte bine cunoscută lui Martov, *„despre grupul legaliștilor-independenți"* (ideile publicațiilor „Nașa Zarea" și „Vozrojdenie"), și anume că acest grup „s-a constituit definitiv și s-a separat definitiv de partid" **.

Este clar că și aici controversa nu se rezumă în nici un caz la problema organizatorică *(cum* trebuie construit partidul ?), ci privește problema *existenței* partidului, a desprinderii de partid a lichidatorilor, a separării lor definitive de partid. Martov nu poate să nu înțeleagă că această controversă nu privește problema organizatorică.

* Vezi volumul de față, pag. 190. — *Nota red.*
** Vezi *V. I. Lenin,* Opere complete, vol. 19, Editura politică, 1963, ediția a doua, pag. 307. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

În octombrie 1911, într-o publicaţie tot atît de bine cunoscută lui Martov şi tot într-un articol semnat de mine, se spunea : „în realitate, pe primul plan acum nu stă problema organizatorică", ci problema *„existenţei"* partidului *.

Prost trebuie să le mai meargă lichidatorilor dacă Martov, eschivîndu-se de la analiza unor hotărîri precise ale partidului, îndrugă verzi şi uscate şi se pretează la publicarea unui neadevăr flagrant.

Scris la 7 (20) iunie 1913

Publicat la 15 iunie 1913 în ziarul „Pravda" nr. 136 Semnat : V. Ilin

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

---

* Vezi V. I. Lenin, Opere complete, vol 20, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag 349—350. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

MICA PRODUCŢIE ÎN AGRICULTURĂ

Problema ţărănească în statele capitaliste contemporane provoacă de cele mai multe ori nedumeriri şi oscilări în rîndurile marxiştilor şi cele mai multe atacuri din partea economici politice burgheze (de catedră) la adresa marxismului.

Marxiştii afirmă că în capitalism mica producţie în agricultură este sortită pieirii şi unei nemaipomenite opresiuni şi înrobiri. Dependentă faţă de marele capital şi înapoiată în comparaţie cu marea producţie în agricultură, mica producţie se menţine numai printr-o scădere dezastruoasă a cerinţelor şi printr-o muncă încordată, de ocnaş. Fărîmiţarea şi risipa muncii umane, cele mai îngrozitoare forme de dependenţă a producătorului, vlăguirea forţelor familiei ţărăneşti, a vitelor, a pămîntului ţăranilor — iată ce aduce capitalismul ţăranului întotdeauna şi pretutindeni.

Ţăranul *nu are* altă ieşire decît alăturarea la acţiunile proletariatului — ale muncitorilor salariaţi — în primul rînd.

Economia politică burgheză şi adepţii ei, nu întotdeauna conştienţi, narodnicii şi oportuniştii, se străduiesc, dimpotrivă, să demonstreze că mica producţie este viabilă şi mai rentabilă decît marea producţie. Ţăranul, care are o situaţie sigură şi trainică în societatea capitalistă, nu trebuie să tindă spre proletariat, ci spre burghezie, nu spre lupta de clasă a muncitorilor salariaţi, ci să tindă la

www.dacoromanica.ro

consolidarea situației sale de proprietar și gospodar — iată esența teoriei economiștilor burghezi.

Vom încerca să verificăm pe bază de date precise valabilitatea teoriei proletare și a celei burgheze. Să luăm datele referitoare la munca *femeilor* în agricultura din Austria și Germania. Pentru Rusia nu avem pînă în prezent date complete, datorită nedorinței guvernului de a efectua pe baze științifice recensămîntul tuturor întreprinderilor agricole.

În Austria, recensămîntul din 1902 a constatat că, din 9 070 682 de persoane ocupate în agricultură, 4 422 981, adică 48,7%, sînt femei. În Germania, unde capitalismul este mult mai dezvoltat, femeile constituie *majoritatea*, anume 54,8% din totalul muncitorilor ocupați în agricultură. Cu cît capitalismul se dezvoltă mai mult în agricultură, cu atît munca femeilor este folosită mai mult, adică *se înrăutățesc* condițiile de viață ale maselor muncitoare. În industria germană, femeile reprezintă 25%, iar în agricultură mai mult decît dublu. Ceea ce înseamnă că industria atrage *cele mai bune* forțe de muncă, lăsînd agriculturii forțe mai slabe.

În țările capitaliste dezvoltate, agricultura a devenit prin excelență o ocupație feminină.

Examinînd datele referitoare la gospodăriile agricole de diferite proporții, vom vedea că tocmai în *mica* producție exploatarea muncii femeilor atinge proporțiile cele mai mari. Dimpotrivă, marea producție capitalistă folosește cu precădere și în agricultură munca bărbaților, deși în această privință rămîne în urma industriei.

Iată datele comparative cu privire la Austria și Germania : [vezi tabelul de la pag. 300. — *Nota red.*]

Constatăm în ambele țări aceeași lege a agriculturii capitaliste. Cu cît producția este mai mică, cu atît *mai proastă* este componența forțelor de muncă, cu atît mai mult predomină femeile în cadrul numărului total de persoane ocupate în agricultură.

www.dacoromanica.ro

Gospodării	Grupuri de gospodării	Procentul de femei în numărul total al muncitorilor	
		Austria	Germania
Proletare	Pînă la 1/2 hectar *	52,0	74,1
	De la 1/2 pînă la 2 ha	50,9	65,7
Ţărăneşti	„ „ 2 „ „ 5 „	49,6	54,4
	„ „ 5 „ „ 10 „	48,5	50,2
	„ „ 10 „ „ 20 „	48,6	48,4
Capitaliste	„ „ 20 „ „ 00 „	46,6	44,8
	„ „ 100 şi mai mult	27,4	41,0
	Total	48,7	54,8

Starea generală de lucruri în capitalism este următoarea. În gospodăriile proletare, adică ale „proprietarilor" care trăiesc în special din muncă salariată (muncitorii agricoli, zilerii şi, în general, muncitorii salariaţi cu o bucată minusculă de pămînt), *munca femeilor precumpăneşte*, uneori într-o măsură foarte mare, *asupra muncii bărbaţilor*.

Nu trebuie să scăpăm din vedere faptul că numărul acestor gospodării de proletari sau de muncitori agricoli este uriaş: în Austria el este de 1,3 milioane din totalul de 2,8 milioane, iar în Germania este chiar de 3,4 milioane din totalul de 5,7 milioane.

În gospodăriile ţărăneşti, munca bărbaţilor şi a femeilor este repartizată aproape uniform.

În sfîrşit, în gospodăriile capitaliste, munca bărbaţilor *predomină asupra muncii femeilor*.

Ce înseamnă asta?

Înseamnă că în mica producţie componenţa forţelor de muncă este mai proastă decît în marea producţie capitalistă.

Înseamnă că în agricultură muncitoarea — proletara şi ţăranca — trebuie să-şi încordeze mult mai mult forţele, să tragă din greu, să se spetească muncind în dauna sănătăţii ei şi a copiilor ei, pentru ca să poată ţine pasul cu muncitorul bărbat din marea producţie capitalistă.

* Un hectar = 9/10 deseatine.

www.dacoromanica.ro

Înseamnă că mica producție se menține în capitalism numai prin *stoarcerea* unei cantități *mai mari* de muncă de la muncitor decît stoarce marea producție.

Țăranul este mai legat, mai încurcat în mrejele dependenței capitaliste decît muncitorul salariat. Lui i se pare că este mai independent, că poate ajunge „să se pricopsească", dar, în realitate, pentru a se menține, el trebuie să muncească (în folosul capitalului) mai din greu decît muncitorul salariat.

Datele referitoare la munca *copiilor* în agricultură demonstrează și mai clar acest lucru *.

Scris la 7 (20) iunie 1913

Publicat la 18 iulie 1913 în ziarul „Raboceaia Pravda" nr. 5 Semnat: V. I.

Se tipărește după textul apărut în ziar

---

* Vezi volumul de față, pag. 302—305. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

MUNCA COPIILOR ÎN GOSPODĂRIA ŢĂRĂNEASCĂ

Pentru o justă apreciere a condiţiilor în care este pusă mica producţie agricolă în capitalism interesează mai mult ca orice problema situaţiei lucrătorului, a cîştigului său, a cuantumului muncii, a condiţiilor de trai, apoi problema întreţinerii vitelor şi a îngrijirii ce li se dă şi, în sfîrşit, aceea a metodelor de cultivare a pămîntului, a îngrăşării pămîntului, a secătuirii lui etc.

Nu este greu de înţeles că, ocolind aceste probleme (aşa cum procedează întotdeauna economia politică burgheză), vom căpăta o idee cu totul denaturată despre gospodăria ţărănească, deoarece *adevărata* ei „viabilitate" depinde tocmai de situaţia lucrătorului, de condiţiile de întreţinere a vitelor şi de metodele de cultivare a pămîntului. A presupune, fără nici un temei, că în aceste privinţe mica producţie este pusă în aceleaşi condiţii ca şi marea producţie înseamnă a considera drept dovedit un fapt ce abia urmează să fie dovedit, înseamnă a adopta de la bun început punctul de vedere burghez.

Burghezia ar vrea să dovedească că ţăranul este un „proprietar" veritabil şi viabil, şi nu un rob al capitalului la fel de oprimat ca şi muncitorul salariat, dar mai legat de mîini şi de picioare, mai încurcat decît el. Dacă e să căutăm în mod serios şi conştiincios *date* pentru rezolvarea acestei probleme atît de controversate, trebuie să începem prin a descoperi indici sistematici şi obiectivi ai *condiţiilor de trai şi de muncă* în mica şi marea producţie.

Printre aceşti indici — şi încă indici deosebit de importanţi — figurează gradul de folosire a muncii *copiilor*. Cu cît munca copiilor este mai exploatată, cu atît mai

www.dacoromanica.ro

grea este, fără îndoială, situaţia lucrătorului, cu atît mai grea este viaţa lui.

Recensămîntul agricol din Austria şi din Germania ne oferă o serie de date cu privire la locul pe care-l deţin copiii şi adolescenţii în numărul total al persoanelor ocupate în agricultură. Cu acest prilej, în Austria au fost trecuţi într-o rubrică specială toţi lucrătorii şi toate lucrătoarele *sub vîrsta* de 16 ani. Numărul lor este de 1 200 000 din 9 000 000, adică de 13%. În Germania însă au fost trecuţi într-o rubrică specială numai minorii *pînă la 14 ani;* numărul lor este de 600 000 (601 637) din 15 000 000 (15 169 549), adică de 3,9%.

Este limpede că datele privitoare la Austria şi cele privitoare la Germania nu pot fi comparate între ele. Dar sînt pe deplin comparabile *raporturile* — care ies la iveală cu acest prilej — dintre gospodăriile de proletari, gospodăriile ţărăneşti şi gospodăriile capitaliste.

Considerăm drept gospodărie de proletari parcelele infime (pînă la două hectare, adică pînă la aproape două deseatine de gospodărie), care aduc un cîştig suplimentar muncitorilor salariaţi. Socotim gospodării ţărăneşti gospodăriile care au între 2 şi 20 ha; aici munca membrilor de familie precumpăneşte asupra muncii salariate. În sfîrşit, gospodării capitaliste sînt gospodăriile mai mari, în care munca salariată precumpăneşte asupra muncii membrilor de familie.

Iată datele cu privire la munca copiilor în aceste trei tipuri de gospodării:

Gospodării:	Grupuri de gospodării	La o sută de persoane ocupate în agricultură revin copii: sub 16 ani Austria	sub 14 ani Germania
De proletari	pînă la 1/2 ha	8,8	2,2
	între 1/2 şi 2 ha	12,2	3,9
Ţărăneşti	„ 2 „ 5 „	15,3	4,6
	„ 5 „ 10 „	15,6	4,8
	„ 10 „ 20 „	12,8	4,5
Capitaliste	„ 20 „ 100 „	11,1	3,4
	100 şi mai mult	4,2	3,6
	Total	13,0	3,9

www.dacoromanica.ro

De aici se vede că în ambele ţări se recurge *în cea mai mare măsură* la exploatarea muncii copiilor tocmai în gospodăriile *ţărăneşti* în general, şi mai ales în gospodăriile *ţărăneşti mijlocii* (cu 5—10 ha, adică cu 4½—9 deseatine).

Aşadar, nu numai că mica producţie este pusă în condiţii mai proaste decît marea producţie, dar se vede în acelaşi timp că în special gospodăriile ţărăneşti sînt puse în condiţii mai proaste în comparaţie nu numai cu gospodăriile capitaliste, dar şi cu cele de proletari.

Cum se explică acest fenomen?

În gospodăria proletarului se cultivă un petic de pămînt atît de infim, încît nu poate fi vorba în mod serios de o „gospodărie" propriu-zisă. Cultivarea pămîntului este, în acest caz, o ocupaţie *auxiliară*, ocupaţia principală fiind munca salariată în agricultură şi în industrie. Influenţa industriei, în general, ridică nivelul de trai al lucrătorului şi, printre altele, reduce proporţiile exploatării muncii copiilor. De pildă, în Germania recensămîntul a înregistrat în industrie numai 0,3% muncitori sub 14 ani (adică de 10 ori mai puţin decît în agricultură) şi numai 8% sub 16 ani.

În gospodăriile ţărăneşti însă influenţa industriei este cît se poate de slabă, iar concurenţa cu agricultura capitalistă deosebit de puternică. Ţăranul nu poate să se menţină decît dacă se spetеşte muncind el însuşi şi pune pe copiii săi să muncească de două ori mai greu încă. Nevoia îl sileşte pe ţăran să compenseze cu sudoarea frunţii insuficienţa de capital şi de perfecţionări tehnice. Şi dacă în gospodăria ţăranului cel mai din greu muncesc copiii, aceasta înseamnă că muncesc din greu şi sînt hrănite mai prost şi vitele ţăranului: necesitatea de a încorda toate forţele, de „a face economie" la toate se răsfrînge în mod inevitabil asupra tuturor laturilor gospodăriei.

Statistica germană ne arată că, printre muncitorii salariaţi, cel mai mare număr de copii (aproape 4%—3,7%) se află în marile gospodării capitaliste (cu o suprafaţă de 100 de deseatine şi mai mult). Iar printre muncitorii membri de familie, cel mai mare număr de copii se afl[illegible]

www.dacoromanica.ro

în gospodăriile ţărăneşti, şi anume: circa 5% (4,9%—5,2%). Printre muncitorii salariaţi *temporari*, procentul copiilor atinge 9,0% în marile gospodării capitaliste, iar printre muncitorii temporari *membri de familie*, acest procent în gospodăriile ţărăneşti se ridică la 16,5%—24,4% !!

În toiul muncilor agricole, ţăranul duce lipsă de braţe de muncă; el nu poate angaja decît un număr mic de muncitori, fiind deci nevoit să folosească la maximum munca propriilor săi copii. Urmarea este că în agricultura germană, în general, procentul copiilor printre muncitorii membri de familie este *de aproape o dată şi jumătate* mai mare decît procentul copiilor printre muncitorii salariaţi. Printre muncitorii membri de familie, copiii reprezintă 4,4%, iar printre muncitorii salariaţi — 3,0%.

Ţăranul este silit să-şi încordeze forţele, muncind *mai mult* decît muncitorul salariat. Acest fapt, confirmat de mii de observaţii izolate, este dovedit pe deplin acum de statistica unor ţări întregi. Capitalismul condamnă pe ţărani la cea mai crîncenă oprimare şi la pieire. Altă salvare decît alăturarea la lupta de clasă a muncitorilor salariaţi nu există. Dar pentru a ajunge la această concluzie, ţăranul trebuie să treacă prin ani îndelungaţi de dezamăgiri pricinuite de înşelătoarele lozinci burgheze.

Scris la 8 (21) iunie 1913

Publicat la 12 iunie 1913 în ziarul „Pravda" nr. 133 Semnat: V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

UN CONGRES INTERESANT

Ieri, 12 iunie, s-a deschis la Harkov un interesant congres. Interesant din două puncte de vedere. În primul rînd, pentru că este primul congres general al zemstvelor consacrat statisticii învăţămîntului public. În al doilea rînd, el se bucură de o atenţie specială din partea autorităţilor. Preşedintele congresului a fost *numit* de autorităţi, care „au filtrat", după cum se exprimă B. Veselovski în „Russkoe Slovo", şi persoanele competente. Reprezentanţii presei n-au fost admişi la congres.

E greu să ne explicăm aceste măsuri — care chiar din punct de vedere „rusesc" par exagerat de... prevăzătoare — prin simplul fapt că congresul se întruneşte într-unul din centrele Ucrainei. La congresul general al zemstvelor vor participa nu numai statisticieni şi funcţionari ai zemstvelor din Ucraina, ci şi alţi funcţionari din acest domeniu aparţinînd tuturor naţiunilor din Rusia.

Se pare că obiectul preocupărilor congresului nu prea este pe placul autorităţilor, deşi nu va fi vorba decît de organizarea statisticii, de ceea ce s-a făcut pînă acum, de cauzele pentru care s-a făcut atît de puţin şi de faptul că trebuie să se facă mai mult şi mai bine.

În Rusia, învăţămîntul public este la un nivel mai scăzut decît în oricare altă ţară din lume. Badaev, deputat în Dumă, a arătat într-un discurs al său că pînă şi printre negrii din America nu sînt decît 44% analfabeţi, că în Europa există numai 1—2%, în timp ce în Rusia procentul lor este de 79% !

www.dacoromanica.ro

Totuşi, în ultima vreme, în ciuda miilor de piedici, învăţămîntul public creşte şi se dezvoltă mai repede decît înainte. Interesul direct şi cel mai arzător al maselor populare în general, şi al muncitorilor în special, impune cunoaşterea adevăratei situaţii a învăţămîntului public.

Ar fi cît se poate de simplu ca statistica învăţămîntului public să fie organizată după modelul european. Fiecare învăţător şi învăţătoare ar putea să comunice cu uşurinţă, în fiecare an, o serie de date atît asupra fiecărui elev (vîrsta, naţionalitatea, condiţiile de viaţă în familie, situaţia economică a părinţilor etc.), cît şi asupra fiecărui profesor (studii, salariu, durata zilei de lucru, naţionalitatea etc. etc.). Un mic număr de statisticieni, care ar prelucra anual aceste date, ar putea furniza statului un material deosebit de bogat şi de preţios în legătură cu condiţiile de educaţie şi instrucţie ale tinerei generaţii, cît şi în legătură cu o serie întreagă de aspecte ale vieţii poporului... dacă... dacă... Reprezentanţii presei n-au fost admişi la Congresul de la Harkov, preşedintele congresului a fost numit, iar persoanele competente au fost filtrate de autorităţi, după cum se exprimă B. Veselovski în „Russkoe Slovo".

Ne-am apucat să îndrugăm verzi şi uscate despre statistica europeană a învăţămîntului public. Ce să caute Europa aici? Mai bine am face să ne ţinem gura.

Scris la 8 (21) iunie 1913

Publicat la 13 iunie 1913 în ziarul „Pravda" nr. 134
Semnat: N.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ÎN AUSTRALIA

În Australia s-au încheiat de curînd ultimele alegeri parlamentare. Partidul muncitoresc, care deţinea supremaţia în Camera inferioară, dispunînd de 44 de mandate din 75, a suferit o înfrîngere. Acum el nu mai are decît 36 de deputaţi din 75. Majoritatea au obţinut-o de data asta liberalii, însă ea este o majoritate foarte puţin stabilă, deoarece în Camera superioară 30 de deputaţi din 36 sînt muncitori.

Ce ţară capitalistă originală mai e şi asta, în care muncitorii predomină în Camera *superioară*, iar nu de mult predominau şi în cea inferioară, fără ca totuşi orînduirea capitalistă să fie cîtuşi de puţin periclitată ?

Unul dintre corespondenţii presei muncitoreşti germane în Anglia a dat nu de mult o explicaţie a acestei situaţii, care foarte adeseori se pretează la interpretări tendenţioase din partea publiciştilor burghezi.

Partidul muncitoresc din Australia nu este un partid socialist nici măcar în vorbe. El este de fapt un partid liberal-burghez, iar aşa-zişii liberali din Australia nu sînt decît nişte conservatori.

O asemenea utilizare ciudată şi greşită a cuvintelor în titulatura partidelor nu este un fenomen izolat. Doar în America proprietarii de sclavi de ieri îşi zic democraţi, sau, în Franţa, micii burghezi, duşmani ai socialismului, îşi spun „radical-socialişti" ! Pentru a înţelege semnificaţia reală a partidelor nu trebuie să ne luăm după firmă, ci

www.dacoromanica.ro

să cercetăm caracterul lor de clasă şi condiţiile istorice din fiecare ţară în parte.

Australia este o tînără colonie a Angliei.

În Australia, capitalismul este încă foarte tînăr. Această ţară abia se constituie ca stat de sine stătător. Muncitorii ei, în cea mai pare parte, sînt colonişti veniţi din Anglia. Ei au plecat din ţara lor într-o perioadă de dominaţie aproape absolută a politicii muncitoreşti liberale, cînd cea mai mare parte din muncitorii englezi erau *liberali*. În Anglia, pînă în ziua de azi, majoritatea muncitorilor industriali calificaţi, bine pregătiţi sînt liberali şi semiliberali. Acesta este rezultatul situaţiei de monopol, excepţional de avantajoasă, a Angliei din a doua jumătate a secolului trecut. Abia acum masa muncitorilor din Anglia se orientează (cu încetul însă) spre socialism.

Şi dacă în Anglia aşa-zisul „Partid laburist" este o *uniune* între sindicatele nesocialiste şi arhioportunistul „Partid laburist independent", în Australia partidul muncitoresc este o *adevărată* reprezentanţă a sindicatelor muncitoreşti *ne*socialiste.

Conducătorii Partidului laburist din Australia sînt funcţionari ai sindicatelor ; aceste elemente, care pretutindeni sînt cele mai moderate şi mai „supuse capitalului", în Australia sînt cu totul paşnice, pur liberale.

Legătura dintre diferitele state din Australia menită să ducă la o Australie unită este încă foarte slabă. Partidul laburist a trebuit să se ocupe de dezvoltarea şi întărirea ei, de crearea unui guvern central.

Partidul laburist din Australia a aplicat măsuri pe care în alte ţări le-au aplicat liberalii : un tarif vamal comun pentru întregul stat, o lege a învăţămîntului comună, un impozit agricol şi o legislaţie industrială comună.

Se înţelege că, o dată cu dezvoltarea şi consolidarea definitivă a Australiei ca stat capitalist de sine stătător, se va schimba şi situaţia muncitorilor, se va schimba şi „partidul muncitoresc" *liberal*, cedînd locul unui partid muncitoresc *socialist*. Exemplul Australiei constituie unul dintre cazurile care ilustrează în ce condiţii sînt posibile *excepţiile* de la regulă. Regula o constituie existenţa unui

www.dacoromanica.ro

partid muncitoresc socialist într-o țară capitalistă. Excepția — un partid muncitoresc liberal care apare numai pentru un timp oarecare, datorită unor condiții deosebite, care sînt anormale pentru capitalism în general.

Liberalii din Europa și din Rusia, care, invocînd exemplul Australiei, încearcă „să învețe" poporul că lupta de clasă nu este necesară, nu fac decît să se înșele ei înșiși și să înșele și pe alții. Este ridicol să credem că condițiile din Australia (o colonie tînără, nedezvoltată, populată cu muncitori englezi liberali) ar putea fi transplantate în țările cu un stat de multă vreme închegat și cu un capitalism dezvoltat.

Scris la 8 (21) iunie 1913

Publicat la 13 iunie 1913 în ziarul „Pravda" nr. 134
Semnat: W.

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CARNE IEFTINĂ PENTRU „POPOR"

Ultima noutate! O necesitate arzătoare a muncitorilor este satisfăcută! Carne ieftină pentru popor — unde? ce? cum?

În Moscova, pe lîngă abatoarele orăşeneşti s-a deschis un „freibank", adică un magazin care desface carne ieftină, nevătămătoare şi relativ bună. Aşa comunică „Russkoe Slovo".

Carne ieftină, acesta e un lucru bun. Dar cum vine asta: „nevătămătoare", „*relativ* bună" (prin urmare, se poate spune, tot aşa de bine, şi *relativ proastă)?* Iată cum vine:

Vitele aduse la vînzare trec printr-un control veterinar. Cele bolnave sînt refuzate. Sacrificarea lor este interzisă, deoarece consumarea cărnii lor ar contamina populaţia de diferite boli. Sînt refuzate, de regulă, vitele bolnave de tuberculoză şi cisticercoză.

Din cele aproape 450 000 de vite care trec prin abatoarele din Moscova sînt refuzate ca *suspecte* aproximativ 30 000.

Dar iată că această vită suspectă, bolnavă de tuberculoză şi cisticercoză, este făcută nevătămătoare prin fierbere timp de aproximativ trei ore într-o cameră specială sub controlul veterinarului. Cisticercii şi bacilii tuberculozei se distrug prin fierbere.

Ei sînt distruşi cu totul sau aproape cu totul! Se obţine o carne nevătămătoare, fiartă şi ieftină.

www.dacoromanica.ro

„De murit nu mori dacă o consumi — zic oamenii citind cele scrise în „Russkoe Slovo" —, dar poţi foarte bine să capeţi tuberculoză sau să te îmbolnăveşti de stomac, fiindcă un lucru e sigur — vita e bolnavă".

De cumpărători nu se duce lipsă. Vin muncitori chiar din Moscova. Se stă multă vreme la rînd. Dimineaţa fac cozi femeile — gospodinele, după-amiaza — muncitorii, în special cei din construcţii.

Carnea fiartă, nevătămătoare, din cauza căreia nu mori dar te îmbolnăveşti numai de stomac, e pentru popor. Carnea bună nu-i pentru buzunarul poporului.

Se spune că, cu cît controlul veterinar este mai minuţios, cu atît cantitatea de carne refuzată e mai mare. „Astfel — conchide „Russkoe Slovo" —, populaţia este cointeresată în minuţiozitatea controlului sub două aspecte: clasele de mijloc pentru ca la abatoare să se pună în vînzare carne sănătoasă; iar sărăcimea — pentru ca să fie refuzate cît mai multe vite şi freibank-ul să fie aprovizionat din belşug cu carne".

Cît de civilizată şi de umană este epoca în care trăim! Am ajuns „să cointeresăm" populaţia „sub două aspecte". Şi ce „libertate" pentru carnea ieftină: doar în limba germană „freibank" înseamnă „prăvălie liberă"!

Cultură, libertate, produse ieftine, înviorarea comerţului — totul pentru popor! Dacă daţi peste un anunţ: „societatea locuinţelor populare" — să ştiţi că pivniţa şi mansarda vor fi mai ieftine şi sub control medical: de murit nu mori, desigur, dar de tuberculoză tot te îmbolnăveşti.

Dacă vedeţi: „cantină populară", duceţi-vă fără grijă. Vi se va da carne fiartă ieftină, carne care a trecut sub control la abator şi carne necontrolată, care n-a trecut prin abator.

Dacă vedeţi o firmă: „bibliotecă populară" — fiţi bucuroşi. Găsiţi acolo broşuri ieftine, sau chiar gratuite, editate de uniunea poporului rus [91] sau de clubul rus al naţionaliştilor sub controlul medical al cenzurii spirituale.

Se spune că în curînd se va deschide un „freibank" — pentru desfacerea pîinii „populare"... din iarbă fiartă, ne-

www.dacoromanica.ro

vătămatoare, fabricată sub control veterinar, scuzați, am vrut să spun : sub control medical.

Cultură, libertate, produse ieftine, înviorarea comerțului — totul pentru popor ! Și populația va fi tot mai mult cointeresată sub două aspecte : bogații — ca să consume o carne sănătoasă, iar săracii ca „freibank"-ul să fie aprovizionat cu o carne relativ bună.

Scris la 8 (21) iunie 1913

Publicat la 16 iunie 1913 în ziarul „Pravda" nr. 137 Semnat : V.

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

1 MAI AL PROLETARIATULUI REVOLUȚIONAR

A trecut un an de la evenimentele de la Lena și de la primul avînt temerar al mișcării muncitorești revoluționare după lovitura de stat de la 3 iunie. Sutele negre ale țarului și moșierii, haita de cinovnici și burghezia au sărbătorit 300 de ani de jafuri, de incursiuni sălbatice și de necinstire a Rusiei de către Romanovi. Duma a IV-a s-a întrunit și și-a început „activitatea" plină de neîncredere în sine însăși și lipsită de energia contrarevoluționară de altădată. Societatea liberală, dezorientată și cuprinsă de plictiseală, rumega apatică apeluri la *reforme*, recunoscînd însă imposibilitatea chiar și a unui simulacru de reforme.

Și iată că a venit 1 Mai al clasei muncitoare din Rusia, care, după ce a făcut o repetiție la Riga, a trecut la ofensivă hotărîtă la Petersburg în ziua de 1 Mai stil vechi. Acest 1 Mai a brăzdat ca un fulger atmosfera întunecată, posomorîtă și tristă. În fața a sute de vechi revoluționari, pe care persecuțiile călăilor și renegarea de către prieteni nu reușiseră să-i înfrîngă și să-i răpună, în fața milioanelor de democrați și socialiști din noua generație s-au ridicat din nou, în toată măreția lor, sarcinile revoluției viitoare și s-au conturat forțele clasei de avangardă care o va conduce.

Cu cîteva săptămîni înainte de 1 Mai, guvernul parcă își pierduse capul, iar domnii fabricanți se purtau chiar ca niște oameni fără cap. Arestările și perchezițiile răscoliseră toate cartierele muncitorești ale capitalei. Provincia nu s-a lăsat nici ea mai prejos. Fabricanții dădeau din

www.dacoromanica.ro

colț în colț : convocau consfătuiri, lansau lozinci care se băteau cap în cap, ba amenințînd cu măceluri și lock-outuri, ba cedînd dinainte și consimțind să închidă fabricile, ba îndemnînd guvernul la atrocități, ba dojenindu-l și pretinzîndu-i să declare ziua de 1 Mai sărbătoare „legală".

Dar, oricîte strădanii a depus jandarmeria, oricît „a curățat" ea cartierele industriale, oricît de masive arestări a operat ea, în dreapta și în stînga, după ultimele ei „liste de suspecți", — n-a ajuns la nici un rezultat. Muncitorii făceau haz de furia neputincioasă a haitei țariste și a clasei capitaliste, ironizau „declarațiile" teribile și lamentabile ale primarului, scriau poezioare satirice, care treceau din mînă în mînă sau se transmiteau prin viu grai, și scoteau mereu, parcă din pămînt, teancuri de „manifeste", prost tipărite, scurte și simple, dar pe înțelesul tuturor, care chemau la grevă și la demonstrații, amintind de vechile lozinci revoluționare, neciuntite, ale social-democrației care a condus în 1905 primul asalt al maselor împotriva absolutismului și a monarhiei.

O sută de mii de oameni s-au pus în grevă în ziua de 1 Mai — anunța a doua zi presa guvernamentală ; 125 000 — anunțau ziarele burgheze pe baza primelor știri telegrafice („Kievskaia Mîsl") ; 150 000 — telegrafia din Petersburg corespondentul organului central al social-democrației germane [92]. Iar a doua zi întreaga presă burgheză indica cifra de 200 000—220 000. În realitate, numărul greviștilor a fost de *250 000 !*

Dar, pe lîngă numărul greviștilor de la 1 Mai, cu mult mai impunătoare — și mai semnificative — au fost manifestațiile revoluționare ale muncitorilor. Intonînd cîntece revoluționare, lansînd îndemnuri la revoluție în toate suburbiile capitalei și în toate colțurile orașului, purtînd steaguri roșii, masele muncitorești au luptat, timp de cîteva ore, împotriva forțelor poliției și ale ohranei, mobilizate cu înzecită furie de către guvern. Muncitorii au făcut pe cei mai zeloși opricinici ai țarului să simtă că lupta nu se duce în glumă, că în fața poliției nu se află un mănunchi de fantoșe ale puerilei cauze slavofile [93], că s-au ridicat într-adevăr *masele* clasei muncitoare a capitalei.

www.dacoromanica.ro

Manifestarea deschisă a năzuinţelor revoluţionare ale proletariatului — a forţelor sale revoluţionare călite şi întărite de noile generaţii —, a apelurilor revoluţionare către popor şi către popoarele Rusiei s-a desfăşurat în mod strălucit. Dacă anul trecut guvernul şi fabricanţii s-au putut consola cu gîndul că explozia de la Lena nu putea fi prevăzută, că ei nu se puteau pregăti în grabă pentru combaterea urmărilor ei, de astă dată monarhia a prevăzut cît se poate de precis cele ce vor urma, timp pentru pregătiri a avut berechet, „măsurile" luate au fost cît se poate de „energice", iar drept rezultat a ieşit la iveală completa *neputinţă* a monarhiei ţariste în faţa trezirii maselor proletare la luptă revoluţionară.

Da, anul de lupte greviste care a urmat evenimentelor de la Lena a arătat — în ciuda lamentărilor liberalilor şi ale acoliţilor lor împotriva „patimii greviste", împotriva grevelor „sindicaliste", împotriva îmbinării grevei economice cu greva politică, şi invers —, acest an a arătat ce armă măreaţă, de neînlocuit, şi-a făurit proletariatul social-democrat în epoca revoluţionară pentru agitaţia în rîndurile maselor, pentru trezirea lor, pentru atragerea lor în luptă. Greva revoluţionară de masă n-a lăsat duşmanului nici o clipă de răgaz. Ea l-a lovit în pungă şi în acelaşi timp a călcat în picioare, în faţa întregii lumi, prestigiul politic al „puternicului" guvern ţarist. Ea a dat posibilitate mereu altor pături muncitoreşti să recucerească cel puţin o părticică din cuceririle anului 1905 şi a atras în luptă mereu noi pături de muncitori, cuprinzînd şi pe cei mai înapoiaţi dintre ei. Avînd pretutindeni caracterul unei acţiuni demonstrative de scurtă durată, greva nu a epuizat forţele muncitorilor şi a pregătit în acelaşi timp noi acţiuni deschise ale maselor, şi mai impunătoare, şi mai revoluţionare, manifestaţiile de stradă.

În nici o ţară din lume nu s-a constatat, în ultimul an, un număr atît de mare de participanţi la greva politică ca în Rusia, o asemenea dîrzenie, o asemenea varietate şi un caracter atît de energic al grevelor. Numai acest fapt arată toată nimicnicia, toată stupiditatea demnă de dispreţ a preaînţelepţilor liberali şi lichidatori care voiau „să

www.dacoromanica.ro

corijeze" tactica muncitorilor ruși, în anii 1912—1913, după calapodul perioadelor constituționale „europene", perioade mai ales de muncă pregătitoare în vederea luminării și educării socialiste a maselor.

Marea superioritate a grevelor din Rusia asupra grevelor din cele mai înaintate țări europene nu dovedește cîtuși de puțin existența unor calități sau a unei capacități deosebite a muncitorilor din Rusia, ci doar prezența unor condiții *speciale* în Rusia contemporană, în sensul că există o situație revoluționară, în sensul că o criză revoluționară directă este iminentă. Cînd în Europa se va apropia un moment analog de creștere a revoluției (acolo va fi revoluție socialistă, și nu, ca la noi, burghezo-democratică), proletariatul din țările cele mai capitaliste va depune o energie incomparabil mai mare în grevele revoluționare, în demonstrații și în lupta armată împotriva apărătorilor robiei salariate.

Greva de 1 Mai din acest an, ca și o serie de alte greve care s-au desfășurat în ultimele 18 luni în Rusia, are un caracter revoluționar, spre deosebire nu numai de obișnuitele greve economice, ci și de grevele demonstrative și de cele politice în care se revendică reforme constituționale, cum a fost, de exemplu, ultima grevă din Belgia. Acest caracter specific al grevelor din Rusia, determinat întru totul de situația revoluționară din țară, nu-l pot pricepe nici în ruptul capului niște oameni care au fost prinși în mrejele concepțiilor liberale și care s-au dezobișnuit să privească lucrurile din punct de vedere revoluționar. Epoca contrarevoluției și a dezmățului spiritului de renegare ne-a lăsat prea mulți oameni de felul acesta pînă și printre cei ce vor să-și zică social-democrați.

Rusia trece printr-o situație revoluționară pentru că asuprirea imensei majorități a populației — nu numai a proletariatului, ci și a nouă zecimi din micii producători, în special a țăranilor — s-a înăsprit la maximum, iar această înăsprire a asupririi, această foamete, mizerie, lipsă de drepturi și batjocorire a poporului se află într-o flagrantă discordanță cu starea forțelor de producție ale Rusiei, cu nivelul conștiinței și al cerințelor maselor trezite

www.dacoromanica.ro

de anul 1905 şi cu starea de lucruri din toate ţările vecine, nu numai din Europa, ci şi din Asia.

Dar mai mult decît atît. Numai asuprirea, oricît de cruntă ar fi ea, nu creează întotdeauna o situaţie revoluţionară în ţară. De cele mai multe ori, pentru revoluţie nu este suficient ca *păturile de jos să nu vrea* să mai trăiască cum au trăit mai înainte. Se mai cere ca *păturile de sus să nu poată* stăpîni şi guverna ca înainte. Tocmai o asemenea situaţie se observă acum în Rusia. Criza politică se maturizează în văzul tuturor. Burghezia a făcut *tot* ce depindea de ea pentru a sprijini contrarevoluţia şi a crea, pe acest teren contrarevoluţionar, o „dezvoltare paşnică". Burghezia a îndopat cu bani pe călăi şi iobăgişti, a ponegrit revoluţia şi s-a lepădat de ea, a lins cizma lui Purişkevici şi cnutul lui Markov II, devenind sluga lor ; burghezia a creat teorii fundamentate „europeneşte", care împroşcau cu noroi revoluţia, chipurile, a „intelectualilor" din 1905, calificînd-o drept nemernică, prădalnică, contrară intereselor statului etc. etc.

Şi în ciuda tuturor acestor sacrificii făcute în detrimentul pungii, onoarei şi conştiinţei ei, *însăşi* burghezia, începînd de la cadeţi şi pînă la octombrişti, recunoaşte că absolutismul şi moşierii *n-au fost în stare* să asigure o *„dezvoltare* paşnică", n-au fost în stare să asigure condiţiile elementare ale „ordinii" şi „legalităţii", fără de care nici o ţară capitalistă nu poate trăi, în secolul al XX-lea, alături de Germania şi de noua Chină.

Criza politică care a cuprins întreaga Rusie este un fapt incontestabil ; şi ea este o criză care nu atinge numai unele componente ale orînduirii de stat, ci înseşi *temeliile* acesteia ; ea nu atinge o clădire anexă sau alta, un etaj sau altul al clădirii, ci însuşi *fundamentul* ei. Şi oricît ar flecări liberalii şi lichidatorii noştri pe tema că „noi avem, slavă domnului, o constituţie" şi că la ordinea zilei se află cutare sau cutare *reforme* politice (numai nişte oameni cu totul mărginiţi nu pot să înţeleagă strînsa legătură dintre prima şi cea de-a doua teză), oricîtă vorbărie reformistă de acest gen s-ar face, — fapt este că nici un lichidator şi nici un liberal nu poate să indice vreo ieşire pe calea reformistă din această situaţie.

www.dacoromanica.ro

Starea maselor populației din Rusia, agravarea situației lor, în urma noii politici agrare (de care au fost nevoiți să se agațe, ca de ultima lor salvare, moșierii-iobăgiști), situația internațională și caracterul crizei politice generale care s-a produs la noi, — iată ansamblul condițiilor obiective care fac ca în Rusia să existe o situație revoluționară, datorită imposibilității de a rezolva sarcinile revoluției burgheze pe această cale și prin mijloacele existente (aflate la dispoziția guvernului și a claselor exploatatoare).

Aceasta este baza socială, economică și politică, acestea sînt raporturile de clasă care au generat în Rusia greve cu caracter specific, greve ce nu sînt posibile acum în Europa, de la care renegații de tot felul vor să ia drept exemplu situația „constituțională" de azi, și nu revoluțiile burgheze de ieri (și licăririle revoluției proletare de mîine). Nici oprimarea păturilor de jos, nici criza din păturile de sus nu creează încă revoluția, ci duc doar țara într-o stare de putrefacție — dacă în această țară nu există o clasă revoluționară capabilă să transforme starea de suportare pasivă a oprimării într-o stare de indignare și revoltă activă.

Acest rol de clasă cu adevărat înaintată, care ridică într-adevăr masele la revoluție și este într-adevăr capabilă să salveze Rusia de putreziciune, îl joacă proletariatul industrial. Și el înfăptuiește această sarcină tocmai prin grevele sale revoluționare. Aceste greve, detestate de liberali și neînțelese de lichidatori, sînt (așa cum se arată în rezoluția din februarie a P.M.S.D.R.) „unul dintre cele mai eficace mijloace pentru înlăturarea apatiei, a deprimării și a fărîmițării proletariatului agricol și a țărănimii, pentru *atragerea lor la acțiuni revoluționare* simultane cît mai unite și cît mai largi" *.

Clasa muncitoare atrage în acțiunea revoluționară masele celor ce muncesc și sînt exploatați, celor ce sînt lipsiți de drepturi elementare și aduși într-o stare de desperare. Ea le pregătește pentru lupta revoluționară, le educă pentru acțiunea revoluționară, le explică în ce constă soluția și salvarea și unde trebuie găsită ea. Clasa muncitoare le educă nu prin vorbe, ci prin fapte, prin exemplu, și anume

* Vezi V. *I. Lenin*, Opere complete, vol. 22, Editura politică, 1963 ediția a doua, pag 282. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

nu prin exemplul aventurilor unor eroi izolaţi, ci prin acela al acţiunii revoluţionare *de masă,* care îmbină revendicările politice cu cele economice.

Cît de simple, cît de clare şi de apropiate sînt aceste idei pentru orice muncitor cinstit care şi-a însuşit noţiunile elementare ale învăţăturii socialismului şi democraţiei! Şi cît de străine sînt ele pentru intelectualii trădători ai socialismului şi democraţiei care ponegresc „mişcarea ilegală" sau îşi bat joc de ea în ziarele lichidatorilor, asigurînd pe prostănacii naivi că „sînt şi ei social-democraţi".

1 Mai al proletariatului din Petersburg şi — după el — al proletariatului din întreaga Rusie a demonstrat încă o dată, în mod concret, celor care au ochi de văzut şi urechi de auzit marea însemnătate istorică a mişcării revoluţionare ilegale din Rusia de azi. Ca şi în preajma zilei de 9 ianuarie, ca şi în preajma sărbătoririi a 300 de ani de domnie a Romanovilor, ca şi în preajma zilei de 4 aprilie [94], înainte de 1 Mai Comitetul din Petersburg, singura organizaţie de partid din acest oraş a P.M.S.D.R., a silit pînă şi presa burgheză să releve faptul că în fabrici şi uzine au apărut din nou manifeste ale Comitetului din Petersburg.

Aceste manifeste sînt tipărite cu preţul unor sacrificii imense. Aspectul lor lasă cîteodată mult de dorit. Unele dintre ele, cum sînt, de exemplu, cele lansate înainte de demonstraţia din 4 aprilie — care nu conţin decît şase rînduri, culese, probabil, pe ascuns şi în mare grabă în diferite tipografii şi cu diferite caractere —, nu fac decît să indice ora şi locul demonstraţiei. Sînt unii („social-democraţi şi ei") care, referindu-se la aceste condiţii ale muncii „ilegale", se întreabă chicotind răutăcios şi strîmbînd dispreţuitor din nas: „Dacă partidul s-ar mărgini la activitatea ilegală, cîţi membri ar număra el? Două-trei sute?" (Vezi nr. 95 (181) al ziarului „Luci", organul renegaţilor, pe care d-l Sedov, care are tristul curaj de a fi lichidator pe faţă, îl apără în *scrierile* sale. Acest număr din „Luci" a apărut cu cinci zile înainte de 1 Mai, adică *tocmai în timpul* cînd manifestele erau tipărite clandestin.)

www.dacoromanica.ro

Domnii Dan, Potresov & Co., care așternpe hîrtie asemenea infamii, nu pot să nu știe că încă în 1903 mii de proletari făceau parte din partid, că în 1907 numărul lor se ridica la 150 000, că și acum mii și zeci de mii de muncitori scot și răspîndesc manifeste *ilegale*, ca membri ai celulelor *ilegale* ale P.M.S.D.R. Însă domnii lichidatori știu că „legalitatea" lui Stolîpin îi ferește de dezminţirea în presa legală a minciunii lor mîrșave și a „strîmbăturilor" lor și mai mîrșave în legătură cu mișcarea ilegală.

Priviți în ce măsură s-au rupt de mișcarea muncitorească de masă și în general de activitatea revoluționară acești oameni de nimic ! Luați chiar și cifra dată de ei, falsificată cu bună știință spre a fi pe placul liberalilor. Admiteți pentru moment că „două-trei sute" de muncitori din Petersburg au participat la tipărirea și la răspîndirea manifestelor ilegale.

Ce rezultă de aici ? Rezultă că „două-trei sute" de muncitori, floarea proletariatului din Petersburg, oameni care nu numai că-și zic social-democrați, dar și activează ca social-democrați, oameni stimați și prețuiți pentru această activitate de *întreaga* clasă muncitoare din Rusia, oameni care nu se îndeletnicesc cu pălăvrăgeala pe tema unui „partid larg", ci alcătuiesc într-adevăr singurul partid social-democrat ilegal existent în Rusia, — acești oameni tipăresc și răspîndesc manifeste ilegale. Lichidatorii de la „Luci" (aflați sub protecția cenzorilor lui Stolîpin) au numai cuvinte de ironie și de dispreț față de cei „două-trei sute" de oameni, față de „mișcarea ilegală", de „exagerarea" importanței acesteia etc.

Și iată deodată o minune ! Dînd urmare hotărîrii redactate de cei *cinci* sau *șapte* membri ai comisiei executive a Comitetului din Petersburg, ascultînd de îndemnul unui manifest tipărit și răspîndit de „două-trei sute" de persoane, *250 000* de oameni din Petersburg se ridică toți ca unul.

În aceste manifeste, ca și în cuvîntările revoluționare rostite de muncitori la mitinguri și demonstrații, nu se vorbește despre „partidul muncitoresc legal", despre „libertatea de asociere" și despre alte reforme de soiul acesta, cu al căror spectru prostesc poporul liberalii. Ele vorbesc

www.dacoromanica.ro

despre revoluţie ca despre unica soluţie. Ele arată că republica, în opoziţie cu minciuna liberală cu privire la reforme, este singura lozincă ce indică forţele capabile de a lupta conştient pentru libertate.

Întreaga populaţie de 2 000 000 a Petersburgului vede şi aude aceste îndemnuri la revoluţie, care se întipăresc adînc în inima fiecărei pături muncitoare şi asuprite. Întregul Petersburg vede, în lumina exemplului viu al maselor, care este soluţia şi în ce constă falsitatea flecărelii liberale despre reforme. Ştirea despre dîrza luptă grevistă a proletariatului din capitală este răspîndită în întreaga Rusie prin mii de oameni de legătură ai muncitorilor şi prin sute de ziare burgheze, care sînt nevoite să publice fie şi relatări fragmentare despre mitingul din Petersburg. Această ştire despre greve, despre revendicările revoluţionare ale muncitorilor, despre lupta lor pentru republică şi pentru confiscarea pămînturilor moşiereşti în folosul ţărănimii ajunge şi în masa ţăranilor, şi în armata formată din ţărani. Încet, dar sigur, greva revoluţionară urneşte din loc masele poporului, le trezeşte, le luminează şi le organizează *pentru revoluţie*.

Cei „două-trei sute" de „ilegalişti" exprimă interesele şi nevoile a *milioane şi zeci de milioane* de oameni, spunîndu-le adevărul despre situaţia lor fără de ieşire, deschizîndu-le ochii asupra necesităţii luptei revoluţionare, insuflîndu-le credinţa în această luptă, dîndu-le lozinci juste, smulgînd aceste mase de sub influenţa lozincilor reformiste, emfatice şi cu totul false ale burgheziei. Iar cei „douăzeci-treizeci" de lichidatori intelectuali, prostind pe muncitorii înapoiaţi, răspîndesc în mediul muncitoresc lozincile acestei burghezii cu bani adunaţi de prin străinătate şi de la negustorii liberali.

Greva din mai, ca şi toate grevele revoluţionare din 1912—1913, ne arată în mod evident cele trei lagăre politice în care se împarte Rusia de azi. Primul lagăr, acela al călăilor şi iobăgiştilor, al monarhiei şi ohranei, a făcut tot ce a putut în materie de cruzime. Acum el este neputincios faţă de masele muncitoreşti. Al doilea lagăr, al întregii burghezii — de la cadeţi şi pînă la octombrişti —, urlă şi geme, cerînd introducerea de reforme şi autoacu-

www.dacoromanica.ro

zîndu-se în același timp de „prostia" de a fi admis ideea posibilității unor reforme în Rusia. În sfîrșit, lagărul revoluției este singurul care exprimă interesele maselor asuprite.

Întreaga activitate ideologică și politică în acest lagăr o desfășoară numai social-democrația ilegală, care știe să folosească în spiritul său orice posibilitate legală și este indisolubil legată de clasa înaintată, de proletariat. Nimeni nu poate spune dinainte dacă această clasă înaintată va reuși să conducă masele pînă la revoluția victorioasă. Însă ea își îndeplinește datoria de *a conduce* masele spre o astfel de ieșire în ciuda tuturor oscilărilor și trădărilor liberalilor și ale celor ce-și zic „și ei social-democrați". Tot ce este viu și viabil în socialismul rus și în democrația rusă se formează numai prin exemplul luptei revoluționare a proletariatului și sub conducerea lui.

Întîiul Mai din anul acesta a arătat lumii întregi că proletariatul rus pășește ferm pe calea sa revoluționară, în afara căreia nu există salvare pentru Rusia, care se înăbușă și putrezește de vie.

„Sotial-Demokrat" nr. 31
din 15 (28) iunie 1913

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ÎNSEMNĂRILE UNUI PUBLICIST

Lipsa de educaţie politică a ruşilor se manifestă, printre altele, în nepriceperea de a căuta dovezi precise pentru problemele istorice importante controversate, în încrederea lor naivă în exclamaţiile şi vociferările, în asigurările şi jurămintele persoanelor interesate.

Problema lichidatorismului este atît de încîlcită tocmai pentru că celor interesaţi (adică înşişi lichidatorilor) nu le e lene să jure pe toţi sfinţii, în timp ce „publicului" îi e lene să caute dovezi precise.

În ce constă esenţa problemei ? În atitudinea faţă de revoluţie şi faţă de mişcarea ilegală, în tendinţa spre o mişcare muncitorească de masă.

Şi cum adică, nu există dovezi precise pentru a da un răspuns la ceea ce constituie latura faptică a acestor probleme ?

Desigur că există ! Trebuie numai să ne dezbărăm de obiceiul de a crede pe cuvînt pe guralivi şi pe liberali.

„Problema" mişcării ilegale. Nu este oare cazul ca cei pe care-i interesează această problemă să se întrebe : *cine* activează în mişcarea ilegală ? *cine* face parte din organizaţiile ilegale ? Nu este oare clar că organizaţiile ilegale care nu se manifestă în nici un fel nu reprezintă nimic, constituind numai o mistificare ?

La Petersburg există două ziare : unul e antilichidatorist, iar celălalt, „social-democrat şi el", este ziarul lichidatorist „Luci". În alte oraşe nu există deocamdată ziare muncitoreşti.

www.dacoromanica.ro

Nu cumva trebuie să presupunem că la Petersburg lichidatorii sînt mai tari decît în alte localităţi ? Atunci cine duce activitate *de partid* la Petersburg ?

Să luăm mărturiile presei burgheze. Vom găsi în paginile ei ştiri în legătură *cu difuzarea de manifeste ale Comitetului din Petersburg* atît în ajunul lui 9 ianuarie cît şi la cea de-a 300-a aniversare a urcării pe tron a Romanovilor, atît în ajunul lui 4 aprilie cît şi în ajunul lui 1 Mai.

Aveţi vreun motiv să nu daţi crezare presei burgheze într-o problemă ca asta, care priveşte un fapt real ?

Nici un om cu judecată nu se va apuca să-şi exprime o atare neîncredere. Căci cine întreţine legături oricît de sporadice cu social-democraţia *a văzut* manifeste ale Comitetului din Petersburg.

Nici un ziar nu vorbeşte de manifeste ale „grupului de iniţiativă" lichidatorist din Petersburg în legătură cu aceste date, de mare importanţă, ale măreţelor acţiuni revoluţionare ale maselor proletariatului din Petersburg.

Şi, oricît „s-ar jura" luciştii că „sînt şi ei social-democraţi", că „sînt şi ei pentru mişcarea ilegală", că „leniniştii" şi Plehanov etc. îi „persecută" fără motiv, — nu vom pregeta să arătăm *fapte* care spulberă născocirile şi minciunile debitate de „Luci".

Daţi-ne nume de ziare ale burgheziei în care s-a scris că la Petersburg, în ajunul lui 9 ianuarie, în ajunul lui 4 aprilie şi 1 Mai, au apărut manifeste ale lichidatorilor. Astfel de ştiri n-au apărut. *Nimeni n-a văzut asemenea manifeste.* Lichidatorii nu desfăşoară nici o activitate ilegală. Ei *nu* alcătuiesc organizaţii ilegale ale partidului. Lichidatorii nu fac parte din Comitetul din Petersburg. Ei se situează *în afara partidului,* căci un alt partid în afară de cel ilegal nu există, iar la Petersburg o altă organizaţie în afară de cea condusă de Comitetul din Petersburg *nu există.*

Am omis în mod intenţionat manifestele C.C. şi ale C.O., deoarece este mai greu de dovedit că *ele* au fost difuzate în organizaţiile locale, iar din partea C.O. n-am văzut timp de aproape un an de zile decît un singur manifest de 1 Mai apărut la *Viena* şi care nu avea nici o legătură cu activitatea de la Petersburg şi din Rusia.

www.dacoromanica.ro

Lichidatorii se eschivează de la orice răspuns direct în legătură cu „mişcarea ilegală" tocmai pentru că ei *nu fac parte din această mişcare.* Nici asigurările şi jurămintele, nici invectivele şi vociferările lor nu pot infirma acest fapt.

Troţki, slujind cu credinţă pe lichidatori, a căutat să se convingă pe el însuşi şi pe „europenii" naivi (dintre amatorii de bîrfeli asiatice) că lichidatorii sînt „mai tari" în mişcarea legală. Această minciună este şi ea infirmată de *fapte.*

Alegerile pentru Dumă. În Duma a II-a 47% din curia muncitorească aparţine bolşevicilor. În Duma a III-a — 50%. În Duma a IV-a — 67%. Să dăm crezare acestor fapte, sau lui Troţki şi lichidatorilor ?

Presa muncitorească. În cursul anului 1912, ziarul antilichidatorist începe să apară cu mult mai înainte şi se bucură de sprijinul unui număr mult mai mare de grupuri muncitoreşti (după datele referitoare la subscripţii care au fost publicate). „Pravda" e sprijinită de 620 de grupuri muncitoreşti, iar „Luci" — de 89.

1913. Partiţii încep să facă subscripţii pentru două ziare ; lichidatorii dispun de *un* singur ziar, care dă deficit şi subzistă din ajutoarele primite din străinătate şi din surse necunoscute (burgheze). „Pravda" e sprijinită de 402 grupuri muncitoreşti, ziarul muncitoresc de aceeaşi orientare din Moscova — de 172 de grupuri, „Luci" — de 167.

Să dăm crezare acestor fapte, sau jurămintelor rostite de „Luci", Troţki, F.D. & Co. ?

Sindicatul metalurgiştilor din Petersburg. Primele alegeri *deschise* pe bază de platforme [95]. 10 din cei 14 aleşi sînt adepţi ai „Pravdei". Aşa cum un hoţ prins asupra faptului strigă „puneţi mîna pe hoţ", tot aşa şi lichidatorii strigă : feriţi-vă de sciziune !

În mai 1910 lichidatorilor li s-a spus limpede, în mod public („Diskussionnîi Listok" nr. 2 [96]), că ei sînt nişte independenţi-legalişti care s-au separat de partid *. De atunci au trecut *trei ani.* Şi numai nişte mincinoşi fără

* Vezi V. *I. Lenin,* Opere complete, vol. 19, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 301—315. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

pereche sau nişte oameni de o ignoranţă crasă pot tăgădui *fapte* care au confirmat întru totul aceste cuvinte.

Lichidatorii sînt nişte paraziţi pe organismul social-democraţiei. În faţa „Europei" (broşura C.O. apărută în Germania şi d-l Semkovski în „Kampf" [97]) ei se laudă cu grevele, iar în Rusia, în ziarul lor „Luci", scriu articole mîrşave *împotriva* grevelor, despre „patima grevistă", despre „sindicalismul" grevelor revoluţionare. În faţa Europei (ca şi în faţa naivului An) ei se pronunţă *pentru* mişcarea ilegală. *În realitate* însă, ei sînt inexistenţi în această mişcare. Neputincioşi în rîndurile clasei muncitoare, ei sînt puternici prin sprijinul moral (şi, desigur, *nu numai* moral) al burgheziei. Trebuie să fii un naiv ca An, pe care redacţia ziarului „Luci" (vezi nr. 95) îl tratează pur şi simplu în bătaie de joc ca pe un prostănac, pentru ca, susţinînd mişcarea ilegală, să recunoşti în acelaşi timp lozinca „partid legal" ! Înseamnă să cedezi lichidatorilor *conţinutul*, luptînd alături de ei pentru *formă*. Nu i-ar strica lui An să se gîndească dacă faptul că burghezia, ostilă mişcării ilegale, acceptă întru totul lozinca „partid legal" este întîmplător.

Lozinca „partid legal" este lozinca *„reformismului"* şi ea înseamnă — în condiţiile actualului raport de clase şi de forţe politice din Rusia — *renunţarea* la revoluţie. Lozinca mişcare ilegală este lozinca revoluţiei.

În Rusia de astăzi, burghezia nu-i poate influenţa *în mod direct* pe muncitori. Anul 1905 a făcut ca ei să-şi bată astăzi joc de burghezie şi de liberalismul ei. Pentru ei cuvîntul „cadet" a devenit o vorbă de ocară. Şi iată că lichidatorii sînt cei care îndeplinesc rolul burgheziei în rîndurile muncitorilor. Semnificaţia lor obiectivă constă în aceea că ei sînt promotori ai influenţei burgheze, ai reformismului burghez, ai oportunismului burghez.

Toate articolele lui F.D. din „Luci", toate premisele tactice ale lichidatorilor se bazează pe reformism, pe negarea revoluţiei. Voi nu aţi dovedit inevitabilitatea revoluţiei — iată replica pe care ne-o dau lichidatorii în mod curent. „Pronosticul" vostru cu privire la revoluţie este unilateral, flecăreşte d-l Semkovski, făcînd sluj în faţa lichidatorilor.

www.dacoromanica.ro

Răspunsul este cît se poate de scurt la toate acestea. Venirea revoluţiei, domnilor liberali, poate fi dovedită prin *simplul fapt* că ea vine. Iar atunci cînd ea vine, şi liberalii laşi, şi chiar oamenii care n-au nici un punct de vedere, şi aventurierii sînt în stare să devină „revoluţionari". Octombrie şi noiembrie 1905 au dovedit-o cu prisosinţă.

Revoluţionar nu este cel care devine revoluţionar atunci cînd vine revoluţia, ci cel care, în condiţiile celui mai mare dezmăţ al reacţiunii, ale celor mai mari şovăieli din partea liberalilor şi democraţilor, apără principiile şi lozincile revoluţiei. Revoluţionar este cel care *învaţă masele* să lupte în mod revoluţionar, însă nici un om nu poate să prezică rezultatele (să facă „pronosticul") acestei „învăţături".

În Rusia există o situaţie revoluţionară. Proletariatul — cu care *numai* antilichidatorii activează în deplină înţelegere — educă masele în vederea revoluţiei, *pregăteşte revoluţia*, folosind *în vederea ei* toate posibilităţile legale. Contribuţia social-democraţiei revoluţionare la pregătirea revoluţiei sau, ceea ce este unul şi acelaşi lucru, la educarea consecvent democrată a maselor, la îndeplinirea datoriei noastre *socialiste* (deoarece în afara democraţiei nu există socialism) e *pozitivă*, iar a lichidatorilor e *negativă*.

O activitate cu adevărat social-democrată în Rusia este posibilă numai împotriva reformismului, numai împotriva lichidatorilor.

„Soţial-Demokrat" nr. 31 din 15 (28) iunie 1913

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ÎN LEGĂTURĂ CU APELURILE LIBERALILOR ÎN FAVOAREA SPRIJINIRII DUMEI A IV-A

Problema atitudinii Dumei de stat față de guvern și față de țară este tot mai frecvent discutată în presă și trezește un viu interes. Legea electorală de la 3 iunie a creat două majorități: una octombristă de dreapta și alta — octombristă-cadetă. Această din urmă majoritate — „liberală", dacă vreți, s-a format, în repetate rînduri, și în Duma a III-a.

Acum, în Duma a IV-a, o asemenea majoritate octombristă-cadetă se formează și mai frecvent. Nu trebuie totuși să uităm că acest lucru s-a produs nu numai datorită „radicalizării" octombriștilor, ci și datorită orientării mai *spre dreapta* a cadeților, ceea ce și-a găsit expresia, pe de o parte, în trecerea unei părți din cadeți la progresiști, iar pe de altă parte în neîncetatele tranzacții dintre octombriști și cadeți prin mijlocirea progresiștilor.

Faptul că în Duma a IV-a majoritatea octombristă-cadetă adoptă tot mai des hotărîri opoziționiste dovedește, fără îndoială, că în Rusia criza politică se maturizează, dovedește că sistemul de la 3 iunie a ajuns într-un impas fără să fi satisfăcut nici măcar burghezia, care e dispusă să jertfească, pentru binele acestui sistem, pentru întărirea contrarevoluției, și bani, și onoare, și conștiință.

E caracteristic faptul că pînă și un reacționar inveterat și ireconciliabil cum este istoricul german Schiemann, care cunoaște limba rusă și colaborează la organul Purișkevicilor [98] germani, ajunge la concluzia că în Rusia se maturizează o criză, care va lua fie forma unui sistem în spirit

www.dacoromanica.ro

pur plevist [99] (şi se pare că am şi păşit în acest „sistem“ ?), fie forma unor zguduiri, cum se exprimă el.

Se pune întrebarea : ce concluzii rezultă pentru politica practică din faptul că hotărîrile adoptate de Dumă în spirit liberal devin tot mai dese ?

Cadeţii au şi tras o concluzie proprie de pe urma condamnării de către octombrişti a politicii ministrului de interne. Această concluzie constă în a cere un „sprijin popular şi social“ pentru Duma a IV-a, în a lansa un apel către „opinia publică“, îndemnînd-o „să vadă în Dumă *propria ei* forţă, manifestarea directă a voinţei sociale“ etc. (vezi „Pravda“ nr. 128).

Am arătat cu alt prilej că această concluzie nu este bună de nimic *. Votarea bugetului Ministerului Instrucţiunii Publice a confirmat cum nu se poate mai concret aprecierea făcută de noi.

Duma a adoptat trei formule : 1) formula naţionalistă, arhireacţionară, care a fost adoptată dătorită voturilor celor de dreapta şi ale octombriştilor ; 2) cea octombristă — datorită voturilor cadeţilor (ea conţine un deziderat de o făţărnicie revoltătoare şi absolut inadmisibil pentru democraţi şi chiar pentru liberali cinstiţi : ca Ministerul Instrucţiunii „să nu se lase influenţat de considerente politice străine preocupărilor sale“) ; în sfîrşit, 3) dezideratul grupului ţărănesc, care a fost adoptat, probabil, cu ajutorul nu numai al cadeţilor, ci şi al democraţilor, inclusiv social-democraţii. Dezideratul ţăranilor a întrunit 137 de voturi pentru, 134 — contra şi 4 abţineri.

Nimeni nu se îndoieşte, cred, că greşeala social-democraţilor, dacă au votat pentru formula ţărănească, constă în faptul că nu au depus o declaraţie proprie. Ei trebuiau să voteze pentru, dar nu fără a face rezerve, bunăoară, în legătură cu punctul 5 al formulei ţărăneşti. La acest punct se vorbeşte de limba maternă în şcolile *primare*. Democraţia nu s-ar putea limita la şcolile primare. Şi,

* Vezi volumul de faţă, pag. 242—244. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

în general, doleanţele ţăranilor nu pot fi considerate ca fiind *consecvent* democratice.

Ei trebuiau să voteze pentru, dat fiind că în formula ţăranilor nu există puncte în favoarea guvernului, nu există făţărnicie, dar era obligatoriu să menţioneze că nu sînt de acord cu inconsecvenţa şi timiditatea democratismului ţărănesc. De pildă, trecerea sub tăcere a atitudinii şcolii faţă de biserică este absolut inadmisibilă pentru social-democraţi etc.

Spuneam asta numai în treacăt.

Principalul este însă faptul că Duma a IV-a, *după ce* cadeţii au lansat apeluri în favoarea sprijinirii ei, a adoptat formula naţionaliştilor !

Numai un orb poate să nu vadă că sprijinirea Dumei a IV-a înseamnă sprijinirea *octombriştilor şovăielnici.*

Cadeţii se laudă că, prin sprijinul lor, ei împing pe octombrişti spre opoziţie. Să admitem pentru moment că aşa este. Dar care este baza pe care se situează această opoziţie octombristă ? În cel mai bun caz, atunci *cînd* este opoziţionistă, ea se situează, fără doar şi poate, pe poziţiile liberalismului contrarevoluţionar. Că ea continuă *să depindă* de miniştri şi *să le facă pe plac*, acest lucru l-a dovedit pînă şi „progresistul" N. Lvov, care, fără îndoială, a dus o politică de *complezenţă* atunci cînd l-a exclus pe Şcepkin de la două şedinţe pentru o expresie de o sută de ori mai puţin tare decît cele folosite în mod obişnuit de cei de dreapta !

Chemînd poporul să sprijine pe octombriştii şovăielnici, cadeţii au pretenţia ca democraţia să fie la remorca celor mai răi dintre liberali.

Democraţia a văzut însă de sute de ori, din exemple mult mai serioase, cîte parale fac liberalii noştri. Ea ar fi lipsită de putere şi decapitată dacă ar urma din nou pe liberali.

Ciocnirile dintre burghezie şi guvern nu sînt întîmplătoare, ci ele constituie un indiciu că o criză profundă se apropie din toate părţile. De aceea se impune să urmărim cu atenţie aceste ciocniri. Dar democraţia va putea să

www.dacoromanica.ro

obţină ceva mai bun pentru Rusia numai în cazul cînd nu-şi va uita nici un moment obligaţia ei de a se îngriji de dezvoltarea, în rîndurile populaţiei, a conştiinţei că democraţia are sarcini de sine stătătoare, spre deosebire de liberalism, în opoziţie cu el, în pofida şovăielilor lui.

„Pravda" nr. 139 din 20 iunie 1913
Semnat : V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

TEZE ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA NAŢIONALĂ[100]

1. Paragraful din programul nostru (cu privire la autodeterminarea naţiunilor) nu poate fi interpretat decît în sensul unei autodeterminări *politice*, adică al dreptului la despărţire şi la formarea de state independente.

2. Acest punct din programul social-democrat constituie pentru social-democraţia din Rusia un punct *absolut* necesar

(a) atît în virtutea principiilor fundamentale ale democraţiei în general,

(b) cît şi datorită faptului că pe teritoriul Rusiei, *şi anume la periferia ei*, se află o serie de naţiuni avînd condiţii economice, de trai etc. net deosebite şi care (ca şi toate naţiunile din Rusia, în afară de velicoruşi) sînt crîncen asuprite de monarhia ţaristă ;

(c) în sfîrşit, şi datorită faptului că în toată Europa răsăriteană (Austria şi Balcanii) şi în Asia, adică în ţările vecine cu Rusia, transformarea burghezo-democratică a statelor — care pretutindeni în lume a dus, într-o măsură mai mare sau mai mică, la crearea de state naţionale independente sau de state formate din naţionalităţi cît mai apropiate şi înrudite între ele — nu a luat încă sfîrşit sau se află abia la început.

(d) Rusia este în prezent ţara cu cea mai înapoiată şi mai reacţionară orînduire de stat în comparaţie cu *toate* ţările care o înconjură, începînd — la apus — cu Austria, în care de la 1867 încoace s-au consolidat bazele libertăţii politice şi ale regimului constituţional, iar acum s-a intro-

www.dacoromanica.ro

dus şi votul universal, şi terminînd — la răsărit — cu China republicană. De aceea, în întreaga lor propagandă, social-democraţii din Rusia trebuie să insiste asupra dreptului tuturor naţionalităţilor de a forma state independente sau de a alege liber statul din care vor să facă parte.

3. Recunoaşterea de către social-democraţie a dreptului tuturor naţionalităţilor la autodeterminare obligă pe social-democraţi

(a) să fie categoric ostili oricărei folosiri a violenţei, sub orice formă, de către naţiunea dominantă (sau majoritară) faţă de naţiunea care doreşte să se despartă sub raportul vieţii de stat ;

(b) să ceară ca problema unei asemenea despărţiri să fie hotărîtă exclusiv de populaţia de pe teritoriul respectiv pe baza votului universal, direct, egal şi secret ;

(c) să ducă o luptă neobosită atît împotriva partidelor octombriste-ultrareacţionare cît şi împotriva celor liberale-burgheze („progresiştii", cadeţii etc.) ori de cîte ori acestea apără sau îngăduie asuprirea naţională în general sau contestă dreptul naţiunilor la autodeterminare în special.

4. Recunoaşterea de către social-democraţie a dreptului tuturor naţionalităţilor la autodeterminare nu înseamnă cîtuşi de puţin că social-democraţia renunţă să aprecieze în mod de sine stătător, în fiecare caz în parte, oportunitatea despărţirii de stat a unei naţiuni sau a alteia. Dimpotrivă, social-democraţii trebuie să aprecieze neapărat în chip de sine stătător oportunitatea unei asemenea despărţiri, luînd în considerare atît condiţiile de dezvoltare a capitalismului şi condiţiile de asuprire a proletarilor de diferite naţiuni de către burghezia unită aparţinînd tuturor naţionalităţilor, cît şi sarcinile generale ale democraţiei, şi în primul rînd şi mai presus decît orice interesele luptei de clasă a proletariatului pentru socialism.

Din acest punct de vedere trebuie să se ţină seama în special de următorul fapt. În Rusia există două naţiuni care datorită unei serii întregi de condiţii istorice şi de trai au atins un grad mai mare de civilizaţie şi se află într-o situaţie mai deosebită şi ar putea să realizeze în modul cel mai simplu şi „mai firesc" dreptul la despărţire. Este vorba de Finlanda şi Polonia. Experienţa revoluţiei din

www.dacoromanica.ro

Тезисы
по национальному вопросу.

1. В нашей эпохе (с самого нач. XIX в.) на ев. с Запада начал расти, и в конце XIX в. достиг огромной силы, национальный вопрос. Он выдвинут был, с одной стороны, борьбой за освобождение от феодальных и абсолютных гнетов, с другой стороны, борьбой за образование больших государств, как единственной формы, при которой буржуазное общество может обеспечить себе развитие производительных сил, современный капитализм, демократию и политическую организацию масс.

2. Для сев. России XX века (и отчасти сев.-зап. России) особенно характерны и важны (а) тот факт, что имеется огромное количество угнетенных национальностей, (б) что в силу исторических условий в пределах России, и особенно на окраинах ее, живут тесно с резко обособленными культурными, бытовыми и пр. особенностями, чуждыми великорусам (и всей массе России говорящей великорусски) национальностями, напр. финны, эстонцы, латыши, литовцы, поляки, (в) что в силу того, что во всей Восточной Европе (Австрия и Балканы) и в Азии — т.е. в окраинных с России странах — быстро растет или только еще начал бурно развиваться капиталистический строй государств, когда в конце XIX в. одновременно с освобождением от феодализма или монархий, создавшихся в XVII—XVIII вв., создаются самостоятельные национальные государства или национальные государства, борющиеся за национальную независимость.

(г) Россия в настоящее время переживает ту самую стадию с капитализма и политической конституцией, которая во всех передовых странах Европы с 1789 года устранила самую возможность национального движения, как массового явления. Империализм XX века, эпоха банков и великих капитал. объединений, эпоха обострения борьбы за рынки, эпоха мирового господства капитала и великих держав — характеризуется обратным явлением.

Пролетариат сев. России должен во всей своей пропаганде, агитации и организации всегда выдвигать на первый план общие демократические задачи, особенно задачу республики, объединения всех народностей, входящих в состав данного государства, борьбу с всякими попытками национального гнета, национальной исключительности, национальной розни. Эти задачи должны быть решаемы, прежде всего, с точки зрения революционной борьбы масс против царизма и буржуазии.

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin
„Teze în legătura cu problema națională" — 1913
Micșorat

www.dacoromanica.ro

1905 a arătat că, chiar în sînul acestor două națiuni, clasele dominante, moșierimea și burghezia, mînate *de teama* pe care le-o inspiră proletariatul revoluționar finlandez și polonez, resping ideea luptei revoluționare pentru libertate și încearcă o apropiere de clasele dominante din Rusia și de monarhia țaristă.

De aceea social-democrația trebuie să prevină cu toată energia proletariatul și clasele de oameni ai muncii de toate naționalitățile că sînt pur și simplu înșelate cu ajutorul lozincilor naționaliste de către burghezia „proprie", care, intrînd în alianță atît economică cît și politică cu burghezia altor națiuni și cu monarhia țaristă, se străduiește ca, prin discursuri mieroase sau înflăcărate despre „patrie", *să dezbine* proletariatul și *să-i abată atenția* de la manevrele ei.

Fără o alianță cît mai strînsă și mai deplină între muncitorii tuturor națiunilor în cadrul tuturor organizațiilor muncitorești fără excepție, proletariatul nu poate să ducă lupta pentru socialism și să-și apere interesele economice cotidiene.

Proletariatul nu poate cuceri libertatea altfel decît pe calea luptei revoluționare pentru răsturnarea monarhiei țariste și pentru înlocuirea ei cu o republică democratică. Monarhia țaristă *exclude* libertatea și egalitatea în drepturi a naționalităților, fiind în același timp principalul reazem al barbariei, atrocității și reacțiunii atît în Europa cît și în Asia. Or, răsturnarea acestei monarhii o poate înfăptui numai proletariatul unit al tuturor naționalităților din Rusia, în fruntea elementelor consecvent democratice și capabile de luptă revoluționară din rîndurile maselor muncitoare ale tuturor naționalităților.

De aceea muncitorul care pune unitatea politică cu burghezia națiunii „proprii" mai presus de unitatea deplină cu proletarii tuturor națiunilor acționează împotriva intereselor sale, împotriva intereselor socialismului și ale democrației.

5. Militînd pentru o orînduire de stat consecvent democratică, social-democrația cere absoluta egalitate în drepturi între naționalități și luptă împotriva oricăror privilegii instituite în folosul unei naționalități sau al cîtorva.

www.dacoromanica.ro

Social-democrația respinge îndeosebi ideea unei limbi „de stat" unice. În Rusia, o astfel de limbă este cu totul de prisos, deoarece peste șapte zecimi din populația Rusiei e formată din popoare slave înrudite, care, dacă ar avea o școală liberă într-un stat liber, datorită cerințelor circulației economice, ar găsi cu ușurință posibilitatea de a se înțelege fără ca vreo limbă să aibă privilegii „de stat".

Social-democrația cere înlocuirea vechii împărțiri administrative a Rusiei, împărțire stabilită de moșierii iobăgiști și de funcționarii statului feudal-absolutist, printr-o împărțire bazată pe cerințele vieții economice actuale și care să țină seama, în măsura posibilului, de structura națională a populației.

Toate regiunile statului care se deosebesc prin modul de viață al populației sau prin structura ei națională trebuie să se bucure de largi drepturi de autoadministrare și de autonomie în cadrul unor instituții create pe bază de vot universal, egal și secret.

6. Social-democrația cere promulgarea unei legi generale care să ocrotească drepturile oricărei minorități naționale în orice regiune a statului. Această lege trebuie să prevadă că orice măsură prin care majoritatea națională ar încerca să-și creeze vreun privilegiu național sau să restrîngă drepturile unei minorități naționale (în domeniul învățămîntului, al folosirii limbii, în materie de buget etc.) este declarată nulă și neavenită, iar aplicarea ei interzisă sub sancțiune penală.

7. Social-democrația respinge lozinca „autonomiei cultural-naționale" (sau „naționale" pur și simplu) și proiectele de înfăptuire a acesteia, deoarece această lozincă (1) se află într-o evidentă contradicție cu internaționalismul luptei de clasă a proletariatului, (2) ușurează atragerea proletariatului și a maselor muncitoare în sfera de influență a ideilor naționalismului burghez, (3) poate abate atenția de la sarcina transformărilor consecvent democratice ale statului în ansamblu, singurele transformări în stare să asigure o pace națională (în măsura în care un asemenea lucru este în genere posibil în capitalism).

www.dacoromanica.ro

Dat fiind că problema autonomiei cultural-naționale capătă în rîndurile social-democrației o deosebită acuitate, vom da cîteva lămuriri în legătură cu această teză.

(a) Lansarea, directă sau indirectă, a lozincii culturii *naționale* este inadmisibilă din punctul de vedere al social-democrației. Această lozincă este greșită, deoarece chiar în capitalism întreaga viață economică, politică și spirituală a omenirii se internaționalizează într-o măsură din ce în ce mai mare. Socialismul o internaționalizează cu totul. Cultura internațională pe care o creează de pe acum în mod sistematic proletariatul din toate țările nu asimilează „cultura națională" (a unei colectivități naționale oarecare) în totalitatea ei, ci ia din *fiecare* cultură națională *exclusiv* elementele ei consecvent democratice și socialiste.

(b) Dintre toate programele social-democrației, numai § 3 din programul de la Brünn (Brno) al social-democraților austrieci ne oferă un exemplu — și probabil singurul exemplu — de apropiere, deși timidă, de lozinca culturii naționale. În acest § 3 se declară: „Toate regiunile autonome populate de una și aceeași națiune formează o uniune națională unitară, care-și rezolvă chestiunile naționale în cadrul unei autonomii depline".

Este vorba aici de o lozincă de compromis, întrucît nici nu se pomenește de autonomie națională exteritorială (personală). Dar și această lozincă este greșită și dăunătoare, deoarece în general nu e sarcina social-democraților ruși să unească într-o singură națiune pe germanii din Lodz, Riga, Petersburg și Saratov. Sarcina noastră este să luptăm pentru un democratism deplin și pentru desființarea *tuturor* privilegiilor naționale în vederea unirii muncitorilor germani din Rusia cu muncitorii tuturor celorlalte națiuni în opera de apărare și dezvoltare a culturii internaționale a socialismului.

Cu atît mai greșită este lozinca autonomiei naționale exteritoriale (personale) cu parlamente naționale (după cum preconizează planul promotorilor consecvenți ai acestei lozinci) și cu secretari de stat naționali (O. Bauer și K. Renner). Instituirea unor asemenea foruri, care sînt în contradicție cu toate condițiile economice din țările capitaliste și care n-au fost încercate în nici un stat democratic

www.dacoromanica.ro

din lume, este un vis oportunist al unor oameni care au încetat să creadă în crearea unor instituţii consecvent democratice şi care îşi închipuie că în izolarea artificială atît a proletariatului cît şi a burgheziei fiecărei naţiuni în unele probleme („culturale") vor găsi o scăpare de vrajba naţională întreţinută de burghezie.

Împrejurările obligă uneori pe social-democraţi să accepte temporar o soluţie de compromis sau alta, dar noi nu trebuie să împrumutăm de la alte ţări soluţii de compromis, ci soluţii consecvent social-democrate. A împrumuta nereuşita încercare de compromis a austriecilor este cu atît mai puţin indicat acum, cînd şi în Austria ea a suferit un eşec total, ducînd la separatism şi la desprinderea social-democraţilor cehi.

(c) Istoria lozincii „autonomiei cultural-naţionale" în Rusia arată că ea a fost adoptată de *toate* partidele burgheze evreieşti fără excepţie, şi *numai* de partidele evreieşti, pe care Bundul le-a urmat în mod necritic, dînd dovadă de inconsecvenţă atunci cînd respinge în acelaşi timp ideea unui parlament (seim) naţional evreiesc şi a unor secretari de stat naţionali evrei. Or, chiar şi social-democraţii din Europa care admit sau care susţin lozinca de compromis a autonomiei cultural-naţionale recunosc că, în ceea ce-i priveşte pe evrei, această lozincă este complet irealizabilă (O. Bauer şi K. Kautsky). „Evreii din Galiţia şi din Rusia sînt mai curînd o castă decît o naţiune, şi tentativele de a constitui evreimea ca o naţiune nu sînt decît încercări de a menţine o castă" (K. Kautsky).

(d) În ţările civilizate observăm că o apropiere destul de deplină (relativ) de ceea ce constituie o stare de pace naţională în condiţiile capitalismului are loc *numai* acolo unde democratismul, în toată structura şi conducerea statului, se înfăptuieşte la *maximum* (Elveţia). Lozincile democratismului consecvent (republică, miliţie, funcţionari aleşi de popor etc.) unesc în jurul lor proletariatul, masele muncitoare şi, în general, tot ce este înaintat în rîndurile fiecărei naţiuni, în numele luptei pentru condiţii care să excludă posibilitatea oricărui privilegiu naţional cît de mic, în timp ce lozinca „autonomiei cultural-naţionale" propovăduieşte separarea naţiunilor în domeniul învăţă-

www.dacoromanica.ro

mîntului (sau „în domeniul culturii" în general), separare pe deplin compatibilă cu menținerea bazelor a tot felul de privilegii (inclusiv a celor naționale).

Lozincile democratismului consecvent *unesc* proletariatul și democrația progresistă aparținînd tuturor națiunilor (elemente care au nevoie nu de separarea elementelor democrate ale națiunilor în toate domeniile, inclusiv cel al învățămîntului, ci de unirea lor), în timp ce lozinca autonomiei cultural-naționale *separă* proletariatul diferitelor națiuni, legîndu-l de elementele reacționare și burgheze ale fiecărei națiuni în parte.

Lozincile democratismului consecvent sînt cu totul inacceptabile atît pentru reacționarii cît și pentru burghezii contrarevoluționari ai tuturor națiunilor, în timp ce lozinca autonomiei cultural-naționale este pe deplin acceptabilă pentru reacționarii și burghezii contrarevoluționari ai anumitor națiuni.

8. Întregul complex de condiții politice și economice din Rusia cere, așadar, în mod categoric social-democrației să realizeze *contopirea* muncitorilor de toate naționalitățile în *toate* organizațiile proletare fără excepție (organizații politice, sindicale, cooperatiste, culturale etc. etc.). Nu principiul federativ în construcția de partid și nici formarea unor grupuri social-democrate naționale, ci unitatea proletarilor de toate naționalitățile dintr-o anumită regiune concomitent cu desfășurarea propagandei și agitației în *toate* limbile proletariatului localnic, cu lupta comună a muncitorilor tuturor naționalităților împotriva oricăror privilegii naționale și cu autonomia organizațiilor locale și regionale ale partidului.

9. Cei peste zece ani de experiență din istoria P.M.S.D.R. confirmă tezele de mai sus. Partidul ia ființă în 1898 ca partid „pe întreaga Rusie", adică ca partid al proletariatului tuturor naționalităților din Rusia. El rămîne un partid „pe întreaga Rusie" și în 1903, atunci cînd Bundul iese din partid, după ce congresul partidului respinge cerința sa de a fi considerat drept *unicul* reprezentant al proletariatului evreiesc. În 1906—1907 viața dovedește cît se poate de limpede inconsistența acestei cerințe ; numeroși proletari evrei continuă să participe activ la munca

www.dacoromanica.ro

social-democrată comună într-o serie de organizaţii locale, şi Bundul se reîntoarce în partid. La Congresul de la Stockholm (1906) intră în partid şi social-democraţii polonezi şi letoni, care se situează pe punctul de vedere al autonomiei *teritoriale*, dar congresul *nu* acceptă principiul federativ şi cere unirea în cadrul organizaţiilor locale a social-democraţilor de toate naţionalităţile. Acest principiu este înfăptuit de mulţi ani în Caucaz, este înfăptuit la Varşovia (muncitorii polonezi şi soldaţii ruşi), la Vilno (muncitorii polonezi, letoni, evrei şi lituanieni), la Riga ; în toate aceste trei din urmă centre, el este înfăptuit *împotriva* Bundului, care păstrează o atitudine separatistă şi se ţine deoparte. În decembrie 1908, conferinţa P.M.S.D.R. adoptă o rezoluţie specială, care reafirmă cerinţa *unităţii* muncitorilor de toate naţionalităţile *nu pe baza principiului* federativ. Neîndeplinirea hotărîrii partidului de către bundiştii-separatişti, care s-au comportat astfel ca nişte scizionişti, duce la faliment întreagă această „federaţie de cea mai rea speţă“ [101], apropie pe separatiştii bundişti de separatiştii cehi şi invers (vezi articolul lui Kosovski în „Naşa Zarea“ şi organul separatiştilor cehi „Der čehoslavische Sozialdemokrat“, 1913, nr. 3, despre Kosovski) şi, în sfîrşit, la conferinţa din august (1912) a lichidatorilor, duce la tentativa separatiştilor bundişti şi a lichidatorilor, precum şi a unei părţi dintre lichidatorii caucazieni, de a strecura *prin contrabandă* în programul partidului „autonomia cultural-naţională“ *fără a o fi susţinut în fond !*

Atît în Polonia cît şi în Ţinutul leton şi în Caucaz, muncitorii social-democraţi revoluţionari se situează, ca şi pînă acum, pe punctul de vedere al autonomiei teritoriale şi al *unităţii* muncitorilor social-democraţi de *toate* naţionalităţile. Disidenţa lichidatorist-bundistă şi alianţa Bundului cu *ne*social-democraţii la Varşovia fac ca *întreaga* problemă naţională, atît pe plan teoretic cît şi pe planul construcţiei de partid, să devină pentru toţi social-democraţii o problemă *la ordinea zilei.*

Soluţiile de compromis au fost anihilate tocmai de cei care le-au preconizat împotriva voinţei partidului, iar glasurile celor care cer unitatea muncitorilor social-demo-

www.dacoromanica.ro

crați de toate naționalitățile răsună mai puternic ca oricînd.

10. Naționalismul agresiv și ultrareacționar al monarhiei țariste și apoi înviorarea naționalismului *burghez* — atît a celui velicorus (d-l Struve, „Russkaia Molva", „progresiștii" etc.) cît și a celui ucrainean, polonez (antisemitismul „democrației" narodoviste [102]), gruzin, armean etc., — toate acestea reclamă în mod imperios ca organizațiile social-democrate din toate regiunile Rusiei să acorde o atenție mai mare decît pînă acum problemei naționale și să elaboreze în această problemă soluții strict marxiste în spiritul internaționalismului consecvent și al unității proletarilor de toate națiunile.

(α) Lozinca culturii naționale este greșită și nu exprimă decît mărginire burgheză în înțelegerea problemei naționale. Cultura internațională.

(β) Permanentizarea divizării naționale și promovarea unui naționalism rafinat; unirea, apropierea, amestecul națiunilor și promovarea principiilor unei *a l t e* culturi, a unei culturi internaționale.

(γ) Dezolarea micului burghez (lupta zadarnică împotriva vrajbei naționale) și teama de transformări radical democratice și de mișcarea socialistă; numai transformările radical democratice pot instaura pacea națională în statele capitaliste și numai socialismul este în stare să pună capăt vrajbei naționale.

(δ) Curii naționale în domeniul învățămîntului [103].

(ε) Evreimea.

Scris în jurul datei de 26 iunie (9 iulie) 1913

Publicat pentru prima oară în 1925 în „Culegeri din Lenin", vol. III

Se tipărește după manuscris

---

www.dacoromanica.ro

CUVINTE INSTRUCTIVE

D-l Izgoev, cunoscutul renegat care pînă în 1905 a fost social-democrat, pentru ca apoi „să se cumințească" repede..., devenind, după 17 octombrie, liberal de dreapta, acordă adeseori în „Russkaia Mîsl", principalul organ al liberalismului „octombrist" sau contrarevoluționar, o binevoitoare atenție social-democrației.

Nu putem decît să recomandăm muncitorilor dornici să se orienteze cît mai temeinic în problemele serioase ale politicii muncitorești articolul d-lui Izgoev apărut în ultimul număr — din iunie a.c. — al revistei „Russkaia Mîsl".

E bine să chibzuim îndelung asupra laudelor entuziaste aduse *ideologiei* și *tacticii* lichidatoriste, adică tocmai principiilor fundamentale ale lichidatorismului, laude pe care d-l Izgoev le împarte din belșug. Liberalii nu pot avea decît cuvinte de laudă pentru principiile și tactica reprezentanților politicii muncitorești liberale!

E bine să chibzuim îndelung asupra raționamentelor tactice proprii ale d-lui Izgoev, care simpatizează întru totul cu lichidatorii, dar care a trecut totuși prin „cursul primar marxist" și înțelege necesitatea de a căuta rădăcinile serioase ale serioasei lupte dintre partiiți și lichidatori.

Din păcate, trebuie să ne mulțumim cu foarte scurte citate din instructivul articol al d-lui Izgoev și cu extrem de sumare și incomplete comentarii la aceste citate.

Succesele bolșevismului, după părerea d-lui Izgoev, depind „de gradul de speranță în dezvoltarea pașnică a

www.dacoromanica.ro

Rusiei în direcţia constituţională, fie ea şi de tip german. Se ştie doar că în Germania s-a dovedit posibilă o constituţie monarhistă care acordă anumite libertăţi, fără măsuri excepţionale, şi care permite o largă dezvoltare a partidului muncitoresc social-democrat. Este posibilă în Rusia o asemenea constituţie ? Şansele lichidatorilor şi ale bolşevicilor cresc sau scad în măsura în care balanţa înclină într-o parte sau alta..."

„...Dacă nu se va pune stavilă presiunii reacţiunii, dacă forţele constituţionaliste din Rusia se vor dovedi insuficiente pentru o transformare paşnică a statului, atunci bolşevismul va învinge, fără îndoială, şi-i va împinge pe lichidatori pe ultimul plan". Cît despre d-l Izgoev, el taxează pe bolşevici drept anarhişti, în timp ce pe lichidatori îi consideră „social-democraţi adevăraţi", care în mod absolut judicios elimină primele două puncte din platforma bolşevică şi le înlocuiesc cu o coaliţie liberă ! !

„Furtuna va trece — scrie d-l Izgoev —, va veni vremea unei activităţi pozitive, şi atunci lichidatorii vor fi din nou (! ! ?) în fruntea clasei muncitoare". Asta visează d-l Izgoev. Tactica lichidatoristă va fi admirabilă, spune el, atunci cînd „va trece furtuna"... Şi iată care sînt „ideile lui cu privire la tactică" :

„Reflectînd mai profund asupra tacticii bolşevice, va trebui să recunoaştem că ea este construită pe convingerea că în Rusia lupta pentru constituţia monarhistă... (punctele de suspensie aparţin lui Izgoev) a luat sfîrşit la 3 iunie. Mai departe se duce lupta, poate, pentru o democraţie imediată sau consecventă, însă, avînd în vedere sistemul istoric cardinal al Rusiei, o altă constituţie în afară de cea de la 3 iunie nu poate exista. Constituţionaliştii ruşi pot conta numai pe o constituţie fără libertăţi, dar care în schimb să îngăduie decretarea stării excepţionale. Considerăm că punctul de vedere bolşevic, deşi diametral opus, dar înrudit cu cel ultrareacţionar este greşit şi dăunător din punct de vedere politic. Totuşi nu i se poate imputa lipsa de conţinut. Îndelungata neputinţă a constituţionaliştilor ruşi de a da ţării garanţiile unei ordini de drept ar putea să justifice în viitor şi pesimismul bolşevic. Deocamdată însă, acest pesimism, după cum a remarcat, pe bună dreptate, ziarul «Luci»... (nici că se putea altfel !)..., nu duce decît la identificarea cu elementele semianarhice..." (şi d-l Izgoev, plin de nemărginită admiraţie faţă de „Luci", dă o serie de citate din articolele lichidatoriste).

www.dacoromanica.ro

În general, ceea ce d-l Izgoev denumeşte pesimism este pesimism *în ceea ce priveşte* moşierii şi burghezia. Dacă nu cumva *un asemenea* „pesimism" este indisolubil legat de *optimismul* cu privire la proletariat în primul rînd, iar apoi cu privire la oamenii muncii din masele micburgheze, iată un lucru la care d-l Izgoev se teme să se gîndească. Şi are de ce se teme!

Ceea ce este mai ciudat în aceste sărutări împărţite cu atîta dărnicie lichidatorilor de către acest renegat, ceea ce este mai instructiv în spusele acestui liberal e faptul că el, simpatizînd întru totul cu lichidatorii, *nu are curajul* să afirme că tactica bolşevică este *lipsită de conţinut*. El, care este adept al dezvoltării „paşnice" şi al oportunismului lichidatorist, *nu poate* promite în nici un caz victoria tocmai a unei asemenea dezvoltări!! El, duşmanul furibund al bolşevismului, care ne împroşcă cu mii de invective (anarhişti, blanquişti, oameni care se îndeletnicesc numai cu lauda de sine etc. etc.), el, amicul duios al lichidatorilor, *este nevoit* să admită că bolşevismul va învinge dacă „se va dovedi că în Rusia nu sînt suficiente forţe constituţionale" (adică dacă acestea vor fi tot atîtea cîte sînt acum...)!!

Furiosul domn Izgoev, bun cunoscător al problemelor social-democraţiei, dar nu prea perspicace de felul lui, nu a observat că prin toate aceste raţionamente*. . .

. . . . . .

şi a smuls frunza de viţă cu care se acoperă d-nii F.D., L.S., Ejov, Larin, Martov, Potresov & Co.

Îţi mulţumim, îţi mulţumim din suflet, d-le Izgoev, care eşti atît de furios pe bolşevici! Adevărul supără. Şi i-ai supărat, *fără să vrei*, pe prietenii d-tale lichidatori. D-ta îi îmbrăţişezi cu atîta „tandreţe", încît ajungi să-i sugrumi.

Încă cîteva cuvinte în legătură cu o problemă pur istorică. De ce în Germania „s-a dovedit posibilă" tocmai o astfel de constituţie, mai pe placul liberalismului contrarevoluţionar decît cea franceză? Numai pentru că — află acest lucru, furiosule, dar neîndemînaticule domn Iz-

* Pagina următoare din manuscris nu a fost găsită. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

goev —, numai pentru că această constituţie s-a dovedit a fi *rezultanta* tendinţelor lui Bismarck şi ale liberalilor, care se temeau să acorde libertăţi muncitorilor, şi a tendinţelor muncitorilor, care au luptat, atît în deceniul al 5-lea cît şi în al 6-lea şi al 7-lea, pentru o democratizare *deplină* a Germaniei. *Atunci* muncitorii din Germania s-au dovedit slabi. De aceea Bismarck şi liberalii din Prusia au ieşit *pe jumătate* învingători. Dacă muncitorii din Germania ar fi fost ceva mai tari, Bismarck ar fi învins numai pe sfert. Dacă ar fi fost şi mai tari, Bismarck nu ar fi învins de loc. Germania a obţinut libertăţi, în pofida lui Bismarck, *în pofida* liberalilor din Prusia, *numai* datorită eforturilor perseverente şi tenace ale clasei muncitoare (în parte şi ale democraţiei mic-burgheze, însă asta într-o măsură foarte mică) în vederea unei depline democratizări.

Nu înţelegi nimic de aici, d-le Izgoev ? Nu pricepi că şi în ceea ce priveşte Germania istoria a justificat tactica „bolşevică" ? Supără-te cît mai puţin pe bolşevici, „giugiuleşte-te" cît mai puţin cu lichidatorii, şi poate că atunci vei înţelege ceva.

V. I.

(sau nesemnat)

P.S. Dacă articolul nu va putea fi publicat, vă rog foarte mult să-l trimiteţi la „Prosveşcenie". După părerea mea însă, e mai bine să apară ca foileton în „Pravda".

Scris la începutul lunii iulie 1913

Publicat pentru prima oară în 1925 în revista „Krasnaia Novi" nr. 1

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

IMAGINI DIN VIAŢĂ

Ori de cîte ori se vorbeşte despre iobăgism în viaţa din Rusia în general şi în satul rusesc în special, apar proteste din partea liberalilor noştri, în special din partea acelora cărora le place să se dea drept cvasimarxişti. Auzi, iobăgism în Rusia secolului al XX-lea ! Asta nu-i nimic altceva decît „agitaţie"...

Şi totuşi în satul rusesc de astăzi întîlneşti la tot pasul imagini cît se poate de vii ale iobăgismului, şi numai blestemata inerţie a filistinului din Rusia, „deprins cu de toate", îl face să treacă nepăsător pe lîngă ele.

Iată una din aceste imagini, luată de noi din culegerea oficială de hotărîri ale adunării zemstvei guberniale din Cernigov pe o perioadă de 10 ani, 1900—1909.

„O pată neagră pentru zemstva noastră — scrie cu această ocazie d-l Hijneakov („Russkoe Bogatstvo") — este persistenţa, *pînă în zilele noastre,* a modului arhaic de întreţinere a drumurilor de ţară cu ajutorul prestaţiei în natură... Ca să nu mai vorbim de profunda nedreptate pe care o constituie faptul că aceste prestaţii sînt efectuate numai de ţărani..., revoltător este însuşi modul de efectuare a lor. După topirea zăpezilor sau după ploi torenţiale, staroştii săteşti, de obicei în urma unui ordin drastic din partea ureadnicului de poliţie, «scot poporul de prin case», cum se spune pe la noi, să repare drumul. Munca se face fără nici un rost, fără nivelări, fără nici un fel de indicaţii tehnice. Mi-a fost dat să asist la o asemenea muncă efectuată cu o deosebită energie, cu apostrofe ameninţătoare din partea ureadnicilor, *cu lovituri de nagaică aplicate celor care nu-şi dădeau destulă silinţă.* Era spre sfîrşitul verii şi se aştepta să treacă pe acolo guvernatorul... Pe o întindere de aproape trei verste se aflau vreo 500 de bărbaţi şi femei cu cazmale în mînă. La porunca ureadnicilor, ei au săpat şanţuri cu totul inutile, care după

www.dacoromanica.ro

aceea au trebuit să fie astupate... Iar zemstva noastră, în decursul celor aproape 50 de ani de existenţă, nu numai că nu s-a îngrijit să ridice de pe umerii ţăranilor această povară, *ci o sporeşte într-una...*"

Această zemstvă, ca toate zemstvele din Rusia, este o zemstvă moşierească.

Aşadar, moşierii sporesc într-una străvechile „prestaţii" ale ţăranilor. Din ordinul moşierilor, ureadnicii şi staroştii „scot poporul de prin case", silind sute de ţărani să-şi lase baltă treburile gospodăreşti şi să „sape şanţuri cu totul inutile", „fără nici un rost", şi aplicînd *„lovituri de nagaică celor care nu-şi dau destulă silinţă"*.

Iată unde sînt rădăcinile puterii Purişkevicilor, Markovilor & Co. Şi ce respingător de făţarnice apar, în lumina acestor rădăcini, moderatele şi spilcuitele noastre programe liberale conformiste şi reformiste !

„Pravda" nr. 149 din 2 iulie 1913
Semnat : T —l n

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SUSPENDAREA ACTIVITĂŢII DUMEI ŞI DEZORIENTAREA LIBERALILOR

Deşi a trecut mai bine de o săptămînă de cînd Duma a IV-a a luat vacanţă [104], ziarele nu au încetat să vorbească despre ea şi să facă aprecieri asupra activităţii ei. Nemulţumirea generală faţă de Duma a IV-a este recunoscută de toată lumea. Nemulţumiţi sînt nu numai liberalii, nu numai opoziţia „responsabilă" (în faţa moşierilor); nemulţumiţi sînt şi octombriştii. Nemulţumiţi sînt cei de dreapta.

Această nemulţumire a moşierilor reacţionari şi a burgheziei reacţionare faţă de Duma ultrareacţionară este, desigur, extrem de caracteristică şi de semnificativă. Aceste clase au făcut *tot* ce le-a stat în putinţă pentru a asigura aşa-zisa dezvoltare „constituţională" „paşnică".

Au făcut *totul* — şi au fost siliţi să se convingă că n-a ieşit *nimic!* De aici starea de nemulţumire generală care a cuprins pînă şi tabăra moşierilor şi a burgheziei. Nu se mai observă nici la cei de dreapta şi nici la octombrişti acea încîntare şi acel entuziasm faţă de sistemul de la 3 iunie, atît de caracteristice în perioada Dumei a III-a.

Aşa-zisele clase „superioare" şi „vîrfurile" social-politice de la noi *nu pot* conduce Rusia ca înainte, deşi temelia organizării şi conducerii Rusiei este pe de-a-ntregul stabilită *de ei* şi pusă la punct în interesul *lor*. Iar „cei de jos" sînt stăpîniţi de dorinţa de a schimba această conducere.

Coincidenţa între această imposibilitate pentru „vîrfuri" de a conduce ca şi înainte treburile statului şi această pronunţată lipsă de dorinţă a „celor de jos" de a se împăca

www.dacoromanica.ro

cu o astfel de conducere constituie tocmai ceea ce poartă denumirea (ce-i drept, nu tocmai exactă) de criză politică pe plan național.

Agravarea acestei crize chiar sub ochii noștri este un fapt, și, credem, un fapt incontestabil.

S-ar părea că de aici decurge destul de clar pentru democrați, și chiar pentru oamenii raționali din rîndul liberalilor, că centrul de greutate al tendințelor spre mai bine nu este Duma, că ea nu este decît un indiciu imprecis în această direcție.

Dar liberalii noștri și-au pierdut de mult simțul măsurii. „Atît Duma a III-a cît și Duma a IV-a sînt o parodie de reprezentanță națională", scria autorul unui editorial din „Reci", *„dar tocmai ele* există, și hic Rhodus, hic salta" (dicton latinesc, care înseamnă textual: „aici e Rhodos, aici să dansezi", adică: aici e principalul, aici e esența; aici demonstrează, aici luptă).

Vă înșelați, domnilor! *Nu* aici este „Rhodos" și *nu* aici va fi „dănțuiala", după cum *nu* aici a început ea.

Numai niște lachei ai moșierilor și ai sacului cu bani pot considera Duma a IV-a drept un „Rhodos" pentru democrație, numai ei pot uita că, în afară de Dumă, *„există"*, de pildă, mișcarea muncitorească, care prezintă o importanță națională, oricît ar trece sub tăcere această importanță liberalii, oricît ar trunchia și ar ciunti această importanță reprezentanții politicii muncitorești liberale — lichidatorii.

„Am făcut noi oare — se întreabă „Reci" — tot ce ne sta în putință pentru a influența Duma, pentru a o constrînge să urmeze și să satisfacă cerințele noastre?"

Cam agramat, dar destul de limpede. „Noi", adică moșierii și burghezia. Numai *această* „societate" o vede „Reci", numai *această* opinie „publică", numai ea îl interesează.

A constrînge pe moșierii cei mai reacționari „să satisfacă cerințele" moșierimii liberale și ale burgheziei libe-

www.dacoromanica.ro

rale, care nu ştiu nici ele ce „să ceară", ce să dorească : o schimbare spre mai bine sau slăbirea mişcării muncitoreşti de amploare naţională, care înfăptuieşte această schimbare.

Sărăcuţii de liberali !

„Pravda" nr. 151 din 5 iulie 1913

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

AL V-LEA CONGRES INTERNAȚIONAL PENTRU COMBATEREA PROSTITUȚIEI

La Londra și-a încheiat de curînd lucrările „cel de-al *V-lea* Congres internațional pentru combaterea traficului cu fete".

Ducesele, contesele, episcopii, pastorii, rabinii, funcționarii de poliție și tot felul de filantropi burghezi s-au pus cu toții în mișcare cu acest prilej ! Cîte dineuri de gală nu s-au organizat și cîte recepții oficiale dintre cele mai fastuoase ! Și cîte discursuri solemne nu s-au rostit pe tema caracterului dăunător și abject al prostituției !

Dar ce mijloace de luptă au preconizat distinșii delegați burghezi la acest congres ? În special două mijloace : religia și poliția. Ăsta, zic ei, este leacul cel mai sigur și mai garantat împotriva prostituției. Un delegat englez, după cum relatează corespondentul din Londra al ziarului „Leipziger Volkszeitung" [105], s-a lăudat că a cerut în parlament *pedeapsa corporală* pentru verigășie. Iată cum arată, în vremea noastră, eroul „civilizat" al luptei împotriva prostituției !

O doamnă din Canada și-a manifestat admirația față de poliție și față de serviciul feminin de supraveghere polițienească a femeilor „pierdute", iar în ceea ce privește majorarea salariilor a remarcat că muncitoarele nu merită o retribuire mai bună.

Un pastor german tună și fulgeră împotriva materialismului, care, afirmă el, se răspîndește astăzi tot mai mult în rîndurile poporului și contribuie la răspîndirea amorului liber.

www.dacoromanica.ro

Atunci cînd delegatul austriac Gärtner a încercat să ridice problema cauzelor sociale ale prostituției, problema sărăciei și mizeriei familiilor de muncitori, a exploatării muncii copiilor, a condițiilor de locuit insuportabile etc., oratorul a fost redus la tăcere prin strigăte ostile!

În schimb, despre unele înalte personaje s-au povestit, printre grupurile de delegați, lucruri înălțătoare și instructive. Atunci cînd, de pildă, împărăteasa Germaniei se întîmplă să viziteze vreo maternitate din Berlin, mamelor cu copii „nelegitimi" *li se pun verighete* pentru ca prezența unor mame necăsătorite să nu șocheze o persoană atît de sus-pusă!!

După toate acestea, se poate aprecia ce respingătoare fățărnicie burgheză domnește la aceste congrese aristocrato-burgheze. Acrobații filantropiei și apărătorii polițienești ai batjocurii la adresa sărăciei și mizeriei se adună pentru „a combate prostituția", pe care tocmai aristocrația și burghezia o întreține...

„Raboceaia Pravda" nr. 1
din 13 iulie 1913
Semnat: W.

Se tipărește după textul
apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

РАБОЧАЯ
ПРАВДА
ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЕЖЕДНЕВНО КРОМѢ ПОНЕДѢЛЬНИКОВЪ

СЕГОДНЯ ВЪ НОМЕРѢ:
СТАТЬИ:
СТАЧКИ
СТРАХОВАНІЕ:
ПО РОССІИ
ЗА РУБЕЖОМЪ:
ВЪ СПБ.

№ 3. Вторникъ, 16 іюля 1913 г. ЦѢНА 2 коп.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА ГАЗЕТУ
„РАБОЧАЯ ПРАВДА"

ВЫГОДНЫЯ ОБЪЯВЛЕНІЯ 20 коп. 6к

Рига

Слова и дѣла

Издательство „ПРИБОЙ"

Къ идеямъ на Озонѣ.

Партійныя извѣстія

Кадеты объ украинскомъ вопросѣ.

Prima pagină a ziarului „Raboceaia Pravda" nr. 3 din 16 iulie 1913, cuprinzînd articolele lui V. I. Lenin „Vorbe şi fapte" (editorial), „Cadeţii şi problema ucraineană" şi „Cele mai recente date cu privire la partidele din Germania".

Micşorat

www.dacoromanica.ro

VORBE ŞI FAPTE

La noi se face mereu greşeala de a aprecia lozincile, tactica unui anumit partid sau grupări, orientarea lui în general după intenţiile sau motivele pe care le invocă el însuşi. O asemenea apreciere nu e bună la nimic. Iadul, cum s-a spus de multă vreme, este pavat cu cele mai bune intenţii.

Aici nu este vorba de intenţii, de motive sau de vorbe, ci de condiţiile obiective, independente de ele, care determină soarta şi importanţa lozincilor, a tacticii sau a orientării, în general, a unui anumit partid sau grup.

Să facem din acest punct de vedere o analiză a principalelor probleme ale mişcării muncitoreşti contemporane. Greva de la 1—3 iulie din Petersburg a cuprins peste 62 000 de muncitori, chiar după evaluările ziarelor burgheze „Reci" şi „Russkoe Slovo", care în asemenea cazuri au prezentat întotdeauna date micşorate.

Avem, prin urmare, în faţă acţiunea unei mase de peste 60 000 de oameni. După cum se ştie, motivul direct a fost, de data aceasta, protestul împotriva persecutării presei muncitoreşti, a confiscării ei zilnice etc. etc. Ştim, de asemenea, din informaţiile publicate chiar de ziare ca „Novoe Vremea", „Reci", „Sovremenka" [106], „Russkoe Slovo" că în cuvîntările lor etc. muncitorii au subliniat importanţa pe care o prezintă protestul lor pentru întregul popor.

Care a fost, aşadar, atitudinea diferitelor clase ale societăţii ruse faţă de acest eveniment? Ce poziţie au adoptat ele?

www.dacoromanica.ro

Ştim că ziarele „Rossiia“ [107], „Zemşcina“ şi celelalte de o seamă cu ele au făcut obişnuitele declaraţii de condamnare severă, însoţindu-le adeseori de cele mai grosolane invective, ameninţări etc. Toate acestea nu constituie ceva nou. Ele sînt un fapt inevitabil şi de la sine înţeles.

Mai „nouă“ este uluitoarea indiferenţă a burgheziei, pe care o reflectă indiferenţa ziarelor liberale, iar această indiferenţă face foarte adeseori loc unei atitudini negative, în timp ce (cu 17—18 ani în urmă) mişcări mai puţin importante ale muncitorilor, mai puţin însemnate prin numărul participanţilor se bucurau de vădite simpatii în societatea burghezo-liberală. În cazul de faţă avem de-a face în mod cert cu o cotitură hotărîtă a liberalismului spre dreapta, departe de democraţie şi împotriva ei.

În legătură cu evenimentele de la 1—3 iulie de la Petersburg, unul dintre cele mai răspîndite, dacă nu cel mai răspîndit ziar din Rusia („Russkoe Slovo“, organ liberal), scria :

„Este interesant să relevăm atitudinea adoptată faţă de această grevă de ziarele social-democrate care apar la Petersburg.

«Pravda» social-democrată consacră un loc important grevei de ieri (articolul a fost scris la 3 iulie), în timp ce ziarul «Luci», organul grupului aşa-numiţilor lichidatori, se limitează la o scurtă notă despre grevă, consacrînd grevelor politice un editorial («Luci» din 2 iulie), în care protestează împotriva unor asemenea acţiuni ale muncitorilor“ („Russkoe Slovo“ din 3 iulie 1913).

Iată faptele. Ostilitate din partea reacţiunii. Indiferenţă şi dezaprobare din partea liberalilor şi a lichidatorilor. În fapt, unitate între liberalism şi lichidatorism. Unitatea de acţiune a maselor muncitoreşti e posibilă numai împotriva lichidatorilor.

Proletariatul nu poate să-şi facă datoria democratică, să-şi îndeplinească misiunea de detaşament înaintat, să se pună în slujba maselor populare, să le lumineze şi să le unească decît luptînd cu hotărîre împotriva lichidatorilor, care sînt, de fapt, cu totul dependenţi de liberalism.

www.dacoromanica.ro

Adeseori, la tribuna Dumei liberalii fac şi ei tot atît de bine pe radicalii ca şi diferitele elemente apropiate de marxism sau şovăielnice, ceea ce nu-i împiedică să lupte (cu ajutorul lichidatorilor) împotriva democratismului maselor manifestat în afara Dumei.

„Raboceaia Pravda" nr. 3 din 16 iulie 1913

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CADEŢII ŞI PROBLEMA UCRAINEANĂ

S-a arătat de multă vreme, atît în presă cît şi de la tribuna Dumei — bunăoară în cuvîntarea social-democratului Petrovski [108] —, că opiniile exprimate de unii cadeţi influenţi (în frunte cu d-l Struve) în problema ucraineană sînt cu totul indecente, reacţionare şi impertinente.

Zilele acestea, în ziarul „Reci", organul oficial al partidului cadet, am dat de un articol al d-lui Mih. Moghileanski, colaborator permanent al ziarului, articol pe care *nu-l putem* trece sub tăcere.

Acest articol este o adevărată tiradă şovinistă împotriva ucrainenilor, care sînt acuzaţi de „separatism". „Aventurism orb", „delir politic", „aventură politică" — iată expresiile cu care îşi condimentează articolul d-l Mih. Moghileanski, acest *novovremenist* de cea mai pură speţă care se ascunde sub mantia „democratismului" ! ! Iar partidul constituţional „democrat" pune, fără jenă, sub egida sa acest articol, consimte cu plăcere ca el să fie publicat şi aprobă în mod tacit un asemenea şovinism nedisimulat.

D-l Mih. Moghileanski menţionează el însuşi faptul că, la Congresul general al studenţilor din Ucraina [109] care a avut loc la Lvov, împotriva lozincii independenţei politice a Ucrainei s-au pronunţat şi cîţiva social-democraţi ucraineni dintre emigranţii ucraineni din Rusia, luînd poziţie împotriva social-democratului Donţov, care a propus congresului o rezoluţie cu privire la o „Ucrainăindependentă", adoptată de majoritatea delegaţilor (cu două voturi contra).

www.dacoromanica.ro

Prin urmare, nici pomeneală ca toţi social-democraţii să fi fost de acord cu Donţov. Social-democraţii l-au contrazis însă, folosind argumente proprii, şi au făcut-o de la aceeaşi tribună, adresîndu-se aceluiaşi auditoriu şi căutînd să-l convingă.

D-l Mih. Moghileanski şi-a pierdut pînă-ntr-atîta simţul elementar al decenţei politice, încît împroşcă pe Donţov şi întregul congres al studenţilor ucraineni cu cele mai grosolane injurii luate din lexiconul ultrareacţionarilor, ştiind perfect de bine că pentru adversarii săi este de-a dreptul imposibil să combată vederile exprimate în coloanele ziarului „Reci", să ia cuvîntul de la aceeaşi tribună în faţa auditoriului rus cu aceeaşi hotărîre şi tot atît de deschis şi de liber.

Ce mai democraţi sînt şi cadeţii noştri ! Ce mai democraţi sînt şi aceia care tolerează, fără a protesta cu toată vehemenţa, asemenea ieşiri ale cadeţilor. Marxiştii nu se vor lăsa niciodată ameţiţi de o lozincă naţională, indiferent dacă ea ar fi lansată de velicoruşi, polonezi, evrei, ucraineni sau de oricare altă naţiune. Dar în acelaşi timp ei nu dau uitării obligaţia elementară a fiecărui democrat de a lupta împotriva oricărei prigoniri a oricărei naţiuni din pricina „separatismului" şi de a lupta pentru recunoaşterea unei egalităţi în drepturi depline şi necondiţionate a naţiunilor şi a dreptului lor la autodeterminare.

Pot exista divergenţe de păreri în ceea ce priveşte forma pe care trebuie s-o ia, din punctul de vedere al proletariatului, această autodeterminare în fiecare caz în parte. Poţi — şi trebuie — să discuţi în contradictoriu cu naţional-sociali de felul lui Donţov, dar josnica prigoană pentru motive de „separatism", atacul dezlănţuit împotriva unor oameni care nu se pot apăra arată la ce culme a neruşinării au ajuns cadeţii noştri.

„Raboceaia Pravda" nr. 3
din 16 iulie 1913
Semnat : M.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CELE MAI RECENTE DATE CU PRIVIRE LA PARTIDELE DIN GERMANIA

Biroul de statistică din Germania a publicat o serie de date interesante cu privire la alegerile pentru parlament (Reichstag) din 1912. Deosebit de instructivă este compararea forţelor de care dispun diferitele partide *la sate* şi *la oraşe*.

Statistica germană consideră drept comune rurale toate localităţile care numără pînă la 2 000 de locuitori, la fel ca şi statistica majorităţii statelor europene şi spre deosebire de Rusia, unde se menţine pînă astăzi categorisirea absurdă, oficial-poliţienească, arbitrară a unor localităţi drept „oraşe", indiferent de numărul locuitorilor lor.

Statistica germană consideră drept oraşe mici localităţile care numără între 2 000 şi 10 000 de locuitori, iar oraşe mari pe acelea care numără de la 10 000 de locuitori în sus.

Rezultă că există o concordanţă uimitor de justă între *caracterul progresist* (în înţelesul economic şi politic cel mai larg al noţiunii) al partidului respectiv şi *creşterea* forţei acestui partid *la oraşe* şi, în general, în localităţile cu populaţie masivă.

În acelaşi timp se conturează clar patru grupuri de partide politice în Germania :

1) social-democraţii — singurul partid pe deplin progresist şi partid „popular" de masă, în cel mai pozitiv sens al cuvîntului, partidul muncitorilor salariaţi ;

2) „partidul popular progresist" — partid democratic mic-burghez, în genul trudovicilor noştri (dar care fiin-

www.dacoromanica.ro

ţează nu în condiţiile societăţii feudale, ci în acelea ale unei societăţi întru totul burgheze);

3) „naţional-liberalii" — partidul marii burghezii, partidul cadeto-octombrist german;

4) toate partidele conservatoare, ale moşierilor ultrareacţionari, ale clericalilor, ale tîrgoveţilor şi ţăranilor reacţionari (antisemiţii, „centrul", adică catolicii, conservatorii propriu-zişi, polonezii etc.).

Voturile (în procente) întrunite de partide:

	Social-democraţii	Progresiştii	Naţional-liberalii	Toate partidele conservatoare	Disparate şi neprecise	Total
La sate	19,0	8,8	12,8	58,6	0,8	100,0
„ oraşele mici	35,8	12,1	15,0	36,4	0,7	100,0
„ oraşele mari	49,3	15,6	13,8	20,0	1,3	100,0
Pe întreaga Germanie..	34,8	12,3	13,6	38,3	1,0	100,0

În Germania există dreptul de vot universal. Tabelul de mai sus ne arată clar că satul german, ţărănimea germană (ca şi ţărănimea din *toate* ţările constituţionale, civilizate din Europa) continuă să fie *aproape cu totul* înrobită, sub aspect politic şi spiritual, de moşieri şi de popi.

În satele Germaniei, aproape $^3/_5$ din voturi (58,6%) sînt acordate partidelor conservatoare, adică partidelor moşierilor şi popilor. În Europa, ţăranul *a fost* pretutindeni revoluţionar atunci cînd a luptat împotriva feudalilor, iobăgiştilor şi moşierilor. Căpătînd libertate şi o bucată de pămînt, ţăranul, de regulă, *s-a împăcat* cu moşierii şi popii, devenind reacţionar.

Dar dezvoltarea capitalismului începe să-l smulgă, la rîndul ei, pe ţăran din braţele reacţiunii şi-l face să urmeze pe social-democraţi. În Germania, social-democraţii au întrunit încă în 1912 la sate *aproape o cincime* (19,0%) din totalul voturilor.

Situaţia politică în satul german de astăzi este deci următoarea. O *cincime* urmează pe social-democraţi, *o cincime* — burghezia mai mult sau mai puţin „liberală",

www.dacoromanica.ro

trei cincimi — pe moşieri şi pe popi. Mai este încă mult de făcut în domeniul educaţiei politice a satului. Ruinînd mica ţărănime şi oprimînd-o tot mai mult, capitalismul îi scoate din cap, am putea spune cu forţa, prejudecăţile reacţionare.

În oraşele mici, tabloul este cu totul altul: social-democraţii au luat-o înaintea burgheziei liberale (35,8% din voturi faţă de 27%), dar nu i-au ajuns încă pe conservatori, care au întrunit 36,4% din numărul voturilor. Micile oraşe constituie principalul reazem al micii burghezii, în special al celei industriale şi comerciale. Mica burghezie orăşenească şovăie cel mai mult şi nu dă o majoritate stabilă nici conservatorilor, nici socialiştilor şi nici burgheziei liberale.

În oraşele mari, victoria este a social-democraţiei. Ea duce după sine *jumătate* din populaţie (49,3% din voturi), tot atît cît conservatorii şi liberalii laolaltă (15,6 + 13,8 + 20 = 49,4%). Aici conservatorii duc după ei *numai o cincime* din populaţie, burghezii liberali — *trei zecimi*, social-democraţii — *jumătate*. Dacă am lua oraşele cele mai mari, am obţine o preponderenţă incomparabil mai mare a social-democraţiei.

Se ştie că în toate statele moderne şi chiar în Rusia oraşele se dezvoltă mult mai rapid decît satele, că ele reprezintă adevărate centre ale vieţii economice, politice şi spirituale a poporului şi sînt principalele motoare ale progresului. Preponderenţa social-democraţiei la oraşe scoate în relief în mod pregnant importanţa acestui partid ca partid al maselor populare înaintate.

În Germania, în 1912, dintr-o populaţie de 65 000 000, numai 25 900 000 locuiau la ţară, 12 300 000 locuiau în oraşele mici şi 26 800 000 în oraşele mai mari. În ultimele decenii, cînd Germania a devenit un stat pe deplin capitalist, relativ liber, cu o constituţie stabilă şi sufragiu universal, populaţia orăşenească a crescut deosebit de rapid în comparaţie cu cea rurală. În 1882, din 45 000 000 de locuitori locuiau la oraşe 18 900 000, adică 41,8%; în 1895, din 52 000 000 26 000 000, adică 49,8%; în 1907, din 62 000 000 — 36 000 000, adică 58,1%. Iar populaţia oraşelor mari, cu 100 000 locuitori şi mai mulţi, repre-

www.dacoromanica.ro

zenta în aceşti ani 3 000 000 — 7 000 000 — 12 000 000 adică 7,4% — 13,6% — 19,1% din totalul populaţiei. În decurs de 25 de ani, întreaga populaţie a crescut cu 36,5%, populaţia oraşelor cu 89,6%, iar aceea a oraşelor mari cu 254,4%.

În sfîrşit nu este lipsit de interes să arătăm că partidele pur burgheze din Germania burgheză de astăzi au de partea lor o *minoritate* a populaţiei. În întreaga Germanie, în 1912 social-democraţii au întrunit *peste o treime* din totalul voturilor exprimate (34,8%), conservatorii (adică, în special, moşierii şi clerul) ceva mai puţin de *două cincimi* (38,3%), iar toate partidele burgheze-liberale *numai o pătrime* (25,9%).

Cum se explică acest lucru? De ce în Germania burgheză, ţară în care capitalismul se dezvoltă deosebit de rapid, după mai bine de 60 de ani de la revoluţie (de la revoluţia burgheză din 1848) sînt dominante partidele politice moşiereşti şi clericale, şi nu partidele pur burgheze?

Lucrul cel mai important pentru explicarea acestui fenomen l-a arătat K. Marx încă în 1848 : burghezia germană, înspăimîntată de acţiunile de sine stătătoare ale proletariatului, văzînd că muncitorii folosesc instituţiile democratice *pentru ei înşişi* şi împotriva capitaliştilor, s-a depărtat de democraţie, a trădat în mod ruşinos libertatea pe care o apărase pînă atunci şi a trecut la o atitudine de slugărnicie faţă de moşieri şi clericali [110]. Se ştie că, începînd din 1905, burghezia rusă dezvoltă aceste tendinţe politice slugarnice şi aceste idei politice slugarnice cu şi mai mult zel decît cea germană.

„Raboceaia Pravda" nr. 3 din 16 iulie 1913
Semnat : V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

DEMASCAREA OPORTUNIŞTILOR ENGLEZI

În oraşul Leicester din Anglia au avut loc de curînd alegeri parlamentare parţiale.

Aceste alegeri au o deosebită semnificaţie principială, şi orice socialist care manifestă interes pentru problema deosebit de importantă a atitudinii proletariatului faţă de burghezia liberală în general, şi — în cazul de faţă — pentru problema mişcării socialiste engleze, trebuie să reflecteze atent asupra alegerilor de la Leicester.

Circumscripţia electorală Leicester trimite în parlament *doi* membri, şi fiecare alegător dispune de *două* voturi. În Anglia sînt puţine circumscripţii de felul acesta, dar ele sînt cele care favorizează în mod deosebit *blocul* tacit (alianţa) dintre socialişti şi liberali, fapt subliniat de corespondentul din Anglia al ziarului „Leipziger Volkszeitung". Tocmai în asemenea circumscripţii au fost aleşi în parlament liderii cei mai marcanţi ai aşa-zisului partid laburist „independent" (independent de socialism, dar dependent de liberalism). Keir-Hardie, Philipp Snowden şi Ramsay MacDonald — liderii „partidului laburist independent" — au fost aleşi în circumscripţii de acest fel.

Or, în aceste circumscripţii, liberalii, care predomină, dau alegătorilor lor directiva (indicaţia) : un vot pentru candidatul socialist, unul pentru cel liberal — bineînţeles în cazul cînd acest socialist este „rezonabil", moderat, „independent", şi nu vreun social-democrat intransigent, pe care liberalii şi lichidatorii englezi ştiu tot atît de bine

www.dacoromanica.ro

ca și cei ruși să-l apostrofeze cu invective de anarho-sindicalist etc. !

Prin urmare, se realizează de fapt un bloc al liberalilor și al socialiștilor moderați, oportuniști. De fapt, „independenții" englezi (față de care lichidatorii noștri manifestă atîta tandrețe) *depind* de liberali. Comportarea „independenților" în parlamentul englez confirmă în mod invariabil această dependență.

Și iată că deputatul „independenților" din Leicester, care e însuși MacDonald, liderul partidului, a depus mandatul din motive de ordin personal.

Ce era de făcut ?

Se înțelege că liberalii au depus o listă cu un candidat propriu.

Leicester este un oraș industrial, cu o populație în cea mai mare parte proletară.

Organizația locală a „independenților" convoacă o conferință și, cu 67 de voturi contra 8, hotărește *să depună o listă proprie cu un candidat.* Zis și făcut. A fost propusă candidatura lui Banton, membru al consiliului municipal, militant de seamă al „Partidului laburist independent".

Atunci Comitetul Central al acestui partid, de care depinde alocarea sumelor pentru alegeri (și în Anglia, alegerile costă foarte mult !), *refuză* să confirme candidatura lui Banton ! !

Comitetul Central al oportuniștilor a acționat împotriva muncitorilor locali.

Organizația din Leicester a unui alt partid socialist englez, care nu e oportunist, ci e *într-adevăr* independent față de liberali, trimite un reprezentant al său la „independenții" din acest oraș și le propune să sprijine candidatura unui membru al *lor*, Hartley, membru al „Partidului socialist britanic", un militant cu mare popularitate al mișcării muncitorești, fost membru al „Partidului laburist independent", pe care îl părăsise din cauza oportunismului manifestat acolo.

Organizația din Leicester a „Partidului laburist independent" s-a trezit într-o situație dificilă : ea ar fi din toată inima pentru Hartley, dar... trebuie respectată dis-

www.dacoromanica.ro

ciplina de partid, hotărîrea C.C. ! Cei din Leicester au găsit o soluţie : au suspendat adunarea şi, *ca simple persoane particulare,* s-au pronunţat *cu toţii* pentru Hartley. A doua zi o imensă adunare a muncitorilor a aprobat candidatura lui Hartley. Însuşi Banton a trimis o telegramă prin care anunţa că votează pentru el. Sindicatele din Leicester s-au pronunţat şi ele în favoarea lui Hartley.

Intervine atunci fracţiunea parlamentară a „independenţilor" şi publică în presa *liberală* (întocmai ca „Reci" şi „Sovremenka" de la noi, care sprijină pe oportunişti) *protestul ei* împotriva candidaturii lui Hartley, împotriva „subminării" lui MacDonald ! !

Alegerile s-au soldat, bineînţeles, cu victoria liberalilor. Ei au întrunit 10 863 de voturi, conservatorii — 9 279, iar Hartley — 2 580.

Muncitorii conştienţi din diferite ţări au adeseori o atitudine „tolerantă" faţă de independenţii englezi, ceea ce constituie o mare greşeală. *Trădarea* de către independenţi a cauzei muncitorilor la Leicester nu este o întîmplare, ci rezultatul *întregii* politici oportuniste a „Partidului laburist independent". Simpatiile tuturor social-democraţilor *adevăraţi* trebuie să fie de partea acelor social-democraţi englezi care luptă cu hotărîre împotriva pervertirii muncitorilor în spirit liberal de către Partidul laburist „independent" din Anglia.

„Raboceala Pravda" nr. 3
din 16 iulie 1913
Semnat : K. T.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

IDEILE CAPITALULUI PROGRESIST

Un oarecare Eduard Albert *Filene*, unul dintre cei mai de vază şi mai avuţi comercianţi din America, vicepreşedinte al Congresului internaţional al Camerelor de comerţ, vizitează în momentul de faţă Parisul, Berlinul şi alte mari centre ale Europei pentru a cunoaşte personal pe reprezentanţii cei mai influenţi ai lumii comerciale.

La banchetele pe care le organizează, conform uzanţelor, cei mai bogaţi oameni din Europa în cinstea unuia dintre bogătaşii Americii, acesta îşi expune „noile" sale idei cu privire la *puterea mondială* a negustorului. „Frankfurter Zeitung" [111], organul capitalului de bursă din Germania, face o expunere amănunţită a ideilor milionarului „progresist" american.

Sîntem, perorează acesta, martorii unei grandioase mişcări istorice, care se va termina prin trecerea întregii puteri asupra lumii contemporane în mîinile reprezentanţilor capitalului comercial. Sîntem oamenii cu cea mai mare răspundere din lume, de aceea trebuie să devenim cei mai influenţi şi sub raport politic.

Creşte democraţia, creşte forţa maselor, raţionează mister Filene (înclinînd puţin, se vede, să considere aceste „mase" drept nişte prostănaci). Creşte scumpetea vieţii. Parlamentarismul şi presa zilnică, difuzată în milioane de exemplare, informează din ce în ce mai amănunţit masele poporului.

www.dacoromanica.ro

Masele luptă pentru a obține participarea lor la viața politică, extinderea dreptului de vot, introducerea impozitului pe venit etc. În mîinile maselor, adică *în mîinile funcționarilor noștri,* conchide onorabilul orator, trebuie să treacă puterea asupra lumii întregi.

Conducătorii fireşti ai maselor trebuie să fie *întreprinzătorii şi comercianții,* care învață din ce în ce mai bine să înțeleagă că interesele lor nu pot fi separate de interesele maselor. (Menționăm, în paranteză, că abilul domn Filene, proprietarul unei imense case de comerț, cu 2 500 de salariați, „a organizat" pe salariații săi într-o organizație „democratică" cu participare la profit etc. Considerîndu-şi salariații drept nişte prostănaci iremediabili, mister Filene este convins că ei sînt pe deplin satisfăcuți şi mai mult decît recunoscători „binefăcătorului lor"...)

Mărirea salariului, îmbunătățirea condițiilor de muncă — iată ce-i va lega pe salariați de noi, a spus d-l Filene, iată ce ne va asigura puterea asupra lumii întregi. Tot ce este mai talentat pe lume se va pune în slujba noastră.

Avem neapărată nevoie de o organizație, de o puternică organizație democratică, atît națională cît şi internațională, a declarat americanul. Şi el a chemat lumea comercială din Paris, Berlin etc. la reorganizarea *Camerelor de comerț internaționale.* Acestea trebuie să grupeze într-o puternică organizație unică pe comercianții şi întreprinzătorii *din toate* țările civilizate. Această organizație trebuie să discute şi să adopte hotărîri în toate problemele internaționale care prezintă o deosebită importanță.

Iată care sînt ideile d-lui Filene, capitalist „progresist".

Cititorul constată că ele nu sînt decît o mică, îngustă, unilaterală, interesată şi mizeră *apropiere* de nişte idei ale marxismului exprimate în urmă cu peste 60 de ani. „Noi" sîntem maeştri în arta de a critica şi a face praf pe Marx ; „noi", negustorii civilizați şi profesorii de economie politică, l-am făcut praf !... În același timp însă şterpelim cîte

www.dacoromanica.ro

ceva de la el şi ne lăudăm, în auzul întregii lumi, cît sîntem noi de „progresişti"...

Nu cumva sînteţi ferm convins, stimabile domn Filene, că muncitorii din lumea întreagă sînt prostănaci de-a binelea ?

„Raboceaia Pravda" nr. 4
din 17 Iulie 1913
Semnat : W.

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CE SE POATE FACE PENTRU CULTURALIZAREA POPORULUI

În ţările apusene sînt larg răspîndite numeroase prejudecăţi obtuze, de care Sfînta măicuţă Rusie este ferită. Acolo se crede, bunăoară, că imensele biblioteci publice, cu sute de mii şi milioane de volume, nu trebuie să constituie apanajul exclusiv al unui mănunchi de savanţi sau cvasisavanţi care se folosesc de ele. Acolo oamenii îşi propun un scop bizar, de neînţeles, barbar: să facă totul pentru ca aceste vaste, imense biblioteci să fie accesibile nu unei bresle de savanţi, profesori şi tot felul de specialişti, ci masei, gloatei, străzii.

Ce profanare a bibliotecilor! Ce lipsă de „ordine", de „ordine" cu care noi ne putem mîndri, pe drept cuvînt. În loc de *regulamente* discutate şi elaborate de zeci de comisii de funcţionari, care născocesc sute de formalităţi şi îngrădiri în ceea ce priveşte utilizarea cărţilor, să urmăreşti cu toată atenţia ca pînă şi *copiii* să se poată folosi de bogatele colecţii de cărţi; să ai grijă ca cititorii să poată împrumuta pentru acasă cărţi aparţinînd statului; să consideri ca un titlu de mîndrie şi de glorie al unei biblioteci publice nu numărul cărţilor rare, al ediţiilor din secolul al XVI-lea sau al manuscriselor din secolul al X-lea, ci *vasta circulaţie* a cărţilor *în popor*, numărul noilor cititori, promptitudinea cu care este satisfăcută orice cerere de carte, numărul cărţilor date spre citire acasă, numărul copiilor atraşi spre lectură şi spre folosirea bibliotecii... Bizare prejudecăţi sînt răspîndite în ţările astea occidentale! De aceea nu face decît să ne bucure grija şi

www.dacoromanica.ro

atenţia cu care organele noastre tutelare ne apără de influenţa unor atare prejudecăţi, grija şi atenţia cu care protejează bogatele noastre biblioteci publice împotriva străzii, împotriva gloatei !

Am în faţă darea de seamă pe 1911 a bibliotecii publice din New York.

Biblioteca publică din New York a fost mutată anul acesta din cele două clădiri vechi pe care le ocupa, într-o clădire nouă, construită de municipalitate. Numărul total al volumelor se ridică la aproximativ 2 000 000. Întîmplarea a făcut ca prima carte cerută de cei care frecventează sala de lectură să fie o lucrare în limba rusă, şi anume „Idealurile morale ale timpurilor noastre“ de N. Grot. Buletinul de cerere a cărţii a fost prezentat la orele 9 şi 8 minute dimineaţa, iar cartea a fost primită de cititor la orele 9 şi 15 minute.

În decurs de un an biblioteca a fost frecventată de 1 658 376 de persoane. Sala de lectură a înregistrat 246 950 de cititori, care au luat spre citire 911 891 de volume.

Dar toate astea nu reprezintă decît o parte cu totul neînsemnată din *circulaţia cărţilor* acestei biblioteci. Puţini sînt aceia care pot frecventa biblioteca. Cît de raţional este organizată acţiunea de culturalizare a poporului se poate aprecia după numărul cărţilor împrumutate la domiciliu, după procedeele comode de servire a *majorităţii populaţiei.*

Biblioteca publică din New York are, în trei circumscripţii ale New Yorkului, Manhattan, Bronx, Richmond (cu o populaţie totală de circa *trei* milioane de oameni), *42* de filiale, iar în curînd va avea 43. Se urmăreşte totodată, în mod sistematic, ca fiecare locuitor să aibă, la o distanţă nu mai mare de *trei sferturi de verstă* de locuinţa sa, adică la o distanţă de cel mult zece minute de mers, o filială a bibliotecii publice, care să fie *centrul* instituţiilor şi întreprinderilor de tot felul pentru culturalizarea poporului.

În cursul anului 1911 au fost împrumutate pentru acasă aproape 8 000 000 — mai precis 7 914 882 de volume —, cu 400 000 mai multe decît în 1910. La fiecare sută de

www.dacoromanica.ro

locuitori de toate vîrstele şi de ambele sexe revin 267 de cărţi eliberate în cursul anului pentru a fi citite acasă.

Fiecare din cele 42 de filiale ale bibliotecii nu numai că oferă posibilitatea de a citi pe loc cărţi de documentare şi de a împrumuta cărţi pentru acasă, dar este, în acelaşi timp, un local în care serile se ţin conferinţe, întruniri populare, au loc acţiuni distractive organizate în mod inteligent.

Biblioteca publică din New York posedă aproximativ 15 000 de volume în limbile orientale, 20 000 în limba evreiască, 16 000 în limbile slave. În sala principală de lectură se află, în rafturi *deschise*, aproximativ 20 000 de volume la fondul de sală.

Pentru copii, biblioteca publică din New York a organizat o sală specială de lectură — sala centrală —, urmînd ca, treptat, să se deschidă astfel de săli şi pe lîngă filialele sale. Bibliotecarii se îngrijesc să creeze copiilor condiţii bune şi le dau informaţiile cerute. În total, copiii au împrumutat pentru acasă 2 859 888 de volume, cu alte cuvinte aproape trei milioane (peste o treime din totalul cărţilor împrumutate). Numărul copiilor care au frecventat sala de lectură se ridică la 1 120 915.

În ceea ce priveşte pierderile de cărţi, potrivit calculelor făcute de biblioteca publică din New York, se pierd cam 70—80—90 de cărţi la fiecare 100 000 de exemplare împrumutate pentru acasă.

Aşa stau lucrurile la New York. Dar la noi?

„Raboceaia Pravda" nr. 5
din 18 iulie 1913
Semnat: W.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

O RAMURĂ INDUSTRIALĂ „LA MODĂ"

Producţia capitalistă cunoaşte o dezvoltare discontinuă şi în salturi. Ba survine o perioadă de „strălucită" înflorire a industriei, ba faliment, criză şi şomaj. Altfel nici nu poate fi într-un sistem economic în care întreprinzători izolaţi, fărîmiţaţi şi independenţi unul de altul „lucrează" pentru o piaţă necunoscută, dispunînd, în virtutea dreptului de proprietate privată, de munca a mii şi mii de muncitori din marile întreprinderi.

Un exemplu de industrie „la modă" care se dezvoltă deosebit de rapid în zilele noastre, îndreptîndu-se cu toată viteza spre faliment, este industria de automobile. În Germania, de pildă, numărul automobilelor de tot felul — inclusiv motocicletele — era de 27 000 în 1907, ajungînd apoi la 70 000 în 1912.

În Franţa şi în Anglia, automobilele sînt mult mai răspîndite. Iată cîteva date comparative: Germania — 70 000, Franţa — 88 000, Anglia — 175 000.

Aşadar, în raport cu numărul locuitorilor, Germania este *aproape de patru ori* mai săracă în automobile decît Anglia, iar Rusia a rămas, se-nţelege, incomparabil mai în urmă.

În condiţiile organizării capitaliste a economiei naţionale, automobilele constituie un bun exclusiv al unui cerc foarte restrîns de oameni bogaţi. Industria *ar putea* livra sute de mii de automobile, dar sărăcia *masei* poporului frînează dezvoltarea ei şi provoacă falimente după cîţiva ani de creştere „strălucită".

www.dacoromanica.ro

În treacăt fie zis, producţia de automobile prezintă o importanţă uriaşă, cu condiţia însă ca ea să servească majoritatea populaţiei, întrucît societatea muncitorilor asociaţi va înlocui cu automobile un foarte mare număr de vite de muncă în agricultură şi în transporturi. O asemenea înlocuire va permite ca *milioane de deseatine* care produc astăzi furaje pentru cai să fie folosite pentru obţinerea de cereale, carne, lapte, în vederea îmbunătăţirii alimentaţiei publice.

Degeaba caută deci economiştii burghezi să ne sperie, susţinînd că agricultura nu poate da cantităţi suficiente de cereale !

„Raboceaia Pravda" nr. 8
din 21 iulie 1913
Semnat : N.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

LICHIDATORISMUL CEL MORT ŞI ZIARUL „RECI" CEL VIU

În primul număr al ziarului lichidatorist „Jivaia Jizn" a apărut un articol intitulat „Pe o temă veche", semnat L. M. Ne vom ocupa cu altă ocazie de procedeele nedemne ale acestui autor, care se lasă lesne antrenat şi care în polemica lui cu R. Luxemburg se grăbeşte „să se agaţe de pulpana" lui Kautsky. L. M. repetă un învechit procedeu al liberalilor care constă în a amplifica şi în a atribui o importanţă principială unei *asemenea* polemici *trecînd complet sub tăcere* poziţia oportuniştilor (reformiştilor) germani!

D-lui L. M. îi face plăcere să se ţină agăţat de pulpana lui Kautsky, dar, vorbind despre „literatura social-democrată germană", el preferă să treacă sub tăcere — din modestie, probabil — acea vastă şi într-adevăr esenţială sub raport principial literatură a reformiştilor cu care L. M. şi „Jivaia Jizn" au atîtea afinităţi.

Dar, repetăm, lăsăm toate acestea pentru altă dată.

L. M. încearcă să atragă cu orice preţ pe germani în chestiunile ruseşti. Şi, în legătură cu aceste chestiuni, nr. 1 al ziarului „Jivaia Jizn", prin pana lui L. M., se pronunţă după cum urmează:

...fără luptă pentru libertatea de asociere „muncitorii ruşi nu vor putea ieşi din actuala situaţie insuportabilă, care îi condamnă să bată apa-n piuă, să irosească o cantitate uriaşă de forţe în acţiuni de masă omogene, periodice, fără ca această irosire de forţe să fie compensată printr-o sporire a organizării şi o consolidare a poziţiilor politice cucerite". Eforturile proletarilor înaintaţi (scrie L. M., expunînd *ideile liberalilor* înaintaţi) trebuie să fie astfel îndrumate,

www.dacoromanica.ro

„încît clasa muncitoare să devină capabilă să dea bătălii şi să cucerească victorii nu numai pe tărîmul grevelor de o zi, ci pe diverse alte tărîmuri".

Aceste cuvinte exprimă chintesenţa „doctrinei" lichidatorilor partidului muncitoresc. „A bate apa-n piuă" — iată cuvinte menite să devină celebre. Ele ar trebui să fie retipărite în fiecare număr al ziarului „Jivaia Jizn", să devină deviza întregii lui orientări. Aceasta este „lozinca" lichidatorilor!

Prin „alte tărîmuri" şi prin a nu „bate apa-n piuă", preaînţeleptul L. M. subînţelege, pe cît se pare, petiţiile? Spuneţi-o deschis, domnilor, nu vă sfiiţi!

Şi iată acum un ziar într-adevăr *viu*, adică unul care apără nu doctrina moartă a lichidatorismului, ci interesele vii, de clasă (atîta doar că pe ale burgheziei, şi nu pe ale proletariatului): ziarul „Reci". Comparaţi editorialul din 6 iulie al acestui ziar cu extrasele de mai sus din ziarul „Jivaia Jizn" cu data de 11 iulie.

Declarînd că în 1905 mişcarea muncitorească „a fost o mişcare naţională, iar în 1913 ea este o mişcare de clasă", editorialul din „Reci" repetă, beat de entuziasm, atacurile lichidatorilor împotriva „patimei grevelor", repetă indicaţiile lichidatorilor, potrivit cărora, „pentru libertatea cuvîntului, a întrunirilor şi a asociaţiilor, muncitorii pot şi trebuie să lupte nu numai prin greve, ci şi prin alte mijloace politice mai complexe" (nu mai spune!).

Se înţelege că, aidoma lui L. M., liberalii trec cu modestie sub tăcere aceste mijloace „complexe". În schimb însă, ei declară deschis că, o dată cu înscăunarea libertăţii de asociere etc., va fi posibilă, după convingerea lor, „*o luptă serioasă* împotriva grevelor accidentale, haotice, care dezorganizează industria" (acelaşi editorial din „Reci").

Ne permitem doar să remarcăm că, în momentul de faţă, toţi au recunoscut realitatea noului val de greve chiar pur economice. Nimic nu e mai ridicol şi mai jalnic în asemenea cazuri decît a pune totul pe seama „întîmplării".

Poziţia de clasă a liberalilor este însă cît se poate de clară. Orice muncitor o va înţelege, îşi va da imediat

www.dacoromanica.ro

seama ce interese ale burgheziei se ascund sub această nebuloasă frazeologie pe tema mijloacelor „complexe". Ziarul „Reci", ziar viu, exprimă interesele burgheziei. Lichidatorismul mort din „Jivaia Jizn" se tîrăşte neputincios în coada liberalilor, nefiind în stare să spună clar şi răspicat despre ce „alte tărîmuri" e vorba, dar mulţumindu-se să arunce mînios şi plin de năduf apostrofa : „bate apa-n piuă..."

O lozincă celebră şi în acelaşi timp ruşinoasă la care au ajuns lichidatorii cu peroraţiile lor !

„Raboceaia Pravda" nr. 10
din 24 iulie 1913
Semnat : P. Osipov

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CIRCULAŢIA PĂMÎNTURILOR LOTUALE

În oficiosul „Rossiia" au fost publicate mai zilele trecute rezultatele anchetei efectuate în vara anului 1912 de Ministerul Afacerilor Interne în legătură cu circulaţia pămînturilor lotuale, adică a vînzării-cumpărării lor, a trecerii lor dintr-o mînă într-alta.

Ministerul Afacerilor Interne a ales pentru această anchetă patru gubernii : Vitebsk, Perm, Stavropol şi Samara (judeţul Nikolaev). Caracteristic este faptul că ancheta *nu a cuprins* guberniile din „centrul" agricol velicorus al Rusiei europene, gubernii în care urmele iobăgiei se fac cel mai tare resimţite, în care situaţia ţăranilor este cea mai grea, iar împilarea exercitată de moşierii-iobăgişti este cea mai puternică ! Este clar că ministerul a vrut nu atît *să ancheteze,* cît *să înşele,* nu atît *să studieze* problema, cît *s-o denatureze.*

Statistica întocmită de Ministerul Afacerilor Interne şi expusă de ziarul „Rossiia" se remarcă printr-o nemaipomenită neglijenţă, lipsă de omogenitate şi primitivitate : avem în faţa noastră o obişnuită „lucrare birocratică" a unor funcţionari ruşi care nu pot să nu strice pînă şi lucrul cel mai simplu. Ei au cercetat, în întreaga Rusie, vreo 100 000 de gospodării şi nu au ştiut nici să dea un program cuprinzător, nici să se asigure cu statisticieni pricepuţi şi nici măcar să aplice pretutindeni în mod uniform un program unic, fie şi incomplet !

Rezultatele generale ale anchetei sînt următoarele : pînă la 1 ianuarie 1912, în cele patru gubernii sus-menţionate

www.dacoromanica.ro

au ieșit din obște, trecîndu-și loturile în proprietate individuală, un număr de 108 095 de gospodării. Din numărul total al acestor gospodării care „și-au trecut" loturile în proprietate individuală și care astăzi în Rusia se ridică, probabil, la 2 000 000 de gospodării (din numărul total de 12 000 000—13 000 000 de gospodării), au fost cercetate, prin urmare, cam a douăzecea parte. Desigur că și o astfel de cercetare este valoroasă, dar numai cu condiția să fie făcută conștiincios, adică să nu fie efectuată de funcționarii ruși și în condițiile politice din Rusia.

Din cele peste *100 000* de gospodării care „și-au trecut" loturile în proprietate individuală și-au vîndut pămîntul 27 588 de gospodării, adică *mai mult de o pătrime* (25,5%). Acest număr imens de țărani care-și vînd pămîntul arată din capul locului că la noi, în Rusia, faimoasa „proprietate privată" asupra pămîntului constituie, în primul rînd, un instrument *de eliberare* a țăranilor de pămînt. Și într-adevăr, mai bine de *10 000* de gospodării (10 380) dintre cele care și-au trecut loturile în proprietate individuală și care și-au vîndut pămîntul *nu* se îndeletniceau cu agricultura. Aceștia erau țărani în mod artificial legați de pămînt de către vechea obște semifeudală. Revendicarea social-democraților — dreptul de a ieși în mod liber din obște — era singura justă : singura care, fără intervenția poliției, a zemski-nacialnicilor și a celorlalte amabile „autorități", putea asigura țăranilor ceea ce viața socială capitalistă cere în mod imperios. Nu poți ține și este și absurd să ții legat de pămînt pe cineva care nu poate duce o gospodărie.

Dacă numărul gospodăriilor care și-au trecut loturile în proprietate individuală se ridică, în întreaga Rusie, la 2 000 000, datele de mai sus ne fac să presupunem că dintre acestea *circa 200 000 de gospodării* și-au vîndut imediat pămîntul, întrucît nu se ocupau cu agricultura. „Proprietatea privată" a alungat numaidecît din sate sute de mii de agricultori fictivi ! Despre prețul (probabil, derizoriu) cu care și-au vîndut pămîntul acești oameni sărmani, statistica Ministerului de Interne nu ne spune nimic. Halal statistică !

www.dacoromanica.ro

Care sînt cauzele care-i determină pe agricultorii ce şi-au trecut loturile în proprietate individuală să-şi vîndă pămîntul? Din 17 260 de astfel de agricultori, numai 1 791, adică o infimă minoritate, au vîndut din pămînt pentru a-şi îmbunătăţi gospodăria sau pentru a cumpăra alte pămînturi. Restul masei îşi vinde pămîntul pentru că *nu mai poate* să reziste: 4 117 agricultori îl vînd pentru că se strămută în Siberia; 768 îl vînd pentru că trec la alte ocupaţii; 5 614 îl vînd de nevoie, din cauza „beţiei" (după părerea statisticienilor oficiali!) şi din cauza secetei; 2 498 îl vînd din cauză de boală, de bătrîneţe şi de singurătate; 2 472 din „alte" motive.

Statisticienii lipsiţi de probitate încearcă să arate că numai 5 614 gospodării „au rămas într-adevăr fără pămînt"! Acesta este, se înţelege, jalnicul procedeu al unor oameni cărora li s-a poruncit să strige „ura!" În realitate rămîne fără pămînt şi se ruinează, după cum vedem, masa imensă a celor care-şi vînd pămîntul. Nu întîmplător îşi vînd pămîntul cei cu pămînt puţin; acest lucru îl recunoaşte pînă şi statistica oficială, evitînd, bineînţeles, datele precise şi complete. Halal statistică...

Dintre cei 27 588 de ţărani care au vîndut pămînt, peste jumătate (14 182) şi-au vîndut *tot* pămîntul, iar ceilalţi numai o parte. Au fost 19 472 de cumpărători de pămînt. Comparînd numărul cumpărătorilor cu acela al vînzătorilor, constatăm limpede că are loc o concentrare a pămînturilor într-un număr *mai mic* de mîini. Vinde sărăcimea, cumpără bogătanii. Eforturile scribilor oficiali nu pot atenua cu nimic acest fapt.

În gubernia Stavropol au vîndut pămînt 14 282 de ţărani şi au cumpărat pămînt 7 489 de persoane. Dintre ei 3 290 au cumăprat *mai mult de 15 deseatine,* iar dintre aceştia 580 au cumpărat cîte 50—100 de deseatine, 85 cîte 100—500 de deseatine, 7 cîte 500—1 000 de deseatine. În judeţul Nikolaev din gubernia Samara, 142 de persoane au cumpărat cîte 50—100 de deseatine, 102 cîte 100—500 de deseatine, 2 cîte 500—1 000 de deseatine.

Au cumpărat pămînt în două şi mai multe rînduri 201 persoane în gubernia Perm, 2 957 în gubernia Stavropol,

www.dacoromanica.ro

dintre care 562 în 5—9 rînduri, iar 168 chiar *în 10 rînduri și mai multe!*

Concentrarea pămînturilor ia proporții uriașe. Am văzut din exemple concrete cît de jalnice, de absurde și reacționare sînt toate încercările de *a limita* circulația pămînturilor, încercări întreprinse de Duma a III-a și de guvern și *apărate* de *funcționarii* „liberali" prin intermediul partidului cadet. Nimic nu scoate mai bine la iveală caracterul retrograd și obtuzitatea birocratică a cadeților ca apărarea „măsurilor" îndreptate împotriva circulației pămînturilor țărănești.

Țăranul nu-și vinde pămîntul decît atunci cînd se află la mare ananghie. A încerca să-i îngrădești acest drept înseamnă a da dovadă de o josnică fățărnicie și *a-i înrăutăți* condițiile de vînzare a pămîntului, căci viața ocolește întotdeauna, prin mii de procedee, asemenea îngrădiri.

Narodnicii, neînțelegînd inevitabilitatea circulației pămîntului în condițiile capitalismului, se situează pe un punct de vedere mult mai democratic, cerînd desființarea proprietății private asupra pămîntului. Numai niște ignoranți pot considera această desființare drept o măsură socialistă. Această măsură nu are absolut nimic socialist. În Anglia, una din țările capitaliste cele mai dezvoltate, fermierii (arendașii-capitaliști) gospodăresc pe pămînturi străine, care aparțin landlorzilor (marilor moșieri). Dacă aceste pămînturi ar fi aparținut statului, capitalismul în agricultură s-ar fi dezvoltat pe scară mai largă, și mai liber. N-ar fi existat piedicile pe care le pune moșierul. N-ar fi fost nevoie să se smulgă producției capitalul care se investește în cumpărarea de pămînt. Circulația pămînturilor, atragerea lor în circuitul mărfurilor, ar fi fost *și mai ușoară,* deoarece trecerea lor dintr-o mînă-n alta s-ar fi făcut mai liber, mai simplu și mai ieftin.

Cu cît o țară este mai săracă, cu cît o apasă mai mult și o sugrumă jugul marii proprietăți funciare feudale, cu atît mai imperioasă este necesitatea (din punctul de vedere al *dezvoltării* capitalismului și al creșterii forțelor de producție) desființării proprietății private asupra pămîntului, necesitatea libertății depline de circulație a

www.dacoromanica.ro

pămîntului şi a distrugerii vechiului spririt de rutină şi stagnare în agricultură.

La noi însă, legislaţia agrară stolîpinistă nu numai că nu izbăveşte pe ţărani de ruină şi nu fereşte pămîntul lor împotriva circulaţiei, dar măreşte de o sută de ori această ruinare, îngreuiază (într-o măsură mult mai mare decît legislaţia capitalistă „generală") situaţia ţăranilor, îi sileşte să accepte condiţiile cele mai proaste la vînzarea pămîntului.

„Raboceaia Pravda" nr. 12
din 26 iulie 1913
Semnat : V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUM SĂ MĂRIM CONSUMUL PE LOCUITOR ÎN RUSIA ?

Sub acest titlu a apărut zilele acestea un editorial în revista „Industrie şi comerţ", organul satrapilor capitalului industrial din Rusia. Problema pe care o ridică articolul este problema fundamentală a cauzelor înapoierii economice (şi generale) a Rusiei. De aceea ea merită o deosebită atenţie.

Satrapii comerţului şi industriei noastre declară că „la prima vedere este paradoxal" faptul că, deşi în ceea ce priveşte volumul producţiei de fontă, de petrol, precum şi o serie de alte produse Rusia se situează printre puterile mari şi înaintate, în ceea ce priveşte *consumul pe locuitor* (adică cuantumul produselor importante care revin la un locuitor) *„se învecinează cu Spania"*, una dintre cele mai înapoiate ţări.

De pildă, în 1911 consumul de fontă pe locuitor a fost : în Statele Unite ale Americii — 233 kg, în Germania — 136, în Belgia — 173, în Anglia — 105, iar *în Rusia numai 25 kg* (=1 pud şi jumătate). În jumătatea de veac care a trecut de la eliberarea ţăranilor, consumul de fier a crescut de cinci ori în Rusia, şi totuşi Rusia rămîne o ţară extrem de înapoiată, neînchipuit de înapoiată, o ţară săracă şi pe jumătate sălbatică, avînd de patru ori mai puţine unelte de producţie moderne decît Anglia, de cinci ori mai puţine decît Germania, de zece ori mai puţine decît America.

Care să fie cauza ? Revista „Industrie şi comerţ" este silită să admită că explicaţia trebuie căutată în con-

www.dacoromanica.ro

diţiile de trai ale satului. În satele noastre nu se consumă decît aproximativ 1/4 pud de fier pe locuitor; or „populaţia sătească reprezintă 5/6 din populaţia Rusiei".

„Un statistician a calculat că, dacă chinezii şi-ar lungi costumul naţional numai cu un deget, aceasta ar da de lucru tuturor fabricilor de textile din Anglia pe timp de un an".

Justă şi elocventă constatare!

Ce se cere deci pentru ca zecile de milioane de ţărani ruşi „să-şi lungească costumul naţional", adică, lăsînd metafora la o parte, ce se cere pentru ca ei să-şi mărească consumul, să înceteze de a fi pauperi, să ajungă în sfîrşit la un nivel cît de cît omenesc?

Satrapii industriei noastre răspund prin fraze goale: „avîntul cultural general al ţării", dezvoltarea industriei, a oraşelor etc., „ridicarea productivităţii muncii ţăranilor" etc.

Frazeologie stearpă, subterfugii jalnice! De peste o jumătate de secol *are loc* în Rusia o astfel de dezvoltare, o astfel de „ridicare" — ea are loc indiscutabil. *Toate* clasele afirmă sus şi tare că sînt pentru „cultură". *Chiar* şi ultrareacţionarii şi narodnicii se situează pe terenul capitalismului. Problema se pune de multă vreme altfel: *de ce* această dezvoltare a capitalismului şi a culturii înaintează la noi cu o încetineală de melc? de ce rămînem noi din ce în ce mai mult în urmă? de ce această tot mai accentuată rămînere în urmă impune necesitatea unui ritm neobişnuit de rapid şi a „grevelor"?

Satrapii industriei noastre se tem să dea un răspuns la această întrebare, foarte clară pentru orice muncitor conştient, şi se tem tocmai pentru că sînt satrapi. Ei nu sînt reprezentanţii unui capital liber şi puternic, cum e cel american, ci o mînă de monopolişti, protejaţi de stat şi apăraţi prin mii de maşinaţii şi tranzacţii cu moşierii ultrareacţionari, care, prin proprietatea lor funciară medievală (vreo 70 000 000 de deseatine de pămînt din cel mai bun) şi prin asuprirea exercitată de ei, condamnă 5/6 din populaţie la mizerie, iar întreaga ţară la stagnare şi marasm.

www.dacoromanica.ro

„Trebuie să depunem eforturi — exclamă d-l I. B—n în revista satrapilor — ca în ceea ce priveşte consumul pe locuitor să ne apropiem nu de Spania, ci de Statele Unite ale Americii". Scribul plătit al satrapilor nu vrea să vadă că tendinţa de „a satisface" pe moşierii ultrareacţionari duce *inevitabil* la „o apropiere de Spania", în timp ce o apropiere de nivelul Americii reclamă o luptă hotărîtă necruţătoare pe toată linia împotriva acestei clase.

„Severnaia Pravda" nr. 3
din 3 august 1913
Semnat : V. F r e i

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

AUGUST BEBEL

Prin moartea lui Bebel am pierdut nu numai pe conducătorul social-democrației germane care se bucura de cea mai mare influență în rîndurile muncitorilor și era cel mai iubit de mase : Bebel a întruchipat, în dezvoltarea sa și în întreaga sa activitate politică, o întreagă perioadă istorică din viața nu numai a social-democrației germane, ci și a celei internaționale.

În istoria social-democrației internaționale se pot distinge două mari perioade. Prima perioadă cuprinde naşterea ideilor socialiste și germenii luptei de clasă a proletariatului. Între extrem de numeroasele doctrine și secte socialiste are loc o luptă îndîrjită și îndelungată. Socialismul își caută drumul, se caută pe sine. Lupta de clasă a proletariatului, care abia începe să se desprindă din masa generală a „poporului" mic-burghez, ia aspectul unor răbufniri izolate, cum a fost răscoala țesătorilor din Lyon. În această perioadă clasa muncitoare își caută și ea, pe dibuite, drumul.

Este perioada de pregătire și de naştere a marxismului, singura doctrină socialistă care a trecut cu succes examenul istoriei. Această perioadă, care se întinde aproximativ pe primele două treimi ale secolului trecut, se încheie cu victoria deplină a marxismului, cu falimentul (mai ales după revoluția de la 1848) al tuturor formelor premarxiste ale socialismului și cu separarea clasei muncitoare de democrația mic-burgheză, cu trecerea ei pe o cale istorică de sine stătătoare.

www.dacoromanica.ro

A doua perioadă este aceea a constituirii, a creşterii şi maturizării partidelor socialiste de masă cu o componenţă de clasă, proletară. Uriaşa extindere în lărgime a socialismului, creşterea fără precedent a organizaţiilor de tot felul ale proletariatului, pregătirea lui multilaterală, pe cele mai diferite tărîmuri, în vederea împlinirii măreţului ţel de însemnătate istorică mondială — iată ce caracterizează această perioadă. În locul ei a început să bată la uşă, în ultimii ani, o a treia perioadă, în care forţele, pregătite, îşi vor înfăptui ţelurile lor în cursul unei serii de crize.

August Bebel, muncitor el însuşi, şi-a format, cu preţul unei lupte îndîrjite, o concepţie socialistă despre lume, şi-a consacrat în întregime, fără precupeţire, toate aptitudinile sale excepţionale slujirii ţelurilor socialismului, a păşit timp de zeci de ani umăr la umăr cu proletariatul german, care creştea şi se dezvolta, devenind unul dintre cei mai înzestraţi parlamentari din Europa, unul dintre cei mai talentaţi organizatori şi tacticieni, unul dintre cei mai influenţi conducători ai social-democraţiei internaţionale, ostilă reformismului şi oportunismului.

Bebel s-a născut la 22 februarie 1840 la Colonia, pe Rin, în familia unui modest subofiţer prusian. El a supt, o dată cu laptele mamei, o serie de prejudecăţi barbare, de care mai tîrziu s-a debarasat cu încetul, dar temeinic. În anii 1848—1849, în epoca revoluţiei burgheze din Germania, populaţia din Renania era animată de năzuinţe republicane. În şcoala primară, numai doi băieţi — Bebel şi încă unul — s-au pronunţat pentru monarhie, fapt pentru care au mîncat bătaie de la colegii lor. „Un bătut face cît doi nebătuţi“ — aşa s-ar putea exprima, în traducere liberă, „morala“ pe care o trage însuşi Bebel povestind, în memoriile sale, acest episod din anii copilăriei.

Deceniul al 7-lea al secolului trecut a adus Germaniei „primăvara“ liberală după anii îndelungaţi şi grei ai contrarevoluţiei şi o redeşteptare a mişcării muncitoreşti de masă. Lassalle îşi începuse activitatea agitatorică strălucită, dar de scurtă durată. Bebel, pe vremea aceea o tînără calfă de strungar, citea cu nesaţ ziarele liberale editate de vechi militanţi ai mişcării de la 1848, devenind unul din membrii

www.dacoromanica.ro

fervenţi ai asociaţiilor culturale muncitoreşti. Eliberîndu-se de prejudecăţile prusace cazone, el îmbrăţişează vederile liberale şi luptă împotriva socialismului.

Dar viaţa îşi ia ce-i al ei, şi tînărul muncitor, citind broşurile lui Lassalle, ajunge, treptat, şi la Marx, oricît de dificilă era pe atunci, în Germania, cunoaşterea operelor acestuia, datorită jugului contrarevoluţiei care dominase peste un deceniu. Traiul de muncitor, studiul temeinic şi conştiincios al ştiinţelor sociale l-au adus pe Bebel la socialism. El ar fi ajuns aici şi singur, dar acest proces a fost grăbit datorită ajutorului dat de Liebknecht, care era cu 14 ani mai în vîrstă decît el şi care tocmai se înapoiase din emigraţie, de la Londra.

Gurile rele din rîndurile adversarilor spuneau, pe vremea aceea, că partidul lui Marx este format din trei oameni: conducătorul partidului — Marx, secretarul lui — Engels şi „agentul" lui — Liebknecht. Dar dacă oamenii mărginiţi îl ocoleau pe Liebknecht, etichetîndu-l drept „agent" al emigranţilor sau al străinilor, Bebel a ştiut să găsească în el ceea ce-i trebuia: legătura vie cu marea acţiune din 1848 a lui Marx, cu partidul constituit atunci, care, deşi mic, era un adevărat partid proletar, reprezentantul viu al concepţiilor marxiste şi al tradiţiei marxiste. „Pe legea mea, de la acest om ai ce învăţa!" — aşa s-a exprimat, zice-se, tînărul strungar Bebel vorbind despre Liebknecht.

În a doua jumătate a deceniului al 7-lea, Bebel rupe legăturile cu liberalii, separă partea socialistă a asociaţiilor muncitoreşti de partea burghezo-democratică şi se situează, împreună cu Liebknecht, în primele rînduri ale partidului eisenachian, partidul marxiştilor, care ani de-a rîndul a luptat împotriva celuilalt partid muncitoresc, partidul lassallean.

Cauza istorică a sciziunii socialismului german se rezumă, pe scurt, la următoarele. La ordinea zilei era problema unificării Germaniei. Această unificare, în condiţiile raportului dintre clase din acea vreme, putea fi înfăptuită pe două căi: fie pe calea unei revoluţii conduse de proletariat şi care să creeze o republică unită, fie pe calea

www.dacoromanica.ro

unor războaie dinastice ale Prusiei, menite să întărească hegemonia moşierilor prusaci într-o Germanie unificată.

Văzînd că drumul proletar şi democratic nu prezintă mari şanse, Lassalle şi lassalleenii au adoptat o tactică şovăitoare, adaptîndu-se hegemoniei iuncherului Bismarck. Greşelile lor constau în abaterea partidului muncitoresc pe calea socialismului bonapartist de stat. Bebel şi Liebknecht, dimpotrivă, susţineau în mod consecvent calea democratică şi proletară, luptînd împotriva celor mai mici concesii făcute prusacismului, bismarckismului, naţionalismului.

Şi istoria a dat dreptate lui Bebel şi lui Liebknecht, *deşi* Germania s-a unificat pe calea preconizată de Bismarck. Numai tactica consecvent democratică şi revoluţionară a lui Bebel şi a lui Liebknecht, numai „dîrzenia" lor faţă de naţionalism, numai atitudinea lor intransigentă faţă de unificarea Germaniei şi reînnoirea ei „de sus" au permis să se pună temelia solidă a unui partid muncitoresc cu adevărat social-democrat. Or, atunci era vorba tocmai de punerea *temeliei* partidului.

Dacă cochetarea lassalleenilor cu bismarckismul sau „adaptarea" lor la bismarkism nu au adus prejudicii mişcării muncitoreşti germane, acest fapt se datoreşte *numai* ripostei energice şi necruţătoare date de Bebel şi Liebknecht acestor tentative.

Iar atunci cînd, la cinci ani de la întemeierea Imperiului german, problema a fost istoriceşte rezolvată, Bebel şi Liebknecht au reuşit să unifice cele două partide muncitoreşti şi să asigure hegemonia marxismului în partidul unic.

Bebel a fost ales în parlamentul german încă de la înfiinţarea lui, deşi era un tînăr în vîrstă de numai 27 de ani. Şi bazele tacticii parlamentare a social-democraţiei germane (şi a celei internaţionale), care nu ceda nici o iotă duşmanilor şi nu lăsa să-i scape nici cea mai mică posibilitate de a obţine o cît de neînsemnată îmbunătăţire pentru muncitori şi care era în acelaşi timp intransigentă din punct de vedere principial şi întotdeauna îndreptată spre realizarea scopului final, au fost elaborate de el sau cu participarea şi sub conducerea lui directă.

www.dacoromanica.ro

Unificată pe calea inițiată de Bismarck, reînnoită în spirit prusac și iuncheresc, Germania a răspuns la succesele partidului muncitoresc cu legea excepțională împotriva socialiștilor. Condițiile de existență legală pentru partidul clasei muncitoare au fost lichidate, el fiind pus în afara legii. Au venit vremuri grele. La prigoana din partea dușmanilor s-au adăugat criza internă din partid, oscilările în problemele fundamentale de tactică. La început au ridicat capul oportuniștii, care s-au lăsat intimidați de lichidarea legalității și au început să se tînguiască și să renunțe la lozincile neciuntite, reproșîndu-și că au mers prea departe etc. De altfel, unul dintre reprezentanții acestui curent oportunist, Höhberg, acorda ajutor financiar partidului, care era încă slab și nu se putea pune imediat pe propriile lui picioare.

Marx și Engels, care se aflau atunci la Londra, au atacat cu deosebită vehemență rușinoasele oscilări oportuniste. Bebel s-a manifestat ca un adevărat conducător al partidului. El a sesizat la timp pericolul, a înțeles justețea criticii lui Marx și Engels și a știut să orienteze partidul pe calea unei lupte intransigente. A fost fondat un ziar ilegal, „Der Sozialdemokrat", care a apărut mai întîi la Zürich, iar apoi la Londra, de unde era transportat săptămînal în Germania ; ziarul avea aproape 10 000 de abonați [112]. Oscilările oportuniste au fost lichidate cu toată hotărîrea.

O altă oscilare care s-a manifestat pe vremea aceea, la sfîrșitul deceniului al 8-lea al secolului trecut, a fost atracția față de Dühring. Bebel a suferit și el pentru scurt timp această atracție. Adepții lui Dühring, dintre care cel mai de seamă era Most, jucîndu-se de-a „stîngismul", au alunecat repede pe panta anarhismului. Critica aspră, necruțătoare făcută de Engels teoriilor lui Dühring a fost întîmpinată cu dezaprobare în multe cercuri ale partidului, iar la un congres al partidului s-a făcut chiar propunerea ca această critică să nu fie permisă în coloanele organului central.

Dar toate elementele viabile ale socialismului — și în fruntea lor, firește, Bebel — au înțeles repede cît sînt de putrede „noile" teorii, au rupt-o cu ele, precum și cu ten-

www.dacoromanica.ro

dinţele anarhiste de tot felul. Sub conducerea lui Bebel şi a lui Liebknecht, partidul a învăţat să îmbine activitatea ilegală cu cea legală. Atunci cînd fracţiunea parlamentară legală a social-democraţiei s-a situat în majoritate pe o poziţie oportunistă în faimoasa chestiune a votului *pentru* acordarea de subvenţii unei societăţi de navigaţie, ziarul ilegal „Der Sozialdemokrat" s-a ridicat *împotriva* fracţiunii şi, după o luptă de patru săptămîni, a repurtat victoria.

În 1890, legea excepţională împotriva socialiştilor, care a fost în vigoare timp de 12 ani, a fost abrogată. Din nou a izbucnit o criză în partid, avînd un caracter similar cu cea de la mijlocul deceniului al 8-lea. Pe de o parte, oportuniştii, în frunte cu Vollmar, erau gata să profite de legalitate pentru a renunţa la lozincile neciuntite şi la tactica intransigentă. Pe de altă parte, aşa-zişii „tineri" se jucau de-a „stîngismul", alunecînd pe panta anarhismului. Dar dacă această criză din partid a fost de foarte scurtă durată şi cu totul neînsemnată, marele merit în această privinţă le revine tocmai lui Bebel şi lui Liebknecht, care au dat cea mai fermă ripostă ambelor oscilări.

Pentru partid a început o perioadă de rapidă creştere în lărgime şi adîncime, de dezvoltare a tuturor formelor de organizare a forţelor proletariatului, nu numai pe tărîmul politic, ci şi pe cel sindical, cooperatist, cultural etc. Nemăsurată, uriaşă este munca practică desfăşurată, în toate aceste domenii, de Bebel ca parlamentar, agitator şi organizator. Tocmai prin această muncă şi-a cucerit el poziţia de conducător unanim recunoscut al partidului, de conducător foarte apropiat de masele muncitoreşti şi iubit peste măsură de ele.

Ultima criză din partidul german, la care Bebel a trebuit să participe foarte activ, a fost aşa-numita „bernsteiniadă". Fostul marxist ortodox Bernstein a ajuns, pe la sfîrşitul secolului trecut, la concepţii de-a dreptul oportuniste, reformiste. S-au făcut încercări de a se transforma partidul clasei muncitoare într-un partid mic-burghez al reformelor sociale. Noua molimă oportunistă şi-a găsit numeroşi adepţi printre funcţionarii mişcării muncitoreşti, printre intelectuali.

www.dacoromanica.ro

Ridicîndu-se cu toată energia împotriva acestei molime, Bebel a exprimat starea de spirit a maselor muncitoreşti şi ferma lor convingere în necesitatea luptei pentru lozincile neciuntite. Cuvîntările rostite de el împotriva oportuniştilor la congresele de la Hanovra şi Dresda ale partidului vor rămîne pentru multă vreme un model de apărare a concepţiilor marxiste şi de luptă pentru caracterul cu adevărat socialist al partidului muncitoresc [113]. Perioada de pregătire şi de mobilizare a forţelor clasei muncitoare constituie, în toate ţările, o etapă necesară în dezvoltarea luptei internaţionale de eliberare a proletariatului. Nimeni n-a întruchipat atît de pregnant particularităţile şi sarcinile acestei perioade ca August Bebel. El însuşi muncitor, Bebel a ştiut să-şi croiască drum spre convingeri socialiste ferme, a ştiut să devină un model de conducător al muncitorilor, de reprezentant şi participant la lupta de masă a sclavilor salariaţi ai capitalului pentru o orînduire mai bună a societăţii omeneşti.

„Severnaia Pravda" nr. 6 din 8 august 1913 Semnat: V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SEPARAREA LIBERALISMULUI DE DEMOCRAŢIE

În Rusia, separarea liberalismului de democraţie constituie una dintre problemele fundamentale ale întregii mişcări de eliberare.

Care e cauza slăbiciunii acestei mişcări ? Nu cumva faptul că democraţia nu s-a separat *destul* de conştient şi de categoric de liberalism, lăsîndu-se influenţată de neputinţa şi de oscilările lui ? Sau faptul că democraţia s-a separat de el prea devreme (sau prea categoric etc.), slăbind astfel „intensitatea asaltului general" ?

Mă îndoiesc că între cei ce poartă interes cauzei libertăţii se va găsi cineva care să pună la îndoială importanţa fundamentală a acestei probleme. Nu poţi fi adept conştient al libertăţii fără a fi rezolvat cît se poate de precis această problemă. Iar pentru a o rezolva, trebuie să înţelegi ce forţe sociale, ce clase sînt de partea liberalismului şi a democraţiei şi care sînt tendinţele politice proprii acestor clase.

În articolul de faţă vrem să clarificăm această problemă fundamentală analizînd-o prin prisma actualelor evenimente din domeniul politicii externe. Evenimentele de cea mai mare actualitate sînt, desigur, cel de-al doilea război balcanic, zdrobirea Bulgariei, pacea de la Bucureşti, pace înjositoare pentru Bulgaria, încercarea nereuşită a Rusiei de a acuza Franţa că nu „ne"-a sprijinit şi încercarea nereuşită de a obţine revizuirea condiţiilor de pace.

www.dacoromanica.ro

Aceste acuzaţii aduse Franţei, ca şi încercarea Rusiei de a-şi relua politica „activă" în Balcani au constituit platforma pe baza căreia, precum se ştie, s-au aliat „Novoe Vremea" şi „Reci". Or, asta înseamnă că s-au aliat, pe de o parte, moşierii-iobăgişti şi cercurile guvernante naţionaliste reacţionare, şi, pe de altă parte, cercurile cele mai conştiente, cele mai organizate ale burgheziei liberale, care de multă vreme gravitează spre o politică imperialistă.

Cu această ocazie, „Kievskaia Mîsl", unul dintre cele mai răspîndite ziare de provincie, care exprimă concepţiile unor anumite pături ale democraţiei mic-burgheze, scrie în extrem de instructivul său editorial din 1 august :

„Nu opoziţia şi naţionalismul şi-au schimbat locurile" (aşa cum a afirmat d-l Miliukov în faimoasa lui cuvîntare rostită în Dumă în legătură cu politica externă), „ci liberalismul *s-a separat* (subliniat de „Kievskaia Mîsl") de democraţie şi, la început timid, cu unele rezerve, iar apoi cu capul sus, a păşit pe aceeaşi cale, pe calea aventurilor politice, pe care păşeşte, înaintea lui şi tot sub steagul slavofilismului, naţionalismul".

Şi „Kievskaia Mîsl" reaminteşte, pe bună dreptate, o serie de fapte unanim cunoscute : „ardoarea şovină" de care a dat dovadă ziarul „Reci", îndemnurile lui de a se înainta spre Armenia şi spre Bosfor, „tendinţele imperialiste" care animă în genere acest ziar.

„Sprijinind — scrie „Kievskaia Mîsl" — pe cont propriu politica externă a Rusiei, care nu poate să nu fie o politică naţionalistă-reacţionară, din moment ce şi orientarea ei internă continuă să aibă acelaşi caracter, liberalismul şi-a asumat răspunderea politică pentru acest sprijin".

Un adevăr incontestabil. Numai că *el* trebuia *analizat* pînă la capăt. Dacă este adevărat că orientarea politicii externe a Rusiei este determinată de orientarea în politica internă (şi este, fără îndoială, adevărat), oare acest lucru se referă numai la reacţiune ? Evident că nu. Evident că el se referă şi la liberalism.

Liberalismul nu s-ar fi putut „separa de democraţie" în politica externă dacă nu s-ar fi separat de ea în poli-

www.dacoromanica.ro

tica internă. Însăşi „Kievskaia Mîsl" este nevoită să recunoască acest lucru atunci cînd spune: „caracterul greşelii politice a liberalismului" „vădeşte un profund viciu organic".

Şi chiar aşa e! Am spune numai, fără a recurge la această expresie cam bombastică şi susceptibilă de confuzii: profundele interese de clasă ale burgheziei. Aceste interese de clasă ale liberalismului l-au făcut să se sperie (în special în 1905) de mişcarea democratică şi să cotească *spre dreapta* atît în politica internă cît şi în cea externă.

Ar fi pur şi simplu ridicol să te apuci să negi legătura dintre imperialismul şi şovinismul cadet de astăzi şi lozinca cadeto-octombristă din primăvara anului 1907 de a păstra Duma, legătura dintre votul dat de cadeţi în primăvara anului 1906 împotriva comitetelor agrare locale şi hotărîrea cadeţilor din toamna anului 1905 de a participa la Duma lui Bulîghin. Este *aceeaşi* politică a aceleiaşi clase care se teme mai mult de revoluţie decît de reacţiune.

Una dintre principalele cauze ale slăbiciunii mişcării de eliberare din Rusia constă în neînţelegerea acestui adevăr de către păturile largi ale micii burghezii în general şi în special de către oamenii politici, publiciştii şi conducătorii ideologici mic-burghezi.

În pofida poveştilor născocite de liberali, care invocau „intransigenţa" celor de stînga pentru a-şi camufla astfel încercările lor de a se împăca cu cei de dreapta, democraţia muncitorească nu a susţinut niciodată că liberalii şi cei de dreapta formează „o masă reacţionară unică" [114], nu a renunţat niciodată *să folosească* vrajba dintre ei (bunăoară în stadiul al doilea al alegerilor pentru Dumă) în interesul mişcării de eliberare. Dar ea îşi punea — şi trebuia să-şi pună de fiecare dată — ca sarcină *neutralizarea* nestatorniciei liberalismului, capabil „să se pasioneze" de imperialism în timpul guvernării lui Stolîpin sau a lui Maklakov.

Fără a înţelege profundele rădăcini de clasă care *separă* liberalismul de democraţie, fără a populariza înţelegerea

www.dacoromanica.ro

acestui fapt *în rîndurile maselor,* fără a învăţa să neutralizeze în felul acesta trădările şi şovăielile liberalismului faţă de cauza „libertăţii poporului", democraţia rusă nu poate face nici un pas serios înainte. Fără toate astea n-are rost să vorbim de succesele mişcării de eliberare.

„Severnaia Pravda" nr. 9 din 11 august 1913
Semnat : V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

UN PROCES REMARCABIL [115]

În sfînta măicuţă Rusie sînt şi acum multe colţişoare în care pînă mai ieri domnea încă iobăgia. Să luăm, de pildă, Uralul. Aici moşierii au zeci de mii de deseatine. Uzinele (adică aceiaşi moşieri) pun oprelişti meşteşugarilor, care nu pot dezvolta mica industrie. Ţăranii sînt, pînă în ziua de azi, dependenţi de moşieri şi nu au fost încă împroprietăriţi.

Şi Uralul nu-i un „colţişor", ci o regiune foarte întinsă şi dintre cele mai bogate.

Între muncitorii de la uzinele din Ural ale lui Stroganov, un moşier putred de bogat, şi administraţia acestor uzine s-a purtat ani de-a rîndul un proces în legătură cu împroprietărirea ţăranilor potrivit legii din 1862 *(o mie opt sute şaizeci şi doi!)*.

În sfîrşit, acest proces s-a terminat cu sentinţa dată, în primăvara anului 1909, de „instanţa supremă", adică de Senat, care a dat dispoziţie cancelariei guvernatorului de la Perm *să aplice* legea din 1862 şi să împroprietărească pe ţărani.

Aşadar, Senatul dă dispoziţie moşierilor să aplice legea la 47 de ani de la promulgarea ei.

Ce s-a întîmplat însă?

Moşierii s-au plîns latifundiarului Stolîpin, care era pe atunci ministru de interne. După lege, Senatul este mai presus de ministrul de interne, însă Stolîpin, „nesocotind legea", a trimis guvernatorului din Perm următoarea telegramă: se suspendă executarea ordinului Senatului!

www.dacoromanica.ro

Guvernatorul s-a conformat întocmai. A început o nouă corespondenţă, au urmat noi tergiversări.

În sfîrşit, Consiliul de Stat a acceptat părerea Senatului, şi hotărîrea Consiliului de Stat „a obţinut înalta sancţiune", adică a fost confirmată de către puterea supremă.

Şi ce a urmat ?

Moşierii s-au adresat lui N. A. Maklakov, latifundiar şi el, care venise la Ministerul Afacerilor Interne în locul lui Stolîpin. O delegaţie a moşierilor din Ural „l-a convins" pe ministru, care a declarat că hotărîrea Senatului şi a Consiliului de Stat „nu este clară".

Altă corespondenţă. Alte tergiversări.

Senatul s-a mai pronunţat încă o dată — în mai 1913 — tot în defavoarea ministrului.

Moşierii din Ural au trimis un nou „memoriu" ministrului...

Lucrurile s-au oprit aici. Nici pînă azi, după mai bine de o jumătate de veac de la apariţia legii din 1862 cu privire la împroprietărirea muncitorilor din Ural, aceştia nu au primit pămînt.

Ziarele liberale, comentînd acest proces edificator, ajung la concluzia că în Rusia stăm prost cu „domnia dreptului". Şi chiar aşa e. Dar acesta nu-i tot adevărul.

E ridicol să vorbim de „drept" atunci cînd legile le fac moşierii şi tot ei sînt aceia care le aplică sau le abrogă în practică. Înseamnă că există o clasă care creează ea singură „dreptul" şi tot ea îl anulează. Înseamnă că toate cele spuse de liberali despre „drept" şi despre „reforme" sînt simplă flecăreală.

Moşierii sînt şi ei pentru „drept", dar pentru un drept moşieresc, pentru un drept al lor, pentru un drept al clasei lor.

Dacă în faţa unor fapte atît de concludente, liberalii nici nu vor măcar să audă de „teoria" luptei de clasă, calificînd-o drept eronată etc., asta-i o dovadă limpede că ei nu sînt cu conştiinţa curată. Nu cumva vor liberalii

www.dacoromanica.ro

să împartă privilegiile cu moşierii ? Atunci devine clar de ce nu le place lor „teoria" luptei de clasă !

Dar ce vină au muncitorii că „teoria" lor este confirmată de viaţă ?

„Severnaia Pravda" nr. 14
din 18 august 1913
Semnat : I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

NAŢIONALIZAREA ŞCOLILOR EVREIEŞTI

Politica guvernului este pătrunsă pe de-a-ntregul de spiritul naţionalismului. El se străduieşte să acorde naţionalităţii „dominante", adică celei velicoruse, tot soiul de privilegii, cu toate că în Rusia velicoruşii formează *minoritatea* populaţiei, şi anume doar 43%.

El caută să restrîngă tot mai mult drepturile tuturor celorlalte naţiuni care populează Rusia, să le izoleze una de alta şi să aţîţe vrajba între ele.

O manifestare extremistă a naţionalismului contemporan este proiectul de naţionalizare a şcolilor evreieşti. Acest proiect a fost zămislit de preşedintele consiliului tutelar al districtului şcolar Odesa şi a fost primit cu simpatie de Ministerul „Instrucţiunii" Publice. În ce constă, dar, această naţionalizare ?

În aceea că se proiectează ca evreii să înveţe în şcoli secundare *speciale* pentru evrei. Iar porţile tuturor celorlalte şcoli, atît ale celor publice cît şi ale celor particulare, să fie închise total pentru evrei. Şi ca o completare la acest plan „genial" se prevede limitarea numărului de elevi în liceele evreieşti pe baza faimosului „numerus clausus" !

În toate ţările europene, astfel de măsuri şi de legi împotriva evreilor au existat numai în întunecata eră a evului mediu, a inchiziţiei, a arderii pe rug a ereticilor, precum şi a altor asemenea drăgălăşenii. În Europa, evreii au obţinut de multă vreme deplină egalitate de drepturi şi

www.dacoromanica.ro

se asimilează într-o măsură din ce în ce mai mare cu popoarele în mijlocul cărora trăiesc.

În politica noastră în general și în sus-menționatul proiect în special, în afară de asuprirea și persecutarea evreilor, mai dăunătoare decît orice este tendința de a ațîța naționalismul, de a izola în cadrul statului o națiune de alta, de a adînci înstrăinarea lor, de a separa școlile lor.

Interesele clasei muncitoare — ca și interesele libertății politice în general — cer, dimpotrivă, cea mai deplină egalitate în drepturi a tuturor naționalităților, fără excepție, din cadrul unui stat și desființarea tuturor barierelor dintre națiuni, strîngerea laolaltă a copiilor de diferite naționalități în școli unice etc. Numai dezbărîndu-se de toate prejudecățile naționale stupide și barbare, numai unind într-o singură uniune pe muncitorii de toate națiunile, clasa muncitoare poate să devină o forță, poate să dea o ripostă capitalului și să obțină o îmbunătățire serioasă a condițiilor ei de viață.

Uitați-vă la capitaliști cum caută ei să aţîțe ura națională în rîndurile „oamenilor simpli", dar cum își aranjează de minune propriile lor afaceri: în una și aceeași societate pe acțiuni găsim grupați laolaltă ruși, ucraineni, polonezi, evrei și germani. Capitaliștii de toate națiunile și religiile acționează strîns uniți împotriva muncitorilor, iar pe muncitori caută să-i dezbine și să-i slăbească prin vrajbă națională!

Acest nefast proiect de naționalizare a școlilor evreiești ne arată, între altele, cît de eronat este planul așa-zisei „autonomii cultural-naționale", care preconizează scoaterea învățămîntului de sub protecția statului și trecerea lui în mîinile fiecărei națiuni în parte. Noi nu trebuie să tindem nicidecum spre o atare soluție, ci spre unirea muncitorilor de toate națiunile în lupta împotriva *oricărui* naționalism, în lupta pentru o școală *comună* cu adevărat democratică și pentru libertatea politică în general. Exemplul țărilor înaintate din lumea întreagă — fie el al Elveției, în Europa apuseană, sau al Finlandei, în Eu-

www.dacoromanica.ro

ropa răsăriteană — ne arată că numai instituţiile de stat unice şi consecvent democratice asigură convieţuirea cea mai paşnică şi raporturile cele mai omeneşti (şi nu de fiare sălbatice) între diferitele naţionalităţi, *fără* împărţirea, atît de artificială şi de dăunătoare, a şcolilor pe naţionalităţi.

„Severnaia Pravda" nr. 14
din 18 august 1913
Semnat : V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

FIERUL ÎN GOSPODĂRIA ŢĂRĂNEASCĂ

Revista „Industrie şi comerţ", organul milionarilor din industria noastră, editat de Consiliul congreselor, se tînguia nu de mult, cu o făţărnicie cam stupidă sau cu o făţarnică stupiditate, că Rusia se situează alături de una dintre cele mai înapoiate ţări, şi anume de Spania, în ceea ce priveşte consumul pe locuitor la cele mai importante produse.

În ceea ce priveşte fierul — unul dintre principalele produse ale industriei moderne, una din temeliile, am putea spune, ale civilizaţiei —, înapoierea şi barbaria Rusiei sînt deosebit de evidente.

„Căruţa cu osii de fier — recunoaşte organul milionarilor — este şi azi încă o raritate în satul rusesc".

Dar dacă această „raritate" a civilizaţiei în satul rusesc depinde sau nu de *frecvenţa* relaţiilor iobăgiste şi de atotputernicia moşierilor-iobăgişti (în faţa cărora se prosternează atîta „magnaţii" capitalismului nostru), — asta-i o chestiune pe care milionarii o trec, cu modestie, sub tăcere.

Sîntem mari maeştri şi mari amatori de pălăvrăgeală pe tema culturii, dezvoltării forţelor de producţie, ridicării gospodăriei ţărăneşti etc. Dar cînd e să dăm deoparte bolovanul care împiedică „ridicarea" milioanelor de ţărani săraci, oprimaţi, înfometaţi, desculţi, înapoiaţi, milionarii noştri îşi înghit limba.

Iată o serie de date privind statistica agricolă din Ungaria, care arată cît se poate de concret semnificaţia

www.dacoromanica.ro

asupririi ţăranilor de către moşieri într-o problemă ca cea a consumului de fier, *adică* a trăiniciei fundamentului de fier al civilizaţiei în ţara respectivă.

Ungaria, după cum se ştie, este cea mai apropiată ţară de Rusia nu numai din punct de vedere geografic, ci şi din punctul de vedere al atotputerniciei moşierilor reacţionari, care şi-au păstrat, din perioada feudalismului, imense întinderi de pămînt.

În Germania, de pildă, 23 000 din cele 5 500 000 de gospodării posedă peste 100 ha de pămînt şi deţin în total mai puţin de 1/4 din întregul fond funciar, în timp ce în Ungaria sînt 24 000 de gospodării de acest fel, din cele 2 800 000 existente, şi ele deţin 45% din întregul fond funciar al ţării !! 4 000 de magnaţi unguri posedă peste 1 000 de deseatine fiecare, iar toţi laolaltă aproape *o treime* din pămînt. Precum vedeţi, această ţară nu-i departe de „măicuţa Rusie".

Statistica ungară (din 1895) a cercetat deosebit de amănunţit problema fierului în gospodăria ţărănească. A rezultat că, din cele 2 800 000 de gospodării, *1 500 000* de gospodării ale muncitorilor agricoli (sau proletare) (avînd pînă la 5 iugăre, adică pînă la 2,85 deseatine), precum şi *1 000 000* de gospodării ţărăneşti mici (avînd pînă la 20 de iugăre, adică pînă la 11 deseatine) sînt condamnate să se mulţumească cu unelte *de lemn*.

În aceste 2 500 000 de gospodării (din totalul de 2 800 000) predomină în mod absolut plugurile cu grindei de lemn şi boroanele cu rama de lemn, iar aproape jumătate din totalul căruţelor au osiile de lemn.

În ceea ce priveşte Rusia, nu există date complete. Din datele existente cu privire la diferite regiuni reiese că mizeria, primitivismul şi starea de paragină a imensei majorităţi a gospodăriilor noastre ţărăneşti sînt incomparabil mai mari decît în Ungaria.

Şi nici nu poate fi altfel. Pentru ca căruţa cu osii de fier să nu mai fie o raritate, trebuie să avem un fermier liber, civilizat, plin de cutezanţă, capabil să ţină piept proprietarilor de sclavi, să rupă cu rutina, să dispună de tot pămîntul ţării sale. A te aştepta la „civilizaţie" de la un ţăran care a fost oprimat pînă acum de toţi Markovii

www.dacoromanica.ro

și Purișkevicii, cu sistemul lor de proprietate funciară, este tot una cu a te aștepta la omenie din partea unei Saltîciha.

Milionarii din industria noastră preferă să împartă cu alde Purișkevici privilegiile medievale și să jinduiască într-una după salvarea „patriei" de anticivilizația medievală...

„Severnaia Pravda" nr. 16
din 21 august 1913
Semnat : N. N.

Se tipărește după textul
apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

GREVELE METALURGIŞTILOR DIN 1912

Asociaţia proprietarilor de fabrici şi uzine din regiunea industrială Moscova a publicat anul acesta (Moscova, 1913, tip. P. P. Reabuşinski) un fel de dare de seamă asupra activităţii ei pe anul 1912. Credem că partea cea mai interesantă din această dare de seamă o constituie cifrele cu privire la mişcarea grevistă pe diversele regiuni ale Rusiei.

I

Asociaţia industriaşilor din Moscova evaluează numărul muncitorilor grevişti din Rusia la următoarele cifre: 96 750 în 1911 şi 211 595 în 1912. Aceste cifre se referă *numai* la grevele economice. Numărul participanţilor la grevele politice, după calculele asociaţiei, se ridică la: 850 000 în 1912, 8 000 în 1911 şi 4 000 în 1910.

Trebuie remarcat că asociaţia magnaţilor din Moscova nu pune de loc la socoteală pe cei 6 000 de grevişti de la Lena; aceasta „pentru a înlesni comparaţia cu datele oficiale", care nu cuprind întreprinderile ce nu intră sub supravegherea inspecţiei de fabrică. Fireşte că nu avem nici aşa garanţii că această comparaţie este justă; domnii industriaşi s-au apucat să imite părţile slabe ale statisticii noastre oficiale, în loc să se îngrijească ca datele lor să fie complete sau măcar ca statisticienii lor să facă calcule exacte. De pildă, tabelul sinoptic cu privire la numărul de grevişti (aflat la pag. 23 din darea de seamă) te surprinde de-a dreptul prin greşelile cu totul grosolane

www.dacoromanica.ro

pe care noi am căutat să le îndreptăm atunci cînd am dat totalurile de mai sus. După acest tabel, numărul metalurgiștilor din regatul Poloniei care au făcut grevă în decursul *întregului* an 1912 a fost de 2 390 de oameni, iar la pagina 56 ni se spune că, în decurs de *șapte luni* ale anului 1912, în regatul Poloniei au făcut grevă 3 790 de metalurgiști !

Nu putem să nu ne exprimăm dorința ca Kit-Kitîcii noștri să-și angajeze scribi care știu să socotească, sau să-și dea statistica lor spre control și rectificare sindicatelor muncitorești.

Să vedem acum care a fost rolul metalurgiștilor în mișcarea grevistă economică din 1912 potrivit datelor publicate de fabricanți.

Numărul total al greviștilor — 211 595 — se repartizează, potrivit acestor date, în felul următor : metalurgiști — 78 195, textiliști — 89 540 și muncitori din toate celelalte ramuri industriale — 43 860. Dat fiind că în Rusia sînt mult mai puțini metalurgiști decît textiliști, aceste date ne arată, de la prima vedere, că *metalurgiștii* au dus în 1912 cea mai susținută și mai perseverentă luptă grevistă în comparație cu muncitorii din celelalte ramuri industriale. Pentru a exprima mai precis această concluzie, să comparăm numărul total al muncitorilor din Rusia cu numărul greviștilor din 1912.

	Numărul total al muncitorilor în Rusia după datele din		Numărul greviștilor pe 1912
	1908 (inclusiv minerii)	1910 (exclusiv minerii)	(după datele asociației industriașilor)
Metalurgiști	529 274	280 194	78 195
Textiliști	823 401	840 520	89 540
Ceilalți	901 112	831 241	43 860
Total	2 253 787	1 951 955	211 595

Aceste date arată clar că, în ceea ce privește energia în lupta grevistă, metalurgiștii ocupă primul loc, textiliștii locul al doilea, iar muncitorii din celelalte ramuri industriale ultimul loc.

www.dacoromanica.ro

Dacă „ceilalţi" muncitori ar fi făcut grevă cu tot atîta energie ca şi metalurgiştii, numărul greviştilor ar fi fost cu vreo 90 000 mai mare.

Nu încape îndoială că condiţiile pieţei, relativ mai avantajoase pentru metalurgişti în 1912, le-au uşurat lupta grevistă ; dar, dacă în ceea ce priveşte dîrzenia luptei, metalurgiştii stau cel mai bine, în ceea ce priveşte *reuşita* grevelor economice, „ceilalţi", după cum vom vedea, s-au aflat în cele mai bune condiţii.

II

Dîrzenia luptei greviste se apreciază, între altele, după durata medie a grevelor. Această durată medie se obţine prin împărţirea numărului total al zilelor de muncă pierdute din cauza grevelor la numărul greviştilor.

Iată cifrele prezentate de asociaţia proprietarilor de uzine şi de fabrici :

		Durata medie a grevelor
Anii	1895—1904.....	4,8 zile
anul	1909.....	6,5 „
„	1911.....	8,2 „
„	1912.....	13,4 „

„Rezultă — se spune în darea de seamă — că în 1912 rezistenţa muncitorilor a crescut aproape de două ori în comparaţie cu 1911". Adăugăm că, dacă vom lua datele pe ultimele 7 luni ale anului 1912 (de fapt numai aceste date au fost, de bine de rău, prelucrate în darea de seamă de care ne ocupăm), vom obţine o durată medie a grevei *de 16 zile.*

Perseverenţa muncitorilor în lupta grevistă creşte deci neîndoielnic şi din ce în ce mai mult.

Pe ramuri de producţie, durata medie a unei greve a fost următoarea :

www.dacoromanica.ro

	În 1911	În 1912	În ultimele 7 luni ale anului 1912
La metalurgişti	10,0 zile	14,2 zile	18,8 zile
„ textilişti	9,2 „	11,9 „	14,0 „
„ ceilalţi	5,0 „	15,6 „	16,8 „
Media pe toate ramurile	8,2 „	13,4 „	16,0 „

Observăm că, în ceea ce priveşte durata grevelor, metalurgiştii s-au situat pe primul loc atît în 1911 cît şi în a doua jumătate a anului 1912. Numai în prima jumătate a anului 1912, acest prim loc l-au ocupat „ceilalţi", iar metalurgiştii au trecut pe locul al doilea. În decursul întregii perioade pe care o analizăm, textiliştii au ocupat locul al doilea în ceea ce priveşte durata grevelor.

III

D-nii industriaşi stabilesc rezultatele generale ale grevelor calculînd *„pierderile* suferite de industrie" de pe urma grevelor. Capitaliştii noştri nu vor însă cu nici un chip să calculeze ce a cîştigat clasa muncitoare de pe urma grevelor ! Iată bilanţul făcut de statistica fabricanţilor :

Ramurile industriale	Pierderile directe suferite de industriaşi de pe urma grevelor (economice)	Pierderile de salariu ale muncitorilor	Pierderile suferite de întreaga ţară din cauza întreruperii producţiei
	(în mii de ruble)		
Metalurgică	558	1 145	4 959
Textilă	479	807	6 010
Celelalte	328	529	3 818
Total în 1912	1 365	2 481	14 787
„ „ 1911	402	716	4 563

De aici reiese că în 1912 capitaliştii au avut pierderi de *trei ori* mai mari de pe urma grevelor decît în 1911. Dar — ne vor obiecta reprezentanţii economiei politice burgheze — şi „ţara" a suferit pierderi de trei ori mai mari, şi muncitorii au suferit pierderi de salariu de trei ori mai mari, iar pierderile lor sînt mult mai mari decît cele ale fabricanţilor !

www.dacoromanica.ro

După statistica fabricanţilor şi după logica burgheză, rezultă că aceşti muncitori nesocotiţi nu fac decît să-şi pricinuiască lor înşişi pagube de pe urma grevelor, şi că autorităţile grijulii şi capitaliştii binefăcători, persecutînd grevele, poartă de grijă tocmai intereselor muncitorilor...

Dar iată că aceiaşi industriaşi ne fac cunoscut că, în ceea ce priveşte cei 96 730 de grevişti din 1911, rezultatele grevelor au putut fi stabilite.

47 369 de muncitori (adică 49%) au suferit o *înfrîngere* în lupta grevistă, iar 49 361 (adică 51%) au căpătat *satisfacţie* deplină sau parţială, adică au obţinut victoria.

Şi tocmai acest rezultat al grevelor, statistica fabricanţilor şi economia burgheză nu vor să-l ia în consideraţie! Şi el nici nu poate fi evaluat în ruble; în afară de cîştigul direct al muncitorilor de pe urma măririi salariului atunci cînd grevele se termină prin victorie, mai există un „cîştig". Întreaga clasă muncitoare — şi, prin urmare, întreaga *ţară* (ţara maselor muncitoare, şi nu aceea a minorităţii burgheze) — cîştigă de pe urma ripostei pe care o dau muncitorii, prin grevele lor, d-lor exploatatori. Fără această ripostă, muncitorii ar fi devenit cu totul pauperi, striviţi de scumpetea traiului; fără ea, ei s-ar fi transformat cu totul din oameni în sclavi ai capitalului pe vecie.

În a doua jumătate a anului 1912, potrivit statisticii fabricanţilor, grevele nu au mai avut acelaşi succes: 52% din muncitorii grevişti au fost *înfrînţi*, numai 36% din ei au obţinut *victoria*, iar pentru 11% rezultatele grevelor n-au fost clarificate. Aici însă trebuie să analizăm mai minuţios rolul metalurgiştilor grevişti în Rusia în general şi în diversele ei regiuni în special.

IV

Precum am mai arătat, asociaţia industriaşilor din Moscova furnizează date oarecum prelucrate în legătură cu grevele numai pentru ultimele 7 luni ale anului 1912. Aceste date cuprind 5 regiuni ale Rusiei: Moscova, Petersburg, Ţinutul baltic, Sudul şi regatul Poloniei.

www.dacoromanica.ro

Metalurgiștii care au făcut grevă în cursul lunilor menționate se repartizează, pe regiuni, în felul următor :

Regiunile	Numărul greviștilor (în cursul ultimelor 7 luni ale anului 1912)	
	În total	Dintre care metalurgiști
Moscova	48 140	3 760
Petersburg	35 390	15 160
Ținutul baltic	13 210	1 160
Sudul	22 195	16 605
Regatul Poloniei	12 690	3 790
Total.....	131 625	40 475

Prin urmare, în Sud metalurgiștii ocupă un loc predominant în numărul total al muncitorilor greviști. În regiunea Petersburg ei constituie o parte foarte însemnată (peste 40%) din numărul greviștilor, cedînd prioritatea doar textiliștilor (care au avut 16 770 de greviști în regiunea Petersburg). În regiunile Moscova, Ținutul baltic și regatul Poloniei, metalurgiștii au constituit o mică minoritate a greviștilor.

Dacă comparăm primele 5 luni ale anului 1912 cu ultimele 7 luni, obținem următorul tabel :

	Numărul muncitorilor greviști	
	În primele 5 luni ale anului 1912	În ultimele 7 luni
Metalurgiști	37 720	40 475
Textiliști	22 950	66 590
Ceilalți	19 300	24 560
Total	79 970	131 625

În a doua jumătate a anului, energia grevistă a metalurgiștilor a slăbit întrucîtva ; — lupta grevistă a textiliștilor s-a intensificat mult ; — mișcarea grevistă a muncitorilor din celelalte ramuri industriale s-a menținut aproximativ la același nivel.

www.dacoromanica.ro

V

În problema gradului de reuşită a grevelor, asociaţia industriaşilor din Moscova împarte pe muncitorii grevişti în trei grupuri: cei care au suferit o înfrîngere, cei care au obţinut victoria (satisfacerea totală sau parţială a revendicărilor) şi greviştii a căror luptă s-a încheiat cu rezultate imprecise.

Aceasta este una dintre cele mai interesante probleme ale statisticii grevelor. Asociaţia milionarilor şi-a întocmit în mod defectuos statistica: nu găseşti în ea, de pildă, date cu privire la grevele ofensive (adică acelea în care muncitorii cer schimbarea *în mai bine* a condiţiilor lor de trai şi de muncă) şi la grevele defensive (cînd muncitorii se opun schimbărilor *în mai rău* ale condiţiilor de viaţă ale muncitorilor, pe care le introduc capitaliştii). Lipsesc apoi date amănunţite cu privire la cauzele grevelor (date care figurează pînă şi în statistica noastră oficială) etc.

În afară de aceasta, şi prelucrarea datelor existente, aşa cum o face asociaţia industriaşilor din Moscova, este cu totul şi cu totul nesatisfăcătoare. Sînt şi cazuri izbitoare de denaturare evidentă a datelor; bunăoară, în regiunea Moscova, numărul metalurgiştilor care au obţinut victoria a fost apreciat doar la 40 (numărul celor care au suferit o înfrîngere fiind apreciat la 3 420, iar al acelora care au făcut greve cu rezultate neclarificate la 300).

În textul dării de seamă însă, la pag. 35, citim că la începutul lunii iulie 1912 au avut loc greve ale muncitorilor într-o serie de ateliere de lăcătuşerie artistică, la care au participat în total *peste 1 200 de oameni* din 15 întreprinderi. A fost o grevă ofensivă: muncitorii au cerut introducerea zilei de muncă de 9 ore, a zilei de muncă de 7 ore în ajunul sărbătorilor, mărirea salariilor, îmbunătăţirea condiţiilor igienico-sanitare. Patronii atelierelor au încercat să se organizeze în vederea unei riposte şi au hotărît în unanimitate să nu facă concesii şi să nu primească comenzi de la uzinele aflate în grevă. Muncitorii însă, pe cît se vede, au ales bine momentul: sezonul construcţiilor era în toi, „muncitori liberi erau greu de

www.dacoromanica.ro

găsit. *Spre sfîrșitul lunii iulie, în majoritatea atelierelor patronii au început să cedeze*".

Așa se spune în darea de seamă! În tabelul statistic însă figurează numai 40 *(patruzeci!)* de metalurgiști care au cîștigat greva. Fără să vrei îți pui întrebarea dacă nu cumva domnilor statisticieni ai fabricanților nu le-a făcut o deosebită plăcere „să omită" tocmai *victoriile* muncitorilor, dacă nu s-au străduit — „fără să vrea", desigur, — să fie pe placul Kit-Kitîcilor micșorînd numărul muncitorilor învingători.

În orice caz, e de datoria muncitorilor conștienți și organizați să aibă o atitudine precaută, de neîncredere față de statistica fabricanților și să întreprindă încercări perseverente în direcția creării unei statistici *proprii*, muncitorești, a grevelor.

Datele generale ale asociației industriașilor cu privire la greve, sub aspectul reușitei lor, sînt următoarele:

Numărul greviștilor	Metalurgiști	Textiliști	Ceilalți	Total
Înfrînți	19 990	43 085	7 150	70 225
Învingători	17 860	20 285	9 520	47 665
Greviști ale căror rezultate nu sînt clare	2 625	3 220	7 890	13 735
Total	40 475	66 590	24 560	131 625

De aici se poate vedea că cele mai bune rezultate le-au obținut grevele muncitorilor din *celelalte* ramuri industriale: aici numărul învingătorilor este *mai mare* decît acela al învinșilor. Locul al doilea îl ocupă metalurgiștii: numărul învingătorilor este și aici foarte însemnat, reprezentînd peste 40% din numărul total al greviștilor. Cele mai slabe rezultate le-au obținut textiliștii: numărul învinșilor este de peste două ori mai mare decît acela al învingătorilor.

VI

În general vorbind, rezultatele luptei greviste din 1912, deși inferioare celor din 1911, sînt totuși destul de bune. Pentru o mai ușoară comparație între diferiți ani, să pre-

www.dacoromanica.ro

supunem că numărul celor care au făcut greve cu rezultate neclarificate se împarte în mod egal între învingători şi învinşi. În acest caz, vom obţine, pentru ultimele 7 luni ale anului 1912, din 132 000 de grevişti, 77 000 de învinşi (adică 58,4%) şi 55 000 de învingători (adică 41,6%).

Nu putem garanta că aceste date sînt întru totul similare cu cele ale statisticii oficiale pe anii trecuţi. Vom cita totuşi şi aceste din urmă date pentru ca muncitorii să poată aprecia rezultatele cu care se soldează, *în general*, în Rusia grevele în anii buni şi în anii răi ai mişcării muncitoreşti.

	Numărul muncitorilor grevişti (în mii)				
	Învingători	%	Învinşi	%	Total
1895—1904 (total pe 10 ani)	159	37,5	265	62,5	424
1905	705	48,9	734	51,1	1 439
1906	233	50,9	225	49,1	458
1907	59	29,5	141	70,5	200
1908	—	—	—	—	—
1909	—	—	—	—	—
1910	—	—	—	—	—
1911	49	51,0	47	49,0	96
1912 (7 luni)	55	41,6	77	58,4	132

Prin urmare, în a doua jumătate a anului 1912 rezultatele grevelor sînt *mai proaste* decît în anii 1905, 1906 şi 1911, dar *mai bune* decît în anii 1895—1904 şi *mai bune* decît în 1907. Repetăm, datele pentru diferiţi ani de care dispunem nu sînt, probabil, absolut comparabile, totuşi ele ne pot da o oarecare idee despre starea de lucruri existentă.

Ţinem să menţionăm că, potrivit statisticii grevelor din Anglia, procentul muncitorilor care au cîştigat greva în 10 ani 1900—1909 este, în medie, de 26,8%, al acelora care au pierdut este de 31,7%, iar al acelora care au terminat lupta printr-un compromis este de 41,3%. Dacă pe aceştia din urmă îi împărţim în mod egal între învingători şi învinşi, obţinem : *învingători* — 47,5%, iar

www.dacoromanica.ro

învinşi — 52,3%. Grevele din Rusia din anii 1905 şi 1906, precum şi cele din 1911 au repurtat succese mai mari decît grevele medii din Anglia, cu toată superioritatea indiscutabilă a muncitorilor englezi sub raportul organizării şi al libertăţii politice.

VII

Nu sînt lipsite de interes nici rezultatele grevelor metalurgiştilor din diferite regiuni ale Rusiei.

Regiunile Moscova şi Petersburg se deosebesc, în această privinţă, de toate celelalte. În aceste regiuni, în ultimele 7 luni ale anului 1912, atît grevele metalurgiştilor cît şi grevele tuturor muncitorilor în general au fost relativ lipsite de succes. În celelalte regiuni se observă un fenomen contrar.

Iată datele cu privire la regiunile Moscova şi Petersburg :

	Numărul metalurgiştilor participanţi la greve în ultimele 7 luni ale anului 1912	
	În regiunea Moscova	În regiunea Petersburg
Învinşi	3 420	10 840
Învingători	40	4 170
Cu rezultate neclarificate	300	150
Total	3 760	15 160

Numărul muncitorilor învinşi este cu mult mai mare decît al celor învingători. Acelaşi lucru se poate spune şi despre textiliştii din ambele regiuni şi despre „ceilalţi" din regiunea Petersburg. Numai în regiunea Moscova „ceilalţi" au un număr mai mare de învingători (4 380) decît de învinşi (1 230).

Pe cît se vede, în regiunile Moscova şi Petersburg au existat anumite condiţii comune nefavorabile pentru grevele muncitoreşti aproape în toate ramurile industriale.

www.dacoromanica.ro

Dimpotrivă, în Sud, în Ţinutul baltic şi în regatul Poloniei, grevele tuturor muncitorilor în general şi ale metalurgiştilor în special au avut succes.

	Numărul metalurgiştilor participanţi la greve în ultimele 7 luni ale anului 1912		
	în Sud	în Ţinutul baltic	în regatul Poloniei
Învinşi	4 390	440	900
Învingători	10 040	720	2 890
Cu rezultate neclarificate	2 175	—	—
Total	16 605	1 160	3 790

În regatul Poloniei, cea mai importantă victorie este aceea a metalurgiştilor, şi, în general, în această regiune condiţiile economice ale luptei greviste au fost dintre cele mai favorabile pentru muncitori. Aici, ei au învins în *toate* ramurile industriei (în Sud au fost învinşi „ceilalţi", iar în Ţinutul baltic lupta textiliştilor s-a încheiat cu rezultate „nule" : au fost 1 485 de învingători şi tot atîţia învinşi). Pînă şi textiliştii, care în general au suferit, în întreaga Rusie, în a doua jumătate a anului 1912, cea mai puternică înfrîngere (43 000 de învinşi la 20 000 de învingători), în regatul Poloniei au obţinut rezultate strălucite : numai 390 de învinşi şi 8 060 de învingători.

În vestul şi sudul Rusiei, muncitorii au desfăşurat ofensiva împotriva capitaliştilor, obţinînd victorii importante ; la Moscova şi la Petersburg, ei au fost de asemenea în ofensivă, în majoritatea cazurilor însă atacurile lor au fost respinse. Din păcate, datele pe care le analizăm sînt prea sărăcăcioase şi nu ne permit să facem o comparaţie cu anul 1911, aşa încît nu se poate trage o concluzie precisă în legătură cu cauzele acestei deosebiri.

VIII

În ceea ce priveşte dîrzenia grevelor, metalurgiştii ocupă, după cum am văzut, primul loc, iar textiliştii — ultimul. Este interesant să facem o comparaţie, din acest punct

www.dacoromanica.ro

de vedere, între grevele metalurgiștilor încununate de succes și cele soldate cu înfrîngerea lor. Iată datele în această privință :

	Numărul muncitorilor metalurgiști participanți la greve	Numărul zilelor pierdute (mii)	Numărul mediu de zile pierdute de fiecare grevist
Învinși	19 990	230,7	11,5
Învingători	17 860	387,3	21,7
Cu rezultate neclarificate	2 625	145,3	55,4
Total	40 475	763,3	18,8

Vedem că grevele reușite ale metalurgiștilor se caracterizează printr-o dîrzenie aproape de două ori mai mare decît cele nereușite (21,7 zile față de 11,5). Victoria nu a fost ușoară. Capitaliștii au putut fi înfrînți numai în urma unor acțiuni deosebit de energice și perseverente. Iar cu rezultate neclarificate au rămas, pe cît se vede, acele greve în care forțele „dușmanilor" au ajuns într-o măsură mai mare sau mai mică la un echilibru, iar lupta s-a caracterizat printr-o dîrzenie cu totul neobișnuită : durata medie a acestor greve neprecise (în ceea ce privește rezultatele) a fost de 55,4 zile.

De remarcat că și la „ceilalți" muncitori grevele cu rezultate pozitive dovedesc mai multă dîrzenie ; la textiliști, lucrurile s-au petrecut însă invers : mai dîrze s-au dovedit grevele care s-au soldat printr-o înfrîngere.

Comparînd datele cu privire la dîrzenia luptei greviste a metalurgiștilor din diferite regiuni, obținem următoarele rezultate :

	Durata medie a grevei de fiecare muncitor metalurgist grevist				
	în regiunea Moscova	în regiunea Petersburg	în Ținutul baltic	în Sud	în regatul Poloniei
La învinși	11,5	12,1	5,9	12,0	5,2
La învingători	7,5	37,2	23,7	14,9	22,4
La cei cu rezultate neclarificate	12,0	261,3	—	47,1	—
Total	11,5	21,4	17,0	18,4	18,3

www.dacoromanica.ro

Primul loc în ceea ce priveşte dîrzenia în greve a metalurgiştilor în general îl deţine regiunea Petersburg; urmează regiunea din Sud, apoi regatul Poloniei, Ţinutul baltic şi, în sfîrşit, regiunea Moscova.

Cu excepţia regiunii Moscova, în toate celelalte regiuni grevele care s-au încheiat cu succes au fost mult mai dîrze decît cele nereuşite.

Judecînd după dîrzenia în luptă, precum şi după procentul muncitorilor participanţi la lupta grevistă, metalurgiştii din Petersburg joacă rolul de avangardă faţă de metalurgiştii din întreaga Rusie. Acelaşi rol îl au metalurgiştii în general faţă de muncitorii din celelalte ramuri industriale.

IX

În darea de seamă a asociaţiei industriaşilor din Moscova se face o extrem de scurtă descriere a unora dintre greve. Reproducem cîteva pasaje din aceste descrieri pentru ca muncitorii metalurgişti să poată vedea *cum* e înfăţişată lupta lor de către domnii care întocmesc dările de seamă ale fabricanţilor.

În regiunea Moscova se remarcă greva celor 1 200 de muncitori de la atelierele de lăcătuşerie artistică. Despre ea am mai vorbit.

În regiunea Petersburg, una din cele mai îndîrjite greve este, după părerea industriaşilor, cea de la Siemens şi Halske, care a luat sfîrşit la 19 august şi care a durat 14 săptămîni. După statistica asociaţiei industriaşilor, la această grevă au participat 1 600 de muncitori. Administraţia uzinei n-a consimţit să anuleze amenda aplicată pentru sărbătorirea zilei de 1 Mai, dar „şi-a exprimat, în schimb, intenţia de a acorda muncitorilor de crăciun, sub formă de gratificaţie, cîte 3 ruble. Administraţia uzinei a consimţit apoi să includă ziua de 1 Mai în lista sărbătorilor în cazul cînd nu va întîmpina piedici din partea guvernului“ (pag. 38 a dării de seamă). „În cursul grevei — citim în darea de seamă —, nu o dată au avut loc atacuri ale muncitorilor împotriva noilor angajaţi, cu aju-

www.dacoromanica.ro

torul cărora uzinele au reușit să reînceapă, în parte, lucrul".

Dintre grevele metalurgiștilor din Sud, remarcabilă este greva celor 3 886 de oameni de la șantierele navale de la Nikolaev, care a dus la pierderea a peste 155 000 de zile de muncă. Muncitorii au cerut ziua de muncă de 8 ore, sporirea salariului cu 50%, desființarea amenzilor și a tuturor muncilor suplimentare, înființarea instituției delegaților aleși etc. Greva a durat toată luna iunie. „La sfîrșitul lunii iunie s-a stabilit o înțelegere între muncitori și administrația uzinei pe baza următoarelor condiții: reîntoarcerea tuturor muncitorilor la locurile lor de muncă, acceptarea de către uzină a delegaților aleși, deschiderea de cantine și sporirea salariilor cu 18%". În cursul grevei s-au produs o serie de ciocniri între greviști și spărgătorii de greve.

Un caracter deosebit de dîrz a avut greva din noiembrie a celor 2 000 de muncitori de la Uzina de locomotive din Harkov. Uzina primise comenzi urgente de la stat și a avut de suferit „pierderi imense de pe urma întreruperii lucrului".

Dintre grevele din Ural care n-au intrat *de loc* în statistica asociației fabricanților trebuie menționată greva de la Uzinele „Sîsert". Muncitorii au obținut mărirea salariilor. „La Zlatoust, la fabrica de armament a statului, motivul grevei l-a constituit moartea a trei muncitori în urma mutilărilor provocate de mașini. Greviștii au cerut instalarea unor dispozitive de protecție, precum și mărirea salariilor".

X

Aruncînd o privire de ansamblu asupra datelor sărăcăcioase furnizate de statistica grevelor întocmită de fabricanți, nu poți trece cu vederea următorul fapt.

Pentru muncitori prezintă mare importanță practică și teoretică o statistică a grevelor completă, întocmită cu grijă, prelucrată în mod rațional și care să fie dată repede publicității. Ea le oferă un material prețios atît pentru a pune în adevărata lumină întreaga cale măreață a miș-

www.dacoromanica.ro

cării muncitoreşti spre ţelurile ei de importanţă mondială, cît şi pentru lămurirea sarcinilor imediate, actuale ale luptei.

În statele cît de cît democratice şi libere este posibilă o statistică oficială mai mult sau mai puţin acceptabilă. La noi nu poate fi vorba de aşa ceva. Statistica noastră oficială este proastă, în mod absurd fărîmiţată între diferite „departamente", inexactă şi totodată apare cu întîrziere. Statistica fabricanţilor este ceva mai bună, dar şi mai puţin completă, deşi apare, cîteodată, ceva mai repede decît la adormitul funcţionar de stat al Rusiei.

Muncitorii trebuie să se gîndească la o statistică *proprie*, muncitorească, a grevelor. Dificultăţile în ceea ce priveşte întocmirea unei astfel de statistici sînt, desigur, din cale-afară de mari, dacă ţinem seama de persecuţiile dezlănţuite la noi împotriva asociaţiilor muncitoreşti şi a presei muncitoreşti. Aceste dificultăţi nu pot fi învinse dintr-o dată. Dar nu stă în obiceiul muncitorilor să se teamă de persecuţii şi să dea înapoi în faţa greutăţilor.

Chiar o statistică muncitorească parţială a grevelor, adică o statistică în care să fie cuprinse diferite regiuni, diferite ramuri industriale şi intervale relativ mici de timp, ar fi de mare folos. O asemenea statistică i-ar învăţa pe muncitori să-şi organizeze mai complet şi mai bine lucrurile şi va permite cîteodată să se facă o comparaţie între tabloul înfăţişat de fabricanţi sau de funcţionari şi acela zugrăvit de muncitorii înşişi.

De aceea ne permitem să încheiem această analiză a statisticii fabricanţilor cu urarea ca muncitorii, în pofida tuturor piedicilor, să încerce încă o dată să întocmească o statistică proprie, muncitorească, a grevelor. Doi-trei muncitori conştienţi pot întocmi o descriere precisă a fiecărei greve, arătînd data începerii şi pe cea a terminării ei, numărul participanţilor (clasificaţi după sex şi după vîrstă, dacă este posibil), cauzele grevei şi rezultatele ei. O asemenea descriere trebuie să fie trimisă în mai multe exemplare : unul la conducerea uniunii muncitoreşti respective (sindicală sau alta, sau redacţiei organului sindical) ; altul la organul central al presei muncitoreşti ; în sfîrşit,

www.dacoromanica.ro

un al treilea pentru informarea deputatului muncitorilor în Duma de stat.

Atît statistica grevelor întocmită de fabricanți cît și cea oficială vor cuprinde *întotdeauna* nu numai lacune, ci și denaturări. Pînă și în presa care simpatizează cu muncitorii găsești cîteodată o apreciere a grevelor monstruos de greșită, absurdă și pe de-a-ntregul pătrunsă de spirit burghez, aprecierea că grevele ar fi o manifestare a „patimii" etc.

Numai muncitorii înșiși, apucîndu-se de această treabă, vor contribui — cu timpul, după o muncă perseverentă și eforturi susținute — la o mai bună cunoaștere a propriei lor mișcări și-i vor asigura astfel succese mai însemnate.

„Metallist" nr. 7, 8 și 10 din 24 august, 18 septembrie și 25 octombrie 1913
Semnat : V. Ilin

Se tipărește după textul apărut în revistă

www.dacoromanica.ro

BURGHEZIA RUSĂ ŞI REFORMISMUL RUS

Discursul ţinut la Nijni-Novgorod de d-l Salazkin, care, în numele negustorimii din Rusia, a atras atenţia primministrului asupra „necesităţii urgente" a unor reforme politice radicale, a fost deja relevat şi analizat în presa muncitorească. Trebuie totuşi să ne mai oprim asupra acestui discurs pentru a sublinia două lucruri deosebit de importante.

Cît de repede şi-au schimbat rolurile nobilimea unită şi negustorimea din Rusia ! Pînă în 1905, timp de peste patruzeci de ani, nobilimea a făcut pe liberala şi a reamintit în mod respectuos de constituţie, în timp ce negustorimea părea mai mulţumită, mai puţin opoziţionistă.

După 1905 lucrurile s-au schimbat cu totul. Nobilimea a devenit arhireacţionară. Ea este pe deplin mulţumită de constituţia de la 3 iunie şi ar dori modificarea ei doar în sensul unei orientări spre dreapta. Negustorimea, dimpotrivă, a devenit o opoziţie hotărît liberală.

Rusia pare că „s-a europenizat" dintr-o dată, adică s-a încadrat în relaţiile obişnuite — în Europa — dintre feudal şi burghez. Aceasta, se înţelege, s-a putut întîmpla numai pentru că, în Rusia, la baza grupărilor politice s-au aflat vreme îndelungată relaţii pur capitaliste. Ele s-au dezvoltat începînd din 1861 şi au ajuns repede la o maturitate deplină în focul lui 1905. Toată frazeologia narodnicistă pe tema unui aşa-zis specific principial al Rusiei, toate încercările lor de a se situa deasupra claselor sau în afara claselor, toate raţionamentele lor în legătură

www.dacoromanica.ro

cu viaţa politică şi economică din Rusia şi-au pierdut dintr-o dată orice interes, au devenit nişte vechituri plicticoase, absurde, demodate şi ridicole.

Aceasta a însemnat un pas înainte, izbăvirea de o dăunătoare autoînşelare, debarasarea de speranţele puerile de a obţine ceva pozitiv, serios, fără luptă de clasă. Situează-te de partea cutărei sau cutărei clase, contribuie la înţelegerea şi dezvoltarea cutărei sau cutărei politici de clasă — iată lecţia dură, dar folositoare pe care a dat-o într-o formă pozitivă anul 1905 şi pe care a confirmat-o într-o formă negativă sistemul de la 3 iunie.

Flecăreala intelectualilor liberali şi a narodnicilor micburghezi, care se situează în afara claselor, a fost măturată definitiv din calea istoriei. Şi e foarte bine că a fost măturată. Doar era şi timpul !

Priviţi, pe de altă parte, reformismul negustorimii liberale din Rusia. Ea vorbeşte despre „necesitatea imperioasă a reformelor" menţionate în manifestul de la 17 octombrie. Este îndeobşte cunoscut că în acest manifest sînt indicate „bazele de neclintit ale libertăţii cetăţeneşti", „inviolabilitatea reală a persoanei", „libertatea conştiinţei, a cuvîntului, a întrunirilor şi a asociaţiilor", apoi „dezvoltarea continuă a principiului sufragiului universal".

Este clar că avem, într-adevăr, aici o listă de reforme politice fundamentale. Este clar că înfăptuirea numai a uneia dintre aceste reforme ar însemna o considerabilă schimbare spre mai bine.

Şi iată că *toate* aceste reforme sînt cerute de *întreaga* negustorime, cea mai puternică clasă din punct de vedere economic din Rusia capitalistă. De ce atunci această revendicare este întîmpinată cu o totală indiferenţă, de ce pare ea pur şi simplu lipsită de seriozitate tuturor, începînd cu primul ministru, care a ascultat, a băut, a mîncat, a răspuns la întrebări, a mulţumit şi a plecat, şi terminînd cu acel negustor din Moscova care a declarat că Salazkin a rostit cuvinte minunate, dar că nu va ieşi nimic din ele ?

De ce ?

www.dacoromanica.ro

Pentru că Rusia trece printr-o situaţie istorică specifică, pe care statele mari din Europa nu o mai cunosc de multişor (dar care, la timpul său, a existat în fiecare din ele), cînd reformismul devine deosebit de obtuz, ridicol, neputincios şi, de aceea, respingător. Fără îndoială, înfăptuirea oricăreia dintre reformele pe care le revendică negustorime· — şi a libertăţii conştiinţei, şi a libertăţii de asociere sau a altei libertăţi — ar însemna o mare schimbare spre mai bine. Orice clasă înaintată, inclusiv şi în primul rînd clasa muncitoare, s-ar agăţa cu amîndouă mîinile de cea mai mică posibilitate de a aduce pe calea reformelor o schimbare în mai bine.

Acest adevăr simplu nu-l pot înţelege în ruptul capului oportuniştii, care ridică în slava cerului preaînţeleptele lor „revendicări parţiale", deşi exemplul muncitorilor care s-au agăţat de reforma „parţială" (dar reală) a asigurărilor trebuia să fie instructiv pentru toată lumea.

Realitatea este însă că în reformismul liberalilor nu există nimic *„real"* în ceea ce priveşte reformele politice. Cu alte cuvinte, atît negustorimea cît şi octombriştii şi cadeţii — care constituie majoritatea în Dumă — ştiu foarte bine cu toţii că nu există şi nu poate exista nici cea mai mică cale reformistă spre vreo reformă dintre cele cerute de Salazkin. Toţi o ştiu, o înţeleg şi o simt.

Pentru acest motiv, simpla indicaţie că nu există o cale reformistă conţine mult mai mult realism istoric, mult mai multă realitate şi eficacitate istorică decît flecăreala grandilocventă, umflată, pompoasă pe tema unor reforme sau a altora. Cine ştie bine că nu există o cale reformistă şi împărtăşeşte şi altora această convingere face *de fapt* de o mie de ori mai mult pentru folosirea şi asigurarea oricărei „posibilităţi" în vederea progresului democraţiei decît flecarii, care nu cred nici ei în ceea ce spun despre reforme.

Pentru Rusia contemporană este *deosebit* de valabil un adevăr, confirmat de sute de ori de istoria universală, şi

www.dacoromanica.ro

anume : reformele sînt posibile numai ca rezultat accesoriu al unei mişcări care e cu totul lipsită de orice îngustime reformistă. De aceea este reformismul liberal atît de mort. De aceea este atît de viu dispreţul pe care-l manifestă democraţia şi clasa muncitoare faţă de reformism.

5

„Severnaia Pravda" nr. 21 din 27 august 1913, „Naş Puti" nr. 3 din 28 august 1913 Semnat : V. I l i n

Se tipăreşte după textul apărut în ziarul „Severnaia Pravda" confruntat cu textul apărut în ziarul „Naş Puti"

www.dacoromanica.ro

ROLUL STĂRILOR SOCIALE ŞI AL CLASELOR ÎN MIŞCAREA DE ELIBERARE

Într-o revistă juridică [116] au fost publicate o serie de date statistice cu privire la crimele contra siguranţei statului în Rusia. Aceste date sînt deosebit de instructive; ele ne furnizează un material precis în legătură cu rolul stărilor sociale şi al claselor în mişcarea de eliberare, în diferite perioade istorice.

Din păcate, ele sînt cu totul incomplete. Sînt prezentate date numai pentru perioadele: 1827—1846 (perioada iobăgiei); 1884—1890 (perioada mişcării „raznocinţilor", în care mişcarea burghezo-liberală se îmbină cu cea liberală-narodnicistă). În sfîrşit, perioada direct prerevoluţionară (1901—1903) şi cea revoluţionară (1905—1908), adică perioada mişcării burghezo-democratice şi aceea a mişcării proletare.

Datele cu privire la rolul stărilor sociale sînt următoarele. Din 100 de acuzaţi de crime contra siguranţei statului au fost:

Perioadele	Nobili	Mic-burghezi şi ţărani	Cler	Negustorime
1827—1846	76	23	?	?
1884—1890	30,6	46,6	6,4	12,1
1901—1903	10,7	80,9	1,6	4,1
1905—1908	9,1	87,7	?	?

De aici se vede limpede cît de rapid s-a democratizat mişcarea de eliberare din secolul al XIX-lea şi cît de brusc s-a schimbat compoziţia ei de clasă. Perioada iobăgiei

www.dacoromanica.ro

(1827—1846) se caracterizează printr-o predominare totală a nobilimii. Ea se întinde de la decembrişti pînă la Herzen. Rusia iobăgistă este oprimată şi încremenită. Protestează doar o minoritate infimă de nobili, care, neavînd sprijinul poporului, sînt neputincioşi. Cei mai buni oameni din rîndurile nobililor au contribuit însă la *trezirea* poporului.

Perioada raznocinţilor, sau burghezo-liberală (1884—1890) : nobilii încep să reprezinte o parte mai mică în rîndurile participanţilor la mişcarea de eliberare. Dacă însă le adăugăm clerul şi negustorimea, obţinem 49%, adică *aproape jumătate*. Mişcarea mai este încă, pe jumătate, o mişcare a claselor privilegiate : a nobililor şi a vîrfurilor burgheziei. De aici neputinţa ei, cu tot eroismul unor oameni izolaţi.

Perioada a treia (1901—1903) şi a patra (1905—1908) sînt perioade ale democraţiei ţărăneşti şi proletare. Rolul nobilimii este cu totul redus. Mic-burghezii şi ţăranii formează 8/10 înainte de revoluţie şi 9/10 în timpul revoluţiei. Masele s-au trezit. De aici decurg două rezultate : 1) posibilitatea de a obţine ceva serios şi 2) ura liberalilor faţă de mişcare (apariţia liberalismului contrarevoluţionar).

Şi mai interesante sînt datele cu privire la ocupaţii, date existente numai pentru ultimele trei perioade. Fiecare 100 de participanţi la mişcarea de eliberare (deferiţi justiţiei pentru crime contra siguranţei statului) se repartizează pe ocupaţii precum urmează :

Perioadele	Agricultură	Industrie şi comerţ	Liber-profesionişti, studenţi şi elevi	Cu ocupaţie neprecisă şi fără ocupaţie
1884—1890	7,1	15,1	53,3	19,9
1901—1903	9,0	46,1	28,7	8,0
1905—1908	24,2	47,4	22,9	5,5

Aceste cifre sînt extrem de instructive. Rolul jucat de raznocinţi în perioada narodnicismului şi a narodovolis-

www.dacoromanica.ro

mului (1884—1890) devine evident de la prima vedere ; *majoritatea* participanţilor sînt studenţi, elevi şi liber-profesionişti (53,3%). Îmbinarea mişcării burghezo-liberale cu cea liberală-narodnică, un rol remarcabil revenind studenţilor, elevilor şi intelectualilor — iată esenţa de clasă a partidelor şi a mişcării de atunci. Ţăranii („agricultura") şi muncitorii industriali („industrie şi comerţ") dau o mică minoritate (7% şi 15%). Aşa-numiţii declasaţi, adică oamenii scoşi din clasa lor, care au rupt legăturile cu o anumită clasă, formează *o cincime* (19,9%), mai mult decît ţăranii, mai mult decît muncitorii !

Iată unde îşi au sursa formele specifice ale mişcării, eroismul ei măreţ şi neputinţa ei.

Se apropie perioada prerevoluţionară (1901—1903). Rolul de frunte îl joacă acum muncitorul de la oraş („industrie şi comerţ"). Deşi reprezintă doar o minoritate a populaţiei, el furnizează *aproape jumătate* (46,1%) din numărul participanţilor. Intelectualii, studenţii şi elevii se situează *deja* pe planul al doilea (în ciuda basmelor născocite de liberali şi de lichidatori pe seama partidului muncitoresc). Rolul ţăranilor este infim (9% din „agricultură"), dar în continuă creştere.

Ultima perioadă, 1905—1908. Rolul muncitorilor de la oraşe a crescut de la 46,1% la 47,4%. Ei au reuşit să trezească masa ţărănimii, care a sporit partea ei de participare la mişcare mai mult decît toate celelalte clase : de la 9% la 24,2%, adică *aproape de trei ori.* Ţărănimea i-a întrecut pe intelectualii liber-profesionişti, pe studenţi şi elevi (22,9%). Rolul declasaţilor, al celor scoşi din clasa lor, este cu totul neînsemnat (5,5%). Caracterul premeditat calomnios al teoriei liberalilor cu privire la esenţa „intelectualistă" a revoluţiei noastre este cît se poate de evident.

Proletariatul şi democraţia burgheză (ţărănimea) — iată cine constituie forţa socială a mişcării. Dar ţărănimea, deşi formează o imensă majoritate în raport cu muncitorii şi orăşenii, se situează cu mult în urma lor, furnizînd doar

www.dacoromanica.ro

o pătrime (24,2%) din participanţi, întrucît ea nu s-a trezit în suficientă măsură.

Ne rămîne să încheiem printr-un elogiu adresat politicii agrare (stolîpiniste) a sistemului de la 3 iunie, care trezeşte cu mult succes, energic şi rapid şi pe ceilalţi...

„Severnaia Pravda" nr. 22 din 28 august 1913, „Naş Puti" nr. 4 din 29 august 1913 Semnat : V. I l i n

Se tipăreşte după textul apărut în ziarul „Severnaia Pravda" confruntat cu textul apărut în ziarul „Naş Puti"

www.dacoromanica.ro

RĂZBOI DE CLASĂ LA DUBLIN

La Dublin, capitala Irlandei, oraş cu o populaţie de o jumătate de milion de suflete şi nu prea industrial, lupta de clasă, care străbate întreaga viaţă a oricărei societăţi capitaliste, s-a ascuţit, luînd forma războiului de clasă. Poliţia pur şi simplu îşi face de cap, poliţişti beţi snopesc în bătăi pe muncitorii paşnici, dau buzna în case, schingiuiesc bătrîni, femei şi copii. Sute de muncitori răniţi (peste 400) şi *doi ucişi* — iată victimele acestui război. Toţi conducătorii de vază ai muncitorilor au fost arestaţi. Oamenii sînt aruncaţi în închisoare pentru cea mai nevinovată cuvîntare. Oraşul are aspectul unei tabere militare.

Ce s-a întîmplat ? Cum de-a izbucnit un astfel de război într-un stat paşnic, liber şi civilizat ?

Irlanda este un fel de Polonie engleză, dar mai mult de tip galiţian decît de tip varşoviano-lodzian-dombrowist. Asuprirea naţională şi reacţiunea catolică au transformat pe proletarii acestei ţări nenorocite în cerşetori, pe ţărani — în sclavi abrutizaţi, ignoranţi şi obtuzi ai clericalismului, burghezia — într-o falangă de capitalişti, care se comportă ca nişte despoţi faţă de muncitori, camuflîndu-se îndărătul unor fraze naţionaliste, şi, în sfîrşit, administraţia — într-o bandă deprinsă să comită tot felul de acte de violenţă.

În prezent, naţionaliştii irlandezi (adică burghezii din Irlanda) au învins : ei îşi răscumpără pămînturile de la moşierii (landlorzii) englezi şi capătă *o autoconducere* naţională (faimosul home rule [117], pentru care Irlanda a dus

www.dacoromanica.ro

o luptă atît de îndelungată şi atît de îndîrjită împotriva Angliei) ; ei vor cîrmui nestingheriţi pe pămînturile „lor", laolaltă cu popii „lor" irlandezi.

Şi iată că această burghezie naţionalistă irlandeză îşi sărbătoreşte victoria ei „naţională", maturitatea ei „politică" declarînd război pe viaţă şi pe moarte mişcării muncitoreşti din propria ţară.

Dublinul este reşedinţa guvernatorului englez. În realitate puterea acestuia e mai mică decît a conducătorului capitaliştilor din Dublin, un oarecare Murphy, editorul ziarului „Independent" [118] (să nu vi se pară glumă !), principalul acţionar şi director al societăţii de tramvaie din acest oraş şi acţionar la un număr nesfîrşit de întreprinderi capitaliste din Dublin. Murphy a declarat — desigur, în numele tuturor capitaliştilor din Irlanda — că este gata să pună la dispoziţie trei sferturi de milion de lire sterline (circa 7 000 000 de ruble) pentru distrugerea sindicatelor din Irlanda.

Aceste sindicate însă au început să se dezvolte admirabil. În urma canaliilor burgheze din Irlanda, care-şi sărbătoreau victoria „naţională", păşea proletariatul irlandez, care începea să se trezească la conştiinţa de clasă. Acesta şi-a găsit un conducător talentat în tovarăşul *Larkin*, secretarul sindicatului muncitorilor irlandezi din transporturi. Om de o energie irlandeză clocotitoare, înzestrat cu un strălucit talent oratoric, Larkin făcea minuni în rîndurile muncitorilor necalificaţi, în rîndurile acestei mase a proletariatului britanic pe care, în Anglia, blestematul spirit mic-burghez, liberal, aristocratic al muncitorului englez „calificat" (skilled), o separă atît de frecvent de muncitorii înaintaţi.

Sindicatele muncitoreşti irlandeze încep să fie cuprinse de un spirit nou. Masele de muncitori necalificaţi au adus în aceste sindicate o înviorare fără precedent. Au început să se organizeze pînă şi femeile, ceea ce constituie un fenomen fără precedent în Irlanda catolică. Dublinul promitea să devină oraş fruntaş în întreaga Mare Britanie în ceea ce priveşte organizarea muncitorilor. Ţara în care caracteristice erau figurile popilor catolici, graşi, ghiftuiţi şi acelea ale muncitorilor săraci, flămînzi, zdrenţuiţi, care

www.dacoromanica.ro

umblă şi duminica jerpeliţi fiindcă nu au cu ce să-şi cumpere haine de sărbătoare, — această ţară, strivită de o îndoită şi întreită asuprire naţională, a început să devină ţara unei armate de proletari bine organizate.

Murphy a declarat cruciada burgheziei împotriva lui Larkin şi a „larkinismului". Pentru început au fost concediaţi 200 de muncitori de la tramvaie, cu scopul de a provoca o grevă în timpul expoziţiei şi de *a învenina* toată lupta. Sindicatul muncitorilor din transporturi declară grevă, cerînd reprimirea celor concediaţi. Murphy organizează lock-outuri împotriva muncitorilor. Aceştia răspund cu greve. Se duce un război pe toată linia. Pasiunile se dezlănţuie.

Larkin, care este de altfel nepotul cunoscutului Larkin executat în 1867 pentru participare la mişcarea irlandeză de eliberare, rosteşte cuvîntări înflăcărate la diferite mitinguri. Într-o asemenea cuvîntare el menţionează şi faptul că partidul burghezilor englezi, duşmani ai legii irlandeze „home rule", cheamă deschis la împotrivire faţă de guvern, ameninţă cu revoluţia, organizează împotrivirea armată faţă de această lege, inundă ţara cu chemări la revoluţie bucurîndu-se de o totală impunitate.

Dar ceea ce le este permis reacţionarilor, şoviniştilor *englezi,* lui Carson, Londonderry, Bonar Law (Purişkevicii englezi, naţionaliştii care duc o campanie împotriva Irlandei), nu-i este permis proletariatului socialist. Larkin este arestat. Mitingul muncitoresc este interzis.

Totuşi Irlanda nu este Rusia. Atentatul la libertatea întrunirilor dezlănţuie o furtună de proteste. *A fost nevoie* de trimiterea lui Larkin în judecată. Dar la proces Larkin se transformă în acuzator, aducînd, de fapt, pe banca acuzaţilor pe însuşi Murphy. În cursul audierii martorilor, Larkin dovedeşte că Murphy a dus tratative îndelungate cu guvernatorul chiar înainte de arestarea lui, a lui Larkin. El declară că poliţia se află în solda lui Murphy, şi nimeni nu cutează să respingă această acuzaţie.

Larkin este eliberat pe cauţiune (libertatea politică nu poate fi desfiinţată dintr-o dată). El declară că va participa în orice caz la miting. Şi, într-adevăr, el vine travestit şi începe să vorbească în faţa mulţimii. Poliţia îl

www.dacoromanica.ro

recunoaşte, pune mîna pe el şi-l snopeşte în bătăi. Începe dictatura bîtei poliţieneşti, care timp de două zile practică bătaia în masă, schingiuirea femeilor şi a copiilor. Poliţia dă buzna în casele muncitorilor. Muncitorul *Nolan*, membru al sindicatului muncitorilor din transporturi, este omorît în bătaie. Un alt muncitor moare de pe urma rănilor căpătate.

Joi 4 septembrie (22 august st.v.) a avut loc înmormîntarea lui Nolan. Proletarii din Dublin au format un cortegiu funebru de 50 000 de oameni care au condus la locul de veci rămăşiţele pămînteşti ale tovarăşului lor. Fiarele poliţiste s-au ascuns, neîndrăznind să întărîte masele, şi ordinea a fost exemplară. „E o demonstraţie mai impunătoare decît cea de la înmormîntarea lui Parnell" (cunoscutul lider al naţionaliştilor irlandezi) — a declarat un bătrîn irlandez unui corespondent german.

Evenimentele de la Dublin vor constitui un punct de cotitură în istoria mişcării muncitoreşti şi a socialismului din Irlanda. Murphy a ameninţat că va distruge sindicatele muncitoreşti din Irlanda. El nu a făcut decît să distrugă ultimele rămăşiţe ale influenţei burgheziei naţionaliste irlandeze asupra proletariatului din Irlanda. El a contribuit la făurirea, în Irlanda, a unei mişcări muncitoreşti revoluţionare de sine stătătoare, străină de prejudecăţi naţionaliste.

Acest lucru s-a făcut simţit imediat la congresul sindicatelor (trade-unionurilor) care s-a deschis la 1 septembrie (19 august st.v.) la Manchester. Evenimentele de la Dublin i-au înflăcărat pe delegaţi, în pofida împotrivirii manifestate de oportuniştii din sindicate, pătrunşi de spirit mic-burghez şi de admiraţie faţă de superiori. Delegaţia muncitorilor din Dublin a fost întîmpinată cu ovaţii. Delegatul Partridge, preşedintele secţiei din Dublin a uniunii sindicale a metalurgiştilor, a povestit despre revoltătoarele acte de violenţă la care s-a dedat poliţia la Dublin. O tînără muncitoare tocmai se pregătea de culcare, cînd în casă au năvălit poliţiştii. Tînăra s-a ascuns în closet. Au scos-o de acolo tîrînd-o de păr. Poliţiştii fuseseră îmbătaţi. Aceşti „oameni" (în ghilimele) au molestat băieţi de zece ani şi copii de cinci ani!

www.dacoromanica.ro

Partridge a fost arestat în două rînduri pentru cuvîntări pe care însuşi judecătorul le-a calificat drept paşnice. Sînt sigur, a spus Partridge, că acum voi fi aresat chiar dacă aş spune în public „Tatăl nostru".

Congresul de la Manchester a trimis o delegaţie la Dublin. Burghezia locală a recurs din nou la arma naţionalistă (întocmai cum procedează la noi burghezii naţionalişti în Polonia, în Ucraina sau printre evrei !), declarînd că „englezii n-au ce căuta pe pămîntul Irlandei !" *Din fericire* însă, naţionaliştii şi-au pierdut influenţa asupra muncitorilor *.

La Congresul de la Manchester s-au spus lucruri care nu s-au mai auzit de multă vreme. S-a propus mutarea întregului congres la Dublin şi organizarea unei greve în întreaga Anglie. Smillie, preşedintele sindicatului minerilor, a declarat că metodele folosite la Dublin vor face pe toţi muncitorii englezi să pornească la revoluţie şi că îi vor învăţa mînuirea armei.

Masele muncitoreşti din Anglia trec încet, dar ferm pe o cale nouă, — de la apărarea măruntelor privilegii ale aristocraţiei muncitoreşti la măreaţa luptă eroică a maselor înseşi pentru o nouă orînduire a societăţii. Şi, pornind pe această cale, proletariatul englez, prin energia şi spiritul său de organizare, va înfăptui socialismul mai repede şi mai temeinic decît oricare altul.

„Severnaia Pravda" nr. 23
din 29 august 1913,
„Naş Puti" nr. 5
din 30 august 1913
Semnat : V.

Se tipăreşte după textul
apărut în ziarul
„Severnaia Pravda"

---

* Naţionaliştii irlandezi au şi început să-şi exprime temerea că Larkin va organiza un partid muncitoresc irlandez independent, de care va trebui să se ţină seama în primul parlament naţional irlandez.

www.dacoromanica.ro

NOI MĂSURI DE „REFORMĂ" AGRARĂ

Guvernul a elaborat un nou proiect de lege cu privire la proprietatea țărănească. Se prevede o rapidă „îngrădire a fărîmițării" hutorelor și otruburilor. Moșierii vor „să apere mica proprietate funciară" împotriva destrămării și fărîmițării.

Esența legii constă în faptul că se interzice fărîmițarea parcelelor țărănești *mijlocii*, adică a hutorelor și otruburilor. Atît în caz de vînzare cît și în caz de moștenire, loturile de acest fel trebuie să rămînă în mîinile unui singur proprietar. Ceilalți moștenitori primesc „răscumpărarea" în bani, pe baza evaluării făcute de comisiile agrare moșierești.

Banii necesari pentru aceste răscumpărări sînt acordați, în condiții deosebit de avantajoase, prin banca țărănească și sînt garantați prin ipotecă asupra pămîntului. Mărimea loturilor mijlocii (indivizibile) este stabilită pe baza legilor iobăgiste din 1861 cu privire la mărimea lotului stabilită prin decret.

Importanța acestui proiect de lege este evidentă. Moșierii vor să creeze pentru burghezia țărănească o proprietate funciară privilegiată și apărată împotriva capitalismului. Moșierii, simțind că privilegiile lor și proprietatea lor funciară iobăgistă se clatină, caută să atragă de partea lor pătura burgheziei țărănești, infimă ca număr, dar cea mai avută. Eu împart cu voi o mică parte din privilegiile mele, spune moșierul chiaburilor și bogătanilor, vă ajut să vă îmbogățiți pe spinarea masei de țărani, care se ruinează,

www.dacoromanica.ro

iar voi să mă apăraţi împotriva acestei mase, să fiţi reazemul ordinii. Iată semnificaţia de clasă a noului proiect de lege.

Există aici cea mai deplină concordanţă cu linia generală a politicii agrare de la 3 iunie, a aşa-zisei politici stolîpiniste. E una şi aceeaşi politică moşierească, şi moşierii, ca clasă, nu pot duce o altă politică în Rusia de după 1905. Ei nu-şi pot apăra altfel privilegiile şi chiar propria lor existenţă.

Democraţia — atît cea muncitorească cît şi cea burgheză (adică masa ţărănimii) — trebuie să înţeleagă acest adevăr incontestabil al relaţiilor de clasă şi să tragă concluziile ce se impun de aici. Nimic nu-i mai absurd şi mai reacţionar decît punctul de vedere birocratic pe care s-au situat liberalii şi narodnicii, care se tem de *circulaţia* pămînturilor ţărăneşti, adică de vînzarea-cumpărarea lor liberă. De pildă, „Reci", în cele două editoriale în care se ocupă de noul proiect de lege, declară că „apărarea micii proprietăţi funciare este un fenomen necesar". Nenorocirea este, vedeţi dv., că politica agrară de la 3 iunie a fost adoptată „pe neaşteptate, ca o puternică armă politică".

Preaînţeleptul liberal, în rolul de birocrat „situat deasupra claselor", are o atitudine reprobativă faţă de Stolîpin, conducătorul moşierilor, pentru că acesta foloseşte arma politică în favoarea moşierilor ! Dorinţa laşă de a se ascunde de inevitabila luptă de clasă este camuflată cu lamentări pe tema legăturii dintre interesele unei clase şi politica ei. Nu-i deci de mirare că Stolîpin nu făcea decît să ia în rîs pe *asemenea* adversari.

„Apărarea micii proprietăţi funciare", această formulă preferată a liberalilor (din Rusia) şi a narodnicilor, este o frază reacţionară. Clasa muncitoare sprijină ţărănimea (şi o conduce) numai atunci cînd — şi în măsura în care — ea acţionează democratic, adică în interesul dezvoltării sociale şi al dezvoltării capitalismului, în interesul izbăvirii ţării de asuprirea iobăgiştilor şi de privilegiile lor. În schimb, orice îngrădire a circulaţiei pămînturilor ţărăneşti este o măsură, în primul rînd, absurdă, care nu poate opri capitalismul în loc şi care nu face decît să înrăutăţească situaţia maselor, să le îngreuieze viaţa, să împingă la eludarea legii.

www.dacoromanica.ro

În al doilea rînd, ea este o măsură care creează de fapt o pătură subţire de mic-burghezi *privilegiaţi*, care sînt cei mai anchilozaţi şi mai obtuzi duşmani ai progresului.

Politicii de clasă a moşierilor-iobăgişti, clasa muncitoare nu-i opune fraze în spiritul celor situaţi „deasupra claselor", ci interesele altor clase, care formează nouă zecimi din populaţie. Ţărănimea, ca masă mic-burgheză, va oscila multă vreme între democratismul consecvent al proletariatului şi speranţa de a primi pomană de la moşieri, de a împărţi privilegiile cu ei.

Condiţiile moşierilor ruşi sînt însă atît de grele pentru ţărani, foametea care se abate, în aceste condiţii, peste milioane de oameni este un fenomen atît de obişnuit, încît nu poate exista nici un dubiu asupra faptului pe cine va urma tot ce este element viu, viabil şi conştient.

„Naş Puti" nr. 4
din 29 august 1913,
„Severnaia Pravda" nr. 24
din 30 august 1913
Semnat: V. Ilin

Se tipăreşte după textul
apărut în ziarul
„Severnaia Pravda"

www.dacoromanica.ro

NEGUSTORUL SALAZKIN ŞI PUBLICISTUL F. D.

Discursul rostit de negustorul Salazkin prezintă, fără îndoială, o deosebită semnificaţie socială. A devenit de domeniul trecutului acea perioadă istorică — a „acumulării primitive" — cînd nobilul-moşier bombănea şi solicita „încredere", iar negustorul îi făcea temeneli şi-i mulţumea umil.

A trecut şi prima fază a perioadei contrarevoluţionare a lui 3 iunie, cînd negustorul, înfricoşat de moarte de mişcarea maselor, îşi îndrepta privirile pline de extaz şi înduioşare către Stolîpin. A început cea de-a doua fază — aceea a avîntului muncitoresc, a înviorării „sociale" şi a liberalismului negustorilor.

Aprecierea justă a acestui liberalism, care ocupă o poziţie de mijloc între octombrism şi partidul cadet, *se impune* tot mai mult (în virtutea desfăşurării evenimentelor) chiar democraţiei mic-burgheze. „Severnaia Pravda" a relevat, de curînd, judiciosul raţionament al ziarului „Kievskaia Mîsl" (vezi „Severnaia Pravda" nr. 9 din 11 august *) cu privire la *separarea* liberalismului de democraţie, la apropierea dintre liberalismul cadet — ca să nu mai vorbim de „progresişti" — şi naţionalismul reacţionar.

Unii publicişti însă, prizonieri ai doctrinei lor oportuniste, rămîn în urmă chiar şi faţă de democraţia micburgheză. În fruntea acestor publicişti se situează, firesc, lichidatorul F.D.

* Vezi volumul de faţă, pag. 393—396. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Referindu-se la discursul rostit de Salazkin, F.D. scria (în „Novaia Raboceaia Gazeta" din 23 august) că au dreptate ultrareacţionarii cînd vociferează împotriva lui Salazkin, „dar dreptate are şi presa de stînga (citeşte : liberală) care arată incapacitatea organică a birocraţiei de a satisface cerinţele actuale ale ţării. Numai «Rossiia» nu are dreptate".

„Poziţia lui Salazkin — scrie F. D. — nu se explică prin dragostea faţă de programele radicale, ci prin lipsa de ordine şi legalitate. Negustorul s-a răzvrătit... Şi dacă aşa stau lucrurile, oricît de ostil ar fi negustorul faţă de programele radicale, el va fi nevoit, dacă nu azi, atunci mîine, să combine eforturile sale cu acelea ale păturilor mai radicale ale populaţiei ţării noastre".

Aceasta este aprecierea pe care o face F.D. El nu merge mai departe de combinarea liberalismului cu muncitorii.

Original punct de vedere ! Combinarea eforturilor negustorului cu acelea ale moşierului ultrareacţionar, asta n-o observă F.D. El nu observă că Salazkin este pentru „temeliile" regimului instaurat la 3 iunie, dorind să-l îndepărteze pe Purişkevici fără a ieşi din cadrul acestor temelii.

El nu observă, pe de altă parte, deosebirea dintre poziţia *reformistă* a liberalilor şi a lui Salazkin şi poziţia clasei muncitoare, străină de meschina îngustime a reformismului. Publicistul F.D. n-a sesizat trăsătura esenţială care deosebeşte în momentul de faţă democraţia de liberalism.

Pe el îl interesează *numai* un singur lucru : „Combinarea" liberalilor cu muncitorii. Interesantă... specialitate !

Examinaţi articolul lui F.D. ca pe un document politic din punct de vedere „general european" (lui F.D. şi prietenilor lui le place doar atît de mult să vorbească de europenismul lor...). Veţi vedea că F.D. împărtăşeşte întru totul poziţia lui Lloyd George şi a ultraoportuniştilor din „partidul laburist" (dacă-i vorba de Anglia) ; — sau pe a lui Combes şi Jaurès (dacă-i vorba de Franţa) ; — sau pe a lui „Berliner Tageblatt" [119], organ al liberalilor de stînga de la Berlin, şi pe a lui Bernstein, Kolb şi Vollmar.

Articolul lui F.D. nu conţine nimic inacceptabil pentru un cadet de stînga, care se străduieşte „să combine" „efor-

www.dacoromanica.ro

turile Salazkinilor cu acelea ale păturilor mai radicale ale țării".

Marxistul le spune muncitorilor: folosiți divergențele dintre cei de seama lui Salazkin și Purișkevici, neutralizînd oscilările Salazkinilor, care „s-au combinat" cu Purișkevicii mult mai strîns decît cu opoziția. Liberalul spune muncitorilor: Salazkinii vor fi nevoiți să-și combine eforturile lor cu ale voastre.

De ce, așadar, a uitat publicistul F.D. să explice rădăcinile de clasă ale reformismului liberalilor în general, ale lui Salazkin în special? De ce a uitat F.D. pînă și să arate toată această îngustime absurdă, ridicolă și monstruoasă, în condițiile din Rusia, a reformismului preconizat de cei de teapa negustorului Salazkin?

Nu cumva din cauză că publicistul nostru, *în pofida* „firmei" sale marxiste, se situează pe un punct de vedere reformist, identic cu cel pe care s-a situat negustorul Salazkin, *în concordanță* cu interesele clasei sale și cu firma sa progresistă, adică semioctombristă?

„Severnaia Pravda" nr. 26 din 1 septembrie 1913
Semnat: Unul aproape împăciuitorist

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

LUPTA PENTRU MARXISM

Problema subscripţiilor muncitoreşti pentru presa muncitorească din Petersburg a cunoscut în ultima vreme o largă dezbatere în coloanele ziarelor. Şi trebuie să recunoaştem că este indiscutabil necesară o foarte minuţioasă şi serioasă dezbatere a ei, întrucît este vorba de o problemă de mare importanţă politică principială.

Cum se pune problema ? Lichidatorii („Novaia Raboceaia Gazeta") sînt pentru împărţirea egalitară a subscripţiilor. Marxiştii („Severnaia Pravda") cer împărţirea subscripţiilor după destinaţia pe care le-o fixează muncitorii care-şi dau obolul. Discutînd despre orientarea cutărui sau cutărui ziar, muncitorii înşişi trebuie să hotărască *cui* îşi acordă subscripţiile.

În primul *document* referitor la această problemă, în rezoluţia celor 22 de muncitori din Vîborg adepţi ai lichidatorismului, lucrurile erau spuse cît se poate de clar (vezi „Novaia Raboceaia Gazeta" nr. 2 din 9 august) : „Sumele rezultate din subscripţiile pentru ziarele muncitoreşti să fie împărţite în mod egal". Apoi, rezoluţiile unei părţi a muncitorilor de la uzinele „Nobel" şi „Putilov" („Novaia Raboceaia Gazeta" nr. 6, 8, 9, 10) susţineau şi efectuau în practică împărţirea sumelor colectate în *trei* părţi *egale :* marxiştilor, lichidatorilor şi populiştilor. Redacţia ziarului „Novaia Raboceaia Gazeta" a aprobat tacit acest lucru şi l-a susţinut în articolul semnat G.R. (nr. 9).

„Severnaia Pravda", dimpotrivă, a arătat că împărţirea în părţi egale nu este un procedeu just, întrucît nu corespunde sarcinilor şi ţelurilor marxismului.

www.dacoromanica.ro

Repetăm, orice muncitor conştient trebuie să se lămurească cu toată atenţia şi absolut independent în privinţa acestei probleme.

Care sînt argumentele pentru împărţirea în mod egal ? Se invocă „lozinca sfîntă a muncitorilor marxişti : proletari din toate ţările, uniţi-vă !"

Se pune însă întrebarea dacă această lozincă cere unirea muncitorilor marxişti, să zicem membri ai unui partid marxist, cu muncitorii care urmează partidele *burgheze*. Chibzuind puţin, orice muncitor va ajunge la concluzia că nu.

În toate ţările, chiar în cele mai înaintate, există muncitori care urmează partidele burgheze : pe liberali în Anglia, pe „radical-socialişti" în Franţa, pe catolici şi partidul „populist", partid liberal, în Germania, partidul reformist (mic-burghez) în Italia etc. şi pînă şi P.P.S. („Partidul socialist polonez"), partid mic-burghez, în Polonia vecină.

Măreaţa lozincă cheamă pe muncitori să se unească într-un partid de clasă proletar, de sine stătător, or, *toate* partidele enumerate mai sus *nu* sînt proletare.

Să trecem la principiul de bază al narodnicilor noştri. Concepţia narodnicilor potrivit căreia desfiinţarea proprietăţii private asupra pămîntului şi împărţirea lui egalitară înseamnă socialism sau „socializare" este o concepţie eronată şi *burgheză*. Marx a arătat de multă vreme că economiştii *burghezi* mai cutezători pot cere şi au cerut desfiinţarea proprietăţii private asupra pămîntului [120]. Aceasta este o reformă *burgheză*, care *lărgeşte* sfera de acţiune a capitalismului. Noi sprijinim pe ţărani, ca pe o democraţie *burgheză*, în lupta lor pentru pămînt şi pentru libertate, împotriva moşierilor iobăgişti.

Unitatea organizaţiei proletare a muncitorilor salariaţi cu democraţia ţărănească mic-burgheză constituie însă cea mai grosolană încălcare a măreţei lozinci a marxismului. Încercările de a se ajunge la o astfel de unitate ar aduce mari prejudicii mişcării muncitoreşti, soldîndu-se întotdeauna cu un faliment rapid.

www.dacoromanica.ro

Istoria Rusiei (anii 1905—1906—1907) a demonstrat că narodnicii nu au şi nu pot avea alt sprijin de masă, de clasă decît în ţărănimea de stînga.

Prin urmare, lichidatorii şi muncitorii care i-au urmat s-au depărtat de marxism, au părăsit calea *de clasă*, au păşit pe calea unităţii fără partid a muncitorilor salariaţi cu partidul mic-burghez. Căci tocmai o uniune *fără partid* este atunci cînd i se spune muncitorului : nu te mai uita care-i partid proletar şi care-i mic-burghez şi împarte-n părţi egale ! *

Masele „nu-şi dau seama în ce constă fondul problemei" — scrie G.R. în nr. 9 al ziarului „Novaia Raboceaia Gazeta". Tocmai de aceea avem nevoie de un ziar marxist vechi, încercat, pentru *a dezvolta conştiinţa* maselor „care nu-şi dau seama", pentru a le *ajuta să facă deosebire* şi să se lămurească.

Iar atunci cînd G.R. şi ceilalţi publicişti de teapa lui, care sînt *împotriva* unirii marxiste într-un cadru organizat, vorbesc (fără să ridice cîtuşi de puţin problema unificării celor două partide !) de „masele care nu-şi dau seama în ce constă fondul problemei", ei nu fac decît *să predice* nepartinitatea, *să renege* marxismul, să promoveze în surdină concepţiile mic-burgheze şi o politică mic-burgheză.

Prin această politică a lor, lichidatorii nu fac decît să-şi justifice denumirea de lichidatori, adică de renegaţi şi de distrugători ai organizaţiei marxiste.

Un alt argument (vezi articolul lui G.R. şi raţionamentul însăşi redacţiei ziarului „Novaia Raboceaia Gazeta" nr. 6) este acela că subscripţiile cu destinaţii precise anihilează

* Cum răspund unii muncitori la acest îndemn lipsit de principii al lichidatorilor se poate judeca după următoarea rezoluţie publicată în nr. 21 al ziarului „Novaia Raboceaia Gazeta".

„Această hotărîre (de a împărţi în mod egal sumele între cele trei ziare...) o considerăm necesară şi singura justă · în primul rînd, pentru că cele trei ziare, fiind ziare muncitoreşti, sînt supuse în aceeaşi măsură sancţiunilor şi persecuţiilor şi, în al doilea rînd, imensa majoritate a muncitorilor, atît de la noi cît şi din alte localităţi, care nu s-a dumirit încă pe deplin asupra particularităţilor diferitelor curente de partid şi nu pot adera în mod conştient la unul dintre ele, simpatizează în egală măsură cu toate".

Ziarul lichidatorist nu s-a apucat măcar o dată să explice cititorilor săi, să le dea posibilitatea să judece dacă un ziar al narodnicilor poate fi socotit ziar muncitoresc şi dacă poate fi pus alături de ziarul marxist sau chiar de cel lichidatorist. „Novaia Raboceaia Gazeta" preferă să se adapteze „stihiei", să se tirască în coada celor rămaşi nedumeriţi, dacă asta poate să pricinuiască o „neplăcere" marxiştilor

www.dacoromanica.ro

„riposta unanimă dată reacţiunii", care persecută ziarele muncitoreşti.

Orice muncitor conştient, dacă va sta să chibzuiască puţin, va vedea că acesta este vechiul argument liberal că prin separarea democraţiei de liberali se anihilează „unanimitatea împotriva reacţiunii", un argument burghez, profund eronat.

Masa celor fără partid, „care — după cum susţine lichidatorul G.R. — nu-şi dă seama în ce constă fondul problemei", învaţă perfect de bine din exemple. Cine este încă prea înapoiat şi inconştient, cine nu ştie sau, de lene, nu vrea să gîndească şi „să-şi dea seama" dă din mînă în semn de indiferenţă şi spune : „protestez şi eu, împarte-n părţi egale la toţi". Iar cine *începe* să chibzuiască şi „să-şi dea seama", acela merge să asculte *şi discuţiile purtate de pe diferite platforme*, adică susţinerea concepţiilor fiecărui curent, şi, ascultînd pe alţii *mai* conştienţi, încetul cu încetul, învaţă şi el şi, de la lipsă de discernămînt şi de la o largă simpatie faţă de toţi, trece la o atitudine precisă, bine chibzuită faţă de ziare.

Toate aceste adevăruri elementare, pe care „trebuie să le ştie şi să le ţină minte orice muncitor", sînt uitate de lichidatori. Lichidatorii, cu *planul* lor : „împarte-n părţi egale", n-au făcut decît să arate că *au deplină dreptate* cei care-i consideră propagandişti ai nepartinităţii, renegaţi ai marxismului şi promotori ai „influenţei burgheze asupra proletariatului" (vezi hotărîrea unanimă a marxiştilor din ianuarie 1910).

Organizaţia marxistă uneşte pe muncitorii *conştienţi* printr-un program comun, printr-o tactică comună, prin hotărîri *comune*, cu privire la atitudinea faţă de reacţiune, faţă de capitalişti, faţă de partidele burghezo-democratice (narodnicii) etc. Toate aceste hotărîri *comune*, cum sînt, de pildă, cele din 1908, 1912 şi 1913 cu privire la caracterul absurd şi nefast al *reformismului* — sînt susţinute şi aplicate cu perseverenţă de către marxişti.

Discuţiile (convorbiri, dezbateri, controverse) cu privire la partide şi cu privire la tactica comună sînt necesare ; fără ele masa se fărîmiţează ; fără ele *nu este posibilă* adoptarea unor hotărîri comune şi, prin urmare, nu este

www.dacoromanica.ro

posibilă nici unitatea de acţiune. Fără ele *se descompune* organizaţia marxistă a *muncitorilor* „care-şi dau seama în ce constă fondul problemei" şi se înlesneşte exercitarea influenţei burgheziei asupra celor rămaşi în urmă.

Susţinînd sistemul subscripţiilor după destinaţie, al subscripţiilor în urma discuţiilor purtate de pe diferite platforme, cei mai buni muncitori din Petersburg luptă pentru marxism, împotriva adepţilor nepartinităţii.

Şi sîntem siguri că muncitorii vor apăra din răsputeri, întotdeauna şi pretutindeni, *numai* sistemul marxist al subscripţiilor şi discuţiilor, care contribuie la *instruirea* masei.

„Severnaia Pravda" nr. 27
din 3 septembrie 1913
Semnat: V. Ilin

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

LA O SĂPTĂMÎNĂ DUPĂ MĂCELUL DE LA DUBLIN

Duminică 7 septembrie (25 august st. v.) — exact la o săptămînă după măcelul organizat de poliţie —, muncitorii din Dublin s-au adunat într-un uriaş miting de protest împotriva comportării capitaliştilor din Irlanda şi a poliţiei irlandeze.

Mitingul a avut loc în aceeaşi stradă (O'Connel) şi pe acelaşi loc unde urma să aibă loc duminica trecută mitingul interzis de poliţie. Este un loc istoric, cel mai potrivit şi cel mai des folosit pentru organizarea de mitinguri la Dublin.

Poliţia s-a ascuns. Străzile erau pline de muncitori. O mare mulţime de oameni şi o ordine exemplară. „Duminica trecută — a spus, emoţionat, unul dintre oratorii irlandezi —, aici domnea bîta poliţistă fără minte, în timp ce astăzi domneşte mintea fără bîta poliţistă".

În Anglia *există* o constituţie — şi autorităţile nu au mai cutezat să folosească şi de data asta poliţişti beţi. Au fost înălţate trei tribune, iar şase oratori, printre care şi reprezentanţi ai proletariatului englez, au înfierat crima săvîrşită împotriva poporului, chemînd pe muncitori la strînsă unire internaţională, la luptă unită.

A fost adoptată în unanimitate o rezoluţie în care se cerea libertatea întrunirilor şi libertatea de asociere, precum şi instituirea imediată a unei anchete — sub conducerea unor persoane independente şi cu garantarea publici-

www.dacoromanica.ro

ţăţii întregului mers al cercetărilor — în legătură cu comportarea poliţiei duminica trecută.

La Londra a avut loc un impunător miting la Trafalgar-Square. Grupurile de socialişti şi de muncitori au venit în frunte cu steagurile lor. Au fost numeroase panouri cu diferite desene şi inscripţii pe teme actuale. Mulţimea a aplaudat puternic la apariţia unui panou ce înfăţişa pe un poliţist care agită un steag roşu cu inscripţia : „gura !".

Dintre oratori s-au remarcat Ben Tillet, care a demonstrat, pe bază de fapte, că guvernul „liberal" al Angliei nu se deosebeşte cu nimic de un guvern reacţionar, şi Partridge, secretarul metalurgiştilor din Dublin, care a făcut o expunere amănunţită a neruşinatelor samavolnicii comise de poliţia din Dublin.

Este instructiv să menţionăm că principala lozincă a mitingului de la Dublin şi a celui de la Londra a fost revendicarea libertăţii de coaliţie (de asociere). Ceea ce este absolut firesc. În Anglia *există* temeliile libertăţii politice, *există*, în general vorbind, un regim constituţional. Libertatea de asociere, revendicată de către muncitori, reprezintă acolo una dintre reformele vital necesare şi pe deplin realizabile sub actualul regim constituţional (tot aşa cum este realizabilă în Rusia, să zicem, reforma parţială a asigurărilor sociale pentru muncitori).

Libertatea de asociere este o problemă tot atît de vitală pentru muncitorii din Anglia ca şi pentru cei din Rusia. Iar muncitorii din Anglia procedează foarte just lansînd lozinca reformei politice, atît de necesară lor, înţelegînd perfect de bine care este calea spre înfăptuirea acestei reforme şi deplina posibilitate de realizare a ei în condiţiile constituţiei engleze (întocmai cum muncitorii din Rusia ar fi procedat just formulînd revendicarea parţială de a se aduce anumite modificări legii asigurărilor).

În Rusia însă nu există tocmai temeliile generale ale libertăţii politice, *fără de care* revendicarea libertăţii de asociere ar fi de-a dreptul ridicolă, ea nefiind decît o frază liberală cu totul banală, care amăgeşte poporul cu ideea

www.dacoromanica.ro

posibilității unei căi reformiste la noi. În Rusia nu se poate duce luptă pentru libertatea de asociere — vital necesară atît muncitorilor cît și întregului popor — *fără* a opune reformismului neputincios și fals al liberalilor democratismul consecvent al muncitorilor, care nu sînt cu nimic vinovați de iluziile reformismului.

„Severnaia Pravda" nr. 27
din 3 septembrie 1913,
„Naș Puti" nr. 8
din 3 septembrie 1913
Semnat : V.

Se tipărește după textul
apărut în ziarul
„Severnaia Pravda"

www.dacoromanica.ro

PROBLEME PRINCIPIALE ALE POLITICII

BURGHEZIA LIBERALĂ ŞI REFORMISMUL

Milionarul Salazkin a luat cuvîntul la tîrgul de la Nijni-Novgorod, în numele negustorimii din întreaga Rusie, cerînd largi reforme politice. La adunarea din Petersburg a metalurgiştilor, la care au participat trei mii de persoane, reformiştii au suferit o înfrîngere categorică, întrunind abia vreo 150 de voturi pentru lista lor de candidaţi în consiliul de conducere [121].

Aceste două fapte, a căror confruntare se impune de la sine, trezesc pînă şi în oamenii cei mai lipsiţi de principii preocuparea pentru problemele principiale ale politicii actuale din Rusia. În Rusia, foarte mulţi indivizi provenind din toate clasele manifestă interes pentru politică, dar puţini sînt cei care-şi dau seama cît de important este ca problemele politice să fie puse în mod principial. Puţini sînt cei ce-şi dau seama de importanţa partidelor care dau întotdeauna răspunsuri bine chibzuite, precise, cuprinzătoare la aceste probleme. Iar atunci cînd partidele sînt legate de anumite clase, asemenea răspunsuri sînt date pe baza experienţei căpătate prin activitatea depusă de ele în rîndurile maselor şi sînt verificate prin ani îndelungaţi de asemenea activitate.

Tocmai în acest spirit sînt răspunsurile marxiştilor, care au făcut, acum mai bine de patru ani şi jumătate, o seamă de aprecieri asupra sistemului de la 3 iunie şi a sarcinilor ce le revin în legătură cu acest sistem *. O prăpastie adîncă

* Vezi V. I. Lenin, Opere complete, vol. 17, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 335—338. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

separă pe muncitorii care de ani de zile acţionează conştiincios pe toate tărîmurile, în spiritul acestor răspunsuri, de intelectualii dezorientaţi, care se tem să dea un răspuns precis şi care alunecă la fiecare pas spre reformism şi lichidatorism.

Nu pot fi decît demni de milă oamenii care, urmărind lupta desfăşurată de marxişti împotriva lichidatorilor, caută să se eschiveze, invocînd, neputincioşi, drept pretext răul pe care-l pricinuiesc discuţiile, zîzaniile, certurile intestine, fracţionismul... Din această categorie de oameni fac parte numeroşi „marxişti şi ei", precum şi toţi narodnicii „de stînga" !

Partizani principiali ai burgheziei şi duşmani ai marxismului, liberalii de la ziarul „Reci", nu au putut lăsa să treacă neobservate faptele menţionate mai sus. Într-un editorial apărut în nr. 234 al acestui ziar, ei reiau aceleaşi fraze jalnice şi răsuflate, — dar nu se mărginesc la atîta.

Ei sînt nevoiţi să recunoască că „bolşevicii duc luptă împotriva lichidatorilor pretutindeni", că „această luptă a pătruns prin toţi porii în organismul muncitoresc".

Ei şi ? Este aceasta un fapt întîmplător ?

Nicidecum...

„De multă vreme s-au conturat importante divergenţe principiale, care, în ultimă analiză, se rezumă la problema direcţiei de dezvoltare a ţării".

În sfîrşit, au ajuns să priceapă şi ei ceva ! Marxiştii au explicat acest lucru încă în decembrie 1908, iar liberalii au început să-l înţeleagă abia în august 1913. Mai bine mai tîrziu decît niciodată.

„Este posibilă calea reformelor — continuă ziarul liberal —, sau, dimpotrivă, «reformele sînt posibile numai ca un rezultat accesoriu al unei mişcări eliberate cu desăvîrşire de orice îngustime a reformismului» (citat din „Severnaia Pravda"). Iată cum se pune problema".

Întocmai ! Problema lichidatorismului nu este decît o parte a problemei reformiştilor fără partid care se rup de marxism.

www.dacoromanica.ro

Interesant este însă să vedem cum susţin reformismul liberalii, care sînt adepţii lui principiali.

„Desigur, în concepţia care admite posibilitatea reformelor numai ca «rezultat accesoriu» există multă metafizică şi mult fatalism. Fără reformatori şi fără reformism nu pot exista nici reforme, fie ele ca «rezultat accesoriu»..."

Iată o mostră de întărîtare şi de încercare de a te eschiva de la răspuns ! Ce caută aici metafizica dacă experienţa istorică — experienţa Angliei, Franţei, Germaniei, Rusiei, experienţa întregii istorii moderne a omenirii din Europa şi din Asia — ne arată că reformele serioase au fost doar un rezultat accesoriu al unor mişcări eliberate cu desăvîrşire de îngustimea reformismului ?

Ce caută aici fatalismul cînd aceeaşi experienţă ne arată clar că cele mai active s-au dovedit tocmai clasele ostile reformismului ?

Sau poate în comportarea clasei muncitoare din Rusia în primii ani ai secolului al XX-lea se observă mai mult „fatalism" decît în comportarea zemţilor liberali şi a burgheziei din ultimele trei decenii ale secolului al XIX-lea? Vă acoperiţi pur şi simplu de ridicol, domnilor liberali !

Sînteţi oare atît de ignoranţi încît nu vedeţi legătura care există între interesele de clasă ale burgheziei şi tendinţa ei de a se mărgini la reformism ? — între situaţia clasei muncitoare şi tendinţa sa contrară ?

În orice caz, domnilor, sînteţi proşti apărători ai reformismului în general ! Dar poate că reuşiţi să apăraţi mai bine reformismul din Rusia de astăzi ?

„...Trebuie să recunoaştem — scrie în continuare ziarul „Reci" — că situaţia actuală, care a dovedit nu o dată celor mai modeşti reformatori cît de zadarnice sînt eforturile lor, împinge gîndirea, şi în special sentimentele oamenilor, spre negarea reformismului".

Asta-i bună ! Reiese că chiar dv., adepţii principiali ai reformismului, nu puteţi invoca nici experienţa istoriei, nici „situaţia actuală" din Rusia. Chiar dv. sînteţi nevoiţi să recunoaşteţi că această situaţie vă este potrivnică !

Ce metafizicieni şi fatalişti — sau ce sclavi orbi ai mărginitului, egoistului, laşului sac cu bani — sînteţi, domni-

www.dacoromanica.ro

lor, dacă, în pofida experienţei istoriei, în pofida experienţei „situaţiei actuale", continuaţi să vă situaţi pe poziţia neprincipială a reformismului. Fără să credeţi voi înşivă în reforme, nu susţineţi, de fapt, acea burghezie care năzuieşte să profite de pe urma altora ?

Se înţelege că metalurgiştii din Petersburg, detaşament înaintat al clasei muncitoare din Rusia, au pricinuit o înfrîngere categorică reformiştilor şi lichidatorilor chiar la ei acasă. După datele ziarului liberal şi reformist „Reci", reformiştii-lichidatori au întrunit 150 de voturi din 2 000, adică 7½ voturi dintr-o sută. Nu dovedeşte oare acest fapt încă şi încă o dată, după alegerile de deputaţi din partea muncitorilor pentru Duma a IV-a, după istoria apariţiei presei muncitoreşti la Petersburg şi la Moscova, că lichidatorii nu sînt decît nişte intelectuali dezorientaţi şi semi-liberali ? că masa muncitorilor conştienţi i-a condamnat şi i-a respins ferm şi hotărît ?

„Severnaia Pravda" nr. 28
din 4 septembrie 1913,
„Naş Puti" nr. 9
din 4 septembrie 1913
Semnat : V. I.

Se tipăreşte după textul
apărut în ziarul
„Severnaia Pravda"
confruntat cu textul
apărut în ziarul
„Naş Puti"

www.dacoromanica.ro

ATITUDINEA LIBERALILOR ŞI DEMOCRAŢILOR ÎN PROBLEMA LIMBII

În repetate rînduri, ziarele au relevat darea de seamă a rezidentului din Caucaz, care se caracterizează nu prin ultrareacţionarism, ci printr-un „liberalism" timid. Rezidentul se pronunţă, printre altele, împotriva rusificării artificiale, adică împotriva rusificării naţionalităţilor neruse. În Caucaz, reprezentanţii naţionalităţilor neruse tind *ei înşişi* să-i înveţe pe copii limba rusă, de pildă în şcolile parohiale armeneşti, în care predarea limbii ruse nu este obligatorie.

Subliniind acest lucru, unul dintre cele mai răspîndite ziare liberale din Rusia, „Russkoe Slovo" (nr. 198), ajunge la concluzia justă că în Rusia atitudinea ostilă faţă de limba rusă „se datoreşte exclusiv" impunerii pe cale „artificială" (ar trebui să se spună : silită) a limbii ruse.

„Soarta limbii ruse nu trebuie să ne îngrijoreze. Ea singură îşi va cuceri recunoaşterea generală în Rusia" — scrie ziarul. Şi acest lucru este just, căci necesităţile schimbului economic vor sili întotdeauna naţionalităţile care trăiesc într-un anumit stat (atîta timp cît vor voi să trăiască împreună) să înveţe limba majorităţii. Cu cît regimul din Rusia va fi mai democrat, cu atît capitalismul se va dezvolta mai puternic, mai repede şi pe scară mai largă şi cu atît nevoile schimbului vor împinge mai stăruitor diferitele naţionalităţi să înveţe limba cea mai potrivită în vederea unor relaţii comerciale generale.

Dar ziarul liberal se grăbeşte să se contrazică şi să-şi dovedească inconsecvenţa lui liberală.

www.dacoromanica.ro

„Nu credem — scrie ziarul — ca cineva, fie el chiar un adversar al rusificării, să poată contesta că într-un stat atît de uriaș cum este Rusia trebuie să existe o singură limbă oficială și că această limbă... nu poate fi alta decît limba rusă".

Ce logică sucită ! Mica Elveție nu pierde, ci cîștigă de pe urma faptului că nu are *o singură* limbă oficială, ci trei limbi : germana, franceza și italiana. În Elveția, 70% din totalul populației sînt germani (în Rusia, 43% sînt velicoruși), 22% — francezi (în Rusia, 17% ucraineni), 7% — italieni (în Rusia, 6% polonezi și 4½% bieloruși). Dacă italienii din Elveția adeseori vorbesc în parlamentul comun limba franceză, ei nu fac acest lucru sub presiunea vreunei legi polițienești drastice (o astfel de lege nu există în Elveția), ci pur și simplu pentru că cetățenii civilizați ai unui stat democrat preferă ei înșiși să vorbească o limbă pe care o înțelege majoritatea. Limba franceză nu inspiră italienilor nici un resentiment, fiindcă este limba unei națiuni libere și civilizate, și nu o limbă care le-a fost impusă prin odioase măsuri polițienești.

De ce atunci „uriașa" Rusie, mult mai pestriță și extrem de înapoiată, trebuie să-și *frîneze* dezvoltarea menținînd un privilegiu, oricare ar fi el, pentru una dintre limbi ? N-ar trebui oare să fie tocmai invers, domnilor liberali ? N-ar trebui oare ca Rusia, dacă vrea să ajungă la nivelul Europei, să lichideze cît mai repede, cît mai deplin și cît mai hotărît toate privilegiile, de orice natură ar fi ele ?

Dacă vor dispărea privilegiile de tot felul, dacă una dintre limbi nu va mai fi impusă, toți slavii se vor deprinde repede și cu ușurință să se înțeleagă unul pe altul și nu-i va mai speria ideea „înspăimîntătoare" că în parlamentul comun se vor auzi discursuri rostite în limbi diferite. Cît despre nevoile circuitului economic, acestea *vor determina* ele singure acea limbă a țării respective a cărei cunoaștere este mai *avantajoasă,* în interesul legăturilor comerciale, pentru majoritatea populației. Și această determinare va fi cu atît mai fermă, cu cît va fi acceptată de bunăvoie de populația diferitelor națiuni și cu atît mai rapidă și mai largă, cu cît democratismul va fi mai consecvent, cu cît, în virtutea acestui lucru, dezvoltarea capitalismului va fi mai rapidă.

www.dacoromanica.ro

Şi în problema limbii, ca şi în toate problemele politice, liberalii se manifestă ca nişte negustori cu două feţe, care întind o mînă (pe faţă) democraţiei, iar cealaltă (pe la spate) moşierilor iobăgişti şi poliţiştilor. Sîntem împotriva privilegiilor, strigă liberalul, dar, pe la spate, el se tîrguie cu moşierii iobăgişti pentru a obţine cînd un privilegiu, cînd altul.

Aşa arată *orice* naţionalism burghezo-liberal, nu numai cel velicorus (acesta este cel mai rău dintre toate datorită caracterului său violent şi înrudirii lui cu d-nii Purişkevici), dar şi cel polonez, evreiesc, ucrainean, gruzin şi oricare altul. Sub lozinca „culturii naţionale", burghezia *tuturor* naţiunilor, atît în Austria cît şi în Rusia, duce *în realitate* o politică de dezbinare a muncitorilor, de slăbire a democraţiei, de tranzacţii negustoreşti cu moşierii iobăgişti în jurul vînzării drepturilor popoarelor şi a libertăţii lor.

Lozinca democraţiei muncitoreşti nu este „cultura naţională", ci cultura internaţională a democratismului şi a mişcării muncitoreşti mondiale. Burghezia n-are decît să caute să înşele poporul prin tot felul de programe naţionale „pozitive". Muncitorul conştient îi va răspunde: există o singură cale de rezolvare a problemei naţionale (în măsura în care, în general, este posibilă rezolvarea acestei probleme în lumea capitalistă, în lumea profitului, a fricţiunilor şi a exploatării), şi această cale este democratismul consecvent.

Dovadă în Europa apuseană: Elveţia — ţară cu o veche cultură, şi în Europa răsăriteană: Finlanda — ţară cu o cultură tînără.

Programul naţional al democraţiei muncitoreşti este: absolut nici un fel de privilegii pentru nici o naţiune, pentru nici o limbă; rezolvarea problemei autodeterminării politice a naţiunilor, adică a despărţirii lor de stat, într-un mod cu desăvîrşire liber, pe cale democratică; promulgarea unei legi valabile pentru întregul stat în virtutea căreia orice măsură (a zemstvelor, a administraţiei orăşeneşti, comunale etc. etc.) care acordă un privilegiu vreuneia dintre naţiuni, care încalcă principiul egalităţii în drepturi a naţiunilor sau drepturile minorităţii naţionale să fie declarată ilegală şi nevalabilă, oricare cetăţean al statului avînd

www.dacoromanica.ro

dreptul să ceară anularea unei asemenea măsuri ca anticonstituţională, precum şi sancţiuni penale pentru cei care ar încerca să aplice o asemenea măsură.

Disensiunilor pe tema naţională dintre diferitele partide burgheze în problema limbii etc., democraţia muncitorească le opune, ca o contracarare a oricărui naţionalism burghez, următoarea revendicare : unitatea necondiţionată şi contopirea deplină a muncitorilor aparţinînd *tuturor* naţionalităţilor în *toate* organizaţiile muncitoreşti, sindicale, cooperatiste, de consum, culturale şi de orice alt fel. Numai printr-o astfel de unitate şi contopire poate fi apărată democraţia, pot fi apărate interesele muncitorilor împotriva capitalului, care a devenit şi continuă să devină într-o măsură din ce în ce mai mare internaţional, — pot fi apărate interesele dezvoltării omenirii, ale trecerii ei la o viaţă nouă, în care nu vor exista nici un fel de privilegii şi nici un fel de exploatare.

„Severnaia Pravda" nr. 29 din 5 septembrie 1913
„Naş Puti" nr. 12 din 7 septembrie 1913
Semnat : V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziarul „Severnaia Pravda" confruntat cu textul apărut în ziarul „Naş Puti"

www.dacoromanica.ro

LIMBAJUL CIFRELOR [122]

I

Se ştie că în întreaga Rusie salariul muncitorilor din fabrici şi uzine a făcut un mare salt în sus tocmai în 1905 şi în anii următori. După cum rezultă din rapoartele inspectorilor de fabrici, în Rusia salariul mediu al muncitorului de fabrică a fost în decurs de cinci ani, 1901—1905, de 206 ruble, pentru ca în următorii cinci ani, 1906—1910, el să fie de 238 de ruble.

În gubernia Moscova, salariul muncitorilor este întrucîtva mai mic decît salariul mediu pe întreaga Rusie. În anii 1901—1905, el era de 201 ruble, după statistica inspectorului de fabrici Kozminîh-Lanin, iar în următorii patru ani, 1906—1909, de 235 de ruble.

Prin urmare, datorită lui 1905, salariul muncitorilor din Moscova a crescut în medie, de fiecare muncitor, *cu 34 de ruble,* adică cu aproape 17%. Evaluînd la 300 000—350 000 numărul muncitorilor din fabricile şi uzinele din gubernia Moscova, rezultă o sumă a sporului *anual* al tuturor muncitorilor de aproximativ *11 000 000 de ruble.*

Precum vedem, jertfele aduse de muncitori în grevele din 1905 au fost compensate printr-o îmbunătăţire substanţială a situaţiei lor economice.

Şi, cu toate că după victoria sistemului de la 3 iunie, adică a sistemului contrarevoluţionar (antirevoluţionar), o serie întreagă de cuceriri ale muncitorilor le-au fost luate, capitalul nu a reuşit să readucă salariul la nivelul lui scăzut dinainte. În gubernia Moscova, din 1901 pînă în 1905, salariul muncitorilor a fost de aproximativ 200 de ruble

www.dacoromanica.ro

anual, oscilînd de la un an la altul între 197 (în 1902) şi 203 ruble (în 1905). În 1906, rezultatele anului 1905 au devenit pentru prima oară vizibile, salariul s-a ridicat la 228 de ruble, apoi în 1907 — la 237 de ruble, în 1908 a scăzut puţin (la 236½ ruble), pentru ca în 1909 să ajungă din nou la 237 de ruble.

Cifrele arată că, de n-ar fi fost cuceririle din 1905—1906, muncitorii ar fi fost expuşi unei mizerii cu totul insuportabile, deoarece în ultimii zece ani costul vieţii a fost în continuă creştere.

II

În fabricile mari din gubernia Moscova, salariul muncitorilor este, de regulă, mai mare decît în cele mici. De pildă, la textilişti, care reprezintă 68%, adică mai bine de două treimi din numărul total al muncitorilor din fabricile şi uzinele din gubernia noastră, salariul mediu anual în 1909 a fost:

						Ruble	%
În fabricile care numără peste				1 000	muncitori	219	100
„	„	„	„	501—1 000	„	204	93
„	„	„	„	101— 500	„	197	90
„	„	„	„	51— 100	„	188	86
„	„	„	„	21— 50	„	192	88
„	„	„	„	21	şi mai puţini	164	75
					Total	211	96

Cu cît fabrica este mai mare, cu atît mai mare este şi salariul muncitorilor. Acelaşi lucru îl constatăm şi la metalurgişti. Într-o fabrică mare, muncitorilor le este mai uşor să se unească şi să dea riposta cuvenită capitalului, să-şi apere în comun revendicările. Pentru a ajunge din urmă pe tovarăşii lor înaintaţi, muncitorii din fabricile mici şi din ateliere trebuie să se unească în mod mai stăruitor în asociaţii (sindicale, culturale, cooperatiste şi altele) şi să-şi strîngă şi mai mult rîndurile în jurul ziarului lor muncitoresc.

Datorită faptului că în fabricile mari muncitorii sînt mai strîns uniţi, aici grevele lor se organizează mai uşor şi se desfăşoară cu mai mult succes. În anii 1905 şi 1906,

www.dacoromanica.ro

fabricile mari au participat în mai mare măsură la mişcarea grevistă decît cele mici.

În legătură cu aceasta vedem că muncitorii de la fabricile cele mai mari *au cîştigat mai mult* de pe urma grevelor din aceşti ani decît cei de la întreprinderile mici. Iată datele cu privire la muncitorii din toate ramurile industriale din gubernia Moscova :

Categoriile de fabrici după numărul de muncitori	Salariul mediu anual de fiecare muncitor		
	În decurs de 5 ani (1901–1905)	În decurs de 4 ani (1906–1909)	Sporul în ruble
Care numără peste 1 000 oameni	196	234	+38
„ „ 501—1 000 „	186	231	+45
„ „ 101— 500 „	211	238	+27
„ „ 51— 100 „	215	240	+25
„ „ 21— 50 „	216	241	+25
„ „ 20 şi mai puţini	193	207	+14
Total	201	235	+34

În legătură cu aceste cifre trebuie explicată, în primul rînd, o excepţie (aparentă) de la regula arătată mai sus, şi anume că în fabricile mari salariile sînt mai mari decît în cele mici. Fapt e că metalurgiştii, tipografii şi alte cîteva categorii de muncitori cîştigă mult mai bine decît textiliştii (respectiv 360 şi 310 ruble faţă de 211 etc.). Iar în categoria fabricilor celor mai mari, *procentul* de textilişti faţă de numărul total al muncitorilor este mult mai mare decît în fabricile mici şi mijlocii. De aici decurge aparenta excepţie de la regula că în fabricile mari salariile sînt mai ridicate decît în cele mici şi mijlocii.

Dar care este concluzia cu privire la creşterea salariului după anul 1905 în fabricile mari şi mici ?

În fabricile mari (cu peste 500 de muncitori), această creştere este de aproximativ 40 de ruble anual, adică cam 20 de copeici la fiecare rublă.

În fabricile mici şi mijlocii, cu 21—500 de muncitori, creşterea este de aproape 25 de ruble, adică de aproximativ 12 copeici la fiecare rublă.

În fabricile cele mai mici (care au pînă la 20 de oameni), creşterea este de numai 14 ruble, adică de 7—8 copeici la rublă.

www.dacoromanica.ro

Prin urmare, fiecare luptă grevistă mai energică şi mai unită a muncitorilor din fabricile mari a dus, în cele din urmă, la o creştere mai mare a salariului. Aşa cum am mai arătat, unindu-se în asociaţii, muncitorii din fabricile mici pot obţine o situaţie egală, în această privinţă, cu cei din fabricile mari.

III

Avantajele obţinute de muncitori de pe urma luptei greviste din 1905 s-au exprimat nu numai în creşterea salariului. În afară de aceasta, s-a îmbunătăţit, în general, întreaga situaţie a muncitorilor.

Proporţiile acestei îmbunătăţiri în situaţia muncitorilor nu pot fi precis exprimate în cifre, însă orice muncitor a înţeles-o şi a simţit-o cît se poate de bine în anii 1905—1906.

Datele furnizate de inspectorul de fabrici Kozminîh-Lanin permit numai să se stabilească ce influenţă a avut anul 1905 asupra *amenzilor* aplicate muncitorilor. Amendîndu-i pe muncitori, capitalistul îşi asumă rolul de judecător. De aceea amenzile sînt întotdeauna legate de cea mai crasă samavolnicie faţă de muncitori, iar cîteodată chiar de o batjocură directă la adresa lor. Este deci firesc ca întotdeauna muncitorii să ceară *să fie desfiinţate* amenzile, să li se ia capitaliştilor dreptul de a fi arbitri într-o chestiune care-i priveşte direct.

Iată datele cu privire la amenzile aplicate tuturor muncitorilor din gubernia Moscova pe ani :

Anii	În medie de fiecare muncitor au fost aplicate amenzi în copeici
1901	30
1902	27
1903	27
1904	29
1905	17
1906	12
1907	15
1908	18
1909	21

www.dacoromanica.ro

Vedem cu cît succes „au redus" muncitorii suma amenzilor. Pînă în 1905, ele reprezentau 27 pînă la 30 de copeici de fiecare muncitor.

Vine anul 1905. Amenzile scad dintr-o dată aproape la jumătate: la 17 copeici. În 1906, rezultatele anului 1905 devin şi mai evidente: amenzile scad la 12 copeici.

Trece revoluţia. Capitaliştii prind curaj. Amenzile se ridică din nou la 15—18—21 de copeici.

Dar nici în 1909 — care a fost anul celei mai depline şi mai îndelungate acalmii —, capitaliştii nu reuşesc să ridice amenzile la neruşinatul nivel de altădată. Oricît de slugarnic s-ar prosterna capitalistul în faţa lui Purişkevici, nici unul din aceşti doi „buni amici" nu se mai pot întoarce la ce-a fost odată: *muncitorul din Rusia nu mai este acelaşi.* El a mai învăţat cîte ceva!

Dacă vom compara totalul amenzilor cu totalul salariului muncitorilor — şi comparaţia este necesară, fiindcă nu-i acelaşi lucru să dai 20 de copeici dintr-un salariu de o rublă sau de o rublă şi jumătate —, victoria obţinută de muncitori în 1905 devine şi mai evidentă.

La un salariu de 100 de ruble al muncitorului reveneau, în medie, amenzi pe an în copeici:

în	1901.....15	în	1906..... 5
„	1902.....14	„	1907..... 6
„	1903.....13	„	1908..... 8
„	1904.....14	„	1909..... 9
„	1905..... 9		

Prin urmare, ca rezultat al anului 1905, muncitorii din gubernia Moscova au obţinut o reducere a neruşinatelor amenzi la o *treime.* Vor obţine ei şi desfiinţarea totală a amenzilor.

IV

În încheiere să ne oprim puţin şi asupra problemei: în ce proporţie îşi primesc muncitorii din Moscova salariul în numerar.

În această privinţă, situaţia muncitorilor din Moscova este cît se poate de grea. În 1909, ei au primit în total

www.dacoromanica.ro

73 000 000 de ruble salariu ; din această sumă, 61 500 000, adică 84,2%, s-au plătit în numerar. Aproape a zecea parte din salarii, 7 200 000 de ruble, a fost plătită în produse alimentare şi în alte mărfuri din prăvăliile fabricilor. Acest sistem de plată îi pune pe muncitori în stare de dependenţă iobăgistă faţă de patroni, aducîndu-le acestora un „supraprofit".

Deosebit de proastă, în această privinţă, este situaţia muncitorilor din industria de prelucrare a bumbacului : mai mult de o cincime din salariu (5 900 000 de ruble din 28 800 000) a fost plătită în produse alimentare. Dacă muncitorii ar fi reuşit să aibă cooperativele lor muncitoreşti libere, atunci nu numai că sclavii capitalului ar fi economisit sute de mii de ruble, ci s-ar fi desfiinţat şi dependenţa lor semiiobăgistă faţă de prăvăliile *patronilor*.

Mai departe, 3 750 000 de ruble (5%) din salarii au fost plătite muncitorilor în produse alimentare luate de ei din prăvăliile asociaţiilor de consum etc. În sfîrşit, 680 000 de ruble (0,9%) din salarii reprezintă suma reţinută pentru hrana primită de muncitori de la patroni.

Această formă de remunerare, care condamnă pe muncitor la mii de forme de dependenţă personală cu caracter iobăgist, s-a menţinut mai vizibil în întreprinderile de prelucrare a mătăsii şi a inului, apoi în cele de prelucrare a produselor alimentare şi animale.

În ceea ce priveşte influenţa anului 1905 asupra formelor de salarizare, în această privinţă nu s-a înregistrat aproape nici o cucerire. Iată datele începînd din 1901 :

Anii	Întreaga sumă a salariului muncitorilor (milioane ruble)	S-a plătit (în %)			
		În numerar	În mărfuri din prăvăliile fabricilor	În mărfuri luate de la cooperativele de consum	În hrană primită de la patron
1901	53	81,4	8,9	7,3	2,4
1902	54	81,5	9,1	7,0	2,4
1903	57	83,0	8,3	6,6	2,1
1904	55	82,7	9,0	6,5	1,8
1905	57	82,8	9,2	6,5	1,5
1906	64	85,1	7,6	5,8	1,5
1907	71	83,8	9,4	5,3	1,5
1908	73	82,9	10,4	5,2	1,5
1909	73	84,2	9,8	5,1	0,9

www.dacoromanica.ro

După 1905, plăţile în numerar au crescut în proporţii cu totul neînsemnate. Tot atît de puţin s-a restrîns sistemul de angajare a muncitorilor cu hrana patronului. Dimpotrivă, plăţile în mărfuri din prăvăliile fabricilor au crescut chiar într-o oarecare măsură.

În general vorbind, situaţia a rămas tot atît de proastă ca şi înainte. Muncitorii din Moscova vor trebui să lupte pentru achitarea salariilor în numerar şi pentru înlocuirea prăvăliilor de fabrică prin cooperative muncitoreşti de consum libere.

„Naş Puti" nr. 13 şi 14
din 8 şi 10 septembrie 1913
Semnat : V. I l i n

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

DOMNII BURGHEZI DESPRE AGRICULTURA „BAZATĂ PE MUNCĂ"

La Congresul agricol de la Kiev, primul referat a fost prezentat de d-l profesor Kosinski, care a demonstrat, în faţa a 1 000 de moşieri din întreaga Rusie, că în agricultură „gospodăria bazată pe muncă" a ieşit victorioasă.

Problema gospodăriei „bazate pe muncă" este una dintre cele mai importante probleme care contribuie la clarificarea relaţiilor capitaliste în agricultură. În afară de aceasta, în Rusia există partidul burghez al narodnicilor (inclusiv al celor „de stînga"), care se străduieşte să-i convingă pe muncitori de caracterul său socialist, agitînd cel mai mult tocmai chestiunea gospodăriei „bazate pe muncă". De aceea este necesar ca fiecare muncitor conştient să ştie ce este această gospodărie „bazată pe muncă".

D-l profesor burghez Kosinski, fără a prezenta absolut nici un fel de date, şi-a încredinţat auditoriul că economia ţărănească e în plină dezvoltare, iar marile gospodării, care exploatează muncă salariată, se descompun şi pier. În acelaşi timp, d-l profesor

„a deosebit trei forme de gospodărie ţărănească: 1) parcelară (pitică), cînd ţăranul lucrează undeva în fabrică, neavînd acasă, la ţară, decît casa şi grădina de zarzavat, care îi completează întrucîtva venitul; 2) de consum, cînd ţăranul are o rezervă mai mare de pămînt, însă cultivarea lui nu poate acoperi toate nevoile familiei; în acest caz, o parte din membrii familiei lucrează în afara gospodăriei; 3) bazată pe muncă, reprezentînd o gospodărie ţărănească completă, în care lucrează întreaga familie. Evoluţia agrară duce la lichidarea gospodăriilor de consum şi la eliminarea lor de către gospodăriile bazate pe muncă şi de cele parcelare. Viitorul aparţine în special gospodăriilor bazate pe muncă. Întinderea

www.dacoromanica.ro

lor medie, pe scara Rusiei, este de circa 50 de deseatine. Triumful gospodăriei bazate pe muncă nu este însoţit nicidecum de proletarizarea satului" („Kievskaia Mîsl" nr. 242).

Acestea sînt principiile teoriei burgheze a agriculturii „bazate pe muncă", preluată de narodnici. Orice muncitor care cunoaşte cît de cît economia politică îşi va da imediat seama că d-l burghez denumeşte gospodării parcelare, sau pitice, gospodăriile *proletare* ale muncitorilor agricoli, „gospodăriile" muncitorilor *salariaţi.*

Denumirea de „gospodării „de consum" el o dă, pe cît se vede, micilor gospodării ţărăneşti, şi cu precădere nu celor care produc pentru schimb, pentru piaţă, ci celor naturale (care produc pentru consumul propriu). Recunoscînd eliminarea acestor gospodării, inconştientul nostru profesor burghez recunoaşte prin însuşi acest fapt victoria capitalismului, creşterea schimbului şi eliminarea micii gospodării. Eliminarea de către *care* gospodării ? În primul rînd, de către cele proletare. Tocmai asta se numeşte proletarizare, inconştientule domn profesor ! În al doilea rînd, de către gospodăriile „bazate pe muncă", care au, în medie, circa 50 de deseatine.

Rămîne să demonstrez inconştientului profesor şi elevilor săi eseri (narodnici) că gospodăriile „bazate pe muncă" sînt tocmai gospodăriile *mic-burgheze, capitaliste.*

Care este trăsătura principală a capitalismului ? — Folosirea muncii salariate. E timpul ca profesorii şi eserii noştri să-şi întipărească bine în minte acest adevăr.

Şi ce ne spune statistica ştiinţifică, europeană despre munca salariată în gospodăria ţărănească ? Ea ne spune că nu numai gospodăriile cu 50 de deseatine, dar chiar gospodăriile care posedă *peste 10 ha* (1 ha = aproape o deseatină), *în majoritatea cazurilor,* nu se pot lipsi de munca salariată !

Germania. Ultimul recensămînt din 1907. Numărul gospodăriilor avînd între 10—20 ha este de 412 741. Aceste gospodării folosesc 711 867 de muncitori salariaţi. Chiar şi gospodăriile cu cîte 5—10 ha numără 487 704 muncitori salariaţi la 652 798 de gospodării. Cu alte cuvinte, chiar şi în acest caz numărul muncitorilor salariaţi este mai mare

www.dacoromanica.ro

decît jumătate din numărul gospodăriilor. Dar oricine ştie că micii ţărani, în imensa majoritate a cazurilor, nu ţin mai mult de un muncitor salariat.

Austria. Ultimul recensămînt din 1902. Numărul gospodăriilor cu cîte 10—20 ha este de 242 293. Dintre acestea, *majoritatea,* 142 272, adică aproape $^3/_5$, au muncitori salariaţi. Trebuie să adăugăm că Austria este o ţară mult mai înapoiată decît Germania în ceea ce priveşte dezvoltarea capitalismului. În întreaga agricultură austriacă, procentul muncitorilor salariaţi este de *două* ori mai scăzut (14%) decît în cea germană (30%).

Elveţia. Ultimul recensămînt din 1905. Numărul gospodăriilor cu cîte 10—15 ha este de 19 641. Dintre acestea, 11 148, adică *majoritatea,* au muncitori salariaţi. Dintre gospodăriile cu 5—10 ha au muncitori salariaţi circa 36% în Elveţia şi 33% în Austria.

Putem judeca, după toate acestea, nemărginita ignoranţă sau extrema lipsă de probitate a profesorului burghez, în urma căruia se tîrăsc narodnicii şi care *neagă* proletarizarea satului după ce *a recunoscut* eliminarea gospodăriilor „de consum", în primul rînd, de către cele proletare, şi, în al doilea rînd, de către cele „bazate pe muncă", desemnînd prin acest cuvînt dulceag gospodăriile care folosesc muncitori salariaţi!

Toţi aceia care ridică în slavă succesele agriculturii „bazate pe muncă" în condiţiile capitalismului (inclusiv narodnicii noştri de stînga) sînt nişte burghezi care caută să înşele pe muncitori. Înşelăciunea constă, în primul rînd, în înfrumuseţarea burgheziei. Exploatatorul de muncă salariată se cheamă gospodar „harnic"! În al doilea rînd, ea constă în estomparea prăpastiei care există între uriaşa masă a gospodăriilor proletare şi minoritatea infimă a gospodăriilor capitaliste.

Interesele burgheziei cer înfrumuseţarea capitalismului şi estomparea prăpastiei de clasă. Interesele proletariatului cer demascarea capitalismului şi a exploatării muncii salariate, cer să li se deschidă ochii maselor asupra adîncimii prăpastiei de clasă.

Iată cîteva date sumare — bazate pe recensămîntul din 1907 — care arată prăpastia de clasă din agricultura

www.dacoromanica.ro

germană. Totalul gospodăriilor — 5 700 000. Dintre acestea, proletare (pînă la 2 ha de pămînt) — 3 400 000. Imensa majoritate a acestor „gospodari" *sînt muncitori salariaţi* care posedă un petic de pămînt.

Urmează apoi mica gospodărie (2—5 ha ; 1 000 000 de gospodării). Aceştia sînt ţăranii cei mai săraci. Dintre ei, mai puţin de jumătate (495 000) sînt agricultori de sine stătători, *fără* îndeletniciri auxiliare. Majoritatea acestor ţărani sînt însă nevoiţi să practice îndeletniciri auxiliare, adică să-şi vîndă forţa de muncă. Acestor ţărani le este cel mai uşor să se alăture proletariatului.

Să-i grupăm pe aceştia laolaltă în *grupul I :* gospodăriile proletare şi ale micilor ţărani.

Grupul al II-lea : gospodăriile ţăranilor mijlocaşi (5—10 ha). După cum am văzut, destul de multe dintre ele exploatează muncitori salariaţi. Ţăranul mijlocaş este un mic-burghez care oscilează între proletariat şi burghezie.

Grupul al III-lea : ceilalţi, adică capitaliştii (de la 20 ha în sus) şi ţăranii cu gospodărie mare (10—20 ha). Am văzut că aceşti ţărani exploatează *în cea mai mare parte* muncitori salariaţi.

Prin urmare, grupul I : gospodăriile proletare şi ale micilor ţărani ; grupul al II-lea : gospodăriile ţăranilor mijlocaşi ; grupul al III-lea : gospodării mari ţărăneşti şi cele pur capitaliste. Să vedem cît pămînt şi cîte vite au aceste grupuri :

Grupurile	Numărul gospodăriilor (în milioane)	Posedă (în milioane) Muncitori	Pămînt (ha)	Vite (calculat în vite mari)	Maşini
I	4,4	7,3	5,0	7,0	0,2
II	0,6	2,5	4,6	5,1	0,4
III	0,7	5,4	22,2	17,3	1,2
Total	5,7	15,2	31,8	29,4	1,8

Iată un tablou al agriculturii actuale, care nu este zugrăvit nici de profesori, nici de narodnici, dar care în schimb este real. *Cea mai mare* parte din pămînt, vite şi maşini se află în mîinile unei minorităţi infime (mai puţin de 1/8 — 0,7 din 5,7) de capitalişti şi ţărani burghezi.

www.dacoromanica.ro

Imensa masă a „gospodăriilor“ (4 400 000 din 5 700 000) au de fiecare gospodărie mai puţin de doi muncitori, sub două deseatine de pămînt şi sub două capete de vite. Ei sînt nişte nevoiaşi. Partea lor în întreaga producţie agricolă este infimă. Ei sînt duşi de nas, promiţîndu-li-se posibilităţi de salvare în condiţiile capitalismului.

Comparaţi productivitatea muncii în diferite grupuri (adică cîţi muncitori revin la fiecare deseatină de pămînt, la fiecare vită), şi veţi vedea că există o barbară fărîmiţare şi jefuire a muncii în mica gospodărie. Capitaliştii posedă însă aproape toate maşinile şi dau o înaltă productivitate a muncii.

Raportaţi numărul vitelor la întinderea de pămînt (inclusiv fîneţe, păşuni etc.) în diferitele grupuri. Veţi vedea vita înfometată în gospodăria mică şi „propăşire“ capitalistă la grupul restrîns de sus.

Marxiştii apără interesele masei, explicîndu-le ţăranilor că pentru ei nu există scăpare în afară de alăturarea la lupta proletară. Profesorii burghezi şi narodnicii înşală masele cu basmele lor despre mica agricultură „bazată pe muncă“ în orînduirea capitalistă.

„Naş Puti“ nr. 15
din 11 septembrie 1913,
„Pravda Truda“ nr. 4
din 14 septembrie 1913
Semnat: V. I l i n

Se tipăreşte după textul
apărut în ziarul
„Pravda Truda“

www.dacoromanica.ro

HARRY QUELCH

Miercuri 17 septembrie (4 septembrie st. v.) a încetat din viaţă, la Londra, tovarăşul Harry Quelch, liderul social-democraţilor englezi. Organizaţia social-democraţilor englezi a luat fiinţă în 1884, sub denumirea de „Federaţia social-democrată". În 1909 şi-a luat denumirea de „Partidul social-democrat", iar din 1911, după ce şi-a alipit o serie de grupuri socialiste izolate, pe aceea de „Partidul socialist britanic".

Harry Quelch a fost unul dintre cei mai energici şi mai devotaţi activişti ai social-democraţiei engleze. El a fost un militant nu numai al organizaţiei social-democrate, de partid, a clasei muncitoare, ci şi al organizaţiei ei sindicale. Filiala din Londra a sindicatului tipografilor l-a ales în repetate rînduri preşedinte al ei. El a fost de mai multe ori şi preşedinte al Biroului din Londra al „Consiliului trade-unionurilor" („Trades Council").

Quelch a fost redactor al cotidianului „Justice" [123], organul central al social-democraţilor englezi, precum şi al revistei „Social-democrat" [124], publicaţie lunară a partidului.

El a participat îndeaproape la întreaga activitate a social-democraţiei engleze, luînd întotdeauna cuvîntul la adunările de partid şi la întrunirile populare. A reprezentat în repetate rînduri social-democraţia engleză la congresele internaţionale şi în Biroul socialist internaţional. La Congresul socialist internaţional de la Stuttgart, Quelch a fost obiectul unei măsuri represive din partea

www.dacoromanica.ro

guvernului din Württemberg, care *l-a expulzat* din Stuttgart (fără judecată, printr-un ordin al poliției, ca străin) pentru că la o întrunire publică declarase despre Conferința de la Haga că este „a thief's supper" (textual: o adunătură de pungași). A doua zi după expulzarea lui, la deschiderea ședinței congresului, delegații englezi au lăsat liber scaunul pe care stătuse Quelch și au atîrnat de speteaza lui un carton cu inscripția: „aici a stat Harry Quelch, expulzat ieri de guvernul din Württemberg".

Germanii din sud își manifestă adeseori ura lor față de prusaci pentru spiritul lor cazon, birocratic, polițienesc, dar, atunci cînd este vorba de proletarul socialist, acționează ei înșiși ca cei mai răi prusaci.

Condițiile istorice ale activității social-democrației engleze, al cărei lider a fost Quelch, poartă o amprentă profund specifică. În țara cea mai înaintată a capitalismului și a libertății politice, burghezia engleză (care încă în secolul al XVII-lea a venit de hac, într-un mod destul de democratic, monarhiei absolute) a reușit în secolul al XIX-lea *să scindeze* mișcarea muncitorească engleză. Pe la mijlocul secolului al XIX-lea, Anglia deținea un monopol aproape absolut pe piața mondială. Datorită acestui monopol, profiturile capitalului englez erau atît de mari, încît își putea permite să împartă firimituri din profiturile sale aristocrației muncitorești — muncitorilor industriali calificați.

Această aristocrație muncitorească, care avea pe atunci venituri destul de mari, s-a închistat în asociații înguste, călăuzite de interese egoiste, de breaslă, separîndu-se de masa proletariatului și manifestîndu-se în politică de partea burgheziei liberale. Și poate nici astăzi nu există în vreo țară din lume un număr atît de mare de liberali printre muncitorii calificați ca în Anglia.

În ultimul sfert al secolului al XIX-lea, situația a început să se schimbe însă. Monopolul Angliei a fost subminat de America, Germania etc. Baza economică a profesionalismului și a liberalismului îngust, mic-burghez în rîndurile muncitorilor englezi s-a năruit. Socialismul ridică din nou capul în Anglia, pătrunde în rîndurile maselor

www.dacoromanica.ro

şi creşte nestăvilit, *în pofida* oportunismului înverşunat al intelectualităţii engleze cvasisocialiste.

Quelch s-a aflat în primele rînduri ale celor care luptau cu perseverenţă şi cu convingere împotriva oportunismului şi a politicii muncitoreşti liberale în mişcarea muncitorească engleză. Este drept că ruperea de mase imprima uneori social-democraţilor englezi un anume caracter sectarist. Hyndman, liderul şi întemeietorul social-democraţiei din Anglia, a alunecat chiar pînă la şovinism. Dar partidul social-democrat i-a dat riposta cuvenită, şi în întreaga Anglie *numai* social-democraţii britanici au dus, în decurs de decenii, o propagandă şi o agitaţie sistematică în spirit marxist. În aceasta constă marele merit istoric al lui Quelch şi al tovarăşilor săi. Roadele activităţii marxistului Quelch se vor face simţite în toată amploarea lor în anii următori în cadrul mişcării muncitoreşti engleze.

În încheiere nu putem să nu relevăm simpatia lui Quelch faţă de social-democraţii ruşi şi ajutorul pe care li l-a acordat el. Acum 11 ani, la Londra urma să fie tipărit un ziar social-democrat rus [125]. Social-democraţii englezi, în frunte cu Quelch, au pus la dispoziţie, cu toată bunăvoinţa, tipografia lor. Însuşi Quelch a trebuit „să se restrîngă" din această cauză: în locul biroului de redactor i s-a rezervat un colţişor din tipografie despărţit printr-un perete subţire de scînduri. În acest colţişor încăpea o mică măsuţă de scris, avînd fixată deasupra ei în perete o poliţă cu cărţi, şi un scaun. Cînd autorul rîndurilor de faţă îl vizita pe Quelch în acest „birou redacţional", nu mai încăpea al doilea scaun...

„Pravda Truda" nr. 1 din 11 septembrie 1913, „Naş Puti" nr. 16 din 12 septembrie 1913 Semnat: V. I.

Se tipăreşte după textul apărut în ziarul „Pravda Truda"

www.dacoromanica.ro

MATERIALE PREGĂTITOARE

www.dacoromanica.ro

PLANUL ARTICOLULUI „TREI IZVOARE ŞI TREI PĂRŢI CONSTITUTIVE ALE MARXISMULUI" *

Socialismul, conţinutul lui
(protestul şi lupta claselor *asuprite* împotriva sistemului bazat pe asuprire).

Socialismul utopic.

Dezvoltarea Franţei, în virtutea unei serii întregi de cauze istorice, a arătat cel mai clar care sînt forţele motrice ale dezvoltării: lupta de clasă.

Din haos şi înşelătorie, politica a devenit o ştiinţă, este posibilă *verificarea* etc.

Organisierte Massenbewegung**:
{eliberarea muncitorilor —
{cauza muncitorilor înşişi.

Socialismul din utopic a devenit ştiinţific, a adoptat teoria **luptei de clasă**.

Piatra unghiulară a politicii marxismului.

ΣΣ *** O concepţie filozofică închegată despre lume. Analiza orînduirii economice, elucidarea cauzelor sclaviei salariate şi a legilor dezvoltării capitalismului.

Lupta de clasă ca mijloc de ieşire.

Σ**** = învăţătura proletariatului.

Scris în martie 1913

Publicat pentru prima oară în 1959 în revista „Voprosi istorii KPSS" nr. 4

Se tipăreşte după manuscris

---

* Vezi volumul de faţă, pag. 41—49. — *Nota red.*
** — Mişcare de masă organizată — *Nota trad.*
*** — Total general. — *Nota red.*
**** — Total. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

PLANURI PENTRU REFERATUL DESPRE PROBLEMA NAȚIONALĂ *

1

Introducere. Actualitatea problemei naționale. Spiritul războinic al reacțiunii naționaliste. Problema națională și partidele socialiste.

I (A)

1. Separatismul medieval. Dialectele $-n+1$. Limba vorbită de popor și latina.
2. Revendicările economice și democratice ale statului național.
3. Centralismul democratic, tipul comun de stat „normal".
   Centralismul *versus* autonomia locală.
   „Statul național"

$$+ \text{„}teoria\text{“} \begin{cases} \alpha - \varepsilon \\ (1) - (5). \end{cases}$$

(B)

Revendicarea autodeterminării națiunilor, semnificația și necesitatea ei.

4. Din punctul de vedere general-democratic și istoric-rus.
   (Tezele § 1 — 2 / (a) — (g))
5. Sensul ei. Tezele § 3 — § 4.
6. Exemplul Norvegici.

(C)

7. Egalitatea în drepturi a națiunilor și privilegiile naționale.

* Vezi volumul de față, pag. 333—341. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

8. *Limba de stat.* Elveția versus Rusia.
9. Autonomie teritorială sau personală? Însemnătatea teritoriului.
10. Regiunile naționale ale Rusiei.
11. Autonomia cultural-națională
    (α) lozinca culturii naționale este greșită.
    (β) contravine internaționalismului.
    (γ) atrage în sfera de influență a naționalismului burghez...
    (δ) naționalismul absolut și naționalismul rafinat.
    (ε) distragere de la sarcinile democratice.
    (ζ) componența socială diferită a națiunilor.
    (η) orașele și satele.
    (ϑ) autonomie cultural-națională — clericalism.

Brünn și Stalin ucrainenii

    (ι) caracter artificial („seimurile").
    (κ) nu izbăvește.
    (λ) curii naționale.
    (μ) scopul ei este „de a separa", în timp ce este necesară unirea.

11 bis. Programul de la Brünn: § 3.
Congresul de la Brünn. *Eșecul* autonomiei cultural-naționale.

11 ter. Evreii.

Preluarea. *Tezele, pag. 13.*

12. O lege valabilă pe cuprinsul întregului stat și garantarea drepturilor minorității.
Tezele § 6.
Dreptul de urmărire pentru încălcare, respectiv revendicarea desființării privilegiilor naționale.

www.dacoromanica.ro

Obiecțiile lui Medem și analiza lor*.

D 13. Austria
- Wimberg
- Brünn
- Citate din O. Bauer
- Cehii și separatismul
- Eșec

14. Rusia. Tezele § 9 (pag. 17).

15. Conferința din august a lichidatorilor versus conferința eserilor.

---

* Vezi volumul de față, pag. 129—131, 239—241. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

2

Cele trei părți:

I
- A) Naționalitatea, ca lozincă și postulat burghezo-democratic.
- B) Revendicarea autodeterminării națiunilor ca un drept.

II
- C) Autonomia cultural-națională.
- D) Programul s.-d. din Austria și al celei din Rusia.

Ucraina: Bacinski

Ucrainismul și Struve.
Burghezia divide.
Rădăcinile luptei naționale.
Lupta împotriva ucrainismului.

Judenfrage. K. Kautsky.
Norvegia.

Austria — „omul bolnav" *după* Turcia.

Caracterul artificial al Austriei (1848)

Destrămarea Austriei sau o federație de state naționale democratice?

www.dacoromanica.ro

K. Kautsky versus Renner-Springer und O. Bauer.
Mișcarea națională a slavilor din Balcani.
Asia și evoluția ei democratică. Turcia — Persia — China — India.

Autonomie cultural-națională și clericalism (Brünn).

Componența socială diferită a diferitelor naționalități.
Capitalismul, moară care macină națiunile.
Orașele și satele. Componență națională diferită.

Ironia soartei: națiunile cu teritoriu *nu* acceptă autonomia exteritorială a națiunilor, — iar o națiune fără teritoriu nu obține recunoaștere *nici măcar* din partea adepților principiali ai autonomiei naționale.

Preluarea „autonomiei cultural-naționale" în Rusia. Partidele burgheze ale evreimii *din Europa* și autonomia cultural-națională.

Norvegia și despărțirea ei în 1905.

Elveția și normele ei „lingvistice" (respectiv *naționale*).

O ciudățenie (limba provensală în Franța și încercările de reînviere a ei). Idem în *Germania cu Plattdeutsch.* Deznaționalizarea.

Scris înainte de 26 iunie (9 iulie) 1913

Publicat pentru prima oară în 1937, în „Culegeri din Lenin", vol. XXX

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

LISTA LUCRĂRILOR LUI
V. I. LENIN
CARE N-AU FOST GĂSITE

ADNOTĂRI

INDICI

DATE DIN
VIAŢA ŞI ACTIVITATEA LUI
V. I. LENIN

www.dacoromanica.ro

LISTA LUCRĂRILOR LUI V. I. LENIN CARE N-AU FOST GĂSITE PÎNĂ ÎN PREZENT

(Martie — septembrie 1913)

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONSFĂTUIREA DE LA CRACOVIA A MEMBRILOR C.C. AL P.M.S.D.R.

Consfătuirea membrilor C.C. al P.M.S.D.R. la care Lenin a rostit, după toate probabilităţile, o cuvîntare a avut loc între 10 şi 13 (23—26) martie 1913 la Cracovia. Consfătuirea a analizat problema măririi formatului ziarului „Pravda" şi a lărgirii componenţei redacţiei.

Informaţiile cu privire la faptul că această consfătuire a avut loc se află în materialele departamentului poliţiei, păstrate în Arhiva centrală de istorie din Moscova.

REFERATUL „RUSIA CONTEMPORANĂ ŞI MIŞCAREA MUNCITOREASCĂ"

V. I. Lenin a prezentat un referat pe această temă la 5 (18) aprilie 1913 la Universitatea populară din Cracovia.

Ziarul polonez „Naprzód" („Înainte") nr. 92 din 22 aprilie 1913 inserează următoarea relatare cu privire la referat: „Acum cîteva zile a ţinut un referat la Cracovia tov. Lenin, unul dintre conducătorii cei mai de vază ai social-democraţiei ruse. Publicăm o scurtă expunere a referatului...". Relatarea asupra referatului apărută în ziar se publică în volumul de faţă, pag. 58—62.

ÎNCEPUTUL ARTICOLULUI „ÎN LEGĂTURĂ CU EDITORIALUL DIN «LUCI» NR. 189"

Articolul a fost scris înainte de 10 (23) mai 1913. În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează numai o parte din manuscrisul acestui articol — de la pagina 7 la pagina 14.

ARTICOLELE

„O ÎNŞELĂTORIE CRASĂ". Scris la 10 (23) mai 1913.

„«REALIZĂRILE DIN STRĂINĂTATE»". Scris la 11 (24) mai 1913.

„POLITICA LIBERALĂ". Scris la 17 (30) mai 1913.

www.dacoromanica.ro

„DOMNII CADEŢI SPRIJINĂ PE PURIŞKEVICI". Scris la 28 mai (10 iunie) 1913.

„AGENŢII CAPITALIŞTILOR AŢIŢĂ POPOARELE LA RĂZBOI". Scris la 28 mai (10 iunie) 1913.

„ÎN GERMANIA". Scris la 30 mai (12 iunie) 1913.

„PARTICIPAREA LA GUVERNUL BURGHEZ". Scris la 7 (20) iunie 1913.

Despre aceste articole aflăm dintr-o listă întocmită de V. I. Lenin, cuprinzînd titlurile articolelor scrise de el pentru ziarul „Pravda" în mai şi iunie 1913 şi nepublicate în ziar (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

PROIECTUL UNEI CUVÎNTĂRI „CU PRIVIRE LA PROBLEMA NAŢIONALĂ"

V. I. Lenin a scris proiectul acestei cuvîntări înainte de 18 aprilie (1 mai) 1913 pentru G. I. Petrovski, deputat bolşevic în Duma a IV-a, care a rostit cuvîntarea în şedinţa Dumei din 20 mai (2 iunie) 1913.

Despre acest proiect de cuvîntare aflăm din scrisoarea lui N. K. Krupskaia către N. I. Podvoiski din 18 aprilie (1 mai) 1913: „Am trimis pe adresa redacţiei textul a două cuvîntări... 2) Cu privire la problema naţională... Această a doua cuvîntare este extrem de importantă prin ofensiva principială *împotriva* vulgarei autonomii cultural-naţionale" („Din epoca ziarelor «Zvezda» şi «Pravda» (1911—1914)", vol. III, Moscova-Petrograd, 1923, pag. 224) şi din amintirile lui G. I. Petrovski, care arată că proiectul cuvîntării a fost scris de V. I. Lenin (vezi revista „Proletarskaia Revoliuţiia" nr. 3 din 1924, pag. 226—227).

UN BILEŢEL CĂTRE A. S. ENUKIDZE

În legătură cu acest bileţel, scris la 22 mai (4 iunie) 1913, A. S. Enukidze îi scrie lui S. G. Şaumian la 23 mai (5 iunie): „Chiar ieri am primit cîteva rînduri de la el" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

PRIMA PAGINĂ A ARTICOLULUI „PARTIDUL MUNCITORESC ŞI FALSIFICATORII LIBERALI (DESPRE POTRESOV)"

Articolul a fost scris la 27 mai (9 iunie) 1913. În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se află manuscrisul acestui articol de la pagina 2 la pagina 4.

www.dacoromanica.ro

O SCRISOARE CĂTRE N. D. KIKNADZE

Despre această scrisoare, scrisă înainte de 3 (16) iunie, aflăm din scrisoarea lui N. D. Kiknadze către V. I. Lenin (vezi „Probleme de istorie a P.C.U.S." nr. 4 din 1961, pag. 145).

„O PROBLEMĂ FUNDAMENTALĂ DIN ISTORIA PARTIDULUI"

În legătură cu această notă, scrisă la 3 (16) iunie 1913, V. I. Lenin a scris în aceeaşi zi colegiului redacţional al ziarului „Pravda" : „Cer insistent ca nota alăturată să fie publicată *în întregime*... Dacă n-o publicaţi, trimiteţi-o la revista «Prosveşcenie»" (vezi volumul de faţă, pag. 262) ; titlul notei figurează şi pe lista articolelor pe mai-iunie 1913, alcătuită de V. I. Lenin (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

PRIMA PAGINĂ A ARTICOLULUI „O APRECIERE ERONATĂ («LUCI» DESPRE MAKLAKOV)"

Articolul a fost scris la 4 (17) iunie 1913. În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se află o parte din manuscrisul acestui articol, de la pagina 2 pînă la pagina 7.

SCRISOARE CĂTRE SECŢIA DE LA PARIS A BOLŞEVICILOR

În legătură cu această scrisoare, scrisă înainte de 12 (25) iunie 1913, în materialele departamentului de stat al poliţiei se dau următoarele date : „Lenin a adresat o scrisoare secţiei de la Paris a bolşevicilor, cerîndu-i să ia măsuri pentru a se urmări în mod sistematic problema literaturii ilegale şi a editării Organului Central al partidului, ziarul «Soţial-Demokrat»" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

PAGINA A ŞASEA DIN ARTICOLUL „CUVINTE INSTRUCTIVE"

Articolul a fost scris la începutul lunii iulie 1913. Din manuscrisul acestui articol, aflat în Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S., lipseşte pagina a şasea.

www.dacoromanica.ro

UN RAPORT „CU PRIVIRE LA STAREA DE LUCRURI DIN PARTID"

Raportul a fost prezentat de V. I. Lenin la 21 iulie (3 august) 1913, la cea de-a II-a Conferinţă a organizaţiei din străinătate a P.M.S.D.R., care a avut loc la Berna. În „Buletinul Comitetului organizaţiei din străinătate a P.M.S.D.R." nr. 3 din 2 (15) octombrie 1913 a apărut următoarea notă informativă : „Raport cu privire la starea de lucruri din partid (Lenin). Acest raport va fi dezvoltat şi va apărea, probabil, în broşură". Raportul este menţionat şi în amintirile lui G. L. Şklovski (vezi „Zapiski Instituta Lenina", vol. I, 1927, pag 121).

O CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONSFĂTUIREA DE LA PORONIN A MEMBRILOR C C. AL P.M.S.D.R

Consfătuirea membrilor C.C. al P.M.S.D.R., la care V. I. Lenin a rostit, după toate probabilităţile, o cuvîntare, a avut loc la 27 iulie (9 august) 1913, la Poronin. Într-un raport către departamentul poliţiei se comunică despre această consfătuire următoarele : „La 27 iulie a.c., în Austria, în satul Poronin (la o depărtare de 6 verste de Zakopane), unde se află în vilegiatură Lenin, a avut loc o consfătuire particulară" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). La consfătuire s-au discutat următoarele probleme : cu privire la starea de lucruri din partid şi la sarcinile imediate ale partidului, cu privire la fracţiunea social-democrată din Dumă, cu privire la şcoala de partid, cu privire la presă, şi în special cu privire la fondarea unui ziar bolşevic la Moscova, cu privire la „Pravda", cu privire la O.C. — ziarul „Soţial-Demokrat", cu privire la revista „Prosveşcenie", cu privire la editura „Priboi", cu privire la consfătuirile funcţionarilor comerciali, la problema cooperatistă etc.

„BURGHEZIA ŞI GUVERNUL"

În ziarul „Naş Puti" nr. 12 din 7 septembrie 1913 n-a apărut decît titlul acestui articol, coloana de dedesubt rămînînd albă. Textul articolului, confiscat, după cum ne informează revista „Krasnîi Arhiv" nr. 2 din 1941, pag. 168, n-a fost găsit pînă în prezent.

www.dacoromanica.ro

LISTA PUBLICAȚIILOR LA A CĂROR REDACTARE A PARTICIPAT V. I. LENIN

REVISTA „PROSVEȘCENIE"

Nr. 3 — martie 1913
Nr. 4 — aprilie 1913
Nr. 5 — mai 1913
Nr. 6 — iunie 1913
Nr. 7 — iulie 1913
Nr. 8 — august 1913
Nr. 9 — septembrie 1913

ZIARUL „SOȚIAL-DEMOKRAT"

Nr. 31 — 15 (28) iunie 1913

www.dacoromanica.ro

ADNOTĂRI

1 Articolul „*Destinele istorice ale învățăturii lui Karl Marx*", scris de V. I. Lenin cu ocazia comemorării a 30 de ani de la moartea lui Karl Marx, a apărut în ziarul „Pravda" nr. 50 din 1 martie 1913.

„*Pravda*" — cotidian bolșevic legal ; primul număr a apărut la Petersburg în ziua de 22 aprilie (5 mai) 1912.

Hotărîrea cu privire la necesitatea editării unui cotidian muncitoresc de masă a fost adoptată în cursul lucrărilor Conferinței a VI-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R. Un rol important în pregătirea editării ziarului „Pravda" l-a jucat ziarul „Zvezda", care de la sfîrșitul anului 1911 a desfășurat o largă campanie pentru crearea unui cotidian muncitoresc. „Zvezda" a publicat numeroase scrisori și articole ale muncitorilor din Petersburg în care ei propuneau crearea unui asemenea ziar și își exprimau hotărîrea de a-l întreține din subscripții benevole. Inițiativa muncitorilor înaintați din Petersburg a fost aprobată cu căldură de muncitorii din întreaga Rusie.

„Pravda" a luat ființă în condițiile noului avînt revoluționar, cînd în întreaga țară s-a ridicat un val de greve politice de masă în legătură cu masacrul de la Lena. „*Tocmai avîntul* de care muncitorii au dat dovadă *în aprilie* — scria V. I. Lenin — a creat ziarul muncitoresc «Pravda»" (Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediția a doua, pag. 448).

Ziarul era editat cu fonduri strînse de muncitorii înșiși ; el era difuzat, într-un număr de circa 40 000 de exemplare, dar tirajul unor numere a atins cifra de 60 000 de exemplare. Lenin a caracterizat organizarea unui cotidian muncitoresc drept o măreață operă istorică săvîrșită de muncitorii din Petersburg.

Lenin conducea „Pravda" din punct de vedere ideologic ; el scria aproape zilnic articole pentru ziar, dădea directive redacției. Lenin lupta ca ziarul să fie scris într-un spirit combativ, revoluționar, critica redacția atunci cînd se publicau articole insuficient de clare în problemele principiale. În „Pravda" au apărut peste 270 de articole și note ale lui Lenin, semnate

www.dacoromanica.ro

cu diferite pseudonime : V. Ilin, V. Frei, K. T., V. I., I., Un pravdist, Statistician, Un cititor, M. N. etc.

Ar fost membri ai redacției ziarului „Pravda" și colaboratori activi în diferite perioade : N. N. Baturin, Demian Bednîi, A. I. Ulianova-Elizarova, K. S. Eremeev, M. I. Kalinin, N. K. Krupskaia, S. V. Malîșev, L. R. și V. R. Menjinski, V. M. Molotov, V. I. Nevski, M. S. Olminski, M. I. Podvoiski, N. G. Poletaev, M. A. Saveliev, K. N. Samoilova, N. A. Skrîpnik, I. M. Sverdlov, I. V. Stalin, P. I. Stucika ș.a. La ziar colaborau activ deputații bolșevici din Duma a IV-a de stat. A. M. Gorki a publicat numeroase lucrări în ziarul „Pravda".

„Pravda" înfăptuia legătura de zi cu zi între partid și masele largi populare. În jurul ziarului s-a format o mare armată de corespondenți muncitori. În fiecare număr al ziarului apăreau zeci de corespondențe ale muncitorilor. În doi ani și ceva s-au publicat peste 17 000 de corespondențe trimise de muncitori. Ziarul înfățișa lipsa de drepturi a oamenilor muncii, aducea exemple edificatoare în privința mizeriei în care trăiau muncitorii, descria mersul grevelor, promova politica partidului de conducere a mișcării revoluționare în continuă dezvoltare ; el educa masele în spiritul solidarității proletare, în spiritul internaționalismului proletar. „Pravda" se bucura de un mare prestigiu printre muncitori. Ziarul acorda o importanță deosebită descrierii situației țărănimii în Rusia țaristă. El avea o „Rubrică țărănească". În paginile ziarului „Pravda", Lenin lupta cu consecvență pentru hegemonia proletariatului în revoluția ce se apropia, pentru alianța dintre clasa muncitoare și țărănime, demasca tendințele contrarevoluționare ale burgheziei liberale. Ziarul a jucat un rol important în campania electorală pentru Duma a IV-a de stat.

La sfîrșitul lunii decembrie 1912 — începutul lunii ianuarie 1913 — problema activității redacției ziarului „Pravda" a fost dezbătută în mod special la Consfătuirea de la Cracovia a C.C. al P.M.S.D.R. cu activiștii de partid. Consfătuirea a adoptat rezoluția întocmită de V. I. Lenin „Cu privire la reorganizarea și la activitatea redacției ziarului «Pravda»", în care se trasau măsuri de îmbunătățire a activității redacției.

O mare parte din munca organizatorică a partidului era concentrată la redacția ziarului „Pravda". Aici se organizau întîlniri cu reprezentanții celulelor de partid locale, aici se primeau informații despre munca de partid în fabrici și uzine, de aici se transmiteau directivele de partid ale Comitetului din Petersburg și ale Comitetului Central al partidului.

„Pravda" era supusă în permanență represiunilor polițienești. Numai în primul an de existență a ziarului s-au intentat 36 de procese împotriva redactorilor săi. În total, redactorii au stat în închisoare 48 de luni. În aceeași perioadă au fost confiscate 41 de numere ale ziarului. Ziarul a fost suspendat de guvernul țarist de 8 ori, dar a continuat să apară sub alte denumiri :

www.dacoromanica.ro

„Raboceaia Pravda", „Severnaia Pravda", „Pravda Truda", „Za Pravdu", „Proletarskaia Pravda", „Puti Pravdî", „Rabocii", „Trudovaia Pravda". În aceste condiţii grele, bolşevicii au izbutit să publice, în doi ani şi ceva, 636 de numere ale ziarului „Pravda". La 8 (21) iulie 1914 ziarul a fost suspendat.

Ziarul „Pravda" şi-a reluat apariţia abia după revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917. De la 5 (18) martie 1917, el a început să apară ca organ al Comitetului Central şi al Comitetului din Petersburg ale P.M.S.D.R. La 5 (18) aprilie, după întoarcerea din străinătate, V. I. Lenin a intrat în redacţie şi a preluat conducerea ziarului „Pravda". În perioada iulie-octombrie 1917, ziarul „Pravda" a avut de suferit represiuni din partea guvernului provizoriu burghez contrarevoluţionar, fiind nevoit să-şi schimbe în repetate rînduri denumirea : „Listok «Pravdî»", „Proletarii", „Rabocii", „Rabocii Puti". După victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, începînd din 27 octombrie (9 noiembrie) 1917, Organul Central al partidului a început să apară iarăşi sub vechea sa denumire, „Pravda".

Ziarul „Pravda" are o însemnătate excepţională în istoria partidului bolşevic şi a revoluţiei. Ziarul a fost un propagandist, agitator şi organizator colectiv în lupta pentru aplicarea politicii partidului. El s-a situat în centrul luptei pentru partinitate, a combătut cu hotărîre pe menşevicii-lichidatori, pe otzovişti şi pe troţkişti, a demascat rolul lor trădător.

„Pravda" a luptat împotriva oportunismului şi centrismului internaţional. Ziarul educa pe muncitori în spiritul marxismului revoluţionar. El a contribuit la creşterea considerabilă a partidului, la unirea rîndurilor sale, la întărirea legăturii sale cu masele. Datorită activităţii ziarului „Pravda" s-a pus temelia de granit a partidului bolşevic de masă. Generaţia de muncitori înaintaţi educată de „Pravda" a jucat un rol remarcabil în Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie şi în construirea socialismului.

„Pravda" ocupă un loc deosebit de important în istoria presei bolşevice. Ziarul „Pravda" a fost primul ziar muncitoresc legal de masă şi a marcat o etapă nouă în dezvoltarea presei clasei muncitoare din Rusia şi a proletariatului internaţional. Începînd din 1914, ziua apariţiei primului număr din „Pravda" a devenit sărbătoarea presei muncitoreşti.

Lenin a caracterizat activitatea ziarului „Pravda" în articolele „Bilanţul unei activităţi de o jumătate de an", „Muncitorii şi «Pravda»", „Clasa muncitoare şi presa muncitorească", „Raportul C.C. al P.M.S.D.R. şi instrucţiunile date delegaţiei C.C. la Consfătuirea de la Bruxelles", „Cu privire la rezultatele obţinute de ziua presei muncitoreşti", „La a zecea aniversare a «Pravdei»" etc. (vezi Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 442—458 ; vol. 22, pag. 76—78 ; Opere, vol. 20,

www.dacoromanica.ro

Editura politică, 1959, pag. 365—373, 499—542, 555—563; vol. 33, E.S.P.L.P. 1957, pag. 340—343). — *1.*

2 *„Scrisoarea către Conducerea Partidului social-democrat din Germania"* a fost scrisă la 2 (15) martie 1913, din însărcinarea Consfătuirii de la Cracovia a C.C. al P.M.S.D.R. cu activiştii de partid într-o perioadă de lupte înverşunate duse de bolşevici împotriva lichidatorilor. Ea constituie răspunsul la propunerea liderilor social-democraţilor germani de a se convoca consfătuiri comune ale bolşevicilor şi lichidatorilor în scopul unificării lor. — *5.*

3 *Duma a IV-a de stat* şi-a început activitatea la 15 (28) noiembrie 1912. Alegerile pentru Duma a IV-a de stat au avut loc în toamna anului 1912, pe baza legii electorale reacţionare din 3 (16) iunie 1907, şi au fost însoţite de o serie întreagă de măsuri guvernamentale menite să asigure în Dumă o majoritate ultrareacţionară, convenabilă guvernului. Căutînd să răpească clasei muncitoare posibilitatea de a-şi trimite reprezentanţii în Dumă, guvernul punea tot felul de piedici alegerii deputaţilor muncitorimii, recurgea la falsificări grosolane, lua măsuri represive împotriva muncitorilor înaintaţi. Caracterizarea campaniei electorale pentru Duma a IV-a de stat şi aprecierea compoziţiei de clasă şi de partid a Dumei alese au fost făcute de V. I. Lenin în articolul „Bilanţul alegerilor" (vezi Opere complete, vol. 22, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 350—378).

În Duma a IV-a de stat, partidele de dreapta şi naţionaliste aveau 185 de mandate, octombriştii — 98, cadeţii — 59, progresiştii şi naţionaliştii burghezi — 69, trudovicii — 10 şi social-democraţii — 14. Reiese, aşadar, că în Duma a IV-a (ca şi în Duma a III-a) au existat două majorităţi contrarevoluţionare : o majoritate formată din partidele de dreapta plus octombriştii (283 de voturi) şi una formată din octombrişti plus liberalii (226 de voturi).

Din fracţiunea social-democrată din Duma a IV-a făceau parte 6 bolşevici : A. E. Badaev, M. K. Muranov, G. I. Petrovski, F. N. Samoilov, N. R. Şagov şi R. V. Malinovski (care, după cum s-a stabilit ulterior, era provocator), 7 menşevici şi un membru fără drepturi depline (E. I. Jagiełło, deputat al oraşului Varşovia), care a aderat la menşevici. Deputaţii bolşevici fuseseră aleşi de muncitorii din principalele gubernii industriale, în care erau concentrate 4/5 din proletariatul Rusiei. Deputaţii menşevici reprezentau în Dumă regiuni neindustriale ale ţării. Profitînd de mica lor superioritate numerică în cadrul fracţiunii, menşevicii frînau activitatea ei, împiedicau adoptarea unei serii de hotărîri propuse de bolşevici. În octombrie 1913, în urma indicaţiilor date de C.C. al partidului, deputaţii bolşevici s-au retras din fracţiunea social-democrată unită şi au format o fracţiune bolşevică de sine stătătoare, care şi-a luat denumirea de fracţiunea muncitorească social-democrată din Rusia.

www.dacoromanica.ro

Lenin îndruma zi de zi activitatea deputaţilor bolşevici, învăţîndu-i să folosească în mod revoluţionar tribuna Dumei. El dădea deputaţilor muncitori indicaţii concrete în problemele importante. La deschiderea lucrărilor Dumei, Lenin a elaborat tezele „Cu privire la unele cuvîntări ale deputaţilor muncitorimii" (vezi Opere complete, vol. 22, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 213—218), care au stat la baza declaraţiei fracţiunii social-democrate. În volumul de faţă se publică documentele : „Politica Ministerului Instrucţiunii Publice" (pag. 132—142) şi „În legătură cu politica agrară (generală) a actualului guvern" (pag. 277—295), scrise de Lenin pentru deputaţii bolşevici. În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. există documente care atestă că Lenin conducea activitatea deputaţilor social-democraţi, întocmea planuri ale cuvîntărilor pe care ei urmau să le rostească, pregătea proiecte de cuvîntări. Deputaţii bolşevici se duceau în străinătate la Lenin, al cărui indicaţii îi ajutau să adopte o linie de comportare justă în Dumă. Apărînd în Dumă punctul de vedere al partidului, deputaţii bolşevici proclamau, în auzul întregii ţări, revendicările clasei muncitoare. Ei luptau împotriva pregătirii războiului imperialist, denunţau situaţia dezastruoasă a muncitorilor şi a ţăranilor, asuprirea naţională. Demascînd politica antipopulară a ţarismului, deputaţii bolşevici foloseau adesea o formă de propagandă ca aceea a interpelărilor adresate guvernului în problemele de actualitate. În Duma a IV-a au fost făcute interpelări cu privire la evenimentele de la Lena, prigonirea sindicatelor muncitoreşti, interzicerea adunărilor şi alegerilor în organele caselor de asigurări, explozia de la Uzina din Ohta, maltratarea deţinuţilor politici în închisori, represiunile împotriva greviştilor, lock-outurile din fabricile de textile etc.

Duma de stat s-a dovedit incapabilă să rezolve marile probleme pe care le punea dezvoltarea obiectivă a ţării ; activitatea ei se reducea tot mai mult la o pălăvrăgeală sterilă. Activitatea legislativă a Dumei a IV-a a urmărit în bună parte consolidarea unor piloni ai absolutismului, ca : justiţia, biserica, poliţia. Duma de stat a aprobat intrarea Rusiei în primul război mondial. În şedinţa Dumei din 26 iulie (8 august) 1914, reprezentanţii tuturor fracţiunilor burghezo-moşiereşti au declarat că sprijină întru totul politica imperialistă a guvernului ţarist. Menşevicii şi eserii s-au situat pe poziţiile defensismului. Numai partidul bolşevic a luat atitudine categorică împotriva războiului. Fracţiunea bolşevică a refuzat să voteze creditele de război şi a început să desfăşoare o propagandă revoluţionară în mase. În noiembrie 1914, deputaţii bolşevici din Duma a IV-a au fost arestaţi şi deferiţi justiţiei. Cuvîntările curajoase rostite la proces de membrii fracţiunii bolşevice, care demascau absolutismul, au avut un rol important în desfăşurarea propagandei antimilitariste, în revoluţionarea conştiinţei maselor muncitoreşti.

În august 1915, fracţiunile burghezo-moşiereşti din Duma a IV-a de stat au constituit aşa-numitul „Bloc progresist", în care au

www.dacoromanica.ro

intrat peste jumătate din numărul total al membrilor Dumei. Acesta a fost, după cum spunea Lenin, un „bloc liberal-octombrist în vederea unei înţelegeri cu ţarul pe baza unui program de reforme şi a mobilizării industriei pentru înfrîngerea Germaniei“ (Opere, vol. 21, Editura politică, 1959, pag. 374). Pe măsura înrăutăţirii situaţiei militare a Rusiei, a accentuării ruinei economice şi apropierii revoluţiei, liderii „Blocului progresist“ au început să se arate nemulţumiţi de politica ţarismului şi de incapacitatea guvernului de a duce războiul pînă la capăt. Ei au participat la pregătirea unei revoluţii de palat pentru a instala în locul lui Nicolaie al II-lea un alt ţar, care să fie mai pe placul burgheziei. La 26 februarie (11 martie) 1917, ţarul a declarat dizolvată Duma a IV-a de stat. Dar membrii ei, neîndrăznind să protesteze făţiş, au hotărît să-şi continue şedinţele în mod neoficial. La 27 februarie (12 martie), ei au constituit, în vederea combaterii revoluţiei şi a salvării monarhiei, un comitet provizoriu al Dumei de stat, care, în înţelegere cu reprezentanţii esero-menşevici ai Sovietului din Petrograd, a adoptat hotărîrea de a crea guvernul provizoriu burghez. Membrii comitetului provizoriu al Dumei de stat se manifestau ca duşmani activi ai revoluţiei, iar în consfătuirile lor „neoficiale“ cereau instaurarea unei dictaturi militare şi desfiinţarea Sovietelor. La 6 (19) octombrie 1917, sub presiunea maselor revoluţionare, guvernul provizoriu burghez a fost nevoit să declare dizolvată Duma de stat. — 7.

4 „*Vorwärts*“ — cotidian, organul central al Partidului social-democrat din Germania ; a început să apară la Berlin din 1891 sub denumirea de „Vorwärts. Berliner Volksblatt“, potrivit unei hotărîri a Congresului de la Halle al partidului ; era o continuare a ziarului „Berliner Volksblatt“, care apărea din 1884. În coloanele acestui ziar, F. Engels a combătut diversele manifestări de oportunism. În ultimii ani ai secolului trecut, după moartea lui Engels, redacţia ziarului a încăput în mîinile aripii drepte a partidului şi a publicat sistematic articole scrise de oportunişti. Prezentînd în mod tendenţios lupta dusă în cadrul P.M.S.D.R. împotriva oportunismului şi revizionismului, „Vorwärts“ a sprijinit pe „economişti“, iar mai tîrziu, după scindarea partidului, pe menşevici. În anii reacţiunii, „Vorwärts“ a publicat articole calomnioase scrise de Troţki, fără a da lui Lenin şi bolşevicilor posibilitatea de a le dezminţi şi de a înfăţişa în mod obiectiv starea de lucruri din partid. În perioada primului război mondial, „Vorwärts“ s-a situat pe poziţiile social-şovinismului ; după Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie a devenit unul dintre centrele de propagandă antisovietică. A apărut la Berlin pînă în 1933. — 7.

5 Este vorba de *Conferinţa a VI-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R.*, care s-a ţinut în zilele de 5—17 (18—30) ianuarie 1912. Ea a jucat de fapt rolul unui congres al partidului. Confe-

www.dacoromanica.ro

rința a fost condusă de Lenin. El a rostit cuvîntul de deschidere și o cuvîntare în problema constituirii conferinței, a prezentat rapoarte cu privire la momentul actual și la sarcinile partidului și cu privire la activitatea Biroului socialist internațional, a făcut o serie de comunicări, a luat parte la dezbaterile în legătură cu activitatea Organului Central, cu sarcinile social-democrației în lupta împotriva foametei, în legătură cu problema organizatorică, cu activitatea organizației de partid din străinătate și cu o serie de alte probleme. Lenin a prezentat proiecte de rezoluții în toate problemele importante de pe ordinea de zi a conferinței (vezi Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediția a doua, pag. 127—164).

În raportul lui Lenin „Cu privire la momentul actual și la sarcinile partidului" și în rezoluția conferinței s-a făcut o profundă analiză a situației politice din țară și s-a subliniat creșterea stării de spirit revoluționare a maselor. Conferința a relevat că sarcina cuceririi puterii de către proletariat, care duce după sine țărănimea, continuă să fie sarcina revoluției democratice în Rusia.

Una dintre cele mai importante acțiuni ale conferinței a fost curățirea partidului de oportuniști. Rezoluțiile „Cu privire la lichidatorism și la grupul lichidatorilor" și „Cu privire la organizația de partid din străinătate", adoptate de conferință, au avut o uriașă însemnătate principială și practică. Lichidatorii s-au grupat în jurul a două reviste legale : „Naşa Zarea" și „Delo Jizni". Conferința a declarat că, „prin comportarea sa, grupul de la «Naşa Zarea» și «Delo Jizni» s-a pus definitiv în afara partidului". Lichidatorii au fost excluși din P.M.S.D.R. Conferința a condamnat activitatea grupurilor antipartinice din străinătate : menșevicii-golosiști, vperediștii și trotkiștii. Ea a declarat că este absolut necesar ca în străinătate să existe o organizație de partid unică, care, sub controlul și sub conducerea C.C., să desfășoare o activitate de sprijinire a partidului și a arătat că grupurile din străinătate „care nu se supun centrului de activitate social-democrată din Rusia, adică C.C., și care provoacă dezorganizarea, stabilind relații separate cu Rusia peste capul C.C., nu se pot folosi de numele P.M.S.D.R." Aceste rezoluții au jucat un rol deosebit de important în întărirea unității partidului marxist din Rusia.

Problema participării la campania electorală pentru Duma a IV-a de stat a ocupat un loc important în lucrările conferinței. Conferința a subliniat că sarcina principală a partidului în alegeri și a fracțiunii social-democrate în Dumă o constituie propaganda socialistă de clasă și organizarea clasei muncitoare. Ea a arătat că lozincile principale ale partidului în alegerile pentru Dumă sînt revendicările fundamentale cuprinse în programul-minimum : republică democratică ; ziua de lucru de opt ore ; confiscarea întregului pămînt moșieresc.

Conferința a adoptat rezoluția „Cu privire la caracterul și la formele organizatorice ale muncii de partid" și a aprobat proiectul de modificări în statutul de organizare a partidului, proiect

www.dacoromanica.ro

propus de Lenin. Ea a declarat ziarul „Soţial-Demokrat" Organ Central al partidului ; a ales Comitetul Central şi a format Biroul din Rusia al C.C.

Conferinţa de la Praga a P.M.S.D.R. a jucat un rol excepţional în construirea partidului bolşevic, partid de tip nou. Ea a făcut bilanţul unei întregi perioade istorice a luptei bolşevicilor împotriva menşevicilor, consfinţind victoria bolşevicilor. Menşevicii-lichidatori au fost alungaţi din partid. Pe baza hotărîrilor conferinţei s-au unit organizaţiile de partid locale. Conferinţa a întărit partidul ca organizaţie pe întreaga Rusie. Ea a definit linia politică şi tactică a partidului în condiţiile noului avînt revoluţionar. Curăţindu-şi rîndurile de oportunişti, partidul bolşevic s-a situat în fruntea noului şi puternicului avînt al luptei revoluţionare a maselor populare. Conferinţa de la Praga a avut o mare însemnătate internaţională. Ea a dat elementelor revoluţionare din partidele Internaţionalei a II-a un exemplu de luptă hotărîtă împotriva oportunismului, mergînd pînă la ruptură organizatorica totală cu oportuniştii. — *7*.

6 C.O. (Comitetul de organizare) — centrul conducător al menşevicilor, înfiinţat la Conferinţa din august 1912 a lichidatorilor ; a funcţionat pînă în august 1917, cînd a fost ales Comitetul Central al partidului menşevic. — *8*.

7 „*Luci*" — cotidian legal al menşevicilor-lichidatori ; a apărut la Petersburg de la 16 (29) septembrie 1912 pînă la 5 (18) iulie 1913. Au apărut în total 237 de numere. Fondurile necesare pentru editarea lui proveneau din donaţii făcute de liberali. Conducerea ideologică a ziarului se afla în mîinile unui grup format din P. B. Akselrod, F. I. Dan, L. Martov şi A. S. Martînov. În coloanele lui, lichidatorii combăteau tactica revoluţionară a bolşevicilor, propagau lozinca oportunistă a creării unui aşa-zis „partid legal", se pronunţau împotriva grevelor revoluţionare de masă ale muncitorilor şi încercau să revizuiască principalele puncte din programul partidului. Lenin spunea că „«Luci» este înrobit de politica liberală" şi califica acest ziar drept organ al renegării. — *8*.

8 *P.P.S.* — Partidul socialist polonez (Polska Partia Socjalistyczna).

S.D.P. — Social-democraţia din regatul Poloniei şi Lituania. (S.D.R.P. şi L). — *8*.

9 „*Reci*" — cotidian, organul central al partidului cadet ; a apărut la Petersburg începînd de la 23 februarie (8 martie) 1906, sub îngrijirea efectivă a lui P. N. Miliukov şi I. V. Ghessen şi cu colaborarea activă a lui P. D. Dolgorukov, P. B. Struve, M. M. Vinarev ş.a. Ziarul a fost interzis la 26 octombrie (8 noiembrie) 1917 de Comitetul militar-revoluţionar de pe lîngă Sovietul din Petrograd. Pînă în august 1918 a continuat să apară sub diferite denumiri : „Naşa Reci", „Svobodnaia Reci", „Vek", „Novaia Reci", „Naş Vek". — *12*.

www.dacoromanica.ro

10 *Cadeţii* — membrii partidului constituţional-democrat, principalul partid al burgheziei monarhiste liberale din Rusia. Partidul cadet a fost creat în octombrie 1905 ; în rîndurile lui au intrat reprezentanţi ai burgheziei, fruntaşi ai zemstvelor din rîndurile moşierilor şi intelectuali burghezi. Militanţii mai de seamă din rîndurile cadeţilor au fost : P. N. Miliukov, S. A. Muromţev, V. A. Maklakov, A. I. Şingarev, P. B. Struve, F. I. Rodicev etc. Pentru a înşela masele muncitoare, cadeţii şi-au luat denumirea falsă de „partid al libertăţii poporului" ; în realitate, ei nu mergeau mai departe de revendicarea unei monarhii constituţionale. Cadeţii considerau drept principalul lor ţel lupta împotriva mişcării revoluţionare şi voiau să împartă puterea cu ţarul şi cu moşierii iobăgişti. În anii primului război mondial, ei au sprijinit în mod activ politica externă de cotropiri dusă de guvernul ţarist. În perioada revoluţiei burghezo-democratice din februarie au căutat să salveze monarhia. Deţinînd un rol conducător în cadrul guvernului provizoriu, cadeţii au dus o politică antipopulară, contrarevoluţionară, pe placul imperialiştilor anglo-franco-americani. După victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, cadeţii s-au manifestat ca duşmani neîmpăcaţi ai Puterii sovietice, au participat activ la toate acţiunile contrarevoluţionare armate şi la campaniile intervenţioniştilor. Ca emigranţi, după înfrîngerea intervenţioniştilor şi a albgardiştilor, ei nu şi-au încetat activitatea contrarevoluţionară antisovietică. — *12.*

11 Cuvintele citate de V. I. Lenin sînt o parafrază la următoarele două versuri din poezia lui N. A. Nekrasov „Cîntec de leagăn" :

„După strai, slujbaş vei trece,
Dar la suflet, cîine". — *17.*

12 *La 3 (16) iunie 1907* a fost publicat manifestul ţarului cu privire la dizolvarea Dumei a II-a şi la modificările aduse legii electorale. Prin noua lege, numărul reprezentanţilor moşierilor şi burgheziei comerciale şi industriale în Dumă era considerabil mărit, iar numărul, şi pînă atunci redus, al reprezentanţilor ţăranilor şi muncitorilor era micşorat de cîteva ori. Acest act constituia o încălcare grosolană a manifestului din 17 octombrie 1905 şi a Legii fundamentale din 1906, potrivit căreia guvernul nu putea emite decrete de lege fără aprobarea Dumei de stat. Duma a III-a, aleasă pe baza acestei legi, care s-a întrunit la 1 (14) noiembrie 1907, avea o componenţă ultrareacţionară-octombristă.

Lovitura de stat de la 3 iunie a marcat începutul perioadei de reacţiune stolîpinistă. — *21.*

13 *Declaraţia fracţiunii social-democrate din Duma a IV-a de stat* a fost elaborată în comun de deputaţii bolşevici şi menşevici. Ea a fost adoptată în urma unei lupte înverşunate în cadrul fracţiunii. Bolşevicul A. E. Badaev, membru al fracţiunii social-democrate, scrie în amintirile sale : „Fracţiunea noastră a consacrat încă înainte de deschiderea Dumei o serie de şedinţe discutării

www.dacoromanica.ro

declarației. Discuțiile care se purtau cu o deosebită pasiune se prelungeau uneori pînă noaptea tîrziu. La elaborarea declarației au asistat din cele două părți, în afară de deputați, și activiștii de partid care se aflau în acel timp la Petersburg... După o luptă aprigă și îndelungată, după înverșunate ciocniri cu menșevicii, am obținut, în cele din urmă, includerea în declarație a tuturor revendicărilor fundamentale ale bolșevicilor" (A. Badaev. „Bolșevicii în Duma de stat. Amintiri", Moscova, 1954, pag. 67).

La baza declarației au stat tezele lui V. I. Lenin „Cu privire la unele cuvîntări ale deputaților muncitorimii" (vezi Opere complete, vol. 22, Editura politică, 1963, ediția a doua, pag. 213—218). În concordanță cu indicațiile lui Lenin, în declarație au fost incluse aproape toate punctele principale cuprinse în programul-minimum al P.M.S.D.R. Cu toate acestea menșevicii au reușit să includă un punct care cuprindea revendicarea autonomiei cultural-naționale. Declarația fracțiunii social-democrate a fost citită în ședința Dumei de stat din 7 (20) decembrie 1912. La 8 (21) decembrie, „Pravda" a publicat stenograma ședinței Dumei cu textul declarației, fapt care a atras confiscarea numărului respectiv al ziarului și trimiterea în judecată a redactorului. — *24*.

14 „*Zeit*" — săptămînal, organ al Bundului, a apărut la Petersburg în limba evreiască, de la 20 decembrie 1912 (2 ianuarie 1913) pînă la 5 (18) mai 1914. — *24*.

15 „*Novoe Vremea*" — cotidian ; a apărut din 1868 pînă în 1917 la Petersburg ; a aparținut pe rînd mai multor editori și și-a schimbat de repetate ori orientarea politică. La început era un ziar liberal moderat, iar apoi, din 1876, cînd a început să fie editat de A. S. Suvorin, a devenit un organ al cercurilor reacționare ale nobilimii și ale funcționărimii birocratice. Din 1905 a devenit un organ de presă al ultrareacționarilor. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, acest ziar a sprijinit întru totul politica contrarevoluționară a guvernului provizoriu burghez și a dus o campanie furibundă împotriva bolșevicilor. La 26 octombrie (8 noiembrie) 1917 a fost interzis de Comitetul militar-revoluționar de pe lîngă Sovietul din Petrograd. — *26*.

16 Acest fragment de text — începînd de la cuvintele „Pe întreaga perioadă..." pînă la „...*500 000 000 de ruble!*" nu figurează în textul articolului apărut în „Pravda" nr. 62 din 15 martie 1913 și nici în edițiile a doua și a treia ale Operelor lui V. I. Lenin. El a fost găsit abia în 1941. — *27*.

17 „*Octombriștii*" — membrii partidului „Uniunea 17 octombrie", creat în Rusia după publicarea manifestului dat de țar la 17 octombrie 1905. Era un partid contrarevoluționar, care reprezenta și apăra interesele marii burghezii și ale moșierilor care-și exploatau pe baze capitaliste moșiile ; în fruntea acestui partid au

www.dacoromanica.ro

stat A. I. Gucikov, cunoscut industriaş şi proprietar de imobile din Moscova, şi M. V. Rodzeanko, mare moşier. Octombriştii au sprijinit fără rezervă politica internă şi externă a guvernului ţarist. — *31.*

18 *Progresiştii* — grupare politică a burgheziei liberale-monarhiste ruse, care, în alegerile pentru Dumele de stat şi în Dume, încercau să unească sub steagul „nepartinităţii" elemente din diferite partide şi grupuri burghezo-moşiereşti.

În Duma a III-a de stat, progresiştii au format o fracţiune în care au intrat reprezentanţii partidului „înnoirii paşnice" şi ai partidului „reformelor democratice". Teama de o nouă explozie revoluţionară îi făcea pe progresişti să critice „extremismele" guvernului ţarist, care, după părerea lor, prin intransigenţa sa, a creat terenul pentru activitatea forţelor revoluţionare de stînga. În 1912, în cursul alegerilor pentru Duma a IV-a de stat, progresiştii au încheiat un bloc cu cadeţii, pe care i-au ajutat, prin aparenta lor neapartenenţă la nici un partid, să cîştige voturile „alegătorului burghez de la 3 iunie" (V. I. Lenin. Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 326).

În noiembrie 1912 progresiştii s-au constituit într-un partid politic de sine stătător, avînd următorul program : o constituţie moderată strict cenzitară, reforme mărunte, un guvern responsabil, adică un guvern care să răspundă în faţa Dumei, înăbuşirea mişcării revoluţionare. V. I. Lenin a arătat că prin componenţa şi prin ideologia lor progresiştii erau *„un amestec de octombrişti şi cadeţi"* ; el a caracterizat programul partidului progresiştilor ca fiind un program naţional-liberal : „Ei vor fi partidul «adevăratei» burghezii capitaliste, aşa cum îl vedem şi în Germania" (Opere complete, vol. 22, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 359, 266).

În perioada primului război mondial, partidul progresist a devenit deosebit de activ ; el cerea înlocuirea conducerii militare, mobilizarea industriei pentru nevoile frontului şi un „guvern responsabil" în care să intre reprezentanţii burgheziei ruse. După revoluţia burghezo-democratică din februarie, unii lideri ai acestui partid au intrat în guvernul provizoriu burghez. După victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, partidul progresiştilor a dus o luptă activă împotriva Puterii sovietice.

Printre liderii progresiştilor se numărau P. P. Reabuşinski şi A. I. Konovalov, vestiţi fabricanţi din Moscova, moşierul I. N. Efremov şi alţii. Progresiştii au editat în diferite perioade organe politice de presă proprii : revista „Moskovskii Ejenedelnik", ziarele „Slovo", „Russkaia Molva" şi „Utro Rossii". — *31.*

19 Lenin se referă aici la următoarele cuvinte ale lui Marx din „Contribuţii la critica filozofiei hegeliene a dreptului. Introdu-

www.dacoromanica.ro

cere" : „O şcoală care justifică josnicia zilei de astăzi prin josnicia zilei de ieri, o şcoală care califică drept strigăt de răzvrătire orice strigăt al iobagului împotriva cnutului atunci cînd cnutul este un cnut vechi, istoric... această *şcoală istorică a dreptului* ar fi inventat deci istoria germană dacă nu ar fi fost ea însăşi o invenţie a istoriei germane" (K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 1, Editura politică, 1960, ediţia a II-a, pag. 415). — *32.*

20 Industria petrolieră a Rusiei se afla sub controlul celor mai mari societăţi internaţionale pe acţiuni. În 1912—1913, aproape întreaga extracţie de petrol se afla în mîinile unor mari societăţi legate de capitalul străin (anglo-francez, german, anglo-olandez), în cea mai mare parte unite în concerne. 70% din comerţul cu petrol şi reziduuri petroliere era concentrat în mîna a două firme : „Societatea fraţii Nobel" şi societatea „Mazut". — *33.*

21 *Senatul* — unul din organele guvernamentale supreme în Rusia ţaristă. A luat fiinţă prin ucazul lui Petru I în 1711 în locul Dumei boierilor, ca organ suprem administrativ de dispoziţie în problemele curente ale administraţiei. Membrii Senatului erau numiţi de ţar dintre înalţii demnitari.

Consiliul de Stat — unul din organele superioare de stat din Rusia ţaristă. A fost creat în 1810 pe baza proiectului lui M. M. Speranski ca organ legislativ consultativ, ai cărei membri erau numiţi sau confirmaţi de către ţar. Consiliul de Stat era o instituţie reacţionară, care respingea chiar proiectele de legi moderate adoptate de Dumă. — *34.*

22 *Primul război balcanic (octombrie 1912 — mai 1913)* — războiul dintre Turcia şi ţările Alianţei balcanice : Bulgaria, Serbia, Muntenegru şi Grecia. Războiul s-a încheiat cu înfrîngerea Turciei, care prin Tratatul de pace de la Londra şi-a pierdut aproape toate posesiunile din Balcani. Regiunile slave Macedonia şi Tracia au fost eliberate. Poporul albanez şi-a dobîndit independenţa de stat. Cu toate că în acest război monarhiile şi burghezia din ţările balcanice au urmărit scopuri dinastice, de cotropire, el a avut totuşi, în ansamblu, un caracter progresist, deoarece a desăvîrşit eliberarea popoarelor balcanice de sub jugul turcesc şi a dat o lovitură rămăşiţelor feudalismului. V. I. Lenin considera că primul război balcanic a fost „o verigă în lanţul evenimentelor pe arena mondială, care marchează prăbuşirea rînduielilor medievale în Asia şi în Europa de răsărit". — *39.*

23 Articolul *„Trei izvoare şi trei părţi constitutive ale marxismului"* a fost scris de V. I. Lenin cu ocazia comemorării a 30 de ani de la moartea lui Karl Marx şi publicat în revista „Prosveşcenie" nr. 3 din 1913.

www.dacoromanica.ro

„*Prosveşcenie*" — revistă teoretică bolşevică legală lunară; a apărut la Petersburg din decembrie 1911 pînă în iunie 1914. Tirajul revistei atingea 5 000 de exemplare.

Revista a fost creată din iniţiativa lui V. I. Lenin în locul revistei bolşevice „Mîsl", care apăruse la Moscova şi fusese suspendată de guvernul ţarist. La revistă au colaborat V. V. Vorovski, A. I. Ulianova-Elizarova, N. K. Krupskaia, V. M. Molotov, M. S. Olminski, I. V. Stalin, M. A. Saveliev. Lenin a atras pe A. M. Gorki la activitatea revistei, încredinţîndu-i conducerea rubricii literare.

Din Paris, iar apoi din Cracovia şi din Poronin, Lenin a condus revista „Prosveşcenie"; el redacta articole, întreţinea o corespondenţă regulată cu membrii colegiului redacţional. În revistă au fost publicate lucrările lui Lenin: „Trei izvoare şi trei părţi constitutive ale marxismului", „Note critice în problema naţională", „Despre dreptul naţiunilor la autodeterminare" şi o serie de alte lucrări.

Revista demasca pe oportuniştii lichidatori, pe otzovişti, pe troţkişti, precum şi pe naţionaliştii burghezi, prezenta lupta clasei muncitoare în condiţiile noului avînt revoluţionar, populariza lozincile bolşevice în campania electorală pentru Duma a IV-a de stat; ea se pronunţa împotriva revizionismului şi centrismului din partidele Internaţionalei a II-a. Revista a jucat un rol remarcabil în educarea marxistă internaţionalistă a muncitorilor înaintaţi din Rusia.

În ajunul primului război mondial, revista „Prosveşcenie" a fost suspendată de guvernul ţarist. Ea şi-a reluat apariţia în toamna anului 1917; a apărut un singur număr (dublu), în care au fost publicate lucrările lui Lenin „Vor păstra oare bolşevicii puterea de stat?" şi „Cu privire la revizuirea programului partidului". — *41.*

24 Vezi F. Engels. „Ludwig Feuerbach şi sfîrşitul filozofiei clasice germane", Editura politică, 1959, ediţia a IV-a; F. Engels. „Anti-Dühring", E.S.P.L.P. 1955, ediţia a III-a; K. Marx şi F. Engels. „Manifestul Partidului Comunist", Editura politică, 1962, ediţia a VIII-a. — *42.*

25 Este vorba de ziarul bolşevic „Pravda" şi de ziarul menşevic lichidatorist „Luci". — *53.*

26 „*Rusia contemporană şi mişcarea muncitorească*" — referat ţinut de V. I. Lenin la Cracovia la 18 aprilie (st.n.) 1913. O relatare asupra referatului a apărut în ziarul „Naprzód". „Naprzód" („Înainte") — organul central al Partidului social-democrat polonez din Galiţia şi Silezia; a apărut la Cracovia începînd din 1892 pînă în 1943. — *58.*

27 Este vorba de *greva generală din octombrie* — greva politică generală care a avut loc în octombrie 1905 în Rusia şi care a constituit una dintre principalele etape ale revoluţiei din 1905—

www.dacoromanica.ro

1907. Greva a fost pregătită de întreaga desfăşurare a luptei revoluţionare a proletariatului în 1905. Muncitorilor aflaţi în grevă li s-au alăturat micii funcţionari, studenţii, avocaţii, medicii etc. La grevă au participat muncitori de diferite naţionalităţi din Rusia. „De data aceasta — scria Lenin —, *greva politică generală din Rusia* a cuprins într-adevăr întreaga ţară, unind, în avîntul eroic al celei mai asuprite şi mai înaintate clase, *toate popoarele* blestematului «Imperiu» rus" (Opere complete vol. 12, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 2). Numărul participanţilor la grevă a fost de peste două milioane de oameni. Lozincile sub care s-a desfăşurat greva din octombrie au fost răsturnarea absolutismului, boicotarea activă a Dumei lui Bulîghin, convocarea unei adunări constituante şi instaurarea republicii democratice. Ea a fost însoţită de mitinguri şi demonstraţii de masă, care adeseori se transformau în ciocniri cu poliţia şi cu armata. În cursul grevei generale din octombrie, în numeroase oraşe din ţară au luat fiinţă Soviete de deputaţi ai muncitorilor. — *59.*

28 *Consiliul nobilimii unite* — organizaţie contrarevoluţionară a moşierilor iobăgişti, s-a constituit în mai 1906, la primul Congres al împuterniciţilor asociaţiilor guberniale ale nobilimii, şi a fiinţat pînă în octombrie 1917. Scopul principal al acestei organizaţii era apărarea regimului absolutist, a marii proprietăţi moşiereşti şi a privilegiilor nobilimii. În fruntea consiliului nobilimii unite se aflau contele A. A. Bobrinski, prinţul N. F. Kasatkin-Rostovski, contele D. A. Olsufiev, V. M. Purişkevici şi alţii Lenin a denumit consiliul nobilimii unite „consiliul iobăgiştilor uniţi". Consiliul nobilimii unite s-a transformat de fapt într-un organ semiguvernamental, care dicta guvernului măsuri legislative menite să apere interesele iobăgiştilor. Un mare număr de membri ai acestui consiliu au intrat în Consiliul de Stat şi în instituţiile centrale ale organizaţiilor ultrareacţionare. — *60.*

29 *„Russkoe Bogatstvo"* — revistă lunară ; a apărut la Petersburg din 1876 pînă în 1918. La începutul ultimului deceniu al secolului al XIX-lea a trecut în mîinile narodnicilor liberali, în frunte cu N. K. Mihailovski. În jurul revistei „Russkoe Bogatstvo" s-au grupat publicişti care ulterior au devenit membri marcanţi ai partidelor socialist-revoluţionar şi „socialist-populist", precum şi ai grupurilor trudovice din Dumele de stat. Începînd din 1906 revista a devenit organul Partidului socialist-populist al muncii (enesii), partid semicadet. — *61.*

30 Lenin se referă la legile cu privire la asigurări pentru caz de boală şi accidente, adoptate de Duma a III-a de stat la 23 iunie (6 iulie) 1912 sub presiunea mişcării muncitoreşti. Aceste legi se extindeau numai asupra a 20% din muncitorii industriali şi nu prevedeau asigurări de invaliditate, bătrîneţe, şomaj. — *61.*

www.dacoromanica.ro

31 Este vorba de lupta națională care a avut loc în cadrul social-democrației austriece și în urma căreia partidul unic s-a destrămat. La Congresul de la Wimberg (Viena) din 1897, partidul unic a fost dizolvat, iar în locul lui s-a instituit o uniune federativă a șase „grupuri social-democrate" naționale : germană, cehă, poloneză, ruteană, italiană și cea a slavilor de sud. Toate aceste grupuri nu erau legate între ele decît prin congrese și printr-o Conducere centrală comună. La Congresul din 1899 de la Brünn, Conducerea centrală a partidului a fost transformată într-un organ federativ, alcătuit din comitetele executive ale partidelor social-democrate naționale. — *62.*

32 Este vorba de masacrarea muncitorilor neînarmați de la exploatările aurifere de la Lena din Siberia în ziua de 4 (17) aprilie 1912.

Știrea despre drama sîngeroasă de la Lena a stîrnit revolta clasei muncitoare din Rusia. În întreaga țară au avut loc manifestații de stradă, mitinguri și greve de protest. Fracțiunea social-democrată din Dumă a interpelat guvernul țarist în legătură cu masacrul de la Lena. Răspunsul insolent al ministrului țarist Makarov la această interpelare : „așa a fost și așa va fi și de aici înainte !" a sporit indignarea muncitorilor. La grevele de protest împotriva masacrului de la Lena au participat aproximativ 300 000 de muncitori. Ele s-au contopit cu grevele de 1 Mai, la care au luat parte circa 400 000 de muncitori. „Masacrul de la Lena — arăta V. I. Lenin — a prilejuit transformarea stării de spirit revoluționare a maselor într-un avînt revoluționar al maselor" (Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediția a doua, pag. 354—355). — *63.*

33 *Partidul laburist englez* (Labour Party) a fost fondat în 1900 sub denumirea de „Comitetul reprezentanței muncitorești", în scopul asigurării alegerii unei reprezentanțe muncitorești în parlament ; el reunea sindicatele (trade-unionuri), organizații și grupuri socialiste. În 1906, comitetul și-a schimbat denumirea în Partid laburist. Membrii trade-unionurilor devin în mod automat membri ai acestui partid, cu condiția să plătească cotizația de partid. Partidul laburist este condus de un comitet executiv, care, împreună cu Consiliul general al trade-unionurilor și cu comitetul executiv al Partidului cooperatist formează așa-numitul Consiliu național al muncii. Strîns legate de Partidul laburist sînt Partidul cooperatist, care este membru colectiv al acestui partid, și Partidul laburist independent. Partidul laburist, care a avut inițial componența unui partid muncitoresc (dar în care ulterior a pătruns un număr mare de elemente mic-burgheze), este o organizație oportunistă prin ideologie și tactică. Liderii partidului au promovat chiar de la apariția lui o politică de colaborare de clasă cu burghezia. „Partidul laburist este pe de-a-ntregul un partid burghez, căci, deși e alcătuit din muncitori, el este condus de reacționari — cei mai înverșunați reacționari, care

www.dacoromanica.ro

acționează în totul în spiritul burgheziei..." (V. I. Lenin. Opere, vol. 31, E.S.P.L.P. 1956, pag. 240).

În timpul primului război mondial, liderii Partidului laburist s-au situat pe poziții social-șoviniste. Laburiștii au format în repetate rînduri guvernul (în 1924, 1929, 1945 și 1950). Atunci cînd s-au aflat la putere, ei au promovat în mod invariabil politica imperialismului englez. Nemulțumirea manifestată de oamenii muncii englezi față de politica reacționară a conducerii Partidului laburist a dus la formarea unui curent de stînga în partid, îndreptat împotriva politicii oficiale a conducerii lui. — *66.*

34 *Partidul socialist britanic* a luat ființă în 1911, la Manchester, în urma fuzionării Partidului social-democrat cu alte grupuri socialiste. Partidul socialist britanic a desfășurat o agitație în spiritul ideilor marxismului și a fost un partid „neoportunist, ci *într-adevăr* independent față de liberali" (vezi volumul de față, pag. 365). Dar faptul că avea puțini membri și că legătura sa cu masele era slabă îi imprima un caracter oarecum sectar.

În perioada primului război mondial (1914—1918) s-a desfășurat în rîndurile acestui partid o luptă înverșunată între curentul internaționalist (W. Gallacher, A. Inkpin, J. MacLean, F. Rotstein și alții) și curentul social-șovinist, în frunte cu Hyndman. În cadrul curentului internaționalist existau unele elemente inconsecvente, care într-o serie de probleme se situau pe poziții centriste.

În februarie 1916, un grup de activiști ai P.S.B., au întemeiat ziarul „The Call", care a jucat un rol important în opera de unire a internaționaliștilor. În aprilie 1916, conferința anuală de la Salford a P.S.B. a condamnat poziția social-șovinistă a lui Hyndman și a adepților săi ; ca urmare, aceștia s-au retras din partid.

Partidul socialist britanic a salutat Marea Revoluție Socialistă din Octombrie. Membrii săi au jucat un rol important în mișcarea oamenilor muncii din Anglia pentru apărarea Rusiei Sovietice împotriva intervenției străine. În 1919 majoritatea organizațiilor locale ale partidului (98 contra 4) s-au pronunțat pentru aderarea la Internaționala Comunistă.

Împreună cu Grupul comunist al unității, Partidul socialist britanic a avut rolul principal în constituirea Partidului Comunist al Marii Britanii. La primul Congres de unificare, care a avut loc în 1920, majoritatea covîrșitoare a organizațiilor locale ale P.S.B. au intrat în partidul comunist. — *66.*

35 *Partidul laburist independent din Anglia* (Independent Labour Party) — organizație reformistă, întemeiată de liderii „noilor trade-unionuri" în 1893, în condițiile înviorării luptei greviste și ale intensificării mișcării pentru independența clasei muncitoare din Anglia față de partidele burgheze. Din I.L.P. făceau parte membrii „noilor trade-unionuri" și ai unei serii de sindicate vechi, reprezentanți ai intelectualilor și ai micii burghezii, aflați

www.dacoromanica.ro

sub influenţa fabienilor. Liderul acestui partid era J. Keir-Hardie. Programul partidului preconiza lupta pentru proprietatea colectivă asupra tuturor mijloacelor de producţie, de repartiţie şi de schimb, introducerea zilei de muncă de 8 ore, interzicerea muncii copiilor, instituirea asigurărilor sociale şi acordarea de ajutoare de şomaj.

Chiar de la înfiinţarea sa, I.L.P. s-a situat pe poziţii burghezo-reformiste, acordînd atenţie în primul rînd formei de luptă parlamentare şi tranzacţiilor parlamentare cu partidul liberal. Caracterizînd Partidul laburist independent, Lenin scria că acesta este „în realitate un partid oportunist, dependent totdeauna de burghezie" (Opere, vol. 29, Editura politică, 1959, pag. 479). — *66.*

36 *„Labour Leader"* — săptămînal ; apare din 1891 ; din 1893 este organul de presă al Partidului laburist independent din Anglia. Din 1922 ziarul a apărut sub denumirea de „New Leader" ; din 1946 apare sub denumirea de „Socialist Leader". — *66.*

37 Este vorba de *Conferinţa a V-a (generală) a P.M.S.D.R.*, care a avut loc la Paris între 21 şi 27 decembrie 1908 (3 şi 9 ianuarie 1909).

Locul central în lucrările conferinţei l-a ocupat raportul lui Lenin „Cu privire la momentul actual şi la sarcinile partidului". Conferinţa a adoptat cu modificări neînsemnate rezoluţia propusă de Lenin (vezi Opere complete, vol. 17, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 335—338). Au fost adoptate hotărîrile bolşevice şi în celelalte probleme : „Cu privire la fracţiunea social-democrată din Dumă", problema organizatorică, unificarea organizaţiilor naţionale locale etc. Conferinţa a condamnat fără cruţare lichidatorismul ca curent oportunist şi a chemat la o luptă ideologică şi organizatorică hotărîtă împotriva încercărilor de a lichida partidul. În acelaşi timp, hotărîrile ei au dat o lovitură şi otzoviştilor. Făcînd o apreciere asupra însemnătăţii conferinţei, Lenin scria : „Conferinţa generală a P.M.S.D.R., care a avut loc de curînd, scoate partidul la drum şi reprezintă, indiscutabil, un punct de cotitură în dezvoltarea mişcării muncitoreşti din Rusia după victoria contrarevoluţiei" (op. cit., pag. 365). — *72.*

38 Este vorba de programul agrar menşevic de municipalizare a pămîntului, adoptat de Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R., care a avut loc la Stockholm la 10—25 aprilie (23 aprilie—8 mai) 1906. Vezi critica programului agrar menşevic în lucrările lui V. I. Lenin „Raport asupra Congresului de unificare al P.M.S.D.R." şi „Programul agrar al social-democraţiei în prima revoluţie rusă din 1905—1907" (vezi Opere complete, vol. 13, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 1—65 ; vol. 16, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 199—419). — *74.*

www.dacoromanica.ro

39 „*Dnevnik Soţial-Demokrata*" — organ neperiodic, editat de G. V. Plehanov, la Geneva, din martie 1905 pînă în aprilie 1912 (cu mari întreruperi). Au apărut 16 numere. Editarea acestei publicaţii a fost reluată în 1916 la Petrograd, dar n-a apărut decît un singur număr.

În numerele 9—16 ale publicaţiei, apărute în 1909—1912, Plehanov s-a ridicat împotriva menşevicilor-lichidatori, care păşiseră pe calea lichidării organizaţiilor de partid ilegale. Dar în problemele fundamentale de tactică el continua să se situeze pe poziţii menşevice. — *75*.

40 „*Naşa Zarea*" — revistă legală lunară a menşevicilor-lichidatori; a apărut la Petersburg începînd din ianuarie 1910 şi pînă în septembrie 1914. A fost condusă de A. N. Potresov şi a avut drept colaboratori pe F. I. Dan, S. O. Ţederbaum (V. Ejov) şi alţii. În jurul acestei reviste s-a închegat centrul lichidatorilor din Rusia. În rezoluţia Conferinţei a VI-a generale (de la Praga) a P.M.S.D.R. din 1912 se menţiona că „o parte dintre social-democraţi, care s-au grupat în jurul revistelor «Naşa Zarea» şi «Delo Jizni», au luat făţiş apărarea curentului care fusese declarat de întregul partid ca fiind un produs al influenţei burgheze asupra proletariatului" (V. I. Lenin, Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 159). — *75*.

41 Este vorba de hotărîrile *plenarei C.C. al P.M.S.D.R.*, cunoscută sub denumirea de plenară „de unificare", care a avut loc la 2—23 ianuarie (15 ianuarie — 5 februarie) 1910 la Paris.

La lucrările plenarei din ianuarie a C.C. au participat reprezentanţi ai tuturor fracţiunilor şi grupărilor, precum şi ai organizaţiilor social-democrate naţionale. Majoritatea în cadrul plenarei au avut-o împăciuitoriştii. Lenin a dus o luptă dîrză împotriva lichidatorilor, vperediştilor, troţkiştilor şi împăciuitoriştilor, promovînd o linie de apropiere între bolşevici şi menşevicii-partiiţi. La insistenţele lui Lenin, plenara a adoptat rezoluţia „Cu privire la starea de lucruri din partid", care a condamnat lichidatorismul şi otzovismul, a recunoscut pericolul acestor curente şi necesitatea de a se duce lupta împotriva lor. Făcînd o apreciere a însemnătăţii pe care a avut-o plenara din ianuarie, Lenin sublinia că ea a fixat definitiv linia tactică a partidului în perioada contrarevoluţiei şi, dezvoltînd rezoluţia Conferinţei a V-a a P.M.S.D.R. (Conferinţa generală din 1908), a calificat lichidatorismul şi otzovismul drept manifestări ale influenţei exercitate de burghezie asupra proletariatului. Plenara a stabilit totodată că e necesară crearea unei adevărate unităţi în rîndurile partidului în legătură cu sarcinile politice ideologice ale partidului în actuala perioadă istorică. Totodată, Lenin a condamnat cu toată tăria hotărîrile împăciuitoriste adoptate de plenară. Lucrările plenarei, lupta desfăşurată în cadrul ei sînt amănunţit expuse în articolul lui V. I. Lenin „Însemnările unui

www.dacoromanica.ro

publicist" (vezi Opere complete, vol. 19, Editura politică, 1963, ediția a doua, pag. 255—324). — *76.*

42 Lenin citează din hotărîrea plenarei C.C. al P.M.S.D.R. din 2—23 ianuarie (15 ianuarie—5 februarie) 1910 cu privire la condamnarea lichidatorismului și otzovismului (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor P.C.U.S. și ale plenarelor C.C.", partea I, Editura pentru literatură politică, 1954, pag. 237—248). — *76.*

43 *Vperedismul, grupul „Vpered"* — grup antipartinic al otzoviștilor, ultimatiștilor și ziditorilor de dumnezeu; a fost organizat, din inițiativa lui A. Bogdanov și a lui G. A. Aleksinski, în decembrie 1909, după desființarea centrului fracționist otzovist-ultimatist — școala de la Capri; a avut un organ de presă cu aceeași denumire, care a apărut la Geneva în 1910—1911. După Conferința de partid de la Praga, vperediștii au dus lupta, împreună cu menșevicii-lichidatori și cu trotkiștii, împotriva hotărîrilor plenarei. Acțiunile neprincipiale antipartinice și antimarxiste ale grupului „Vpered" au făcut ca muncitorii să se îndepărteze de el. „Influența acestui grup — scria Lenin — a fost tot timpul cît se poate de neînsemnată și el își ducea zilele de azi pe mîine numai datorită tacticii de conciliere cu diferite grupuri din străinătate, rupte de Rusia și cu totul neputincioase" (vezi Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediția a doua, pag. 221). Nefiind sprijinit de mișcarea muncitorească, grupul „Vpered" s-a destrămat de fapt în 1913—1914 și a încetat formal să mai existe după revoluția burghezo-democratică din februarie 1917. — *77.*

44 *„Vozrojdenie"* — revistă legală a menșevicilor lichidatori; a apărut din decembrie 1908 pînă în iulie 1910 la Moscova. La revistă au colaborat F. Dan, L. Martov, A. Martînov și alții. — *80.*

45 *„Nevskii Golos"* — cotidian legal al menșevicilor-lichidatori; a apărut la Petersburg între 20 mai (2 iunie) și 31 august (13 septembrie) 1912. Au apărut în total 9 numere. Ziarul era editat de către D. F. Kostrov; el apărea în locul ziarului „Jivoe Delo". La „Nevskii Golos" colaborau P. B. Akselrod, L. Martov, A. Martînov, I. Ceatki ș.a. — *80.*

46 *„Jivaia Jizn"* — cotidian al menșevicilor-lichidatori, a apărut la Petersburg în iulie 1913. — *81.*

47 *„Novaia Raboceaia Gazeta"* — cotidian al menșevicilor-lichidatori; a apărut la Petersburg de la 8 (21) august 1913 pînă la 23 ianuarie (5 februarie) 1914, în locul cotidianului „Jivaia Jizn". — *81.*

www.dacoromanica.ro

48 „*Osvobojdenie*" — revistă bilunară ; a apărut în străinătate de la 18 iunie (1 iulie) 1902 pînă în 5 (18) octombrie 1905, sub îngrijirea lui P. B. Struve. A fost organul burgheziei liberale ruse şi a promovat cu consecvenţă ideile unui liberalism monarhist moderat. În 1903, în jurul acestei reviste s-a grupat (iar în ianuarie 1904 s-a constituit) „Uniunea eliberării", care a dăinuit pînă în octombrie 1905. Împreună cu zemţii-constituţionalişti, „osvobojdeniştii" au constituit nucleul partidului constituţional-democrat (cadet), înfiinţat în octombrie 1905. — *84.*

49 Este vorba de manifestul dat de ţar la *17 octombrie 1905*, în care se promiteau „libertăţi cetăţeneşti" şi o Dumă „legislativă". Manifestul reprezenta o concesie smulsă ţarismului de către revoluţie. Guvernul ţarist urmărea să cîştige timp, să scindeze forţele revoluţionare, să zădărnicească greva şi să înăbuşe revoluţia. Bolşevicii au dezvăluit această manevră politică a absolutismului. La 18 (31) octombrie 1905, C.C. al P.M.S.D.R. a lansat apelul „Către poporul rus !", în care explica caracterul mincinos al manifestului ţarului şi chema la continuarea luptei. În legătură cu manifestul din 17 octombrie, vezi lucrările lui V. I. Lenin „Prima victorie a revoluţiei" şi „Apropierea deznodămîntului" (Opere complete, vol. 12, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 27—34 şi 71—78). — *84.*

50 „*Vehi*" — culegere de articole ale unor cunoscuţi publicişti cadeţi, reprezentanţi ai burgheziei liberale contrarevoluţionare : N. A. Berdeaev, S. N. Bulgakov, M. O. Gherşenzon, A. S. Izgoev, B. A. Kisteakovski, P. B. Struve şi S. L. Frank ; a apărut la Moscova în primăvara anului 1909. V. I. Lenin a făcut o analiză critică şi o apreciere politică asupra culegerii cadeţilor contrarevoluţionari în articolul său „Despre «Vehi»" (vezi Opere complete, vol. 19, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 179—188). — *85.*

51 Este vorba de *legea din 11 (24) decembrie 1905* cu privire la instituirea unei Dume de stat „legislative", promulgată de guvernul ţarist în toiul insurecţiei armate din Moscova. Legea asigura moşierilor şi capitaliştilor o majoritate copleşitoare în Dumă. Duma I, aleasă pe baza legii din 11 decembrie 1905, a fost o Dumă cadetă. — *85.*

52 „*Popii lui Sabler*" — Lenin denumeşte astfel pe preoţii care, în urma instrucţiunii reacţionarului Sabler, procurorul-şef al sinodului, au intervenit activ în alegerile pentru Duma a IV-a de stat spre a asigura alegerea deputaţilor care erau pe placul guvernului ţarist. În legătură cu aceasta, vezi articolul lui Lenin „Clerul în alegeri şi alegeri cu participarea clerului" (Opere complete, vol. 22, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 142—145). — *85.*

www.dacoromanica.ro

53 „*Industrie şi comerţ*" — revistă; a fost editată la Petersburg din 1908 pînă în 1917 de consiliul asociaţiilor reprezentanţilor industriei şi comerţului. — *97.*

54 Articolul „O *mare victorie a tehnicii*" este consacrat problemei extracţiei gazului în subteran direct din stratele de cărbune. Posibilitatea gazificării subterane a cărbunilor a fost pentru prima dată stabilită teoretic şi enunţată de către marele savant rus D. I. Mendeleev în lucrarea „O viitoare forţă pe malurile Doneţului", publicată în 1888. În 1912 ideea gazificării subterane a fost susţinută de chimistul englez W. Ramsay; acesta a început în 1913 experimentări pe care le-a întrerupt din cauza izbucnirii războiului imperialist.

Realizarea practică a ideii gazificării subterane a cărbunilor este legată de mari dificultăţi, fapt care a frînat aplicarea pe scară industrială a acestei metode la exploatarea zacămintelor de cărbuni. Experienţe de gazificare subterană a cărbunilor în condiţii naturale s-au început în U.R.S.S. În 1932—1934 s-au construit în bazinul Doneţului staţiunile experimentale de la Lisiceansk şi Gorlovka. În 1936—1941 s-au construit şi dat în exploatare cîteva staţiuni de gazificare subterană de tip semiindustrial şi industrial în Donbass şi în împrejurimile Moscovei. După Marele Război pentru Apărarea Patriei, gazificarea subterană a luat extindere.

După cel de-al doilea război mondial au început să se efectueze experienţe în acest domeniu într-o serie de alte ţări. — *99.*

55 „*Zvezda*" — ziar bolşevic legal; a apărut la Petersburg de la 16 (29) decembrie 1910 pînă la 22 aprilie (5 mai) 1912. Iniţial, ziarul apărea săptămînal; începînd de la 21 ianuarie (3 februarie) 1912 a început să apară de două ori pe săptămînă, iar de la 8 (21) martie 1912 de trei ori pe săptămînă. Continuarea directă a ziarului „Zvezda" a fost „Nevskaia Zvezda", care a început să apară în urma confiscărilor frecvente ale ziarului „Zvezda". Tirajul ziarului „Zvezda" era, la începutul editării lui, de 7 000—10 000 de exemplare. În timpul evenimentelor de la Lena din 1912, el a ajuns la 50 000—60 000 de exemplare.

Problema reorganizării presei marxiste legale se punea cu acuitate în legătură cu începutul de înviorare a mişcării revoluţionare din Rusia. În toamna anului 1910, în timpul lucrărilor Congresului socialist internaţional de la Copenhaga, a avut loc o consfătuire la care au luat parte V. I. Lenin, G. V. Plehanov, bolşevicul N. G. Poletaev, membru al fracţiunii social-democrate din Duma a III-a de stat, şi alţii. La consfătuire s-a ajuns la un acord cu privire la editarea unui organ legal în Rusia cu colaborarea menşevicilor-partiiţi. Pe baza acestui acord, în redacţia ziarului „Zvezda" au intrat V. D. Bonci-Bruevici (din partea bolşevicilor), N. I. Iordanski (din partea menşevicilor-partiiţi) şi I. P. Pokrovski (din partea fracţiunii social-democrate

www.dacoromanica.ro

din Duma a III-a de stat). N. G. Poletaev a avut un rol important în organizarea editării ziarului. În această perioadă, „Zvezda" era considerată organul fracțiunii social-democrate din Dumă. La 11 (24) iunie 1911, la al 25-lea număr, ziarul a fost suspendat temporar. În octombrie 1911, „Zvezda" și-a reluat apariția cu o componență a redacției schimbată; menșevicii-partiiți nu mai făceau parte din redacție.

Ziarul „Zvezda" se afla sub conducerea ideologică a lui V. I. Lenin; el purta corespondență cu membrii redacției, le îndruma munca, critica greșelile, îndeosebi în prima perioadă a existenței ziarului „Zvezda", și lupta pentru ca ziarul să aibă o orientare marxistă consecventă. În „Zvezda" și în „Nevskaia Zvezda", circa 50 de articole ale lui Lenin au apărut sub semnăturile: V. Ilici, V. F., William Frey, F. L—ko K.T., T., B.K., M.Ș., P.P., Ilin, R. Silin, R.S., B.G., Un sceptic ne-liberal, K.F., F.F., M.M. etc.

O valoroasă muncă organizatorică și redacțională au depus la „Zvezda" N. N. Baturin, N. G. Poletaev, K. S. Eremeev, M. S. Olminski. Au colaborat activ la ziar V. D. Bonci-Bruevici, Demian Bednîi și alții. În „Zvezda" au fost publicate o serie de articole ale lui G. V. Plehanov. Lenin l-a atras pe A. M. Gorki la activitatea ziarului „Zvezda".

Sub conducerea lui Lenin, „Zvezda" a devenit un ziar marxist combativ. El susținea și propaga principiile marxismului revoluționar, lupta împotriva lichidatorismului și otzovismului, pentru întărirea partidului marxist, pentru alianța revoluționară dintre clasa muncitoare și țărănime. Ziarul a susținut platforma electorală a bolșevicilor în alegerile pentru Duma a IV-a de stat. „Zvezda" a publicat cuvîntările rostite de membrii fracțiunii social-democrate din Dumă și interpelările făcute în Dumă de fracțiune. Ziarul a dus o luptă activă pentru aplicarea hotărîrilor Conferinței a VI-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R.

„Zvezda" a stabilit legături strînse permanente cu muncitorii din fabrici și uzine; la rubrica mișcarea muncitorească, ziarul publica articole în legătură cu nevoile imediate ale muncitorilor. „Zvezda" se bucura de un mare prestigiu în rîndurile muncitorilor din Rusia. În primăvara anului 1912, în legătură cu avîntul mișcării muncitorești, rolul ziarului „Zvezda" a crescut extrem de mult. O amploare deosebită a luat rubrica cronicii muncitorești, în care se publicau știri cu privire la evenimentele de la Lena. În ziar apăreau numeroase știri din diferite orașe ale Rusiei în legătură cu greve, demonstrații și mitinguri, se publicau scrisori ale muncitorilor către „Zvezda", rezoluții de protest împotriva masacrelor de la Lena, adoptate la adunările muncitorilor.

Redacția ziarului a fost nevoită să-și desfășoare activitatea în condiții de permanente represiuni din partea guvernului țarist: confiscarea unor numere, amenzi, interzicerea ziarului, arestarea redactorilor. În timpul evenimentelor de la Lena din 1912, fiecare număr al ziarului „Zvezda" era confiscat, dar

www.dacoromanica.ro

se reuşea, cu toate acestea, ca o parte din tiraj să fie difuzat în rîndurile muncitorilor înainte de confiscare.

Ziarul „Zvezda" nu apărea zilnic şi era destinat păturilor înaintate ale proletariatului. Trebuia să se creeze un cotidian bolşevic de masă. „Zvezda" a avut un rol de seamă în propagarea ideii de creare a unui asemenea organ. Lista de subscripţie deschisă de redacţia ziarului „Zvezda" în scopul creării unui cotidian muncitoresc a fost sprijinită cu căldură de masele muncitoreşti. „Zvezda" îşi informa cu regularitate cititorii despre părerile pe care şi le expuneau muncitorii şi publica totalul sumelor vărsate în fondul pentru crearea unui nou organ de presă. Ziarul „Zvezda" a pregătit crearea ziarului bolşevic legal de masă „Pravda". — *102.*

56 Este vorba de ziarul „*Naş Puti*". Lenin a arătat necesitatea editării unui ziar muncitoresc legal la Moscova încă în vara anului 1912 (vezi Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 451—452). El considera necesară în primul rînd întărirea ziarului „Pravda", iar apoi crearea unui ziar la Moscova — „Moskovskaia Pravda", cum îl denumeşte el într-o scrisoare către A. M. Gorki. Problema editării unui organ de presă al partidului la Moscova a fost dezbătută la Consfătuirea de la Poronin a membrilor C.C. al P.M.S.D.R. din 27 iulie (9 august) 1913.

Redacţia ziarului „Pravda" a organizat colectarea de fonduri pentru ziarul muncitoresc din Moscova. La 24 noiembrie 1912 „Pravda" a publicat scrisoarea unui grup de muncitori din Moscova în care se arăta importanţa şi oportunitatea editării unui ziar muncitoresc la Moscova. Muncitorii făceau apel la organizarea de colecte pentru fondul ziarului. Muncitorii au dat curs acestui apel. Apariţia ziarului a întîrziat din cauza arestărilor efectuate printre activiştii de la Moscova ai partidului.

Primul număr al ziarului muncitoresc din Moscova „Naş Puti" a apărut la 25 august (7 septembrie) 1913. V. I. Lenin a participat activ la editarea ziarului. El îşi trimitea articolele concomitent ziarelor „Pravda" şi „Naş Puti". În ziarul „Naş Puti" au apărut o serie de articole ale lui Lenin: „Burghezia şi reformismul din Rusia", „Rolul stărilor sociale şi al claselor în mişcarea de eliberare", „Război de clasă la Dublin", „La o săptămînă după măcelul de la Dublin", „Probleme principiale ale politicii", „Harry Quelch" şi altele.

Printre colaboratorii ziarului „Naş Puti" se numărau A. M. Gorki, Demian Bednîi, M. S. Olminski, I. I. Skvorţov-Stepanov, I. V. Stalin, deputaţii bolşevici în Duma a IV-a de stat: A. E. Badaev, F. N. Samoilov, N. R. Şagov.

Ziarul „Naş Puti" se bucura de multă popularitate printre muncitori; 395 de grupuri muncitoreşti sprijineau ziarul prin subscripţii băneşti. Ziarul „Naş Puti" era supus la neîncetate represiuni din partea poliţiei; la 12 (25) septembrie 1913 el a fost interzis; au apărut în total 16 numere. Muncitorii din Mos-

www.dacoromanica.ro

cova au răspuns la interzicerea ziarului printr-o grevă, dar apariţia sa n-a mai putut fi reluată. — *102.*

57 „*Novaia Rusi*" — continuare a cotidianului burghezo-liberal „Rusi", care a apărut la Petersburg din decembrie 1903 sub îngrijirea lui A. A. Suvorin. În timpul revoluţiei din 1905 ziarul „Rusi" s-a apropiat de cadeţi. A fost interzis la 2 (15) decembrie 1905. A continuat să apară cu întreruperi, sub diferite denumiri: „Rusi", „Molva", „XX Vek", „Oko", „Novaia Rusi". — *110.*

58 „*Russkaia Mîsl*" — revistă lunară literară şi politică, a apărut la Moscova din 1880 pînă în 1918; pînă în 1905 a avut o orientare narodnicistă-liberală. După revoluţia din 1905 — organ al aripii drepte a partidului cadet; a apărut sub îngrijirea lui P. B. Struve. A propovăduit naţionalismul, „vehismul", obscurantismul clerical; a apărat proprietatea moşierească. — *116.*

59 *Cel de-al II-lea Congres general al specialiştilor în industria minieră, metalurgică şi în industria construcţiilor de maşini* a avut loc la 17—24 aprilie 1913 la Petersburg. La lucrările congresului au participat 756 de persoane, reprezentanţi ai diferitelor instituţii de învăţămînt superior tehnic, ai secţiilor societăţii tehnice ruse, ai Asociaţiei inginerilor minieri etc. Lucrările congresului s-au desfăşurat pe secţii: industria minieră, industria construcţiilor de maşini, metalurgie şi construcţia de maşini agricole, tehnologie; anumite probleme au fost dezbătute în şedinţe comune ale tuturor secţiilor. S-au prezentat în total 156 de referate, printre care: „Cu privire la măsurile de protecţie a vieţii şi sănătăţii muncitorilor", „Condiţiile de trai şi de muncă ale muncitorilor din industria siderurgică", „Bazele ştiinţifice ale conducerii uzinei" ş.a. — *118.*

60 „*Kievskaia Mîsl*" — cotidian de orientare burghezo-democratică; a apărut la Kiev din 1906 pînă în 1918. Pînă în 1915 ziarul a editat săptămînal şi un supliment ilustrat; din 1917 a început să apară într-o ediţie de dimineaţă şi una de seară. — *118.*

61 „*Zemşcina*" — cotidian ultrareacţionar; a apărut la Petersburg din iunie 1909 pînă în februarie 1917. — *122.*

62 Vezi K. Marx. Briefe an Kugelmann. Verlag J. H. W. Dietz Nachf. Berlin, pag. 57. — *123.*

63 *Tripla Alianţă* — bloc imperialist format în 1879—1882 de Germania, Austro-Ungaria şi Italia. Iniţiatoarea creării Triplei Alianţe a fost Germania, care a încheiat în 1879 cu Austro-Ungaria un tratat de alianţă, la care a aderat în 1882 Italia. Tratatul cu privire la Tripla Alianţă prevedea acţiuni comune ale participanţilor săi şi era îndreptat mai ales împotriva Rusiei şi Franţei. Italia, care sub raport financiar depindea de Anglia,

www.dacoromanica.ro

a aderat la această alianță sub rezerva că își va îndeplini obligațiile numai în cazul cînd Anglia nu va figura printre inamicii alianței. Încă înainte de izbucnirea primului război mondial au apărut șovăieli în poziția Italiei. La începutul războiului, Italia s-a declarat neutră, iar în mai 1915 a trecut de partea Antantei și a intrat în război împotriva foștilor săi aliați : Austro-Ungaria și Germania. În felul acesta, Tripla Alianță a încetat să existe.

Tripla Înțelegere (sau Antanta) — bloc imperialist, format definitiv în 1907 de Anglia, Franța și Rusia țaristă, în opoziție cu Tripla Alianță imperialistă a Germaniei, Austro-Ungariei și Italiei. Crearea Antantei a fost precedată de încheierea alianței franco-ruse în anii 1891—1893 și a acordului anglo-francez din 1904. Constituirea Antantei a fost desăvîrșită prin semnarea acordului anglo-rus din 1907. În timpul primului război mondial, blocului alcătuit de Anglia, Franța și Rusia i s-au alăturat S.U.A., Japonia, Italia și o serie de alte state. — *128.*

64 Este vorba de următoarele hotărîri ale partidului : „Proiectul condițiilor de unificare a Bundului cu P.M.S.D.R.", adoptat în 1906 de către Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R., și rezoluția „Despre unificarea organizațiilor naționale pe teren", adoptată în 1908 de către Conferința a V-a generală a P.M.S.D.R. (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor P.C.U.S. și ale plenarelor C.C.", partea I, Editura pentru literatură politică, 1954, pag. 136—137, 207). — *129.*

65 *Congresul socialist internațional de la Copenhaga* (Congresul al VIII-lea al Internaționalei a II-a), care a avut loc la 28 august—3 septembrie 1910, a adoptat o rezoluție care aproba hotărîrea Congresului de la Stuttgart din 1907 cu privire la necesitatea unității mișcării sindicale în fiecare stat și care condamna tendințele separatiste. Rezoluția a fost adoptată cu 222 de voturi contra 5 (ale separatiștilor) și 7 abțineri. — *130.*

66 *„Politica Ministerului Instrucțiunii Publice"* reprezintă proiectul unei cuvîntări scrise de Lenin pentru a fi rostită în Dumă de către un deputat bolșevic. Cuvîntarea în această problemă a fost ținută de A. F. Badaev la ședința din 4 (17) iunie 1913, în cursul dezbaterilor la raportul comisiei bugetare asupra bugetului de cheltuieli al Ministerului Instrucțiunii Publice pe 1913. El a dat citire în Dumă, aproape cuvînt cu cuvînt, proiectului scris de Lenin, însă nu a reușit să-și termine cuvîntarea, deoarece pentru expresia : „Nu merită oare acest guvern să fie alungat de popor ?" i s-a luat cuvîntul. — *132.*

67 Nr. 2 al revistei bolșevice „Prosveșcenie" (februarie 1913), în care a fost publicată fabula lui Demian Bednîi „Lumînarea", a fost confiscat, iar redactorul ei — arestat. — *140.*

68 *Greva generală din Belgia* a avut loc între 14 și 24 aprilie (st. n.) 1913. Muncitorii belgieni au cerut modificarea constituției — vot

www.dacoromanica.ro

universal, egal și secret. Greva a luat mari proporții : din cei peste 1 000 000 de muncitori au participat la grevă 400 000—500 000. „Pravda" a publicat regulat materiale în legătură cu mersul grevei ; în ziar au apărut de asemenea informații în legătură cu colectele organizate de muncitorii din Rusia în sprijinul greviștilor. — *155.*

69 *„Buletinul finanțelor, industriei și comerțului"* — săptămînal editat de Ministerul de Finanțe ; a apărut la Petersburg din noiembrie 1883 pînă în 1917 (pînă în ianuarie 1885 a apărut sub denumirea de „Indicatorul deciziilor guvernamentale în materie financiară"). Revista publica decizii guvernamentale, articole și cronici economice. — *160.*

70 *„Russkoe Slovo"* — cotidian ; a apărut la Moscova începînd din 1895 (primul număr, de probă, a apărut în 1894) ; editorul ziarului era I. D. Sîtin. Fiind formal un ziar fără partid, el apăra interesele burgheziei ruse de pe poziții liberale moderate. Ziarul avea rubrici de informații bine organizate. El a fost primul ziar din Rusia care a avut corespondenți proprii în toate orașele mari ale țării și în numeroase capitale ale lumii.

Ziarul a fost suspendat în noiembrie 1917 pentru publicarea unor știri calomnioase antisovietice. Începînd din ianuarie 1918, el a apărut cîtva timp sub denumirile de „Novoe Slovo" și „Naşe Slovo" ; în iulie 1918 a fost suspendat definitiv. — *160.*

71 *Federația social-democrată* din Anglia a fost fondată în 1884 Alături de reformiști (Hyndman și alții), din Federația social-democrată făcea parte și grupul de social-democrați revoluționari, adepți ai marxismului (H. Quelch, T. Mann, E. Aveling, Eleanor Marx-Aveling și alții), care formau aripa stîngă a mișcării socialiste din Anglia. F. Engels a criticat conducerea Federației social-democrate pentru dogmatism și sectarism, pentru că s-a rupt de mișcarea muncitorească de masă din Anglia și pentru că ignorează particularitățile ei. În 1907, Federația social-democrată a primit denumirea de Partid social-democrat ; în 1911, acest partid împreună cu elementele de stînga ale Partidului laburist independent au întemeiat Partidul socialist britanic ; în 1920, acest partid împreună cu Grupul comunist al unității au jucat rolul principal în crearea Partidului Comunist al Marii Britanii. — *165.*

72 *„Russkaia Molva"* — cotidian, organ al partidului progresiștilor, partid burghezo-moșieresc ; a apărut la Petersburg de la 9 (22) decembrie 1912 pînă la 20 august (2 septembrie) 1913. — *170.*

73 *„Industrie și comerț"* — supliment zilnic la „Buletinul finanțelor, industriei și comerțului". A apărut la Petersburg din 1893 pînă în 1918. Din 1894 a început să apară ca publicație independentă. — *173.*

www.dacoromanica.ro

74 Este vorba de *Consfătuirea C.C. al P.M.S.D.R. cu activiştii de partid* care a avut loc la Cracovia între 26 decembrie 1912—1 ianuarie 1913 (8—14 ianuarie 1913). La lucrările consfătuirii au participat V. I. Lenin, N. K. Krupskaia, I. V. Stalin, deputaţii bolşevici în Duma a IV-a de stat A. E. Badaev, G. I .Petrovski, N. R. Şagov ş. a. Au fost reprezentate organizaţiile de partid ilegale din Petersburg, din regiunea Moscova, din Sud, din Ural şi din Caucaz. Consfătuirea de la Cracovia a fost prezidată de V. I. Lenin. El a prezentat referatele : „Avîntul revoluţionar, grevele şi sarcinile partidului", „Despre atitudinea faţă de lichidatorism şi despre unitate" (al cărui text nu s-a păstrat), a alcătuit şi redactat toate rezoluţiile consfătuirii şi a scris „Comunicatul" C.C. al P.M.S.D.R. cu privire la consfătuire.

Consfătuirea a adoptat hotărîri în legătură cu problemele cele mai importante ale mişcării muncitoreşti : sarcinile partidului în legătură cu noul avînt revoluţionar şi creşterea mişcării greviste, construirea organizaţiei ilegale, activitatea fracţiunii social-democrate din Dumă, campania pentru asigurările sociale, presa de partid, organizaţiile social-democrate naţionale, lupta împotriva lichidatorismului şi unitatea partidului proletariatului (vezi Opere complete, vol. 22, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 271—294).

Hotărîrile consfătuirii au jucat un rol deosebit de important în consolidarea partidului şi a unităţii lui, în extinderea şi întărirea legăturilor partidului cu masele largi de oameni ai muncii, în elaborarea de noi forme ale muncii de partid în condiţiile avîntului crescînd al mişcării muncitoreşti. Rezoluţiile Consfătuirii de la Cracovia au fost aprobate de C.C. al P.M.S.D.R. — *190.*

75 *„Russkie Vedomosti"* — ziar ; a apărut la Moscova din 1863, exprimînd concepţiile intelectualităţii liberale moderate. În ultimele două decenii ale secolului trecut, la acest ziar au colaborat o seamă de scriitori din tabăra democrată (V. G. Korolenko, M.E. Saltîkov-Şcedrin, G. I. Uspenski şi alţii) ; totodată, ziarul a publicat şi lucrări ale narodnicilor liberali. Începînd din 1905 ziarul a devenit organul aripii de dreapta a partidului cadet. Lenin a arătat că ziarul „Russkie Vedomosti" îmbina în felul său „cadetismul *de dreapta* cu o oarecare doză de narodnicism". În 1918 ziarul „Russkie Vedomosti" a fost interzis o dată cu celelalte ziare contrarevoluţionare. — *205.*

76 *„Proiect de platformă pentru Congresul al IV-lea al Social-democraţiei din Ţinutul leton"* a fost scris de Lenin în mai 1913 pentru bolşevicii letoni în legătură cu pregătirea Congresului al IV-lea al Social-democraţiei din Ţinutul leton.

În perioada reacţiunii, cînd membrii activi, de bază ai partidului — bolşevicii — au fost, după revoluţia din anii 1905—1907, aproape cu toţii aruncaţi de guvernul ţarist în închisori, deportaţi sau siliţi să emigreze, menşevicii-lichidatori şi împăciuitoriştii au acaparat toate instituţiile centrale ale Social-de-

www.dacoromanica.ro

mocrației din Ținutul leton (C.C., O.C., Comitetul din străinătate). În anii avîntului mișcării revoluționare, bolșevicii letoni se întăresc într-o serie de organizații locale, se situează în fruntea mișcării revoluționare a muncitorilor letoni și desfășoară o luptă intensă împotriva conducerii menșevice a partidului. Sprijiniți de muncitorii cu orientare bolșevică, bolșevicii letoni au reușit să creeze în cadrul Social-democrației din Ținutul leton o fracțiune închegată din punct de vedere organizatoric. Emigranții letoni bolșevici și-au creat în străinătate un centru — Biroul grupurilor din străinătate, care în toamna anului 1912 a început să editeze un organ propriu, „Buletinul Biroului grupurilor din străinătate".

Lenin a urmărit cu atenție desfășurarea luptei interne de partid în S.D.Ț.L., ajutînd pe bolșevicii letoni în lupta lor împotriva conducerii lichidatoriste. Proiectul de platformă pentru Congresul al IV-lea al S.D.Ț.L., scris de Lenin, a fost publicat în august 1913, în ziarul „CInas Biedrs" nr. 4 ; în noiembrie 1913 el a apărut ca supliment la nr. 8 al „Buletinului" sub titlul „Platforma noastră la Congresul al IV-lea al Social-democrației din Ținutul leton". Proiectul de platformă a mai apărut ca editorial în nr. 9—10 al „Buletinului" la 20 noiembrie 1913. Sub influența elementelor împăciuitoriste din cadrul ei, redacția „Buletinului" a omis din textul lui Lenin un capitol important, cel consacrat problemei naționale, și a operat prescurtări și modificări în restul capitolelor. În edițiile Operelor lui Lenin, „Proiectul de platformă" se publică integral, după manuscrisul în limba rusă care s-a păstrat.

Social-democrația din Ținutul leton a fost creată în iunie 1904, la primul său Congres, sub denumirea de Partidul muncitoresc social-democrat leton. În iunie 1905, la Congresul al II-lea al acestui partid, a fost adoptat programul partidului. Congresele I și al II-lea au votat hotărîri în care se sublinia necesitatea fuziunii cu P.M.S.D.R. La Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R. (1906), P.M.S.D.L. a fost primit în acest partid ca organizație teritorială. După congres a adoptat denumirea de Social-democrația din Ținutul leton. — *215*.

77 Este vorba de așa-zisa *Conferință din august a lichidatorilor*, care a avut loc la Viena în august 1912 ; la această conferință s-a constituit Blocul antipartinic din august, al cărui organizator era Trotki. La conferință au participat reprezentanți ai Bundului, ai Comitetului regional Caucaz, ai Social-democrației din Ținutul leton și ai grupurilor lichidatoriste, trotkiste și otzoviste din străinătate (redacția ziarului „Golos Soțial-Demokrata", a „Pravdei" de la Viena a lui Trotki și grupul „Vpered"). Din Rusia au trimis delegați „grupurile de inițiativă" ale lichidatorilor din Petersburg și Moscova, organizația din Krasnoiarsk, „Organizația militară social-democrată din Sevastopol" și redacțiile publicațiilor lichidatoriste „Nașa Zarea" și „Nevski Golos" ; la conferință a asistat de asemenea un reprezentant al

www.dacoromanica.ro

Comitetului din străinătate al organizației „Spilka". Cei mai mulți dintre delegați erau persoane care locuiau în străinătate, fiind rupte de clasa muncitoare din Rusia și neavînd legături directe cu activitatea organizațiilor de partid locale. Conferința a adoptat hotărîri antipartinice, lichidatoriste în toate problemele tacticii social-democrate și s-a pronunțat împotriva existenței partidului ilegal.

Încercarea lichidatorilor de a-și crea în Rusia un partid centrist, lichidatorist n-a fost sprijinită de muncitori. Lichidatorii n-au izbutit să aleagă un Comitet Central și s-au limitat să constituie un Comitet de organizare. Blocul antibolșevic, creat din elemente eterogene, a cărui formare reprezenta sarcina principală a conferinței, a început să se destrame chiar la conferință. Reprezentantul grupului „Vpered" a părăsit conferința fără să mai aștepte terminarea ei ; curînd după aceea au plecat social-democrații letoni, iar apoi și ceilalți participanți. Sub loviturile bolșevicilor, Blocul din august s-a destrămat după un an, un an și jumătate. În legătură cu destrămarea Blocului din august, vezi articolele lui V. I. Lenin „Destrămarea Blocului «din august»", „Demascarea ficțiunii «Blocului din august»", „Cum este disimulată călcarea unității prin țipete despre unitate" (Opere, vol. 20, Editura politică, 1959, pag. 152—155, 177—180, 325—348). — *217.*

78 Este vorba de hotărîrile Congresului al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R. (1906) și ale Conferinței a V-a generale a P.M.S.D.R. (1908) (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor P.C.U.S. și ale plenarelor C.C.", partea I, Editura pentru literatură politică, 1954, pag. 136, 207). — *239.*

79 Lenin se referă la greva muncitorilor din Petersburg, mai cu seamă a textiliștilor, din 1895 și îndeosebi din 1896. Greva din 1896 a început la 23 mai, la Fabrica de textile „Kalinkinskaia", în urma refuzului fabricanților de a plăti muncitorilor întregul salariu pentru zilele nelucrate cu ocazia încoronării lui Nicolaie al II-lea. Ea a cuprins repede principalele filaturi și țesătorii de bumbac din Petersburg, iar după aceea s-a întins și la marile uzine constructoare de mașini, la fabrica de produse din cauciuc, la fabrica de hîrtie și la cea de zahăr. Proletariatul din Petersburg a pornit pentru prima oară pe un front larg la luptă împotriva exploatatorilor. Au făcut grevă peste 30 000 de muncitori. Greva s-a desfășurat sub conducerea organizației din Petersburg a „Uniunii de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare", care a scos manifeste și proclamații în care făcea apel la muncitori să lupte strîns uniți și cu toată fermitatea pentru apărarea drepturilor lor. „Uniunea de luptă" a tipărit și răspîndit principalele revendicări ale greviștilor : reducerea zilei de muncă la 10 ore și jumătate, majorarea salariului tarifar, achitarea la timp a salariilor etc.

Grevele din Petersburg au contribuit la dezvoltarea mișcării muncitorești din Moscova și din alte orașe ale Rusiei, au silit

www.dacoromanica.ro

guvernul să grăbească revizuirea legilor pentru reglementarea muncii în fabrici şi să publice legea din 2 (14) iunie 1897 cu privire la reducerea zilei de muncă în fabrici şi uzine la 11 ore şi jumătate. Grevele, după cum a scris ulterior Lenin, „au deschis era mişcării muncitoreşti — cel mai puternic factor al întregii noastre revoluţii —, mişcare ce s-a dezvoltat apoi continuu" (Opere complete, vol. 16, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 97). — *243.*

80 Lenin dă denumirea de *octombrişti şi cadeţi prusieni* partidului „progresiştilor", partid al burgheziei liberale, înfiinţat în 1861. — *243.*

81 Vezi K. Marx şi F. Engels. „Manifestul Partidului Comunist", Editura politică, 1962, ediţia a VIII-a, pag. 42. — *253.*

82 „*Novîi Ekonomist*" — revistă lunară; a apărut la Petersburg de la 26 ianuarie (8 februarie) 1913 pînă în decembrie 1917, redactor editor al revistei fiind profesorul P. P. Migulin. Din colegiul de redacţie făceau parte octombrişti şi cadeţi. — *257.*

83 Scrisoarea „*Despre d-l Bogdanov şi grupul «Vpered»*" a fost scrisă de Lenin în legătură cu declaraţia lui Bogdanov publicată în ziarul „Pravda" din 26 mai 1913, în care acesta încerca să infirme faptul relevat de Lenin în articolul „Probleme litigioase" că refuzul de a activa în Dumă şi de a folosi celelalte posibilităţi legale a fost legat de „vperedism" (vezi volumul de faţă, pag. 77). Redacţia ziarului „Pravda" a publicat declaraţia lui Bogdanov însoţită de următoarea notă: „Împărtăşind întru totul punctul de vedere expus în articolul «Probleme litigioase», apărut în nr. 95, redacţia consideră totodată indicat, pentru a păstra o atitudine imparţială, să publice declaraţia de faţă a colaboratorului nostru permanent, tov. Bogdanov". Lenin a protestat cu tărie împotriva publicării acestei note. El a trimis ziarului „Pravda" scrisoarea „Despre d-l Bogdanov şi grupul «Vpered»" însoţită de o notă împotriva denaturării de către Bogdanov a istoriei partidului (notă care n-a fost publicată atunci şi nici n-a fost găsită pînă în prezent). Lenin a prevenit în repetate rînduri în scrisorile sale redacţia ziarului „Pravda" că este inadmisibil ca Bogdanov să colaboreze la un ziar bolşevic. După ce a scris articolul „Ideologie", în care propaga făţiş concepţiile machiste, Bogdanov a fost scos din rîndul colaboratorilor ziarului „Pravda". — *261.*

84 Articolul de faţă a apărut în ediţia a 4-a a Operelor lui V. I. Lenin, vol. 19, precum şi în „Culegeri din Lenin", vol. XXX, sub un titlu dat de redacţie: „În legătură cu discursul cadetului Maklakov". În 1954 Institutul de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. a primit din Polonia o serie de documente din arhiva lui V. I. Lenin de la Cracovia-Poronin, printre care şi o listă a articolelor scrise pentru ziarul

www.dacoromanica.ro

„Pravda". Datorită acestei liste s-a putut stabili titlul exact dat de Lenin articolului: „O apreciere eronată («Luci» despre Maklakov)". — *264.*

85 *Cartism* (de la cuvîntul englez charter — cartă) — mişcare revoluţionară de masă a muncitorilor englezi din deceniile al 4-lea şi al 5-lea ale secolului al XIX-lea, generată de greaua situaţie economică şi de lipsa de drepturi politice. Cartismul a fost, precum scria V. I. Lenin, „cea dintîi mişcare revoluţionară proletară, mişcare largă, cu adevărat de masă, închegată din punct de vedere politic" (Opere, vol. 29, Editura politică, 1959, pag. 293). Centrul organizatoric al mişcării proletariatului era „Asociaţia muncitorilor din Londra". Conducerea asociaţiei a întocmit o petiţie către parlament, care a fost publicată în mai 1838. Această Cartă a poporului constituia un program format din şase puncte: vot universal pentru bărbaţii care au împlinit vîrsta de 21 de ani, vot secret, circumscripţii electorale egale, desfiinţarea censului de avere pentru cei ce candidează în parlament, remunerarea deputaţilor, alegeri anuale în parlament. Mişcarea, care a început prin mitinguri, demonstraţii grandioase, se desfăşura sub lozinca luptei pentru înfăptuirea Cartei poporului. În iulie 1840 a luat fiinţă „Asociaţia naţională cartistă", primul partid muncitoresc de masă din istoria mişcării muncitoreşti.

La 2 mai 1842, cartiştii au depus în parlament o a doua petiţie, care conţinea o serie de revendicări cu caracter social (reducerea zilei de muncă, mărirea salariilor ş.a.). Petiţia a fost respinsă de parlament. Drept răspuns cartiştii au organizat o grevă generală.

În 1848, cartiştii proiectau organizarea unui cortegiu de masă spre parlament cu o a treia petiţie, însă guvernul a concentrat trupe, împiedicînd formarea acestui cortegiu. Petiţia a fost examinată cu multe luni mai tîrziu şi respinsă. După 1848, mişcarea cartistă a început să decadă. Principala cauză a insucceselor mişcării cartiste a fost lipsa unui program şi a unei tactici precise, precum şi lipsa unei conduceri proletare consecvent revoluţionare. Cartiştii au exercitat însă o mare influenţă atît asupra istoriei politice a Angliei cît şi în ceea ce priveşte dezvoltarea mişcării muncitoreşti internaţionale. — *268.*

86 Este vorba de poziţia naţionalistă şi şovinistă pe care s-au situat octombriştii, progresiştii şi cadeţii în Duma a IV-a în mai 1913, în cursul dezbaterilor asupra proiectului de buget al Ministerului Afacerilor Interne. În legătură cu această problemă, vezi volumul de faţă, pag. 231—233, 234—236. — *271.*

87 Este vorba de *Congresul al XII-lea al Societăţii de medicină „Pirogov"*, care a avut loc la Petersburg între 29 mai (11 iunie) şi 5 (18) iunie 1913. La congres au participat aproximativ 1 500 de persoane. — *272.*

www.dacoromanica.ro

88 *Neomalthusianism* — variantă a teoriei reacționare, antiumane a preotului R. Malthus (1766—1834), economist burghez englez; ea căuta să apere capitalismul, încercînd să explice toate calamitățile sociale legate de el prin cauze istorice-naturale și să sustragă astfel masele de oameni ai muncii de la lupta împotriva regimului capitalist. Malthus susținea că pauperizarea oamenilor muncii nu se datorește capitalismului și exploatării, ci faptului că înmulțirea populației este mai intensă decît creșterea producției mijloacelor de subzistență și că înlăturarea tuturor calamităților sociale nu este cu putință decît printr-o reducere artificială a creșterii populației, adică prin abținerea de la căsătorie și procreare.

În Rusia, ideile malthusianismului au fost dezvoltate de P. Struve, M. Tugan-Baranovski, S. Bulgakov și alții, care au încercat să demonstreze că pauperizarea și ruinarea maselor țărănești din Rusia sînt determinate de suprapopulație.

Malthusianismul, care consideră epidemiile și războaiele drept un mijloc admisibil de reducere a populației, este folosit pe scară largă de ideologii contemporani ai imperialismului ca o justificare a politicii lor reacționare, a colonialismului și a pregătirii de noi războaie. — *272.*

89 Vezi K. Marx și F. Engels. „Manifestul Partidului Comunist", Editura politică, 1962, ediția a VIII-a, pag. 34. — *275.*

90 *„În legătură cu politica agrară (generală) a actualului guvern"* reprezintă proiectul unei cuvîntări pregătite de Lenin pentru a fi citită în Dumă de un deputat bolșevic. Cuvîntarea a fost citită de deputatul N. R. Șagov la 9 (22) iunie 1913, în cadrul dezbaterilor asupra raportului comisiei bugetare cu privire la proiectul de buget al departamentului bunurilor statului. În timp ce citea cuvîntarea, Șagov a fost apostrofat mereu de deputații de dreapta și a primit din partea președintelui Dumei repetate avertizări că i se va retrage cuvîntul pentru încălcarea regulamentului care interzicea citirea de cuvîntări. El n-a reușit să citească decît aproximativ jumătate din textul lui Lenin, fiind nevoit să omită o serie de pasaje. — *277.*

91 *„Uniunea poporului rus"* — organizație monarhistă ultrareacționară, pogromistă; a fost creată în octombrie 1905 la Petersburg, în vederea luptei împotriva mișcării revoluționare. Această „Uniune" grupa în rîndurile sale moșieri reacționari, mari proprietari de imobile, comercianți, funcționari de poliție, clerici, mici burghezi de la orașe, chiaburi, elemente declasate și certate cu legea.

„Uniunea poporului rus" se situa pe poziția menținerii nestirbite a absolutismului țarist, a gospodăriei moșierești semifeudale și a privilegiilor nobilimii. În programul ei figura lozinca „ortodoxie, autocrație, naționalism", lozincă monarhistă naționalistă de pe vremea iobăgiei. În lupta ei împotriva revoluției, „Uniunea" folosea ca metodă principală pogromul și asasinatul. — *312.*

www.dacoromanica.ro

92 Este vorba de cotidianul „Vorwärts", organul central al Partidului social-democrat din Germania. — *315.*

93 Este vorba de manifestaţiile slavofile, organizate de către elementele naţionaliste reacţionare la 17, 18 şi 24 martie (30, 31 martie şi 6 aprilie) 1913 la Petersburg, cu ocazia victoriilor sîrbo-bulgare împotriva turcilor în primul război balcanic. Elementele reacţionare au căutat să exploateze lupta de eliberare naţională a popoarelor balcanice în interesul politicii de putere dominantă a ţarismului rus în Orientul Apropiat. — *315.*

94 Este vorba de greva de o zi care a avut loc la Petersburg la 4 aprilie 1913, cînd se împlinea un an de la asasinarea muncitorilor de la Lena ; la această grevă au participat peste 85 000 de oameni. — *320.*

95 Alegerile pentru conducerea sindicatului metalurgiştilor din Petersburg au avut loc la 21 aprilie (4 mai) 1913. La adunare au asistat 800 de persoane, şi alte peste 400 de persoane n-au putut pătrunde în adunare, deoarece localul era neîncăpător. Bolşevicii au propus o listă de candidaţi pentru conducere care a fost publicată în ziarul „Pravda" nr. 91 şi difuzată celor prezenţi la adunare. În pofida lichidatorilor, care au cerut ca alegerile să se facă „fără a se ţine seama de orientare", majoritatea participanţilor la adunare au votat lista ziarului „Pravda" ; din cei 14 membri aleşi în conducere, 10 figurau pe lista bolşevică. — *326.*

96 „*Diskussionnîi Listok*" — supliment al ziarului „Soţial-Demokrat", Organul Central al P.M.S.D.R. ; a apărut, pe baza unei hotărîri a plenarei din ianuarie 1910 a C.C. al P.M.S.D.R., cu începere de la 6 (19) martie 1910 şi pînă la 29 aprilie (12 mai) 1911 la Paris. Au apărut trei numere. Din redacţia ziarului făceau parte reprezentanţi ai bolşevicilor, menşevicilor, ultimatiştilor, bundiştilor, plehanoviştilor, social-democraţiei poloneze şi ai Social-democraţiei din Ţinutul leton. În „Diskussionnîi Listok" au fost publicate articolele lui V. I. Lenin „Însemnările unui publicist", „Semnificaţia istorică a luptei interne de partid din Rusia" şi „Convorbire între un legalist şi un adversar al lichidatorismului" (vezi Opere complete, vol. 19, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 255—324 şi 381—400 ; vol. 20, 1963, ediţia a doua, pag. 243—253). — *326.*

97 „*Der Kampf*" — revistă lunară, organul social-democraţiei austriece ; a apărut la Viena începînd din 1907 şi pînă în 1934 ; camuflîndu-se printr-o frazeologie de stînga, revista se situa de fapt pe o poziţie centristă oportunistă. Redactorii ei au fost : O. Bauer, A. Braun, K. Renner, F. Adler şi alţii. — *327.*

98 Lenin denumeşte astfel ziarul „*Neue Preussische Zeitung*" — cotidian reacţionar german ; a început să apară la Berlin din

www.dacoromanica.ro

iunie 1848 ; a fost organul camarilei contrarevoluționare de la curte și al iuncherimii prusiene. Ziarul mai este cunoscut și sub denumirea de „Kreuzzeitung", pentru că pe frontispiciul lui figura o cruce. A apărut pînă în 1939. — *329.*

99 Este vorba de politica lui V. K. Pleve, om de stat reacționar al Rusiei țariste, ministru al afacerilor interne. El a înăbușit cu cruzime mișcările țărănești, a distrus o serie de zemstve, a organizat pogromuri împotriva evreilor și a promovat o politică reacționară de rusificare în regiunile periferice ale Rusiei. — *330.*

100 Lenin a scris *„Teze în legătură cu problema națională"* în vederea referatelor cu privire la problema națională pe care le-a ținut în zilele de 9, 10, 11 și 13 iulie (st. n.) 1913 la Zürich, Geneva, Lausanne și Berna. La aceste conferințe au asistat nu numai bolșevici, ci și reprezentanți ai grupurilor de emigranți din celelalte partide socialiste. Planurile acestor referate sînt publicate în cadrul secțiunii „Materiale pregătitoare" din volumul de față (vezi pag. 476—480). Consemnări amănunțite ale dezbaterilor pe marginea referatelor au fost publicate în „Culegeri din Lenin", vol. XVII. — *333.*

101 *„Federație de cea mai rea speță"* — astfel au fost caracterizate în hotărîrile Conferinței de partid de la Praga din 1912 relațiile dintre P.M.S.D.R. și organizațiile social-democrate naționale statornicite începînd de la Congresul al IV-lea (de unificare). „Naționalii" activau „complet separat de organizațiile din Rusia", fapt care exercita o influență extrem de negativă asupra întregii activități a P.M.S.D.R. Deși organizațiile social-democrate din Polonia și Lituania, din Ținutul leton și Bundul făceau parte din P.M.S.D.R., de fapt ele activau în mod separat. Reprezentanții lor nu participau la conducerea muncii de partid pe întreaga Rusie ; ele încurajau în mod direct sau indirect activitatea antipartinică a lichidatorilor (vezi în legătură cu aceasta Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediția a doua, pag. 141—142 ; vol. 22, Editura politică, 1963, ediția a doua, pag. 249—250). — *340.*

102 *Partidul narodoviștilor* (narodova democrație, național-democrații) — principalul partid reacționar, naționalist al moșierimii și burgheziei poloneze, strîns legat de biserica catolică ; s-a constituit în 1897. Liderii lui au fost R. Dmowski, Z. Balicki, W. Grabski și alții. Lansînd lozincile „armoniei de clasă" și ale „intereselor naționale", național-democrații urmăreau să supună influenței lor masele populare și să le atragă pe făgașul politicii lor reacționare. Propagînd un înverșunat naționalism și șovinism militant ca mijloc de luptă împotriva mișcării socialiste și general-democratice a poporului polonez, național-democrații au încercat să-l izoleze pe acesta de mișcarea revoluționară rusă. In perioada revoluției din 1905—1907, căutînd să se

www.dacoromanica.ro

înţeleagă cu ţarismul asupra soluţiei de compromis a autonomiei regatului Poloniei, naţional-democraţii au pornit făţiş pe calea sprijinirii ţarismului şi a luptei împotriva revoluţiei, „folosind toate mijloacele, inclusiv denunţurile, lock-outurile şi asasinatele" (Opere complete, vol. 15, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 39). Într-o rezoluţie specială „Despre democraţia narodovistă", Congresul al V-lea (de la Londra) al P.M.S.D.R. a subliniat necesitatea „demascării neobosite şi necruţătoare a fizionomiei şi activităţii contrarevoluţionare, ultrareacţionare a naţional-democraţilor, ca aliaţi ai ţarismului în lupta împotriva revoluţiei" („Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Editura pentru literatură politică, 1954, pag. 172). În timpul primului război mondial (1914—1918), naţional-democraţii au sprijinit fără rezerve Antanta, mizînd pe victoria Rusiei ţariste şi sperînd că teritoriile poloneze aflate sub jugul Austriei şi Germaniei vor fi alipite de restul Poloniei spre a forma o Polonie autonomă în cadrul Imperiului rus. Prăbuşirea regimului ţarist a silit pe naţional-democraţi să adopte o orientare filofranceză. Deşi duşmani înverşunaţi ai Revoluţiei Socialiste din Octombrie şi ai Statului sovietic, totuşi, dată fiind tradiţionala lor poziţie antigermană, nu întotdeauna naţional-democraţii au sprijinit întru totul politica externă antisovietică aventuristă a clicii lui Pilsudski, care a guvernat Polonia începînd din 1926. În prezent, unele grupuri izolate ale partidului naţional-democraţilor activează în rîndurile elementelor reacţionare ale emigraţiei poloneze. — *341.*

103 Este vorba de împărţirea şcolilor pe naţionalităţi, principala revendicare a programului burghezo-naţionalist al „autonomiei cultural-naţionale". — *341.*

104 Este vorba de întreruperea activităţii Dumei a IV-a de stat pentru vacanţa de vară, la sfîrşitul primei sesiuni. Această întrerupere s-a prelungit de la 25 iunie pînă la 15 octombrie (de la 8 iulie la 28 octombrie) 1913. — *348.*

105 „*Leipziger Volkszeitung*" — cotidian al social-democraţiei germane. A apărut din 1894 pînă în 1933. — *351.*

106 Este vorba de cotidianul cadet „*Sovremennoe Slovo*"; a apărut la Petersburg din septembrie 1907 pînă la 3 (16) august 1918. — *355.*

107 „*Rossiia*" — cotidian reacţionar, pogromist; a apărut la Petersburg din noiembrie 1905 pînă în aprilie 1914. Din 1906, organ al Ministerului de Interne. Ziarul era subvenţionat dintr-un fond secret pentru presa „reptilă" pus de guvern la dispoziţia Ministerului de Interne. V. I. Lenin a denumit ziarul „Rossiia", „fiţuică poliţistă-venală". — *356.*

www.dacoromanica.ro

108 Lenin se referă la cuvîntarea rostită de deputatul bolşevic G. I. Petrovski în şedinţa Dumei din 20 mai (2 iunie) 1913, în cursul dezbaterilor asupra bugetului Ministerului Afacerilor Interne. Proiectul acestei cuvîntări a fost scris de Lenin. Într-o scrisoare trimisă la Petersburg la 18 aprilie (1 mai) 1913, N. K. Krupskaia scria de la Cracovia că trebuie depuse toate eforturile ca această cuvîntare, avînd în vedere marea ei importanţă, să fie citită în întregime. Manuscrisul cuvîntării nu a fost găsit. — *358.*

109 *Congresul al doilea al studenţimii din Ucraina* a avut loc la Lvov între 19 şi 22 iunie (2—5 iulie) 1913; congresul a fost organizat astfel încît să coincidă cu manifestările legate de sărbătorirea marelui scriitor, savant, activist pe tărîm social, democratul revoluţionar ucrainean Ivan Franko. La lucrările congresului au participat şi reprezentanţi ai studenţimii ucrainene din Rusia. Raportul „Tineretul ucrainean şi situaţia actuală a naţiunii" a fost prezentat la congres de social-democratul ucrainean Donţov, care preconiza lozinca unei Ucraine „neatîrnate". Această lozincă, sprijinită de naţional-democraţi, a provocat protestul grupului de social-democraţi ucraineni emigranţi din Rusia. — *358.*

110 Lenin se referă la articolul lui F. Engels „Dezbaterile de la Berlin cu privire la revoluţie", apărut în „Noua gazetă renană" (vezi K. Marx şi F. Engels, Opere, vol. 5, Editura politică, 1959, pag. 70—72). — *363.*

111 „*Frankfurter Zeitung*" — cotidian, organul de presă al marilor speculanţi de bursă germani; a apărut la Frankfurt pe Main din 1856 pînă în 1943. În 1949 şi-a reluat apariţia sub denumirea de „Frankfurter Allgemeine Zeitung"; este purtătorul de cuvînt al monopoliştilor vest-germani. — *367.*

112 „*Der Sozialdemokrat*" — ziar, organul central al Partidului social-democrat german în timpul cît era în vigoare legea excepţională împotriva socialiştilor; a apărut la Zürich de la 28 septembrie 1879 pînă la 22 septembrie 1888 şi la Londra de la 1 octombrie 1888 pînă la 27 septembrie 1890. Datorită conducerii ideologice a lui Engels, ziarul „Sozialdemokrat" a avut o orientare marxistă. În pofida unor greşeli, ziarul a apărat ferm tactica revoluţionară şi a avut un rol de seamă în unirea şi organizarea forţelor social-democraţiei germane. După abrogarea legii excepţionale împotriva socialiştilor, ziarul „Sozialdemokrat" şi-a încetat apariţia, şi „Vorwärts" a devenit din nou organul central al partidului. — *390.*

113 Lenin se referă la următoarele cuvîntări ale lui A. Bebel: „Atacurile împotriva concepţiilor fundamentale şi a tacticii partidului", rostită la Congresul de la Hanovra al social-democraţiei germane (9—14 octombrie (st. n.) 1899), „Tactica parti-

www.dacoromanica.ro

dului" şi „Colaborarea la presa burgheză", rostite la Congresul de la Dresden (13—20 septembrie (st. n.) 1903). — *392.*

114 Lenin se referă la cunoscuta teză a lui Lassalle potrivit căreia, faţă de clasa muncitoare, toate celelalte clase sînt doar o masă reacţionară, teză inclusă în programul Partidului muncitoresc socialist din Germania, adoptat în 1875 la Congresul de la Gotha. K. Marx a criticat această teză în lucrarea sa „Critica programului de la Gotha" (K. Marx. „Critica programului de la Gotha", Editura politică, 1959, ediţia a II-a, pag. 20—21). — *395.*

115 În articolul de faţă este vorba de înzestrarea cu loturi a muncitorilor de la Uzinele din Pavlovsk şi Ocer, care ţineau de domeniile ereditare ale conţilor Stroganov din gubernia Perm (judeţul Ohansk).

Muncitorii de la Uzina din Ocer au început încă din 1867 demersurile pe lîngă contele S. G. Stroganov cu privire la înzestrarea lor cu loturi, iar cei din Pavlovsk — din 1874 ; organele guvernamentale au început examinarea acestei probleme în 1890 pentru Uzina din Ocer şi în 1897 pentru Uzina din Pavlovsk. Problema înzestrării cu loturi a muncitorilor de la Uzina din Pavlovsk a ajuns la Senat în 1903, iar a celor de la Uzina din Ocer — în 1904. Abia în 1909 Senatul a adoptat o hotărîre care prevedea înzestrarea cu loturi a muncitorilor de la Uzina din Pavlovsk, ceea ce a predeterminat o soluţie similară în ceea ce priveşte Uzina din Ocer şi alte uzine. În 1913 Senatul a mai adoptat cîteva ucazuri în legătură cu această problemă. Dar muncitorii n-au primit pămînt nici atunci.

Polemizînd cu „ziarele liberale", V. I. Lenin are în vedere ziarul „Reci", organul partidului cadet, care consacrase procesului muncitorilor de la Uzinele „Stroganov" editorialul din numărul din 7 august 1913 şi mai înainte corespondenţe din numărul din 4 august 1913. Problema a fost tratată şi de ziarul „Russkoe Slovo" în numărul din 4 august 1913. Materiale analoge au apărut şi în alte ziare. — *397.*

116 Lenin se referă la revista liberală „Pravo", care publicase la 18 (31) august 1913 articolul lui I. Berman „Influenţa factorilor social-juridic şi economic asupra atentatelor la siguranţa statului". — *426.*

117 Este vorba de lupta burgheziei liberale irlandeze pentru autonomie politică în cadrul Imperiului britanic. Proiectul de lege cu privire la home rule mai fusese depus în parlamentul englez, fiind respins de fiecare dată. În 1912, într-un moment de avînt al mişcării muncitoreşti şi al mişcării de eliberare naţională din Irlanda, proiectul de lege a fost depus pentru a treia oară în parlament şi în 1914 a fost sancţionat de rege. — *430.*

www.dacoromanica.ro

118 Este vorba de „*Irish Independent*" — cotidian, principalul organ de presă al naţionaliştilor irlandezi ; apare din 1891. — *431.*

119 „*Berliner Tageblatt und Handelszeitung*" — ziar burghez german ; a apărut din 1872 pînă în 1939. — *439.*

120 Vezi K. Marx. „Teorii asupra plusvalorii (volumul al IV-lea al «Capitalului»)", partea a doua, Editura politică, 1960, pag. 30. — *442.*

121 Noile alegeri ale conducerii sindicatului metalurgiştilor din Petersburg au avut loc la 25 august (7 septembrie) 1913. La întrunire au participat aproape trei mii de oameni. În pofida încercărilor lichidatorilor de a ridica asistenţa împotriva conducerii bolşevice a sindicatului, a fost adoptată, în aplauzele asistenţei, cu o mare majoritate de voturi, o rezoluţie în care se exprimau mulţumiri conducerii pentru activitatea depusă de ea. Lista lichidatorilor n-a întrunit decît 150 de voturi. Lista bolşevicilor, publicată în prealabil în ziarul „Severnaia Pravda", a fost adoptată cu o majoritate covîrşitoare de voturi. — *449.*

122 Articolul „*Limbajul cifrelor*" a apărut în ziarul „Naş Puti" nr. 13—14 din 8 şi 10 septembrie 1913, însoţit de următoarea notă a redacţiei : „Redacţia cere scuze autorului pentru prescurtările şi modificările pe care *a fost necesar* să le opereze în articol". Nu s-a putut stabili despre ce anume modificări este vorba, deoarece manuscrisul articolului n-a fost găsit. — *457.*

123 „*Justice*" — săptămînal, a apărut la Londra din ianuarie 1884 pînă la începutul anului 1925 ; organul de presă al Federaţiei social-democrate, iar din 1911 — organul de presă al Partidului socialist britanic. Din februarie 1925 pînă în decembrie 1933 a apărut sub denumirea de „Social-Demokrat". — *469.*

124 „*The Social-Demokrat*" — revistă a social-democraţilor englezi ; a apărut la Londra din 1897 pînă în 1911. — *469.*

125 Este vorba de „*Iskra*", primul ziar marxist ilegal pe întreaga Rusie, înfiinţat de Lenin în 1900 şi care a jucat un rol hotărîtor în crearea partidului marxist revoluţionar al clasei muncitoare din Rusia. Din iunie 1902 pînă în primăvara anului 1903 ziarul a apărut la Londra. — *471.*

www.dacoromanica.ro

INDICE DE LUCRĂRI ŞI IZVOARE CITATE SAU MENŢIONATE DE V. I. LENIN

Adunarea reprezentanţilor uzinelor din raionul Vîborg. — „Novaia Raboceaia Gazeta", Petersburg, 1913, nr. 2, 9 august, pag. 2, la rubrica: Muncitorii despre presa muncitorească. — *441.*

Akselrod, P. B. Pe teme curente. (Din scrisorile lui P. B. Akselrod către prieteni). — „Naşa Zarea", Petersburg, 1912, nr. 6, pag. 8—20. — *80.*

— *Pe teme curente.* (Din scrisorile lui P. B. Akselrod către prieteni). „Nevskii Golos", Petersburg, 1912, nr. 6, 5 iulie, pag. 2—3. — *80.*

Aleksinski, G. A. [Recenzie la]: A. Bogdanov. „Sarcinile culturii în epoca noastră". Editura „Dorovatovski şi Cearuşnikov". Moscova. 1911. Preţul 60 de copeici. — „Sovremennîi Mir", [Petersburg, 1911], nr. 7, pag. 345—348, la rubrica: Critică şi bibliografie. — *262.*

An — vezi Jordania, N. N.

Anuarul Rusiei pe anul 1910. (Anul şapte). Petersburg, (tipolitogr. „Nîrkin"), 1911, 926 pag. (Comisia centrală de statistică a Ministerului Afacerilor Interne). — *133—134.*

Anul 1912. — „Novoe Vremea", Petersburg, 1913, nr. 13 221, 1 (14) ianuarie, pag. 2—3. — *26—28.*

[Articolul 129 din codul penal]. — În: Codul penal... promulgat la 22 martie 1903, cu o expunere a deosebirilor esenţiale faţă de codul în vigoare şi cu un indice alfabetic de materii. Ediţie neoficială. Moscova. Librăria „Pravovedenie" Golubev, [1903], pag. 50—51. — *171.*

Asociaţia proprietarilor de fabrici şi uzine din regiunea industrială Moscova în 1912. Moscova, tip. „Reabuşinski", 1913. 144 pag. — *207—214, 225—226, 228—230, 406—421.*

www.dacoromanica.ro

B—n, I. — *vezi* Braghin, I.

Bednîi, D. Lumînarea. Fabulă. — „Prosveşcenie", Petersburg, 1913, nr. 2, pag. 20—21. — *140.*

Berman, I. Influenţa factorilor social-juridici şi economici asupra atentatelor la siguranţa statului. (După Culegerea de date statistice cu privire la procesele penale). — „Pravo", Petersburg, 1913, nr. 33, 18 august, col. 1 912—1 924. — *426—429.*

Bilanţul grevei din Belgia. [Editorial]. — „Luci", Petersburg, 1913, nr. 95 (181), 26 aprilie, pag. 1. — *156.*

Bogdanov, A. Declaraţie într-o chestiune de fapt. (Scrisoare către redacţie). — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 120 (324), 26 mai, pag. 2—3. — *261—263.*

[Braghin, I.] Consumul de fier în Rusia. — „Industrie şi Comerţ", Petersburg, 1913, nr. 14 (134), 15 iulie, pag. 69—72. Semnat: I. B. — n. — *383—385, 403.*

„Buletinul finanţelor, industriei şi comerţului", Petersburg. — *160.*

„Buletinul oficial", Petersburg, 1905, nr. 169, 6 (19) august, pag. 2—4. — *58—59.*

— 1905, nr. 222, 18 (31) octombrie, pag. 1. — *423.*

— 1905, nr. 268, 13 (26) decembrie, pag. 1. — *85.*

Către tovarăşii muncitori. — „Severnaia Pravda", Petersburg, 1913, nr. 8, 10 august, pag. 1—2. Semnat: Semion. — *441.*

Colonizarea ţăranilor. În vol.: Anuarul ziarului „Reci" pe 1912, Petersburg, f.a., pag. 635—636 (Supliment gratuit la ziarul „Reci"). — *109—110, 163, 283.*

[Condiţiile fuzionării S.D.R.P. şi L. cu P.M.S.D.R., adoptate la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R.]. În: Procesele-verbale ale Congresului de unificare al P.M.S.D.R., care a avut loc la Stockholm în 1906. Moscova, tip. „Ivanov", 1907, pag. 345—348. — *340.*

Congresul societăţii de medicină „Pirogov". (Prin telefon de la corespondentul nostru din Petersburg). — „Russkoe Slovo", Moscova, 1913, nr. 127, 4 (17) iunie, pag. 4—5. — *272.*

Culegere de rapoarte ale inspectorilor de fabrici pe 1910. Petersburg, tip. „Kirşbaum", 1911. IV. XC, 319 pag. (Ministerul Industriei şi Comerţului. Direcţia industrială). — *457.*

www.dacoromanica.ro

Cum poate fi mărit volumul consumului pe cap de locuitor în Rusia? [Editorial]. — „Industrie şi comerţ", Petersburg, 1913, nr. 14 (134), 15 iulie, pag. 57—59. — *383, 403.*

**Cu privire la locul Bundului în partid.* [Principalele rezoluţii adoptate la Congresul al II-lea al P.M.S.D.R.]. — În : Congresul al II-lea ordinar al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. Textul integral al proceselor-verbale. Editat de C.C. Geneva, tip. partidului, [1904], pag. 12, 62. (P.M.S.D.R.). — *339—340.*

Cu privire la momentul actual şi la sarcinile partidului. [Rezoluţie adoptată la Conferinţa a V-a a P.M.S.D.R. (Conferinţa generală din 1908)]. — În : Înştiinţarea Comitetului Central al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia cu privire la conferinţa generală ordinară a partidului. [Editat de C.C. al P.M.S.D.R. Paris, 1909], pag. 4—5 (P.M.S.D.R.). — *217, 444, 450.*

Cu privire la problema autonomiei cultural-naţionale. [Rezoluţie adoptată la Conferinţa din august 1912 a lichidatorilor]. — În : Comunicatul cu privire la conferinţa organizaţiilor P.M.S.D.R. Editura C.O. [Viena], septembrie 1912, pag. 42. (P.M.S.D.R.). — *24, 220, 340.*

Cu privire la unificarea organ[izaţiilor] naţion[ale] pe teren. [Rezoluţie adoptată la Conferinţa a V-a a P.M.S.D.R. (Conferinţa generală din 1908)]. — În : Înştiinţarea Comitetului Central al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia cu privire la conferinţa generală ordinară a partidului. [Editat de C.C. al P.M.S.D.R. Paris, 1909], pag. 6. (P.M.S.D.R.). — *129, 239, 340.*

Cuvîntarea social-democratului Badaev. — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 127 (331), 5 iunie, pag. 2. Sub titlul comun : Duma de stat. Şedinţa din 4 iunie. — *306.*

[Dan, F. I.] Cine are dreptate? — „Novaia Raboceaia Gazeta", Petersburg, 1913, nr. 13, 23 august, pag. 1. Semnat : F. D. — *439—440.*

— O *problemă la ordinea zilei.* — „Luci", Petersburg, 1912, nr. 65, 2 decembrie, pag. 1. Semnat : F. D. — *315.*

— *Plehanov despre sciziune.* — „Luci", Petersburg, 1913, nr. 57 (143), 9 martie, pag. 1. Semnat : F. D. — *79, 105—108.*

Dare de seamă asupra Conferinţei a IX-a a Bundului. Geneva, 1912. 48 pag. (P.M.S.D.R. Uniunea generală a muncitorilor evrei din Lituania, Polonia şi Rusia). — *217.*

* Cu asterisc sînt notate cărţile, ziarele, articolele şi documentele pe care există însemnări ale lui V. I. Lenin şi care se păstrează în Arhiva centrală de partid de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

Dările de seamă stenografice [ale Dumei de stat]. 1908. Sesiunea întîi. Partea a II-a. Şedinţele 31—60. (21 februarie — 6 mai 1908). Petersburg, Imprimeriile statului, 1908. XV pag., 2 962 col. (Duma de stat. Legislatura a III-a). — *60, 90, 216, 234, 319.*

[Declaraţia depusă de Troţki şi de alţii la şedinţa plenarei C.C. al P.M.S.D.R. din ianuarie 1910]. — „Diskussionnîi Listok" [Paris], 1910, nr. 2, 25 mai (7 iunie), pag. 6, în art.: Lenin, V. I. „Însemnările unui publicist". Ziarul poartă data: 24/7 iunie. — *78.*

Declaraţia fracţiunii social-democrate din Duma a IV-a de stat. — „Pravda", Petersburg, 1912, nr. 188, 8 decembrie, pag. 2—3. Sub titlul comun: Duma de stat. Şedinţa din 7 decembrie. — *24.*

**Declaraţia membrilor fracţiunii social-democrate din Duma de stat.* — „Luci", Petersburg, 1913, nr. 43 (129), 21 februarie, pag. 1. Semnat: Bureanov, Ciheidze, Cihenkeli, Haustov, Mankov, Skobelev, Tuleakov. — *22—25.*

**Dedesubturile reformei agrare.* — „Novoe Vremea", Petersburg, 1913, nr. 13 350, 13 (26) mai, pag. 6, la rubrica: Ştiri interne. — *185.*

De la anarhism la oportunism. — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 99 (303), 1 mai, pag. 1—2, la rubrica: De peste hotare. Semnat: I. K. — *245.*

Deputatul Sinadino despre Duma de stat. — „Kievskaia Mîsl", 1913, nr. 121, 3 mai, pag. 2, la rubrica: Viaţa din Rusia. — *168—169.*

Din partea unui grup de muncitori metalurgişti de la uzinele „Putilov", „Chimică" şi „Aleksandrov". (Dincolo de bariera Narva). — „Novaia Raboceaia Gazeta", Petersburg, 1913, nr. 9, 18 august, pag. 3, la rubrica: Muncitorii despre presa muncitorească. — *441.*

Din partea unor reprezentanţi ai uzinelor metalurgice din raionul Viborg. — „Novaia Raboceaia Gazeta", Petersburg, 1913, nr. 9, 18 august, pag. 2—3, la rubrica: Muncitorii despre presa muncitorească. — *441.*

Din partea redacţiei. — „Luci", Petersburg, 1912, nr. 1, 16 septembrie, pag. 1. — *219—220.*

Din partea redacţiei. [Notă din partea redacţiei ziarului „Pravda" la scrisoarea lui A. Bogdanov „Declaraţie într-o chestiune de fapt"]. — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 120 (324), 26 mai, pag. 2. — *261—263.*

Din partea red[acţiei. Răspunsul redacţiei ziarului „Luci" la articolul lui N. N. Jordania „Încă o dată despre ilegalitate"]. —

www.dacoromanica.ro

„Luci", Petersburg, 1913, nr. 95 (181), 26 aprilie, pag. 2. — *80, 89, 219, 320—321, 326—327.*

Disensiuni în rîndurile muncitorilor. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 234 (2 546), 28 august (10 septembrie), pag. 1. — *450—452.*

„Diskussionnîi Listok", [Paris], 1910, nr. 2, 25 mai (7 iunie), pag. 4—14. Ziarul poartă data : 24/7 iunie. — *77, 296, 326.*

Dietzgen, J. Achizitul filozofiei şi scrisori despre logică. Logica specială democrat-proletară. Tradus din limba germană de P. Dauge şi A. Orlov. Cu o prefaţă scrisă pentru ediţia rusă de E. Dietzgen. Petersburg, Dauge, 1906. XII, 210, II pag. — *123.*

— *Esenţa muncii cerebrale a omului.* O nouă critică a raţiunii pure şi practice. Cu o schiţă biografică a autorului de E. Dietzgen. Cu o prefaţă a lui A. Pannekoek. Tradus din limba germană de B. S. Weinberg, sub redacţia lui P. Dauge. Moscova, Dauge, 1907. XXVII, 124 pag. — *123.*

— *Incursiunile unui socialist în domeniul teoriei cunoaşterii.* În anexă articolul lui E. Dietzgen : Max Stirner şi Joseph Dietzgen. Tradus după ultima ediţie germană de B. S. Weinberg, sub redacţia lui P. Dauge. Petersburg, Dauge, 1907. 180 pag. — *123.*

D—lov., A. Circulaţia pămînturilor lotuale. — „Rossiia", Petersburg, 1913, nr. 2 336, 28 iunie (11 iulie), pag. 1 ; nr. 2 337, 29 iunie (12 iulie), pag. 1. — *378—381.*

„Dnevnik Soţial-Demokrata", [Geneva]. — *75.*

— 1905, nr. 2, august, pag. 37—49. — *237—238.*

Dobroserdov, K. G. Duma de stat şi învăţămîntul public. — „Nevskaia Zvezda", Petersburg, 1912, nr. 6, 22 mai, pag. 2. — *140.*

Duma de stat. Şedinţa din 20 mai. Dezbaterile la bugetul Ministerului Afacerilor Interne. Cuvîntarea rostită de social-democratul Petrovski. — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 116 (320), 22 mai, pag. 3. — *458.*

Duma de stat. (Prin telefon de la corespondentul nostru special). Şedinţa din 6 iunie. — „Russkoe Slovo", Moscova, 1913, nr. 130, 7 (20) iunie, pag. 3—4. — *394.*

Duma de stat. Sesiunea a V-a. Şedinţa 107. — „Reci", Petersburg, 1912, nr. 104 (2 058), 17 (30) aprilie, pag. 4—5. Semnat : S. L. — *138.*

Egorov, A. — *vezi* Martov, L.

Engels, F. Anti-Dühring. Domnul Eugen Dühring revoluţionează ştiinţa. 1876—1878. — *42, 123, 390.*

www.dacoromanica.ro

— *Dezbaterile de la Berlin cu privire la revoluţie.* 13—14 iunie 1848. — *363.*

— *Ludwig Feuerbach şi sfîrşitul filozofiei clasice germane.* Începutul anului 1886. — *42, 125.*

Ermanski, O. A. Ce mai critică! — „Naşa Zarea", Petersburg, 1912, nr. 7—8, pag. 53—61. — *251—253, 254—256.*

— *Contribuţii la caracterizarea marii burghezii ruse.* — „Naşa Zarea", Petersburg, 1912, nr. 1—2, pag. 47—59; nr. 3, pag. 21—31. — *251, 254.*

— *Organizaţiile reprezentative ale clasei industriale-comerciale din Rusia.* Referat prezentat în cadrul adunării generale a Societăţii imperiale tehnice ruse, la şedinţele din 12 şi 18 noiembrie 1911. (Reprodus după „Analele Societăţii imperiale tehnice ruse" pe 1912). Petersburg, [tipolitogr. „Şreder"], 1912. 3, 208 pag., 3 cartogr. (Societatea imperială tehnică rusă. Secţia XI industrial-economică). Înaintea titlului autor: A. O. Guşka. — *251, 254, 255.*

Esop. Lăudărosul. — *349.*

E. V. Activitatea preşedintelui Consiliului de Miniştri, secretarul de stat Piotr Arkadievici Stolîpin. În 3 părţi. Partea I. 1909—1910. Editat de autor. Petersburg, 1911. XIV, 377 pag. — *281.*

Expunere de motive la proiectul de buget al statului pe anul 1913. Partea I. În: Proiectul de buget pe anul 1913, însoţit de expunerea de motive a ministrului de finanţe. Petersburg, tip. „Kirşbaum", 1912, pag. 1—140. — *26, 27, 132, 135—136.*

Expunere de motive a ministrului finanţelor la proiectul de buget al statului pe anul 1913. Partea a II-a. — În: Proiectul de buget pe anul 1913, însoţit de expunerea de motive a ministrului de finanţe. Petersburg, tip. „Kirşbaum", 1913, pag. I—VII, 1—246. Semnat: V. Kokovţov. — *20, 21, 282, 283, 286, 287, 291—292.*

Extracţia de cărbune în unele ţări şi bilanţul mondial. — În: Anuarul ziarului „Reci" pe anul 1912. Petersburg, f.a., pag. 673. (Supliment gratuit la ziarul „Reci"). — *36.*

Extracţia de petrol. Ibid., pag. 681. — *34, 35, 36.*

F. D. — *vezi* Dan, F. I.

Formele mişcării naţionale în statele actuale. Austro-Ungaria. Rusia. Germania. Sub redacţia lui A. I. Kasteleanski. Petersburg. „Obşcestvennaia Polza", 1910. XIII, 821 pag. — *130, 239, 477.*

www.dacoromanica.ro

Freibank-urile — „Russkoe Slovo", Moscova, 1913, nr. 128, 5 (18) iunie, pag. 6—7, la rubrica : Moscova. Semnat : Vl. B. — ii. — *311—313.*

G. R. — *vezi* Levitki, V.

Greva. — „Russkoe Slovo", Moscova, 1913, nr. 151, 2 (15) iulie, pag. 4, la rubrica : Petersburg. (Prin telefon de la corespondenţii noştri). — *355.*

Greva. — „Russkoe Slovo", Moscova, 1913, nr. 152, 3 (16) iulie, pag. 4, la rubrica : Petersburg. (Prin telefon de la corespondenţii noştri). — *355, 356.*

Grevele. — „Novoe Vremea", Petersburg, 1913, nr. 13 399, 2 (15) iulie, pag. 5, la rubrica : Cronică. — *355.*

Grevele. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 177 (2 489), 2 (15) iulie, pag. 3. — *355.*

Grevele. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 178 (2 490), 3 (16) iulie, pag. 3. — *355.*

Grevele. — „Sovremennoe Slovo", Petersburg, 1913, nr. 1 967, 2 iulie, pag. 3. — *355.*

Grot, N. I. Idealurile morale ale epocii noastre. Friedrich Nietzsche şi Lev Tolstoi. Extras din revista „Probleme de filozofie şi psihologie". Ediţia a 3-a, Moscova, tipolitogr. „Kuşnerev", 1894, 28 pag. — *371.*

Gucikov, A. I. Răspuns prinţului E. N. Trubeţkoi. — „Russkie Vedomosti", Moscova, 1906, nr. 224, 10 septembrie, pag. 2. — *59.*

Guşka, A. O. — *vezi* Ermanski, O. A.

Hijneakov, V. M. Culegere de hotărîri ale adunării zemstvei guberniale Cernigov în sesiunile XXXVI—XLVI din anii 1900—1909. Vol. I—II. Alcătuită de V. M. Hijneakov din însărcinarea administraţiei zemstvei guberniale. Cernigov, tip. zemstvei guberniale, 1912. 2 vol. — *346.*

— *Din istoricul unei zemstve.* — „Russkoe Bogatstvo", Petersburg, 1913, nr. 3, pag. 316—343. — *346—347.*

[Ikov, V. K.] Revista revistelor. — „Vozrojdenie", Moscova, 1910, nr. 5, 30 martie, col. 47—52 ; nr. 6, 14 aprilie, col. 71—78. Semnat : V. Mirov. — *80.*

Ilin — *vezi* Lenin, V. I.

Impozitul pe venit în Statele Unite. — „Novîi Ekonomist", Petersburg, 1913, nr. 21, 25 mai, pag. 17. — *257, 258—259.*

www.dacoromanica.ro

Indicele de preţuri ale mărfurilor. (Index number). — „Industrie şi comerţ", Petersburg, 1913, nr. 9 (129), 1 mai, pag. 421, la rubrica : Statistica comercială-industrială. — *191.*

„Industrie şi comerţ", Petersburg. — *97.*

— 1913, nr. 3 (123), 1 februarie, pag. 110—114. — *97—98.*

— 1913, nr. 8 (128), 15 aprilie, pag. 389—390. — *373.*

— 1913, nr. 9 (129), 1 mai, pag. 403—406, 419, 421. — *191, 192—193, 197—199.*

— 1913, nr. 14 (134), 15 iulie, pag. 57—59, 69—72. — *383—385, 403—405.*

„Iskra" (veche, leninistă), [Leipzig — München — Londra — Geneva]. — *189, 471.*

Izgoev, A. S. „Boicotul" în Polonia prusiană. — „Russkaia Mîsl", Moscova — Petersburg, 1913, cartea a III-a, pag. 5—10, la rubrica : Politică, viaţă socială şi economie. Sub titlul comun : Din Rusia şi din străinătate. Note şi extrase. — *117.*

— *Noul.* Articolul întîi. Clasa muncitoare şi social-democraţia. — „Russkaia Mîsl", Moscova — Petersburg, 1913, cartea a VI-a, pag. 106—126. — *342—345.*

În atenţia tovarăşilor muncitori. — „Luci", Petersburg, 1913, nr. 106 (192), 10 mai, pag. 1. Semnat : Muncitorul Gherman. — *181—183.*

Îndreptar pe anul 1912. (Completare la „Îndreptarul" pe anul 1910). Ediţia a 4-a, Petersburg, Imprimeriile statului, 1912. VI, 249 pag. (Duma de stat. Legislatura a III-a — sesiunea a V-a). — *138.*

În Duma de stat. Dezbaterile la buget : Sesiunea I, şedinţa 44. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 129 (2 441), 14 (27) mai, pag. 4—5. Semnat : L. Nemanov. — *184—186.*

În Duma de stat. Dezbaterile asupra bugetului Ministerului Afacerilor Interne. Sesiunea I, şedinţa 49. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 136 (2 448), 21 mai (3 iunie), pag. 3—4. Semnat : L. Nemanov. — *231—233, 271.*

În Duma de stat. Sesiunea I, şedinţa 31. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 80 (2 392), 23 martie (5 aprilie), pag. 5—6. — *33—36.*

În Duma de stat. Sesiunea I, şedinţa 32. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 85 (2 397), 28 martie (10 aprilie), pag. 4—5. — *59.*

În Duma de stat. Sesiunea I, şedinţa 34. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 91 (2 403), 3 (16) aprilie, pag. 5. — *63.*

www.dacoromanica.ro

În Duma de stat. Sesiunea I, şedinţa 52. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 137 (2 449), 22 mai (4 iunie), pag. 3—4. Semnat : Jak. Liv. — *231—233, 234—236, 242.*

În Duma de stat. Sesiunea I, şedinţa 57. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 143 (2 455), 28 mai (10 iunie), pag. 4—5. Semnat : L. Nemanov. — *264—266.*

În Duma de stat. Sesiunea I, şedinţele 64 şi 65. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 151 (2 463), 6 (19) iunie, pag. 3—5. Semnat : L. Nemanov şi Jak. Liv. — *330—332.*

În loc de o revistă a presei. — „Novaia Raboceaia Gazeta", Petersburg, 1913, nr. 6, 14 august, pag. 2. — *443—444.*

Împrumutul de reorganizare din 1913 cu dobînda de 5% contractat de China în valută aur. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 122 (2 434), 7 (20) mai, pag. 1. — *177.*

Întîi Mai. [Manifest. Petersburg, aprilie 1913]. 2 pag. (P.M.S.D.R.). Semnat : Comitetul Central al P.M.S.D.R. — *325.*

Întîi Mai. Muncitori şi muncitoare din Rusia ! [Manifest, Viena, aprilie 1913]. 2 pag. (P.M.S.D.R.). Semnat : Comitetul de organizare al P.M.S.D.R. — *325.*

1 Mai. — „Russkoe Slovo", Moscova, 1913, nr. 101, 3 (16) mai, pag. 6, la rubrica : Petersburg. (Prin telefon de la corespondenţii noştri). — *315.*

„Jivaia Jizn", Petersburg. — *375, 376, 443.*

— 1913, nr. 1, 11 iulie, pag. 1—2. — *375—377.*

— 1913, nr. 8, 19 iulie, pag. 2—3. — *81.*

[Jordania, N. N.] Încă o dată despre „ilegalitate". — „Luci", Petersburg, 1913, nr. 95 (181), 26 aprilie, pag. 2. Semnat : An. — *81, 216, 219, 327.*

Karpov, P. Consfătuirile muncitoreşti. — „Novaia Raboceaia Gazeta", Petersburg, 1914, nr. 5 (123), 7 ianuarie, pag. 1. — *81.*

Kaufman, A. A. Ce ne arată statistica colonizărilor. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 117 (2 429), 1 (14) mai, pag. 1—2. — *163.*

Kautsky, K. Naţionalism şi internaţionalism. — „Naucinaia Mîsl", Riga, 1908, nr. 1, pag. 3—42. — *222, 223, 338.*

Kiev, 1 august. [Editorial]. — „Kievskaia Mîsl", 1913, nr. 210, 1 august, pag. 1. — *394—396, 438.*

www.dacoromanica.ro

„*Kievskaia Mîsl*", 1913, nr. 111, 23 aprilie, pag. 2. — *156.*

— 1913, nr. 113, 25 aprilie, pag. 1. — *118—119.*

— 1913, nr. 120, 2 mai, pag. 4. — *315.*

— 1913, nr. 121, 3 mai, pag. 2. — *168—169.*

— 1913, nr. 210, 1 august, pag. 1. — *394—396, 438.*

— 1913, nr. 242, 2 septembrie, pag. 2. — *464—465.*

[Kolţov, D.] Cu cine sîntem noi. — „Luci", Petersburg, 1913, nr. 108 (194), 12 mai, pag. 1. Semnat : L. S. — *90—94.*

— *Masele muncitoreşti şi mişcarea ilegală.* — „Luci", Petersburg, 1913, nr. 15 (101), 19 ianuarie, pag. 1. — *23, 81, 219, 320.*

*— *Răsfoind revistele.* — „Naşa Zarea", Petersburg, 1913, nr. 3, pag. 44—52. Semnat : L. Sedov. — *81, 219.*

Komarov, A. I. Adevărul în problema colonizărilor. Petersburg, tip. „Altşuler", 1913. 139 pag. — *110—115, 284—286.*

Konovalov, I. Imaginea satului de astăzi. Agenda agitatorului. Ediţie postumă cu un portret al autorului şi cu o prefaţă a lui Vl. Kranihfeld. Petersburg, Editura scriitorilor, 1913. XVIII, 398 pag. — *287, 289.*

Kosovski, V. V. Conflictul germano-ceh în mişcarea muncitorească din Austria. — „Naşa Zarea", Petersburg, 1912, nr. 7—8, pag. 26—37 ; nr. 9—10, pag. 18—31. — *130, 240, 340.*

— *În Austria şi la noi.* — „Luci", Petersburg, 1913, nr. 72 (158), 27 martie, pag. 1. — *89.*

— *„Separatismul meu".* (Scrisoare către redacţie). — „Luci", Petersburg, 1913, nr. 119 (205), 25 mai, pag. 1. — *239—241.*

Kozminîh-Lanin, I. M. Industria din gubernia Moscova pe o perioadă de nouă ani (de la 1 ianuarie 1901 la 1 ianuarie 1910). Editura Societăţii pentru sprijinirea şi dezvoltarea industriei manufacturiere. Moscova, f.a. VII, 67 pag. Foaia de titlu şi prefaţa în limbile rusă şi germană. — *458—463.*

Krîlov, I. A. Lebăda, Ştiuca şi Racul. — *169.*

— *Muzicanţii.* — *55.*

— *Oglinda şi maimuţa.* — *34.*

L. M. — *vezi* Martov, L.

L. S. — *vezi* Kolţov, D.

www.dacoromanica.ro

Legea cu privire la răscumpărarea vetrelor de către ţăranii eliberaţi din iobăgie şi la sprijinul acordat de guvern pentru dobîndirea în proprietatea acestora a unor terenuri agricole. 19 februarie 1861. — În : Legea cu privire la ţăranii eliberaţi din iobăgie. Petersburg, 1861, pag. 1—32. — *435.*

[Legi cu privire la asigurarea muncitorilor. 23 iunie 1912]. — „Colecţia de hotărîri şi dispoziţii ale guvernului, publicată sub îngrijirea Senatului ocîrmuitor", Petersburg, 1912, Secţ. I, nr. 141, 11 iulie, art. 1 227—1 230, pag. 2 615—2 666. — *61, 447.*

Lenin, V. I. A dovedit sau nu „Pravda" separatismul bundiştilor? — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 127 (331), 5 iunie, pag. 2. Semnat : V. I. — *477.*

— *Avîntul revoluţionar, grevele şi sarcinile partidului.* [Rezoluţie adoptată la Consfătuirea de la Cracovia a C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activişti de partid]. — În : [Lenin, V. I.] Comunicatul şi rezoluţiile Consfătuirii Comitetului Central al P.M.S.D.R. cu unii activişti de partid. Februarie 1913. Editura C.C. al P.M.S.D.R. [Paris, prima jumătate a lunii februarie 1913], pag. 9—11 (P.M.S.D.R.). — *319—320.*

— *Bilanţul unei activităţi de o jumătate de an.* III. — „Pravda", Petersburg, 1912, nr. 80, 1 august, pag. 1. Semnat : Statistician. — *101, 106.*

*— *Burghezia rusă şi reformismul rus.* — „Severnaia Pravda", Petersburg, 1913, nr. 21, 27 august, pag. 1. Semnat : V. Ilin. — *450.*

— *Cu privire la absenţa delegaţilor din partea centrelor naţionale la conferinţa generală de partid.* [Rezoluţie adoptată la Conferinţa a VI-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R. din ianuarie 1912]. — În : Conferinţa generală a Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia din 1912. Editura C.C. Paris, tip. coop. „Ideal", 1912, pag. 15—16. (P.M.S.D.R.). — *340.*

— *Cu privire la atitudinea faţă de lichidatorism şi la unitate.* [Rezoluţie adoptată la Consfătuirea de la Cracovia a C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activişti de partid]. — În : [Lenin, V. I.] Comunicatul şi rezoluţiile Consfătuirii Comitetului Central al P.M.S.D.R. cu unii activişti de partid. Februarie 1913. Editura C.C. al P.M.S.D.R. [Paris, prima jumătate a lunii februarie 1913], pag. 18—21 (P.M.S.D.R.). — *218, 219, 444.*

*— *Cu privire la lichidatorism şi la grupul lichidatorilor.* [Rezoluţie adoptată la Conferinţa a VI-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R. din ianuarie 1912]. — În : Conferinţa generală a Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia din 1912. Editura C.C. Paris, tip. coop. „Ideal", 1912, pag. 28—29. (P.M.S.D.R.). — *444.*

www.dacoromanica.ro

— *Cu privire la momentul actual şi la sarcinile partidului.* [Rezoluţie adoptată la Conferinţa a VI-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R. din ianuarie 1912]. — În: Conferinţa generală a Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia din 1912. Editura C.C. Paris, tip. coop. „Ideal", 1912, pag. 17—18 (P.M.S.D.R.). — *217.*

— *Cum distruge V. Zasulici lichidatorismul.* — „Prosveşcenie", Petersburg, 1913, nr. 9, pag. 46—61. Semnat: V. Ilin; V. I. — *81.*

— *Despre noua fracţiune a împăciuitoriştilor sau a virtuoşilor.* — „Soţial-Demokrat", [Paris], 1911, nr. 24, 18 (31) octombrie, pag. 2—7. Semnat: N. Lenin. — *296—297.*

— *În atenţia cititorilor ziarelor „Luci" şi „Pravda".* — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 102 (306), 5 mai, pag. 1. Semnat: Un cititor al ziarelor „Luci" şi „Pravda". — *181—183.*

— *Însemnările unui publicist.* II. „Criza unificării" în partidul nostru. — „Diskussionnîi Listok", [Paris], 1910, nr. 2, 25 mai (7 iunie), pag. 4—14. Semnat: N. Lenin. Ziarul poartă data: 24/7 iunie. — *296, 326.*

— *Liberalii în rolul de apărători ai Dumei a IV-a.* — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 128 (332), 6 iunie, pag. 1. — *330.*

— *Munca copiilor în gospodăria ţărănească.* — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 133 (337), 12 iunie, pag. 1. Semnătura: V. I. — *301.*

— *Muncitorii şi „Pravda".* — „Pravda", Petersburg, 1912, nr. 103, 29 august, pag. 1. Semnat: St. — *101.*

— *Neputinţă şi dezorientare.* (Notă). — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 115 (319), 21 mai, pag. 1. Semnat: V. Ilin. — *296.*

— *„Nodul problemei".* — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 56 (260), 8 martie, pag. 1. Semnat: V. I. — *14.*

— *Note false.* — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 55 (259), 7 martie, pag. 1. Semnat: V. I. — *12—13.*

— *O anchetă cu privire la organizaţiile marelui capital.* — „Prosveşcenie", Petersburg, 1912, nr. 5—7, aprilie — iunie, pag. 69—80. Semnat: V. Ilin. — *251, 253, 254, 255.*

— *Probleme litigioase.* Articolul întîi. — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 85 (289), 12 aprilie, pag. 1—2. Semnat: I. — *76, 82, 83, 120, 121, 122, 181.*

— *Probleme litigioase.* Articolul al doilea. — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 95 (299), 26 aprilie, pag. 2. Semnat: I. — *79, 82—83, 120, 121, 122, 181, 261.*

www.dacoromanica.ro

— *Probleme litigioase.* Articolul al treilea. — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 110 (314), 15 mai, pag. 2. Semnat: I. — *79, 82—83.*

— *Probleme litigioase.* Articolul al patrulea. — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 122 (326), 29 mai, pag. 2. Semnat: V. I. — *82, 86.*

— *Probleme litigioase.* Articolul al cincilea. — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 124 (328), 31 mai, pag. 1. Semnat: I. — *86.*

— *Probleme litigioase.* Articolul al şaselea. — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 126 (330), 2 iunie, pag. 1. Semnat: V. I. — *90.*

— *Rezoluţia cu privire la tactica fracţiunii social-democrate din Duma a III-a de stat.* — „Proletarii", [Vîborg], 1907, nr. 20, 19 noiembrie, pag. 4, la rubrica: Din partid. Sub titlul comun: Rezoluţiile Conferinţei a III-a generale. Pe ziar ca loc de apariţie figurează Moscova. — *242.*

— *Rezoluţiile [adoptate la Consfătuirea de la Cracovia a C.C. al P.M.S.D.R. cu unii activişti de partid].* — În: [Lenin, V. I.] Comunicatul şi rezoluţiile Consfătuirii Comitetului Central al P.M.S.D.R. cu unii activişti de partid. Februarie 1913. Editura C.C. al P.M.S.D.R. [Paris, prima jumătate a lunii februarie 1913], pag. 9—23 (P.M.S.D.R.). — *190.*

— *Semnificaţia problemei colonizărilor.* — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 96 (300), 27 aprilie, pag. 2. Semnat: V. I. — *163.*

— *Separarea liberalismului de democraţie.* — „Severnaia Pravda", Petersburg, 1913, nr. 9, 11 august, pag. 1. Semnat: V. I. — *438.*

— *Separatiştii din Rusia şi separatiştii din Austria.* — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 104 (308), 8 mai, pag. 2. — *239—241, 477.*

— *Teze în legătură cu problema naţională.* Iunie 1913 [1]. — *476, 477, 478.*

— *Trei izvoare şi trei părţi constitutive ale marxismului.* — „Prosveşcenie", Petersburg, 1913, nr. 3, pag. 28—31. Semnat: V. I. — *475.*

[Leviţki, V.] Metalurgişti, luaţi seama! — „Luci", Petersburg, 1913, nr. 92 (178), 23 aprilie, pag. 1. Semnat: G. Rakitin. — *326.*

— *Tactica consecventă a „unităţii".* — „Novaia Raboceaia Gazeta", Petersburg, 1913, nr. 9, 18 august, pag. 1. Semnat: G. R. — *441—445.*

Limba rusă. [Editorial]. — „Russkoe Slovo", Moscova, 1913, nr. 198, 28 august (10 septembrie), pag. 2. — *453—454.*

[1] Publicat pentru prima oară în „Culegeri din Lenin", vol. III, 1925, pag. 460—468.

www.dacoromanica.ro

Lipin, F. I. Deputații muncitori și problema națională. — „Zeit", Petersburg, 1913, nr. 9, 21 februarie (6 martie), pag. 1. În limba evreiască. — *24.*

Litovțev, S. — *vezi* Poleakov, S. L.

„Luci", Petersburg. — *8, 22—23, 71, 72, 75, 79, 80—82, 83, 89, 90, 91, 93, 94, 105, 106, 107, 120—121, 122, 125, 126, 170, 172, 181—183, 216, 218, 219, 220, 238, 324, 326, 327.*

— 1912, nr. 1, 16 septembrie, pag. 1. — *219—220.*

— 1912, nr. 53, 17 noiembrie, pag. 1. — *316, 326, 420.*

— 1912, nr. 65, 2 decembrie, pag. 1. — *317.*

— 1913, nr. 15 (101), 19 ianuarie, pag. 1. — *23, 24, 80—81, 219, 321.*

*— 1913, nr. 43 (129), 21 februarie, pag. 1. — *22—23, 24.*

— 1913, nr. 57 (143), 9 martie, pag. 1. — *79, 105—106.*

— 1913, nr. 72 (158), 27 martie, pag. 1. — *90.*

— 1913, nr. 84 (170), 11 aprilie, pag. 2. — *237—238.*

— 1913, nr. 92 (178), 23 aprilie, pag. 1, 2. — *125—126, 326.*

— 1913, nr. 93 (179), 24 aprilie, pag. 2; nr. 94 (180), 25 aprilie, pag. 2. — *121—122, 181—183.*

— 1913, nr. 95 (181), 26 aprilie, pag. 1, 2. — *80, 88, 156, 216, 219, 321, 326—327.*

— 1913, nr. 102 (188), 5 mai, pag. 1. — *170, 171, 172.*

— 1913, nr. 103 (189), 7 mai, pag. 1. — *170—172.*

— 1913, nr. 106 (192), 10 mai, pag. 1. — *181—183.*

— 1913, nr. 108 (194), 12 mai, pag. 1. — *89—94.*

— 1913, nr. 109 (195), 14 mai, pag. 2. — *85, 189—190.*

— 1913, nr. 119 (205), 25 mai, pag. 1. — *239—241.*

— 1913, nr. 122 (208), 29 mai, pag. 1. — *264, 265.*

— 1913, nr. 125 (211), 1 iunie, pag. 2. — *296—297.*

— 1913, nr. 149 (235), 2 iulie, pag. 1. — *356.*

Lunacearski, A. V. O explicație necesară. [Foaie volantă. Paris, iunie 1913]. 1 pag. — *262.*

Manifest. 17 (30) octombrie 1905. — „Buletinul oficial". Petersburg, 1905, nr. 222, 18 (31) octombrie, pag. 1. — *423.*

Manifestul Partidului social-democrat din Rusia. [Manifest]. F. l., tip. partidului, [1898], 2 pag. — *339.*

www.dacoromanica.ro

Martov, L. Lupta pentru unitate. Articolul I. — „Luci", Petersburg, 1913, nr. 125 (211), 1 iunie, pag. 2. — *296—297.*

— *Pe o veche temă.* — „Jivaia Jizn", Petersburg, 1913, nr. 1, 11 iulie, pag. 1—2. Semnat: L. M. — *375—377.*

— *Rezultatele grevei din Belgia.* — „Kievskaia Mîsl", 1913, nr. 111, 23 aprilie, pag. 2. Semnat: A. Egorov. — *155—156.*

Marx, K. Contribuţii la critica filozofiei hegeliene a dreptului. Introducere. Sfîrşitul anului 1843 — ianuarie 1844. — *32.*

— *Capitalul.* Critica economiei politice. Vol. I—III. 1867—1894. — *45—46.*

— *Scrisoare către L. Kugelmann.* 5 decembrie 1868. — În: Marx, K. Scrisori către L. Kugelmann. Cu o prefaţă a redacţiei ziarului „Neue Zeit". Trad. din lb. germană de M. Ilina, redactată şi prefaţată de N. Lenin. Petersburg, [„Novaia Duma"], 1907, pag. 48—50. — *123, 125.*

— *Teorii asupra plusvalorii (vol. al IV-lea al „Capitalului").* Ianuarie 1862 — iulie 1863. — *442.*

Marx, K. şi Engels, F. Manifestul Partidului Comunist. Decembrie 1847 — ianuarie 1848. — *42, 253, 275.*

Medem, V. D. Mişcarea naţională şi partidele socialiste naţionale din Rusia. — În: Formele mişcării naţionale în statele de astăzi. Austro-Ungaria. Rusia. Germania. Sub redacţia lui A. I. Kasteleanski. Petersburg, „Obşcestvennaia Polza", 1910, pag. 747—798. — *130, 240, 478.*

Menşikov, M. O. Apăraţi-vă! — „Novoe Vremea", Petersburg, 1913, nr. 13 332, 25 aprilie (8 mai), pag. 4. — *148—150.*

Merţalov, G. Dezvoltarea automobilismului în Germania. — „Industrie şi comerţ", Petersburg, 1913, nr. 8 (128), 15 aprilie, pag. 389—390, la rubrica: Din practica industrială şi comercială. — *373.*

Miliukov, P. N. Ce spun preceptele istoriei. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 51 (2 363), 21 februarie (6 martie), pag. 4—5. — *16—17.*

Moghileanski, M. M. Congresul studenţilor din Ucraina. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 174 (2 486), 29 iunie (12 iulie), pag. 2—3. — *358—359.*

Moscova, 22 mai. [Editorial]. — „Russkie Vedomosti", Moscova, 1913, nr. 117, 22 mai, pag. 1—2. — *234.*

„Naşa Zarea", Petersburg. — *75, 81—82, 83, 216, 219, 296.*
— 1910, nr. 2, pag. 50—62. — *79—80.*

— 1912, nr. 1—2, pag. 47—59; nr. 3, pag. 21—31. — *251, 254.*

www.dacoromanica.ro

— 1912, nr. 6, pag. 8—20. — *80.*

— 1912, nr. 7—8, pag. 26—37, 53—61. — *130, 240, 251—253, 254—256, 340.*

— 1912, nr. 9—10, pag. 18—31. — *130, 240, 340.*

*— 1913, nr. 3, pag. 44—52. — *81, 219.*

„Naş Puti", Moscova. — *102, 103—104, 106, 220.*

„Naucinaia Mîsl", Riga, 1908, nr. 1, pag. 3—42. — *223, 338.*

Naumov, G. Congresul minier. — „Kievskaia Mîsl", 1913, nr. 113, 25 aprilie, pag. 1. — *118—119.*

Nekrasov, N. A. Cîntec de leagăn. (Imitaţie după Lermontov). — *17.*

„Nevskaia Zvezda", Petersburg, 1912, nr. 6, 22 mai, pag. 2. — *140.*

„Nevskii Golos", Petersburg. — *81.*

— 1912, nr. 6, 5 iulie, pag. 2—3. — *80.*

[Nota redacţiei la articolul lui S. I. Semkovski „Filozoful-muncitor Joseph Dietzgen"]. — „Luci", Petersburg, 1913, nr. 92 (178), 23 aprilie, pag. 2. — *125—126.*

Noul an. [Editorial]. — „Novaia Raboceaia Gazeta", Petersburg, 1914, nr. 1 (119), 1 ianuarie, pag. 1. — *81.*

„Novaia Raboceaia Gazeta", Petersburg. — *81, 441, 443.*

— 1913, nr. 2, 9 august, pag. 2. — *441.*

— 1913, nr. 6, 14 august, pag. 2. — *441, 442, 443—444.*

— 1913, nr. 8, 17 august, pag. 2. — *441.*

— 1913, nr. 9, 18 august, pag. 1, 2—3. — *441—443.*

— 1913, nr. 10, 20 august, pag. 2. — *441.*

— 1913, nr. 13, 23 august, pag. 1. — *439—440.*

— 1913, nr. 21, 1 septembrie, pag. 2. — *443.*

— 1914, nr. 1 (119), 1 ianuarie, pag. 1. — *81.*

— 1914, nr. 5 (123), 7 ianuarie, pag. 1. — *81.*

„Novaia Rusi", Petersburg. — *110—111.*

„Novîi Ekonomist", Petersburg, 1913, nr. 21, 25 mai, pag. 17. — *257, 258—259.*

„Novoe Vremea". — Petersburg, — *122, 148.*

— 1913, nr. 13 221, 1 (14) ianuarie, pag. 2—3. — *26—28.*

www.dacoromanica.ro

— 1913, nr. 13 332, 25 aprilie (8 mai), pag. 4. — *149.*

— 1913, nr. 13 343, 6 (19) mai, pag. 5. — *179—180.*

*— 1913, nr. 13 350, 13 (26) mai, pag. 6. — *185.*

— 1913, nr. 13 399, 2 (15) iulie, pag. 5. — *355.*

— 1913, nr. 13 425, 28 iulie (10 august), pag. 2—3. — *394.*

Obolenski, V. A. Aspecte din viaţa Rusiei hutorelor. Vechiul şi noul în viaţa satului din judeţul Nikolaevsk, gubernia Samara. — „Russkaia Mîsl", Moscova-Petersburg, 1913, cartea I, pag. 68—84; cartea II, pag. 32—50. — *291.*

O *explicaţie necesară.* — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 108 (312), 12 mai, pag. 1. — *190.*

Oficiosul francez despre Cavalla. — „Novoe Vremea", Petersburg, 1913, nr. 13 425, 28 iulie (10 august), pag. 2—3. Sub titlul comun : Petersburg, 27 iulie. — *371.*

„*Osvobojdenie*", Stuttgart-Paris. — *84.*
— Paris, 1905, nr. 72, 21 (8) iunie, pag. 353—355. — *58—59.*

Panteleev, L. F. În memoria iubitului nostru prieten V. M. Sobolevski. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 134 (2 446), 19 mai (1 iunie), pag. 2. — *205—206.*

Pentru libertatea presei. [Editorial]. — „Luci", Petersburg, 1913, nr. 103 (189), 7 mai, pag. 1. — *170—172.*

Peşehonov, A. V. Pe teme actuale. Platforma noastră (profilul şi dimensiunile ei). — „Russkoe Bogatstvo", Petersburg, 1906, [nr. 8], pag. 178—206. — *61, 85, 88.*

Petersburg, 16 martie. [Editorial]. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 73 (2 385), 16 (29) martie, pag. 1. — *40.*

Petersburg, 22 mai. [Editorial]. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 137 (2 449), 22 mai (4 iunie), pag. 1. — *231, 232—233.*

Petersburg, 24 mai. [Editorial]. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 139 (2 451), 24 mai (6 iunie), pag. 1. — *234, 242—244, 330.*

Petersburg, 27 iunie. [Editorial]. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 172 (2 484), 27 iunie (10 iulie), pag. 1. — *349.*

Petersburg, 6 iulie. [Editorial]. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 181 (2 493), 6 (19) iulie, pag. 1. — *376.*

Petersburg, 26 iulie. [Editorial]. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 201 (2 513), 26 iulie (8 august), pag. 1. — *394.*

www.dacoromanica.ro

Petersburg, 28 iulie. [Editorial]. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 203 (2 515), 28 iulie (10 august), pag. 1. — *394.*

Petersburg, 15 august. [Editorial]. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 221 (2 533), 15 (28) august, pag. 1. — *436.*

Petersburg, 16 august. [Editorial]. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 222 (2 534), 16 (29) august, pag. 1. — *436.*

Petersburg. Uzina „Putilov". — „Novaia Raboceaia Gazeta", Petersburg, 1913, nr. 10, 20 august, pag. 2, la rubrica : Muncitorii despre presa muncitorească. — *441.*

Plehanov, G. V. Către tovarășii care participă la conferința convocată de C.O. — „Za Partiiu", [Paris], 1912, nr. 2, 26 septembrie (9 octombrie), pag. 4. — *220.*

— *Frații care se dușmănesc între ei.* — „Dnevnik Soțial-Demokrata", Geneva, 1905, nr. 2, august, pag. 37—49. — *237—238.*

— *Încă o conferință scizionistă.* — „Za Partiiu", [Paris], 1912, nr. 3, 15 (2) octombrie, pag. 1—3. — *220.*

— *Joseph Dietzgen.* — „Sovremennîi Mir", Petersburg, 1907, nr. 7—8, august, pag. 59—75. — *125.*

[Poleakov, S. L.] Agenda parlamentară. 27 februarie. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 57 (2 369), 28 februarie (13 martie), pag. 2. Semnat : S. Litovțev. — *12, 15.*

Potresov, A. N. Acuz pe Plehanov. — „Luci", Petersburg, 1913, nr. 84 (170), 11 aprilie, pag. 2. Semnat : A. Potresov-Starover. — *237—238.*

— *Schițe critice.* În care se arată de ce au ajuns să capete preponderență niște fleacuri. — „Naşa Zarea", Petersburg, 1910, nr. 2, pag. 50—62. — *79—80.*

„*Pravda*", Petersburg. — *7, 22, 71, 72, 77, 86, 92—93, 94, 101—104, 105, 106, 107, 120—122, 181, 182, 190, 220, 239, 240, 261, 324, 326, 345.*

— 1912, nr. 80, 1 august, pag. 1. — *101, 106.*

— 1912, nr. 103, 29 august, pag. 1. — *101.*

— 1912, nr. 188, 8 decembrie, pag. 2—3. — *24.*

— 1913, nr. 44 (248), 22 februarie, pag. 3. — *23.*

— 1913, nr. 55 (259), 7 martie, pag. 1. — *13.*

— 1913, nr. 56 (260), 8 martie, pag. 1. — *15.*

— 1913, nr. 59 (263), 12 martie, pag. 1. — *106.*

— 1913, nr. 85 (289), 12 aprilie, pag. 1—2. — *76, 82, 120, 121, 122, 181.*

www.dacoromanica.ro

— 1913, nr. 95 (299), 26 aprilie, pag. 2. — *79, 82, 120, 121, 122, 181, 261.*

— 1913, nr. 96 (300), 27 aprilie, pag. 2. — *163.*

— 1913, nr. 99 (303), 1 mai, pag. 1—2. — *245.*

— 1913, nr. 102 (306), 5 mai, pag. 1. — *181—183.*

— 1913, nr. 104 (308), 8 mai, pag. 2. — *239—241.*

— 1913, nr. 108 (312), 12 mai, pag. 1. — *190.*

— 1913, nr. 110 (314), 15 mai, pag. 2. — *79, 82.*

— 1913, nr. 115 (319), 21 mai, pag. 1. — *297.*

— 1913, nr. 116 (320), 22 mai, pag. 3. — *358.*

— 1913, nr. 120 (324), 26 mai, pag. 2—3. — *261—263.*

— 1913, nr. 122 (326), 29 mai, pag. 2. — *82, 86.*

— 1913, nr. 124 (328), 31 mai, pag. 1. — *86.*

— 1913, nr. 126 (330), 2 iunie, pag. 1. — *90.*

— 1913, nr. 127 (331), 5 iunie, pag. 2. — *306, 477.*

— 1913, nr. 128 (332), 6 iunie, pag. 1. — *330.*

— 1913, nr. 133 (337), 12 iunie, pag. 1. — *301.*

„*Pravo*", Petersburg, 1913, nr. 33, 18 august, col. 1 912—1 924. — *426—429.*

Program agrar, [adoptat la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R.]. — În : Hotărîrile şi rezoluţiile Congresului de unificare al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. [Petersburg], tip. C.C., [1906], pag. 1. (P.M.S.D.R.). — *74.*

Programul Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia, adoptat la Congresul al II-lea al partidului. — În : Congresul al II-lea ordinar al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. Textul integral al proceselor verbale. Editat de C.C. Geneva, tip. partidului, [1904], pag. 1—6. (P.M.S.D.R.). — *5—6, 7, 24, 221, 222, 333, 444.*

Proiect de lege cu privire la întruniri. — În : Duma a IV-a de stat. Fracţiunea libertăţii poporului în perioada 15 noiembrie 1912 — 25 iunie 1913. Partea a III-a. Proiectele de legi prezentate de fracţiune în cursul sesiunii I. Petersburg, 1913, pag. 43—44. — *37—38.*

[Proiectul condiţiilor de unificare a Bundului cu P.M.S.D.R., adoptat la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R.]. — În : Procesele-verbale ale Congresului de unificare al P.M.S.D.R., care a avut loc la Stockholm în 1906. Moscova, tip. „Ivanov", 1907, pag. 362—363. — *129, 340, 341.*

www.dacoromanica.ro

[Proiectul condiţiilor de unificare a P.M.S.D.L. cu P.M.S.D.R., adoptat la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R.]. — Ibid., pag. 353—354. — *340.*

Proiectul bugetului de stat pe 1913 însoţit de expunerea de motive a ministrului de finanţe. Petersburg, tip. „Kirşbaum", 1912. 945 pag. — *20, 21, 26, 27, 132, 135—136, 281—282, 283, 287, 290—292.*

„Proletarii", [Vîborg], 1907, nr. 20, 19 noiembrie, pag. 4. Pe ziar ca loc de editare figurează Moscova. — *242.*

„Prosveşcenie", Petersburg. — *262, 345.*

*— 1912, nr. 5—7, aprilie-iunie, pag. 69—80. — *251—256.*

— 1913, nr. 2, pag. 20—21. — *140.*

— 1913, nr. 3, pag. 28—31, 50—62; nr. 4, pag. 22—41; nr. 5, pag. 25—36. — *475—477.*

— 1913, nr. 9, pag. 46—61. — *81.*

**P—v, I. Se îmbunătăţeşte starea ţărănimii sau se înrăutăţeşte?* — „Industrie şi comerţ", Petersburg, 1913, nr. 100, 2 (15) mai, pag. 1, la rubrica: Problema agrară. — *173—175.*

Rakitin, G. — *vezi* Levitki, V.

Răspunsul celor şase deputaţi muncitori. — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 44 (248), 22 februarie, pag. 3, la rubrica: Mişcarea muncitorească. Semnat: A. E. Badaev, R. V. Malinovski, M. K. Muranov, G. I. Petrovski, F. N. Samoilov, N. R. Şagov. — *23.*

„Reci", Petersburg. — *128, 359, 366, 375, 376, 394.*

— 1912, nr. 104 (2 058), 17 (30) aprilie, pag. 4—5. — *138—142.*

— 1913, nr. 51 (2 363), 21 februarie (6 martie), pag. 4—5. — *16—17.*

— 1913, nr. 57 (2 369), 28 februarie (13 martie), pag. 2. — *12—15.*

— 1913, nr. 70 (2 382), 13 (26) martie, pag. 4. — *31—32.*

— 1913, nr. 73 (2 385), 16 (29) martie, pag. 1. — *40.*

— 1913, nr. 80 (2 392), 23 martie (5 aprilie), pag. 5—6. — *33—36.*

— 1913, nr. 85 (2 397), 28 martie (10 aprilie), pag. 4—5. — *59.*

— 1913, nr. 91 (2 403), 3 (16) aprilie, pag. 5. — *63.*

— 1913, nr. 117 (2 429), 1 (14) mai, pag. 1—2. — *163.*

— 1913, nr. 122 (2 434), 7 (20) mai, pag. 1. — *177.*

— 1913, nr. 129 (2 441), 14 (27) mai, pag. 4—5. — *185.*

www.dacoromanica.ro

— 1913, nr. 134 (2 446), 19 mai (1 iunie), pag. 2. — *205—206.*

— 1913, nr. 136 (2 448), 21 mai (3 iunie), pag. 3—4. — *231—233, 271.*

— 1913, nr. 137 (2 449), 22 mai (4 iunie), pag. 1, 3—4. — *231—233, 234—236, 242.*

— 1913, nr. 139 (2 451), 24 mai (6 iunie), pag. 1. — *234, 242—244, 330—332.*

— 1913, nr. 143 (2 455), 28 mai (10 iunie), pag. 4—5. — *264—265, 266.*

— 1913, nr. 151 (2 463), 6 (19) iunie, pag. 3—5. — *330—332.*

— 1913, nr. 172 (2 484), 27 iunie (10 iulie), pag. 1. — *349.*

— 1913, nr. 174 (2 486), 29 iunie (12 iulie), pag. 2—3. — *358—359.*

— 1913, nr. 177 (2 489), 2 (15) iulie, pag. 3. — *355.*

— 1913, nr. 178 (2 490), 3 (16) iulie, pag. 3. — *355.*

— 1913, nr. 181 (2 493), 6 (19) iulie, pag. 1. — *377.*

— 1913, nr. 201 (2 513), 26 iulie (8 august), pag. 1. — *394.*

— 1913, nr. 203 (2 515), 28 iulie (10 august), pag. 1. — *394.*

— 1913, nr. 221 (2 533), 15 (28) august, pag. 1. — *436.*

— 1913, nr. 222 (2 534), 16 (29) august, pag. 1. — *436.*

— 1913, nr. 234 (2 546), 28 august (10 septembrie), pag. 1. — *450—452.*

Referatul profesorului Kosinski. Victoria gospodăriei bazate pe muncă. — „Kievskaia Mîsl", 1913, nr. 242, 2 septembrie, pag. 2. Sub titlul comun : Congresul agricol. — *464, 465, 466.*

Regulamentul alegerilor pentru Duma de stat. [6 (19) august, 1905]. — „Buletinul oficial", Petersburg, 1905, nr. 169, 6 (19) august, pag. 2—4. — *58—59.*

Regulamentul alegerilor pentru Duma de stat. [3 (16) iunie 1907]. — „Colecţia de hotărîri şi dispoziţii ale guvernului, publicată sub îngrijirea Senatului ocîrmuitor", Petersburg, 1907, cap. I, nr. 94, 3 iunie, art. 845, pag. 1 303—1 380. — *7, 59, 86, 160, 329.*

Reprezentanţii presei despre noul proiect de lege. — „Luci", Petersburg, 1913, nr. 102 (188), 5 mai, pag. 1. — *170, 171, 172.*

Revendicările politice ale industriaşilor. — „Russkoe Slovo", Moscova, 1913, nr. 190, 18 (31) august, pag. 6—7. — *423.*

*„*Revista industriei şi comerţului*", Petersburg, 1913, nr. 100, 2 (15) mai, pag. 1. — *173.*

www.dacoromanica.ro

Rezoluția adoptată de Conferința generală din decembrie 1908 a P.M.S.D.R. și confirmată de ultima conferință care a avut loc în 1912. — În : Conferința generală a Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia din 1912. Editat de C.C. Paris, tip. coop. „Ideal", 1912, pag. 32—34. (P.M.S.D.R.). — *217.*

[Rezoluția adoptată la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R. ca o completare la proiectul condițiilor de unificare a Bundului cu P.M.S.D.R.]. — În : Procesele-verbale ale Congresului de unificare al P.M.S.D.R., care a avut loc la Stockholm în 1906. Moscova, tip. „Ivanov", 1907, pag. 392. — *129, 239, 340, 341.*

Rezoluția la rapoarte, [adoptată la Conferința a V-a (Conferința generală din 1908) a P.M.S.D.R.]. — În : Înștiințarea Comitetului Central al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia cu privire la conferința generală ordinară de partid. [Editat de C.C. al P.M.S.D.R. Paris, 1909], pag. 4. (P.M.S.D.R.). — *71, 72—76, 79, 81, 82, 219, 444, 450.*

[Rezoluțiile adoptate de Conferința a V-a a P.M.S.D.R. (Conferința generală din 1908)]. — În : Înștiințarea Comitetului Central al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia cu privire la conferința generală ordinară a partidului. [Editat de C.C. al P.M.S.D.R. Paris, 1909], pag. 4—7. (P.M.S.D.R.). — *190, 217.*

Rezoluțiile [adoptate la Conferința a VI-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R. din ianuarie 1912]. — În : Conferința generală a Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia din 1912. Editat de C.C. Paris, tip. coop. „Ideal", 1912, pag. 14—34. (P.M.S.D.R.). — *190.*

Rezoluțiile [adoptate la Conferința din august 1912 a lichidatorilor]. — În : Comunicat cu privire la conferința organizațiilor P.M.S.D.R. Edit. C.O., [Viena], septembrie 1912, pag. 23—44. (P.M.S.D.R.). — *89, 217, 219—220.*

Rezultatele impunerii fiscale a imobilelor urbane potrivit legii din 6 iunie 1910. — „Industrie și comerț", Petersburg, 1913, nr. 9 (129), 1 mai, pag. 403—406. Semnat : O. N. — ov. — *192—193.*

„*Rossiia*", Petersburg. — *356, 439.*

— 1913, nr. 2 236, 28 februarie (13 martie). Supliment gratuit la nr. 2 236 al ziarului „Rossiia", pag. 723—754. — *12—13.*

— 1913, nr. 2 336, 28 iunie (11 iulie), pag. 1 ; nr. 2 337, 29 iunie (12 iulie), pag. 1. — *378—380.*

Rubakin, N. A. Birocrația guvernantă de la noi în cifre. (Din „Studii despre înalta societate"). — „Sîn Otecestva", Petersburg, 1905, nr. 54, 20 aprilie (3 mai), pag. 2—3. — *275.*

www.dacoromanica.ro

„*Russkaia Mîsl*", Moscova-Petersburg. — *116, 342.*

— 1913, vol. I, pag. 68—84 ; vol. II, pag. 32—50. — *291.*

— 1913, vol. III, pag. 5—10. — *117.*

— 1913, vol. VI, pag. 106—126. — *342—345.*

„*Russkaia Molva*", Petersburg. — *170, 341.*

„*Russkie Vedomosti*", Moscova. — *205, 206.*

— 1905, nr. 210, 5 august, pag. 3. — *206.*

— 1906, nr. 224, 10 septembrie, pag. 2. — *59.*

— 1913, nr. 117, 22 mai, pag. 1—2. — *234.*

„*Russkoe Bogatstvo*", Petersburg, 1906, [nr. 8], pag. 178—206. — *61, 85.*

— 1913, nr. 3, pag. 316—343. — *346—347.*

„*Russkoe Slovo*", Moscova, 1913, nr. 100, 1 (14) mai, pag. 2. — *160—162.*

— 1913, nr. 101, 3 (16) mai, pag. 6. — *315.*

— 1913, nr. 127, 4 (17) iunie, pag. 4—5. — *272—273.*

— 1913, nr. 128, 5 (18) iunie, pag. 1, 6—7. — *306, 307, 311—313.*

— 1913, nr. 130, 7 (20) iunie, pag. 3—4. — *394.*

— 1913, nr. 151, 2 (15) iulie, pag. 4. — *355.*

— 1913, nr. 152, 3 (16) iulie, pag. 4. — *355, 356.*

— 1913, nr. 190, 18 (31) august, pag. 6—7. — *423.*

— 1913, nr. 198, 28 august (10 septembrie), pag. 2. — *453, 454.*

Saltîkov-Şcedrin, M. E. Liberalul. — *93.*

— *Saltimbancii.* — *315.*

[Samoilov, A. A.] Iuriev, A. Modestie ministerială. — „Severnaia Pravda", Petersburg, 1913, nr. 15, 20 august, pag. 1. — *422.*

Sărbătorirea lui 1 Mai. (De la corespondenţii noştri). Petersburg, 1 Mai. — „Kievskaia Mîsl", 1913, nr. 120, 2 mai, pag. 4, la rubrica : Telegrame. — *315.*

Şedinţa a douăzeci şi patra. 27 februarie 1913. [Duma de stat. Legislatura a IV-a. Sesiunea întîi]. — „Rossiia", Petersburg, 1913, nr. 2 236, 28 februarie (13 martie). Supliment gratuit la nr. 2 236 al ziarului „Rossiia", pag. 723—754. — *12—13, 14, 15.*

Sedov, L. — *vezi* Kolţov, D.

www.dacoromanica.ro

Semkovski, S. I. Filozoful-muncitor Joseph Dietzgen. (La comemorarea a 25 de ani de la moartea sa). — „Luci", Petersburg, 1913, nr. 92 (178), 23 aprilie, pag. 2. — *125—126.*

„*Severnaia Pravda*", Petersburg. — *441.*

— 1913, nr. 8, 10 august, pag. 1—2. — *441.*

— 1913, nr. 9, 11 august, pag. 1. — *438.*

— 1913, nr. 15, 20 august, pag. 1. — *422.*

— 1913, nr. 18, 23 august, pag. 1. — *422.*

*— 1913, nr. 21, 27 august, pag. 1. — *450.*

Sibirski, N. „35 000 de curieri". — „Pravda", Petersburg, 1913, nr. 59 (263), 12 martie, pag. 1. — *106.*

„*Sîn Otecestva*", Petersburg, 1905, nr. 54, 20 aprilie (3 mai), pag. 2—3. — *275—276.*

Societăţile de asigurare. — „Industrie şi comerţ", Petersburg, 1913, nr. 9 (129), 1 mai, pag. 419, la rubrica : Statistica acţionarilor. — *198—199.*

Sologub, F. Spiriduşul. — *139.*

„*Soţial-Demokrat*", [Paris], 1910, nr. 11, 26 (13) februarie, pag. 10. — *76—79, 81, 82—83, 219, 237, 444.*

— 1911, nr. 24, 18 (31) octombrie, pag. 2—7. — *296—297.*

„*Sovremennîi Mir*", Petersburg, 1907, nr. 7—8, august, pag. 59—75. — *125.*

— [1911], nr. 7, pag. 345—348. — *262.*

„*Sovremennoe Slovo*", Petersburg. — *366.*
— 1913, nr. 1 967, 2 iulie, pag. 3. — *355.*

Spiritul doctrinar cadet. [Editorial]. — „Luci", Petersburg, 1913, nr. 122 (208), 29 mai, pag. 1. — *264.*

Spiritul vremii. [Editorial]. — „Luci", Petersburg, 1913, nr. 149 (235), 2 iulie, pag. 1. — *356.*

Spre Prusia. — „Novoe Vremea", Petersburg, 1913, nr. 13 343, 6 (19) mai, pag. 5, la rubrica : Ştiri interne. — *179—180.*

[Stalin, I. V.] Problema naţională şi social-democraţia. — „Prosveşcenie", Petersburg, 1913, nr. 3, pag. 50—62 ; nr. 4, pag. 22—41 ; nr. 5, pag. 25—36. Semnat : K. Stalin. — *477.*

Starea de lucruri în partid. [Rezoluţie adoptată la plenara C.C. al P.M.S.D.R. din ianuarie 1910]. — „Soţial-Demokrat", [Paris],

www.dacoromanica.ro

1910, nr. 11, 26 (13) februarie, pag. 10, la rubrica : Din partid. — *76—79, 80, 81, 82—83, 219, 237, 444.*

Statistica proprietăţii funciare pe anul 1905. Ed. 24. Gubernia Orlov, Petersburg, tip. centrală „Minkov", 1906, 54 pag. (Comisia centrală de statistică a Ministerului Afacerilor Interne). — *289—291.*

Statistica proprietăţii funciare pe anul 1905. Culegere de date privitoare la 50 de gubernii din Rusia europeană. Petersburg, tip. „Minkov", 1907. 199 pag ; L pag. tabele (Comisia centrală de statistică a Ministerului Afacerilor Interne). — *291—293.*

Stolîpin, P. A. Discursuri rostite în Duma de stat. 1906—1911. F. l., [tip. Ministerului Afacerilor Interne], f. a. 398 pag. — *277, 289.*

Struve, P. B. Revoluţia rusă şi pacea. Scrisoare deschisă lui Jean Jaurès. — „Osvobojdenie", Paris, 1905, nr. 72, 21 (8) iunie, pag. 353—355. — *59.*

Studiu asupra colonizărilor şi lucrărilor de cadastru în Ural. (1906—1910). Cu anexe : hărţi, planuri, fotografii şi tabele. Petersburg, [1911], 70 pag. (Direcţia colonizărilor. Direcţia generală a agriculturii şi a organizării teritoriului). — *109.*

Şi ce va mai urma? — „Luci", Petersburg, 1912, nr. 53, 17 noiembrie, pag. 1. — *316, 326, 421.*

[Şingarev, A. I.] Noua Dumă şi vechile sarcini. — „Reci", Petersburg, 1913, nr. 70 (2 382), 13 (26) martie, pag. 4. — *30—31.*

Tarski, M. Reprezentarea în zemstve. — „Industrie şi comerţ", Petersburg, 1913, nr. 3 (123), 1 februarie, pag. 110—114. — *97—98.*

Tovarăşi ! [Manifest. Petersburg, aprilie 1913]. 2 pag. (P.M.S.D.R.). Semnat : Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.R. — *320, 325.*

Tovarăşi ! [Manifest. Petersburg, aprilie 1913]. 1 pag. (P.M.S.D.R.). Semnat : Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.R. — *320, 325.*

Tovarăşi ! [Manifest, Petersburg, anterior datei de 4 aprilie 1913]. 1 pag. (P.M.S.D.R.). Semnat : Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.R. — *320, 325.*

Tovarăşi ! [Manifest. Petersburg, februarie 1913]. 2 pag. (P.M.S.D.R.). Semnat : Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.R. — *320, 325.*

Tovarăşi muncitori din Petersburg. Ziua de 9 ianuarie... [Manifest, Petersburg, ianuarie 1913]. 2 pag. (P.M.S.D.R.). Semnat : Comitetul din Petersburg al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. — *320, 325.*

„Un articol regretabil". — „Luci", Petersburg, 1913, nr. 93 (179), 24 aprilie, pag. 2 ; nr. 94 (180), 25 aprilie, pag. 2. Semnat : A. B. — *121—122, 181—183.*

www.dacoromanica.ro

Ucaz către Senatul ocîrmuitor [cu privire la modificările şi completările regulamentului alegerilor pentru Duma de stat. 11 (24) decembrie 1905]. — „Buletinul oficial", Petersburg, 1905, nr. 268, 13 (26) decembrie, pag. 1, la rubrica : Acte guvernamentale. — *85.*

Uzinele „L. Nobel". — „Novaia Raboceaia Gazeta", Petersburg, 1913, nr. 6, 14 august, pag. 2, la rubrica : Muncitorii despre presa muncitorească. — *441, 442.*

Uzina „Putilov". — „Novaia Raboceaia Gazeta", Petersburg, 1913, nr. 8, 17 august, pag. 2, la rubrica : Muncitorii despre presa muncitorească. — *441.*

Uzina „Starîi Aivaz". — „Novaia Raboceaia Gazeta", Petersburg, 1913, nr. 21, 1 septembrie, pag. 2, la rubrica : Muncitorii despre presa muncitorească. — *443.*

Varzar, V. E. Date statistice cu privire la grevele muncitorilor din fabrici şi uzine pe anii 1895—1904. Petersburg, tip. „Kirşbaum", 1905. 79 pag. (Ministerul Industriei şi Comerţului. Secţia industrie). — *58, 228, 230, 414.*

*— *Statistica grevelor muncitorilor din fabrici şi uzine în cursul anului 1905.* Petersburg, tip. „Kirşbaum", 1908. 111 pag. cu tabele. (Ministerul Industriei şi Comerţului. Secţia industrie). — *58, 225, 226, 228, 229, 230, 414.*

*— *Statistica grevelor muncitorilor din fabrici şi uzine în perioada 1906—1908.* Petersburg, tip. „Kirşbaum", 1910. 72, 220 pag., (Ministerul Industriei şi Comerţului. Secţia industrie). — *228, 229, 414.*

**Vehi.* Culegere de articole despre intelectualitatea rusă. Moscova, [tip. „Sablin", martie] 1909. II, 209 pag. — *85, 116, 122.*

Veselovski, B. Construcţiile la oraşe. — „Russkoe Slovo", Moscova, 1913, nr. 100, 1 (14) mai, pag. 2. — *160—162.*

— *Statistica învăţămîntului public.* — „Russkoe Slovo", Moscova, 1913, nr. 128, 5 (18) iunie, pag. 1. — *306, 307.*

Vinogradov, P. G. Scrisori politice. — „Russkie Vedomosti", Moscova, 1905, nr. 210, 5 august, pag. 3. — *206.*

Vlasov, A. Cu privire la problema organizatorică. — „Luci", Petersburg, 1913, nr. 109 (195), 14 mai, pag. 2. — *85, 189—190.*

Vom trăi şi vom vedea! [Editorial]. — „Severnaia Pravda", Petersburg, 1913, nr. 18, 23 august, pag. 1. — *422.*

[Voronţov-Daşkov, I. I.] Raport cu privire la perioada de opt ani de guvernare a Caucazului adresat de generalul aghiotant contele

www.dacoromanica.ro

Voronțov-Daşkov maiestății sale împăratului. Petersburg, Imprimeriile statului, 1913, 36 pag. — *453.*

„Vozrojdenie", Moscova. — *81, 296.*

— 1910, nr. 5, 30 martie, col. 47—52 ; nr. 6, 14 aprilie, col. 71—78. — *80.*

„Za Partiiu", [Paris], 1912, nr. 2, 26 septembrie (9 octombrie), pag. 4. — *219.*

— 1912, nr. 3, 15 (2) octombrie, pag. 1—3. — *219, 220.*

Zasulici, V. I. În legătură cu o problemă. — „Jivaia Jizn", Petersburg, 1913, nr. 8, 19 iulie, pag. 2—3. — *81.*

„Zeit", Petersburg, 1913, nr. 9, 21 februarie (6 martie), pag. 1. În limba evreiască. — *24.*

„Zemşcina", Petersburg. — *122, 356.*

„Zvezda", Petersburg. — *102.*

Bauer, O. Die Nationalitätenfrage und die Sozialdemokratie. Wien, Brand, 1907. VIII, 576 S. (Marx-Studien. Blätter zur Theorie und Politik des wissenschaftlichen Sozialismus. Hrsg. von M. Adler und R. Hilferding. Bd. 2). — *222, 223, 337, 338, 478, 480.*

Bebel, A. Aus meinem Leben. 1. Teil. Stuttgart, Dietz, 1910. VIII, 221 S. — *387.*

«Berliner Tageblatt». — *439.*

«Bulletin of the New York Public Library Astor Lenox and Tilden fundations», New York, 1912, Vol. XVI, No. 2, February, p. 77—219. — *371, 372.*

«Der Čechoslavische Sozialdemokrat», Prag, 1913, Nr. 3, 15. April, S. 23. — *134, 223, 240, 340.*

Chasles, P. Le parlement Russe. Son organisation — ses rapports avec l'Empereur. Avec une préface de Anatole Leroy-Beaulieu. Paris, Rousseau, 1910. XV, 218 p. — *13, 14, 15.*

Dietzgen, J. Das Acquisit der Philosophie und Briefe über Logik. Speziell demokratisch-proletarische Logik. Stuttgart, Dietz, 1895. VI, 232 S. — *123.*

*— *Kleinere philosophische Schriften.* Eine Auswahl. Stuttgart, Dietz, 1903. 272 S. — *123, 125.*

www.dacoromanica.ro

*— *Die Religion der Sozialdemokratie.* Sechs Kanzelreden. — In: Dietzgen, J. Kleinere philosophische Schriften. Eine Auswahl. Stuttgart, Dietz, 1903, S. 12—76. — *125.*

*— *Sozialdemokratische Philosophie.* Sieben Kapitel. — Ibidem, S. 94—142. — *123, 125.*

— *Streifzüge eines Sozialisten in das Gebiet der Erkenntnistheorie.* Hottingen — Zürich, 1887. 60 S. (Sozialdemokratische Bibliothek. XVIII). — *123, 124, 125.*

— *Das Wesen der menschlichen Kopfarbeit.* Dargest. von einem Handarbeiter. Eine abermalige Kritik der reinen und praktischen Vernunft. Hamburg, Meißner, 1869. VIII, 129 S. — *123.*

*— *Der wissenschaftliche Sozialismus.* — In: Dietzgen, J. Kleinere philosophische Schriften. Eine Auswahl. Stuttgart, Dietz, 1903, S. 1—11. — *123.*

Dublin unter dem Polizeiknüppel. (Von unserem Korrespondenten). Dublin, 4. September 1913. — «Vorwärts», Berlin, 1913, Nr. 231, 6. September, S. 1—2. — *433.*

«*Frankfurter Zeitung*», Frankfurt am Main, 1913, Nr. 199, 20. Juli. — *367, 368.*

Gesetz gegen die gemeingefährlichen Bestrebungen der Sozialdemokratie. Vom 21. Oktober 1878. — «Reichsgesetzblatt», Berlin, 1878, Nr. 34, S. 351—358. — *390, 391.*

Harry Quelch gestorben. — «Vorwärts», Berlin, 1913, Nr. 243, 18. September, S. 3. Unter der Rubrik: Aus der Partei. — *470.*

Huge Armaments Profits. — «The Labour Leader», [London], 1913, No. 15, April 10, p. 9. — *65.*

«*Irish Independent*», Dublin. — *431*

Die internationale Sozialdemokratie und der Nationalitätenstreit in Österreich. [Die Resolution des Gesammtparteitages der Sozialdemokratie in Österreich, abgehalten zu Brünn]. — In: Verhandlungen des Gesamtparteitages der Sozialdemokratie in Österreich, abgehalten zu Brünn vom 24. bis 29. September 1899 im «Arbeiterheim». Nach dem stenographischen Protokolle. Wien, Brand, 1899, S. XIV—XVI. — *223, 337, 338, 477, 478, 479.*

Die Jahreskonferenz der British Socialist Party. — «Leipziger Volkszeitung», 1913, Nr. 115, 22. Mai. 1. Beilage zu Nr. 115 «Leipziger Volkszeitung», S. 3. — *165—166.*

«*Justice*», London. — *469.*

«*Der Kampf*», Wien, 1913, Nr. 8, 1. Mai, S. 357—365. — *327.*

www.dacoromanica.ro

Kautsky, K. Na.'onalität und Internationalität. [Stuttgart, Singer, 1908]. 36 S. (Ergänzungshefte zur Neuen Zeit, Nr. 1. Ausgegeben am 18. Januar 1908). — *223, 338, 479, 480.*

Eine Kundgebung des Dubliner Proletariats. — «Vorwärts» Berlin, 1913, Nr. 234, 9. September, S. 1. — *446, 447.*

«The Labour Leader», London, 1913, No. 14, April 3, p. 9. — *66—67.*

— 1913, No. 15, April 10, p. 9. — *65.*

— 1913, No. 21, May 22, p. 3—5. — *187—188.*

— 1913, No. 24, June 12, p. 1—2. — *275.*

Die Lage der Sozialdemokratie in Rußland. Hrsg. vom «Boten» des Organisationskomitees der Sozialdemokratischen Arbeiterpartei Rußlands. Berlin, 1912. 47 S. — *326—327.*

**Landwirtschaftliche Betriebsstatistik.* Hrsg. vom kaiserlichen Statistischen Amte. Teil 2 b. Zusammenfassende Darstellung der Ergebnisse. Verlag des Statistischen Reichsamts. Berlin, [1912]. 100, 189 S.; 6 Kart. (Statistik des Deutschen Reichs. Bd. 212, 2 b. Berufs- und Betriebszählung vom 12. Juni 1907). — *248—250, 299—300, 303, 404, 465.*

Landwirtschaftliche Statistik der Länder der Ungarischen Krone. Bd. 4. Verteilung der Wirtschaften nach Karakter und Grösse. Im Auftrage des Kön. Ungarischen Ackerbauministers. Verfasst und hrsg. durch das Kön. Ungarische statistiche Central-Amt. Budapest, Pester Buchdruckerei, 1900. X, 445 S. — *404.*

«Leipziger Volkszeitung», 1913, Nr. 106, 10. Mai. 3. Beilage zu Nr. 106 «Leipziger Volkszeitung», S. 1—2. — *153—154.*

— 1913, Nr. 115, 22. Mai. 1. Beilage zu Nr. 115 «Leipziger Volkszeitung», S. 3. — *165—166.*

— 1913, Nr. 138, 18. Juni, S. 1—2. — *308—309.*

— 1913, Nr. 150, 2. Juli, S. 1—2. — *364—365.*

— 1913, Nr. 158, 11. Juli. 1. Beilage zu Nr. 158 «Leipziger Volkszeitung», S. 1. — *351—352.*

Die Maifeier in Rußland. Petersburg, 14. Mai. (Privattelegramm des «Vorwärts»). — «Vorwärts», Berlin, 1913, Nr. 117, 15. Mai. 1. Beilage zu Nr. 117 des «Vorwärts», S. 2. In der Rubrik: Aus der Partei. — *315.*

Marx, K. u. Engels, F. Manifest der Kommunistischen Partei. London, «Bildungs-Gesellschaft für Arbeiter», 1848. 30 S. — *1.*

«Neue Preussische Zeitung», Berlin, 1913, Nr. 279, 18. Juni. — *329, 330.*

www.dacoromanica.ro

[Newbold, W.] The war trust scandal, British and German armaments firms in one ring. Liberal politicians and exadmirals implicated. — «The Labour Leader», [London], 1913, No. 21, May 22, p. 3—5. — *187—188.*

— *Worse than the Marconi scandal.* Cabinet ministers and bishops as shareholders in war trust. Unholy alliance of church, state, press and jingoes. — «The Labour Leader», [London], 1913, No. 24, June 12, p. 1—2. — *275.*

Österreichische Statistik hrsg. von der K. K. statistischen Zentralkommission. LXXXIII. Bd. I. Heft. Ergebnisse der landwirtschaftlichen Betriebszählung. Vom 3. Juni 1902 in den im Reichsrate vertretenen Königreichen und Ländern. I. Heft: Analytische Bearbeitung. Summarische Daten für das Reich, die Verwaltungsgebiete und Länder, nebst Anhang, enthaltend Übersichten nach natürlichen Gebieten. Bearb. von dem Bureau der K. K. statistischen Zentralkommission. Wien, 1909. [4], XLV, 65 S. — *248—249, 250, 299—300, 303, 304, 466.*

Der Parteitag der British Sozialist Party, London, 14. Mai. (Eig. Ber.). — «Vorwärts», Berlin, 1913, Nr. 119, 17. Mai, S. 4. In der Rubrik: Aus der Partei. — *165—166.*

Programm der deutschen Arbeiterpartei. — In: Protokoll des Vereinigungskongresses der Sozialdemokraten Deutschlands, abgehalten zu Gotha vom 22. bis 27. Mai 1875. Leipzig, Genossenschaftsbuchdruckerei, 1875, S. 3—4. — *395.*

Protokoll des Sozialistenkongresses zu Gotha vom 27. bis 29. Mai 1877. Hamburg, 1877, 92 S. — *390.*

Protokoll über die Verhandlungen des Parteitages der Sozial-demokratischen Partei Deutschlands. Abgehalten zu Dresden vom 13. bis 20. September 1903. Berlin, Expedition der Buchh. «Vorwärts», 1903. 448 S. — *392.*

Protokoll über die Verhandlungen des Parteitages der Sozial-demokratischen Partei Deutschlands. Abgehalten zu Hannover vom 9. bis 14. Oktober 1899. Berlin, Expedition der Buchh. «Vorwärts», 1899, 304 S. — *392.*

Ravesteyn, W. Das Erwachen Insulindens. — «Leipziger Volkszeitung», 1913, Nr. 106, 10. Mai 3. Beilage zu Nr. 106 «Leipziger Volkszeitung», S. 1—2. — *153—154.*

«Reichsgesetzblatt», Berlin, 1878, Nr. 34, S. 351—358. — *390, 391.*

Die Reichstagswahlen von 1912. Bearb. im kaiserlichen Statistischen Amte. Hft. 3. Berlin, Buchh. für Staats- und Rechtswissenschaft, 1913. 125 S.; 3 Tafeln. (Statistik des Deutschen Reichs, Bd. 250, 3). — *360—363.*

www.dacoromanica.ro

[Renner, K.] Springer, R. Der Kampf der Österreichischen Nationen um den Staat. T. 1 : Das nationale Problem als Verfassungs- und Verwaltungsfrage. Leipzig — Wien, Deuticke, 1902. IV, 252 S. — *62, 337—338, 480.*

Report for the Year ending December 31, 1911. — «Bulletin of the New York Public Library Astor Lenox and Tilden foundations», New York, 1912, Vol. XVI, No. 2, February, p. 77—219. — *371—372.*

Resolution, [angenommen auf der ersten Konferenz der deutschen und französischen Parlamentarier zu Bern am 11. Mai 1913]. — «Vorwärts», Berlin, 1913, Nr. 115, 13. Mai, S. 3, in der Korrespondenz : Deutsch-französische Verständigungskonferenz in Bern. — *151, 152.*

Resolution über die Einigkeit, [angenommen auf dem Internationalen Sozialistenkongreß zu Kopenhagen 1910]. — In : Internationaler Sozialistenkongreß zu Kopenhagen. 28. August bis 3. September 1910. Berlin, Buchh. «Vorwärts», 1910, S. 16. — *130, 223, 240.*

[Rotstein, Th.] Die australische Arbeiterpartei. — «Leipziger Volkszeitung», 1913, Nr. 138, 18. Juni, S. 1—2. — *308—309.*

— *Eine lehrreiche Ersatzwahl.* Leipzig, 2. Juli. — «Leipziger Volkszeitung», 1913, Nr. 150, 2. Juli, S. 1—2. — *364—366.*

— *Mädchenhandel und Mumpitz.* — «Leipziger Volkszeitung», 1913, Nr. 158, 11. Juli. 1. Beilage zu Nr. 158 «Leipziger Volkszeitung», S. 1. In der Rubrik : Politische Übersicht. — *351—353.*

Schiemann, Th. Die äussere Politik der Woche. — «Neue Preussiche Zeitung», Berlin, 1913, Nr. 279, 18. Juni. — *329—330.*

Semkovsky, S. Die Wiederbelebung des russischen Proletariats. — «Der Kampf», Wien, 1913, Nr. 8, 1. Mai, S. 357—365. — *327.*

«Social-demokrat», London. — *469.*

«Der Sozialdemokrat», Zürich — London. — *390, 391.*

Statistical abstract of the United States. 1911. No. 34. Prepared by the Bureau of statistics, under the direction of the secretary of commerce and labor. Washington, 1912. 803 p. (Department of commerce and labor). — *20—21, 35, 36, 135, 136, 137, 258, 259—260.*

Streiks und Aussperrungen im Jahre 1909. Bearb. im kaiserlichen Statistischen Amte. Berlin, Puttkammer u. Mühlbrecht, 1910. 62 S. (Statistik des Deutschen Reichs. Bd. 239). — *229, 230.*

www.dacoromanica.ro

Taylor, F. W. The principles of scientific management. New York — London, Harper, 1911. 144 p. — *18, 19.*

[Trotzki, L.] Aus dem russischen Parteileben. — «*Vorwärts*», Berlin, 1912, Nr. 72, 26. März. 1. Beilage zu Nr. 72 des «Vorwärts», S. 1. — *325, 326.*

«Vorwärts», Berlin. — *7.*

— 1912, Nr. 72, 26. März. 1. Beilage zu Nr. 72 des «Vorwärts», S. 1. — *325, 326.*

— 1913, Nr. 115, 13. Mai, S. 3. — *151, 152.*

— 1913, Nr. 117, 15. Mai. 1. Beilage zu Nr. 117 des «Vorwärts», S. 2. — *315.*

— 1913, Nr. 119, 17. Mai, S. 4. — *165—166.*

— 1913, Nr. 231, 6. September, S. 1—2. — *433.*

— 1913, Nr. 234, 9. September, S. 1. — *446—447.*

— 1913, Nr. 243, 18. September, S. 3. — *470.*

Die Weltmacht des Kaufmanns. — «Frankfurter Zeitung», Frankfurt am Main, 1913, Nr. 199, 20. Juli. — *367—368.*

Eine Wendung zum Besseren. — «Der Čechoslavische Sozialdemokrat», Prag, 1913, Nr. 3, 15. April, S. 23. Unter der Rubrik: Notizen. — *130, 223, 240, 340.*

Where were other Labour M. P.'s? — «The Labour Leader», London, 1913, No. 14, April 3, p. 9. — *66—67.*

www.dacoromanica.ro

INDICE DE NUME

A

Akselrod, P. B. (1850—1928) — unul dintre liderii menşevismului. În 1883 a luat parte la crearea grupului „Eliberarea muncii". Începînd din 1900 a fost membru al redacţiei ziarului „Iskra" şi al redacţiei revistei „Zarea". După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., s-a manifestat ca menşevic activ. În perioada reacţiunii şi a noului avînt revoluţionar, a fost unul dintre conducătorii lichidatorilor şi a făcut parte din redacţia ziarului „Golos Soţial-Demokrata", organ al menşevicilor lichidatori ; în 1912 a participat la Blocul antipartinic din august. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd şi a sprijinit Guvernul provizoriu burghez. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă ; în emigraţie a făcut propagandă pentru intervenţia armată împotriva Rusiei Sovietice. — *80.*

Aleksinski, G. A. (n. 1879) — la începutul activităţii sale politice — social-democrat. În perioada primei revoluţii ruse din 1905—1907 a aderat la bolşevici. În anii reacţiunii a fost otzovist, unul dintre organizatorii grupului antipartinic „Vpered". În timpul primului război mondial s-a manifestat ca un social-şovinist inveterat, colaborator la o serie de ziare burgheze. În 1917, s-a alăturat grupului plehanovist „Edinstvo" şi s-a situat pe o poziţie contrarevoluţionară. În iulie 1917 a confecţionat, împreună cu serviciul de contraspionaj militar, nişte documente false, prin care calomnia pe V. I. Lenin şi pe bolşevici. În aprilie 1918 a fugit peste graniţă. În emigraţie s-a alăturat taberei ultrareacţionare. — *77, 220, 262.*

An — vezi Jordania, N. N.

Armstrong — reprezentantul firmei engleze pentru industria de război „Armstrong, Witwers şi Co", înfiinţată de William George Armstrong (1810—1900) ; a fiinţat pînă în 1937. — *65.*

Astrahan, I. D. (1862—1918) — medic, autorul unei serii de lucrări privind problemele asigurărilor sociale, lupta împotriva trau-

www.dacoromanica.ro

matismelor etc. Din primii ani ai secolului al XX-lea a lucrat ca medic de fabrică la fabricile de textile din raionul Hamovniki din Moscova. A fost unul dintre fondatorii asociației medicilor din fabrici, care a luat ființă în 1903 ; a participat la organizarea congreselor generale ale medicilor din fabrici și uzine din 1909 și 1911. — *273.*

B

B—n, I. — *vezi* Braghin, I.

Bacinski, I. (n. 1870) — social-democrat galițian. Adept al teoriei burghezo-naționaliste a „autonomiei cultural-naționale". În timpul primului război mondial a făcut parte din „Liga eliberării Ucrainei" — organizație ultranaționalistă, care voia ca, cu ajutorul monarhiei austriece, să înfăptuiască lozinca unei Ucraine „neatîrnate". În 1918 a fost membru al Radei naționale a Ucrainei din Galiția, iar în 1919 — ambasadorul acestei Rade în S.U.A.

Este autorul broșurii „Relațiile dintre partidele ucrainean și polonez în Galiția răsăriteană", apărută în 1910 la Lvov. — *479.*

Bacon, Reginald Hugh Spencer (1863—1947) — mare specialist englez în problemele marinei militare, din 1909 contraamiral. În 1910—1915 a fost directorul Uzinelor de armament din Coventry. — *188.*

Badaev, A. E. (1883—1951) — bolșevic, de profesiune muncitor-lăcătuș, ulterior activist de partid și om de stat sovietic. A intrat în P.M.S.D.R. în 1904. A dus muncă de partid la Petersburg. Deputat în Duma a IV-a de stat din partea muncitorilor din gubernia Petersburg, a făcut parte din fracțiunea bolșevică în Dumă ; paralel cu activitatea în Dumă, a desfășurat o importantă activitate revoluționară și în afara Dumei : a colaborat la ziarul bolșevic „Pravda", a participat la Consfătuirile de la Cracovia și Poronino ale Comitetului Central cu activiștii de partid. Arestat în noiembrie 1914 împreună cu ceilalți deputați bolșevici, în 1915 a fost deportat în ținutul Turuhan. Întorcîndu-se din deportare după revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, a luat parte activă la munca organizației bolșevice din Petrograd. După Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a ocupat funcții de conducere în partid, în aparatul de stat și în domeniul economic. Între 1938—1943 a fost președintele Prezidiului Sovietului Suprem al R.S.F.S.R. și vicepreședinte al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. Începînd din 1925 a fost membru în Comitetul Central. Este autorul cărții „Bolșevicii în Duma de stat", care a cunoscut numeroase ediții. — *306.*

Balașov, P. N. (n. 1871) — mare moșier ; în 1900—1909 — mareșalul nobilimii din județul Brațlav, gubernia Podolsk. Deputat în Dumele a III-a și a IV-a de stat din partea guberniei Podolsk. În Duma a IV-a a fost liderul fracțiunii naționaliștilor ruși și al mode-

www.dacoromanica.ro

raţilor de dreapta. A fost preşedintele organizaţiei şoviniste Liga naţională din Rusia. — *40.*

Banton, Olderman George (1856—1932) — militant activ al Partidului laburist independent din Anglia. A fost membru în consiliul municipal al oraşului Leicester şi primar al oraşului. Între 1922—1924 a fost membru al parlamentului. — *365, 366.*

Bauer, Otto (1882—1938) — unul dintre liderii social-democraţiei austriece şi ai Internaţionalei a II-a, ideolog al aşa-numitului „austro-marxism", care era o variantă de reformism. Bauer a fost unul dintre autorii teoriei burghezo-naţionaliste a „autonomiei cultural-naţionale". Bauer a avut o atitudine negativă faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie. În 1919, 1927 şi 1934 a participat activ la reprimarea luptei revoluţionare a clasei muncitoare din Austria. În manifestările sale anticomuniste mergea alături de fascism, sprijinea propaganda pangermană. — *222, 337, 478, 480.*

Bebel, August (1840—1913) — unul dintre cei mai de seamă militanţi ai social-democraţiei germane şi ai mişcării muncitoreşti internaţionale. Vezi articolul „August Bebel" din volumul de faţă. — *151, 386—392.*

Bednîi, Demian (Pridvorov, E. A.)* (1883—1945) — talentat poet sovietic, membru al partidului bolşevic din 1912. În 1911 a început să colaboreze la ziarele bolşevice „Zvezda" şi „Pravda". Versurile şi fabulele lui sînt pătrunse de spiritul luptei de clasă împotriva orînduirii capitaliste şi a apărătorilor ei. În perioada intervenţiei armate străine şi a războiului civil a activat pe front ca agitator. Poemele, fabulele, cîntecele, pamfletele lui Bednîi reflectă viaţa oamenilor sovietici în anii construcţiei socialiste. — *140.*

Bennigsen, E. P. (n. 1875) — conte, moşier, octombrist. A fost mareşalul nobilimii dintr-un judeţ, membru al zemstvei judeţene Starorusi şi al zemstvei guberniale Novgorod, precum şi al Dumei orăşeneşti Petersburg. Deputat în Dumele a III-a şi a IV-a de stat din partea guberniei Novgorod. — *40.*

Bernstein, Eduard (1850—1932) — lider al aripii ultraoportuniste a social-democraţiei germane şi al Internaţionalei a II-a ; teoretician al revizionismului şi reformismului. A intrat în mişcarea social-democrată la mijlocul deceniului al 8-lea al secolului trecut. Din 1881 pînă în 1889 a fost redactor al ziarului „Der Sozialdemokrat". În 1896—1898 a publicat în revista „Die Neue Zeit", sub titlul „Problemele socialismului", o serie de articole, care au fost apoi editate într-un volum intitulat „Premisele socialismului şi sarcinile social-democraţiei", în care a procedat în mod deschis la revizuirea bazelor filozofice, economice şi politice ale marxismului revoluţionar. Bernstein afirma că mişcarea muncitorească nu are altă sarcină decît aceea

* În paranteze, cu litere cursive sînt scrise adevăratele nume de familie.

www.dacoromanica.ro

de a lupta pentru reforme menite să îmbunătăţească situaţia economică a muncitorilor în societatea capitalistă. El a lansat formula oportunistă : „mişcarea este totul, scopul final nu este nimic". În perioada primului război mondial s-a situat pe poziţiile social-şovinismului. În anii care au urmat, Bernstein a continuat să sprijine politica burgheziei imperialiste şi să lupte împotriva Revoluţiei Socialiste din Octombrie şi a Statului sovietic. —*391*, *439*.

Bismarck, Otto Eduard Leopold (1815—1898) — om de stat şi diplomat al Prusiei şi al Germaniei. Scopul principal pe care l-a urmărit el a fost unirea prin „foc şi sabie" a micilor state germane izolate şi crearea unui imperiu german unic, sub hegemonia Prusiei iuncherilor. În ianuarie 1871, Bismarck a fost numit cancelar al Imperiului german şi timp de 20 de ani a condus întreaga politică externă şi internă a Germaniei, căreia i-a imprimat o orientare corespunzătoare intereselor iuncherilor-moşieri, străduindu-se totodată să asigure alianţa dintre iuncheri şi marea burghezie. Nereuşind să înăbuşe mişcarea muncitorească cu ajutorul legii excepţionale împotriva socialiştilor, introdusă de el în 1878, Bismarck a venit cu un program demagogic de legislaţie socială, făcînd să se voteze o serie de legi care instituiau pentru unele categorii de muncitori asigurări obligatorii. Dar încercarea lui de a destrăma mişcarea muncitorească prin pomeni mizere n-a dat nici un rezultat. În 1890 Bismarck a demisionat. — *15*, *90*, *244*, *247*, *265—266*, *345*, *389*.

Bogdanov, A. (Malinovski, A. A.) (1873—1928) — social-democrat, filozof, sociolog, economist ; de profesiune medic. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la bolşevici. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a devenit liderul otzoviştilor, precum şi al grupului „Vpered". În domeniul filozofiei a încercat să creeze un sistem propriu, „empiriomonismul" (variantă a filozofiei idealist-subiectiviste machiste), pe care Lenin l-a criticat cu asprime în lucrarea sa „Materialism şi empiriocriticism". La Consfătuirea din iunie 1909 a redacţiei lărgite a ziarului „Proletarii", Bogdanov a fost exclus din rîndurile bolşevicilor. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii şi conducătorii „Proletcultului". Începînd din 1926 a fost directorul Institutului de transfuzie a sîngelui, întemeiat de el. — *261—263*.

Bourgeois, Leon Victor Auguste (1851—1925) — om politic francez, unul dintre liderii radicalilor. În 1888 a fost ales în parlament ; în 1895—1896 a fost şeful guvernului francez ; în 1902—1904 — preşedintele Camerei deputaţilor. Începînd din 1905 a fost senator. A fost ministru într-o serie de guverne. Începînd din 1919 a fost şeful delegaţiei franceze la Liga Naţiunilor. — *246*.

Braghin, I. (B-n, I.) — colaborator (în 1913) la revista „Industrie şi comerţ", exponenta intereselor marii burghezii industriale şi comerciale. — *385*.

Bronştein, S. I. — *vezi* Semkovski, S.

www.dacoromanica.ro

C

Chasles, Pierre — publicist reacţionar francez, autor al unei serii de lucrări consacrate situaţiei politice şi economice din Rusia : „Le Parlement Russe", „La Révolution Russe et la guerre européenne" ş.a. — *13, 14, 15.*

Carson, Eduard Henry (1854—1935) — om politic reacţionar englez, conservator, lord, adversar înverşunat al autonomiei Irlandei. În 1912 Carson a organizat în Ulster (partea de nord a Irlandei) bande armate ultrareacţionare de „unionişti" (adepţi ai uniunii anglo-irlandeze) în vederea luptei împotriva mişcării de eliberare naţională din Irlanda. În 1915 a intrat în guvernul de coaliţie Asquith, în anii 1917—1918 a fost ministru fără portofoliu în cabinetul lui Lloyd George. În 1921 s-a retras din activitatea politică intensă. — *432.*

Cernîşevski, N. G. (1828—1889) — mare democrat-revoluţionar şi socialist-utopist, om de ştiinţă, scriitor şi critic literar rus, unul dintre precursorii eminenţi ai social-democraţiei ruse. Cernîşevski a fost inspiratorul şi îndrumătorul ideologic al mişcării democrat-revoluţionare din deceniul al 7-lea al secolului trecut din Rusia. Revista „Sovremennik", care apărea sub îngrijirea lui, era purtătorul de cuvînt al forţelor revoluţionare din Rusia. Cernîşevski a demascat cu vehemenţă caracterul iobăgist al „reformei ţărăneşti" din 1861 şi a chemat pe ţărani la răscoală. În 1862 a fost arestat de guvernul ţarist şi întemniţat în fortăreaţa Petropavlovskaia, unde a stat aproape doi ani, iar după aceea a fost condamnat la şapte ani muncă silnică şi deportare pe viaţă în Siberia. A stat în deportare timp de 20 de ani. El a rămas pînă în ultima clipă a vieţii sale un luptător înflăcărat împotriva inegalităţii sociale, împotriva tuturor formelor de manifestare a asupririi politice şi economice. — *16, 119.*

Cernov, V. M. (1876—1952) — unul dintre liderii şi teoreticienii partidului eserilor. În anii 1902—1905 a fost redactorul ziarului „Revoliuţionnaia Rossiia", organul central al eserilor. A publicat o serie de articole îndreptate împotriva marxismului, în care încerca să demonstreze că teoria lui Marx nu poate fi aplicată la agricultură. În 1917, în calitate de ministru al agriculturii în Guvernul provizoriu burghez, a organizat crunte represiuni împotriva ţăranilor, care trecuseră la ocuparea pămînturilor moşiereşti. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii rebeliunilor antisovietice. În 1920 a emigrat în străinătate, unde a continuat să desfăşoare o activitate antisovietică. — *238.*

Cihenkeli, A. I. (n. 1874) — social-democrat, menşevic, de profesiune jurist. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost lichidator. Deputat în Duma a IV-a de stat din partea regiunilor Batum şi Kars şi a districtului Suhumi. În Dumă a făcut parte din fracţiunea menşevică ; în anii primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. După revoluţia burghezo-democratică din fe-

www.dacoromanica.ro

bruarie 1917 a fost reprezentantul Guvernului provizoriu burghez în Transcaucazia. În anii 1918—1921 a fost ministru de externe în guvernul menşevic al Gruziei, apoi — emigrant alb. — *24*.

Clemenceau, Georges Benjamin (1841—1929) — om de stat, fruntaş al vieţii politice din Franţa; timp de mulţi ani a fost lider al partidului radical. Din 1876 — membru al Camerei deputaţilor din Franţa. În 1902 a fost ales în Senat. Între 1906 şi 1909 a fost şeful guvernului francez. Apărînd interesele marelui capital, a promovat o politică de crunte represiuni împotriva clasei muncitoare. În timpul primului război mondial s-a manifestat ca un şovinist inveterat. Din noiembrie 1917, Clemenceau a devenit din nou şef al guvernului francez, instaurînd în ţară un regim de dictatură militară. El a fost unul dintre organizatorii şi inspiratorii intervenţiei armate împotriva Rusiei Sovietice, s-a străduit să înfăptuiască „încercuirea economică" şi să sugrume Republica sovietică. Fiind înfrînt în alegerile prezidenţiale din 1920, s-a retras din viaţa politică. — *246*.

Combes, Justin Louis Emile (1835—1921) — om politic burghez francez, radical. În 1895—1896 a fost ministru al învăţămîntului. În 1902—1905 a fost şeful guvernului francez. Guvernul Combes a aplicat unele măsuri anticlericale: a rupt relaţiile diplomatice cu Vaticanul, a elaborat un proiect de lege privind separarea bisericii de stat care a fost adoptat curînd după demisia acestui guvern, a interzis unele congregaţii monahale etc. În 1915—1916 Combes a intrat în cabinetul Briand ca ministru fără portofoliu. — *439*.

Creusot — *vezi* Schneider.

D

Dan, F. I. (Gurvici, F. I., F. D.) (1871—1947) — unul dintre liderii menşevicilor. A participat la Congresele al IV-lea (de unificare) şi al V-lea (de la Londra) şi la o serie de conferinţe ale P.M.S.D.R. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a condus în străinătate grupul lichidatorilor şi a fost redactor al ziarului „Golos Soţial-Demokrata". În timpul primului război mondial a fost defensist. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd şi a făcut parte din Prezidiul C.E.C. al primei legislaturi; a sprijinit Guvernul provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice. La începutul anului 1922 a fost expulzat ca duşman al Statului sovietic. — *79, 86, 90, 105, 126, 251, 320, 326, 344, 438—440*.

Dietzgen, Josef (1828—1888) — tăbăcar german, a ajuns în mod independent la principiile materialismului dialectic. A luat parte la revoluţia din 1848—1849 din Germania, iar după înfrîngerea ei a fost nevoit să emigreze din ţară. Timp de 20 de ani a pribegit prin America şi Europa, a lucrat la diferite întreprinderi şi concomitent s-a ocupat cu cercetări filozofice. Din 1864 pînă în 1868,

www.dacoromanica.ro

Dietzgen a trăit în Rusia şi a lucrat la o tăbăcărie din Petersburg. Aici a scris el cartea „Esenţa muncii cerebrale a omului" şi o recenzie la primul volum al „Capitalului" lui Marx. În 1869, Dietzgen s-a întors în Germania, a făcut cunoştinţă cu K. Marx şi a participat activ la munca Partidului social-democrat din Germania. În 1884, Dietzgen a plecat din nou în S.U.A., unde a redactat ziarul „Der Sozialist", organ al Comitetului executiv al Partidului muncitoresc socialist din America. — *123—126.*

Dobroliubov, N. A. (1836—1861) — mare democrat-revoluţionar rus, eminent critic literar şi filozof materialist, prieten intim şi tovarăş de luptă al lui N. G. Cernîşevski. Din toamna anului 1857 a condus rubrica de critică şi bibliografie a revistei „Sovremennik", iar mai tîrziu şi pe cea de satiră a revistei „Svistok". Dobroliubov era un adversar neîmpăcat al absolutismului şi iobăgiei şi un adept al insurecţiei populare împotriva guvernului absolutist. Alături de A. I. Herzen, V. G. Belinski şi N. G. Cernîşevski, el a fost unul dintre precursorii social-democraţiei revoluţionare din Rusia. — *119.*

Dobroserdov, K. — autorul articolului „Duma de stat şi învăţămîntul public", publicat la 22 mai 1912 în ziarul bolşevic „Nevskaia Zvezda" nr. 6. — *140.*

Domov — vezi Pokrovski, M. N.

Donţov, D. — membru al Partidului muncitoresc social-democrat ucrainean, partid mic-burghez ; colaborator al ziarului „Şleahi", care apărea la Lvov, şi al revistei „Ukrainskaia Jizn" de la Moscova. A fost unul din fondatorii „Ligii eliberării Ucrainei", organizaţie naţionalistă, înfiinţată în timpul primului război mondial, care căuta să înfăptuiască, cu ajutorul monarhiei austriece, lozinca unei Ucraine „neatîrnate". După Revoluţia Socialistă din Octombrie — emigrant. — *358—359.*

Dumont, Charles Emile Etienne (n. 1867) — om politic burghez francez, radical-socialist. În 1912 a fost ministrul lucrărilor publice, în 1913 şi în 1930 — ministru de finanţe, iar în 1931—1932 — ministru al marinei. Din 1924 — senator. — *246.*

Dühring, Eugen (1835—1921) — filozof şi economist german, ideolog mic-burghez. Concepţiile filozofice ale lui Dühring reprezentau un amalgam eclectic de pozitivism, materialism metafizic şi idealism. Concepţiile lui Dühring, care erau susţinute de o parte din social-democraţia germană, au fost criticate de Engels în cartea „Anti-Dühring. Domnul Eugen Dühring revoluţionează ştiinţa". În cartea sa „Materialism şi empiriocriticism" şi într-o serie de alte lucrări, V. I. Lenin a criticat în repetate rînduri concepţiile eclectice ale lui Dühring.

Principalele lucrări ale lui Dühring sînt : „Istorie critică a economiei naţionale şi a socialismului", „Curs de economie naţională şi socială", „Curs de filozofie". — *390.*

www.dacoromanica.ro

E

Efremov, I. N. (n. 1866) — mare moşier, deputat în Dumele I, a III-a şi a IV-a de stat. Unul dintre organizatorii partidului „înnoirii paşnice", ulterior — lider al partidului progresist, partid burghez. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Dumei de stat şi a făcut parte din Guvernul provizoriu burghez. — *40.*

Egorov, A. — *vezi* Martov, L.

Ejov, V. — *vezi* Ţederbaum, S. O.

Engels, Friedrich (1820—1895) — unul dintre întemeietorii comunismului ştiinţific, conducător şi învăţător al proletariatului internaţional, prieten şi tovarăş de luptă al lui K. Marx (vezi articolul lui V. I. Lenin „Friedrich Engels". Opere complete, vol. 2, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 1—14). — *1, 42, 123—124, 125, 388, 390.*

Ermanski, A. (Kogan, O. *A.*, Guşka, A. O.) (1866—1941) — social-democrat, menşevic. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost lichidator ; a colaborat activ la presa menşevică. În timpul primului război mondial a fost centrist. În 1917 a fost menşevic-internaţionalist. În 1918 a fost membru al Comitetului Central al menşevicilor. În 1921 a ieşit din partidul menşevic ; a activat pe tărîm ştiinţific la Moscova. — *251—253, 254—255, 256.*

Essad Pasha Toptani (1863—1920) — om politic albanez, general. După proclamarea independenţei Albaniei (noiembrie 1912) a constituit (în octombrie 1913) guvernul Albaniei Centrale cu reşedinţa în oraşul Durres. — *127.*

F

F. D. — *vezi* Dan, F. I.

Feuerbach, Ludwig Andreas (1804—1872) — eminent filozof materialist şi ateist german, unul dintre predecesorii marxismului. Feuerbach a criticat filozofia idealistă a lui Hegel, a arătat legătura care există între idealism şi religie ; totuşi, în explicarea fenomenelor sociale, Feuerbach a rămas idealist. Materialismul său este un materialism metafizic şi contemplativ. El n-a reuşit să înţeleagă rolul practicii în procesul de cunoaştere şi în dezvoltarea socială. În ultimii ani ai vieţii a manifestat interes pentru literatura socialistă, a citit „Capitalul" lui Marx, iar în 1870 a intrat în Partidul social-democrat din Germania.

Lucrările „Teze despre Feuerbach" de K. Marx, „Ideologia germană" de K. Marx şi F. Engels, „Ludwig Feuerbach şi sfîrşitul filozofiei clasice germane" de F. Engels, precum şi „Materialism şi empirio-

www.dacoromanica.ro

criticism" de V. I. Lenin conţin o analiză multilaterală a filozofiei lui Feuerbach. — *42.*

Filena — vezi Filene, Eduard Albert.

Filene, Eduard Albert (1860—1937) — mare capitalist american, personalitate marcantă în domeniul industriei şi comerţului, vicepreşedinte al Congresului internaţional al Camerelor de comerţ. — *367—368.*

Frank, Ludwig (1874—1914) — social-democrat german, unul dintre liderii revizioniştilor, social-şovinist, de profesiune avocat. Începînd din 1907 a fost membru al Reichstagului. La Congresul partidului de la Magdeburg (1910) s-a pronunţat în favoarea votării creditelor de război. La începutul primului război mondial s-a înrolat voluntar în armată şi a murit pe front. — *267—268.*

G

G. R. — vezi Levitki, V.

Gärtner — funcţionar la Ministerul Comunicaţiilor al Austriei, membru al Societăţii internaţionale pentru lupta împotriva prostituţiei. — *352.*

Ghinsburg, B. A. — vezi Kolţov, D.

Gladstone, William Ewart (1809—1898) — om politic şi bărbat de stat englez, lider al partidului liberal. A fost ministru într-o serie de guverne, iar în anii 1868—1874, 1880—1885, 1886, 1892—1894 a fost prim-ministru. A folosit pe scară largă demagogia socială şi simulacrele de reforme (reforma electorală din 1884 ş. a.) pentru a atrage de partea liberalilor păturile mic-burgheze ale populaţiei şi vîrfurile clasei muncitoare. A dus o politică colonială de cotropiri. Ca om politic, Gladstone, „acest erou al burghezilor liberali şi al filistinilor obtuzi", după cum l-a definit V. I. Lenin, se caracteriza printr-o totală lipsă de principii şi printr-o mare doză de făţărnicie. — *188.*

Grayson, Albert Victor (n. 1882) — socialist englez, ziarist. În 1907 a fost ales în parlament, unde a intrat în fracţiunea muncitorească. În 1911 a participat la fondarea Partidului socialist britanic, intrînd în Comitetul executiv al partidului. — *165.*

Greulich, Hermann (1842—1925) — unul dintre fondatorii Partidului social-democrat elveţian, liderul aripii lui de dreapta. La începutul activităţii sale politice a făcut parte din organizaţia burghezo-reformistă „Grütli". Din 1869 pînă în 1880 a redactat la Zürich ziarul social-democrat „Tagwacht", cu începere din 1890 a fost membru al parlamentului cantonal din Zürich, iar din 1902 — al parlamentului Confederaţiei elveţiene. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şoviniste. Ulterior Greulich a luptat

www.dacoromanica.ro

împotriva afilierii aripii de stînga a Partidului social-democrat elveţian la Internaţionala Comunistă. — *151.*

Grinberg, V. D. — *vezi* Medem, V. D.

Grot, N. I. (1852—1899) — filozof idealist şi psiholog rus. Din 1876 a fost profesor de filozofie la Institutul de istorie şi filologie din Nejin, între 1883—1886 — la Universitatea Novorossiisk din Odesa, iar din 1886 — la Universitatea din Moscova. A fost preşedintele Societăţii de psihologie din Moscova. În 1889 a fondat revista de orientare idealistă „Probleme de filozofie şi psihologie", al cărei redactor-şef a fost. Este autorul unei serii de lucrări în domeniul filozofiei şi psihologiei. — *371.*

Gucikov, A. I. (1862—1936) — mare capitalist, organizator şi lider al partidului octombrist. În perioada primei revoluţii ruse s-a solidarizat cu politica de crunte represiuni a guvernului împotriva clasei muncitoare şi a ţărănimii. În 1910—1911 a fost preşedintele Dumei a III-a de stat. În timpul primului război mondial a fost preşedinte al Comitetului central industrial-militar şi membru al Consiliului extraordinar al apărării. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru de război şi de marină în primul Guvern provizoriu. În august 1917 a participat la organizarea rebeliunii lui Kornilov. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a dus o luptă activă împotriva Puterii sovietice; emigrant alb. — *40, 59.*

Gujon, I. P. — mare industriaş, în primul deceniu al secolului al XX-lea a fost directorul societăţii „Uzina metalurgică din Moscova", membru al „Societăţii franceze de subvenţii", preşedintele „Societăţii fabricanţilor din regiunea industrială Moscova". — *207.*

Guşka, A. O. — *vezi* Ermanski, A.

Gutovski, V. A. — *vezi* Maevski, E.

H

Hardie, James Keir (1856—1915) — militant al mişcării muncitoreşti engleze, reformist, lider al Partidului laburist independent, unul dintre fondatorii partidului laburist. Şi-a început cariera politică în calitate de conducător al organizaţiei sindicale a minerilor din Scoţia. În 1888 a întemeiat Partidul laburist din Scoţia. În 1892 a fost ales în parlament; a dus o politică conciliatoare faţă de reprezentanţii partidelor burgheze. La începutul primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste, apoi s-a alăturat făţiş social-şovinistilor. — *364.*

Hartley, Eduard (1855—1918) — militant al mişcării muncitoreşti engleze. A făcut parte din Comitetul executiv al Federaţiei social-

www.dacoromanica.ro

democrate ; a fost membru al Partidului laburist independent. Ulterior — membru al Partidului socialist britanic. — *365—366.*

Hegel, Georg Wilhelm Friedrich (1770—1831) — mare filozof german, idealist obiectiv, ideolog al burgheziei germane. Meritul istoric al lui Hegel constă în elaborarea profundă şi multilaterală a dialecticii idealiste, care a constituit unul dintre izvoarele teoretice ale materialismului dialectic. Totuşi, dialectica lui Hegel avea un caracter idealist, fiind indisolubil legată de sistemul său conservator, metafizic. Prin concepţiile sale social-politice, Hegel era un adept al monarhiei constituţionale.

Principalele lucrări ale lui Hegel sînt : „Fenomenologia spiritului" (1806), „Ştiinţa logicii" (1812—1816), „Enciclopedia ştiinţelor filozofice" (1817) etc. — *42.*

Hervé, Gustave (1871—1944) — socialist francez, publicist şi avocat. În 1906 a fondat ziarul „La Guerre Sociale", în coloanele căruia a propagat un program semianarhist de luptă împotriva militarismului. La Congresul de la Stuttgart al Internaţionalei a II-a (1907) a susţinut acest punct de vedere, cerînd ca la fiecare război să se răspundă prin grevă şi insurecţie. Într-o serie de lucrări ale sale, V. I. Lenin a dezvăluit caracterul mic-burghez al hervéismului. În timpul primului război mondial a fost social-şovinist. După Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie a luat o atitudine făţiş ostilă faţă de Statul sovietic. În 1918 a fost exclus din Partidul socialist francez. În deceniul al 4-lea a fost adept al unei apropieri între Franţa şi Germania fascistă. — *245.*

Herzen, A. I. (1812—1870) — mare democrat-revoluţionar rus, filozof materialist, publicist şi scriitor ; întemeietor al socialismului „rus", „ţărănesc". Herzen a intrat în mişcarea de eliberare ca un revoluţionar din rîndurile nobilimii, continuînd tradiţiile decembriştilor. În 1852 a înfiinţat la Londra o tipografie rusă şi a creat o presă rusă liberă în străinătate. În 1855, după ce publicase cîteva manifeste, broşuri şi articole cu caracter revoluţionar, a început să editeze almanahul „Polearnaia Zvezda", iar în 1857, împreună cu N. P. Ogarev, a început să scoată revista „Kolokol".

În articolul „În memoria lui Herzen", V. I. Lenin a caracterizat rolul jucat de Herzen în istoria mişcării de eliberare din Rusia (vezi Opere complete, vol. 21, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 268—275). — *427.*

Hijneakov, V. M. (1842—1917) — militant al zemstvelor ; a fost timp de mulţi ani consilier al unei zemstve guberniale ; în 1875—1886 — primar al oraşului Cernigov. Din 1887 pînă în 1896 a fost preşedintele zemstvei guberniale Cernigov. Din însărcinarea acestei zemstve a alcătuit „Culegerea de hotărîri ale adunărilor zemstvei guberniale Cernigov" pe anii 1900—1909 ; a scris o carte intitulată „Amintirile unui militant al zemstvelor" (1916). — *346—347.*

www.dacoromanica.ro

Höhberg, Karl (1853—1885) — ziarist, social-democrat de dreapta german. La sfîrşitul deceniului al 8-lea — începutul deceniului al 9-lea a editat revistele „Die Zukunft", „Jahrbuch für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik" şi „Staatswirtschaftliche Abhandlungen". După intrarea în vigoare a legii excepţionale împotriva socialiştilor s-a ridicat împreună cu Schramm şi Bernstein împotriva tacticii revoluţionare a partidului, chemînd la alianţă cu burghezia şi la subordonarea intereselor proletariatului intereselor burgheziei. K. Marx şi F. Engels au dat o ripostă energică acestor concepţii oportuniste, pe care le-au calificat drept un act de trădare a partidului. — *390.*

Hume, David (1711—1776) — filozof englez, idealist subiectiv, agnostic, istoric şi economist burghez ; în domeniul filozofiei a continuat pe G. Berkeley în ceea ce priveşte dezvoltarea în spirit idealist a senzualismului lui J. Locke. Recunoscînd senzaţiile ca bază a cunoaşterii, el considera că sarcina acesteia din urmă este de a combina (potrivit obişnuinţei) senzaţiile elementare şi reprezentările ce se formează pe baza lor. Hume nega concepţia materialistă despre cauzalitate, recunoştea numai succesiunea în timp a fenomenelor şi considera că problema existenţei lumii exterioare este insolubilă. Concepţiile lui Hume au avut o influenţă considerabilă asupra dezvoltării ulterioare a filozofiei burgheze idealiste. — *124.*

Hvostov, A. N. (1872—1918) — mare moşier. A fost substitut de procuror la Tribunalul districtual din Moscova, viceguvernator la Tula, iar între anii 1906 şi 1910 — guvernator la Vologda, apoi la Nijni-Novgorod. A devenit faimos prin acţiunile şi cuvîntările sale ultrareacţionare. Deputat în Duma a IV-a de stat din partea guberniei Orel. Lider al fracţiunii celor de dreapta. Din 1915 pînă în 1916 a fost ministru al afacerilor interne şi şeful jandarmeriei. — *34.*

Hyndmann, Henry Meyers (1842—1921) — socialist englez, reformist. În 1881 a fondat Federaţia democrată, reorganizată în 1884 în Federaţia social-democrată. În perioada 1900—1910 a fost membru al Biroului socialist internaţional. A fost unul dintre liderii Partidului socialist britanic ; în 1916 a fost exclus din partid pentru propagandă în favoarea războiului imperialist. A avut o atitudine ostilă faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie şi a sprijinit intervenţia împotriva Rusiei Sovietice. — *165—166, 471.*

I

Ilin, V. — *vezi* Lenin, V. I.

Irving, David Daniel (1854—1924) — socialist englez, feroviar. Unul dintre organizatorii trade-unionurilor. A fost timp de mulţi ani membru al Federaţiei social-democrate din Anglia ; a fost membru al Partidului socialist britanic, făcînd parte din conducerea lui. De

www.dacoromanica.ro

la începutul primului război mondial s-a situat pe poziții social-șovine. În 1918 a fost ales în parlamentul englez. — *166.*

Iuan Și-kai (1859—1916) — om politic chinez. În 1898 a aderat la mișcarea liberală, pe care a trădat-o însă curînd după aceea. A fost guvernatorul Șandunului și provinciei-capitală Cijili. După răsturnarea dinastiei manciuriene, avînd sprijinul reacțiunii interne și al imperialiștilor străini, a devenit președintele Chinei ; a instituit în țară un regim de dictatură militară. În 1915 a întreprins o tentativă nereușită de a se proclama împărat. — *145, 146, 177.*

Izgoev (Lande), A. S. (n. 1872) — publicist burghez, unul dintre ideologii partidului cadet. La început a fost „marxist legal", apoi a aderat la social-democrați ; în 1905 a trecut în partidul cadet. A scris la organele cadete : la ziarul „Reci", la revistele „Iujnîe Zapiski" și la „Russkaia Mîsl" ; a colaborat la culegerea contrarevoluționară „Vehi". După Revoluția Socialistă din Octombrie a colaborat la revista „Vestnik Literaturî", publicație a unui grup de intelectuali decadenți. În 1922 a fost expulzat pentru activitate publicistică contrarevoluționară. — *117, 342—345.*

J

Jagiello, E. I. (n. 1873) — militant al mișcării muncitorești polineze, membru al P.P.S.-„leviția", de profesiune strungar. În 1912, în alegerile pentru Duma a IV-a de stat, Jagiello a candidat pe lista depusă de către blocul P.P.S.-„leviția" și al Bundului, fiind ales în pofida protestelor social-democraților polonezi. Prin voturile „grupului de șapte" menșevic și fără a se ține seama de protestele categorice ale bolșevicilor, Jagiello a fost primit în fracțiunea social-democrată din Dumă. După primul război mondial, Jagiello a aderat la aripa stîngă a mișcării muncitorești poloneze ; ulterior s-a retras din viața politică. — *8.*

Jagow, Traugot (1865—1941) — demnitar prusian. Din 1909 a fost șeful poliției orașului Berlin. Între 1916—1918 a fost președinte guvernamental la Breslau. — *268.*

Jaurès, Jean (1859—1914) — militant de seamă al mișcării socialiste franceze și internaționale, istoric. În 1902 Jaurès și adepții lui au înființat Partidul socialist francez, care, în 1905, după contopirea cu Partidul socialist din Franța, și-a luat denumirea de Partidul socialist francez unificat. Membru al parlamentului în anii 1885—1889, 1893—1898, 1902—1914 ; unul dintre liderii fracțiunii parlamentare socialiste. În 1904 a fondat ziarul „L'Humanité", pe care l-a condus pînă la sfîrșitul vieții. A militat neobosit pentru apărarea democrației, a libertăților democratice, pentru pace, împotriva asupririi imperialiste și a războaielor de cotropire. Era convins că numai socialismul poate să pună capăt definitiv războaielor și jugului colonial. Dar Jaurès credea că socialismul va învinge nu prin lupta de clasă a proletariatului împotriva burgheziei, ci ca

www.dacoromanica.ro

rezultat „al înfloririi ideii democratice". V. I. Lenin a criticat cu asprime concepţiile reformiste ale lui Jaurès, care îl împingeau pe calea oportunismului.

Prin lupta lui pentru pace, împotriva pericolului iminent de război, Jaurès şi-a atras ura burgheziei imperialiste. În ajunul primului război mondial, el a fost ucis de un agent al reacţiunii. — *439*.

Jordania, N. N. (An) (1870—1953) — social-democrat, unul dintre liderii menşevicilor din Caucaz. În 1905 a redactat ziarul menşevic „Soţial-Demokrati" (în limba gruzină). În 1906 a fost ales deputat în Duma I de stat. La Congresul al V-lea (de la Londra) al partidului a fost ales membru în C.C. al P.M.S.D.R. din partea menşevicilor. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar, Jordania a aderat formal la grupul menşevicilor-partiiţi, dar în fapt i-a susţinut pe lichidatori. În 1914 a colaborat la revista lui Troţki „Borba" ; în timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost preşedinte al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor din Tiflis, iar în 1918—1921 a fost şeful guvernului menşevic contrarevoluţionar din Gruzia ; din 1921 — emigrant alb. — *81*, *88*, *216*, *219*, *327—328*.

K

Kant, Immanuel (1724—1804) — întemeietorul filozofiei clasice germane, din 1770 profesor la Universitatea din Königsberg. Filozofia lui Kant reprezintă o varietate a idealismului subiectiv şi a agnosticismului, dar totodată ea conţine o anumită tendinţă materialistă, care îşi găseşte expresia în teoria „lucrului în sine" şi în recunoaşterea faptului că cunoştinţele noastre izvorăsc din experienţă. Kantianismul a jucat un rol imens în istoria filozofiei burgheze. Sub influenţa lui s-au format reprezentanţii de mai tîrziu ai idealismului clasic german (Fichte, Schelling, Hegel) şi au luat naştere o serie de curente în gîndirea filozofică burgheză, ca : neokantianismul, pozitivismul etc. Tendinţa de a se reîntoarce la Kant sau de a împăca marxismul cu kantianismul a caracterizat întotdeauna pe revizionişti.

Datorită inconsecvenţei şi caracterului ei contradictoriu, filozofia lui Kant a fost criticată atît „de la dreapta" (de idealiştii subiectivişti mult mai inconsecvenţi), cît şi „de la stînga" (de Feuerbach, Cernîşevski şi de reprezentanţii materialismului dialectic) (vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 18, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 198—209, 377—380).

Principalele opere ale lui Kant sînt : „Allgemeine Naturgeschichte und Theorie des Himmels..." („Istoria naturală generală şi teoria cerului") (1755), „Kritik der reinen Vernunft" („Critica raţiunii pure") (1781), „Kritik der praktischen Vernuft" („Critica raţiunii practice") (1788), „Kritik der Urteilskraft" („Critica puterii de judecată") (1790) şi altele. — *124*.

Kasso, L. A. (1865—1914) — mare moşier, profesor de drept civil la Universitatea din Harkov, iar apoi la Universitatea din Moscova.

www.dacoromanica.ro

Din 1910 pînă în 1914 a fost ministru al Instrucțiunii Publice. A promovat o politică ultrareacționară în învățămîntul de toate gradele. A persecutat cu cruzime studențimea revoluționară și pe profesorii progresiști. — *134, 135.*

Katkov, M. N. (1818—1887) — moșier, publicist reacționar. Și-a început activitatea politică ca adept al liberalismului moderat al nobililor ; la începutul deceniului al 7-lea al secolului trecut s-a înrolat în tabăra reacțiunii. În 1863—1887 a fost redactor-editor al ziarului „Moskovskie Vedomosti", care a devenit purtătorul de cuvînt al reacțiunii monarhiste. Katkov spunea singur despre el că este „un credincios cîine de pază al absolutismului". Numele lui a devenit simbolul celei mai deșănțate reacțiuni monarhiste. — *60, 277.*

Kaufman, A. A. (1864—1919) — economist și statistician burghez rus, publicist ; unul dintre organizatorii și liderii partidului cadet. Din 1887 pînă în 1906 a lucrat în cadrul Ministerului Agriculturii și Domeniilor Statului. A participat la elaborarea proiectului de reformă agrară al cadeților. A colaborat la ziarul „Russkie Vedomosti". După Revoluția Socialistă din Octombrie a lucrat în instituțiile centrale de statistică. — *163.*

Kautsky, Karl (1854—1938) — unul dintre liderii social-democrației germane și ai Internaționalei a II-a ; la început a fost marxist, dar mai tîrziu a devenit renegat al marxismului, ideolog al centrismului (kautskismului), una dintre cele mai dăunătoare variante ale oportunismului. A fost redactor al revistei „Die Neue Zeit", publicație teoretică a social-democrației germane.

A intrat în mișcarea socialistă în 1874. Concepțiile sale din acea vreme reprezentau un amestec de lassalleanism, neomalthusianism și anarhism. În 1881 a făcut cunoștință cu K. Marx și F. Engels și, sub influența lor, a trecut la marxism, dar încă din acea perioadă a manifestat șovăieli și oscilări spre oportunism, lucru pentru care K. Marx și F. Engels l-au criticat cu asprime. În ultimele două decenii ale secolului trecut a scris o serie de lucrări în legătură cu unele probleme ale teoriei marxiste : „Doctrina economică a lui Karl Marx", „Problema agrară" etc., care, cu toate greșelile pe care le conțin, au jucat un rol pozitiv în propagarea marxismului. Mai tîrziu, cînd mișcarea revoluționară a luat o mare amploare, Kautsky a trecut pe pozițiile oportunismului. În timpul primului război mondial, Kautsky s-a situat pe pozițiile social-șovinismului, pe care îl camufla sub paravanul unei frazeologii internaționaliste. El a emis teoria ultraimperialismului. După Revoluția Socialistă din Octombrie, Kautsky a luat în mod fățiș atitudine împotriva revoluției proletare și a dictaturii proletariatului, împotriva Puterii sovietice.

În „Falimentul Internaționalei a II-a", „Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului", „Statul și revoluția", „Revoluția proletară și renegatul Kautsky" și într-o serie de alte lucrări ale sale, V. I. Lenin a supus kautskismul unei critici nimicitoare. — *222, 338, 375, 479, 480.*

www.dacoromanica.ro

Keir-Hardie — vezi Hardie, James Keir.

Kliujev, I. S. (n. 1856) — proprietar de imobile, octombrist. A fost inspector al şcolilor primare din oraşul şi din judeţul Samara, consilier al zemstvei judeţene şi guberniale şi al Dumei orăşeneşti Samara. Deputat în Duma a II-a de stat din partea oraşului Samara, iar în Duma a III-a şi a IV-a de stat — din partea guberniei Samara. — *138—141.*

Kogan, O. A. — vezi Ermanski, O. A.

Kokovţov, V. N. (1853—1943) — unul dintre oamenii politici de seamă ai Rusiei ţariste. Din 1904 pînă în 1914 (cu o întrerupere de scurtă durată) a fost ministru de finanţe, iar din 1911, după asasinarea lui Stolîpin, a deţinut în acelaşi timp şi postul de preşedinte al Consiliului de Miniştri. În timpul primului război mondial a fost un mare om de afaceri bancare, iar după Revoluţia Socialistă din Octombrie — emigrant alb. — *134, 135, 184, 185.*

Kolb, Wilhelm (1870—1918) — social-democrat german, oportunist şi revizionist făţiş, redactor al ziarului „Volksfreund". În timpul primului război mondial s-a manifestat ca social-şovinist. — *439.*

Kolţov, D. (Ghinsburg, B. A., L. C., Sedov, L.) (1863—1920) — social-democrat, după Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a devenit menşevic activ şi a colaborat la o serie de publicaţii menşevice. În perioada primei revoluţii ruse a activat în cadrul mişcării sindicale din Petersburg ; din 1908 a lucrat la Baku. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar s-a situat pe poziţiile lichidatorismului. În timpul primului război mondial a fost social-şovinist ; după revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost comisar pentru problemele muncii în Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petersburg. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. În 1918—1919 a lucrat în sectorul cooperatist. — *80—81, 86, 90, 126, 219, 344.*

Komarov, A. I. — funcţionar la administraţia forestieră, a lucrat mulţi ani în Siberia în calitate de revizor forestier şi de funcţionar silvic. În 1908—1910 a publicat în ziarul burghezo-liberal „Novaia Rusi" o serie de articole, în care a criticat sistemul de organizare a colonizărilor. După ce a ieşit la pensie, în 1913 a reunit aceste articole într-un volum, pe care l-a intitulat „Adevărul despre colonizări". — *110—115, 284—286.*

Konovalov, A. I. (n. 1875) — mare fabricant şi moşier, unul dintre liderii partidului burghez al progresiştilor. Deputat în Duma a IV-a de stat din partea guberniei Kostroma. În 1915—1916 a fost vicepreşedinte al Comitetului Central industrial-militar. În 1917 — ministru al comerţului şi industriei în primele două guverne provizorii şi locţiitorul lui Kerenski în ultimul din aceste guverne. După

www.dacoromanica.ro

Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie — emigrant alb. — *170—171, 172.*

Konovalov, I. A. (1883—1911) — începînd din 1900 a luat parte la mişcarea revoluţionară. În ultimii ani ai vieţii sale a devenit provocator, fapt care a ieşit la iveală abia după revoluţia din februarie 1917. — *287, 289.*

Kosinski, V. A. (n. 1866) — specialist în economia agrară de orientare narodnică. În 1904—1909 a fost profesor la Universitatea „Novorossiisk" din Odesa, apoi la Institutul politehnic din Kiev. Autor al lucrării „Contribuţii la problema agrară", vol. I („Gospodăria ţărănească şi cea moşierească") şi vol. II („Tendinţele fundamentale de mobilizare a proprietăţii funciare şi factorii lor social-economici"). În 1918 a fost ministru adjunct al muncii în guvernul contrarevoluţionar al atamanului Skoropadski, apoi a emigrat. — *464—465.*

Kosovski, V. (Levinson, M. I.) (1870—1941) — unul dintre liderii Bundului. La sfîrşitul ultimului deceniu al secolului trecut a participat la cercurile social-democrate din Vilno, în 1897 a luat parte la Congresul constitutiv al Bundului, a fost ales în C.C. şi numit redactor-şef al organului central al Bundului, ziarul „Die Arbeiterstimme". La Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a fost delegat din partea Comitetului din străinătate al Bundului, antiiskrist; după congres — menşevic. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a colaborat la organele de presă ale menşevicilor-lichidatori: revista „Naşa Zarea" şi ziarul „Luci". În perioada primului război mondial s-a situat pe poziţii germanofile. Faţă de Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă; după revoluţie a emigrat şi a activat în organizaţiile Bundului din Polonia. În 1939 a plecat în S.U.A. — *90, 126, 130, 239—241, 340.*

Kozminîh-Lanin, I. M. (n. 1874) — inginer mecanic. În 1913 a fost inspector de fabrici în gubernia Moscova, iar din 1914 profesor la o serie de şcoli superioare din Moscova. Este autorul unor lucrări de statistică a muncii în întreprinderile din gubernia Moscova. — *457, 460.*

Krivoşein, A. V. (1858—1923) — înalt demnitar ţarist. Din 1905 — administrator general adjunct, iar apoi administrator general al organizării teritoriului şi al agriculturii; a promovat activ politica agrară a lui Stolîpin. A fost membru al Consiliului de Miniştri şi al Consiliului de Stat, ministru adjunct la finanţe. După Revoluţia din Octombrie a fost unul dintre conducătorii aşa-numitului „centru de dreapta" — organizaţie contrarevoluţionară a marii burghezii şi a moşierimii. În 1920 a fost şeful guvernului albgardist din Crimeea. După zdrobirea armatei lui Vranghel, a fugit în străinătate. — *111, 284.*

www.dacoromanica.ro

Krupenski, P. N. (n. 1863) — deputat în Dumele a II-a, a III-a și a IV-a de stat din partea guberniei Basarabia, mare proprietar funciar. În Duma a IV-a a fost liderul fracțiunii de centru ; a rostit discursuri pogromiste împotriva partidelor de stînga. Din 1910 pînă în 1917 a fost șambelan al curții. După Revoluția Socialistă din Octombrie a sprijinit intervenția militară străină în sudul Rusiei. — *40.*

Krupp — familie de mari industriași, care se află în fruntea concernului metalurgic al industriei de război din Germania — unul din principalele arsenale ale imperialismului german. Concernul s-a dezvoltat dintr-o mică firmă, fondată în 1811 de către Friedrich Krupp (1787—1826). Conducătorii concernului au luat parte activă la pregătirea primului și a celui de-al doilea război mondial, de pe urma cărora au obținut profituri uriașe. Potrivit hotărîrilor adoptate la Conferințele de la Ialta și de la Potsdam (1945), uzinele de armament ale concernului trebuiau să fie lichidate. În Germania occidentală, aceste hotărîri n-au fost aduse la îndeplinire, și uzinele familiei Krupp continuă să fabrice armament pentru Bundeswehr. — *65.*

Kugelmann, Ludwig (1830—1902) — social-democrat german, prieten al lui Marx, participant la revoluția de la 1848—1849 din Germania ; membru al Internaționalei I. Kugelmann a fost delegat la Congresele de la Lausanne (1867) și de la Haga (1872) ale Internaționalei și a contribuit la editarea și răspîndirea „Capitalului" lui Marx. Din 1862 pînă în 1874 a fost în corespondență cu K. Marx, pe care îl informa asupra stării de lucruri din Germania. Scrisorile lui Marx către Kugelmann au fost tipărite pentru prima oară în 1902, în revista „Die Neue Zeit" ; în 1907 au apărut în traducere rusă, fiind prefațate de V. I. Lenin. — *123.*

Kuskova, E. D. (1869—1958) — publicistă rusă, militantă burgheză pe tărîm social. În ultimii ani ai secolului trecut, pe cînd se afla în străinătate, s-a apropiat de grupul „Eliberarea muncii" ; curînd însă, sub influența bernsteinismului, a pornit pe calea revizuirii marxismului. Documentul cunoscut sub denumirea de „Credo", scris de Kuskova în spiritul bernsteinismului, a exprimat cît se poate de pregnant esența oportunistă a „economismului" și a stîrnit un protest energic din partea unui grup de marxiști ruși, în frunte cu V. I. Lenin (vezi Opere complete, vol. 4, Editura politică, 1961, ediția a doua, pag. 157—170). În ajunul revoluției din 1905—1907, Kuskova a intrat în organizația liberală „Uniunea eliberării". În 1906 a scos împreună cu S. N. Prokopovici revista semicadetă „Bez Zaglaviia" și a colaborat activ la „Tovarișci", ziarul cadeților de stînga. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice. În 1922 a fost expulzată din Rusia Sovietică ; în străinătate a devenit o militantă activă a emigrației albgardiste. — *91.*

www.dacoromanica.ro

L

L. M. — *vezi* Martov, L.

L. S. — *vezi* Kolţov, D.

Lande, A. S. — *vezi* Izgoev, A. S.

Larin, I. (Lurie, M. A.) (1882—1932) — social-democrat, în anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost unul dintre liderii lichidatorilor. Larin a luat parte la Blocul antipartinic din august, creat de Troţki în 1912. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a condus grupul menşevicilor internaţionalişti care editau revista „Internaţional". În august 1917 a fost primit în partidul bolşevic. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat în aparatul de stat şi în domeniul economic. — *90, 344.*

Larkin, James (1878—1947) — militant al mişcării muncitoreşti irlandeze, unul dintre liderii trade-unionurilor. În 1909 a fost unul dintre fondatorii Sindicatului muncitorilor din transporturi şi al muncitorilor necalificaţi din Irlanda. A condus greva muncitorilor portuari din 1911 şi greva generală de la Dublin din 1913. Între 1914 şi 1923 a locuit în S.U.A., unde a avut de suferit persecuţii pentru participarea la mişcarea muncitorească. Reîntors în Irlanda, a organizat Uniunea muncitorilor din Irlanda, organizaţie de stînga, care a fost afiliată un timp la Internaţionala sindicală. În 1924 devine membru al Partidului Comunist al Marii Britanii. Ulterior a ieşit din mişcarea comunistă, păşind pe calea colaborării cu laburiştii şi cu naţionaliştii burghezi irlandezi. — *431, 432.*

Larkin, Michael (1834—1867) — militant de vază al mişcării de eliberare naţională din Irlanda ; a făcut parte din Societatea fenienilor, care pregăteau o insurecţie armată împotriva dominaţiei engleze. Arestat în momentul în care încerca să elibereze de sub escortă pe doi lideri ai fenienilor care erau trimişi la închisoare, a fost executat la Manchester. — *432.*

Lassalle, Ferdinand (1825—1864) — socialist mic-burghez german, întemeietorul lassalleanismului, o varietate a oportunismului în mişcarea muncitorească germană. Lassalle a fost unul dintre fondatorii Uniunii generale a muncitorilor germani (1863). Crearea acestei uniuni a avut o însemnătate reală pentru mişcarea muncitorească, dar Lassalle, ales preşedinte al ei, a orientat-o pe o cale oportunistă. Lassalleenii socoteau că prin agitaţia legală pentru dreptul de vot universal, prin crearea de asociaţii de producţie subvenţionate de statul iuncherilor se va ajunge la crearea unui „stat popular liber". Lassalle a sprijinit politica de unificare „de sus" a Germaniei sub hegemonia Prusiei reacţionare. Politica oportunistă a lassalleenilor a constituit o piedică în calea activităţii Internaţionalei I şi a creării unui partid cu adevărat muncitoresc în Germania, a întîrziat formarea conştiinţei de clasă a muncitorilor. Concepţiile teoretice şi

www.dacoromanica.ro

politice ale lassalleenilor au fost aspru criticate de către clasicii marxism-leninismului (vezi K. Marx. „Critica programului de la Gotha" ; V. I. Lenin. „Statul şi revoluţia" şi alte lucrări). — *387*, *388*.

Law, Andrew Bonard (1858—1923) — om politic reacţionar englez, unul dintre liderii conservatorilor. A luptat împotriva proiectului de lege cu privire la home rule (autonomia Irlandei). În 1915—1916 a fost ministru al coloniilor, în 1916—1918 — ministru de finanţe, iar în 1922—1923 — prim-ministru. Unul dintre inspiratorii politicii antisovietice a imperialismului englez. — *432*.

Leadov (Mandelştam), M. N. (1872—1947) — revoluţionar de profesie. În 1893 a participat la crearea Uniunii muncitorilor din Moscova, prima organizaţie social-democrată din Moscova. În 1895 a fost arestat, iar în 1897 — deportat la Verhoiansk pe termen de 5 ani. După întoarcerea din deportare a activat la Saratov. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a fost agent al C.C., a dus o luptă activă împotriva menşevicilor în Rusia şi în străinătate şi a participat ca delegat al bolşevicilor la Congresul de la Amsterdam al Internaţionalei a II-a. A luat parte activă la revoluţia din 1905—1907, a fost membru al Comitetului de partid din Moscova. În anii reacţiunii s-a alăturat otzoviştilor ; a aderat la grupul fracţionist „Vpered" şi a fost unul dintre lectorii şcolii fracţioniste de la Capri (în 1911 s-a retras din grupul „Vpered").

După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost vicepreşedinte al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Baku ; s-a situat pe poziţii menşevice. În 1920 a fost reprimit în rîndurile P.C. (b) din Rusia, a lucrat în sectorul economic la Moscova, în Consiliul economic superior, iar apoi la Comisariatul poporului pentru învăţămînt ; în 1923 a fost numit rector al Universităţii comuniste „I. M. Sverdlov". Autor al unei serii de lucrări în domeniul istoriei partidului. — *262*.

Lenin, V. I. (Ulianov, V. I., Ilin, V. Un cititor) (1870—1924) — date biografice. — *13*, *58*, *61—62*, *76*, *79*, *83*, *86*, *101*, *163*, *181—188*, *251—254*, *261—263*, *296—297*, *330*, *471*.

Levinson, M. I. — vezi Kosovski, V.

Leviţki, V. (Ţederbaum, V. O., G. R.) (n. 1883) — social-democrat, menşevic. În perioada reacţiunii şi a noului avînt revoluţionar a fost unul dintre liderii lichidatorismului ; a făcut parte din redacţia revistei „Naşa Zarea", a colaborat la „Golos Soţial-Demokrata", „Vozrojdenie" şi la alte publicaţii periodice menşevice lichidatoriste. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii şoviniste. A avut o atitudine ostilă faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie şi a luptat activ împotriva Puterii sovietice ; în 1920 a fost implicat în procesul organizaţiei contrarevoluţionare „Centrul tactic". Mai tîrziu s-a ocupat de publicistică. — *80*, *441*, *443*, *444*.

www.dacoromanica.ro

Licikus, L. G. (1858—1926) — medic, a fost directorul maternității Mariinskaia din Petersburg. Din 1923 profesor la Institutul de medicină din Leningrad. — *272.*

Liebknecht, Wilhelm (1826—1900) — militant de seamă al mișcării muncitorești germane și internaționale, unul dintre întemeietorii și conducătorii Partidului social-democrat din Germania. Din 1875 și pînă la sfîrșitul vieții sale, Liebknecht a fost membru al Comitetului Central al Partidului social-democrat din Germania și redactor responsabil al ziarului „Vorwärts", organul central al acestui partid. Din 1867 pînă în 1870 a fost deputat în Reichstagul Confederației Germaniei de nord, iar începînd din 1874 a fost ales în repetate rînduri deputat în Reichstagul german ; a folosit cu pricepere tribuna parlamentară pentru a demasca politica internă și externă reacționară a iuncherimii prusace. Pentru activitatea sa revoluționară a fost condamnat în repetate rînduri la închisoare. A participat la activitatea Internaționalei I și la organizarea Internaționalei a II-a. Marx și Engels îl prețuiau pe Liebknecht, dar în același timp îl criticau pentru poziția lui împăciuitoristă față de elementele oportuniste, ajutîndu-l să se situeze pe o poziție justă. — *238, 388, 389, 390—391.*

Litovțev, S. — *vezi* Polcakov, S. L.

Liuț, L. G. (n. 1880) — moșier, octombrist, a fost substitut de procuror la Tribunalul regional din Simferopol. Deputat în Dumele a II-a, a III-a și a IV-a de stat din partea guberniei Kerson. În Duma a IV-a a fost vicepreședinte al comisiei pentru interpelări etc. — *63.*

Lloyd-George, David (1863—1945) — om de stat și diplomat englez, liderul partidului liberal. Din 1890 a fost membru al parlamentului. În 1905—1908 — ministru al comerțului, iar în 1908—1915 — ministru de finanțe. A jucat un rol important în stabilirea liniei politice a guvernului Angliei, de pregătire a primului război mondial. A luptat împotriva mișcării revoluționare a proletariatului ; prin lingușeli, minciuni și făgăduieli făcute muncitorilor a încercat să împiedice sau măcar să întîrzie crearea unui partid revoluționar al clasei muncitoare. V. I. Lenin scria că „Lloyd George slujește burghezia în mod admirabil și o slujește tocmai *printre* muncitori, promovează influența ei *tocmai* în rîndurile proletariatului, acolo unde este cel mai necesar și cel mai greu să-ți subordonezi moraliceşte masele" (Opere, vol. 23, E.S.P.L.P. 1957, pag. 111—112). În anii 1916—1922, în calitate de prim-ministru, s-a străduit să consolideze pozițiile imperialismului englez în Orientul Apropiat și Mijlociu, precum și în Balcani. A reprimat cu cruzime mișcarea de eliberare națională din colonii și din țările dependente. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre inspiratorii și organizatorii intervenției armate și ai blocadei împotriva Statului sovietic. În 1922, după o serie de eșecuri politice, și-a dat demisia, continuînd să aibă însă o anumită influență politică pînă la sfîrșitul vieții. — *439.*

www.dacoromanica.ro

Londonderry, Charles Stuart (1852—1915) — om politic reacționar englez, conservator, marchiz. Vicerege al Irlandei în 1886—1889; în 1902—1905 a fost ministru al învățămîntului. În Camera lorzilor a condus gruparea adversarilor proiectului de lege cu privire la home rule. — *432.*

Lunacearski, A. V. (1875—1933) — revoluționar de profesie, eminent om de stat sovietic. A intrat în mișcarea revoluționara la începutul ultimului deceniu al secolului trecut. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a devenit bolșevic. A făcut parte din redacțiile ziarelor bolșevice „Vpered", „Proletarii" și „Novaia Jizn". În anii reacțiunii s-a îndepărtat de marxism, a făcut parte din grupul antipartinic „Vpered" și a propagat ideea îmbinării marxismului cu religia. În timpul primului război mondial, Lunacearski s-a situat pe poziții internaționaliste. La începutul anului 1917 a aderat la grupul interraioniștilor, împreună cu care a fost primit în partid la Congresul al VI-lea al P.M.S.D.R. (b). După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost, pînă în 1929, comisar al poporului pentru învățămîntul public, iar apoi președinte al Comitetului științific de pe lîngă C.E.C. al U.R.S.S. În 1930 a devenit academician. În august 1933 a fost numit reprezentant plenipotențiar al U.R.S.S. în Spania. A scris o serie de lucrări în probleme de artă și literatură. — *262.*

Lurie, M. A. — *vezi* Larin, I.

Luxemburg, Rosa (1871—1919) — militantă de seamă a mișcării muncitorești internaționale, unul dintre liderii aripii stîngi a Internaționalei a II-a. În mișcarea revoluționară a început să activeze în ultimii ani ai deceniului al 9-lea al secolului trecut. A fost unul dintre întemeietorii și conducătorii Partidului social-democrat din Polonia; a luptat împotriva naționalismului din rîndurile mișcării muncitorești poloneze. Începînd din 1897 a participat în mod activ la mișcarea social-democrată germană. A combătut bernsteinismul și millerandismul. A luat parte la prima revoluție rusă (la Varșovia); în 1907 a participat la Congresul al V-lea (de la Londra) al P.M.S.D.R., unde i-a sprijinit pe bolșevici. Totuși, în anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar, Rosa Luxemburg a avut o atitudine împăciuitoristă față de lichidatori, iar în 1912 a condamnat așa-numita opoziție „rozlamovistă" din social-democrația poloneză, curentul cel mai apropiat de bolșevici.

De la începutul primului război mondial Rosa Luxemburg s-a situat pe o poziție internaționalistă. A fost unul dintre inițiatorii creării grupului „Internațional", care ulterior și-a luat denumirea de „Spartacus", iar mai tîrziu de „Uniunea Spartacus". După revoluția din noiembrie 1918 din Germania a participat la congresul de constituire a Partidului Comunist din Germania, congres la care a avut un rol conducător. În ianuarie 1918 a fost arestată și asasinată din ordinul guvernului Scheidemann. Lenin, care o aprecia în mod deosebit pe R. Luxemburg, a criticat-o în repetate rînduri pentru greșelile ei, ajutînd-o astfel să adopte o poziție justă. — *375.*

www.dacoromanica.ro

Lvov, N. N. (1867—1944) — moşier ; V. I. Lenin l-a calificat drept „mic nobil contrarevoluţionar". În 1906 a fost membru al C.C. al partidului cadet, iar mai tîrziu unul dintre fondatorii „Partidului înnoirii paşnice". Deputat în Dumele I, a II-a şi a III-a de stat din partea guberniei Saratov. În Dumele a III-a şi a IV-a a fost liderul „progresiştilor". În 1913 a fost vicepreşedinte al Dumei. În 1917 a fost unul dintre conducătorii Uniunii moşierilor. După Revoluţia Socialistă din Octombrie — emigrant alb. — *331.*

M

MacDonald, James Ramsay (1866—1937) — om politic englez, unul dintre întemeietorii şi liderii Partidului muncitoresc independent şi ai partidului laburist. A promovat o politică ultraoportunistă, a propagat teoria reacţionară a colaborării între clase şi a integrării treptate a capitalismului în socialism. La începutul primului război mondial s-a situat pe poziţii pacifiste, iar apoi a păşit pe calea sprijinirii făţişe a burgheziei imperialiste. În 1918—1920 a încercat să împiedice lupta muncitorilor englezi care se ridicaseră împotriva intervenţiei antisovietice ; a dus o politică de scindare a clasei muncitoare. În 1924 şi în 1929—1931 a deţinut postul de prim-ministru. Guvernul laburist MacDonald a reprimat mişcarea de eliberare naţională din coloniile engleze şi a promovat o politică antimuncitorească. În 1931—1935, MacDonald s-a aflat în fruntea aşa-numitului „guvern naţional", a cărui politică o stabileau conservatorii. — *364, 365, 366.*

Maevski, E. (Gutovski, V. A.) (1875—1918) — social-democrat, menşevic. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost lichidator, a colaborat la revista „Naşa Zarea", la ziarul „Luci" şi la alte organe ale menşevicilor-lichidatori. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii defensiste. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice. — *86, 126.*

Maklakov, N. A. (1871—1918) — moşier, ultrareacţionar. În 1900—1909 a lucrat la Ministerul de Finanţe, în 1913—1915 la Ministerul Afacerilor Interne. În 1915 a devenit membru al Consiliului de Stat. — *135, 395, 398.*

Maklakov, V. A. (n. 1870) — cadet de dreapta, moşier, a profesat avocatura, pledînd în numeroase procese politice. Deputat în Dumele a II-a, a III-a şi a IV-a de stat din partea Moscovei. Membru în C.C. al partidului cadet. După revoluţia burgheză-democratică din februarie 1917 a fost ambasadorul Guvernului provizoriu la Paris, apoi emigrant alb. — *264, 265, 266.*

Malinovski, A. A. — *vezi* Bogdanov, A.

Malinovski, R. V. (1876—1918) — provocator, agent secret al ohranei din Moscova. În 1906 a aderat în scopuri meschine la

www.dacoromanica.ro

mişcarea muncitorească ; a fost membru al unui comitet muncitoresc şi secretar al conducerii sindicatului metalurgiştilor. Începînd din 1907 a furnizat de bunăvoie informaţii poliţiei, iar în 1910 a devenit agent secret al ohranei ţariste. În 1912, la Conferinţa de la Praga a P.M.S.D.R., a fost ales membru al C.C. ; în acelaşi an, folosindu-se de serviciile ohranei, care a înlăturat pe aceia care-i stăteau în cale, a fost ales deputat în Duma a IV-a de stat din partea curiei muncitoreşti a guberniei Moscova. În 1914, la indicaţia Ministerului de Interne, şi-a depus mandatul de deputat în Duma de stat şi s-a ascuns în străinătate. În 1918 s-a întors în Rusia Sovietică, a fost deferit justiţiei şi împuşcat în baza unei sentinţe a Tribunalului suprem al C.E.C. din Rusia. — *8*.

Mandelştam, M. N. — *vezi* Leadov, M. N.

Markov, N. E. (Markov II) (n. 1866) — mare moşier, politician reacţionar din Rusia ţaristă, una dintre căpeteniile organizaţiilor ultrareacţionare-pogromiste „Uniunea poporului rus" şi „Oastea arhanghelului Mihail". Deputat în Dumele a III-a şi a IV-a de stat din partea guberniei Kursk. În Dumă a fost unul din liderii aripii de dreapta. După Revoluţia Socialistă din Octombrie — emigrant alb. — *33—34, 184, 194, 318, 347, 404*.

Martînov, A. (Piker, A. S.) (1865—1935) — unul dintre liderii „economiştilor", menşevic de seamă ; mai tîrziu membru al partidului comunist. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost lichidator, a făcut parte din redacţia ziarului „Golos Soţial-Demokrata", organul de presă al lichidatorilor. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste, iar după revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a devenit menşevic-internaţionalist. După Revoluţia Socialistă din Octombrie s-a îndepărtat de menşevism. În 1923, la Congresul al XII-lea al P.C. (b) din Rusia, a fost primit în partid ; a lucrat la Institutul „K. Marx şi F. Engels" ; începînd din 1924 a făcut parte din redacţia revistei „Internaţionala Comunistă". — *79*.

Martov, L. (Ţederbaum, I. O., Egorov, A.) (1873—1923) — unul dintre liderii menşevismului. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar s-a situat pe poziţii lichidatoriste, a fost redactor responsabil al ziarului „Golos Soţial-Demokrata", a luat parte la Conferinţa antipartinică din august (1912). În perioada primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a condus grupul menşevicilor internaţionalişti. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luat atitudine împotriva Puterii sovietice. În 1920 a emigrat în Germania ; a editat la Berlin revista menşevică contrarevoluţionară „Soţialisticeskii Vestnik". — *80, 156, 296—297, 344, 375—376*.

Marx, Karl (1818—1883) — întemeietorul comunismului ştiinţific, gînditor genial, conducător şi învăţător al proletariatului internaţional (vezi articolul lui V. I. Lenin „Karl Marx (Scurtă schiţă bio-

www.dacoromanica.ro

grafică şi expunere a marxismului)" în Opere, vol. 21, Editura politică, 1959, pag. 29—77). — *1, 3, 32, 41—49, 123—124, 126, 253, 256, 275, 363, 368, 388, 390, 442.*

Maslov, P. P. (1867—1946) — economist, social-democrat, autor al unei serii de lucrări în problema agrară, în care a încercat să revizuiască marxismul. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la menşevici, a elaborat programul lor de municipalizare a pămîntului. În anii reacţiunii şi ai noului avînt s-a situat pe poziţii lichidatoriste, iar în perioada primului război mondial s-a manifestat ca social-şovinist. După Revoluţia Socialistă din Octombrie s-a retras din viaţa politică şi a desfăşurat o activitate pedagogică şi ştiinţifică. În 1929 a fost ales membru activ al Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S. — *126.*

Massé, Louis Frank Alfred Pierre (n. 1870) — om politic burghez francez, radical-socialist. A fost ministru al comerţului, vicepreşedinte al Camerei deputaţilor. — *246.*

Medem, (Grinberg), V. D. (1879—1923) — unul dintre liderii Bundului. În 1906 a fost ales membru în C.C. al Bundului, a participat la lucrările Congresului al V-lea (de la Londra) al P.M.S.D.R., sprijinindu-i pe menşevici. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a condus organizaţiile bundiste din Polonia. În 1921 a plecat în S.U.A., unde a publicat, în coloanele ziarului socialist evreiesc de dreapta „Vorwärds", articole calomnioase împotriva Rusiei Sovietice. — *126, 130, 240, 241, 478.*

Menjinski, V. R. (Stepinski) (1874—1934) — bolşevic, ulterior militant de seamă al Statului sovietic. A intrat în P.M.S.D.R. în 1902 ; a dus muncă de partid la Iaroslavl şi Petersburg. În timpul primei revoluţii ruse a desfăşurat o intensă activitate revoluţionară în armată, a fost unul din redactorii ziarului bolşevic „Kazarma". În 1906 a fost arestat şi întemniţat. În 1907 a fugit în străinătate, a aderat la grupul antipartinic „Vpered" (pe care l-a părăsit în 1911). Întors în iulie 1917 în Rusia, a lucrat în cadrul organizaţiei militare a bolşevicilor ; a participat activ la pregătirea şi desfăşurarea insurecţiei armate din octombrie la Petrograd. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost comisar al poporului la finanţe, consul general al R.S.F.S.R. la Berlin. Începînd din 1919 a lucrat în cadrul C.E.C. din Rusia. În 1923—1926 a fost vicepreşedinte, iar din 1926 — preşedintele O.G.P.U. din U.R.S.S. La Congresele al XV-lea şi al XVI-lea ale partidului a fost ales membru al Comitetului Central. — *262.*

Menşikov, M. O. (1859—1919) — publicist reacţionar, colaborator al ziarului ultrareacţionar „Novoe Vremea". V. I. Lenin a scris despre Menşikov că este un „credincios cîine de pază al sutelor negre ţariste" (Opere complete, vol. 20, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 148). După Revoluţia Socialistă din Octombrie, Menşikov a dus o luptă activă împotriva Puterii sovietice. În 1919 a fost împuşcat pentru activitate contrarevoluţionară. — *148—149, 150.*

www.dacoromanica.ro

Migulin, P. P. (n. 1870) — economist — profesor, din 1907 consilier la Direcţia generală a agriculturii şi a organizării teritoriului. Între 1913—1917 a fost redactor-editor al revistei „Novîi Ekonomist", care reflecta interesele marii burghezii industriale şi comerciale. Începînd din 1914 — consilier la Ministerul de Finanţe. — *257.*

Miliukov, P. N. (1859—1943) — lider al partidului cadet, ideolog de seamă al burgheziei imperialiste ruse, istoric şi publicist. Începînd din 1902 a colaborat activ la revista liberală „Osvobojdenie", care apărea în străinătate. În octombrie 1905 a fost unul dintre întemeietorii partidului cadet, apoi preşedinte al Comitetului Central al acestui partid şi redactor al ziarului „Reci", organul central al cadeţilor. A fost deputat în Dumele a III-a şi a IV-a de stat. În 1917 a fost ministru de externe în primul Guvern provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a devenit unul dintre organizatorii intervenţiei militare străine împotriva Rusiei Sovietice ; militant activ al emigraţiei albe. — *12—13, 14—15, 16—17, 40, 60, 90, 171, 216, 394.*

Miliutin, N. A. (1818—1872) — om de stat al Rusiei ţariste, conte. Din 1859 ministru-adjunct la Ministerul Afacerilor Interne. Sub conducerea sa a fost elaborat Regulamentul de la 19 februarie 1861. Considera că ţarismul poate fi consolidat prin introducerea unor reforme liberale moderate ; a avut o atitudine ostilă faţă de mişcarea revoluţionară şi a participat în mod activ la lupta împotriva mişcării de eliberare naţională din Polonia din 1863. A scris o serie de lucrări de statistică şi economie. — *16—17.*

Moghileanski, M. M. (1873—1942) — avocat, publicist. În 1906 a intrat în partidul cadet ; a colaborat la organul central al acestui partid, ziarul „Reci", şi la alte publicaţii periodice ruse şi ucrainene. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a ieşit din partidul cadet. În deceniul al 4-lea a lucrat în cadrul Academiei de ştiinţe a R.S.S.U. — *358—359.*

Morgan — familie de bancheri miliardari, care reprezintă unul dintre cele mai puternice grupuri ale oligarhiei financiare din S.U.A. Banca Morgan a fost înfiinţată de Junius Spencer Morgan (1813—1890). În sfera de influenţă a grupului Morgan se află o serie de mari bănci, societăţi de asigurare şi de căi ferate, întreprinderi metalurgice, uzine de avioane, întreprinderi ale industriei electrotehnice etc. Familia Morgan joacă un rol important în stabilirea politicii interne şi externe a S.U.A. — *100.*

Morley, John (1838—1923) — om politic şi publicist burghez englez. În 1883 a fost ales deputat în parlament. Din 1905 pînă în 1910 a ocupat postul de secretar de stat pentru problemele Indiei, ducînd o politică de reprimare a mişcării de eliberare naţională. Mai tîrziu — prim-ministru. În 1914 a demisionat. — *96.*

Morozovii — mari fabricanţi de textile din Rusia. În 1913—1914, întreprinderile Morozovilor, unite în patru companii, aveau

www.dacoromanica.ro

54 000 de muncitori. În timpul primului război mondial, Morozovii au jucat un rol marcant în comitetele industrial-militare. — *100.*

Most, Johann Joseph (1846—1906) — social-democrat german, apoi anarhist. În 1874 și 1878 a fost ales deputat în Reichstag. După publicarea în 1878 a legii excepționale împotriva socialiștilor, Most a emigrat la Londra, unde a editat ziarul anarhist „Freiheit". În 1882, Most a emigrat în S.U.A., unde a continuat să scoată ziarul „Freiheit". În anii care au urmat s-a retras din mișcarea muncitorească. — *390.*

Muranov, M. K. (1873—1959) — bolșevic, de profesiune muncitor lăcătuș. Membru al P.M.S.D.R. din 1904, a dus muncă de partid la Harkov. Deputat în Duma a IV-a de stat din partea muncitorilor din gubernia Harkov, a făcut parte din fracțiunea bolșevică din Dumă; paralel cu activitatea în Dumă, a desfășurat o intensă activitate revoluționară în afara Dumei, a colaborat la ziarul bolșevic „Pravda". Arestat în noiembrie 1914 împreună cu ceilalți deputați bolșevici, a fost deportat în 1915 în ținutul Turuhan. În 1917—1923 a lucrat în cadrul aparatului C.C. al P.C. (b); la Congresele al VI-lea, al VIII-lea și al IX-lea ale partidului a fost ales în Comitetul Central. Din 1922 pînă în 1934 a fost membru al Comisiei Centrale de Control de pe lîngă P.C. (b) al U.R.S.S. — *8, 92, 93.*

Murphy, William Martin (1844—1921) — mare capitalist irlandez, naționalist. A fost editorul ziarului naționalist irlandez „Irish Independent". — *431, 432, 433.*

N

Nobel — familie de întreprinzători suedezi. L. E. Nobel (1831—1888) a fost fondatorul uneia dintre cele mai mari firme petroliere din Rusia „Societatea fraților Nobel", care a deținut pînă la Revoluția Socialistă din Octombrie mari exploatări petrolifere la Baku. Fratele său mai mic, Alfred Nobel (1833—1896, născut în Rusia), obținînd în 1867 brevetul de invenție pentru prepararea dinamitei, a înființat ulterior în Franța, în Germania, în Anglia și în alte țări întreprinderi pentru fabricarea de substanțe explozive din nitroglicerină. — *34, 270.*

Nolan, James (mort în 1913) — muncitor irlandez, membru al Sindicatului muncitorilor din transporturi și al muncitorilor necalificați din Irlanda. — *433.*

Newbold, John Terner Walton (1888—1943) — om politic, publicist și economist englez. A fost membru al Partidului laburist independent. În 1921 a intrat în Partidul Comunist al Marii Britanii. În 1922 a fost ales în parlament, fiind primul deputat comunist din Anglia. În 1923 a participat la Congresul al IV-lea al Internaționalei Comuniste, fiind ales în Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste. În 1924 a ieșit din partidul comunist. — *275.*

www.dacoromanica.ro

O

Obolenski, V. A. — prinţ, mare moşier ; a colaborat la ziarul cadet „Russkaia Mîsl" şi la ziarul „Russkaia Molva", organul progresiştilor. — *291.*

P

Panteleev, L. F. (1840—1919) — scriitor, publicist şi militant pe tărîm social, participant la mişcarea revoluţionară din deceniul al 7-lea. Începînd din 1877 a activat în publicistică, a colaborat la o serie de publicaţii periodice. Ulterior a intrat în partidul cadet. Începînd din 1910 a fost preşedintele comitetului Fondului literar. — *205—206.*

Parnell, Charles Stuart (1846—1891) — militant de seamă al mişcării naţionale irlandeze, liberal. În 1875 a fost ales în parlamentul englez, unde a fost unul din organizatorii obstrucţiei parlamentare ca mijloc de împotrivire faţă de măsurile reacţionare ale guvernului englez. A fost liderul adepţilor legii home rule pentru Irlanda. A contribuit la fondarea, în 1879, a ligii agrare, organizaţie ţărănească de masă. Ulterior, temîndu-se de mişcarea ţăranilor irlandezi care se intensifica, a început să folosească tactica blocurilor şi compromisurilor de culise cu burghezia engleză. — *433.*

Partridge, W. P. — militant de seamă al mişcării muncitoreşti din Irlanda, preşedintele secţiei de la Dublin a Sindicatului muncitorilor din industria construcţiilor de maşini. Începînd din 1913 a fost unul din liderii Sindicatului muncitorilor din transporturi şi al muncitorilor necalificaţi din Irlanda. A participat activ la insurecţia din 1916 de la Dublin pentru independenţa Irlandei. După înăbuşirea insurecţiei a fost condamnat la 10 ani detenţiune, însă a fost eliberat înainte de termen din motive de sănătate şi curînd după aceasta a încetat din viaţă. — *433, 447.*

Peşehonov, A. V. (1867—1933) — om politic şi publicist burghez. În ultimul deceniu al secolului trecut a fost narodnic liberal ; colaborator al revistei „Russkoe Bogatstvo", iar în 1904 unul dintre redactorii ei ; a colaborat la revista „Osvobojdenie", publicaţie a burgheziei monarhiste liberale, şi la „Revoluţionnaia Rossiia", ziar al eserilor. Cu începere din 1906 a fost unul dintre conducătorii partidului mic-burghez al „socialiştilor-populişti" (enesii). În 1917 a fost ministru al aprovizionării în Guvernul provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice ; din 1922 — emigrant alb. — *85, 88.*

Petrovski, G. I. (1878—1958) — unul dintre veteranii mişcării muncitoreşti revoluţionare, bolşevic, ulterior eminent activist de partid şi om de stat sovietic. Membru de partid din 1897. În prima revoluţie rusă a fost unul dintre conducătorii mişcării muncitoreşti la Ekaterinoslav (astăzi Dnepropetrovsk). Ales deputat în Duma a

www.dacoromanica.ro

IV-a de stat din partea muncitorilor din gubernia Ekaterinoslav, a intrat în fracţiunea bolşevică din Dumă. Arestat în noiembrie 1914 împreună cu ceilalţi deputaţi bolşevici, a fost deportat în 1915 în ţinutul Turuhansk. Din deportare a continuat activitatea revoluţionară. A participat activ la Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie. În 1917—1919 a fost comisar al poporului pentru afacerile interne al R.S.F.S.R.; din 1919 pînă în 1938 a fost preşedinte al C.E.C. din Ucraina, după constituirea U.R.S.S. — vicepreşedinte al C.E.C al U.R.S.S.; în 1938—1940 — vicepreşedinte al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. În 1926—1939 a fost membru supleant în Biroul Politic al C.C. al P.C. (b). Începînd din 1940 a fost director adjunct al Muzeului revoluţiei din U.R.S.S. — *59*, *358*.

Piker, A. S. — *vezi* Martînov, A.

Plehanov, G. V. (1856—1918) — militant de seamă al mişcării muncitoreşti ruse şi internaţionale, primul propagator al marxismului în Rusia. În 1883 a creat la Geneva prima organizaţie marxistă rusă — grupul „Eliberarea muncii". Plehanov a luptat împotriva narodnicismului şi a combătut revizionismul din mişcarea muncitorească internaţională. La începutul primului deceniu al secolului nostru a făcut parte din redacţia ziarului „Iskra" şi a revistei „Zarea".

În perioada 1883—1903, Plehanov a scris o serie de lucrări care au avut un rol de seamă în apărarea şi propagarea concepţiei materialiste despre lume. Dintre acestea pot fi citate: „Socialismul şi lupta politică", „Divergenţele noastre", „Contribuţii la dezvoltarea concepţiei moniste asupra istoriei", „Contribuţii la istoria materialismului", „Rolul personalităţii în istorie" şi altele. Dar încă pe atunci au început să se manifeste la Plehanov greşeli serioase, care au constituit germenele concepţiilor sale menşevice de mai tîrziu. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., Plehanov s-a situat pe o poziţie împăciuitoristă faţă de oportunism, iar mai tîrziu s-a alăturat menşevicilor. În perioada primei revoluţii ruse, el s-a situat pe poziţii menşevice în toate problemele fundamentale. A condamnat insurecţia armată din decembrie 1905. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar, Plehanov a luat atitudine împotriva revizuirii marxismului în spirit machist şi împotriva lichidatorismului şi s-a situat în fruntea grupului menşevicilor-partiiţi. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţiile social-şovinismului. Întors în Rusia după revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, Plehanov s-a situat în fruntea grupului „Edinstvo", grup de extremă dreaptă din rîndurile menşevicilor-defensişti, şi a luat atitudine împotriva bolşevicilor, împotriva revoluţiei socialiste, considerînd că în Rusia nu sînt condiţii pentru trecerea la socialism. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine negativă, dar nu a participat la lupta împotriva Puterii sovietice.

Dînd o înaltă preţuire lucrărilor filozofice ale lui Plehanov şi rolului său în răspîndirea marxismului în Rusia, V. I. Lenin îl critica în acelaşi timp cu asprime pentru abaterile lui de la marxism şi

www.dacoromanica.ro

pentru greşelile grave din activitatea lui politică. — *6, 75, 91, 125, 220, 221, 237, 238, 325.*

Pobedonoştev, K. P. (1827—1907) — om de stat reacţionar din Rusia ţaristă, procuror general al sinodului, şeful efectiv al guvernului şi principalul inspirator al deşănţatei reacţiuni iobăgiste din timpul domniei lui Alexandru al III-lea ; a continuat să joace un rol important şi în timpul domniei lui Nicolaie al II-lea. A dus o luptă înverşunată împotriva mişcării revoluţionare. A fost un adversar hotărît al reformelor burgheze din deceniul al 7-lea al secolului trecut, partizan al monarhiei absolutiste şi duşman al ştiinţei şi culturii. În perioada de avînt a mişcării revoluţionare, în octombrie 1905, a fost nevoit să-şi dea demisia şi s-a retras din viaţa politică. — *60, 277.*

Pokrovski, M. N. (Domov) (1868—1932) — membru al P.M.S.D.R. din 1905, bolşevic, istoric de vază. A participat activ la revoluţia din 1905—1907 ; a fost membru al Comitetului de partid din Moscova. Din 1908 pînă în 1917 a trăit în emigraţie. În anii reacţiunii a aderat la otzovişti şi ultimatişti, iar apoi la grupul antipartinic „Vpered", de care s-a separat în 1911. În 1917 s-a întors în Rusia, a participat la insurecţia armată din Moscova. Din noiembrie 1917 pînă în martie 1918 a fost preşedinte al Sovietului din Moscova. Un timp oarecare a făcut parte din grupul „comuniştilor de stînga". În 1918 a fost numit locţiitor al comisarului poporului pentru învăţămînt din R.S.F.S.R. În decursul anilor a condus Academia comunistă, Institutul de istorie de pe lîngă Academia de Ştiinţe a U.R.S.S., Institutul Profesura roşie etc. În 1929 a devenit academician. A fost ales, în repetate rînduri, în C.E.C. din Rusia şi în C.E.C. din U.R.S.S. — *262.*

Poleakov, S. L. (Litovţev, S.) (1875—1945) — scriitor şi ziarist burghez. A colaborat la ziarele cadete : „Reci" şi „Sovremennoe Slovo". După Revoluţia Socialistă din Octombrie a emigrat ; a colaborat activ la publicaţiile emigranţilor albi. — *12, 15.*

Potresov, A. N. (1869—1934) — unul dintre liderii menşevismului ; în anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar — ideolog al lichidatorismului. A avut un rol conducător în revistele „Vozrojdenie", „Naşa Zarea" şi în alte organe de presă ale menşevicilor-lichidatori. În timpul primului război mondial a fost social-şovinist. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a emigrat din ţară ; în străinătate a colaborat la săptămînalul „Dni", editat de Kerenski, şi s-a dedat la atacuri împotriva Rusiei Sovietice. — *79, 126, 237—238, 320, 344.*

Pridvorov, E. M. — *vezi* Bednîi, Demian.

Prokopovici, S. N. (1871—1955) — economist şi publicist burghez. La sfîrşitul ultimului deceniu al secolului trecut a fost unul dintre reprezentanţii de seamă ai „economismului" şi unul dintre primii propagatori ai bernsteinismului în Rusia. Ulterior, membru activ al

www.dacoromanica.ro

organizației monarhiste-liberale „Uniunea eliberării". În 1906 a fost membru al C.C. al partidului cadet. Redactor-editor al revistei semicadete și semimenșevice „Bez Zaglaviia". În 1917 a fost ministru al aprovizionării în Guvernul provizoriu burghez. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost expulzat din U.R.S.S. pentru activitate antisovietică. — *91.*

Purișkevici, V. M. (1870—1920) — mare moșier, ultrareacționar, monarhist. A fost unul dintre inițiatorii organizației ultrareacționare „Uniunea poporului rus" ; în 1907 a ieșit din această uniune și a creat o nouă organizație contrarevoluționară monarhistă, „Oastea arhanghelului Mihail" ; deputat în Dumele a II-a, a III-a și a IV-a de stat din partea guberniei Basarabia ; și-a cîștigat o tristă faimă prin discursurile sale antisemite și pogromiste rostite în Dumă. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luptat activ împotriva Puterii Sovietice. — *38, 78, 113, 157, 170, 171, 194, 236, 266, 318, 329, 347, 405, 432, 439, 440, 455, 461.*

Q

Quelch Harry (1858—1913) — activist de seamă al mișcării muncitorești engleze și internaționale. Vezi articolul „Harry Quelch" din volumul de față. — *166, 469—471.*

R

Ramsay, William (1852—1916) — chimist și fizician englez ; profesor la Universitatea din Bristol și la Colegiul universitar din Londra, membru de onoare al Academiei de științe din Petersburg ; este cunoscut prin lucrările sale în domeniul chimiei organice și al chimiei fizice. Ramsay nutrea o profundă stimă față de Mendeleev, cu care era în corespondență. Independent de D. I. Mendeleev și mult mai tîrziu decît el, Ramsay a preconizat gazificarea subterană a huilei pentru utilizarea gazului emanat în scopuri tehnice.

Principalele lucrări ale lui Ramsay sînt : „Sistemul chimiei", „Gazele din atmosferă", „Chimia modernă", „Studii biografice și de chimie" ș.a. — *99, 100.*

Ravesteyn, Wilem van (n. 1876) — socialist olandez. Membru al Partidului muncitoresc social-democrat olandez din 1900, a aderat la aripa stîngă a acestuia. A fost unul dintre fondatorii (1907) și redactorii ziarului „De Tribune", organul aripii stîngi a partidului. În 1909 împreună cu alți „tribuniști" a fost exclus din partid, după care a participat la înființarea partidului social-democrat, partid revoluționar. Din 1918 — membru al Partidului Comunist din Olanda. Ulterior s-a retras din mișcarea comunistă, iar în 1926 a fost exclus din partidul comunist. — *153.*

Reabușinski, P. P. (n. 1871) — mare bancher și industriaș din Moscova, unul dintre capii contrarevoluției. A participat activ la crearea partidului burghez al progresiștilor, a editat ziarul „Utro

www.dacoromanica.ro

Rossii", care era exponentul intereselor marii burghezii. În august 1917 a amenințat că va înăbuși revoluția „cu mîna scheletică a foametei"; a fost unul dintre inspiratorii și organizatorii acțiunii contrarevoluționare a lui Kornilov. După victoria Revoluției Socialiste din Octombrie a emigrat în Franța, unde a desfășurat o activitate contrarevoluționară împotriva Statului sovietic. — *100*, *207*, *406*.

Renner, Karl (Schpringer) (1870—1950) — om politic austriac, liderul și teoreticianul social-democraților de dreapta din Austria. Unul dintre ideologii așa-zisului „austromarxism" și ai teoriei burghezo-naționaliste a „autonomiei cultural-naționale". În perioada primului război mondial — social-șovinist. În 1919—1920 — cancelar al Austriei, în 1945—1950 — președintele Austriei. — *62*, *338*, *480*.

Ricardo, David (1772—1823) — eminent economist englez, autorul lucrărilor „Despre principiile economiei politice și despre impozite" (1817), „Despre protecția agriculturii" (1822) și al altor lucrări în care și-a găsit încununarea economia politică burgheză clasică. Apărînd interesele burgheziei în lupta ei împotriva rămășițelor feudalismului, Ricardo susținea principiul liberei concurențe, cerînd înlăturarea tuturor îngrădirilor care frînau dezvoltarea producției capitaliste. Însemnătatea istorică a lui Ricardo pentru știința economică rezidă, în primul rînd, în a sa teorie a valorii bazate pe muncă, pe care a căutat s-o pună la baza întregii economii politice. Dezvoltînd teoria valorii a lui A. Smith, Ricardo a demonstrat că valoarea este determinată de munca cheltuită pentru producerea mărfii, că din această sursă izvorăsc atît salariul muncitorului, cît și veniturile neprovenite din muncă: profitul și renta. El a descoperit antagonismul dintre salariul muncitorului și profitul capitalistului, adică a scos la iveală conflictul dintre interesele proletariatului și ale burgheziei. Dar mărginirea sa de clasă l-a împiedicat pe Ricardo să facă o analiză cu adevărat științifică a capitalismului, să dezvăluie secretul exploatării capitaliste. El considera că producția de mărfuri și capitalismul constituie forma eternă și firească a producției sociale. El n-a dezvăluit natura socială a valorii, n-a văzut deosebirea dintre valoare și prețul de producție și n-a putut să înțeleagă originea și esența banilor.

Concepțiile teoretice ale lui Ricardo au fost criticate de K. Marx în „Capitalul", în „Teorii asupra plusvalorii" și în alte lucrări. — *46*.

Rockefellerii — familie de magnați financiari din S.U.A. Întemeietorul acestei dinastii — John Davison Rockefeller (1839—1937) — a creat trustul „Standard Oil", care a monopolizat industria petrolului din S.U.A. În prezent, familia Rockefeller reprezintă unul dintre principalele grupuri financiare monopoliste din S.U.A. și joacă un rol important în stabilirea politicii interne și externe a acestei țări. — *100*.

Rodzeanko, M. V. (1859—1924) — mare moșier, unul dintre liderii partidului octombriștilor, monarhist. Președinte al Dumei a III-a, apoi al Dumei a IV-a de stat; a sprijinit guvernul țarist în lupta lui împotriva mișcării revoluționare. În perioada revoluției burghezo-

www.dacoromanica.ro

democratice din februarie 1917 a organizat centrul contrarevoluționar „Comitetul provizoriu" al Dumei de stat, apoi „Consiliul privat" al membrilor Dumei de stat ; a fost unul dintre organizatorii rebeliunii lui Kornilov. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fugit la Denikin și a încercat să unească toate forțele contrarevoluționare în lupta împotriva Puterii sovietice, apoi a emigrat. — *40, 171.*

Romanov — dinastie imperială rusă (*1613—1917*). — *314, 320, 325.*

Rotștein, F. A. (1871—1953) — social-democrat, ulterior diplomat sovietic, istoric. În 1890 a fost silit să emigreze din Rusia. Stabilindu-se în Anglia, a intrat în Federația social-democrată engleză, aderînd la aripa ei de stînga. În 1901 a intrat în P.M.S.D.R. A colaborat la presa socialistă din Rusia și din străinătate. Între 1918—1920 a fost unul dintre conducătorii mișcării de masă din Anglia, care s-a desfășurat sub lozinca „Jos mîinile de pe Rusia !" ; a participat la înființarea Partidului Comunist al Marii Britanii. În 1920 s-a reîntors în patrie. În 1921—1922 a fost reprezentant plenipotențiar al Republicii Sovietice în Iran, în 1923—1930 — membru al colegiului Comisariatului poporului pentru afacerile externe. A participat activ la organizarea învățămîntului superior sovietic. A contribuit la dezvoltarea științei sovietice, a fost director al Institutului de economie și politică mondială. În 1939 a fost ales academician. A scris o serie de lucrări privind istoria imperialismului. — *95.*

Rubakin, N. A. (1862—1946) — bibliograf și scriitor, autor a numeroase lucrări de bibliografie, de istorie a tipăriturilor în Rusia, de lucrări de știință popularizată în domeniul geografiei, științelor naturii etc. În 1907 a emigrat în Elveția, unde a rămas pînă la sfîrșitul vieții. Principala sa lucrare bibliografică este „Printre cărți" (1906). În recenzia făcută la volumul al II-lea al acestei lucrări, V. I. Lenin arăta : „Nici o bibliotecă serioasă nu se va putea lipsi de lucrarea d-lui Rubakin" (Opere, vol. 20, Editura politică, 1959, pag. 254). V. I. Lenin se întîlnea cu Rubakin în străinătate și consulta cărți din biblioteca acestuia. Ulterior, Rubakin a întreținut legături strînse cu Uniunea Sovietică și a lăsat prin testament U.R.S.S. biblioteca sa de 80 000 de volume, care a fost trecută în fondul de cărți al Bibliotecii de stat „V. I. Lenin". — *275.*

S

Salazkin, A. S. (n. 1870) — mare comerciant și proprietar funciar, cadet, deputat în Dumele a II-a și a IV-a de stat din partea guberniei Reazan. Din 1910 a fost președintele comitetului tîrgului și bursei din Nijni-Novgorod ; în anii primului război mondial — împuternicitul Ministerului Agriculturii în gubernia Nijni-Novgorod pentru aprovizionarea armatei. După Revoluția Socialistă din Octombrie a desfășurat o activitate contrarevoluționară în sudul Rusiei. — *422, 423, 424, 438—440, 449.*

www.dacoromanica.ro

Saltîciha (Saltîkova, D. I.) (1730—1801) — moşieriţă din judeţul Podolsk, gubernia Moscova, devenită celebră prin comportarea ei bestială faţă de iobagi. A torturat de moarte 139 de ţărani. Sub presiunea opiniei publice, Ekaterina a II-a a fost nevoită să defere justiţiei cazul Saltîcihei ; în 1786 ea a fost condamnată la pedeapsa cu moartea, ce i-a fost comutată în detenţiune pe viaţă într-o închisoare mănăstirească. Numele Saltîcihei a devenit sinonim cu comportarea inumană a moşierilor iobăgişti faţă de ţărani. — *405.*

Schiemann, Theodor (1847—1921) — istoric burghez german ; din 1892 — profesor la Universitatea din Berlin. S-a specializat în istoria Rusiei secolului al XIX-lea ; a editat o colecţie de monumente literare ruse. — *329.*

Schneider — familie de magnaţi financiari din Franţa, care joacă un mare rol în viaţa economică şi politică a ţării. Firma „Schneider et Co.", înfiinţată în 1863 de către fraţii Etienne şi Adolphe Schneider, dirijează şi în prezent unul din cele mai mari concerne existente în Franţa, „Schneider-Creuzot". În ajunul primului război mondial, conducătorii concernului, producînd materiale de război, întreţineau strînse legături cu grupurile fabricanţilor de armament din celelalte ţări. — *65.*

Sedov, L. — *vezi* Kolţov, D.

Semionov, I. A. — inginer şi fabricant din Petersburg ; după Revoluţia Socialistă din Octombrie a emigrat. — *18.*

Semkovski, S. (Bronştein, S. I.) (n. 1882) — social-democrat, menşevic. A făcut parte din redacţia „Pravdei" de la Viena a lui Troţki, a colaborat la organele menşevicilor-lichidatori şi la presa social-democrată din străinătate. V. I. Lenin a criticat aspru într-o serie de lucrări poziţia lui Semkovski în problema naţională şi în alte probleme. În perioada primului război mondial a fost centrist. Reîntors din emigraţie în 1917, a intrat în C.C. menşevic. Ulterior a fost profesor la o serie de institute de învăţămînt superior din Ucraina ; a desfăşurat o activitate ştiinţifică şi publicistică. — *82, 125—126, 327.*

Sinadino, P. V. (1875—1941) — mare moşier, în 1903—1910 — primarul oraşului Chişinău. Deputat în Dumele a II-a, a III-a şi a IV-a de stat din partea guberniei Basarabia. În timpul primului război mondial a lucrat ca medic militar. În deceniul al 4-lea a fost membru în Consiliul de administraţie al Băncii „Basarabia". — *168—169.*

Smillie, Robert (1857—1940) — militant al mişcării muncitoreşti engleze. De mic copil a lucrat într-o fabrică, iar de la vîrsta de 17 ani în mină. În anii 1894—1918 şi 1921—1940 a fost preşedinte al Sindicatului minerilor din Scoţia. În 1912—1921 a fost preşedinte al Federaţiei minerilor din Marea Britanie. Sub conducerea lui s-a

www.dacoromanica.ro

desfăşurat în 1912 o mare grevă a muncitorilor din minele de cărbuni. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii pacifiste. În anii 1923—1929 a fost membru al parlamentului. În 1928 a fost ales membru al Consiliului general al trade-unionurilor, făcînd parte din aripa lui de stînga. — *434.*

Smith, Adam (1723—1790) — economist englez, unul dintre reprezentanţii cei mai de seamă ai economiei politice burgheze clasice. În lucrarea sa „Studiu asupra naturii şi cauzelor avuţiei naţiunilor" (1776), el a afirmat pentru prima oară că izvorul valorii îl constituie orice muncă, indiferent de ramura de producţie în care ea este cheltuită. Pornind de la această teză, el a tras o concluzie extrem de importantă, şi anume că salariul muncitorului reprezintă o parte din produsul muncii lui şi este determinat de valoarea mijloacelor lui de existenţă, că izvorul veniturilor capitaliştilor şi ale proprietarilor funciari îl constituie tot munca muncitorilor. Smith a fost primul care a arătat că societatea capitalistă se compune din trei clase : muncitori, capitalişti şi proprietari funciari ; dar, din cauza caracterului limitat al concepţiilor sale burgheze, el a negat existenţa luptei de clasă în această societate. Relevînd marile merite ale lui Smith în dezvoltarea economiei politice, Marx a arătat, totodată, mărginirea burgheză a concepţiilor lui, caracterul lor contradictoriu şi eronat. Smith confunda determinarea justă a valorii mărfurilor prin timpul de muncă pe care îl conţin cu determinarea valorii mărfurilor prin valoarea muncii însăşi. Susţinînd că în capitalism valoarea se compune numai din venituri-salariu, profit şi rentă, el omitea în mod greşit valoarea capitalului constant consumat în procesul de producţie a mărfii. Tezele greşite ale lui Smith au fost folosite de economiştii burghezi vulgari în scopul apărării ideologice a capitalismului. — *46.*

Snowden, Philipp (1864—1937) — om politic englez, reprezentant al aripii de dreapta a Partidului muncitoresc independent, din care a făcut parte timp de 34 de ani (pînă în 1927), unul dintre liderii partidului laburist. În 1903—1906 şi 1917—1920 a fost preşedinte al Partidului muncitoresc independent. Din 1906 — membru al parlamentului. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste şi s-a pronunţat pentru o coaliţie cu burghezia. În cabinetul MacDonald din 1924, precum şi în cel din 1929—1931 a fost cancelar al trezoreriei. Adversar înverşunat al comunismului. — *364.*

Sobolevski, V. M. (1846—1913) — publicist liberal ; din 1873 — colaborator al ziarului „Russkie Vedomosti", în 1876—1882 — redactor adjunct, iar din 1882 — redactor-editor al acestui ziar. — *205.*

Sokolov, A. V. — *vezi* Volski, S.

Sologub, F. (Teternikov, F. K.) (1863—1927) — scriitor decadent. Romanul său „Spiriduşul" (1905) este o frescă a vieţii micii-burghezii provinciale. În anii primei revoluţii ruse, Sologub şi-a exprimat în versurile sale simpatia faţă de muncitorii răsculaţi ; creaţia lui din

www.dacoromanica.ro

anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar se caracterizează prin pesimism. — *189*.

Soloviev, I. A. (1820—1876) — funcţionar ţarist, unul din iniţiatorii reformei „ţărăneşti" din 1861. Între 1843 şi 1857 a funcţionat la Ministerul Bunurilor Statului, din 1857 a fost directorul departamentului zemstvelor din Ministerul Afacerilor Interne ; din 1867 — senator. — *16*.

Stalin (Djugaşvili), I. V. (1879—1953) — unul dintre militanţii de seamă ai mişcării muncitoreşti revoluţionare ruse şi internaţionale, ai partidului comunist şi ai Statului sovietic, eminent teoretician al marxism-leninismului. În P.M.S.D.R. a intrat în 1898 ; după Congresul al II-lea al partidului — bolşevic. A desfăşurat activitate de partid la Tiflis, Batum, Baku şi Petersburg. În ianuarie 1912, la Conferinţa a VI-a (de la Praga) a P.M.S.D.R., a fost ales în Comitetul Central ; a participat la redactarea ziarului bolşevic „Pravda". În perioada de pregătire şi înfăptuire a Revoluţiei Socialiste din Octombrie a făcut parte din Centrul militar-revoluţionar, creat de Comitetul Central al partidului în vederea pregătirii insurecţiei. La cel de-al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia a fost ales în Consiliul Comisarilor Poporului, încredinţîndu-i-se conducerea Comisariatului poporului pentru problemele naţionalităţilor. În perioada intervenţiei militare străine şi a războiului civil a fost membru al Consiliului militar-revoluţionar al Republicii şi a îndeplinit sarcini de răspundere, încredinţate de Comitetul Central şi de guvernul sovietic, pe o serie de fronturi de luptă. În 1922 a fost ales secretar general al C.C. al P.C. (b) din Rusia.

Stalin a jucat un rol important în înfăptuirea planului leninist de industrializare a U.R.S.S. şi de colectivizare a agriculturii, în lupta pentru construirea socialismului, pentru independenţa Ţării sovietice, pentru consolidarea păcii ; lui îi revine un mare merit în lupta ideologică împotriva duşmanilor leninismului — troţkiştii, oportuniştii de dreapta, naţionaliştii burghezi şi revizionistii de tot felul. În 1941, Stalin a devenit preşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului, iar apoi al Consiliului de Miniştri al U.R.S.S. În anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei a fost preşedinte al Comitetului de stat al apărării, comisar al poporului pentru apărare şi comandant suprem al Forţelor armate ale U.R.S.S.

În activitatea lui Stalin a existat, pe lîngă latura pozitivă, şi o latură negativă. Aflîndu-se în cele mai importante funcţii de partid şi de stat, Stalin, mai ales în ultima perioadă a vieţii sale, a comis greşeli serioase în conducerea diferitelor domenii de activitate a partidului şi a Statului sovietic, atît în viaţa internă a Ţării sovietice, cît şi în politica ei externă. Aceste greşeli, legate de cultul personalităţii lui, au pricinuit un mare prejudiciu cauzei partidului comunist şi societăţii sovietice. O apreciere partinică a activităţii lui I. V. Stalin a fost făcută în hotărîrile şi în alte materiale ale Congresului al XX-lea al P.C.U.S., în rezoluţia C.C. al P.C.U.S. „Cu privire la

www.dacoromanica.ro

lichidarea cultului personalității și a urmărilor sale" și în alte documente de partid. — *477.*

Stepinski — vezi Menjinski, V. R.

Stolîpin, P. A. (1862—1911) — om de stat al Rusiei țariste, mare moșier. Din 1906 pînă în 1911 președinte al Consiliului de Miniștri și ministru al afacerilor interne. De numele lui este legată perioada de cruntă reacțiune politică, în care pedeapsa cu moartea a fost larg folosită ca mijloc pentru înăbușirea mișcării revoluționare („reacțiunea stolîpinistă" din 1907—1910). Stolîpin a efectuat o reformă agrară în scopul de a crea gospodării chiaburești, care să devină un sprijin al absolutismului țarist la sate. Dar încercarea lui de a consolida autocrația putredă cu ajutorul cîtorva reforme de sus, efectuate în interesul burgheziei și moșierilor, a suferit un eșec total. Stolîpin a fost asasinat în 1911, la Kiev, de socialistul-revoluționar Bogrov. — *60, 111, 265, 277, 281, 284, 289, 395, 397, 398, 436, 438.*

Stroganovii — în secolele al XVI-lea și al XVII-lea mari negustori și fabricanți ; în secolele al XVIII-lea, al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea mari moșieri și fabricanți în Ural ; mulți dintre ei au ocupat înalte funcții administrative, diplomatice și militare în Rusia țaristă. — *397.*

Struve, P. B. (1870—1944) — economist și publicist burghez, unul dintre liderii partidului cadet. În ultimul deceniu al secolului trecut a fost unul dintre reprezentanții cei mai de seamă ai „marxismului legal", a procedat la o „completare" și la o „critică" a teoriei economice și filozofice a lui K. Marx ; a căutat să adapteze marxismul și mișcarea muncitorească la interesele burgheziei. Struve a fost unul dintre teoreticienii și organizatorii „Uniunii eliberării", organizație monarhistă-liberală (1903—1905), și redactor al organului ei ilegal, revista „Osvobojdenie". O dată cu înființarea, în 1905, a partidului cadet, el devine membru al Comitetului Central al acestui partid. Struve a fost unul dintre ideologii imperialismului rus. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost un dușman inveterat al Puterii sovietice, membru al guvernului contrarevoluționar al lui Vranghel și, în cele din urmă, emigrant alb. — *59, 84, 85, 88, 119, 341, 358, 479.*

Sun Iat-sen (1866—1925) — eminent democrat-revoluționar și om de stat din China. De profesiune medic. În 1894 a întemeiat organizația revoluționară Sincijunhuei (Uniunea renașterii Chinei), care preconiza răsturnarea prin forță a dinastiei manciuriene. În 1905, Sun Iat-sen a reorganizat Sincijunhuei, transformînd-o într-o organizație mai largă — Tunmînhuei (Liga unită), cu un program revoluționar mai amplu. La baza programului noii organizații stăteau trei principii formulate de Sun Iat-sen : naționalismul (răsturnarea dinastiei manciuriene), puterea poporului (instaurarea republicii) și bunăstarea poporului (drepturi egale asupra pămîntului). Lenin aprecia mult esența democrat-revoluționară a acestui program, criticînd totodată unele concepții narodniciste greșite ale lui Sun Iat-sen. Tunmînhuei a fost

www.dacoromanica.ro

principala organizație politică care a pregătit revoluția din 1911—1913 din China. Dar democrația chineză, în frunte cu Sun Iat-sen, n-a știut să mobilizeze și să organizeze în cursul revoluției masele largi populare, n-a izbutit să formuleze și să aplice un program antiimperialist și antifeudal consecvent. Sun Iat-sen, ales președinte provizoriu al republicii, a renunțat curînd la acest post. În august 1912, din organizația Tunmînhuei a fost fondat partidul gomindan. Sun Iat-sen a fost ales președinte al acestui partid.

În anii următori Sun Iat-sen a continuat lupta împotriva reacțiunii interne și a imperialiștilor străini. Sun Iat-sen a salutat Revoluția Socialistă din Octombrie, care a avut o mare influență asupra concepției sale despre lume, a chemat la stabilirea unor relații de prietenie între China și Rusia Sovietică. În vederea creării unui front național de luptă pentru independență și pentru democratizarea țării, Sun Iat-sen a sprijinit activ colaborarea dintre partidul gomindan, condus de el, și Partidul Comunist Chinez. — *30*, *146*, *147*.

Ș

Șcepkin, N. N. (1854—1919) — militant al zemstvelor, membru în C.C. al partidului cadet. A fost consilier al Dumei orășenești din Moscova și al zemstvei guberniale. Deputat în Dumele a III-a și a IV-a de stat din partea orașului Moscova. În timpul primului război mondial a fost membru în Comitetul Central al Uniunii orașelor. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luptat activ împotriva Puterii sovietice. În 1919 a fost împușcat pentru activitate contrarevoluționară. — *331*.

Șingarev, A. I. (1869—1918) — cadet, fruntaș al zemstvelor, de profesiune medic. Din 1907 membru al C.C. al partidului cadet. Deputat în Dumele a II-a și a III-a de stat din partea guberniei Voronej și în Duma a IV-a din partea orașului Petersburg ; lider al fracțiunii cadeților din Dumă. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 — ministru al agriculturii în primul Guvern provizoriu burghez și ministru de finanțe în cel de-al doilea guvern provizoriu burghez. — *31—32*.

T

Taylor, Frederic Winslow (1856—1915) — inginer american, inițiatorul sistemului de organizare a muncii care-i poartă numele, bazat pe folosirea la maximum a zilei de muncă. În condițiile capitalismului, acest sistem duce la intensificarea exploatării oamenilor muncii. — *18—19*.

Teternikov, F. K. — *vezi* Sologub, F.

Tillett, Benjamin (Ben) (1860—1943) — militant al mișcării muncitorești engleze. În 1887—1922 — secretar general al sindicatului muncitorilor portuari, înființat de el ; a organizat o serie de greve importante. Este unul dintre fondatorii Partidului laburist indepen-

www.dacoromanica.ro

dent. În perioada primului război mondial — social-şovinist. În 1917 şi 1929 a fost ales deputat în parlament. Din 1921 pînă în 1931 a fost membru al Consiliului general al Congresului trade-unionurilor (în 1928—1929 a fost preşedintele acestui consiliu). — *447*.

Timoşkin, F. F. (n. 1872) — ţăran înstărit, comerciant, deputat în Duma a III-a de stat din partea populaţiei ruse din Transcaucazia, a făcut parte din fracţiunea celor de dreapta. Discursurile sale se remarcau prin spiritul lor ultrareacţionar. — *85*.

Tolstoi, L. N. (1828—1910) — genial scriitor rus, unul dintre cei mai mari scriitori din lume, care a exercitat o influenţă covîrşitoare asupra dezvoltării literaturii ruse şi universale.

V. I. Lenin a consacrat caracterizării concepţiei despre lume a lui Tolstoi şi aprecierii întregii lui activităţi o serie de lucrări: „Lev Tolstoi, oglindă a revoluţiei ruse", „L. N. Tolstoi", „L. N. Tolstoi şi mişcarea muncitorească contemporană", „Tolstoi şi lupta proletară", „L. N. Tolstoi şi epoca sa" (vezi Opere complete, vol. 17, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 213—220; vol. 20, Editura politică, 1963, ediţia a doua, pag. 20—25, 40—43, 74—75, 105—109). — *209*.

Troţki (Bronştein), L. D. (1879—1940) — duşman înveterat al leninismului. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar, camuflîndu-se sub masca „nefracţionismului", s-a situat de fapt pe poziţiile lichidatorilor. În 1912 a organizat Blocul antipartinic din august. În perioada primului război mondial s-a situat pe o poziţie centristă, a dus lupta împotriva lui V. I. Lenin în problemele războiului, păcii şi revoluţiei. Întorcîndu-se din emigraţie după revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, a aderat la grupul „interraioniştilor" şi, împreună cu ei, la Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia a fost primit în rîndurile partidului bolşevic. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a ocupat o serie de funcţii în guvernul sovietic. În 1918 a luat poziţie împotriva păcii de la Brest, iar în 1920—1921 s-a aflat în fruntea opoziţiei în discuţia asupra sindicatelor; începînd din 1923 a dus o înverşunată luptă fracţionistă împotriva liniei generale a partidului, împotriva programului leninist de construire a socialismului, a propagat ideea imposibilităţii victoriei socialismului în U.R.S.S. Partidul comunist, demascînd troţkismul ca pe o deviere mic-burgheză în partid, l-a zdrobit din punct de vedere ideologic şi organizatoric. În 1927 Troţki a fost exclus din partid; în 1929 a fost expulzat din U.R.S.S. pentru activitate antisovietică, iar în 1932 i s-a retras cetăţenia sovietică. Aflîndu-se în străinătate, a continuat lupta împotriva Statului sovietic şi a partidului comunist, împotriva mişcării comuniste internaţionale. — *78*, *82*, *326*.

Trubeţkoi, E. N. (1863—1920) — prinţ, unul dintre ideologii liberalismului burghez rus, filozof idealist. A fost profesor de filozofie a dreptului la Universitatea din Kiev, apoi la Universitatea din Moscova. Pînă în 1906 a făcut parte din partidul cadet. În 1906 a participat la crearea partidului „înnoirii paşnice". A avut un rol

www.dacoromanica.ro

important în înăbuşirea de către ţarism a revoluţiei din 1905—1907 şi în crearea regimului stolîpinist din Rusia. În timpul primului război mondial a fost unul dintre ideologii imperialismului rus. După Revoluţia Socialistă din Octombrie s-a manifestat ca duşman înverşunat al Puterii sovietice ; a fost un denikinist activ. — *59*.

Ţ

Ţederbaum, I. O. — *vezi* Martov. L.

Ţederbaum, S. O. (Ejov, V.) (1879—1939) — social-democrat, menşevic. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost un lichidator activ, a colaborat la ziarele şi revistele menşevicilor-lichidatori. În perioada primului război mondial a fost defensist. După Revoluţia Socialistă din Octombrie s-a retras din activitatea politică. — *79, 344*.

Ţederbaum, V. O. — *vezi* Leviţki, V.

U

Un cititor — *vezi* Lenin, V. I.

V

Van-Ravesteyn — *vezi* Ravesteyn, Wilem van.

Veselovski, B. B. (1880—1954) — literat, istoric şi economist. În 1901—1902 a aderat la organizaţia social-democrată din Moscova. Începînd din 1905 a desfăşurat activitate ştiinţifică şi literară la Petersburg. A colaborat la revistele „Obrazovanie", „Sovremennîi Mir" ; din 1913 a luat conducerea rubricii zemstvelor la ziarul „Russkoe Slovo". Între 1907—1912 a luat parte la activitatea fracţiunii social-democrate din Duma a III-a de stat. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat la Arhivele centrale, la Comitetul de Stat al Planificării al R.S.F.S.R. ; a fost profesor la o serie de institute de învăţămînt superior. Este autorul unei „Istorii a zemstvelor" în patru volume, a scris şi a redactat o serie de alte lucrări în problema agrară şi în probleme privind administraţia zemstvelor şi administraţia urbană. — *160, 306, 307*.

Vigdorcik, N. A. (1874—1954) — medic, autor al unei serii de lucrări privind problemele asigurărilor sociale şi bolilor profesionale. În ultimul deceniu al secolului trecut a luat parte la mişcarea social-democrată la Kiev ; a participat la lucrările Congresului I al P.M.S.D.R. În 1906 s-a retras din activitatea politică, ocupîndu-se cu practica medicală şi desfăşurînd activitate ştiinţifică la Petersburg. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat în specialitate. Între 1924—1951 a funcţionat ca profesor la Institutul de perfecţionare a medicilor din Leningrad. — *272*.

www.dacoromanica.ro

Vinogradov, P. G. (1854—1925) — istoric, profesor la Universitatea din Moscova, iar apoi la Universitatea din Oxford. Prin convingerile sale politice era apropiat de cadeţi. A luat atitudine împotriva mişcării revoluţionare, fapt care s-a manifestat pregnant în „Scrisorile politice", publicate de el în ziarul „Russkie Vedomosti" din 5 august 1905. În aceste scrisori, după cum a arătat V. I. Lenin, Vinogradov a exprimat „deosebit de pregnant interesele, tactica şi psihologia burgheziei egoiste..." (Opere complete, vol. 11, Editura politică, 1962, ediţia a doua, pag. 224). Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie şi de Puterea sovietică a avut o atitudine ostilă. — *206.*

Vlasov, A. — autorul articolului „Cu privire la o problemă organizatorică", publicat în ziarul menşevicilor-lichidatori „Luci" nr. 109 (195) din 14 mai 1913. — *85, 189—190.*

Vollmar, Georg Heinrich (1850—1922) — unul dintre liderii aripii oportuniste a Partidului social-democrat din Germania, ziarist. În anii 1879—1880 a redactat organul partidului „Der Sozialdemokrat", care apărea ilegal la Zürich. A fost ales în repetate rînduri deputat în Reichstag şi în landtagul Bavariei. De la începutul ultimului deceniu al secolului trecut, Vollmar a devenit ideolog al reformismului şi revizionismului. În timpul primului război mondial, Vollmar s-a situat pe poziţii social-şoviniste. În ultimii ani ai vieţii sale s-a retras din viaţa politică. — *391, 439.*

Volski, S. (Sokolov, A. V.) (n. 1880) — social-democrat. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la bolşevici. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost unul dintre liderii otzoviştilor, a luat parte la organizarea şi activitatea şcolilor fracţioniste de la Capri şi de la Bologna şi a făcut parte din grupul antipartinic „Vpered". După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a lucrat în secţia militară a Sovietului din Petrograd. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. A stat cîtva timp în emigraţie, dar s-a întors curînd în Rusia Sovietică. A lucrat la Comitetul de Stat al Planificării şi în Comisariatul poporului pentru comerţ. Începînd din 1927 s-a ocupat cu activitatea publicistică. — *262.*

Z

Zasulici, V. I. (1849—1919) — militantă de seamă a mişcării narodnice, iar apoi a mişcării social-democrate din Rusia. A luat parte la crearea grupului „Eliberarea muncii", în cadrul căruia a activat. Începînd din 1900 a făcut parte din redacţia ziarului „Iskra" şi a revistei „Zarea". După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a devenit unul dintre liderii menşevismului. În perioada reacţiunii şi a noului avînt revoluţionar s-a alăturat lichidatorilor, iar în timpul primului război mondial s-a situat pe poziţiile social-şovinismului. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine negativă. — *81.*

www.dacoromanica.ro

DATE DIN VIAŢA ŞI ACTIVITATEA LUI V. I. LENIN

(Martie—septembrie 1913)

Martie—septembrie	Lenin locuieşte în Polonia (la Cracovia şi Poronin); de aici, el conduce întreaga muncă de partid din Rusia.
Martie, 1 (14)	Articolul lui Lenin „Destinele istorice ale învăţăturii lui Karl Marx" apare în ziarul „Pravda" nr. 50.
Martie, 2 (15)	Într-o scrisoare adresată în numele C.C. al P.M.S.D.R. Conducerii Partidului social-democrat german, Lenin respinge propunerea oportuniştilor germani de a se convoca o conferinţă „de unificare" a bolşevicilor cu lichidatorii.
	Articolul lui Lenin „Marea proprietate moşierească şi mica proprietate ţărănească în Rusia" apare în ziarul „Pravda" nr. 51.
Martie, 7 (20)	Articolul lui Lenin „Note false" apare în ziarul „Pravda" nr. 55.
Martie, 8 (21)	Articolul lui Lenin „«Nodul problemei»" apare în ziarul „Pravda" nr. 56.
Martie, 9 (22)	Articolul lui Lenin „Sulimenirea iobăgiei de către liberali" apare în ziarul „Pravda" nr. 57.
Martie, 10—13 (23—26)	Lenin conduce Consfătuirea de la Cracovia a membrilor C.C. al P.M.S.D.R.
Martie, în jurul datei de 10 (23) — mai, în jurul datei de 11 (24)	Lenin face extrase din rapoartele, interpelările şi proiectele de legi depuse în Duma de stat şi alcătuieşte după „Buletinele informative" ale Dumei lista unor cărţi care-i erau necesare.

www.dacoromanica.ro

Martie, 13 (26) Articolul lui Lenin „Un sistem «științific» de exploatare sîngeroasă" apare în ziarul „Pravda" nr. 60.

Martie, 14 (27) Articolul lui Lenin „«Succesele» noastre" apare în ziarul „Pravda" nr. 61.

Martie, înainte de 15 (28) Lenin scrie un adaos la articolul său „«Numerar disponibil»".

Martie, 15 (28) Articolele lui Lenin „Acord sau sciziune? (Pe marginea divergențelor din cadrul fracțiunii social-democrate din Dumă)" și „«Numerar disponibil»" apar în ziarul „Pravda" nr. 62.

Martie, în jurul datei de 16 (29) Într-o scrisoare adresată lui L. B. Kamenev, Lenin face o apreciere pozitivă asupra lucrării lui I. V. Stalin în problema națională și comunică despre arestarea acestuia și a altor bolșevici, relevă îmbunătățirea muncii de partid în Rusia, prezintă cifre comparative referitoare la tirajele ziarelor „Pravda" și „Luci"; critică cartea Rosei Luxemburg „Acumularea capitalului".

Martie, 22 (aprilie, 4) Articolul lui Lenin „Un mare succes al republicii chineze" apare în ziarul „Pravda" nr. 68.

Martie, 23 (aprilie, 5) Într-o scrisoare adresată redacției ziarului „Pravda", Lenin dă indicații cu privire la sprijinirea celor șase deputați bolșevici din Duma a IV-a de stat în lupta lor împotriva celor șapte menșevici, cu privire la intensificarea campaniei de subscripții pentru „Pravda" și la publicarea de literatură ilegală pe scară mai largă.

În jurul datei de 23 martie (5 aprilie) Lenin scrie planul unui articol despre sindicate.

Martie, 26 (aprilie, 8) Articolul lui Lenin „Vechile sarcini și decrepitudinea senilă a liberalismului" apare în ziarul „Pravda" nr. 71.

Martie, în jurul datei de 26 (8 aprilie) Lenin face extrase din izvoare americane și rusești cu privire la producția de petrol și la prețul petrolului în S.U.A., pe care le folosește apoi în articolul „Despre «lipsa de petrol»".

Lenin scrie articolul „Despre «lipsa de petrol»" în legătură cu discutarea în Dumă a problemei sindicatului petrolului.

www.dacoromanica.ro

Martie, 27 (aprilie, 9)	Articolul lui Lenin „Proiectul de lege cadet cu privire la întruniri" apare ca editorial în ziarul „Pravda" nr. 72.
Martie, 29 (aprilie, 11)	Articolul lui Lenin „Războiul balcanic și șovinismul burghez" apare în ziarul „Pravda" nr. 74.
Martie	Lenin întocmește „Planul articolului «Trei izvoare și trei părți constitutive ale marxismului»".
	Lenin formulează în scris observațiile sale critice asupra cărții Rosei Luxemburg „Acumularea capitalului".
Martie — aprilie	Lenin alcătuiește planul articolului „Rosa Luxemburg completează în chip nefericit teoria lui Marx".
	Lenin scrie articolul „Conversație".
Martie — august	Lenin urmărește cu regularitate catalogul „Monatliche Übersicht der bedeutenderen Erscheinungen des deutschen Buchhandels", 48 Jahrg., 1913, J. C. Hinrichs'sche Buchhandlung in Leipzig.
Aprilie, 5 (18)	Lenin prezintă în cadrul Universității populare din Cracovia referatul „Rusia contemporană și mișcarea muncitorească"; o relatare cu privire la referat a apărut în ziarul polonez „Naprzód" nr. 92 din 22 aprilie 1913.
Aprilie, 6 (19)	Apare nr. 3 al revistei „Prosveșcenie", consacrat comemorării a 30 de ani de la moartea lui K. Marx, în cadrul căruia este publicat articolul lui V. I. Lenin „Trei izvoare și trei părți constitutive ale marxismului".
Aprilie, 10 (23)	Articolul lui Lenin „Deputații noștri cei culți" apare în ziarul „Pravda" nr. 83.
Aprilie, 11 (24)	Articolul lui Lenin „«Cui folosește?»" apare în ziarul „Pravda" nr. 84.
Aprilie, 12 (25)	Articolul lui Lenin „În Anglia" apare în ziarul „Pravda" nr. 85.
Aprilie, 12 (25) — iunie, 2 (15)	Seria de articole ale lui Lenin grupate sub titlul comun „Probleme litigioase" apare în ziarul „Pravda" nr. 85, 95, 110, 122, 124 și 126.
Aprilie, 13 (26)	Lenin prezintă la Leipzig un referat pe tema: „Avîntul social în Rusia și sarcinile social-democraților".

www.dacoromanica.ro

Aprilie, 14 (27) — Articolul lui Lenin „Civilizații europeni și sălbaticii asiatici" apare în ziarul „Pravda" nr. 87.

Aprilie, în jurul lui 18 (1 mai) — Lenin trimite lui G. I. Petrovski, deputat în Duma a IV-a de stat, un proiect de cuvîntare cu privire la problema națională, întocmit de el, pe care acesta urma să-l citească în Dumă.

Lenin trimite redacției ziarului „Pravda" manifeste pentru 1 Mai.

Aprilie, 18 (mai, 1) — Lenin ia parte la adunarea de 1 Mai a muncitorilor din Cracovia.

Aprilie, 20 (mai, 3) — Articolul lui Lenin „Socoteli negustorești" apare în ziarul „Pravda" nr. 90.

Aprilie, 21 (mai, 4) — Într-o scrisoare adresată deputaților bolșevici din Duma a IV-a de stat, Lenin roagă să i se trimită noile proiecte de legi, materialele informative editate de Dumă și declarațiile depuse în Dumă ; el relevă o îmbunătățire în activitatea redacției ziarului „Pravda".

Articolul lui Lenin „O mare victorie a tehnicii" apare în ziarul „Pravda" nr. 91.

Aprilie, în jurul lui 23 (6 mai) — Într-o scrisoare către social-democratul leton I. E. Gherman, Lenin îl sfătuiește ca, în vederea Congresului al IV-lea al Social-democrației din Ținutul leton, care urma să aibă loc în curînd, să pregătească pentru tipar platforma bolșevicilor letoni. Lenin expune punctele principale pe care trebuia să le cuprindă platforma.

Aprilie, 23 (mai, 6) — În numărul festiv al ziarului „Pravda" (nr. 92), consacrat împlinirii unui an de la apariția ziarului, apare articolul lui Lenin „Ceva despre rezultate și fapte" și „La aniversarea «Pravdei» (Muncitorii sprijină ziarul muncitoresc)".

Aprilie, 23 sau 24 (mai, 6 sau 7) — Lenin și Krupskaia se mută pe tot timpul verii în satul Poronin (în apropiere de Cracovia).

Aprilie, 26 (mai, 9) — Lenin scrie articolul „Politica internațională a burgheziei". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 101 din 4 (17) mai.

Lenin scrie articolul „Separatiștii din Rusia și separatiștii din Austria". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 104 din 8 (21) mai.

În jurul datei de 26 aprilie (9 mai) — Într-o scrisoare adresată lui A. M. Gorki, Lenin îl roagă să scrie un articol sau o povestire pentru numărul din mai al revistei „Prosveșcenie" ; îl în-

www.dacoromanica.ro

ştiinţează despre victoria repurtată de bolşevici asupra lichidatorilor în alegerea noii conduceri a sindicatului metalurgiştilor ; îi scrie despre boala lui N. K. Krupskaia ; îi cere părerea despre numărul festiv al ziarului „Pravda" şi despre fabulele lui Demian Bednîi.

Aprilie, 27 (mai, 10) — Lenin scrie proiectul cuvîntării „Politica Ministerului Instrucţiunii Publice", care urma să fie citită în Dumă de către deputatul bolşevic A. E. Badaev.

Lenin scrie articolul „Capitalismul şi munca femeii". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 102 din 5 (18) mai.

Aprilie, 27 şi mai, 1 (mai, 10 şi 14) — Articolul lui Lenin „Semnificaţia problemei colonizărilor" apare în ziarul „Pravda" nr. 96 şi 99

Aprilie, 28 (mai, 11) — Lenin scrie articolul „Lupta dintre partide în China". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 100 din 3 (16) mai.

Lenin scrie articolul „Ce ne spune un moşier despre «liniştirea» satului". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 101 din 4 (17) mai.

Aprilie, 29 (mai, 12) — În legătură cu victoria repurtată de bolşevici în alegerile pentru conducerea sindicatului metalurgiştilor, Lenin scrie o scrisoare către redacţia ziarului „Pravda", în care dă indicaţii cu privire la întărirea unităţii sindicatului în lupta împotriva lichidatorilor şi cu privire la sprijinirea revistei „Metallist".

Aprilie, 29—30 (mai, 12—13) — Într-o scrisoare adresată surorii sale M. I. Ulianova, Lenin îi descrie viaţa la Poronin ; îşi exprimă satisfacţia în legătură cu apariţia numărului festiv al ziarului „Pravda".

Aprilie—iunie — Lenin se ocupă de organizarea şi recrutarea cursanţilor pentru şcoala de partid ce urma să se deschidă la Poronin ; elaborează programa de studii, care cuprindea economia politică, teoria şi practica socialismului în Rusia, problema naţională şi problema agrară ; scrie scrisori lui G. V. Plehanov şi A. M. Gorki, invitîndu-i să ţină cursuri şi să organizeze convorbiri cu cursanţii.

Mai, 2 (15) — Lenin scrie articolul „Burghezia şi pacea". Articolul apare ca editorial în ziarul „Pravda" nr. 103 din 7 (20) mai.

www.dacoromanica.ro

Lenin scrie articolul „Învățămintele grevei din Belgia". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 104 din 8 (21) mai.

Mai, 3 (16) Lenin scrie articolul „Clasa muncitoare și problema națională". Articolul apare ca editorial în ziarul „Pravda" nr. 106 din 10 (23) mai.

Mai, 4 (17) Apare nr. 4 al revistei „Prosvețcenie", în care s-a publicat nota bibliografică a lui Lenin „Vehiștii și naționalismul".

Articolul lui Lenin „Liberalii și libertatea de asociere" apare ca editorial în ziarul „Pravda" nr. 101.

Lenin scrie articolele „Încă ceva despre problema colonizărilor" și „Industria construcțiilor și muncitorii din construcții". Articolele apar în ziarul „Pravda" nr. 105 din 9 (22) mai.

Mai, 5 (18) Articolele lui Lenin „În atenția cititorilor ziarelor «Luci» și «Pravda»" și „La 25 de ani de la moartea lui Joseph Dietzgen" apar în ziarul „Pravda" nr. 102.

Lenin scrie articolul „Congresul «Partidului socialist britanic»". Articolul apare la 14 (27) mai în ziarul „Pravda" nr. 109.

Lenin scrie articolul „O apreciere a Dumei a IV-a". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 110 din 15 (28) mai.

Mai, 7 (20) Articolul lui Lenin „Deșteptarea Asiei" apare în ziarul „Pravda" nr. 103.

Mai, 10 (23) Lenin scrie articolul „Se îmbunătățește starea țărănimii sau se înrăutățește ?" Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 111 din 16 (29) mai.

Lenin scrie articolele „Înapoiata Europă și înaintata Asie" și „Moșierii despre exodul muncitorilor agricoli". Ele apar în ziarul „Pravda" nr. 113 din 18 (31) mai.

Lenin scrie articolul „O înșelătorie crasă".

Mai, în jurul lui 10 (23) Lenin scrie articolul „În legătură cu editorialul din ziarul «Luci» nr. 189".

Mai, 11 (24) Lenin scrie capitolul al III-lea din articolul „Probleme litigioase". Acest capitol apare în ziarul „Pravda" nr. 110 din 15 (28) mai.

Lenin scrie articolul „Realizările străinătății".

www.dacoromanica.ro

Mai, în jurul lui 12 (25)

Într-o scrisoare adresată redacției ziarului „Pravda", Lenin îi felicită pe pravdiști pentru îmbunătățirea ziarului și dă sfaturi practice cu privire la posibilitatea de „a ajunge la o sută de mii de cititori".

Mai, 16 (29)

Lenin scrie articolele „O organizare agrară moșierească", „Înarmările și capitalismul" și nota „Neputință și dezorientare". Articolele și nota au apărut în ziarul „Pravda" nr. 115 din 21 mai (3 iunie).

Mai, 17 (30)

Lenin scrie articolul „Politica liberală".

Lenin scrie articolele „Scumpetea și viața «grea» a capitaliștilor" și „Social-democrația germană și înarmările". Ele apar în ziarul „Pravda" nr. 116 din 22 mai (4 iunie).

Mai, 19 (iunie, 1)

Articolul lui Lenin „Nu e bine" apare în ziarul „Pravda" nr. 114.

Lenin scrie capitolul al patrulea din articolul „Probleme litigioase". Acest capitol apare în ziarul „Pravda" nr. 122 din 16 (29) mai.

Lenin scrie articolul „Creșterea bogăției capitaliste". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 131 din 9 (22) iunie.

Mai, 20 (iunie, 2)

Lenin scrie articolul „Cum organizează masele catolicii germani". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 120 din 26 mai (8 iunie).

Lenin scrie articolul „Concediile pentru muncitori". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 124 din 31 mai (13 iunie).

Mai, în jurul lui 21 (3 iunie)

Lenin întocmește planul capitolelor al V-lea și al VI-lea din articolul „Probleme litigioase. Partidul legal și marxiștii".

Mai, 21 (iunie, 3)

Lenin scrie capitolul al V-lea din articolul „Probleme litigioase", care apare în ziarul „Pravda" nr. 124 din 31 mai (13 iunie).

Lenin scrie articolul „Cuvintele sincere ale unui liberal". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 125 din 1 (14) iunie.

Mai, în jurul lui 22 (4 iunie)

Într-o scrisoare adresată lui C. Huysmans, secretarul Biroului socialist internațional, Lenin îi comunică că cei 1 500 de franci primiți de adresant sînt colectați de muncitorii ruși ca ajutor pentru muncitorii belgieni aflați în grevă.

www.dacoromanica.ro

Mai, 23 (iunie, 5) — Lenin scrie capitolul al VI-lea din articolul „Probleme litigioase", care apare în ziarul „Pravda" nr. 126 din 2 (15) iunie.

Mai, 23—25 (iunie, 5—7) — Lenin scrie articolul „Fabricanţii despre grevele muncitorilor". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 123, 126, 127 şi 131 din 30 mai (12 iunie), 2 (15), 5 (18), 9 (22) iunie.

Mai, în jurul lui 25 (7 iunie) — Lenin alcătuieşte pentru bolşevicii letoni proiectul de platformă în vederea Congresului al IV-lea al social-democraţiei din Ţinutul leton. Proiectul de platformă apare în august 1913 în limba letonă în ziarul „Cinas Biedrs".

Lenin scrie o scrisoare social-democratului leton I. Rudis-Ghipslis în care-i comunică că s-a trimis lui I. E. Gherman proiectul de platformă a bolşevicilor pentru Congresul al IV-lea al Social-democraţiei din Ţinutul leton.

Mai, 25 (iunie, 7) — Lenin scrie articolul „Grevele economice din 1905 şi cele din 1912". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 130 din 8 (21) iunie.

Lenin scrie articolul „Succesul grevelor din 1912 în comparaţie cu anii precedenţi". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 133 din 12 (25) iunie.

Mai, 27 (iunie, 9) — Lenin scrie articolul „Semnificaţia unei moţiuni «istorice»". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 126 din 2 (15) iunie.

Lenin scrie articolul „Unde este adevăratul sprijin?". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 127 din 5 (18) iunie.

Lenin scrie articolul „Partidul muncitoresc şi falsificatorii liberali (Despre Potresov)", în care critică pe A. N. Potresov, care-l atacase pe G. V. Plehanov pentru poziţia sa antilichidatoristă.

Mai, în jurul lui 27 (9 iunie) — Lenin alcătuieşte tabele statistice referitoare la impozitul pe venit din America după datele publicate de revista „Novîi Ekonomist" nr. 21 pe 1913. El foloseşte aceste materiale în articolul „Capitalismul şi impozitele".

Mai, 28 (iunie, 10) — Lenin scrie articolul „Agenţii capitaliştilor aţîţă popoarele la război" şi „Domnii cadeţi sprijină pe Purişkevici".

Lenin scrie articolul „A dovedit sau nu «Pravda» separatismul bundiştilor?". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr 127 din 5 (18) iunie.

www.dacoromanica.ro

Lenin scrie articolul „Liberalii în rolul de apărători ai Dumei a IV-a", care apare ca editorial în ziarul „Pravda" nr. 128 din 6 (19) iunie.

Mai, 30 (iunie, 12) Lenin scrie articolul „Din Franța". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 127 din 5 (18) iunie.

Lenin scrie articolul „Țărănimea și clasa muncitoare". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 132 din 11 (24) iunie.

Lenin scrie articolul „În Germania".

Mai Nota lui Lenin „Concepția liberală și concepția marxistă a luptei de clasă" apare în nr. 5 al revistei „Prosveșcenie".

Iunie, 1 (14) Lenin scrie articolul „Capitalismul și impozitele". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 129 din 7 (20) iunie.

Iunie, 3 (16) Lenin scrie împotriva lui Bogdanov nota „O problemă importantă în istoria partidului (Bogdanov)", pe care o trimite redacției ziarului „Pravda". Într-o scrisoare către redacția ziarului „Pravda", Lenin o felicită cu ocazia măririi formatului ziarului; dă sfaturi practice în vederea măririi tirajului ziarului; sfătuiește să se scoată suplimente populare duminicale; critică o serie de greșeli comise și cere îndreptarea lor; comunică că nu este de acord cu publicarea scrisorilor lui Bogdanov în „Pravda".

Lenin scrie o scrisoare lui M. S. Olminski (Vitimski), în care-și spune părerea despre articolele acestuia „Cine de partea cui se situează?" și „«Adevărul»", apărute în „Pravda" nr. 106 și 123 din 10 (23) mai și 30 mai (12 iunie), precum și o scrisoare către colegiul redacțional al ziarului „Pravda" intitulată „Despre d-l Bogdanov și grupul «Vpered»".

Lenin scrie o scrisoare la Petersburg bolșevicilor membri ai conducerii sindicatului metalurgiștilor, în care promite să scrie articole pentru revista „Metallist" și să atragă și alți autori; dă indicații în legătură cu intensificarea luptei împotriva lichidatorilor.

Iunie, 4 (17) Lenin scrie articolul „O apreciere eronată («Luci» despre Maklakov)".

Iunie, 5 (18) Lenin scrie articolul „Deputatul Frank se pronunță în favoarea grevei de masă". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 132 din 11 (24) iunie.

www.dacoromanica.ro

Iunie, 6 (19) — Lenin scrie articolul „Clasa muncitoare și neomalthusianismul". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 137 din 16 (29) iunie.

Lenin scrie articolul „Financiarii-afaceriști și politicienii burghezi". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 142 din 23 iunie (6 iulie).

În jurul datei de 7 (20) iunie — Lenin scrie proiectul de cuvîntare: „În legătură cu politica agrară (generală) a actualului guvern"; cuvîntarea e destinată a fi citită în Dumă de deputatul N. R. Șagov.

Iunie, 7 (20) — Lenin scrie o scrisoare către redacția „Pravda" intitulată „Un neadevăr". Scrisoarea apare în ziarul „Pravda" nr. 136 din 15 (28) iunie.

Lenin scrie articolul „Participarea la guvernul burghez".

Lenin scrie articolul „Mica producție în agricultură". Articolul apare în ziarul „Raboceaia Pravda" nr. 5 din 18 (31) iulie.

Iunie, 8 (21) — Lenin scrie articolul „Munca copiilor în gospodăria țărănească". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 133 din 12 (25) iunie.

Lenin scrie articolul „Un congres interesant". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 134 din 13 (26) iunie.

Lenin scrie articolul „În Australia". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 134 din 13 (26) iunie.

Lenin scrie articolul „Carne ieftină pentru «popor»". Articolul apare în ziarul „Pravda" nr. 137 din 16 (29) iunie.

După 8 (21) iunie — Lenin întocmește o listă a articolelor scrise de el în lunile mai și iunie, dintre care o parte au apărut în ziarul „Pravda".

Iunie, 9—11 (22—24) — Lenin pleacă împreună cu N. K. Krupskaia de la Poronin la Berna pentru tratament. În drum spre Berna ei se opresc la Viena.

Înainte de 12 (25) iunie — Lenin scrie o scrisoare secției din Paris a bolșevicilor, cerîndu-le să contribuie la editarea literaturii social-democrate ilegale și a Organului Central, ziarul „Soțial-Demokrat".

Între 12 (25) iunie și 24 iulie (6 august) — La Berna, Lenin vizitează zilnic la spital pe N. K. Krupskaia; lucrează în biblioteci.

www.dacoromanica.ro

Lenin asistă la un concert organizat de casa de ajutor reciproc a studenților ruși. El ascultă pe M. S. Kedrov interpretînd bucăți de Beethoven și de alți compozitori.

Iunie, 12 (25) — Articolul lui Lenin „Capitaliștii și înarmările" apare în ziarul „Pravda" nr. 133.

În jurul datei de 12 (25) iunie — Într-o scrisoare adresată redacției ziarului „Pravda", Lenin critică redacția pentru faptul că nu publică nota scrisă de el împotriva lui A. Bogdanov.

Iunie, 13 (26) — Într-o scrisoare adresată lui L. B. Kamenev la Paris, Lenin îi comunică că intenționează să țină în patru orașe din Elveția referatul pe tema „Problema națională și social-democrația"; îi comunică faptul că consfătuirea membrilor C.C. al P.M.S.D.R. a fost amînată pentru luna august.

Iunie, 15 (28) — Articolele lui Lenin „1 Mai al proletariatului revoluționar" (editorial) și „Însemnările unui publicist" apar în ziarul „Soțial-Demokrat" nr. 31.

Iunie, 16 (29) — Într-o scrisoare adresată lui L. B. Kamenev, Lenin îi scrie despre știrile îmbucurătoare primite în legătură cu Comitetul din Petersburg și cu Sindicatul metalurgiștilor din Petersburg, despre școala de partid care urma să fie organizată la Poronin și despre faptul că A. M. Gorki a consimțit să predea la această școală.

Iunie, 17 (30) — Într-o scrisoare adresată lui N. I. Podvoiski la Petersburg, Lenin dă indicații deputaților bolșevici din Duma a IV-a de stat cu privire la tactica ce trebuie adoptată față de deputații menșevici în legătură cu pregătirea raportului de activitate al fracțiunii social-democrate din Dumă.

Iunie, 20 (iulie, 3) — Articolul lui Lenin „În legătură cu apelurile liberalilor în favoarea sprijinirii Dumei a IV-a" apare în ziarul „Pravda" nr. 139.

Iunie, în jurul lui 26 (9 iulie) — Lenin elaborează „Tezele în legătură cu problema națională" și pregătește planul referatului pe care urma să-l țină pe această temă.

Iunie, 26 (iulie, 9) — Lenin ține la Zürich un referat în problema națională; ia însemnări în cursul discuțiilor care au urmat după referat.

Curtea de Apel din Petersburg dă sentința cu privire la distrugerea broșurii lui Lenin: „«De-auzi

www.dacoromanica.ro

părerea unui prost»... (Însemnările unui publicist social-democrat)" (Petersburg, 1907).

Între 26 iunie și 24 iulie (9 iulie și 6 august) — În procesul elaborării tezelor în legătură cu problema națională, Lenin face extrase dintr-o serie de izvoare.

Iunie, 27 (iulie, 10) — Lenin se oprește o zi la Geneva, unde informează grupul bolșevic local despre starea de lucruri din partid.

Lenin cere lui A. F. Ilin-Jenevski informații cu privire la activitatea organizației elevilor de liceu din Petersburg.

Lenin ține la Geneva un referat pe tema „Social-democrația și problema națională"; ia însemnări în cursul discuțiilor care au urmat după referat.

Iunie, 28 (iulie, 11) — Lenin ține la Lausanne un referat în problema națională.

Iunie, 30 (iulie, 13) — Lenin prezintă la Berna un referat în problema națională; face însemnări în legătură cu discuțiile.

Începutul lunii iulie — Lenin scrie articolul „Cuvinte instructive".

Iulie, 2 (15) — Articolul lui Lenin „Imagini din viață" apare în „Pravda" nr. 149.

Iulie, 5 (18) — Articolul lui Lenin „Suspendarea activității Dumei și dezorientarea liberalilor" apare ca editorial în ziarul „Pravda" nr. 151.

Iulie, în jurul lui 7 (20) — Lenin alcătuiește notițele bibliografice (în limba germană) după anunțul de cărți de statistică și politice apărut în ziarul „Frankfurter Zeitung" din 20 iulie 1913.

Iulie, 12 (25) — Într-o scrisoare către A. M. Gorki, Lenin îi propune ca, atunci cînd va pleca de la Berna la Poronin, să fixeze o întîlnire cu el la Berna, Zürich sau München pentru a discuta ce ajutor ar putea da Gorki în reluarea apariției ziarului bolșevic, deoarece „Pravda" fusese suspendată.

Iulie, 13 (26) — Într-o scrisoare adresată mamei sale M. A. Ulianova, Lenin îi comunică că intervenția chirurgicală la care a fost supusă N. K. Krupskaia a

www.dacoromanica.ro

reușit ; el îi scrie că se va întoarce curînd la Poronin și o informează în ce orașe intenționează să se oprească.

Articolul lui Lenin „Al V-lea Congres internațional pentru combaterea prostituției" apare în ziarul „Raboceaia Pravda" nr. 1.

Iulie, 16 (29) — Articolele lui Lenin : „Vorbe și fapte" (editorial), „Cadeții și problema ucraineană", „Cele mai recente date cu privire la partidele din Germania" și „Demascarea oportuniștilor englezi" apar în ziarul „Raboceaia Pravda" nr. 3.

Iulie, 17 (30) — Articolul lui Lenin „Ideile capitalului progresist" apare în ziarul „Raboceaia Pravda" nr. 4.

Iulie, 18 (31) — Articolul lui Lenin „Ce se poate face pentru culturalizarea poporului" apare în ziarul „Raboceaia Pravda" nr. 5.

Iulie, 21 (august, 3) — Articolul lui Lenin „O ramură industrială «la modă»" apare în ziarul „Raboceaia Pravda" nr. 8.

Lenin prezintă raportul „Despre starea de lucruri din partid" la cea de-a doua Conferință de la Berna a organizației din străinătate a P.M.S.D.R.

Iulie, 22—24 (august, 4—6) — Lenin împreună cu Krupskaia pleacă de la Berna la Poronin ; în drum se opresc la Zürich, München și Viena.

Iulie, 24 (august, 6) — Articolul lui Lenin „Lichidatorismul cel mort și ziarul «Reci» cel viu" apare în ziarul „Raboceaia Pravda" nr. 10.

Iulie, 25 (august, 7) — Lenin scrie proiectul convenției dintre C.C. al P.M.S.D.R. și grupul „Priboi" cu privire la recunoașterea acestuia ca editură a C.C. al P.M.S.D.R.

Iulie, 26 (august, 8) — Articolul lui Lenin „Circulația pămînturilor lotuale" apare în ziarul „Raboceaia Pravda" nr. 12.

Iulie, 27 (august, 9) — Lenin conduce la Poronin consfătuirea membrilor C.C. al P.M.S.D.R., la care se discută următoarele probleme : situația din partid și sarcinile imediate, despre fracțiunea social-democrată din Dumă, despre școala de partid, despre presă, și în special despre crearea unui ziar bolșevic la Moscova, despre „Pravda", despre O.C. — ziarul „Soțial-Demokrat", despre revista „Prosveșcenie", despre editura „Priboi", despre congresele funcționarilor comerciali și despre congresul cooperatist.

www.dacoromanica.ro

Lenin ia parte la o consfătuire restrînsă a membrilor C.C. al P.M.S.D.R. în legătură cu cooptarea în C. C. a unor noi membri și cu alegerea unor „persoane de încredere" — agenți ai C.C.

August, 3 (16) — Articolul lui Lenin „Cum să mărim consumul pe locuitor în Rusia ?" apare în ziarul „Severnaia Pravda" nr. 3.

August, 4 (17) — Scrisoare de condoleanțe scrisă de Lenin, în numele C.C. al P.M.S.D.R., la moartea lui August Bebel, apare în ziarul „Vorwärts" nr. 211.

August, 8 (21) — Articolul lui Lenin „August Bebel" apare în ziarul „Severnaia Pravda" nr. 6.

Între 8 (21) august și 29 septembrie (12 octombrie) — Într-o scrisoare adresată redacției ziarului „Severnaia Pravda", Lenin anunță că a trimis articolul „Cum distruge V. Zasulici lichidatorismul" la revista „Prosveșcenie" și cere ca articolul să fie publicat și în ziar ; recomandă ca ziarul să apară nu zilnic, ci săptămînal ; roagă să i se trimită ziarele : „Raboceaia Pravda", „Jivaia Jizn", „Severnaia Pravda" și „Novaia Raboceaia Gazeta".

August, 11 (24) — Articolul lui Lenin „Separarea liberalismului de democrație" apare ca editorial în ziarul „Severnaia Pravda" nr. 9.

Într-o scrisoare adresată lui S. G. Șaumian, Lenin îl roagă să-i trimită materiale în legătură cu problema națională și statistica naționalităților din Caucaz.

August, 12 (25) — Într-o scrisoare adresată lui V. M. Kasparov, Lenin îl roagă să i se trimită toate numerele ziarelor „Severnaia Pravda", începînd cu nr. 2, „Novaia Raboceaia Gazeta" și „Naș Puti" și să i se comunice lui A. S. Enukidze (Abel) să expedieze din Petersburg aceste ziare ambalîndu-le în ziare burgheze.

August, 18 (31) — Articolele lui Lenin „Un proces remarcabil" și „Naționalizarea școlii evreiești" apar în ziarul „Severnaia Pravda" nr. 14.

August, 21 (septembrie, 3) — Articolul lui Lenin „Fierul în gospodăria țărănească" apare în ziarul „Severnaia Pravda" nr. 16. Curtea de apel din Petersburg dă o sentință prin care dispune distrugerea broșurii lui N. Lenin „Martov și Cerevanin colaborează la presa burgheză" (Petersburg, 1906).

www.dacoromanica.ro

August, în jurul lui 23 (5 septembrie) — Lenin totalizează subscripțiile muncitorești pentru ziarele bolșevice „Raboceaia Pravda" și „Severnaia Pravda".

August, 24 — octombrie, 25 (septembrie, 6 — noiembrie, 7) — Articolul lui Lenin „Grevele metalurgiștilor din 1912" apare în revista „Metallist" nr. 7, 8 și 10.

Între 25 și 29 august (6 și 11 septembrie) — Lenin primește o telegramă de felicitare din partea conducerii sindicatului metalurgiștilor în legătură cu victoria repurtată de bolșevici în alegerile pentru conducerea sindicatului.

August, în jurul lui 27 (9 septembrie) — Lenin extrage din ziarele „Severnaia Pravda" și „Novaia Raboceaia Gazeta" listele de candidați pentru conducerea și comisia de revizie a sindicatului metalurgiștilor și totalizează numărul lor.

August, 27 și 28 (septembrie, 9 și 10) — Articolul lui Lenin „Burghezia rusă și reformismul rus" apare în ziarele „Severnaia Pravda" nr. 21 și „Naș Puti" nr. 3.

August, 28 și 29 (septembrie, 10 și 11) — Articolul lui Lenin „Rolul stărilor sociale și al claselor în mișcarea de eliberare" apare în ziarele „Severnaia Pravda" nr. 22 și „Naș Puti" nr. 4.

August, 29 și 30 (septembrie, 11 și 12) — Articolele lui Lenin „Război de clasă la Dublin" și „Noi măsuri de «reformă» agrară" apar în ziarele „Severnaia Pravda" nr. 23 și 24 și „Naș Puti" nr. 4 și 5.

August, 31 (septembrie, 13) — Lenin scrie o scrisoare la Berlin lui Max Grünwald, care ținea arhiva de partid a Social-democrației germane, cu rugămintea de a permite lui V. M. Kasparov să cerceteze arhiva social-democrației ruse.

August — Articolul lui Lenin „«Problemele nevralgice» ale partidului nostru. Problema «lichidatorismului» și problema «națională»" apare în revista poloneză „Pismo Dyskucyjne" nr. 1.

Septembrie, 1 (14) — Lenin se întâlnește cu reprezentantul editurii „Priboi", căruia îi dă indicații în legătură cu editarea literaturii de partid legale și a unei reviste pentru problemele de asigurări sociale, precum și cu reprezentantul revistei „Prosveșcenie", cu care discută probleme legate de activitatea viitoare a redacției.

www.dacoromanica.ro

	Articolul lui Lenin „Negustorul Salazkin și publicistul F. D.“ apare în ziarul „Severnaia Pravda“ nr. 26.
Septembrie, 3 (16)	Articolele lui Lenin „Lupta pentru marxism“ și „La o săptămînă după măcelul de la Dublin“ apar în ziarul „Severnaia Pravda“ nr. 27. Cel de-al doilea articol este publicat și în ziarul „Naș Puti“ nr. 8.
Septembrie, 4 (17)	Articolul lui Lenin „Probleme principiale ale politicii“ apare în ziarele „Severnaia Pravda“ nr. 28 și „Naș Puti“ nr. 9.
Septembrie, 5 și 7 (18 și 20)	Articolul lui Lenin „Atitudinea liberalilor și a democraților în problema limbii“ apare în ziarele „Severnaia Pravda“ nr. 29 și „Naș Puti“ nr. 12.
Septembrie, 6 (19)	Curtea de apel din Petersburg dă sentința cu privire la distrugerea broșurii lui N. Lenin „Social-democrația și alegerile pentru Duma“ (Petersburg, 1907).
Septembrie, 7 (20)	Articolul lui Lenin „Burghezia și guvernul“ este scos de cenzură din nr. 12 al ziarului „Naș Puti“.
Septembrie, 8 și 10 (21 și 23)	Articolul lui Lenin „Limbajul cifrelor“ apare în ziarul „Naș Puti“ nr. 13 și 14.
Septembrie, 11, 12 și 14 (24, 25 și 27)	Articolele lui Lenin „Domnii burghezi despre agricultura «bazată pe muncă»“ și „Harry Quelch“ apar în ziarele „Naș Puti“ nr. 15 și 16 și „Pravda Truda“ nr. 1 și 4.

www.dacoromanica.ro

CUPRINS

Prefață VII

1913

DESTINELE ISTORICE ALE ÎNVĂȚĂTURII LUI KARL MARX . . . . . 1—4

I 1
II 2
III 3

*SCRISOARE CĂTRE CONDUCEREA PARTIDULUI SOCIAL-DEMOCRAT DIN GERMANIA . . . . . 5—9

MAREA PROPRIETATE MOȘIEREASCĂ ȘI MICA PROPRIETATE ȚĂRĂNEASCĂ ÎN RUSIA . . . . . 10—11

NOTE FALSE . . . . . 12—13

„NODUL PROBLEMEI" . . . . . 14—15

SULIMENIREA IOBĂGIEI DE CĂTRE LIBERALI . . 16—17

UN SISTEM „ȘTIINȚIFIC" DE EXPLOATARE SÎNGEROASĂ . . . . . 18—19

„SUCCESELE" NOASTRE . . . . . 20—21

ACORD SAU SCIZIUNE? *(Pe marginea divergențelor din cadrul fracțiunii social-democrate din Dumă)* . . . 22—25

„NUMERAR DISPONIBIL" . . . . . 26—28

* Cu asterisc sînt notate titlurile date de Institutul de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

UN MARE SUCCES AL REPUBLICII CHINEZE . . 29—30

VECHILE SARCINI ŞI DECREPITUDINEA SENILĂ A LIBERALISMULUI . . . . . 31—32

*DESPRE „LIPSA DE PETROL" . . . . . 33—36

PROIECTUL DE LEGE CADET CU PRIVIRE LA ÎNTRUNIRI . . . . . 37—38

RĂZBOIUL BALCANIC ŞI ŞOVINISMUL BURGHEZ 39—40

TREI IZVOARE ŞI TREI PĂRŢI CONSTITUTIVE ALE MARXISMULUI . . . . . 41—49

I 42
II 45
III 47

CONVERSAŢIE . . . . . 53—57

*RUSIA CONTEMPORANĂ ŞI MIŞCAREA MUNCITOREASCĂ. *Relatare apărută în presă* . . . . . 58—62

DEPUTAŢII NOŞTRI CEI CULŢI 63

„CUI FOLOSEŞTE?" . . . . . 64—65

ÎN ANGLIA *(Tristele rezultate ale oportunismului)* . . 66—67

PROBLEME LITIGIOASE. *Partidul legal şi marxiştii* . . 69—94

*I Hotărîrea din 1908 71

*II Hotărîrea din 1910 76

*III Atitudinea lichidatorilor faţă de hotărîrile din 1908 şi din 1910 79

*IV Semnificaţia de clasă a lichidatorismului . . 82

*V Lozinca „luptei pentru un partid legal" . . . 86

*VI 90

CIVILIZAŢII EUROPENI ŞI SĂLBATICII ASIATICI . 95—96

SOCOTELI NEGUSTOREŞTI . . . . . 97—98

O MARE VICTORIE A TEHNICII . . . . . 99—100

www.dacoromanica.ro

LA ANIVERSAREA „PRAVDEI" *(Muncitorii sprijină ziarul muncitoresc)* . . . . . 101—104

CEVA DESPRE REZULTATE ŞI FAPTE . . . . . 105—108

SEMNIFICAŢIA PROBLEMEI COLONIZĂRILOR . . 109—115

VEHIŞTII ŞI NAŢIONALISMUL *(Notă bibliografică)* 116—117

LIBERALII ŞI LIBERTATEA DE ASOCIERE . . . 118—119

ÎN ATENŢIA CITITORILOR ZIARELOR „LUCI" ŞI „PRAVDA" . . . . . 120—122

LA 25 DE ANI DE LA MOARTEA LUI JOSEPH DIETZGEN . . . . . 123—126

POLITICA INTERNAŢIONALĂ A BURGHEZIEI . . 127—128

SEPARATIŞTII DIN RUSIA ŞI SEPARATIŞTII DIN AUSTRIA . . . . . 129—131

POLITICA MINISTERULUI INSTRUCŢIUNII PUBLICE *(Completări la problema învăţământului public)* . . . 132—142

CAPITALISMUL ŞI MUNCA FEMEII . . . . . 143—144

LUPTA DINTRE PARTIDE ÎN CHINA . . . . 145—147

CE NE SPUNE UN MOŞIER DESPRE „LINIŞTIREA" SATULUI . . . . . 148—150

BURGHEZIA ŞI PACEA . . . . . 151—152

DEŞTEPTAREA ASIEI . . . . . 153—154

ÎNVĂŢĂMINTELE GREVEI DIN BELGIA . . . . 155—156

CLASA MUNCITOARE ŞI PROBLEMA NAŢIONALĂ . 157—159

INDUSTRIA CONSTRUCŢIILOR ŞI MUNCITORII DIN CONSTRUCŢII . . . . . 160—162

ÎNCĂ CEVA DESPRE PROBLEMA COLONIZĂRILOR 163—164

CONGRESUL „PARTIDULUI SOCIALIST BRITANIC" 165—167

O APRECIERE ASUPRA DUMEI A IV-A . . . . 168—169

www.dacoromanica.ro

*ÎN LEGĂTURĂ CU EDITORIALUL DIN ZIARUL „LUCI" Nr. 189 . . . . . 170—172

SE ÎMBUNĂTĂŢEŞTE STAREA ŢĂRĂNIMII SAU SE ÎNRĂUTĂŢEŞTE ? . . . . . 173—175

ÎNAPOIATA EUROPĂ ŞI ÎNAINTATA ASIE . . . 176—178

MOŞIERII DESPRE EXODUL MUNCITORILOR AGRICOLI . . . . . 179—180

NU E BINE ! *(Încă o dată în atenţia cititorilor ziarelor „Luci" şi „Pravda")* . . . . . 181—183

O ORGANIZARE AGRARĂ MOŞIEREASCĂ . . . . 184—186

ÎNARMĂRILE ŞI CAPITALISMUL . . . . . 187—188

NEPUTINŢĂ ŞI DEZORIENTARE *(Notă)* . . . . 189—190

SCUMPETEA ŞI VIAŢA „GREA" A CAPITALIŞTILOR 191—193

SOCIAL-DEMOCRAŢIA GERMANĂ ŞI ÎNARMĂRILE 194—196

CREŞTEREA BOGĂŢIEI CAPITALISTE . . . . . 197—199

CUM ORGANIZEAZĂ MASELE CATOLICII GERMANI 200—202

CONCEDIILE PENTRU MUNCITORI . . . . . 203—204

CUVINTELE SINCERE ALE UNUI LIBERAL . . . 205—206

FABRICANŢII DESPRE GREVELE MUNCITORILOR 207—214

I 207
II 209
III 211

*PROIECT DE PLATFORMĂ PENTRU CONGRESUL AL IV-LEA AL SOCIAL-DEMOCRAŢIEI DIN ŢINUTUL LETON . . . . . 215—224

Aprecierea situaţiei politice şi a sarcinilor tactice generale ale social-democraţiei 215

Problema unităţii P.M.S.D.R. 218

Atitudinea faţă de lichidatorism 218

www.dacoromanica.ro

În legătură cu faptul că Comitetul Central al Social-democrației din Ținutul leton sprijină conferința lichidatorilor și a C.O. lichidatorist 219

Problema națională 220

GREVELE ECONOMICE DIN 1905 ȘI CELE DIN 1912 225—227

SUCCESUL GREVELOR DIN 1912 ÎN COMPARAȚIE CU ANII PRECEDENȚI . . . . . 228—230

SEMNIFICAȚIA UNEI MOȚIUNI „ISTORICE" . . 231—233

UNDE ESTE ADEVĂRATUL SPRIJIN? . . . . . 234—236

PARTIDUL MUNCITORESC ȘI FALSIFICATORII LIBERALI *(Despre Potresov)* . . . . . 237—238

A DOVEDIT SAU NU „PRAVDA" SEPARATISMUL BUNDIȘTILOR? . . . . . 239—241

LIBERALII ÎN ROLUL DE APĂRĂTORI AI DUMEI A IV-A . . . . . 242—244

DIN FRANȚA *(De la corespondentul nostru)* . . . 245—247

ȚĂRĂNIMEA ȘI CLASA MUNCITOARE . . . . . 248—250

CONCEPȚIA LIBERALĂ ȘI CONCEPȚIA MARXISTĂ A LUPTEI DE CLASĂ. *Notă* . . . . . 251—256

CAPITALISMUL ȘI IMPOZITELE . . . . . 257—260

DESPRE D-L BOGDANOV ȘI GRUPUL „VPERED" *(Pentru colegiul redacțional al ziarului „Pravda")* . . 261—263

O APRECIERE ERONATĂ *(„Luci" despre Maklakov)* 264—266

DEPUTATUL FRANK SE PRONUNȚĂ ÎN FAVOAREA GREVEI DE MASĂ . . . . . 267—269

CAPITALIȘTII ȘI ÎNARMĂRILE . . . . . 270—271

CLASA MUNCITOARE ȘI NEOMALTHUSIANISMUL . 272—274

FINANCIARII-AFACERIȘTI ȘI POLITICIENII BURGHEZI . . . . . 275—276

ÎN LEGĂTURĂ CU POLITICA AGRARĂ (GENERALĂ) A ACTUALULUI GUVERN . . . . . 277—295

UN NEADEVĂR *(Scrisoare către redacție)* . . . . 296—297

www.dacoromanica.ro

MICA PRODUCȚIE ÎN AGRICULTURĂ . . . . 298—301

MUNCA COPIILOR ÎN GOSPODĂRIA ȚĂRĂNEASCĂ 302—305

UN CONGRES INTERESANT . . . . . 306—307

ÎN AUSTRALIA . . . . . 308—310

CARNE IEFTINĂ PENTRU „POPOR" . . . . . 311—313

1 MAI AL PROLETARIATULUI REVOLUȚIONAR . 314—323

ÎNSEMNĂRILE UNUI PUBLICIST . . . . . 324—328

ÎN LEGĂTURĂ CU APELURILE LIBERALILOR ÎN FAVOAREA SPRIJINIRII DUMEI A IV-A . . . 329—332

TEZE ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA NAȚIONALĂ 333—341

CUVINTE INSTRUCTIVE . . . . . 342—345

IMAGINI DIN VIAȚĂ . . . . . 346—347

SUSPENDAREA ACTIVITĂȚII DUMEI ȘI DEZORIENTAREA LIBERALILOR . . . . . 348—350

AL V-LEA CONGRES INTERNAȚIONAL PENTRU COMBATEREA PROSTITUȚIEI . . . . . 351—352

VORBE ȘI FAPTE . . . . . 355—357

CADEȚII ȘI PROBLEMA UCRAINEANĂ . . . . 358—359

CELE MAI RECENTE DATE CU PRIVIRE LA PARTIDELE DIN GERMANIA . . . . . 360—363

DEMASCAREA OPORTUNIȘTILOR ENGLEZI . . 364—366

IDEILE CAPITALULUI PROGRESIST . . . . . 367—369

CE SE POATE FACE PENTRU CULTURALIZAREA POPORULUI . . . . . 370—372

O RAMURĂ INDUSTRIALĂ „LA MODĂ" . . . 373—374

LICHIDATORISMUL CEL MORT ȘI ZIARUL „RECI" CEL VIU . . . . . 375—377

CIRCULAȚIA PĂMÎNTURILOR LOTUALE . . . 378—382

www.dacoromanica.ro

CUM SĂ MĂRIM CONSUMUL PE LOCUITOR ÎN RUSIA? . . . . . 383—385

AUGUST BEBEL . . . . . 386—392

SEPARAREA LIBERALISMULUI DE DEMOCRAŢIE 393—396

UN PROCES REMARCABIL . . . . . 397—399

NAŢIONALIZAREA ŞCOLILOR EVREIEŞTI . . . 400—402

FIERUL ÎN GOSPODĂRIA ŢĂRĂNEASCĂ . . . 403—405

GREVELE METALURGIŞTILOR DIN 1912 . . . . 406—421

I 406

II 408

III 409

IV 410

V 412

VI 413

VII 415

VIII 416

IX 418

X 419

BURGHEZIA RUSĂ ŞI REFORMISMUL RUS . . . . 422—425

ROLUL STĂRILOR SOCIALE ŞI AL CLASELOR ÎN MIŞCAREA DE ELIBERARE . . . . . 426—429

RĂZBOI DE CLASĂ LA DUBLIN . . . . . 430—434

NOI MĂSURI DE „REFORMĂ" AGRARĂ . . . . 435—437

NEGUSTORUL SALAZKIN ŞI PUBLICISTUL F. D. . 438—440

LUPTA PENTRU MARXISM . . . . . 441—445

www.dacoromanica.ro

LA O SĂPTĂMÎNĂ DUPĂ MĂCELUL DE LA DUBLIN 446—448

PROBLEME PRINCIPIALE ALE POLITICII. *Burghezia liberală şi reformismul* . . . . . 449—452

ATITUDINEA LIBERALILOR ŞI DEMOCRAŢILOR ÎN PROBLEMA LIMBII . . . . . 453—456

LIMBAJUL CIFRELOR . . . . . 457—463

I 457

II 458

III 460

IV 461

DOMNII BURGHEZI DESPRE AGRICULTURA „BAZATĂ PE MUNCĂ" . . . . . 464—468

HARRY QUELCH . . . . . 469—471

MATERIALE PREGĂTITOARE

*PLANUL ARTICOLULUI „TREI IZVOARE ŞI TREI PĂRŢI CONSTITUTIVE ALE MARXISMULUI" . . . 475

*PLANURI PENTRU REFERATUL DESPRE PROBLEMA NAŢIONALĂ . . . . . 476—480

1 476

2 479

———

Lista lucrărilor lui V. I. Lenin care n-au fost găsite pînă în prezent *(martie — septembrie 1913)* . . . . . 483—486

Lista publicaţiilor la a căror redactare a participat V. I. Lenin 487

Adnotări . . . . . 488—525

Indice de lucrări şi izvoare citate sau menţionate de V. I. Lenin . . . . . 526—557

www.dacoromanica.ro

Indice de nume . . . . . 558—598

Date din viaţa şi activitatea lui V. I. Lenin . . . . 599—614

ILUSTRAŢII

Coperta revistei „Prosveşcenie" nr. 3, martie 1913, în care a apărut articolul lui V. I. Lenin „Trei izvoare şi trei părţi constitutive ale marxismului" 43

Prima pagină din manuscrisul lui V. I. Lenin „Conversaţie" — 1913 51

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „În legătură cu politica agrară (generală) a actualului guvern". — 1913 279

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Teze în legătură cu problema naţională" — 1913 . . . . . 334—335

Prima pagină a ziarului „Raboceaia Pravda" nr. 3 din 16 iulie 1913, cuprinzînd articolele lui V. I. Lenin „Vorbe şi fapte" (editorial), „Cadeţii şi problema ucraineană" şi „Cele mai recente date cu privire la partidele din Germania" 353

www.dacoromanica.ro

Dat la cules 09.12.1963. Bun de tipar 30.01 1964. Apărut 1964. Hîrtie velină de 63 g/m², 16 540×840. Coli editoriale 40,07. Coli de tipar 40,50. A. 16.389 1964. C.Z. pentru biblioteci 3C23=R.

Tiparul executat sub comanda nr. 5729/31.009 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București — R.P.R.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro